

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almenyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:
<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Et Tidsskrift til kristelig Oplysnings og Ophbyggelses Fremme.

Med den gejstlige Øvrigheds Tilladelse

udgivet af

Ansgarius-Foreningens Forstanderskab.

Redigeret af

ANDR. JOHANSEN,

Præst.

40. Aargang.

KJØBENHAVN.

I Kommission hos Grosserer A. Millech.

WM V. MOHNS BOSTRYKKERI.

1892.

Register

til

Nordisk Ugeblad

for 1892.

I. Afhandlinger, Aktstykker, Fortællinger o. desl.

	Side
Ved Aarsskiftet	1
I Dødsfare (Af L. Korth) 10, 21, 56, 76, 105, 134,	149
Hos den hellige Fader	17
Det hellige Messeoffer 33, 52, 65, 97,	117
Fra Kristenhedens Hovedstad (Fr.—g.) 42,	113
† Johannes Simeoni	49
† Paulus Stub	55
Statistiske Meddelelser om Katholikernes Antal	60
† Henry Edward Manning 70,	82
Paa Flugt fra Mahdien	86
Fastemandatet	129
Literatur (A. Veldenz: Paa vilde Veje.)	139
Præfationen i Fastetidens Messe	146
St. Josefs Maaned	154
Pater Langes 1. Foredrag (Kirkens Uforanderlighed, Frem- skridt og Udvikling)	161
” ” 2. ” (Kirkens Hellighed og „Misbrug“)	193
” ” 3. ” (Aflad I.)	225
” ” 4. ” (Aflad II.)	238
” ” 5. ” (Intolerance, Inkvisition. Uden- for Kirken ingen Frølse)	257

IV

	Side
Pater Langes 6. Foredrag (Retfærdiggjørelsen)	289
" " 7. " (De gode Gjæringer)	322
" " 8. " (Et Aftadsbrev for 72 Øre)	345
" " 9. " (Den protestantiske Trosregel I.)	369
" " 10. " (Den protestantiske Trosregel II.)	393
" " 11. " (Kunne I føle Eder trygge?)	425
" " 12. " (Jesu Lidelse.)	449
" " 13. " (Jesu Opstandelse)	482
" " 14. " (Kristendommen og Civilisationen)	505
Literatur (P. P. Alterets Sakramente)	184
Pastor Schepelerns Skjældsord (P. P.)	191, 220, 274, 315
Et Par Ord om Myndighed (F. Kerff)	252
Polemiken om Pater Lange	307
Katholicismen i England	336
Myndighed i religiøse Anliggender (J. Holck & F. Kerff)	357
Pastor J. Lund i Fruering (P. P.)	361
Pastor J. Lund contra Biblen (P. P.)	365
Lund mod Lund (P. P.)	382
Tilbageblik (P. P.)	411
Aabent Brev til Prof. Schat Petersen (Frater scholasticus)	438
Himmelfarten	468
Pater Lange i Odense	474
De kgl. Majestæters Guldbryllup	481
Lic. H. Ussing og kath. Missionsgjærning	496
Fra Himmelfarten indtil Pintse	523
Pastor Schepelerns Uvidenhed om Catholicismen (P. P.)	530, 538
Uroligheder i Uganda	545
Literatur (P. P. Messeoffret)	555
Pastor Topsøes Trosregel (P. P.)	562
Prof. Schat Petersen og Frater scholasticus	569
„Et broderligt Ord“ (P. P.)	577
Forsvar (P. P.)	587
Modermenigheden	601
Pastor Lunds Replik (P. P.)	610
Det biskoppelige Ornat	615, 636
Efterslæt	625
Provst Vahl i N. Alslev (Dr. H.)	627
Literatur (P. P. Ensaliggjørende og ufejlbar)	639
Tilbage til Rom.	641
Religionsfølgelsen i Uganda	644
„Büble“ (Af E. v. Pütz)	652, 662, 680, 694, 712
Irland	657

V

	Side
St. Olafs Relikvier	667
Encyklika om Kolumbus	673
Kristi Legemsfest i Ægypten	689
Fransk Kulturkamp	701
Don Quixote redivivus (sr.)	705
Et rørende Testament	717
Kristusbilledet i Peterskirken (sr.)	721
Nogle polemiske Reflexioner (Kofoed-Hansen)	737
Ceremonierne ved Bispevielsen	746
Det evige Lys	753
Skoleindvielse og Grundstensnedlæggelse	762
En Konvertits Bekjendelser	770
En Protestant om Mariadyrkelsen	784
Biskoppens første Hyrdebrev	785
Kolumbus og Amerikas Opdagelse	797, 816, 841, 864, 877
Pastor A. Jantzen i Gjentofte (P. P.)	809
Encyklika om Rosenkransen	825
En Protestants Dom om Katholiker	839
Reformationen i Tyskland (sr.)	849, 857, 904, 913, 957, 980, 992, 1005, 1023
St. Eriks Kirkens Indvielse	868
Fra den katholske Kirkes Arbejdsmark (sr.)	884, 925, 941
St. Ansgars Kirkens 50aarige Jubilæum	893, 909
† Klemens Hagemann	934
Alle Sjæles Maanedens	936
Kirkegaarden i November	948
Rosenkranskirkens Indvielse	951
Observatoriet i Vatikanet (C. F. P.)	962
Et Brev fra Hamborg	964
En Henrettelse (a—a)	973
Literatur (P. P. Munkelivet.)	984
† Kardinal Lavigerie	989
Klokkevielsen og dens Betydning	1010
Julefred og Juleglæde	1028

II. Aandelige Sange.

Flos de radice Jesse	20
Jesu Navnefest	41

VI

	Side
Kyndelmisse	91
Askensdag	133
Fastesalme	145
Passionssalme	306
Marias Maaned	437
Pintse	529
Kristi Legemsfest	554
Lauda Sion	567
En herlig Sag	780
Den højhellige Julfest	1021

III. Efterretninger fra Ind- og Udland.

Rom. 30. 47. 62. 77. 94. 109. 126. 143. 219. 287. 318. 388. 575. 672. 719. 733. 782. 807. 821. 838. 874. 889. 938. 970. 1002. 1019. — **Italien.** 687. 768. 956. — Venedig. 30. — Genua. 720. — **Frankrig.** 78. 142. 390. 423. 447. 597. 704. 731. 822. 922. 1017. — Paris. 15. 874. — Grenoble. 874. — Lourdes. 783. — **Østerrig-Ungarn.** 731. 969. — **Spanien.** 30. 734. 874. 923. — **Portugal.** 1017. — **Belgien.** 13. 594. 720. — **Tyskland.** 110. 733. 823. 922. — Berlin. 31. 94. 286. 556. 890. 999. — Köln. 596. — Mainz. 599. 766. 806. — Osnabrück. 802 (Bispevielse). — Fulda. 572. — Paderborn. 30. — Essen. 595. — Krefeld. 596. — Posen. 31. — **Wyrtemberg.** 572. Frankfurt a. M. 14. 28. 127. — **Hamborg.** 63. 804. 838. 986. Kiel. 127. 955. — Wandsbeck. 806. — **England.** 31. 110. 141. 558. 732. 954. 1018. — London. 47. 78. 94. 354. 389. 447. 688. 822. 838. 873. 923. — **Rusland.** 15. 342. 890. — **Holland.** 142. 823. — Amsterdam. 142. 823. — **Tyrkiet.** 390. — **Rumænien.** 999. — **Amerika.** 31. 95. 111. 219. 503. 735. 923. 939. — Vestindien. 343. — **Kina.** 110. 688. — **Persien.** 112. 287. 751. — Indien. 30. — **Afrika.** 29. 109. 593. 687. — Ægypten. 29. — Algier 986. 1017. — Liberia. 573. — Uganda. 572. 685. — **Sverige.** 872 (P. Bernards Jubilæum.) — **Gøteborg.** 558. (Alterindvielse). — **Norge.** 62 (P. Maesfrancs Død). 219. (Bispevielse) 255 (Bispevielse i Rom). 286 (Bispevielse). 671. (Brand i Kristianssand). 853 (Graa Søstres Jubil.). 1002 (Kapel i Harstad). — Kristiania. 575. (Biskoppens Ankomst). — **Danmark.** **Kjøben-**

VII

havn. 32 (P. Schepelerns Piecer). 45 (Juletrær). 62 (Samleforng). 79 (Kard. Simeoni). 93 (Ansgarsmøde, Fest.). 125 (Knud Holsteins Død). 143 (P. Lange). 158. (Apost. Vikariat). 185 (P. Langes Svar). 190 (Vincentismøde). 212 (P. Langes Svar). 277 (P. Langes Svar.) 283 (Elisabethf. Afdelinger). 317 (P. Langes Svar. H. Using). 333 (P. Langes Svar). 341 (Exercitier). 342 (Basar). 386 (Biskoppens Udnævnelser). 387 (L. Nyegaard). 421 (Konfirmation. Korsvej). 502 (Biskoppens Besøg hos Majestæterne. Te Deum). 503 (Mithra.) 536 (Biskop Fallizes Ankomst). 596 (Kristi Legemsf.) 620 (Biskoppens Navnedag). 621 (Kalkmalerier). 670 (Unios Skovtur). 736 (Bispevielse i Osnabrück). 751 (St. Mariæ Skole indv. og Vajsenhus for Piger grundlæg.). 765 (Biskoppens Afrejse og Bispestav). 820 (Hexameron). 854 (Rosenkransbroderskab). 875 (Paramentforcing). 890 (Biskoppens Ankomst). 907 (Første Pontifikalmesse). 920 (Fr. Nygaard). 921 (Ansgarskirkens Jubilæum). 948 (Afholds.). 968 (Bispevisitats). 971 (Biskoppens Takskrivelse). 971 (Udnævnelser). 985 (Literatur). 1016 (Samleforng. Et aabent Brev). 1032 (Den h. Barndoms Forening). — **Ordrup.** 422 (P. Lange). — **Odense.** 447 (P. Lange). — **Horsens.** 622 (Bjørnson om Paven). — **Randers.** 807 (Vincentf.). 986 (Jubilæum. Mission).

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 1.

Søndagen den 3. Januar.

1892.

Indhold: Ved Aarsskiftet. I Dødsfare. Efterretninger fra Ind- og Udland: Belgien. Frankfurt. Rusland. Paris. Bekjendtgjørelser.

Ved Aarsskiftet.

Paa Nytaarsdag plejer »Nordisk Ugeblad« ligesom gode Venner gjøre indbyrdes, at ønske sine Læsere al Lykke og Velsignelse for det nye Aars Vedkommende. Vi anse dette for en Skik, som fuldtud sømmer sig for den kristelige Kjærlighed til Næsten. Det staar nu rigtignok ikke i vor, ja ikke i noget som helst Menneskes Magt, at afværge al Nød og Ulykke, end-sige byde over Døden. Den fortsætter sit Haandværk og spørger ikke om Menneskenes Ønsker og Begjæringer, ligesaa lidt som Storm og Bølger gjøre det. Mange Munde, som i Fjor talte saa tillidsfuldt om Ønsker og Forhaabninger, sige nu ikke en Stavelse mere og ere tause for bestandig. Alene i den københavnske Menighed ere saaledes ikke mindre end 66 Munde forstummede i det henrundne Aar. Og paa samme Maade

tænker blandt alle dem, der paa Nytaarsdagen ønske sig selv og Andre megen Lykke og Glæde, maaske ikke en Eneste paa, at Gud fordrer hans Sjæl af ham i Aaret 1892. Jeg skal nok passe paa, at jeg ikke dør; jeg vil sørge for god Luft, besøge et Bade-sted eller en mineralsk Kilde; for øvrigt have vi jo nu saa dygtige Læger, som gaa frem efter nye Theorier; jeg har en sund Bolig, Kjødet, som jeg spiser, er undersøgt og stemplet, Drikkevandet er saa filtreret som vel muligt — jeg er altsaa sikret mod Døden og jeg maa næsten give den berømte Amerikaner Henry Ward Beecher Ret, som sagde: »Folk burde i vore Dage skamme sig over, at dø saa unge.«

Men imidlertid vandrer Døden videre, og Enhver, som tror, at den ikke kan indhente ham, naar han mindst aner det, gjør Regning uden Vært. Om man ogsaa har taget nok saa mange Forsigtighedsregler imod Døden, saa er der dog En, som giver og tager og griber trods alle menneskelige Foranstaltninger, naar det passer og behager ham, uden Hensyn ind i de Levendes Rækker; og denne ene er Vorherre og Gud, om hvem der er bleven sagt: »Han har fastsat Tider og Øjeblikke i sin Magt.« Paa en mærkværdig Maade griber han ind i de Levendes Rækker; han tager ikke blot Bedstefaderen og den gamle Tante — nej, han afmejer ogsaa den stærke Mand i hans bedste Aar, den unge, blomstrende Moder og den livsglade Yngling og Jomfru og afplukker endog den lille Rose, som endnu er en Knop.

Enhver, som paa Nytaarsdagen endnu gjør Regning paa et langt Liv, han regner med usikre Tal. Ikke engang det næste Øjeblik tilhører os, vi have kun det nuværende Øjeblik i vor Haand. Vi maa derfor betragte Tiden, saa længe vi eje den, som en kostbar Skat. Englænderne sige ganske rigtigt, »*Time is money*« — »*Tid er Peng*«. Men dette Udsagn er dog

kun tildels rigtigt. Med Penge kan man købe sig meget, rigtignok ikke alt, thi Himlens Salighed kan man ikke købe ved Hjælp af Penge. *Tiden* derimod er den rigtige Mønt, hvormed man køber sig den lykkelige Evighed. Ikke Enhver kan have Penge, men Tid har Enhver. Taber man Pengene, kunne de atter gjenvindes; men den tabte Tid kan ikke mere erstattes. Hvem tør vel derfor nægte, at Tiden er et kostbart Gode?

Og ikke desto mindre, hvor lidt anerkjendes Tidens store Værd af mange Mennesker! Man kan vel sige, at det er den største og mest skjæbnesvangre Blindhed, hvormed et Menneske kan hjemsesøges, naar det ikke erkjender Tidens Værd. En saadan Blindhed var Aarsag til det herlige Jerusalems Ødelæggelse; Frelseren græd over Byen idet han sagde: »Du har ikke erkjendt din Besørgelses Tid!«

At vi maa klart erkjende Tidens Betydning og handle efter denne Erkjendelse, det turde derfor være det bedste Nytaars-Ønske for os alle. Se, hvor hastigt Tiden iler afsted, uden Pause og Ophold, hastigere og hastigere! Derfor afbillede Forfædrene Tiden med Vinger og skreve oven over Billedet; »Den uigjenkaldelige Tid flyver (*Volat irrevocabile tempus*)! Grib, benyt den!

Mange Mennesker ere saa blinde, at de slet ikke vide, hvad de skulle tage sig for med Tiden; denne, som iler afsted med Lynets Hastighed, forekommer dem lang og kjedsommelig, og de spekulere kun paa, hvorledes de skulle »fordrive« den eller »slaa den ihjel«. Der opfindes uendelig megen Tidsfordriv, og medens der er store Opgaver at løse og store Goder at bringe i Sikkerhed, medens Fjenden lurder paa Vejen, for at overskære vor Livstraad, beskjæftige Menneskene sig med alskens dumt Tojeri; de ere som Børn, der med et Fingerbol lave Sandhoje, atter ødelægge dem og

atter bygge dem op, eller som den ungdommelige Konge af Frankrig, der, medens Englænderne erobrede den ene By efter den anden i Frankrig, istedetfor at drage ud mod Fjenden, fejrede Hoffester, spillede Boldt og opdrættede Jagtfalke.

Jo mindre Menneskene i Regelen agte paa, hvor kostbar en Skat Tiden er, og jo mere de fjase den bort og spille den, desto mere giver Gud Agt paa, hvorledes vi anvende den. Anvende vi den godt, saa under han os den gjerne og forøger den; ødelægge og spille vi den, saa berøver han os den, omtrent som en rig Kjøbmand, der gjerne vil føre sin elskede Søn ind i Forretningen, forat den unge Mand i Dag eller i Morgen kan forestaa og føre den videre. I dette Øjemed giver han ham en Kapital i Haanden og siger: Velan, min Søn, tag disse Penge og handl med dem, saa godt du kan; hele Fortjenesten skal være din. Ser jeg, at du bruger dem vel og gjør gode Forretninger med dem, saa vil jeg lægge endnu en Sum til; men anvender du dem paa en daarlig Maade, saa trækker jeg min Haand tilbage fra dig. Sønnen tager imod Pengene; men istedetfor at passe Forretningen kaster han sig over Kjærlighedsæventyr, hans Handelskontor er Restaurationerne, han spiller den store Herre — han opbruger Pengene og stifter oven i Kjøbet Gjæld. Det opdager Faderen. Oho, min Søn, siger han, det gaar jo prægtigt; paa denne Maade vil du ødelægge baade dig og mig. Er der endnu noget tilbage, tager Faderen det, og han giver ikke mere Sønnen en Øre. — Vorherre er en rig Mand og vi ere hans Børn. I vide jo: »Himmerige ligner en Kjøbmand« (Matth. 13.). Han anbetrør til os den kostbare Tid, for at vi skulle handle med den og erhverve os evige Rigdomme »(Handler dermed, indtil jeg kommer,« Luk. 19.). Hele Gevinsten skal tilhøre os. Men medens han lader os

skalte og valte, hvile hans Øjne paa os, for at se, hvorledes vi omgaas med den kostbare Tid.

Hold nu Regnskab med dig selv kjære Læser, og spørg dig selv, om hvorledes du har tilbragt det hendirundne Aar og om du har tilbragt den skjønnede Tid paa en god eller daarlig Maade. Finder du, at du har anvendt Tiden godt, o, saa har du samlet dig saare skjønnede Skatte, der venter paa dig i Himlen. Men har du anvendt Tiden daarligt, saa erkjend, hvor langmodig Gud har været imod dig. Mangt et Menneske, der var yngre end dig, har han hentet; men du lever endnu og har atter overskredet et nyt Aars Dørtærskel. Men du ved ikke, om Gud skjenker dig hele Aaret, om du endnu en Gang skal se Skoven grøn.

Tag altsaa imod den kostbare Tid, imod den Kapital, som Gud forunder dig, og benyt den vel — vel til *Udøvelsen af din Religion*, til at praktisere den katolske Kristendom, til at befytte dig paa standsmæssige Dyder, til at gjøre Fremskridt i dit Kald, til at opfylde dine Kalds- og Standspligter baade hjemme og ude, til at vise din Tro og din Kjærlighed mod Gud og Næsten! Vær regelmæssig i Overværelsen af det hellige Messeoffer paa Søn- og Festdagene og af Gudstjenesten overhovedet, og bliv ikke staaende i en Krog nede ved Døren, ligesom Tolderen, men gaa op i Guds- huset, knæl ned og bøj dine gamle Knæ, bekjend din Farve, din hellige katolske Tro i Gudshuset og udenfor samme. Løb heller ikke bort førend hele Gudstjenesten er tilende (og det er den ikke, førend Præsten har forladt Alteret). Naar Gud er saa langmodig mod dig, sommer det sig ikke, at Du har et saa forførdeligt Hastværk; allermindst naar det kun drejer sig om at høre en stille Messe. Det kunde let hælde, at Gud ogsaa fik Hastværk med dig!

Til Menighedslivets Fremvækst bidrager foruden den flittige og andægtige Overværelse af Gudstjenesten

ogsaa den ivrige og offervillige Deltagelse i *Foreningsvæsenet*. Der er først og fremmest *Vincentforeningen* til Gavn for de Fattige. Ingen nogenlunde bemidlet katholsk Mand eller Yngling i en Menighed bør forsømme at være aktivt Medlem af denne Forening, som er saa vigtig for den kristelige Fattigpleje i en Menighed. Hele Byrden i denne Henseende skal ikke hvile blot paa Sognepræsten eller overhovedet paa de Gejstlige alene, men alle Menighedens Medlemmer, som ere i Stand dertil, skulle hjælpe med, baade ved at yde deres Bidrag og ved at besøge deres fattige Medkristne. Intet er bedre i Stand til at »skjule Syndernes Mangfoldighed,« end netop *Kjærligheden*, siger den h. Skrift. Hold derfor trofast ud i det nye Aar som Vincentsbroder, og er du det endnu ikke, saa indmeld dig jo før jo hellere i den Konferents, indenfor hvis Omraade du bor. Og glem saa ikke, at det ingenlunde er blot dit lille Bidrag, som Foreningen attraar, men ogsaa din egen personlige, aktive Virksomhed i Møderne og i Besøgene hos de Fattige, som Foreningen lægger Vægt paa, og som skal bringe dig selv og Andre Velsignelse. Vincentsforeningen bør blomstre ganske anderledes i vor Midte, end den hidtil har gjort; thi vi nødes til at tilstaa, at en stor Del af vore katholske Mænd, endog de som ere fromme og ivrige Medlemmer af Mariakongregationerne, aldeles ikke kunne maa- le sig med de katholske Mænd i andre Lande i Henseende til Iver og personlig Offervillighed overfor Vincentsforeningen, som bør findes i enhver velordnet Menighed.

Lige saa bedrøveligt er det, at den paa det sociale Omraade saa vigtige *Svendeforening* fører en kummerlig Tilværelse. I vore Dage, i hvilke Socialismen med alle sine Vildfarelser og fantastiske Drømme søger at besnære de unge Haandværkere og med Vold og Magt tvinger dem ind i uheldsvangre Foreninger, burde de

katholske Haandværkere netop slutte sig sammen i den katholske Svendeforening — med de katholske Mestre som Æresmedlemmer, forat opmuntre og styrke hverandre til Troskab mod deres Moder, den h. Kirke, forat hente Oplysning og Belæringer fra de Foredrag, som bliver holdt for dem i Foreningen, for at udvide deres Kundskaber og støtte hverandre under Farer og Fristelser, for overhovedet at blive et Elitekorps i vor Menighed — og det saa meget mere, som Kirken netop bygger en stor Del af sit Fremtidshaab paa den yngre Haandværker- og Arbejderstand. Svendeforeningens Præsæs har nu i adskillige Aar opoffret sin Tid og sine Kræfter paa at samle Svendene i deres Forening, som andre Steder blomstrer saa herligt og der baade er Riges og Fattiges, Herrernes og Damernes Yndling. Synd og Skam er det derfor, at mange blandt de katholske Svende her i Hovedstaden ere saa lunkne og ligegyldige overfor den Forening, der vil sikre deres timelige og aandelige Vel. Maatte de i dette nye Aar blive vakte af Sovne og vise, at de have Mandsmod og Mandsvillie til at bekjende deres religiøse Overbevisning frit og aabent som værdige Medlemmer af den katholske Svendeforening, og det hvad enten de ere ledige eller gifte eller — blot forlovede. Tro I maaske, at eders Forlovede er saa dum at hun slaar Haanden af eder, fordi I ere flittige Medlemmer af Svendeforeningen? Det er en Fordom; hun vinder jo selv derved, naar I ere flinke, kristelige Mænd, og dertil hjælper eder jo netop Svendeforeningen.

»Nordisk Ugeblad« havde endnu meget andet paa Hjærte, som det ønskede at indprente i sine Læseres Hjærter i denne sin Nytaarshilsen, men det gaar ikke an denne Gang. Skulde vi gennemgaa alle Foreningerne, saa fik det ingen Ende i dette Nummer. Der er begge *Mariakongregationerne*, *Sct. Josefs Gildet*, *Afholdsforeningen*, *de kvindelige Foreninger*, som alle

i mere eller mindre Grad have at kæmpe med Lunkenhed og Ligegyldighed. Vi siger om dem alle: de ere gode og gavnlige for Menighedslivet, og vore Læsere bør, om muligt, være Medlemmer af dem alle, men virksomme Medlemmer. Navnlig bør man afholde sig fra al Smaalighed og Ensidighed. Ja, mine kjære Læsere, lad os blot ikke blive ensidige og fortælle, denne eller hin Forening eller Kongregation er det Eneste, jeg bekymrer mig om og interesserer mig for, alle de andre komme mig ikke ved, synes jeg ikke om. I saa Fald komme I ind i det bekjendte: »Jeg er Petri, og jeg er Pauli«, fra den h. Skrift, og det gavner ikke Menighedslivet, men skader det; det samler ikke, men adsplitter. Hele Foreningsvæsenet skal udgjøre en eneste stor Kjæde, og Leddene i denne Kjæde ere I, idet I arbejde for alle Foreningerne og i dem alle med lige Interesse og Offervillighed.

Endnu et Par Ord om Et og Andet. Det henrundne Aar har i forskjellige Retninger bragt Kirken Velsignelse her i Fædrelandet. Først og fremmest bør nævnes det Opsving i Henseende til religiøs Vækkelse, som den franske Dominikaner, P^{ère} *Lange*, fremkaldte her i Fastetiden, baade i og udenfor Kirken. Hans populære og beaandede Foredrag i Sct. Ansgars Kirke opmuntrede og befæstede mange Katholiker og borttog en Mængde Fordomme fra vore anderledes troende Medkristne, af hvilke ikke faa fulgte Naadens Kaldelse og deres bedre Overbevisning og nu ere lykkelige Medlemmer af vor h. Kirke.

Et vigtig Byggeforetagende er bleven paabegyndt i det henrudne Aar, idet den højærv. Præfekt den 13. September (Marias Fødselsfest) nedlagde Grundstenen til den ny *St. Maria Kirke- og Skolebygning* paa Fredriksberg. I Løbet af Efteraaret er Arbejdet skredet rask fremad, saa at Taget allerede er rejst og man kan nu gjøre sig et Begreb om hvor smuk og imponerende

Bygningen vil blive, naar den henimod Maj. staar færdig til Indvielse. Bygningen vil da blive Centrum for et nyt Sogn, Frederiksberg-Vesterbro, og foruden et rummeligt Gudshus komme til at omfatte en ny Kirkeskole og et Vaisenhus for Drengbørn.

Den 8. Februar indviedes det af Sct. Joseph-Søstrene oprettede «*Sct. Mariæ Hospitium*» for Gamle, og paa selve Nytaarsdagen stiftedes i Kjøbenhavn en *katolsk Afholdsforening*, som siden har holdt regelmæssige Møder i Aarets Lob.

Paa det literære Omraade er der bragt store pæknære Ofre i det henrundne Aar. Der er saaledes trykt baade en ny *Bonnebog* og *Salmebog* og en *Bibelhistoric*, der udkommer i disse Dage. Om kort Tid vil ogsaa en Levnetsbeskrivelse af *den h. Birgitta* se Dagens Lys. Det fornemste literære Arbejde, Trykningen af *det ny Testament*, er nu ogsaa snart tilendebragt, og naar alt gaar vel, vil det udkomme i Lobet af Foraaaret. »*Nordisk Ugeblad*«, som i Aar begynder sit 40de Leveaar, har i det henrundne Aar bragt sine Læsere 984 Sider Læsning, eller 80 Sider mer end i Fjor, og bliver det tykkeste Bind blandt alle 39 Aargange. Ved vore trofaste Abonnenters og Ansgariusforeningens Hjælp haabe vi at kunne bringe vore Læsere 1000 Sider i Aar for saaledes paa en værdig Maade at fejre vort 40aarige Jubilæum.

I Lobet af Aaret 1891 have 87 Børn modtaget den h. Daab, 46 Børn modtog deres første h. Kommunion og 56 Konfirmationens h. Sakramente. 21 Par bleve ægteviede, og af Menighedens Medlemmer ere 66 Personer afgaaede ved Døden, blandt hvilke maa nævnes »den levende Rosenkrans'« Forstanderinde, Søster *Anna Sofie* og Elisabethforeningens mangeaarige opofrende Præsidentinde, Fru *E. Tronier*. Sct. Josefs Søstrenes Ordenssamfund er i Aarets Lob ved Døden bleven berøvet 3 af sine Medlemmer. I Udlandet døde den højærv.

Pastor Dr. *H. Nichaus.*, som i mange Aar har arbejdet i den danske Mission.

I Tillid til, at vore Læsere ikke have taget »Nordisk Ugeblad« det ilde op, at det har holdt denne lange Nytaarstale til dem, slutter det med dette hjærtelige Ønske til dem alle: »*Et lykkeligt og velsignct Nytaar og en god Afbenyttelse af den kostbare Tid!*« Og for dem, som Gud maatte bortkalde i dette Aar, tilføjer det Ønsket: »*En salig Død og Himlens Eje!*«

Redaktionen.

I Dødsfare,

Af L. Korth.

—o—

Fire Aar vare hængaaede, siden min elskede Fader blev baaret død hjem fra en Jagt. Han havde i sin kraftigste Manddomsalder mistet Livet ved et Fald fra Hesten. Siden den Tid var min Moder bestandig lidende. Paa Lægernes Tilskyndelse besluttede hun sig endelig til at ombytte vort hidtilværende Opholdssted med et Slot i Ardennerne, som for nylig var tilfaldet hende som Arv. I flere Aar havde hun ikke besøgt Slottet Monsègur, og jeg kendte det kun i Følge Beskrivelser, der rigtignok i høj Grad vare egnede til at pirre min ungdommelige Fantasi, og jeg udmaalede mig Opholdet paa det gamle Bjergslot med de livligste Farver. Utaalmodig talte jeg Dagene, som hengik med Forberedelser til Rejsen. Der synes mig at være hængaaet en lille Evighed, da alt endelig var ordnet, og Dagen til vor Afrejse kunde bestemmes. Endelig kom den længselsfuldt ventede Time. For Daggry forlode vi vor Villa, for i den nærmeste By at bestige Toget, der skulde føre os til Marie le-Bois. Det var allerede temmelig sent,

da vi ankom dertil. En Vogn fra Slottet Monsègur afhentede os fra Banegaarden. Da vi naaede vor nye Bolig, var det allerede mørk Nat. Trætte af den lange Rejse, opsøgte vi snart vore Værelser, der vare blevne indrettede af det forudsendte Tjenerpersonale.

Solen stod allerede højt paa Himlen, da jeg den næste Morgen vaagnede. Min første Tanke var: »Du er i Monsègur.« Rask klædte jeg mig paa og skyndte mig ned i Frokostværelset, hvor min Moder allerede ventede paa mig. Efter Frokosten besaa jeg i Selskab med hende Slottet. Det var en prægtig Bygning i Rococostil. Det store Billedgalleri tiltrak sig ganske særlig min Opmærksomhed. Paa den ene Væg hang Billederne af Herrerne til Huset Monsègur, dels i blank Vaabenrustning, dels i gammeldags Salondragt. Den anden Væg var prydet med Familieportræter. Det var for det meste skønne, ædle Ansigter, og hos alle fandt jeg nogen Lighed med min Moder, der jo ogsaa var en Monsègur. Fra Billedgalleriet øjnede man et stort Slot, der laa paa en Hoj som en vældig Kæmpe fra Fortiden. Slottet Pracontal var, som min Moder sagde, et af de ældste Slotte i denne Egn og havde med sine bombefaste Mure og Taarne trodset Tidens Tand. Vi vare just i Begreb med at forlade Galleriet, da det legemsstore Portræt af den i sit attende Aar forulykkede Grev Herbert styrtede ned fra Væggen. Min i Forvejen svage Moder sank afmægtig om i mine Arme, og omendskønt vi senere paa enhver mulig Maade søgte at overbevise hende om, at Sømmet, hvormed Billedet var befæstet, havde været gammelt og forrustent, saa lod hun sig dog ikke bringe fra den Idè, at Billedets Nedstyrtning varslede om et Ulykkestilfælde, og da det just var Portrættet af den i min Alder afdøde Greve, saa maatte efter hendes Mening denne Ulykke ramme mig. Hun fordoblede nu sin ængstelige Omsorg for mig og lod mig ikke et Kvarter være alene. Kun under den tro

Tjener Huberts Ledsagelse turde jeg forlade Slottet. Med ham gjenneſtrejfedede jeg de store Skove, med ham sejlede jeg om Aftenen i Slotsgraven — han forlod mig ikke et Øjeblik. Fjorten Dage vare ſaaledes forløbne i mit ny Hjem, da jeg en Aften ved min Hjemkoſt til min Forbavselse ſaa, at min Moder, der næſten aldrig tog imod Beſøg, ikke var alene. Ved Siden af hende ſad en ældre Dame, klædt i Sorg, hvis Anſigt bar Spor af en byb Kummer. »Deres Hr. Søn?« ſpurgte den Fremmede, henvendt til min Moder. »Gud bevare ham for Dem! Ligesom jeg beklager ogsaa De en elsket Ægtefælles Død; ligesom mig, har Himlen ogsaa kun forundt Dem et eneste Barn; vi have begge havt næſten ſamme Skæbne, maatte den blot ikke blive fuldſtændig....« For Gud i Himlens Skyld tal ikke ud!« udraabte min Moder i den højſte Forfærdelse, »mit Liv er kun en ſvag Flamme, ſom ved den ringeſte Bevægelse kan udſlukkes; hvorledes ſkulde jeg kunne beſtaa en ſaadan Prøvelse, ſom De har maattet bære!« Efter nogle Øjeblikkes Forløb tog den fremmede Dame Afsked. Jeg fulgte hende med Øjnene, uden at det faldt mig ind, overensſtemmende med god Tone, at ledsage hende. Hele denne Dames Væſen havde opfyldt mig med en uforklarlig Angſt. Da jeg vendte mig om, ſaa jeg min Moders Blik hvile paa mig med et Udtryk af uſigelig Kjærlighed, men ogsaa med et Udtryk af Ængſtelighed. Hun trykkede mig til ſig, da jeg nærmede mig hende og ſlyngede ſine Arme ſaa faſt om mig, ſom om hun vilde beſkytte mig mod alle Efterſtræbelſer. »Lov mig, Paul,« ſagde hun under Taarer, »aldrig uden i min Ledsagelse at betræde Slottet Pracontal.« Jeg lovede hende at være lydige, og efter at have beroliget hende, ſpurgte jeg, hvem den fremmede Dame var og om Grunden til det beſynderlige Forbud. »Den gamle Dame,« ſvarede min Moder, »er Grevinde Pracontal. Hendes eneste Datter miſtede Livet paa ſin

Bryllupsdag paa en sorgelig Maade. Den ulykkelige Pige styrtede ned i en frygtelig Afgrund i Nærheden af Slottet. Siden denne skrækkelige Katastrofe har Fru de Pracontal ikke mere beboet sine Fædres Slot, men har taget Bolig i et lille Slot her i Nærheden, hvor hun lever ganske afsondret fra Verden, som en Moder for de Fattige og Nødlidende. Det fortrolige Forhold, der tidligere bestod mellem hende og Beboerne af Slottet Monségur, har vakt i hende det Ønske at aflægge mig et Besøg. Hun har opholdt sig hos mig i flere Timer; Samtalen drejede sig udelukkende om vor gjen-
 sidige Ulykke. Du kan tænke Dig, hvilke sørgelige Minder, der ere vaagnede i mig.« (Forts.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Belgien. Belgien har den 20. Dec. f. A. mistet en af sine bedste Sønner: Statsminister *Victor Jacobs*. Endnu fem Minutter før sin Død bad han tillige med Dekanten i Bryssel, som ogsaa havde meddelt ham de hellige Sakramenter og overbragt ham den pavelige Velsignelse paa Dødslejet. Jacobs var en af de betydeligste Statsmænd, som Belgien har havt siden 1830; iblandt Advokaterne og i Parlamentet tilkjendte endog hans Dødsfjender — og han havde saa mange som Belgien har Liberale — ham Palmen som den mest glimrende Taler og en Retslærd af første Rang. For det katholske Parti, til hvis Førere han hørte i en lang Aarrække, var han lige siden sin Studentertid et Mønster paa Gudsfrygt og Tro, og det i den Grad, at »Etoile belge« en Gang kunde binde de belgiske Liberale og den liberale udenlandske Presse det Æventyr paa Ærmet, at Jacobs tilhørte Jesuiterordenen som Medlem »i kort Frakke«. Og dog har Jacobs, hvis Fader tilhørte det liberale Parti, fuldendt sine Studier ved Universitetet i Bryssel, der, som bekjendt, befinder sig i Logens Hænder. Han var født i Antwerpen i 1838 og blev i en Alder af 25 Aar valgt af sin Fødeby til

dens Repræsentant i Parlamentet, og han har beholdt dette Mandat uden Afbrydelse lige til sin Død. I 1870 blev Jacobs Finantsminister og 1884 Indenrigsminister, i hvilken Egenskab han bragte den endnu gjældende Skolelov i Stand. Som Socialpolitiker hyldede han manchesterlige Anskuelser. Tabet af ham er for det katholske Parti foreløbig uerstatteligt. Hans sidste offentlige Optræden var for 4 Maaneder siden som Præsident for Katholik-Kongressen i Mecheln, hvor han holdt en glimrende Mindetale over Windthorst; en værdig Afslutning af hans fortjenstfulde Løbebane.

R. I. P.

Frankfurt a. M. Prælat, Professor Dr. *Joh. Janssen*, om hvis Død vi underrettede vore Læsere i f. Nr., var født den 10. April 1829 i Xanten ved Nederrhinen. Det første Bind af hans store historiske Værk (*»Geschichte des deutschen Volkes seit dem Ausgange des Mittelalters«*) udkom i 1876; nu foreligger der 6 Bind, som naa indtil den tredivaarige Krig, og disse seks Bind ere imidlertid i næsten 30,000 Eksemplarer blevne udbredte blandt Venner og Fjender i den gamle og nye Verden. I Fuldførelsen af det *syvende* Bind, som skulde udkomme til Julen, har Sygdom og Døden hindret ham. Det hele danner uden Tvivl det betydeligste og virkningsfuldeste, ja epokegjørende Værk, som den katolske tyske Literatur har frembragt i dette Aarhundrede. Værket har med Rette vakt uhyre Opsigt og skaffet sin Forfatter — rigtignok mange Fjender — men ogsaa megen Ære. Pave *Leo XIII* meddelte allerede kort efter sin Regerings Tiltrædelse den berømte tyske Historiker den fornemste Prælatværdighed, som gives næst efter Kardinalet og Bispeværdigheden, idet han udnævnte ham til pavelig Husprælat og apostolisk Protonotar. Da Kardinal *Hergenröther* døde, skulde Janssen i Følge *»Frankf. Ztg«* have været Medlem af Kardinalkollegiet i den Afdødes Sted, men Helbredshensyn og hans historiske Forskninger bevægede ham til at give Afkald paa Kardinalværdigheden. Arving til hans literære Efterladenskaber er Professor *Pastor* i Innsbruck (Tyrol), som vil *afslutte* Janssens historiske Værk og udgive hans Biografi. Baade den *tyske* og *osterrijske Kejser* lode gjentagende telegrafisk forespørge angaaende Janssens Tilstand paa Sygeleiet,

og de liberale Aviser i Frankfurt bragte en daglig Bulletin. Janssens historiske Værk findes paa de offentlige Bibliotheker her i Kjøbenhavn. *R. I. P.*

Rusland. Generalguvernør *Kochanow* i Wilna har anordnet Lukningen af de katholske Kirker i Wodzislaw og Budzki. I herværende katholske Kredse frygter man for, at endnu flere Kirker ville blive lukkede. I Følge en anden Forordning gjøres der tillige Fordring paa, at alle katholske og protestantiske Skolebørn skulle overvære den russiske orthodoxe Gudstjeneste hver Søndag.

Paris. Den bekjendte Biskop af Angers, Msgr. *Freppel*, er afgaaet ved Døden i en Alder af 64 Aar. Siden 1880 repræsenterede han Byen Brest i det franske Kammer. Efter Biskop *Dupanloup's* Død var han Fører for den Del af de franske Katholiker, som høre til den monarkiske Retning. Den begavede og modige Mands Død er et stort Tab for de franske Katholiker. *R. I. P.*

Dødsfald

i Sct. Ansgars Menighed.

20. Juli. Søster Anna Sophie (64 Aar). — 24. Juli. Barnet Ejnar Martin Stauning (8 Maaneder). — 10. August. Konstabel Joseph Jakob Møller (20 Aar). — 11. August. Garvermester Peter Schneider (23 Aar). — 12. August. Barnet Axel Henri Friedreich (2½ Aar). — 25. August. Frøken Johanna Stripe (62 Aar). — 30. August. Barnet Attilio Goretti (9 Aar). — 14. September. Caroline Albrechtsen (14 Aar). — 10. Oktober. Bogbinder Cohens Hustru. Emily Charlotte (46 Aar). — 12. October. Barnet Carl Oluf Vogel (12 Dage). — 14. October. Enke Gunild Hansen (63 Aar). — 27. October. Barnet Rothe Kunkel (7 Aar). — 2. November. Elev Valdemar Martin Sandberg (13 Aar). — 6. November. Barnet Selma Schmidt (5 Aar). — 12. November. Værtshusholder Nielsens Hustru, Elisabeth (42 Aar). — 18. November. Skibsfører Constante Vittorio Catharinic (46 Aar). — 20. November. Barnet Leo Balthazar Tøpfer (7 Maaneder). — 21. November. Søster Apollonia (38 Aar). — 25. November. Frøken Mathilde Magner (58 Aar). — 27. November. Frøken Marie Meisburger (38 Aar). — 29. November. Proprietær Bernardus Melskens (73 Aar). — 7. December. Barnet Irma Soelberg (1 Aar). — 12. December. Barnet Marie Victoria Vatter (2 Maaneder). — 13. December. Barnet Knud Sebastian Jørgensen Pfciffer (2 Aar). — 15. December. Barnet Rosa Freitag (3 Uger) — 18. December. Sekretær Troniers Hustru. Elisabeth (38 Aar) — 23. December. Enke Bodil Marie

Klink (79 Aar). — 27. December. Entreprenør Thomas Johnston (77 Aar). 28. December. Søster Georgia (56 Aar)

Kirkelig Kalender.

Søndag den 3. Januar. Oktav af St. Johannes' Fest. (Genovefa, Jomfru.) — **4. M.** Oktav af uskyld. Børns Fest. — **5. Ti.** Vigilie til Hellig tre Konger (uden Faste).

Onsdag den 6. Januar. Herrens Aabenbarelsesfest eller **Epifania**, ogsaa kaldet **Hellig tre Kongers Fest.** (Befalet Festdag; Gudstjenesten som paa Højtidsdagene med **Kollekt** i alle Præfektorets Kirker og Kapeller ifølge pavelig Anordning, til Bedste for de afrikanske Missioner). — **7. To., 8. F., 9. L.** Oktavdage.

Søndag den 10. Januar. 1. Søndag efter H. 3 Konger.

Rosenkransbroderskabet afholder sit første maanedlige Møde med Procession Søndag den 3. Januar Kl. 6 i Sct. Ansgars Kirke. Jomfruernes Forening deltager i Processionen.

Mødreforeningen. Den h. Messe bortfalder i denne Maaned.

Mariakongregationen for Mænd holder Fællesmøde Onsdag den 6. Januar (Hellig 3 Kongers Dag) Kl. 8; Adgang tilstedes ogsaa Kongregationsmedlemmernes Familier.

Sct. Josephs Gilde. Søndag d. 3. Januar Kl. 7½ Aften afholdes til Fordel især for Gildets Stiftelse en lille Julefestlighed med Sang, Musik, Deklamation, Bazar og Juletræ. — Billetpris er 25 Øre for Gildets Brødre og deres Familie; for Andre 35 Øre; Børn have fri Adgang. Festligheden finder Sted i Bredgade 67, 1. og 2 Sal o. G.

Katholsk Afholdsforening optager Katholiker fra 14 Aars Alderen: Møde hver Onsdag Aften Kl. 8—10 i Lokalet Bredgade 67, 2. S. o. G. — Onsdag den 13. Jan. Stiftelsesfest med Underholdning og Foredrag af Hr. Folkethingsmand, Caud. phil. H. Trier. — Besøgende ere velkomne. Adgang gratis. — Onsdag den 6. Jan. intet Møde.

Taksigelse. Ved den af Undertegnede i Anledning af Julefesten foranstaltede Indsamling af Gaver til Trængende indkom 349 Kroner, for hvilket Beløb indkjøbtes Fødevarer, der uddeltes til 89 Familier, bestaaende af 279 Personer. Paa de Trængendes Vegne bringe vi herved alle Bidragydende den hjærteligste Tak.

Fru C. Erlewein,
Fru A. Hutters, Fru M. Larsen,
Fru A. Osterhammel, Børn C. Stampe.

Literatur. Bibelhistorie til Skolebrug er udkommen.

Bladet udgivet senere paa Grund af Helligdagen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

Nº 2.

Søndagen den 10. Januar.

1892.

Indhold: Hos den hellige Fader. Digt. I Dødsfare. Efterretninger fra Ind- og Udland: Frankfurt. Afrika. Ægypten. Spanien. Venedig. Rom. Indien. Paderborn. Berlin. Amerika. England. Posen. Kjøbenhavn. Bekjendtgj.

Hos den hellige Fader.

Hr. *Eugen Wolff*, »Berliner Tageblatts« Korrespondent i Afrika, havde for nylig Audiens hos den h. Fader, Pave *Leo XIII.* I sin Beretning meddeler Hr. Wolff i »Tageblatt« følgende: »Jeg var som fortryllet, ude af Stand til at tale overfor denne hvide, blege, rolige, forklarede Skikkelse. Mit Blik blev saa fængslet af det mægtige Indtryk, jeg havde faaet, at jeg vistnok i flere Sekunder har siddet uden at gjøre en eneste Bevægelse. En hvid Silkekalot, under hvilken de sølvhvide Lokker fremvælde, bedækker den mægtige Kirkefyrstes Baghoved; det magre Legeme er iført et hvidt, uldent, vævet Stof, et særegent Fabrikat, hverken Flonell, eller Tøj, eller Tricot og uden Tvivl forarbejdet specielt for den h. Fader; en bred Krave at samme Stof bedækker Skuldrene; de hvide, næsten gjennemsigtige fine Hænder vare bedækkede

med hvide uldne Halvhandsker, saak. »Mitaines,« Fodderne med uldne hvide Strømper, kun de pavelige Skovare af rødt Flojl med Guldbroderi. Om Halsen bar Paven i en kostbar Kjæde et vidunderlig smukt Kors, besat med sjældne Ædelstene, et Mesterværk i Henseende til Guldsmedekunst; paa den højre Haands Pegefinger havde han den pavelige Fiskerring. Man ser tydelig paa Pavens Ansigt, at han i lang Tid opholder sig i Stueluften. De sølvhvide Lokker falde som Taarer ned over det blege, næsten gjennemsigtige afmagrede Ansigt, umiskjendelig bærer hans Ansigt Præget af Mangel paa Bevægelse i Luft og Lys, i Mark og Skov, med et Ord i Guds frie Natur. Om ogsaa Pavens Legeme tilsyneladende er svagt, saa er hans Aand dog endnu mægtig. De smaa brune Øjne ere livlige og uafbrudt i Virksomhed. Medens de under et almindeligt Samtaleemne hvile deltagende og med varm Mildhed paa den Talende, blive de pludselig glødende, næsten gnistrende, saa snart der berøres et Thema, som særlig interesserer Paven. Leo XIII. synes da at blive en Menneskealder yngre. Kirkens gamle Overhoveds ædle, jeg kunde næsten sige forklarede, Skikkelse opfyldte mig med den helligste Agtelse.

Hs. Hellighed gik, efter at han med en klar og velklingende Stemme, der endnu forraadte Lungens hele Kraft, paa en hjertelig og elskværdig Maade havde budt mig velkommen, straks over til det Anliggende, som havde ført mig til ham. Det var blevet mig betydet, at jeg skulde fatte mig kort. I al Korthed gav jeg derfor ogsaa Pave Leo XIII. en Fremstilling af *Missions-Anliggenderne i Afrika*. Men jeg havde atter gjort Regning uden Paven. Hs. Hellighed viste, at han ikke blot besad en storartet Hukommelse angaaende Ting, som vare skete for mange Aar siden, ikke blot en nøjagtig Sagkundskab om alle Forhold som jeg berørte, men ogsaa en saadan Interesse for

alt det, som jeg havde meddelt ham, at jeg maatte begynde forfra og fortælle ham de mindste Enkeltheder til Punkt og Prikke. Det havde jeg ikke ventet af den gamle, optagne, mægtige Kirkefyrste. Punkt for Punkt maatte jeg gjenneegaa de Begivenheder, som vare blevne omtalte. Punkt for Punkt meddelte Hs. Hellighed mig sin Mening med en Slagfærdighed, med en Logik, med en Skarpsynethed, som man ellers næppe kan vente at finde den hos en almindelig Dødelig, der er naaet til Afslutningen af sin Livsvandring.

Dette maa vække endnu mere Forundring, eftersom Paven kun tilfører sit Legeme et forsvindende lille Kvantum Næring. Skjønt Hs. Hellighed staar meget tidlig op og allerede, tidlig om Morgenen har læst en stor Del Blade, tager han først senere, henimod Kl. 10, kort førend han giver Audiens, en lille Kop sort Kaffe uden Brød dertil. Hans Middagsmad, Kl. 2, bestaar i en kraftig Bouillon og en anden ganske almindelig Ret; om Aftenen nyder Paven atter en Tallerken Suppe. Dette er alle hans materielle Nydelser, og dog siger man: »Paven lever herligt i Verden«. Maaske er det denne Nøjsomhed, som holder Leo XIII. oprejst og bevarer hans Sundhed, trods hans høje Alder, 82 Aar, og den store Byrde i Henseende til Arbejde og Ansvar, som hviler paa hans Skuldre. Skulde man rette det Spørgsmaal til mig: »Hvor længe tror De, at Paven, som De talte med igaar, endnu kan leve?« saa kunde jeg med fuld Overbevisning svare, at dersom det er Guds Villje og dersom ingen Forviklinger indtræde, kan Paven ogsaa blive 92 ja 100 Aar. Dette Indtryk tager jeg med mig.

Kardinal *Monaco* havde førend mig, hvilket jeg erfarede, talt halvanden Time med Paven, min Ringhed næsten en hel Time, desuden endnu andre Besøgende og flere fremmede Gesandter; dertil hører sandelig et seigt Legeme og en frisk Aand i en Alder af 82 Aar.

Fra Kl. 1½—2 gaar Paven sædvanligvis, naar Solen skinner, en lille Spadseretur i Vatikanets Have, for kort efter at spise til Middag. Han spiser altid ganske alene; hans Privatværelser bestaa kun af tre ubetydelige Rum; det omtalte Arbejdsværelse, et lille Spiseværelse og et beskedent Soveværelse. —

I Talens Løb — det være lejlighedsvis bemærket, at Paven udtaler mange tyske Ord, som f. Eks. Ordet »Kulturkampf«, fuldstændig rigtigt — kom Hs. Hellighed til at berøre de tyske Anliggender. Han omtalte ogsaa den tyske Kejsers Besøg i Forbindelse med »Arbejderspørgsmaalet.« En ganske særegen Interesse nærer Paven for *Missions-Anliggender*, som nok optog det største Kapitel af Underholdningen. Ogsaa her aabenbarede Paven en skarp Hukommelse; *Afrikas* Kort har Leo XIII. lige saa nøjagtigt i Hovedet, som en afrikansk Opdagelsesrejsende. Togo, Kamerum, Dahome, Sansibar kjender han lige saa godt, som En, der har gjort Afrikas Geografi til sit specielle Studium....

Ogsaa hos enhver Ikke-Katholik maa det Indtryk, som den ædle gamle Kirkefyrstes milde, forklarede Skikkelse gjør, være mægtigt og uforglemmeligt.«

Flos de radice Jesse.

(Jubilate: 96).

—o—

1. En Rose er oprunden
af *Jesse* Rod forvist;
med Fryd vi har den funden
alt paa saa væn en Kvist,
Den Blomst er *Jesus* sød,
og Kvisten er *Maria*,
som fagert Blomster skød.

2. Alt Isaias viste
 paa denne Blomst i Old;
 nu fødtes den, han priste;
 hvo kan da blive kold?
 For Blomsten blegner Rod,
 thi den er Himlens Glæde
 og Jordens Helsebod.
3. Den stod paa tugtig Vange
 i Læ ved Dalens Bund;
 den saas som Lilje prange
 blandt Torne mangelund.
 Dens Vellugt stiller Savn;
 al anden Duft forglemmes
 ved Blomstens blotte Navn.
4. Den med sin Vellugt drager
 hver Sjæl, i Tro bered;
 og hvo dens Sødme smager,
 er idel Kjærlighed.
 O Blomst, o Naadeelv!
 til dig opstiger Sukket,
 o mæt mig med dig selv!

J. F.

I Dødsfare.

(Fortsat.)

—o—

(2)

Jeg gjorde mig al tænkelig Umage for at bringe min Moder paa andre Tanker; jeg udtalte det Ønske at se nogle af mine Venner hos mig; min Moder, som aldrig kunde nægte mig en Bøn, gav straks sit Samtykke. Endnu samme Aften skrev jeg til nogle be-

kendte Familier og indbød deres Sønner, der vare jævnaldrende med mig, til et Besøg.

Efter otte Dages Forløb meldte samtlige Indbudne deres Besøg. Den ene Ernst de Causans, Brødrene Eduard og Max de Verna, min kjære Fætter Arthur de Crussol og Raoul de Rohecgude lovede at ankomme paa samme Dag. Hvem var lykkeligere end jeg? Med bange Utaalmodighed talte jeg Timerne til den fastsatte Dags Eftermiddag. Endelig, endelig rullede en Vogn ind i Gaarden. Jeg ilede ned ad Trappen: rigtig! det var dem, mine fem kære Venner. Paa min Moders Befaling blev Dineren serveret for os i den store Festsal. I det muntreste Lune under Latter og Spøg indtoge vi Maaltidet og saa gik vi ned i Parken i den nærliggende Skov, lige til det pracontal'ske Slot. »Lader os aflægge et Besøg i Slottet«, raabte Ernst de Causans, den mest overgivne i Selskabet, »jeg sværmer for gamle Huse.« De andre stemmede i med, og jeg, fuldstændig forglemmende min Moders Forbud, var den første, der gjennem det høje Jærngitter traadte ind i Slotsgaarden. En gammel Sergeant, der førte Opsynet over Slottet, kom os i Møde, og efter at han i mig havde erkendt sin nye Nabo indbød han os til at træde ind i hans Bolig, der laa i en Sidebygning. Vi fandt her hans Familie, bestaaende af hans Kone og en tjortenaarig Dreng. Med forekommende Venlighed bød man os velkommen og indbød os til at tage Plads. Vi modtog meget gjerne den venlige Indbydelse, da vi i Følge den lange Omflakken vare blevne temmelig trætte. Vort Ønske, at bese det Indre af Slottet, vilde man med Glæde opfylde, men bad os vente med vort Forhavende til næste Dag, da Dagen allerede hældede. Medens vi udhvilede, fortalte Dufour, saaledes hed den gamle Sergeant, med snakkelysten Gemytlighed Anekdoter fra sit Soldaterliv, af hvilke jeg kun vil anføre én.

Dufour tjente som Underofficer, omendskont Franskmand, i den preussiske Konge, Frederik den andens Hær, der, som bekjendt gjerne tog Udlændinger i sin Tjeneste. Da tilvendte han sig en Dag i Nærheden af Culm i et lille Kapel en kostbar Rosenkrans, der var slynget om Haanden paa Mariabilledet. Dette erfarede Indbyggerne i Culm, og de fordrede nu hos Kongen Underofficerens Afstraffelse. Kongen lod Dufour kalde og efter at have foreholdt ham Anklagen, truede han med at lade ham dømme til Døden, hvis han ikke formaaede at frigjøre sig for den paa ham hvilende Mistanke. Dødelig forskrækket stod Dufour et Øjeblik stum og forvirret. Men saa samlede han al sin Koldblodighed og sagde i den roligste Tone: »Jeg beder Eders Majestæt naadigt høre paa mig et Øjeblik. Jeg er Katholik og traadte ind i Kapellet for at bede for min Herre og Konge. Ganske hensunken i Andagt havde jeg kastet mig paa Knæ for den h. Jomfru, da hun pludselig bøjede sig ned over mig og med sagte Stemme sagde. »Du er en god Soldat, da Du med en saadan Iver beder for Din Konge; tag til Belønning denne Rosenkrans.« Med disse Ord lagde hun Rosenkransen i min Haand. Kunde jeg tilbagevise en Foræring, som Himmeldronningen selv saa huldrig tilbød mig? Inderlig takkende tog jeg imod den, og deri bestaar min hele Forbrydelse.« Kongen kunde ikke andet end forundre sig over en saadan Koldblodighed hos en Mand, der med Døden for Øje kunde finde paa en Anekdote. »For denne Gang,« sagde han smilende »eftergiver jeg dig Straffen, men skulde det nogensinde atter falde Himmeldronningen eller en anden Helgen ind at forære dig saadanne Sager, saa kan du rolig forberede dig paa Døden.« Dufour mærkede sig denne Advarsel, og aldrig senere modtog han saadanne Foræringer.

Med lignende Historier underholdt Manden os, ind-

til vi tilsidst bade ham om at fortælle os de nærmere Omstændigheder ved det Ulykkestilfælde, der havde hensat Fru de Pracontal i saa dyb Sorg. Ved denne sørgelige Erindring om hans ulykkelige Herskerinde randt Taarene ned over den gamle Soldats Kinder. Han begyndte at fortælle:

»Jeg havde været omtrent ti Aar her paa Slottet og var min Herskerinde og Frøken Lucie oprigtig hengiven, da denne, en billedskøn Jomfru, forlovede sig med Hr. de Guintal, en af de rigeste Baroner her paa Egnen. Brylluppet var berammet til den følgende Sommer. Dagen nærmede sig; alle Baroner, Grever og rige Adelige vare indbudne. En Legion af unge Damer dannede Brudens Æresfølge, der i sin prægtige Dragt overstraalede dem alle. Jeg synes at se hende i den lyse blaa Damaskklædning, som den skjonne Jomfru bar. Et langt Slør bølgede fra hendes Hoved helt ned til Fødderne og indhyllede halvt det yndige Ansigt. Men hvad der vakte Bryllupsgæsternes største Beundring var et pragtfuldt Perlehalsbaand, ved hvilket der hang et stort Diamantkors. Det var et Familiesmykke som samtlige Fruer af Huset Pracontal havde baaret paa deres Bryllupsdag. En af Familiens Aner havde medbragt dette Klenodie fra Orienten, og siden gjaldt det for at være Pracontalernes kostbareste Arvedel.— Efter den kirkelige Højtidelighed gik de unge Damer med den Nyformælede ud i Parken, medens Herrerne opholdt sig i Slottet, før, efter gammel Skik her i Ardennerne, at unde den unge Frue, der nu snart helt skulde tilhøre sin Mand, den sidste Fritime i sine Barnsdomsveninders Selskab. En Time senere ringede Slotsklokken til Festmaaltidet. Fra Lysthuse og Budskadser, fra Parkens utallige Veje og Stier kom Damerne dels enkeltvis, dels i Grupper, kun én manglede — det var Dagens Heltinde, den Nyformælede. Man løb til hendes Værelse; hun var der ikke, man raabte hendes

Navn overalt i Slottet: intet Svar! Fru de Pracontal, der blev greben af en panisk Skræk, løb fortvivlet gennem de lange Allér og raabte stadig sin Datters Navn — kun Ekkoet svarede paa hendes Smertensraab! Mænd, Kvinder, adspredte sig i forskjellige Retninger; men al deres Søgen var forgjæves. Den stakels Moder løb omkring som en Afsindig. Pludselig udstødte hun et hjerteskerende Jammerskrig, en skrækelig Tanke greb hende, hun tænkte paa Afgrunden! O Gud, maaske var hendes Datter styrtet derned! Ude af sig selv styrtede hun hen imod det forbandede Sted og sank bevidstløs til Jorden, da hendes Øjne faldt paa to Kors, som for flere Aar siden vare oprejste ved Randen af Afgrunden til Minde om to Mennesker, som vare forulykkede der. Hr. de Guintal, hvis Fortvivlelse ikke er til at beskrive, var den første, der, forsynet med Stiger og Reb, steg ned i det frygtelige Dyb, i Haab om at drage den Ulykkelige levende op; flere modige Mænd fulgte ham, dog til alles Forundring fandt man intet Spor, ikke saa meget som en Lap af hendes Klæder, der muligvis ved Nedstyrtningen kunde være blevne hængende i Tornebuskene. Man gjennemsogte Brøndene, Slotsgravene, alt forgjæves. Hele Natten varede de frugtesløse Anstrængelser. Den næste Dag fortalte Bønderne, at en Zigeunerbande for nogle Dage siden havde gjennemstrejft Eggen. En ny Tanke dukkede op hos de Søgende: uden Tvivl havde Zigeunerbanden, lokket af den unge Frues Kostbarheder og Skjønhed, slæbt hende med sig. Næppe var denne Idé udtalt, før Hr. de Guintal sad til Hest og ilede, ledsaget af 20 Mand, efter Røverne. Efter to Dages Forløb havde han indhentet dem. Man gjennemsogte deres Vogn, man bød dem store Løsepenge, naar de vilde udlevere deres Bytte, men med den største Ro svore Folkene, at de ikke med et Blik havde set den Savnede, endsiges røvet hende. Man skæn-

kede deres rolige Tale Tiltro og vendte atter mod- og haablose tilbage til Pracontal. Til Slutning blev man ved den Mening, at den Ulykkelige var styrtet i Afgrunden, og at et eller andet vildt Dyr havde slæbt hende til sin Hule. Men hvad der endnu særlig bedrovede den stakkels Moder, var, at hun ikke kunde finde den ringeste Levning, af sit ulykkelige Barn, for med tilbørlig Ære at bisætte hende i Familiebegravelsen. Som sidste Minde lod hun efter Hr. de Quintals Ønske ved Randen af den ulyksalige Afgrund oprejse et tredje Kors med Indskriften Lucie de Pracontal, den 25. Juni 1745. Fru de Pracontal har forladt sit Stamslot og aldrig mere betraadt det siden hin Ulykkesdag. Hr. de Quintal lever ugift paa sit Gods, fuldstændig tilbagetrukket. Han kan aldrig glemme sin elskede Brud.«

Dufour tav. Han maatte flere Gange holde inde, da de frembrydende Taarer truede med at kvæle hans Stemme. Vi takkede ham hjærteligt, og efter at have aftalt at tage Slottet i Øjesyn næste Dag, toge vi Afsked med Familien Dufour. Det var uden at vi mærkede det bleven sent, og i den sorgmødige Stemning, hvori den Gamles Fortælling havde sat os, tilbagelagde vi Hjemvejen i Tavshed. Min Moder, ængstelig over vor lange Udebliven, ventede os i Slotsgaarden. Jeg undveg heldig hendes Spørgsmaal, og i Glæden over at se mig frisk og munter for sig, ledsagede hun os til Salen, hvor vor Souper var serveret. Da vi havde foresat os tidlig næste Morgen at iværksætte vor Plan, gik vi til Hvile straks efter Maaltidet. Længe kunde jeg ikke falde i Søvn. Jeg troede at se Lucie i hendes lyseblaa Klædning, med det lange Slør og det kostbare Perlehalsbaand, med Ansigtet overstrømmet af Blod. Saa forekom det mig atter, at Fru de Pracontal stod for mig i sin Sorgedragt; hendes alvorlige Øjne hvilede vemodig paa mig. Det var

over Midnat, inden jeg sov ind. Min Fætter, der allerede længe havde været munter, vækkede mig næste Morgen. Klokken var henimod otte, og da min Moder i Dag var meget lidende, indtog vi Frokosten alene. Vi skyndte os, for ikke at lade Dufour vente. Jeg gik til min Moders Værelse for at sige hende Farvel. O Gud, jeg anede ikke, at det skulde være det sidste Farvel for mig! Kammerjømfruen sagde før jeg traadte ind: »Deres Moder sover, forstyr hende ikke. Naar hun vaagner, vil jeg sige hende, at de har været her.«

»Nej, Charlotte, jeg vil se hende, før jeg gaaer. Jeg lover dig, ikke at vække hende, men se hende vil jeg. Uden at afvente videre Indvendinger, traadte jeg ind. Min elskede Moder laa bleg paa sit Leje. Rosenkransen var som sædvanlig slynget om hendes Hænder; en usigelig Angst greb mig: hun lignede en Død. Forglemmende alt, slyngede jeg mine Arme om hendes Hals og bedækkede hendes Ansigt med ømme Kys. Hun vaagnede. »Er det dig, min Paul?« sagde hun, »og allerede paaklædt til at gaa ud. Hvor gaar du hen?« »I Skoven,« foreløj jeg rolig denne Engel. »Glem nu ikke, min Søn, at komme hjem til rette Tid! Jeg vilde ængste mig til Døde, hvis du lod mig vente, som igaar. Og frem for alt, Paul, lov mig ikke at nærme dig det Pracontal'ske Slot. Jeg havde en skrækelig Drøm i Nat; jeg husker den ikke mere, dog ved jeg, at du styrtede i en Afgrund.« »Vær forvisset om, kjære Moder, at jeg skal lyde dig,« og jeg havde virkelig i dette Øjeblik det Forsæt ikke at betræde Slottet, »Klokken elleve ere vi sikkert tilbage, du kan stole derpaa.« Endnu engang omfavnede min Moder mig, og saa gik jeg bort, efter at jeg ved Døren havde tilraabt hende et sidste Farvel.

(Forts.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Frankfurt a. M. I Anledning af Historikeren, Prælat Dr. *Janssens* Begravelse skriver »*Nassauer Bote*«: »Privatdocent i Münster, Dr. *Picper* er indsat til Universalarving. Janssen selv var overbevist om, at hans Sygdom vilde ende med Døden. I en Drom, han havde Dagen før hans Sygdom begyndte, syntes han at se sin afdøde Ven *Münzenberger*, som opfordrede ham til at følge. Om Middagen fortalte han sine Bekjendte ved Bordet i en meget alvorlig Stemning om den Drom, han havde havt; i Løbet af Eftermiddagen besøgte han med sin gamle Tjener *Münzenbergers* Grav og opfordrede der Tjeneren til at bede sammen med ham om en salig Død; den næste Dag begyndte Sygdommen, som gjorde en Ende paa hans Liv. I de sidste Maaneder af sit Liv følte han stadig, at han ikke mere vilde komme til at fuldende det syvende Bind af sit historiske Værk. Gud vilde tidlig forberede ham paa hans Bortgang.«

Ligbegængelsen fandt Sted den 27. Dec. under storartet Deltagelse fra alle Sider. Tusinder fyldte den store Domkirke. Efter Sjølemessen holdt Domherre *Abt* (Limburg) en gribende Sørgetale. Trængslen ved Kirkegaarden var saa stor, at Porten maatte lukkes en Tidlang og endog fremmede Repræsentanter maatte vente paa at faa Adgang. —

I et Eftermæle, som det demokratiske »*Frankf. Ztg.*« helliger den Afdøde, skriver Bladet: »Hvad Janssen angaar som Menneske, da tør man sige, at hans veltalende og dybe Viden, hans rige Aand og hans selskabelige Elskværdighed gjorde ham til en almindelig højagtet og sympatetisk Personlighed hos Alle, som havde Lejlighed til at træde i nærmere Berøring med ham, ligemeget til hvilken Trosbekjendelse de end hørte. Den dybe Ærbødighed, som paa mange Maader vistest den fremragende Mand, ytrede sig under hans Sygdom ofte paa en ligefrem rørende Maade. Allerede i Onsdags for tre Uger siden, efter Modtagelsen af de hh. Sakramenter, tog han en gribende Afsked med sine Venner, for hvis trøstende Opmuntring han takkede med mild Resignation. Siden kommunicere-

rede han daglig. Som en Velgjører af de Fattige, der ikke blot modtog hans materielle Hjælp, men ogsaa mange menneskekjærlige Raad, ydede han navnlig mange fattige Studenter virksom Understøttelse. En Indsamling til et Asyl for forsømte Børn, som han iværksatte i de sidste Leveaar, og allerede har indbragt 20,000 Mark, var det sidste Velgjørenhedsværk, han fremmede. Har den videnskabelige Karakter skaffet Janssen ved Siden af begejstrede Tilhængere ogsaa kraftige Modstandere, saa besad han dog som Menneske *ingen Fjende* blandt alle dem, der kjendte ham.«

Afrika. Pater *Ohrwalder* og de to barmhjertige Sostre, som lykkelig ere flygtede bort fra Kalifen i *Omdurman* — siden 1887 have de været Mahdiens og senere Kalifens Fanger — meddele, at deres Flugt blev dem muliggjort derved, at der udbrød en Kamp, forårsaget ved Fjendskabet mellem begge Danagla-Kaliferne og Kalifen Abdullahs Baggara-Tilhængere. Under Slagsmaalet bleve 17 Bagaraer og 7 af Omdurmans Indvaanere dræbte. Pater *Ohrwalder* og de to Søstre naaede *Korosko*, der ligger 550 engelske Mil fra Omdurman, ledsagede af to Arabere, den 13. December. Dag og Nat rejste de videre paa deres Kameler. Kun ved *Murad-Brønden* holdt de Hvil i to Dage. I tre Dage vare de uden Spise og kunde ikke sove. Omdurman er efter deres Beretning en temmelig betydelig By med mange Stenhuse. *Chartum* er øde og forladt. Endnu 40 Europæere befinde sig i Arabernes Fangenskab i Omdurman. De blive behandlere paa den mest vanærende Maade. Blandt Fangerne ere 19 Grækere, 8 Syrer, 8 Jøder og to østerrigske Missionærer. Nogle af de Ulykkelige ere lænkedede ved Hænder og Fødder og blive fra Tid til anden gjennempiskede. Vogterne passe nøje paa dem, saa de have mistet alt Haab om at blive befriede.

Ægypten. Ifølge »Polit. Corr.« synes *England* at bestræbe sig for at faa *det katholske Hierarki* omordnet i Ægypten, Den engelske Regering sender nemlig om kort Tid en Gesandt til Rom, for at forhandle med Vatikanet om Spørgsmaalet angaaende Ordningen af Bispedømmerne i *Sudan og Ægypten*. Regeringen ønsker at der ogsaa i Henseende til den katholske Kir-

kes Anliggender tages Hensyn til Englands Indflydelse i Afrika.

Spanien. I en Alder af 80 Aar er Kårdinal *Paya*, Ærkebiskop af Toledo og Primas af Spanien, afgaaet ved Døden.

Venedig. Paa det gamle Aars sidste Aften døde ogsaa Patriarken af Venedig, den for sin Godgjørenhed og Fromhed bekendte Kårdinal *Agostini*, begrædt af hele Venedig.

Rom. Den 31. December f. A. udnævnte Paven Msgr. *della Volpe* til Maggiordomus og Msgr. *Cagiono dc' Azevedo* til Maestro di Camera, Pater *Granicello* (Barnabit) til Sekretær ved Kongregationen for Biskopper og Ordensfolk, Msgr. *Merry del Val*, Søn af den spanske Gesandt i Wien, til »Cameriere segreto partecipante«.

— Kårdinal-Statssekretær *Rampolla* blev Nytaarsdag alvorligt angreben af *Influenza*, men befinder sig foreløbig bedre; Feberen er hørt op og Lungebetændelsen ligeledes. Pave *Lco XIII.* opholdt sig den 2. Januar i tre Timer ved sin første Raadgivers Sygeleje.

Indien. Fra det »Katholske Lærerskabs« Moderhus i Rom rejste paa den h. Julefest fire nye Medlemmer, nemlig 3 Patres og 1 Lægbroder, til Missionsomraadet *Assam* (Ostindien), som ovennævnte Selskab i sin Tid fik anvist af Propaganda-Kongregationen. Sammen med dem rejste tre Søstre fra Moderhuset i Tivoli ved Rom. For Fremtiden ville saaledes 7 Patres, 3 Lægbrødre og 6 Søstre af det »Katholske Lærerselskab («Societas catholica instructiva) være virksomme i Assam.

Paderborn. En ubekjendt Velgjører har beredet »*Bonifacius-Samleforeningen*« i Paderborn en sjælden Overraskelse, ved at sende Generalbestyrelsen af Bonifacius-Foreningen 170,000 Mark til forskjellige *Vajsenhuse* og *Kommunikant-Anstalter* i Nordtyskland. I Juleugen modtog Foreningen ligeledes en Gave paa 3000 Mark fra en Borger i Paderborn, og for en Maa nedstid siden fra en anden Velgjører 30,000 Mark, foruden en Mængde større og mindre Gaver fra Forskjellige, alt i Anledning af Julefesten og til Bedste for ka-

tholske Vaisenhus og Kommunikant-Anstalter i Tysklands Diaspora.

Berlin. Med en herlig Julegave er den katholske *Sct. Sebastians Menighed* i Berlin bleven bæret. Fra Kultusministeriet modtog Pastor *Neuber* Juleaften følgende Skrivelse: »I Følge Hs. Majestæt Kejserens og Kongens allerhøjeste Ordre meddeler jeg Kirkeforstanderskabet, som Svar paa dets Ansøgning af 7. Juni 1888, at Hs. Majestæt ifølge Ordre af 16. ds. har bevilget den katholske *Sct. Sebastians Menighed 60,000 Mark* til Opførelsen af den nye Kirke, o. s. v. *Zedlitz.*« Man kan let tænke sig den Glæde, hvormed Menigheden efter Prædiken paa den første Juledag erfarede Indholdet af denne Skrivelse.

Amerika. En *katholsk Kongres* skal finde Sted i Chicago under den forestaaende Verdensudstilling. I et Møde i St. Louis, i hvilket Kardinal *Gibbons* forte Forsædet, blev den af Bostoner-Komiteen udkastede Plan godkendt. I Følge denne Plan skal hvert Bispedømme 60 Dage for Kongressens Aabning udnævne 10 Deputerede og tillige en Deputeret for hver 25,000 Trosfæller. Repræsentanter for alle Universiteter, Akademier og Kollegier have ligeledes Adgang. Paa Kongressen skulle navnlig *social-økonomiske* Spørgsmaal, som omtales i den pavelige Encyklika om Arbejdersstandens Vilkaar, drøftes. En Komité, bestaaende af to Ærkebiskopper og Biskopper, skal tilligemed en Komité af Lægfolk ordne de nødvendige Forberedelser.

England. Den engelske Gesandt i Konstantinopel, *Sir William White*, som døde af Influenza under et Besøg i Berlin, var Katholik. Gesandts Begravelse fandt Sted fra den katholske *Sct. Hedvigs Kirke* i Berlin. Sjælemessen, som blev læst af Provst *Jahnel*, overværedes bl. a. af *Enkekejserinde Frederik* og *Prinsesse Margrothé*, af Rigskansler *Grev von Caprivi*, den engelske Gesandt *Sir Malet* og den tyrkiske Gesandt *Tevfik Pascha*, General *von Wittich* som Kejserens Repræsentant, og af flere Medlemmer af det diplomatiske Korps.

Posen. Den nye Ærkebiskop *Dr. v. Stablewski's* Konsekration ved Fyrstbiskop *Dr. Kopp* af Breslau

under Assistens af Viebiskop Dr. Likowski af Posen og Andrzejewicz af Gnesen finder Sted den 17. Januar i Gnesen.

Kjøbenhavn. Pastor *Schepelern* har atter ladet høre fra sig; i sin niende Piece angriber han denne Gang »*Nadvercn og Messeofret*«. For at trøste vore Læsere kunne vi meddele dem, at de smaa gule Piecer, i hvilke P. P. gjendriver Pastorens Piecer, hidtil have fundet god Afsætning. Flere Numre ere udsolgte og Forespørgsler indløbe stadig fra protestantisk Side.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 10. Januar. 1. Søndag e. H. 3 K. — 11. M., 12. Ti., 13. O. Oktavdage af Epiphanie. — 14. To. Hilarius, Biskop og Kirkelærer. — 15. F. Paulus Eremit, Bekjender. — 16. L. Marcellus, Pave og Martyr.

Søndag den 17. Januar. 2. Søndag e. H. 3 K. Jesu Navnefest.

Den levende Rosenkrans (1ste Afd.) Møde med Exhortation Søndag den 10. Januar Kl. e. 11 $\frac{1}{2}$ (Toldbodvejen 14).

Katholsk Afholdsforening optager Katholiker fra 14 Aars Alderen. Møde hver Ondag Aften Kl. 8—10 i Lokalet Bredgade 67, 2. S. o. G. — Onsdag den 13. Jan. Stiftelsesfest med Underholdning og Foredrag af Hr. Folkethingsmand, Cand. phil. H. Trier. — Besøgende ere velkomne. Adgang gratis.

De indkomne Bidrag til Jesu Barndomsforening bedes indbetalte inden den 20. Januar 1892 til Undertegnede.

Kolding, den 4. Januar 1892.

Clem. Storp.

Sct. Cæcilia-Koret holder Møde Søndag Kl. 12 $\frac{1}{2}$.

Sct. Josefs Gilde bringer herved sin dybtfølte Tak til Alle, som bærede dets lille Aftenunderholdning med deres Nærværelse, og det haaber paa Gjensyn en anden Gang. Særlig takkes det kirkelige Sangkor og dets Dirigent, tillige Hr. Organist Hammernüller og alle de ærede Damer og Herrer, som ydede deres Assistance ved Festligheden eller skjænkede Gaver til Bazaren.

Alm. Møde for alle Brødre finder først Sted Mandag den 18. Januar. Bestyrelsen.

Literatur. Udkommen er og faas i Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn (Gothersgade 49): **Bibelhistorie** til Brug i Skolen og Hjemmet, 4. Udgave med mange Billeder. Pris indb. 1 Kr. 50 Øre.

Katholsk Væggekalendar for 1892 faas hos Dhrr. Gejstlige. Pris 10 Øre.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 3.

Søndagen den 17. Januar.

1892.

Indhold: Det hellige Messeoffer. Jesu Navnefest. Fra Kristenhedens Hovedstád. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Rom. England. Bekjendtgjørelser.

Det hellige Messeoffer.

Spørge vi, hvorfor Jesus Kristus er tilstede i Altrets allerhelligste Sakrament, hvorfor han har opfyldt Menneskeslægtens Længsel efter at have Guddommen boende hos sig; saa svarer den katholske Kirke: 1) for at hengive sig for os i den hellige Messe som et *Offer*, og 2) i den hellige Kommunion som en *Sjælespise*.

Det sidste Formaal bliver tilstaaet af alle kristne Konfessioner, men Offer-Formaalet bliver benægtet og forhaanet af mange. Den saakaldte Reformation har, tildels under Haan og Spot, afskaffet det hellige Messeoffer, i enkelte Lande endog forbudt dets Frembærelse under Dødsstraf. Men ikke desto mindre er og bliver det hellige Messeoffer Sjælen i den kristne Religion og Midtpunktet for den katholske Gudstjeneste, i hvilket Forløsningens store Drama stedse fuldbyrdes paany og i den kristne Menigheds Paasyn.

Ofret er det Væsentlige i enhver Religion, og derfor finde vi ingen førkristelig Religion uden Offer. Hvor forskjelligt man end maatte dømme om Menneskeslægts Forhold til Guddommen, saa er og bliver det dog en ubestridelig Kjendsgjerning, at de religiøse Ofres Begyndelse naar ud over de saakaldte historiske Tider, og at de forefindes alle Vegne der, hvor Verdenshistorien begynder at dæmre. Man finder i Menneskeslægts hele Historie ikke noget Folk uden Guddom, og intet uden Offer.

Og hvorfor? Et Blik paa det, som vi kalde Religion, vil gjøre os det klart. Religionen bestaar først i, at man anerkjender, hylder og elsker et højere Væsen, og dernæst i Opfyldelsen af Guddommens Villie og Lov, d. v. s. i Sædelighed og Dyd. Begge disse Sider af Religionen fordre Ofre.

Mennesket viste paa en synlig Maade sin Anerkjendelse og Hylding ved Ofret. »Du skal ikke,« saaledes lader den vise Sirach Jehova tale, »træde frem for mit Aasyn med tomme Hænder,« og de hedenske Romeres Lov foreskrev, at »man overfor enhver Guddom skulde holde de Ofre i Beredskab, som vare passende og velbehagelige for Guddommen.« Alt, hvad jeg *har* i Henseende til Livet, vilde Mennesket nemlig sige ved Ofringen, har jeg det høieste Væsen at takke for. Og derfor ofrede han til Guddommen navnlig Jordens Frugter.

Men Mennesket skulde ogsaa ofre sig selv, sin Villie og sit Hjærte til det højeste Væsen. Det vilde have været Religionens anden Fordring. Men vi vide, at Mennesket, istedetfor at frembære dette Offer, ved sit Frafald fra Gud hævede sin egen Villie til Lov og dermed fornægtede sin Stilling overfor Gud og Skabningen. For Fremtiden gjennemsyrede nu Synd og Skyld hele Menneskeslægten. Med et formørket Blik skuede Mennesket op til Guddommen i Bevidstheden

om sin Skyld, og i denne Bevidsthed satte han i *sit* Sted Ofret som *Soning*, og denne Soning tilskrev han Udgydelsen af Offerdyrenes Blod.

Overalt paa Jorden, hos Jøder og Hedninger, gjaldt de blodige Dyrefringer som de *virksomste* Midler til at forsones sig med Guddommen, og intet Folk nærrede Tvivl om den forsonende Kraft, som laa i Blodets Udgydelse. En Del af det dræbte Offerdyr blev bestemt til Offermaaltidet, en anden Del opsendt som Brændoffer til Guddommen.

Baade hos Jøder og Hedninger finde vi saaledes Lovprisnings-Taksigelses, Bøn- og Sonofre. Det højeste og vigtigste var det sidste. Overbevist om, at han var skyldig til Døden, og at han trængte til en Soning, kvalte Mennesket Offerdyrene. Hvem har lært ham dette? Kun naar vi med det gamle Testament forudsætte en Aabenbaring i denne Henseende fra selve Guddommens Side, kunne vi forklare os, hvorledes Mennesket fandt paa dette Offer. Af sig selv vilde Mennesket aldrig være kommet i Tanker om, at slagte et Dyr, til *sin* egen Soning. Tillige havde Menneskeslægten den faste Tro, at jo højere den ofrede Skabning stod, desto velbehageligere og virksommere var Ofret. Ofre fra Planteriget gjaldt ikke saa meget som Ofre fra Dyreriget, og de højeste vare Menneskeofre.

Fremdeles spiste man, som ovenfor sagt, paa hele Jorden før Kristus en Del af Offerdyrenes Kjød. Ofret blev — og det bør vi ikke overse — tillige til et højtideligt Festmaaltid, ved hvilket Mennesket troede, at spise sammen med Guderne og saaledes tilfredsstille sin brændende Længsel efter Kommunion (Samfund) med Guddommen.

I denne Tilstand og under Udøvelsen af denne Skik traf Kristendommen, den højeste og mest fuldendte, den eneste sande Religion, Menneskeslægten. Skulde denne i Sandhed guddommelige Religion ikke

have noget Offer? Uden Tvivl, sige alle det hellige Messeoffers Modstandere, vi have dette Offer i Jesu Kristi Offerdød paa Golgatha.

Herrens Død er hans Forløserværks højeste og største Gjerning, Kulminationspunktet for hans forsonende Lydighed, Hovedpunktet, omkring hvilket Menneskeslægtens evige Skjæbne fremtidig bevæger sig — men hans Ord paa Korset: »Det er fuldbragt,« har og maa have en langt større Rækkevidde, end man ofte antager.

Ofret var »fuldbragt,« men dette Offer skulde tilignes det enkelte Menneske indtil Tidernes Ende. Thi paa Golgatha stod ikke alle Aarhundreders troende Menneskeslægt, men kun nogle enkelte faa. Denne Tilegnelse, lærer den katholske Kirke, sker ved det hellige Messeoffer, »som er den nye Pagts stedsevarende Offer, i hvilket Kristus, vor Herre, under Brødets og Vinens Skikkelse paa en ublodig Maade ved Præstens Hænder opofrer sig til sin himmelske Fader, ligesom han fordum paa Korset har opofret sig paa en blodig Maade.«

Rigtigheden af denne Lære maa vi begrunde. Vi gjøre det ved Hjælp af Skriften og Traditionen (Kirkens ældste Lære), og bedømme saa Resultatet ved Hjælp af vor Fornuft.

Den nye Pagts ublodige Offer. d. e. det hellige Messeoffer, blev allerede forud forkyndt af den gamle Pagts Profeter lige saa bestemt, som de vigtigste Momenter i Frelserens Liv. I den 110. Salme siger David til den kommende Messias: »Herren svor, og det skal ikke angre ham: Du er Præst evindeligt efter Melchisedeks Vis.« Om Melchisedek, Konge af Salem og Abrahams Samtidige, beretter os den hellige Skrift, at han »ofrede Brød og Vin til den Allerhøjeste.« Skal Kristus altsaa være Præst *evindeligt* efter Kongen af Salems Vis, saa maa han frembære et lignende Offer

gjenem alle Aarhundreder. Og dette sker i det hellige Messeoffer. »Hvem er,« udraaber allerede den h. Cyprian († 258), »vel mere Guds, den Allershøjestes, Præst, end vor Herre Jesus Kristus, der frembar for Gud den himmelske Fader det samme Offer, som Melchisedek havde frembaaret, d. v. s. Brød og Vin, nemlig sit Kjød og Blod!«

Dauids ovennævnte Ord have kun Mening, naar vi anvende dem paa det hellige Messeoffer.

Endnu tydeligere taler en anden Profet, Malakias, den sidste Seer i den gamle Pagt. Han siger, (Kap. I, 10. 11.) til Jøderne: »Jeg har ikke mere Velbehag i eder, siger Hærskarernes Gud, og jeg modtager ikke mere noget Offer af eders Haand. Men fra Solens Opgang indtil dens Nedgang skal mit Navn blive herligt iblandt Folkene, og paa ethvert Sted skal der *frembæres et rent Madoffer* og bringes Røgelse for mit Navn!«

Profeten bebuder altsaa en ny, bedre Offertjeneste end den, som hidtil havde fundet Sted blandt Israeli-terne, og det er en saadan, som skal fejres, ikke blot blandt Jøderne, men paa alle Steder og blandt alle Jordens Folk. Der kan ikke hermed være ment Kors-ofret, eftersom dette kun fandt Sted paa *ét Sted* og paa en blodig Maade, medens Profeten taler om et almindeligt, rent Madoffer. Alle disse Omstændigheder forene sig i det hellige Messeoffer, som i Sandhed er et Madoffer, d. e. Offer og Kommunion (Bespisning.)

I den 21. Salme, som ifølge Kirkens Vidnesbyrd sigter til Messias og indeholder Herrens hele Lidelses-program, taler Profeten, efter at han har fremstillet Messias' Lidelser og Smerter, om den Velsignelse, som har sin Kilde i Passionen, idet han siger:

V. 27. De Fattige skulle spise og mættes, de skulle love Herren, som søge ham; deres Hjærter skulle leve evindeligt.

- V. 28. Alle Verdens Ender skulle komme ihu og omvende sig til Herren, og alle Folkenes Slægter skulle tilbede for hans Aasyn.
- V. 29. Thi Herren hører Riget til, og han hersker over Folkene.
- V. 30. Alle Mægtige paa Jorden skulle spise og tilbede; for hans Aasyn skulle bøje sig alle de, som synke i Gravens Støv.

Disse Salmever er kun da let forstaaelige, naar vi anvende dem paa Altrets allerhelligste Offermaaltid, i hvilket Fattige og Rige tage Del, og som tilbedes af alle Jordens Slægter.

Hvad det gamle Testament forjættede og profetisk skuede, det er gaaet i Opfyldelse i det nye Testament ved Indstiftelsen af den hellige Nadvere.

Vor h. Kirke lærer desangaaende: »Endskjønt Kristus, vor Gud og Herre, en Gang ved Døden paa Korsets Alter vilde opofre sig selv til Gud den himmelske Fader, saa har han dog, fordi hans Præstedømme ikke skulde ophøre med hans Død, for at efterlade sin Kirke et synligt Offer, som den menneskelige Natur fordrer og behøver det, ved den sidste Nadvere erklæret sig for den efter Melchisedeks Vis evindelig indsatte Præst og frembaaret sit Kjød og Blod under Brødets og Vinens Skikkelser som et Offer overfor Gud den himmelske Fader.»

En nøjagtig Betragtning af Nadverens Indstiftelsesord stadfæste denne Kirkens Opfattelse. Herren sagde: »Dette er mit Legeme, som hengives for eder.« Det, som hengives for andre, er et Offer. Men han siger dette om det, som han holdt i sine Hænder, om Brødet, altsaa er hans Legeme under Brødets Skikkelse et virkeligt Offer. Lige saa rigtigt havde han altsaa kunnet sige: »Tager og æder, dette er mit Legeme, som opofres for Eder.« Og lader os vel lægge Mærke til, at Herren siger dette i Nutidsformen: »Det hen-

gives.« Der er altsaa intet, som berettiger os til at sige, at han dermed har ment sit tilkommende Offer paa Korset. Man maa tage Guds Ord, som han har udtalt dem. Jesus erklærer altsaa, at hans Legeme under Brødets Skikkelse er et virkelig Offer.

Endnu tydeligere fremgaar dette af Indstiftelsesordene, som den h. hellige Apostel Paulus anfører dem: »Dette er mit Legeme, som brydes for eder.« Ordet »bryde« istedetfor »ofre« kan kun anvendes paa Kristi Legeme, for saa vidt som det er tilstede under Brødets Skikkelse. »Brødets Brydelse« var blandt de første Kristne det staaende Udtryk for Højtideligholdelsen af den hellige Nadvere.

Paa samme Maade forholder det sig med Kalken. Frelseren siger ifølge Lukas: »Dette 'er Kalken, den nye Pagt i mit Blod, hvilket udgydes for eder.« Ifølge Matthæus: »Dette er mit Blod, det nye Testaments, som udgydes for Mange til Syndernes Forladelse.«

Udgydes for Noget til Syndernes Forladelse — kan kun et Sonoffer. Herren erklærer altsaa: Det, som jeg giver eder at drikke, er mit Blod, som opofres. Der kan hermed ikke være ment Korsofret, eftersom Herren ogsaa her taler om et nuværende Offer, som fuldbyrdes, og om sit Blod i en Kalk.

Indstiftelsen af den hellige Nadvere er saaledes en sand Offerhandling. Men det var ogsaa Herrens Villie, at dette Offer fremdeles skulde frembæres paa samme Maade, og derfor sagde han til sine Apostle: »Gjørør dette (som jeg nu har gjort) til min Ihukommelse.«

Som Herren havde talt og ment, saaledes opfattede Apostlene det. De fejrede for Fremtiden den hellige Nadvere som et Offer.

Afgjørende er, hvad den h. Paulus skriver paa to Steder i sit Brev til Hebræerne. Paa den Tid, da den store Apostel i Italien forfattede denne Skrivelse til de kristne Menigheder i Palæstina, blev den gamle jødi.

ske Offertjeneste endnu fejret ifølge vedtaget Skik og Brug i Jerusalem. Mange Jøder, som vare blevne Kristne, tillagde endnu bestandig disse Ofre en Del Værd; derfor var det nødvendigt at minde dem om den eneste Frelse i Kristo og om Nydelsen af den eneste sande Offerspise.

Derfor tilraaber Apostlen dem (Hebr. 13,7 — 10): »Kommer eders Forstandere ihu, som have talet Guds Ord til eder Jesus Kristus er den Samme i Gaar og i Dag og i al Evighed. Lader eder ikke forføre af forskellige fremmede Lærdomme. Thi det Bedste er at styrke Hjærtet ved Naaden, ikke ved Spiser, der ikke have gavnet dem, som holdt sig dertil. Vi have et *Alter*, hvoraf de ikke have Ret til at spise, som tjene Tabernaklet (den gamle Pagts Kultus).«

Hvad siger Apostlen her? »Det gavner ikke noget at spise af det gammeltestamentlige Offer. Vi have et Offer (hvor der er et Alter, maa der ogsaa være et Offer), som tillige er en Spise. Og dette er Kristus, som er den Samme i Gaar og i Dag og i al Evighed.» Dette Offer kan kun være det hellige Messeoffer og ikke Korsofret.

Men Apostlen skriver endnu tydeligere paa et andet Sted i det samme Brev (5, 7 — 10.). Han siger: »Han frembar i sit Kjøds Dage (medens han levede her paa Jorden) med stærkt Raab og Taarer Bønner og ydmyge Begjæringer til ham, som kunde frelse ham fra Døden, og blev bønørt for sin Fromheds Skyld. Og saaledes, da han var Guds Søn, lærte han Lydig-hed af det, som han led; og han er, efter at være fuld-endt, bleven Aarsag til evig Frelse for alle dem, som adlyde ham, og *af Gud kaldet en Ypperstepræst efter Melchisedeks Vis.*«

Hvad siger dette mærkelige Skriftsted? Herren bad, hvad ogsaa Evangelierne berette os om, fuld af Angst i Oliehaven, men hengiven i Faderens Villie,

om Frelse: at Kalken maatte gaa ham forbi. For denne Fromheds Skyld har Gud bønhørt ham, d. v. s. han har ikke tilladt, at »han skuede Foraadnelse», og har opvakt ham fra de Døde. Og efter at være naaet til sit evige Rige (til Fuldendelse), skal han være en Aarsag til Frelse for alle dem, som troende og elskende tilhøre ham, han, der ofrer sig for dem efter Melchisedeks Vis. (Forts.)

Jesu Navnefest.

(Jesus, dulcis memoria).

—o—

1. Hvor er det Fryd i allen Stund
at tage Jesu Navn i Mund;
dog ingen Glæde er som hans
Nærværelse for Sind og Sans.
2. Der synges ingen Sang saa sod,
der høres ingen Klang saa blød,
der tænkes ingen Tanke skjon
som Jesus Krist, Gud Faders Søn.
3. Du Haab for dem, der gjøre Bod,
hvor er mod Bedende du god,
mod Søgende hvor naaderig,
men hvad først, naar vi finde dig!
4. Det faar dog ingen Tunge sagt,
det faar dog intet Skrift udlagt,
kun den, som her det prøvet, ved,
hvad det er: Jesu Kjærlighed.
5. O Jesus, Hjærtets søde Gys,
du Livets Kilde, Sjælens Lys,
Henrykkelse foruden Navn,
som mer end stiller alt vort Savn!

6. Jeg søger dig med rastløs Hu,
min Jesus, ak, naar kommer du?
Naar bliver du min Glædes Væld?
Naar mætter du mig med dig selv?
7. O Jesus, kjærest over alt,
med Sjælens Sukke ømt paakaldt,
dig søger Taaren paa min Kind
og Raabet dybest fra mit Sind.
8. O Jesus, Blomst af Jomfruskjød,
vor Kjærlighed saa ren, saa sød,
dig være Lov og Tak frembragt
og Salighedens Kongemagt.
9. Bliv, Herre, i vort Hjertes Ly
og lad dit Lys vor Dag forny,
vor Sjæls den mørke Nat forjag,
fyld Verden med din Sødmes Smag.
10. Vær, Jesus, ene du vor Fryd,
som være vil vor Løn for Dyd,
og lad engang evindelig
os eje Salighed i dig. Amen.

J. F.

Fra Kristenhedens Hovedstad.

—O—

Rom, i Januar 1892.

Medens Influenzaen optræder voldsomt i det nordlige Italien, har den hidtil vist sig i sin mildeste Skikkelse i Rom; den særdeles varme Vinter er maaske Aarsagen dertil, vi have nemlig i Aar en Temperatur de senere Aar ikke have kunnet opvise; ofte skulde man tro sig midt paa Sommeren, Fluor og Bier summe om-

kring og Hundreder af Dagdrivere sole sig paa de varme Stenbænke paa Piazza Navona.

Men da Innocents den Tredies Monument den 27. December afsløredes i Laterankirken, var det tilfældigvis en af disse fortvivlede, romerske Skybrudsdage, som aldeles betage selv den ivrigste Korrespondent Lysten til længere Besøg i fjerntliggende Basilikaer, og jeg maatte derfor nøjes med nogle Dage senere at tage Monumentet i Øjesyn. Det har sin Plads paa venstre Side af den nye pragtfulde Abside, som Pave Leo XIII lod opføre for nogle Aar siden. Pave Innocents den Tredies jordiske Levninger bleve fornylig paa Pavens Befaling førte fra Perugia til Rom for at Middelalderens store Pave kan hvile i Laterankirken »*caput et mater omnium ecclesiarum*«. Det er Billedhugger Luchetti, som har udført Gravmælet, dette er lidt i Stil med de i Pederskirken saa talrige Pavemonumenter, nederst holde tvende allegoriske Figurer (Korstogene og Visdommen) Vagt ved de massive Bronzedøre, over disse er udhugget en Niche, hvor Sarkophagen staar.

Pave Innocents er afbildet i hel Figur, han hviler med foldede Hænder i fuld Paveskrud, Tiaraen paa Hovedet, Pallium over Skuldrene. Øverst oppe ses Kristus i Basrelief, Sct. Franciskus af Assisi paa højre, Sct. Dominikus paa venstre Side af Frelseren. (Som bekjendt var det Innocents den Tredie, der stadfæstede de tvende Ordensstifters Regel). Hele Monumentet maaler 8,70 Meter i Højden, 5 Meter i Bredden; det er udført i snehvidt Marmor, men Ornamenterne paa Klæderne, alle Forsiringer og Arabesker ere forgyldte, og den Tanke paatrænger sig uvilkaarlig Beskueren, om ikke det hele vilde have taget sig mere imponerende og storslaaet ud, hvis ikke alt dette glindsende og moderne Guld havde været anvendt.

Men dette er jo kun en Smagssag, og i hvert Tilfælde har nu den store Innocents et værdigt Gravmæle

og maa ikke, som en Romeravis udtrykker sig, nøjes med det Monument, han selv har sat sig i Historien. I den har jo rigtignok Innocents en Plads, som næsten gjør Monumentet i Laterankirken overflødigt. Men her er ikke Pladsen for en historisk Afhandling om Innocents og hans Tid. Jeg kan dog ikke undlade i faa Ord at omtale en Begivenhed, der bør gjøre hans Minde specielt kjært for os Danske.

Historieskriverne, især Hurter, berette derom som følger: I Aaret 1193 kom Bispen af Noyons i Spidsen for en Skare franske Sendebud til Danmark og bejlede i sin Herres, Kong Filip Augusts Navn til Knud den Sjettes Søster Ingeborg. Brylluppet fejredes samme Sommer og Dagen efter Brylluppet kronedes Ingeborg til Frankrigs Dronning. Men midt under Kroningshandlingen fattede den unge franske Konge en saa stærk Afsky for sin Hustru, saa han næppe kunde bevare sin Fatning og afvente Højtidelighedens Slutning for at bede de danske Sendebud tage Ingeborg med tilbage til Danmark. De Danske nægtede imidlertid at vise deres Prinsesse en slig Haan, og Filip lod nu den ulykkelige Dronning indespærre i et Kloster, medens han i Hast lod Ægteskabet erklære for ugyldigt af den samme Biskop, der lige havde kronet Ingeborg. Som Grund anførtes Slægtskab i forbuden Grad mellem Ægtefællerne.

Den stakkels unge Dronning erfarede sin sørgelige Skæbne ved en Tolk, hun brast i Graad og kunde kun fremstamme Ordene »Roma, Roma,« til Tegn paa, at hun satte sin Sag under Pavens Beskyttelse og apellerede til Roms Dom. Saalænge Pave Cölestin den Tredje levede, forandrede Kongen dog Intet i sin Adfærd; trods Pavens Formaninger vedblev han at holde Ingeborg indespærret i det haardeste Fængsel, ja han gik saa vidt, at han lod en Fyrstinde af Meran udraabe til sin Dronning.

Men da Innocents den Tredie havde bestaget Pavestolen, tog han sig straks energisk af Sagen, lod de to Fyrstehuses Slægtregister undersøge, erklærede, at der aldeles intet forbuden Slægtskab eksisterede mellem Filip August og Ingeborg, dadlede strængt de Bisper, der af Hensyn til Kongen havde dømt mod Ret og Sandhed, og befalede Kongen at tage sin Hustru tilbage.

Da Filip fremdeles vægrede sig, lod Paven lyse Interdikt over hele Frankrig, Messelæsning ophørte, Kirkerne lukkedes, Klokkeringning forstummede, Kommunionen bragtes kun til Døende.

Den strænge Forholdsregel hjalp, Kongen underkastede sig endelig. Retten sejrede over Vold og Magt, Fængselsdørene aabnedes for den danske Prinsesse.

Og derfor bør ingen Dansk, der er hernede, forsømme at tage ud til Laterankirken og se Monumentet over den Pave, der aldrig nævnes uden at *Ingelburg di Danimarcas* Lidelse og Sejr omtales.

Fr—g.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. Søndag den 3. Januar afholdt *Sct. Josefs Gildet* en Festlighed med Bazar og Juletræ til Fordel for Gildets Stiftelse. Efter en smuk Prolog opførtes af fem Børn et lille Hyrdespil foran Krybben. Et prægtigt Juletræ udbredte venligt indbydende sine straalende Arme mod de mange Børn, som havde indfundet sig. Bazaren og Tombolaen kunde glæde sig ved et talrigt Besøg, og Handelen var over al Forventning livlig, saa at alle de mange smukke Gjenstande, som vare blevne skjænkede, udsolgtes i Løbet af Aftenen. Kl. 9 gik et originalt Skuespil over Scenen (med nedrullet Tæppe), og den øvrige Del af Aftenen udfyld-

tes af lystige Sange og Deklamationer, af Kirkekorets flerstemmige Sange og af Musiknumre. Til al Lykke havde Gildet ved en særegen Begunstigelse faaet indrømmet foruden Svendeforeningens Lokale ogsaa de to store Skolestuer paa første Sal til Afbenyttelse, da det ellers vilde have været en Umulighed at skaffe Plads til det overordentlig talrige Publikum, som indtil Trængsel fyldte de store Lokaler og Salen. Under hele Festligheden herskede den muntreste og livligste Stemning. Den højærv. apostoliske Præfekt bærede Festen med sin Nærværelse, og det er vistnok overflødig at bemærke, at de fleste Brødre tilligemed deres Hustruer og Børn ikke savnedes. I Betragtning af at det var den første større Fest, som Gildet har fejret, maa den anses for meget vellykket, og det ikke mindst paa Grund af dens Netto-Indtægt, c. 100 Kroner, saa at Gildet opnaaede sit dobbelte Øjemed, at berede Brødrene og andre en lille Julefestlighed og tillige erhverve en lille extra Indtægt for *Stiftelsen*, som nok kan trænge til en saadan, for at Tiden, da Stiftelsen kan opfylde sin Bestemmelse, stedse maa rykke nærmere.

— Den katholske selskabelige Forening *Unio*, som nu tæller henved 150 Medlemmer, havde Torsdag den 7. Januar arangeret en Julefest for c. 400 Skolebørn i Menigheden. I flere Maaneder havde flittige Hænder arbejdet paa at forfærdige de mange smukt udklippede Sager, som skulde glæde Børnenes Øjne og indeslutte de lækre Sukkervarer. Hds. kgl. Højhed Prinsesse *Marie* havde lovet Foreningen at bæere dens Julefest med sin høje Nærværelse; men paa Grund af den for Tiden i alle Samfundsklasser herskende Influenza, blev det hende desværre ikke muligt, at indfrie sit Løfte i Aar. Hds. kgl. Højhed havde imidlertid sendt rigelige Gaver til Juletræet med Løfte om, en anden Gang at indfinde sig tilligemed sin Broder, Prins *Jean*. Ved Sekstiden samledes Børneskarerne, blandt hvilke flere meget smaa Børn tiltrak sig almindelig Opmærksomhed, i Restauratør Bocks Lokale i Linnegade. Først opførtes et lille Julespil af smaa Børn, som vandt almindeligt Bifald; saa drog man op til den store Sal, der straaled i glimrende Belysning. Det prægtige Juletræ med de mange Lys og Flag og gode Sager

tiltrak sig Børnenes beundrende Blikke; nogle Jule-sange bleve afsungne, efter hvilke den højærv. apo-stoliske Præfekt, Msgr. *von Euch*, holdt en lille Tale til Børnene og bl. a. fremhævede Hds. kgl. Højhed Prin- sesse Mariæ store Velvillie. Senere beværtedes Bør- nene med Chokolade og Kager, og de tilbragte saa Tiden til Kl. 10 med munter Sang og Leg. Den vel- lykkelige Fest beredte uden Tvivl Børnene megen Glæde og Fornøjelse, og for *Unio* var den et nyt smukt Led i den Kjæde af Fester, som Foreningen hidtil har foranstaltet.

— *Mariakongregationen for Ynglinge* fejrede i Søn- dags Julefest i — *Skoven*, hvor der er saa mange store Julétræer pyntede med hvidt Sukker. Paa Dyre- havsbakken oprejstes en Snemand, som senere trakte- redes med Sneboldte. Derefter gik Turen til Gamle Klampenborg, hvor man spiste og foranstaltede muntre Lege i den varme Stue. Højærv. Pastor *Slump* indtraf senere tillige med Hr. *Nielsen*, som saa ofte morer vore Selskaber; Boller og Kager uddeltes blandt Ynglingene, og Tiden svandt saa hastig under Musik og Sang og Gemytlighed og Glæde. Det var en Skovtur om Vin- teren, dejlig og munter som en Skovtur ved Midsom- mertid; og det var kun glædestraalende Ansigter, som Maanens milde Ansigt saa ned paa, da man ud paa Aftenen drog syngende hjem ad Strandvejen i det dej- ligste Maaneskin.

Rom. I Torsdags mistede Kardinalkollegiet et af sine vigtigste Medlemmer, i det Kardinal-Præfekten for Propaganda-Kongregationen, Kardinal **Johannes Simeoni** afgik ved Døden i en Alder af 76 Aar. Kardinalen, som blev udnævnt af Pius IX. i 1875 og en Tidlang var Statssekretær, var kjendt over hele Verden, idet Missionerne i alle fem Verdensdele stode under hans direkte Ledelse. *R. I. P.*

London. Samme Dag afgik Ærkebiskoppen af Westminster, Kardinal **Manning**, ved Døden i en Alder af 84 Aar. Baade Kirken i Almindelighed og de engelske Katholiker, ja hele England i Særdeleshed lide et stort Tab ved den berømte Kardinals Død. *R. I. P.*

Kirkelig Kalender.

Søndag den 17. Januar. 2. Søndag efter H. 3 K. Jesu Navnefest. — **18. M.** Petri Bispestol i Rom. — **19. Ti.** Knud, Konge og Martyr. — **20. O.** Fabian og Sebastian, Martyrer. — **21. To.** Agnes, Jomfru og Martyr. — **22. F.** Vincents og Anastasius, Martyrer. — **23. L.** Marias Trolovelse.

Søndag den 24. Januar. 3. Søndag efter H. 3 K. Timotheus.

Sct. Ansgars Kirke. Mandag den 18. Januar Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses en h. Aars-Sjælemesse for afdøde Kand. **Jens Brix-Hansen.**

Sct. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre Mandag den 18. Januar, Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Aften.

Katholsk Afholdsforening optager Katholiker fra 14 Aars Alderen. Møde hver Onsdag Aften Kl. 8—10 i Lokalet Bredgade 67, 2. S. o. G. — Besøgende ere velkomne.

Alt Bogbinder- og Protokolarbejde udføres smukt og billigt.

C. R. Knudsen,

Istedgade 50. 3 Sal.

En ung Mand, som driver en Detailforretning og som kunde drive sin Forretning op til at blive en udmærket Levevej, men mangler Driftskapital, beder en godgjørende Herre eller Dame i Menigheden om et **Laan** af 150 Kroner, som skal blive tilbagebetalt med maanedlige Afdrag. Billet, mrk. Laan, modtager Redaktionen.

Expeditrice. En ung Pige, som regner og skriver godt, kan strax eller til 1. Februar faa Plads paa et herværende Lager. Billet, mrk. U. P., bedes nedlagt i Redaktionen Postkasse Bredgade 64. 1.

At min kjære Mand, forhv. Tømrer **Jens Andersen Ortved**, Søndag d. 10 ds. er afgaaet ved Døden, bekendtgjøres paa egne og Børns Vegne.

Dorothea Ortved,
f. Rasmussen.

Den Afdøde anbefales til Menighedens Forbøn.

R. I. P.

Literatur. Udkommen er og faas i Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn (Gothersgade 49): **Bibelhistorie** til Brug i Skolen og Hjemmet, 4. Udgave med mange Billeder. Pris indb. 1 Kr. 50 Øre.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 4.

Søndagen den 24. Januar.

1892.

Indhold: Kardinal Simeoni. Det hellige Messeoffer. Pastor Stub. I Dødsfare. Statistik. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Norge. Rom. Hamborg Persien. Bekjendtgjørelser.

† Johannes Simeoni.

Kardinal-Præfekten for Propagandaen, *Johannes Simeoni*, som døde af Influenza den 14. Januar i Rom, var Søn af en almindelig Borgerfamilie; han blev født den 23. Juli 1816 i Paliano (i Bispedømmet Palestrina), en romantisk beliggende Landsby i Sabinerbjærgene, hvor hans Fader var Forvalter paa Fyrst Colonnas Godser. Da det ikke var Faderen muligt, at bringe sin talrige Familie ordentlig fremad og at give sine Børn en bedre Uddannelse, flyttede han i 1822 til Rom. Her absolverede Johannes med glimrende Resultater de lavere Skoleklasser, studerede derefter ved »Sapienza« Filosofi og Theologi og blev i sit 27de Aar udnævnt til Professor i Filosofi ved denne lærde Skole og efter nogle Aars gavnlige Virksomhed til Professor i Theologi ved det verdensberømte Propaganda-Semi-

nar. Men efter faa Aars Forløb skulde han ombytte sin Lærestol med en diplomatisk Post, idet han ledsagede den apostoliske Nuntius *Brunelli* som Auditor til Madrid. Deres forenede Anstrængelser lykkedes det her, at ordne paany Spaniens forstyrrede Forhold til den h. Stol og at afslutte et Konkordat i Aaret 1851. Efter et femaarigt Ophold i Madrid, hvis Klima skadede hans Sundhed i høj Grad, modtog Simeoni et Embede i Statssekretæriatet i Rom. Det nye Embede var en udmærket Uddannelsesskole for den unge Statsmand, og med en udvidet Synskreds kunde han i 1857 overtage en anden Mission til Spanien, hvor Revolutionen af 1854 atter havde sønderrevet Forbindelserne med Rom, og derefter en overordentlig Mission til Ungarn og Siebenbürgen.

I Anledning af den Dygtighed og Klogskab, han havde udvist ved disse Lejligheder, blev han af *Pius IX* forfremmet til pavelig Kammerherre og apostolisk Protonotar og i 1862 til Sekretær for den nye Kongregation for Kirkerne af orientalsk Ritus, som han havde lært nærmere at kjende paa sin sidste Rejse. Paa samme Tid blev der ham anbetroet et vanskeligt Hverv som Studiepræfekt i det pavelige Seminar »St. Apollinare«, et Embede, han beklædte i 13 Aar. Hans byrdefulde Arbejde skulde imidlertid fordobles, og vi se ham saaledes i 1868 som Sekretær for Propagandaen, under Vatikaner-Konciliet som Medlem af Kommissionen for den kirkelige Disciplin og de østerlandske Anliggender. Gjenoprettelsen af det spanske Kongedømme førte ham atter ind paa den diplomatiske Lobebane; som Kjender af de spanske Forhold syntes han som ingen anden at være skikket til Posten som Nuntius i Madrid og udnævntes til Ærkebiskop af Chalcedon. Den 15. Marts 1875 blev han udnævnt til Kardinal. Han blev imidlertid i Madrid indtil Kardinal *Antonellis* Dod i Slutningen af 1876 og fulgte saa denne som Stats-

sekretær hos Pius IX. I denne Stilling viste han sig som en ægte kristelig Statsmand, der forsmaar alle uklare Midler. Ved Pius IXs Død ophørte efter Skik og Brug hans Embedsførelse, og Leo XIII. kaldte ham da til en ikke mindre ansvarsfuld Post, idet han udnævnte ham til Kardinal-Præfekt for Propagandaen.

Kardinal Simeoni var et af Kardinalkollegiets mest fremragende Medlemmer. Alle, der kom i Berøring med ham, følte sig hendragne af hans elskelige Personlighed. Bekjendt er Pius IXs Ord, da han udnævnte ham til Statssekretær: »Jeg er en gammel Mand, og jeg har haft nok af Diplomater; denne Gang vil jeg have en Hellig, der kan hjælpe mig til at dø.« Og det var ogsaa Kardinal Simeoni, som assisterede Pius ved hans Dødsleje. I de sidste 13 Aar under Leo XIII's Pontifikat har Kardinal Simeoni aldeles viet sig til Missionsvirksomheden. Han kjendte de mindste Details, de mest afsidesliggende Missioner og havde hele Verdenskortet og alle Missionsstationerne i Hovedet og kjendte personlig alle Biskopperne i hele Verden og en stor Del af Missionspræsterne. Siden Simeoni blev Præfekt for Propagandaen ere de katholske Missioner blevne forøgede som følger: 1 nyt Patriakat og 12 nye Ærkebispesæder oprettedes, 10 Bispedømmer hævedes til Ærkebispedømmer, 65 nye Bispedømmer grundlagdes, 1 apostolisk Delegatur og 36 nye apostoliske Vikariater oprettedes, 7 apostoliske Præfekturer hævedes til Vikariater og 16 nye apostoliske Præfekturer oprettedes; ialt ordnedes og grundlagtes 148 apostoliske Overhyrde-Embeder i Missionerne. R. I. P.

Det hellige Messeoffer.

(Fortsat.)

Ogsaa *Traditionen*, d. e. Overleveringen fra Kirkens første Tidsalder, viser os, at Altrets allerhelligste Sakrament siden de apostoliske Tider blev betragtet som *Offer*. De klareste Vidnesbyrd tale her til Gunst for det hellige Messeoffers uafbrudte Højtideligholdelse. Lad os en Gang høre nogle af den gamle Kirkes Fædre.

Til deres Vidnesbyrd høre først det Svar, som den h. Apostel *Andreas* gav den romerske Prokonsul, der opfordrede ham til at ofre til de hedenske Afguder. De historiske Aktstykker om hans Martyrdød meddele os det. »Daglig,« sagde Apostlen, »frembærer jeg for den almægtige Gud et levende Offer. . . . daglig ofrer jeg til Gud det ubesmittede Lam paa Korssets Alter. Efter at det troende Folk har nydt dette ubesmittede Lams Kjød og drukket dets Blod, vedbliver det dog stedse at være levende og uforandret. . . . Endskjønt det er blevet opofret og nydt, vedbliver dette Lam dog stedse at være ukrænket og lever ubesmittet i sit Rige.«

Den h. *Irenæus* († 202) skriver: »Kristus bekjendte ved den sidste Nadvere Kalken som sit Blod og forkyndte den nye Pagts nye Offer, hvilket Kirken har modtaget af Apostlene og frembærer i hele Verden.« Tydeligere kan det h. Messeoffer næppe blive betegnet.

Den h. *Efræm* († 379), Syrieren, siger: »Paa Elias Offer faldt der fordem Ild og fortærede det; for os blev Barmhjærtighedens Ild (Gud som Kjærligheden) til Livets Offer. Ild har fordem fortæret Ofret; men din Ild (din Kjærlighed), o Herre, nyde vi i *dette Offer*.«

Den h. *Cyrellus*, Biskop af Jerusalem († 386), skrev Katekeser, i hvilke han underviser de Nydøbte om Messens Ritus i Kirken i Jerusalem, ogsaa kaldet den h. Apostel Jakobs Liturgi. Han siger heri blandt andet:

»Efter at dette aandelige Offer, denne ublodige Guds-tjeneste er fuldbyrdet (d. v. s. efter den hellige Forvandling), bede vi over dette Tilgivelsens Offer til Gud om den almindelig Fred for Kirken. Og for alle Mennesker, der trænge til Frelse, bede vi og *frembære vi dette Offer*. For alle, som allerede ere hensovede iblandt os, bede vi, idet vi tro, at denne Bøn vil blive til den største Nytte for hine Sjæle, for hvilke den frembæres, medens det hellige og højst frugtbare Offer er tilstede. For de Afdøde ofre vi, idet vi bede den menneskekjærlige Gud om, at forson sig baade med dem og med os.«

Den h. *Krysostomus* († 407) spørger: »Naar du ser, hvorledes Herren bliver ofret og er tilstede, og hvorledes Præsten beder og bønfalder under Ofret, tror du da endnu at være blandt Mennesker og paa Jorden?«

»Ikke forgjæves,« siger den samme Kirkefader paa et andet Sted, »er der af Apostlene blevet anordnet, at de Afdøde skulle ihukommnes under Højtideligholdelsen af de rædselsfulde Hemmeligheder. De vidste, at Sjælene vilde drage stor Vinding og Nytte deraf. Thi naar hele Folket og Præsterne staa der og det frygtelige Offer er tilstede, hvorledes skulde vi da ikke kunne forson Gud, naar vi bede for hine? Men dette gjælder kun om dem, som ere hensovede i Troen.«

Den h. *Cyprian* († 258) beretter os om, hvorledes der paa hans Tid blev frembaaret det sakramentale Offer paa de hellige Martyrers Grave, navnlig paa Aarsdagen for deres Død til Taksigelse for deres Sejr, men for de øvrige Afdøde, »forat udvirke for dem Sjælens Fred.« Han kalder Messeofret et »sandt og fuldkomment Offer.«

Paa samme Maade taler den h. *Ambrosius* († 397): »Naar vi paa Altret opbrænde Røgelse, naar vi frembære Ofret, maatte Englen da ogsaa staa ved vor Side og fremstille sig synlig for os! Thi du tor ikke nære

Tvivi om, at Engle ere tilstede, naar Kristus er der, naar Kristus bliver *ofret*.«

Den h. *Augustinus* († 430): »Melchisedeks Offer var et Forbillede paa det Offer, som nu bliver frembaaret af de Kristne paa hele Jorden, og ved hvilket det gaar i Opfyldelse, som ved Profeten blev sagt til Kristus, der endnu ikke havde fejret sin Aabenbarelse i Kjødet: »Du er Præst evindeligt efter Melchisedeks Vis.«

»Dette Offer,« siger den h. Augustinus paa et andet Sted, »traadte i Stedet for alle den gamle Pagts Ofre. Derfor erkjende vi i den 39. Salmes Ord den profetisk talende Midlers Stemme: »Slagtoffer og Madoffer har du ikke villet, men et Legeme har du givet mig.« Thi i Stedet for alle hine Slagt- og Madofre bliver hans Legeme ofret og rakt til dem, som tage Del i Ofret.«

Hvad de første Aarhundreders Fædre lære, det bevidne ogsaa de ældste *Liturgier* (Forskrifter angaaende Frembærelsen af det hellige Messeoffer). Vi have saadanne Liturgier fra Orienten og fra Occidenten. De gaa delvis tilbage til ind i det fjerde Aarhundrede. Saaledes Liturgierne fra Kirken i Jerusalem og Alexandria, ogsaa kaldede den h. Jakobs og Markus' Liturgier; den h. Krysostomus', Basilius', Cyrillus' o. a.; i Occidenten Gothernes og Frankernes Liturgier.

Vi finde i dem allerede alle Hoveddelene af den nuværende hellige Messe efter den romerske Liturgi. Og Enhver, som vil have endnu flere Vidnesbyrd, kan stige ned i det underjordiske Rom, i Katakomberne, hvor de første Kristnes Gudstjeneste endnu taler tydeligt til os, og hvor allerede Mange have fundet Vejen tilbage til den katholske Kirke. Her i denne underjordiske Kirke fra det gamle Roms Dage finde vi talrige Billeder og Indskrifter, som tydeligt tale om de gamle Kristnes højtidelige Frembærelse af det hellige Messeoffer.

(Fortsættes.)

† Paulus Stub.

Ifølge »St. Olaf« døde Pastor *Stub* i Bergen af Lungebetændelse i Onsdags. Et Telegram til norske Aviser siger om den Afdøde: »Afdøde var en ualmindelig vennesæl og afholdt Mand, der arbejdede med stor Nidkjærhed og Alvor i sin Tjeneste, og den katolske Kirke havde i ham en af sine ivrigste og kraftigste Støtter i Norge. Det smukke Gudshus, den katolske Menighed fik rejst sig her, skyldes for en ikke ringe Del Pastor Stubs ivrige Arbejde. Afdøde kom i en tidlig Alder til Italien som Handelsmand og gik under sit Ophold dersteds over til Katholicismen, blev senere Præst og virkede i de sidste 20—30 Aar som saadan her i Norge, hvor han, som sagt, har udfoldet en indflydelsesrig Virksomhed i den katolske Kirkes Tjeneste.«

Den Afdøde, skriver »St. Olaf«, var født i Bergen i 1814; hans Døbenavn var Johan, der siden ombyttedes med Klosternavnet Paulus. I de første Kapitler af sin Bog »*Ledsagelse fra Fordomme til religiøs Sandhed*« meddeler han en Del af sit Livsløb, hvorledes han i 1856 kom paa Konsulatkontoret i Genua, siden blev Katholik og lagde sig efter de theologiske Studier. 20 Aar gl. aflagde Stub Klosterløfterne i Barnabiternes Kongregation og modtog i Rom de tre højere Vielser i Aarene 1836 og 37. Hans Orden gav ham efterhaanden vigtige Tillidshverv. Daværende apostolisk Vikar for Sverige og Norge, Msgr. *Studach*, ønskede ham imidlertid hjem til Norge som Missionær, hvilken Stilling han for 17½ Aar siden tiltraadte. Først fik Pater Stub Omsorgen for Kristiania Menighed. Efter saa under den nye apostoliske Præfekt, Msgr. *Bernard*, at være sendt til Udlandet for at indsamle Penge til Op-

rettelse af en fast Station i Bergen, flyttede han i 1871 til nævnte By, hvor Pastor *Holfeldt-Houen* i 1857 havde aabnet et lidet Kapel, men hvor nu snart en smuk St. Pauluskirke rejste sig. Paa denne Station holdt den gamle Mand saa ud, indtil Døden nu har hentet ham. Foruden en halv Snes Skrifter paa italiensk har Pastor Stub paa norsk udgivet ovennævnte »Ledsagelse fra Fordomme til religiøs Sandhed«, »Om religiøs Frihed og Undervisning i Norge«, »En Diskussion i Bergen om Skærsilden og Bøn for de Afdøde«, »Protestantiske Lægfolks og Geistliges forskjellige Slags Uvidenhed om den katholske Kristendom«, »Dr. Grauls Forvanskninger i Fremstillingen af den katholske Kristendom«; desuden har han forfattet forskjellige Avisartikler. *R.I.P.*

I Dødsfare.

(3)

—o—

(Fortsat.)

Mine Kammerater ventede mig i Slotsgaarden. De vare alle lystige og vel til Mode, og det saa meget mere, som vi bleve begunstigede af det skjønneste Vejr. Jeg meddelte dem, at jeg havde besluttet ikke at gaa til Pracontal. De lo mig ud. »Du behøver jo ikke at gaa til Afgrunden; vi ville kun bese Slottet og dertil under Dufours Ledsagelse. Eller er du maaske bange for Spøgelse?« Jeg lod mig overtale, om end-skjønt jeg blev meget beklemt om Hjærtet, da jeg brød det min Moder givne Løfte.

Vi skrede gennem Skoven, og i Løbet af ti Minutter naaede vi Slottet Pracontal. Ved Porten kom Dufour os i Møde. Vi hilste ham som en gammel Ven, omendskønt vort Bekjendtskab kun daterede

fra igaar. Han aabnede den store Slotsdør for os. En kold Gysen løb over mig, da den knirkede i Hængslerne. Det var, som om usynlige Hænder vilde holde mig tilbage. Jeg overvandt imidlertid min Angst og fulgte mine Kammerater, der just traadte ind i det store Billedgalleri. Det første, som her tiltrak sig vor Opmærksomhed, var det legemsstore Portræt af en Mand i blank Rustning. «Baron Adrian, Grundlæggeren af dette Slot,» forklarede Dufour. »Hvis det kunde interessere Dem, mine Herrer, at høre hans Historie, saa vil jeg fortælle dem den i al Korthed. Den er virkelig mærkværdig.« Med Glæde toge vi mod den Gamles Tilbud, og han begyndte: »Baron Adrian var en smuk kraftig Mand. Han var Protestant og førte Kommandoen over Protestanterne i denne Provins. Fra Ungdommen af bar han et uforsonligt Had til Kongen, sin Herre, og nægtede ham fuldstændig al Lydighed. Denne, fuld af Vrede, udlovede en høj Belønning til den, der bragte ham Baron Adrian levende. Dog alle Forsøg i denne Retning strandede, dels paa Grund af Baronens Undergivnes Troskab, dels paa Grund af hans Dygtighed og Snildhed. Saasnart Baronem lig var dragen ind i dette Slot, kunde hans Forfølgere trods alle Anstrengelser ikke opdage ham. Man gennemforskede enhver Krog fra Loftet til Kjælderen — alt forgjæves. I Førstningen troede man, at Slottet havde en hemmelig Udgang, men man overtødede sig snart om, at dette ikke var Tilfældet. Man belejrede Slottet og dets Omgivelser flere Dage i Træk for ved Hunger at tvinge Baronem til at forlade sit Skjul. Dog dette Middel viste sig ligesaa frugtesløst som alle andre. Varede Belejringen længere Tid, saa hørted pludselig fra Slottets Indre et langtrukket Trompetsignal, der kunde høres i flere Miles Omkreds. Ingen var istand til at angive fra hvilken Retning Tønen kom; men Baronens Mænd vidste, at deres Herre trængte

til deres Hjælp og skyndte sig at jage Belejrerne paa Flugt. Først naar Slottet var fuldstændig rensat for Fjender, kom Baronen frem fra sit hemmelige Skjul. Hvor dette laa, vidste ikke engang hans fortroligste Venner: Som en Aand stod han pludselig midt iblandt sine Folk. I hele Eggen udbredte sig det Rygte, at Baron Adrian stod i Pagt med Djævelen, og med Djævelen gad Kongen og hans Folk ikke have noget at bestille; derfor opgav man tilsidst ethvert Forsøg paa at bringe ham til Underkastelse. Efter at Baron Adrian endnu havde bestaaet mangen en Dyst, døde han tilsidst af Alderdomssvaghed paa et af sine Slotte ved la Ferté. Hans Skjulested, saavel som det vidunderlige Horn har man til den Dag i Dag ikke kunnet opdage.»

Saaledes sluttede Dufour, og vi fortsatte nu vor Runde gennem Slottet. De i sin Tid saa prægtige Sale frembød et sørgeligt Syn. Overalt vare Tapeterne løsnede af Fugtigheden og hang i Laser ned ad Væggene. De skjonne Parketgulve vare raadne og ormstukne. Bedst vedligeholdet var en Fløj i den overste Etage, hvor Lucie de Pracontal i sin Tid havde boet. I den Ulykkelige Værelser stod alt endnu saaledes som paa den ulyksalige Bryllupsmorgen. Paa et lille Arbejdsbord laa en i blaat Fløjl indbunden Bønebog med massiv Gulddaas, paa hvilken der stod trykt med sirlige Bogstaver: Lucie de Pracontal den 25. Juni 1745. Den unge Frue havde ved sin Tilbagekomst fra Kirken lagt den der. Paa en Stol ved Siden af laa Myrtekransen og Brudesløret. Fru de Pracontal havde anordnet, at alt i disse for hende saa dyrebare Rum skulde forblive i samme Tilstand, som det havde været paa hin Ulykkesdag. Fra Frøken Lucies Værelser gik vi ud paa en lille Terrasse, hvorfra man kunde se den skrækkelige Afgrund og de ved Randen af samme oprejste Kors. Jeg svimlede ved at se ned i det uhyre Dyb og bad Dufour om at føre os bort fra dette Sted.

Just som vi vilde lukke Døren, smuttede en prægtig Angorakat forbi os og klatrede behændigt op paa Taget. »Det er Farouche«, sagde Dufour, »en af de ældste Beboere paa Slottet. Paa Grund af de utallige Mus, som findes her, er jeg nødsaget til stedse at holde 4 til 5 Katte. Mine Børn og jeg more os med at studere disse Dyr og at opdage deres Yndlingsplads. Ved de andre Katte er det lykkedes os; men al vor Søgen efter at finde Farouches natlige Smuthul har været forgjæves. Den forsvinder hen imod Aften og kommer først tilbage om Morgenen. Just som Baron Adrian,« tilføjede han leende.

Vi havde imidlertid taget hele Slottet i Øjesyn og vare i Begreb med at stige ned ad Trappen, da Ernst de Causans fremkom med det Forslag, at vi skulde lege Skjul. »Der er saa mange fortræffelige Skjulesteder her i det gamle Slot«, raabte han leende. »Ikke sandt, Dufour, De tillader os nok denne Fornøjelse?« »Hjærtelig gjerne«, svarede denne, »kun maa De passe paa, at De ikke brækker Arme og Ben paa de raadne Brædder!« »Vær ubekymret, gode Gamle, vi skal nok tage os i Vare!« Og muntert stormede vi afsted. Ernst var den Søgende. Det gamle Slot gjenlød af vor Lystighed. Medens mine Kammerater opsøgte deres Skjulesteder, ilede jeg ned ad den brede Marmortrappe ind i en stor Sal, hvor jeg nylig havde bemærket flere Døre. En af disse, mente jeg, vilde afgive et prægtigt Skjul. Den første jeg aabnede førte ind i en høj Sal, der havde lidt meget af Fugtigheden. En stor Kamin med Marmorgesims indtog næsten hele den ene Væg. Jeg stod just i Begreb med at aabne Døren til et stort Skab, da jeg hørte Ernsts's Stemme paa Trappen. Jeg krøb derfor hurtig ind i Krogen, som dannedes af den fremspringende Kamingesims.

(Fortsættes.)

Nogle statistiske Meddelelser.

—o—

I Følge en af *Lyoner Missionsforeningen* i Aaret 1887 offentliggjort Statistik befandt der sig paa hele Jorden:

a. Katholiker	212 Mill.	}	altsaa:	{			
b. Protestanter	124 —	}	420 Mill.				
c. Skismatiker	84 —	}	Kristne			{	627 Mill. Monothe- ister.
d. Israeliter	7 —	}					
e. Muhamedanere	200 —						
f. Brahminere	163 —	}	altsaa:	{			
g. Buddhister-		}	816 Mill.				
Syntrister	423 —	}	Afguds-				
h. Hedninger	230 —	}	dyrkere.				

Ialt 1,443 Mill. Mennesker.

Ifølge *Hübners* geografisk-statistiske Tavle over alle Jordens Lande fra 1891—92 beløber Jordens samlede Befolkning sig nu til 1,554½ Million. Man kan altsaa antage, at Antallet af den katholske Religions Bekjendere paa hele Jorden nu beløber sig til c. 230 Millioner.

Katholikernes Antal i Europas forskjellige Stater udgjør for Tiden:

a. Italien (incl. Rom)	28,569,250.
b. Frankrig	37,699,400.
c. Spanien	17,300,500.
d. Portugal	4,379,700.
e. Storbritanien (incl. Malta)	5,696,200.
f. Belgien	5,163,900.
g. Holland	1,451,000.
h. Skandinavien	7,800.
i. Rusland-Polen	9,460,700.
k. Balkanlandene	135,900.
l. Tyrkiet	219,300.
m. Grækenland	35,810.

n. Schweiz.....	1,185,400.
o. Luxemburg.....	213,000.
p. Østerrig-Ungarn (incl. Bosnien)	32,967,500.
q. Tyskland (incl. Bayern)	17,526,200.

Religions-Statistik over Europa:

Romerske Katholiker incl. armeniske, græsk- unerede.....	Tusind. 155,900.
Lutheranere og Anglikanere	73,120.
Protestantiske Dissidenter	2,700.
Methodister.....	3,510.
Unitariske (socinianske Kirke).....	120.
Græsk-orientalske Kirke.....	81,510.
Israeliter	5,984.
Muhamedanere	6,445.
Andre, Konfessionsløse	447.
	<u>Ialt 329,876.</u>

Jordens Overflade og Befolkning. — Jordens Overflade omfatter:

a. Land 135,824,000 □ Kilometer,

b. Vand 374,126,000 - —

Tilsammen 509,950,000 □ Kilometer.

Jordens samlede Befolkning fordeles saaledes:

1. Europa	9,693,541 □ Kilom. med	358,206,000 Indb.
2. Asien	44,532,669 - — -	860,270,000 —
3. Afrika	29,825,848 - — -	206,112,000 —
4. Amerika	38,340,612 - — -	124,546,000 —
5. Austral.	8,953,112 - — -	5,282,000 —
6. Polarld.	4,478,239 - — -	80,000 —
	<u>Ialt 135,814,021 □ Kilom. med</u>	<u>1,554,496,000 Indb.</u>

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. Fra Hr. Skomagerm. *Iversen*, som med en sjælden Flid arbejder for *Samleforeningen*, have vi modtaget følgende Oversigt over hans Virksomhed i det henrundne Aar: Aviser: Kr. 98,0 — Papir Kr. 1,17 Sejlgarn Kr. 0,85 — Cigarkasser Kr. 0,47 — Glasvarer Kr. 1,62 — 1 Hammer og 2 Uhrlodder Kr. 0,60 — Kontante Penge Kr. 0,27; — I alt *Kr. 14,58*. Vi skulle i et senere Nummer holde et lille Foredrag for vore Læsere om Samleforeningen til Gunst for Vajsenhuset, for at de maa blive ydermere opmuntrede til Flid og Iver for denne Sag, som vinder saa stor Fremgang blandt Katholikerne i Udlandet.

Norge. Pastor emerit. *Maesfranck*, skriver »St. Olaf«, er afgaaet ved Døden i Belgien sit Fædreland, i en Alder af ca. 73 Aar. Ved ham er Tallet af de i 1856 til Finmarken ankomne Præster end yderligere mindsket. Han hørte nemlig, ligesom Pastor *Bernard, Boller, Bauer*, til den Skare, der først gjenoptog en katholsk Virksomhed dersteds efter Reformationens Indførelse i Norge. Efter at have virket en ti Aars Tid i Alten, foretog han forskellige Rejser i sin Stilling Medfør bl. a. til Amerika, hvor han da allerede blev anmodet om at overtage en Menighed i Bispedømmet Detroit; han afslog dog Tilbudet for at komme tilbage til Norge. Her gjenoptog han sin Virksomhed ved i 1870 at begynde Stiftelsen af en katholsk Station i Trondhjem, men efter at have tilbragt ca. to Aar deroppe, tog han Afsked fra Norge og søgte tilbage til Belgien. I 1875 begav han sig atter til Amerika og overtog Sognet Niles i Detroit. I kort Tid vandt han sine Sognebørns fulde Tillid og viste sig ivrig i sine Kaldsgjerning, som dog ikke blev af lang Varighed, idet han efter en fem Aars Arbejde blev gjort til Invalid ved et Ulykkestilfælde. Han vendte da hjem til sit Fædreland, hvor han tilbragte sine sidste Aar og bevarede den største Interesse for vor Kirkes Fremgang i Norge. *R. I. P.*

Rom. Den h. *Barndomsforening* har faaet en ny Protektor (i Kardinal Howards Sted), nemlig Kardinal *Vanutelli*, tidligere Nuntius i Lissabon.

— Den h. Fader har paa Grund af Influenzaen fritaget de Troende i Rom for Faste og Abstinens indtil videre.

— Rygterne om *Pave Leo XIII's Sygdom* ere usandfærdige og udbredtes af de liberale Aviser. I Marts afholdes et nyt Konsistorium, i hvilket blandt andre Msgr. *Galimberti*, Nuntius i Wien, vil blive udnævnt til Kardinal. Den apostoliske Nuntius i München, Msgr. *Agliardi* vilde da blive forflyttet til Wien.

Hamborg. Auktionen ved Juletræet i Svendeforeningen indbragte 162 Mark og en Netto Indtægt af 115 Mark.— Til Julc-Bortlodningen vare c. 9000 Lodsedler à 30 Pf. blevne afsatte; de forskaffede Foreningen en Netto-Indtægt af over 2000 Mark. Blandt Gevinsterne udmærkede sig navnlig de af Svendene forfærdigede Husflidsarbejder. Der fandtes alle mulige Sager, ligefra en smuk Vugge med blaa Baldakin indtil en almindelig Petroleumskoger og Skumske, Honningkager og Cigarer, Bøger og Musikalier, Statuer og Billeder.

Kirkelig Kalænder.

Søndag den 24. Januar. 3. Søndag efter H. 3 K. Timotheus Biskop og Mart. — **25. M.** Apostlen Pauli Omvendelse. — **26. Ti.** Oktav af Sct. Knuds Fest. — **27. O.** Johannes Kryssostomus, Biskop og Kirkelærer. — **28. To.** Votivofficium af det allerh. Sakrament. — **29. F.** Frants af Sales. Biskop og Kirkelærer. — **30. L.** Martina, Jomfru og Mart.

Søndag den 31. Januar. 4. Søndag efter H. 3 K. Ansgarius, Nordens Apostel. (Sct. Ansgars Kirke: Kl. 10 højtidelig Pontifikalmesse med Prædiken; Kl. 6 Aften: Festandagt, Prædiken og Procession med Relikvien, som er udstillet i Kirken. Samme Dag afholdes i alle Præfektorets Kirker og Kapeller den aarlige Ansgarius-Bonifacius-Kollekt til Bedste for de mest trængende kirkelige Anstalter i Præfektoret).

Mariaforeningen. Søndag den 24. Januar efter Højmessens holder Foreningen Møde i Præsteboligen ved Sct. Ansgar.

Rosenkransbroderskabets Februar-Møde med Procession afholdes Søndag den 31. Januar (den h. Ansgars Fest) Kl. 6 Aften. — 1ste Afd. deltager i den højtidelige Procession med Relikvien.

Følgende Messer læses i denne Uge for afdøde Medlemmer: Mandag d. 25. Kl. 8¼ Fru Elisabeth Tronier, — Onsdag d. 27. Kl. 8¼, Tømrer Jens A. Ortved, — Fredag d. 29. Kl. 8¼, Fru Anna M. Meisburger.

Sct. Ansgars Kirke. Torsdag den 28. ds. Kl. 9 læses en højtidelig **Sjælemesse** for Propaganda-Kongregationens afdøde Generalpræfekt, Kardinal **Johannes Simeoni**. Det kirkelige Sangkor assisterer ved Messen, hvortil Gejstligheden og de Troende indbydes.

Ansgariusforeningen afholder sin aarlige Generalforsamling, Søndag den 31. Januar efter Pontifikalmessen i Sct. Ansgars Kirke. Regnskabet fremlægges og Bestyrelsesvalg foretages. Mødested: Forsamlingsværrelset i Præsteboligen ved Sct. Ansgar.

Den katolske Syge- og Ligkasse afholder sin aarlige Generalforsamling Mandag den 25. Januar Kl. 8 Aften i Forsamlingsværrelset i Præsteboligen ved Sct. Ansgar, Bredgade 64, 1 Sal. Talrigt Møde udbedes. Bestyrelsen.

Mariakongregationen for Ynglinge. Fælleskommunion Søndag Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel, Stenosgade paa Vesterbro.

Katolsk Afholdsforening. Onsdag d. 27. Jan. Kl. 8 Aften: Foredrag og humoristisk Underholdning af anerkjendte gode Kræfter. Adgang gratis.

Unios Julefest. Forskjellige Sager, som ere glemte ved Festen, kunne afhentes i Hr. Paraplyfabrikant Hoffmanns Forretning, St. Kjøbmagergade 48.

Expeditrice. En ung Pige, som regner og skriver godt, kan strax eller til 1. Februar faa Plads paa et herværende Lager. Billet, mrk. U. P., bedes nedlagt i Redaktionen Postkasse, Bredgade 64. 1.

At vor kjære Moder, **Anna Marie Meisburger**, f. Petersen, Fredag den 15. ds. er afgaaet ved Døden i en Alder af 66 Aar, bekjendtgjøres herved.

Ferd. Meisburger. Augusta Meisburger.

Den Afdøde anbefales til Menighedens Forbøn.

R. I. P.

Literatur. Udkommen er og faas i Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn (Gothersgade 49): **Bibelhistorie** til Brug i Skolen og Hjemmet, 4. Udgave med mange Billeder. Pris indb. 1 Kr. 50 Øre.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 5.

Søndagen den 31. Januar.

1892.

Indhold: Det hellige Messeoffer. † Kardinal Manning. I Dødsfare. Efterretninger fra Ind- og Udland: Rom. London. Frankrig. Kjøbenhavn. Bekjendtgjørelser.

Det hellige Messeoffer.

(Fortsat.)

Hvad Profeterne forjætte, hvad Kristi Ord have opfyldt, hvad Kirken lige fra den apostoliske Tidsalder indtil det 16. Aarhundrede uanfægtet har frembaaret — Alterets allerhelligste Offer, det finder ogsaa vor *Fornuft* at være fuldstændig overensstemmende med Forløsningens guddommelige Plan.

Ofret paa Korset var Fuldendelsen af hele det Forløsningsværk, som Profeterne havde forjættet. Den gamle Pagt ophørte tilligemed det, og med den gamle Pagts Afslutning ophørte ogsaa de gamle Ofre.

Men det blodige Korsoffer var en forbigaaende Handling, fuldbyrdet kun paa *ét* Sted, kun i *faa* Menneskers Paasyn og kun *en eneste* Gang.

Ofret paa Korset vilde, ligesom Jesu øvrige Liv og Virksomhed, kun være blevet en historisk Kjendsgjering for de Slægters Vedkommende, som fulgte efter

ham, saafremt Herren ikke vedblev at leve, at undervise, at ofre i sin Kirke.

Ligesom hans Evangelium vilde være blevet en ulæst Bog for Menneskeslægten, saafremt Kirken ikke havde baaret det ud i hele Verden, saaledes vilde hans Korsoffer blot være et historisk Minde, saafremt Kirken paa *hans Befaling* ikke stadig fremstillede det for Menneskeslægten i det hellige Messeoffer. Derfor siger den h. Paulus, paa hvis Tid de Troendes Offer og Kommunion stedse fejredes sammen: »Saa ofte I spise af dette Brød og drikke af denne Kalk, skulle I fejre Herrens Død (ikke Nadveren), indtil han kommer tilbage.«

Kirken er den igjennem alle Aarhundreder i Menneskeslægten levende, undervisende, forsonende og frelsende Kristus. Vor guddommelige Frelser levede ikke blot for 1800 Aar siden, og er siden den Tid forsvunden, saa at vi nu kun ere i Stand til at mindes ham ad historisk Vej, ligesom vi mindes et eller andet berømt Menneske, som for længe siden har forladt Jorden. Han er tværtimod alle Dage indtil Tidernes Ende i sin Kirke. Han lever i den i Altrets allerhelligste Sakrament. Han er i Henseende til Ordets Forkyndelse den vedblivende Lærer. I Daabens hellige Sakrament optager han uden Ophør Sjælene i sit Samfund, i Skriftemaalets h. Sakrament tilgiver han den angerfulde Synder, styrker de Unge i Konfirmationens h. Sakrament, indgyder i Ægteskabets h. Sakrament Brud og Brudgom en højere Mening om deres Pagt, forener sig med Alle, som sukke efter det evige Liv, under Brødets og Vinens Skikkelse i Altrets allerhelligste Sakrament, trøster den Døende i den sidste Salvelses Sakrament, og indsætter i Præstevielsens h. Sakrament de Organer og Redskaber, ved hvilke han utrættelig virker alt dette. Saaledes er »Kristus i Dag, i Gaar og i al Evighed« den samme.

Jesus Kristus fortsætter altsaa indtil Verdens Ende den Virksomhed, som han forud begyndte paa Jorden. Men hele hans Liv paa Jorden var en Offergjerning, som i det blodige Offer paa Korset kun fandt sit højeste Udtryk. Fortsætter Frelseren da saaledes uafbrudt sit øvrige Offerliv blandt Menneskene, tør man da antage, at Hovedsagen, Ofret paa Korset, skulde mangle?

Vor Fornuft siger os, at det svarer til Harmonien, naar netop denne hovedsagelige Offergjerning stedse paany fuldbyrdes for de kommende Slægters Øjne. Og derfor sætter Kirken i Følge hans ved den sidste Nadvere udtalte Villie den i Altrets allerhelligste Sakrament tilstedeværende, usynlige Kristus i Stedet for den synlige og historiske og tilvender saaledes i det hellige Messeoffer de enkelte Mennesker i Aarhundredernes Løb Korsofrets Frugter.

Ganske træffende siger den store Theolog *Mohler*: »Som den, der ofrer sig paa Korset, er Kristus endnu fremmed for os, men i den hellige Messe er han vor Ejendom, *vort* Offer. Paa Korset er han det almindelige Offer, i den hellige Messe er han Ofret for enhver enkelt. Paa Korset var han kun Ofret, i Messen bliver han æret og anerkjendt som saadant.«

I denne Forstand opfyldes først Ordet om »Præst evindelig« og den apostoliske Udtalelse, som tilskriver vor Herre Jesus Kristus »et uforgængeligt Præstedømme.«

Men endnu ad en anden Vej fører Fornuften os til det sakramentale Offer.

En menneskevorden Guds Nærværelse var den største Gave, som Gud kunde skænke Menneskeslægten, fordi det var den inderligste Forbindelse, som kunde finde Sted mellem ham og os. Vidunderlig smukt siger den engelske Konvertit *Faber* herom: »Solen skinnede paa det evige Ord, som var blevet Kjød; Maanen oplyste Bjærgtoppene, hvor han knælede i Bøn; Vinden legede med hans Haar, og Jorden blev traadt af hans

Fødder. Ørkenen lyttede fortryllet til hans Ord, og de faldt som Naadens Dug paa Menneskenes tørstige Hjærter. Naar Dagen var tilende og den vederkvægende Søvn sænkede sig over den trætte Natur, saa vovede den ogsaa at lægge sine Hænder paa den menneskevordne Guds Øjenlaage, og han sov. Elementerne adløde ham, eller han adlød dem, alt eftersom det var hans Villie. I ham fik Verden et Udseende, en Harmoni, en Duft, som aldrig tilforn. Havde den evige Faders Øje fordum hvilet med Velbehag paa Verden, da den kom ung og frisk fra hans Haand, og havde han den Gang kaldt den saare god og velsignet — hvor smuk og god og velsignet maa den da ikke først have været, den Gang Faderens væsenslige Søn levede i den og hvert Øjeblik forrettede menneskelige Gjerninger til Guds Ære! Fra Menneskevordelsens Øjeblik af blev Skabningen noget helt andet, end den forhen var, blot ved vor Herres Nærværelse i Kjødet.«

Menneskevordelsen var altsaa Guds højeste Gave. Men Guds Gaver angre ham ikke. Det ligger ikke i hans Væsen, atter at tage tilbage det, som han en Gang har givet. De guddommelige Forbarmelsers Strøm vender aldrig tilbage i sit Løb. En Naade bliver erstattet af en anden endnu større, men den forsvinder aldrig, for at gjøre Plads for en ringere. Saaledes fordrer den himmelske Kjærligheds Rigdom.

At drage den menneskevordne Guds Nærværelse tilbage fra Jorden, det vilde i Virkeligheden være det samme som at lade Menneskene blive ene og forladte. Derfor sagde Frelseren ogsaa til sine Disciple, som bleve ængstelige, da han talte om sin Bortgang: »Jeg vil ikke lade eder tilbage som Forældreløse, jeg vil atter komme tilbage til eder og være hos eder alle Dage indtil Verdens Ende.«

Naar han ikke vilde lade os blive tilbage ene og forladte, saa maatte enten Herrens synlige Nærværelse

paa Jorden vedvare eller den maatte erstattes af en ligesaa virkelig og væsentlig Nærværelse.

Den synlige Nærværelse havde ikke kunnet vedvare, efter at hans Tro var bleven forkyndt og hans Kirke bleven indstiftet. Jesu Nærværelse og hans Omgang med Menneskene vilde være bleven en Probersten, som altfor hurtig og altfor haardt havde afgjort Menneskenes Lod. Enhver Synd vilde have antaget den Synds frygtelige Karakter, som blev begaaet mod Frelserens Person medens han levede og led hernede, og den afgjørende Prøvelse vilde have bestaaet i, at annamme eller forkaste Kristi synlige Sendelse.

Alverdens Befolkning vilde desforuden være bleven greben af en uimodstaaelig Trang til at valfarte til den Egn, hvor han levede, og dette vilde have haft sociale og politiske Følger, som fuldstændigt vilde have ophævet Verdens Ligevægt. Derfor sagde Herren: »Det er gavnligt for eder, at jeg gaar bort.«

Men dette var ogsaa gavnligt af en anden Grund. Et Menneskes synlige Nærværelse er langt mindre en Probersten for Bedømmelsen af, om han virkelig og inderlig bliver elsket, end hans Fraværelse. Det samme gjælder ogsaa om vor guddommelige Frelser.

Han har imidlertid efterladt os en ny Nærværelse, der, som det sømmer sig for Gud, overgaar den tidligere — det er nemlig hans usynlige Nærværelse i Sakramentet, i hvilket hans gudmenneskelige Natur ikke blot er tilstede, men endnu mere end forhen fuldstændig forener sig med os i den h. Kommunion, og i hvilket han atter og atter anskueliggjør og fremstiller som nærværende sit Livs Hovedgjerning, sit Korsoffer.

Er dette ikke Harmoni, i Sandhed guddommelig Harmoni, hvortil vor Fornuft maa sige Ja og Amen?!

Og endelig, naar alle de gamle Religioners Væsen bestod i de stedsevarende Ofringer, og disse gamle Religioner ikke vare andet, ogsaa i deres værste Kari-

katurer, end Menneskeslægtens Raab efter Forening og *Forsoning* med Guddommen — skulde da den højeste, den mest fuldendte Religion, Kristendommen, ikke have et stedsevarende Offer?

Den h. Apostel Johannes siger: »Da Herren elskede Sine, elskede han dem indtil Enden.« Men al Kjærligheds Krone er Ofret, og eftersom Jesus Kristus elsker os indtil Tidernes Ende, frembærer han ogsaa lige saa længe sin Kjærligheds Offer.

(Fortsættes)

† Henry Edward Manning.

Den 14. Januar meldte Telegrafen, at den katolske Kirkes Overhoved i England, Kardinal *Manning*, var død af Influenza. Ved hans Død har Kirken mistet en af sine mest fremragende Forkæmpere, England en af sine bedste og mest ansete Sønner. Døden har her endt et langt, af Gud benaadet Liv, som paa det inderligste var knyttet til Katholicismens Gjenopblomstring i England, rigt paa uegennyttige Anstrængelser til Bedste for Medmenneskenes aandelige og legemlige Velfærd, rigt ogsaa paa lykkelige Resultater og paa Anerkjendelse.

Henry Edward Manning blev født den 15. Juli 1808 i Totteridge hos protestantiske Forældre; Faderen, der var Kjøbmand, lod Sønnen studere Theologi i Oxford; 1830 blev Manning Gejstlig, 1834 Vikar i Lavington og 1840 Ærkediakon for Bispedømmet Chichester. I Oxford havde Manning lært at kjende og skatte den kun otte Aar ældre Theolog *Pusey*; han bekjendte sig fuldstændig til dennes Anskuelse, som vare venlige overfor den katolske Kirke, og gav ogsaa dette offent-

lig tilkjende i Prædikener i Oxford, og navnlig ti Aar senere i et Skrivt om Kirkens Enhed. Pusey, Føreren for den Retning, der er opkaldt efter ham, har aldrig draget de fulde Konsekventser og forblev indtil sin Død i den anglikanske Kirke, medens hans Venner *Newman*, *Froude* o. A. allerede i Begyndelsen af Fyrrenerne gjorde det afgjørende Skridt og vendte tilbage til den katholske Kirke. Hos *Manning* varede det ogsaa i det mindste to Aartier, inden han fuldstændig løsrev sig fra alle Fordommene; i 1850, i en Alder af 42 Aar, aflagde han den katholske Trosbekjendelse. Han bestemte sig for den præstelige Stand og modtog Præstevielsens hellige Sakrament af daværende Kardinal *Wiseman*, studerede i tre Aar i Rom og vendte som Doktor i Theologi tilbage til sit Fædreland i 1854. Her grundlagte han tre Aar senere paa Kardinal *Wisemans* Opfordring et Kloster for Oblaternes Orden, *Bayswater*, i Londons Westend, og indtraadte selv i Ordenen. Meget har han som Superior ydet til Gunst for Undervisningen, Syge- og Fattigplejen, og det var hans inderligste Ønske, at kunde afslutte sit Liv i Klosters stille Celle. Imidlertid havde Gud kaldet ham til noget højere. Ved sin usædvanlige Begavelse og sin Flid havde han draget Alles Opmærksomhed hen paa sig; man betragtede ham som Guds udvalgte Redskab til den katholske Kirkes Restitution i England.

Den 29. September 1850 fuldbyrdedes i England Gjenoprettelsen af det katholske Hierarki, og *Manning* steg her hurtig til høj Ære og Værdighed, da han i en sjælden Grad viste sig skikket til, at bære tilligemed Værdigheden ogsaa sine Embeders Byrder. *Manning* blev saaledes kort efter Provst i *Westminster* Bispedømmet, apostolisk Protonotar og i 1865 Ærkebisshop i *Westminster*, som det anglikanske Hierarki fordrer, ikke af *Westminster*, thi saaledes kalder den daværende protestantiske Biskop sig. Nu stod han som

Metropolit i Spidsen for 16 engelske katholske Bispedømmer. I 1872 udnævnte Pave Pius IX. ham til Kardinal.

I Englands katholske Kredse har man forhen drøftet det Spørgsmaal, hvilken Konversion, om Dr. *Newmans* († som Kardinal 1890) eller Dr. *Mannings*, har fremkaldt den største Bevægelse i den anglikanske Kirke. Dr. Newman vendte i Oktober 1845 tilbage til den katholske Kirke, og hans Konversion var efter vor Mening snarere en Kilde til Sorg for den anglikanske Kirke. Mannings Konversion derimod, som fandt Sted c. 6 Aar senere, opfyldte Englands Statskirke ikke blot med Sorg, men med Frygt og Forfærdelse. Og det havde sine gode Grunde. Manning var, først 32 Aar gammel, allerede forfremmet til en Ærke diakons høje Værdighed, og det oven i Kjøbet i Bispedømmet Chichester, og gjaldt efter Newmans Konversion for det aandelige Midtpunkt i den mægtige Bevægelse, som udgik fra Oxford, i den engelske Kirke. Paa Grund af hans rige Kundskaber og hellige Iver i Pagt med en tilsyneladende udtømmelig Arbejdskraft og Arbejdslyst saa de højkirkelige Anglikanere i den ungdommelige Ærke diakon, der havde Mænd som *Gladstone*, *Wilberforce*, *Hope-Scott* o. A. til Venner, ogsaa en Udfrier af den kirkelige Forvirring og Nød. Man mente, at man under alle Omstændigheder maatte søge at beholde ham for Statskirken, og opfordrede derfor i Slutningen af 1850 indtrængende Ministeren, Lord *Palmerston*, til at udnævne ham, trods hans ungdommelige Alder, til Biskop, saa snart et Embede blev vakant.

Tilsagnet var allerede givet, da Dr. Manning rejste til Italien, for »grundigt at studere Rom.« I sin elskværdige Ydmyghed undgik han, endog overfor fortrolige Venner, at meddele Noget om sit Liv, navnlig om den Tid, da hans Konversion fandt Sted. Han mente: »Gamle Venner, gamle Steder, gamle Ansigter,

glimrende Dage og søde Minder, — de ere alle borte; men Fremtiden har vi liggende foran os, Alt nyt, Alt varigt, Alt guddommeligt.«

I en privat Samtale i 1875 ytrede han imidlertid angaaende hiint afgjørende Besøg i Rom: »Jeg var i Rom. Jeg besøgte Musæerne, Ruinerne, Kirkerne; ligesom alle mine Landsmænd var jeg Vidne til de kirkelige Ceremonier og gjorde Byen til Gjenstand for mine Studier i enhver Retning. Jeg nærede aldeles ingen Tvivl om den Protestantismes Sandhed, hvis ordinerede Tjener jeg var. End ikke i Drømme tænkte jeg paa at forandre min religiøse Tro. I denne Henseende har intet af alt det, som jeg saa, gjort noget-somhelst Indtryk paa mig. I Virkeligheden var jeg den Gang ligesaa saa langt borte fra Katholicismen, som jeg var det paa den Dag, da jeg forlod England. Men en Morgen traadte jeg ind i den h. Ludvigs franske Kirke (*St. Luigi dei Francesi*) i Rom, og da var det allerhelligste Sakrament udstillet paa Altret, fordi Velsignelsen skulde meddeles. Det havde jeg endnu aldrig set. Intet kan være simplere end dette: lidt Røgelse, nogle brændende Lys og Præsten i sin sædvanlige Korkklædning. Foran Altret knælede nogle faa Troende i stille Bøn. Hvilken Forskjel mellem denne Scene og hine højtidelige Pontifikal-Handlinger i St. Peter! Og dog var dette Øjeblikket, i hvilket Gud kaldte mig til sig. Jeg følte min Sjæl bevæget paa en hemmelighedsfuld Maade. Jeg saa en liden Lysstraale. For første Gang i mit Liv kom jeg til Bevidsthed om, at der dog maaske kunde være Sandhed i Katholicismen, og min Omvendelse til den forekom mig ikke at være en Umulighed, endskjønt jeg tænkte, at jeg endnu stod langt fjærnet fra det afgjørende Skridt. Imidlertid havde Gud kaldt paa mig, og jeg forblev ikke døv overfor hans Kaldelse. Jeg bad, jeg forskede, jeg studerede med al Ærlighed; daglig skinnede Lyset klarere for mig

og Guds Naade gjorde det Øvrige.« Tilligemed sin Ven, den berømte Jurist Mr. *Hope-Scott*, aflagde han den katholske Trosbekjendelse og blev, da hans Hustrus Død allerede efter 6 Maaneders Forløb havde opløst det Ægteskab, som han havde indgaaet som anglikansk Ærke diakon i Chichester, endnu i samme Aar 1851 præsteviet af Kardinal-Ærkebiskop *Nikolaus Wiseman*.

Hvormegen Bekymring denne ligesaa lærde og fromme, som energiske Mands Konversion fremkaldte blandt Højkirkens Medlemmer, fremgaar tydeligt af den forhenværende engelske Premier-Minister *Disraelis*, senere *Lord Beaconsfields*, Ytringer i hans i sin Tid meget omtalte Værk »*Endymion*«. Manning optræder deri under Navn af »*Penruddock*«, og om denne siges der: »Man sagde, at Penruddock snart vilde vende tilbage fra Rom til England, ikke blot som Katholik, men som en fremragende Præst i den katholske Kirke, ja, man fortalte endog, som Pavens Repræsentant. Der var foregaaet en Forandring med Penruddock. I Stedet for det kummerfulde og sørgmodige Blik, som forhen mispydede hans usædvanligt smukke Ansigt, var hans Øje nu roligt og straalende. Han var bleven slankere, man kunde næsten sige: afmagret, og dette syntes at gjøre hans høje Skikkelse endnu mere ophøjet og værdig. Hvad han talte om, drejede sig kun om hans ophøjede Opgave, om de uhyre og dog opmuntrende Arbejder, som ventede paa ham, og om den dybe Bevidsthed om sit Ansvar. Heri kunde intet andet, end Kirkens guddommelige Kraft holde ham oprejst. I Stedet for at undgaa Samfundet, hvad han forhen plejede at gjøre, opsøgte han det. Han var ikke ensidig i sin Omgang. Alle Samfundsklasser, alle Religioner, alle Stænder tiltrak sig hans Opmærksomhed, tog han Hensyn til, da de alle vare Bestanddele af Samfundet, med hvis Bestræbelser, Lidenskaber og Beskjæftigelser han kunde føle Deltagelse, men overfor hvilke han kun kjendte *ét*

Maal, nemlig at føre dem tilbage igjen til hint Rige, hvorfra de i Mørkets og Fristelsens Time vare vegne bort til deres Fordærvelse. Englands Omvendelse var fastvokset til hans Hjærte, den var Gjenstanden for hans stadige Tanker, for hans Bønner om Dagen og om Natten. Man kunde derfor finde ham alle Vegne, ogsaa i de fineste Kredse. Han var hyppig Gjæst ved alle Festligheder, hvor han intet nød; thi han var en Asket, som imidlertid stedse forstod at bevare den venligste Mine. Endskjønt det syntes, som om han var alle Vegne i den store Hovedstad, for at læse Messe eller prædike, grundlægge Skoler, oprette Klostre og bygge Domkirker, saa havde han dog stedse Tid til at tale i Arbejder- og Haandværker-Forsamlinger, besøge lærde Foreninger og endog holde Foredrag i de kongelige Selskabskredse.«

En saadan alsidig, rastløs og af forbausende Resultater kronet Virksomhed udfoldede i Virkeligheden Dr. Manning, saasnart Kardinal Wiseman havde anbetruet ham Sjælesorgen i Kirken St. Mary of the Angels, Bayswater. Med stort Mishag fulgte man i højkirkelige Kredse navnlig det stadig voksende Antal af dem, som aarlig aflagde den katholske Trosbekjendelse i hans Kirke. Det var derfor intet Under, at man atter og atter udbredte Rygtet om, at han, ligesom Dr. Newman, dog ikke havde fundet i Katholicismen det, som han havde ventet, og stod i Begreb med atter at vende tilbage til Statskirken: Det fromme Ønske var Fader til Tanken. Den 16. April 1859 skrev han angaaende disse Rygter til en Ven: »Jeg er dem Tak skyldig for Deres Fortælling om min forestaaende Tilbagevenden til Protestantismen. Det er ikke første Gang, jeg hører derom, og det bereder mig hver Gang en vis Trost. . . . Men det bereder mig ogsaa den Glæde, at kunne erklære, at jeg fra den Time af, i hvilken jeg fulgte hin guddommelige Stemme, som taler igjennem

den ene, hellige, romersk-katholske Kirke, aldrig har kjendt til nogensomhelst, end ikke forbigaaende, Skygge af Tvivl, som skulde være oprunden i min Forstand eller i min Samvittighed. Jeg kunde ligesaa godt tro, at to og to ere fem, som at den katholske Tro skulde være falsk eller Protestantismen Sandhed.«—

(Fortsættes)

I Dødsfare,

(4)

—o—
(Fortsat.)

Af Frygt for at blive den første, som han opdagede, pressede jeg mig uvilkaarlig dybere ind i min Krog, da jeg pludselig folte, at Væggen gav efter for mit Tryk. Jeg vendte mig om og opdagede en Dør, der var saa kunstig skjult i Panelet, at kun en Indviet kunde opdage den. Rimeligvis havde jeg trykket paa en Knap, som aabnede Døren. Jeg havde dog ikke Tid til at betænke mig; thi Ernst var allerede traadt ind i Salen. Jeg smuttede derfor hurtig ind i det hemmelige Rum og lukkede Døren efter mig. Jeg befandt mig i en bælgmørk Gang, der, efter hvad jeg kunde skønne, var betydelig længere end bred, thi ved at vende mig om stødte jeg med Albuerne mod Muren. Nogle Minutter ventede jeg stille med tilbageholdt Aandedræt, for ikke at røbe min Nærværelse. Ernst, kjed af den lange Søgen, forlod endelig Salen. Jeg hørte ham tydelig sige til sig selv: »Nej, i denne Fløj er han ikke, jeg har gjennemforsket enhver Krog.« Jeg lo ved mig selv, og da jeg antog, at han havde bortfjærnet sig, vilde jeg forlade mit Skjul. Jeg vendte mig endnu engang om, men kunde ikke finde Døren. Jeg havde glemt den rigtige Retning og vidste ikke, om jeg skulde søge Adgangen foran eller bagved mig. Med

begge Hænder famlede jeg omkring paa Muren for at finde en Knap eller et Dørgreb. Længe var min Søgen forgjæves, indtil mine Fingre endelig opdagede en lille Slaa. Med megen Anstrængelse skjød jeg den tilbage: en stor, tung Dør aabnede sig, men det var ikke den samme, som jeg var kommen ind ad. Den nys opdagede Dør syntes mig at være af Jærn. Hængslerne vare nemlig forrustede. I Begreb med at støde den længere tilbage, gled jeg ud og faldt ned ad nogle Trin i et sparsomt oplyst Rum, medens Døren samtidig faldt til med et stærkt Bulder. En næppe synlig Sprække var alt, hvad der antydede, at der gaves en Dør. Jeg sønderrev mine Negle, idet jeg forgjæves søgte at presse Fingrene ind i den smalle Sprække. Jeg blev greben af Skræk, min Pande glødede, men jeg beroligede mig snart igjen. Som jeg antog, behøvede jeg nemlig kun at raabe en Smule højt for at hidkalde Hjælp. Men da jeg frygtede mine Kammeraters Drillerier, der ganske sikkert vilde sammenligne mig med Ræven i Fællen, besluttede jeg at vente, indtil de selv fandt mig. Imidlertid vilde jeg søge at forkorte Tiden ved at tage mit Fængsel i nærmere Øjesyn. Det var et ti Fod bredt og otte Fod langt Rum, der fik en Smule Lys gjennem to i Muren anbragte, maaske en Fod lange Aabninger. En tredje, lignende Aabning paa den modsatte Side forskaffede tilstrækkelig Gjennemtræk til at holde Rummet fri for Fugtighed. (Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Rom. Den 19. Januar døde i Fiesole *Jesuiterordenens General Pater Anderledy*. Han var af tysk Herkomst og født d. 3. Juni 1819 i Brieg i Kanton Wallis (Schweitz). I en Alder af 19 Aar traadte han ind i Jesuiterordenen. Da Ordenen blev forbudt i Kanton

Freiburg, begav Anderledy sig til Piemont, og da Ordenen der blev ramt af den samme Skjæbne, til Nordamerika, hvor han virkede som Sognepræst. I 1851 vendte han tilbage til Tyskland, ledede først Jesuit-Missionen i Bayern og ved Rhinen og blev i 1853 Rektor for den jesuitiske Studieanstalt i Køl'n. Han blev derefter Rektor for Jesuiternes Kolleg i Paderborn og senere i Maria-Laach, indtil han i 1870 blev kaldt til Rom som Assistent hos Ordenens General, Pater *Beckx*. Efter at have virket i denne Stilling i 13 Aar, valgte Ordenens Generalforsamling ham i Florens til Generalvikar. Et Aar senere, i 1884, fulgte han Pater Beckx som Ordensgeneral. *R. I. P.*

— Lægerne erklære Pave *Leo XIII.* for fuldstændig helbredet efter et let Influenza-Tilfælde, som i forrige Uge gav Anledning til en Mængde hinanden modsigende Telegrammer, der vise, hvilken Vigtighed man fra alle Sider tillægger Pavens Person. Det officøse »Italie« meddeler endog, at *Regimenter* stode marschfærdige i Perugia og Caserta, for det Tilfælde at Pavens Sygdom skulde have taget en alvorlig Vending, og at endnu andre »Forsigtighedsregler« vare tagne. Den pavelige Livlæge, Dr. Ceccarelli, forsikrer imidlertid, at Paven befinder sig vel og at der, naar han skaaner sig, sandsynligvis endnu er forundt ham *et langt Liv*. At han af og til kan føle sig utilpas, er da heller intet Under, naar man betænker, at han om en Maaned fylder sit 82 Aar og allerede i 14 Aar har styret Kirken under mange Vanskeligheder.—

London. Kardinal *Mannings* Ligbegængelse fandt Sted den 21. ds. Fem Biskopper vare tilstede, det diplomatiske Corps, den katholske Adel og en Mængde Parlamentsmedlemmer. Efter Messen holdt Biskoppen af Newport en Mindetale. Toget til Kirkegaarden var storartet; foran kjørte Biskopperne og Gejstligheden, derefter kom Ligvognen, Slægtninge, Diplomaterne, Adelen, Malteserridderne, Parlamentsmedlemmerne, fromme Foreninger og talrige Repræsentanter for Arbejderstanden. Dronning *Viktoria* og *Prinsen af Wales* vare repræsenterede af højtstaaende Dignitarer.

Frankrig. Efterretningerne om at »Benediktiner Abbediet« i *Fecamp* — en Efterretning der ogsaa gik

igjennem de danske Blade — skulde være nedbrændt, var ene og alene Forretningsreklame. I 100 Aar har der ikke existeret et Benediktiner Abbedi i Fecamp, men en Fabrikant, *Legrand*, har der et stort Brænderi, i hvilket en Likør, som er døbt »Benediktiner«, bliver fremstillet. Han gjør en glimrende Forretning, men hans »Benediktiner-Likør« har ikke mere at gjøre med Benediktinermunkene, end den bekjendte »Karmeliter-Likør« har med Karmeliterne at bestille.

Kjøbenhavn. I Torsdags, den 28. Januar Kl. 9 fejredes i den herværende Sognekirke en højtidelig Sjælemesse for afg. Kardinal *Johannes Simeoni*, Præfekt for Propaganda-Kongregationen i Rom. Den højtidelige Messe, som trods det daarlige Vejr overværedes af ikke faa Menigheds Medlemmer, fejredes af den højærv. apostoliske Præfekt, Msgr. *von Euch*, assisteret af Dhrr. Gejstlige, Past. *Braun*, *Johansen* og Dr. *Hansen* som Leviter. I Koret overværedes Messen af Pastor *Neuvel* (Nørrebro) og Kapellan *Schreiber* (Fredericia), begge forhenv. Elever af Propaganda-Kollegiet. *Jesuiterordenen*, saa vel som *Skolebrødrene* og *Sct. Josefs Søstrene* vare repræsenterede ved Højtideligheden. Efter Messen, under hvilken Sangforeningen medvirkede, foretog den apostoliske Præfekt Absolutionen ved Katakalken, paa hvilken var henlagt forskjellige Kardinal-Insigrier.

Efter Forlydende er Kardinal *Sedochowski* udnævnt til Kardinal-Præfekt for Propagandaen.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 31. Januar. 4. Søndag efter H. 3 K. Ansgarius, Nordens Apostel. (Sct. Ansgars Kirke: Kl. 10 højtidelig Pontifikalmesse med Prædiken; Kl. 6 Aften: Festandagt, Prædiken og Procession med Relikvien, som er udstillet i Kirken. Samme Dag afholdes i alle Præfekturets Kirker og Kapeller den aarlige Ansgarius-Bonifacius-Kollekt til Bedste for de mest trængende kirkelige Anstalter i Præfekturet). — **M. 1. Februar.** Ignatius, Biskop og Martyr. — **2. Ti.** Marias Renselse eller Kyndelmisse (fejres offentligt paa Søndag). — **3. O.** Ansgarius, Biskop, Nordens Apostel (Kl. 8¼ h. Messe for Ansgariusforeningen). — **4. To.** Andreas, Corsini, Biskop og Bekjender. — **5. F.** Agathe, Jomfru og Mart. (Kl. 8¼ h. Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddomme-

lige Hjærte; (Kl. 7½ Aften: Andagt med Prædiken). — 6. L. Titus, Biskop og Bekjender.

**Søndag den 7. Februar. 5. Sønd. efter H. 3 K. Marias Ren-
selse eller Kyndelmisse** (Den højtidelige Lysevielse begynder
i Sct. Ansgars Kirke Kl. 9¼).

Rosenkransbroderskabets Februar-Møde med Procession af-
holdes Søndag den 31. Januar (den h. Ansgars Fest) Kl. 6 Aften.
— 1ste Afd. deltager i den højtidelige Procession med Relikvien.

Ansgariusforeningen afholder sin aarlige Generalfor-
samling. Søndag den 31. Januar efter Pontifikalmessen i Sct.
Ansgars Kirke. Regnskabet fremlægges og Bestyrelsesvalg fore-
tages. Mødested: Forsamlingsværelset i Præsteboligen ved Sct.
Ansgar. Ogsaa de kvindelige Medlemmer have Stemmeret.

Mariakongregationen for Ynglinge. Fælleskommunion
Søndag d. 31. Januar, Kl. 8 i Jesu Hjærtets Kapel, Stenosgade
paa Vesterbro.

Sct. Josefs Gilde. Mandag d. 1. Febr. Kl. 8½ Aften alm.
Møde for alle Brødre.

Mødreforeningen. Tirsdag d. 2. Febr. Kl. 8¼ Møde med h.
Messe og Foredrag i Sct. Ansgars Kirke.

Mariaforeningen vil ogsaa iaar efter Evne komme træn-
gende Førstkommunikanter og Konfirmander til Hjælp, for saa
vidt disse have gjort sig værdige dertil. Skemaer, som de An-
søgendes Forældre eller Værger selv have at afhente hos Under-
tegnede (Form. Kl. 9—10 og Efterm. Kl. 3—4), maa ligeledes af-
hentes, udfyldes og afleveres af dem selv inden den 12. Fe-
bruar hos Fru Günther (Nørre Allé 11) eller hos Fru Ronge
(Lykkesholms Allé 11) eller hos Fru Erlewein (St. Kongensgade
62).
J. Braun, Sognepræst.

At min kjære Søn **Frantz Georg Schreiber** efter 15
Ugers haarde Lidelser er afgaaet ved Døden den 25. ds.
i en Alder af 38 Aar, bekjendtgjøres herved af hans dybt-
sørgende Moder og Broder.

M. M. Schreiber,
f. Erlewein.

P. Schreiber,
Kapellan.

Den Afdøde anbefales til Menighedens Forbøn.

R. I. P.

Rettelse: I forr. Nr. Side 62, L. 4 f. o. Kr. 98,0 læs **Kr. 9,80.**

Hermed følger til indenbys Abonnter et Adressekort fra R.
Bravi-Bertinis Tegnekort og Institut for Haandarbejde.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 6.

Søndagen den 7. Februar.

1892.

Indhold: † Kardinal Manning. Flugt fra Mahdiens Fangenskab. Kyndelmisse. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Berlin. London. Rom. Amerika. (Pro Clero.)

† Henry Edward Manning.

(Sluttet.)

Den 15 Februar 1865 døde Kardinal *Nikolaus Wiseman*, den første Ærkebiskop og Metropolit for den af Pius IX i Aaret 1856 oprettede Provins Westminster. Metropolitan-Kapitlet valgte kort efter tre Kandidater, hvis Navne bleve meddelte den h. Fader, for at han skulde udnævne den vordende Ærkebiskop blandt de Udvalgte. Iblandt disse befandt sig to højtansete engelske Biskopper, men ikke Superioren for Oblaternes Kongregation, Provst og apostolisk Protonotar Dr. Manning. Mod al Forventning naaede imidlertid allerede i April det Rygte til London, at den h. Stol vilde bortse fra Kandidat-Listen og vælge Dr. Manning. Med stor Forbavselse blev dette Rygte modtaget af de engelske Katholiker, idet man ansaa det for en Umulighed, at Manning, som kun havde været Ka-

tholik i 14 Aar, hvor udmærket en Mand han end var, skulde blive Wisemans Efterfølger paa Ærkebispestolen. Fra indflydelsesrig Side rettedes der ogsaa i denne Henseende Modforestillinger til Vatikanet. Men Pius IX lod sig intet Øjeblik gjøre vaklende i sin Beslutning : allerede den 30. April ophøjede han *Henry Edward Manning* til Ærkebispestolen i Westminster. Englands katholske Historie i de sidste 27 Aar har bragt Beviset for, hvor klart Pius IX.s Blik har været, hvor vis hans Bedømmelse, hvor gavnlig hans Valg for Kirken; *Roma locuta, causa finita* (Rom har talt, Striden er tilende). De engelske Katholikers Holdning efter Udnævnelsen illustrerede paa en glimrende Maade disse ældgamle Ord. Med fuldkommen Tillid og en virkelig rørende Ærbødighed og Hengivenhed hilste Katholikerne af enhver Stand og Stilling den unge Ærkebiskop. Alle de søde Forhaabninger, som Mange troede at lægge i Graven den 23. Febr. tilligemed den store Kardinal Wisemans jordiske Levninger, bleve atter gjenopvakte til nyt Liv, og en trediveaarig, af Gud velsignet, biskoppelig Virksomhed, som Kardinal Manning ved sit Livs Aften kunde se tilbage paa, har bragt langt mere, end blot at opfylde disse Forhaabninger. Kun et Haab er blevet uopfyldt, men til Gjengæld er et langt større og velsignelsesrigere Værk blevet paa-begyndt og ført utrolig vidt fremad.

Længe havde de engelske Katholiker og navnlig Kardinal Wiseman hjærtelig ønsket, at blive satte i Stand til at bygge *en værdig Domkirke*. Næppe havde Dr. Manning grebet sin Forgængers Hyrdestav, førend han besluttede at paabegynde Opførelsen med al mulig Energi. Resultatet af Kollektterne var betydeligt og endnu førend de vare afsluttede, havde Dr. Manning kjøbt den store Byggeplads ved Siden af det ærkebiskoppelige Hus. Havde han den Gang selv begyndt med Opførelsen, saa vilde Cathedral-Kirken rime-

ligvis have været færdig nu. Men den utrættelige Overhyrde havde imidlertid ladet anstille en Undersøgelse angaaende Antallet af de *fattige katholske Børn*, som opvoksede uden Undervisning, uden Opdragelse, uden Religion, for Størstedelen endog uden Forældre, Slægtninge eller Bekjendte, i Kæmpestaden Londons Gader og Stræder, og Antallet var stort, langt større end han nogensinde havde frygtet. Det tilføjede hans Hjærte et dybt Saar, og fra den Tid af maatte alle Planer, ogsaa Cathedral-Kirkens, træde i Baggrunden, og alle Midler, som i Diöcesan-Øjemed stilledes til hans Raadighed, maatte ene og alene anvendes til, at han kunde blive en Fader, Lærer, Sjælesørger og Overhyrde for »sine fattige Børn paa Gaderne.« I hans Hyrdebreve, i Raadslagningerne i Englands katholske Foreninger, ved offentlige Møder, ved festlige Lejligheder, i hans mangfoldige Prædikener — undertiden holdt han tre paa én Søndag, — overalt lød Refrainet; »De mange Tusinder fattige Børn, som tilhøre os, *maa* frelses, — koste hvad det koste vil.« Hans Bestræbelser, som bleve fortsatte i en lang Aarrække med uforlignelig Energi i Henseende til Opnaaelsen af dette ene Formaal, bleve kronede med storartede Resultater. Et Bevis herfor ere de talrige Skoler og Vajsenhuse for fattige Piger og Dreng, som bleve oprettede i Løbet af de sidste 20 Aar. Et mere glimrende Værk har det maaske været, og fejret med større Jubel af det engelske Folks brede Lag, den Gang han ved Kardinal Wisemans Side i Begyndelsen af Tredserne efter Ministeriets Anmodning optraadte som Fredsstifter paa Irlændernes store Protest-Møder i Hyde-Park, og under alle Omstændigheder var det i det mindste en ligesaa festlig hædret Gjærning, den Gang han for faa Aar siden bevægede Londons Dok-Arbejdere til Eftergivenhed, da disse ved at strike der, hvor »fem Verdensdele ombytte deres Skatte,« truede med at lamslaa hele Landets Handel; — men en Gjærning,

der var hans biskoppelige Embede endnu værdigere og velsignelsesrigere for Hovedstadens sociale Forhold, kunde der dog næppe gives, end netop denne til Gunst for de fattige Børn, en Gjerning, for hvilken Kardinalen modtager en hjertelig Tak ikke blot af den Mængde, der som Børn ere blevne plejede, klædte og førte til et sikkert Asyl, til Dyd og til Religion af hans frelsende Hånd, men som ogsaa vil velsigne hans Minde fra Slægt til Slægt. Netop herfra hidrører, i det mindste tildels, hin enestaaende Indflydelse, som Arbejderhæren i Dokkerne, til de engelske Statsmænds og City-Kjøbmændenes store Forbauselse, saa villig indrømmede den ærværdige Kirkefyrste. Mændene, som der lyttede til og fulgte hans forsonende Ord, — vare de ikke Fædrene, Brødrene, Vennerne til dem, som han havde bevaret fra Fordærvelse og Undergang? var det ikke dem selv, Børnene af Londons Arbejdere og Tiggere, som han i de henrundne Aar havde taget paa sine Hyrdeskuldre som sin Ejendom? Vi ere overbeviste om, at ved ingen anden Grav i England i dette Aarhundrede have saa mange Mænd grædt Taknemlighedens, Kjærlighedens og Sorgens Taarer, som ved Kardinal-Ærkebiskop Mannings Grav.

I Englands Kirkehistorie vil Kardinal Manning glimre som en af de største Kirkefyrster, som en sand Overhyrde; men ogsaa langt udover Englands Grænser vil Mannings Navn stedse blive æret og elsket som et Hædersnavn. Den dybeste Fromhed, den strængeste Askese, den mest glødende Iver for Sjælenes Frelse beherske denne Præsts Liv, som næsten havde naaet den højeste Top af jordisk Ære, og som var populær som ingen Anden i hele England. En tarvelig Husholdning førte Kirkefyrsten, som ved sine Dyders og sin Aands Magt indgjød sin anderledes troende Dronning en saadan Agtelse, at hun befalede, at der skulde indrømmes ham Forrang fremfor Ministrene.

Sine Indtægter anvendte Kardinalen til Bedste for Kirker, Klostre og Fattige; han har næsten intet efterladt sig. Hans egen Kost foraarsagede ham kun faa Udgifter, da han næsten udelukkende levede af Havrebrod. Han var ivrig i at fremme Maadeholdenheds-Bevægelsen, for at standse den frygtelige sædelige og legemlige Fordærvelse, som Drukkenskaben anretter i England navnlig iblandt de fattigere Folkeklasser. Manning, der var opfyldt af den stærkeste Konservatisme, var paa samme Tid en af de varmeste og modigste Forkæmpere for det sande Fremskridt paa det politiske og sociale Omraade. Han var en ivrig Politiker og uforfærdet Forsvarer af enhver retmæssig Frihed, ligesaagodt hjemme i Londons Arbejderforsamlinger som i de fornemste Selskabs-Saloner. Efter hans Død strømmede Folk til fra alle Dele af Kæmpestaden, — Nogle maatte gaa flere Mil — for endnu en Gang at se ham, og over 70,000 Mennesker have besøgt hans Lig; rolig og højtidelig kom og gik Menneskestrømmen. De fleste Besøgendes Klæder vare fattige at se til, men næsten Enhver havde et Stykke sort Krep paaheftet til Tegn paa Sorg. Næsten alle bedre klædte mødte i Sort. Ved Ligbegængelsen vare alle Stænder og Samfundslag repræsenterede, lige fra Dronningen og Kronprinsen indtil Tiggeren.

General *Wolseley*, den bekjendte Kommandant over de engelske Soldater, som have Station i Irland, yder Kardinal Manning følgende Aerkjendelse: »Enhver som personlig kjendte Kardinal Manning, maatte føle sig hendraget til ham. Hans fortryllende Maade at optræde paa, maatte virke tiltrækkende, og den Alvor og Iver, hvormed han traadte i Skranken for de Fattige, og navnlig for Arbejderne, der danne Grundlaget for vor nationale Rigdom, maatte gjøre ham kjær og dyrebar for Alle, som kjendte ham. Ogsaa de, som ikke kjendte ham personlig, maatte anerkjende hans

Bestræbelser for den lidende Menneskeslægt. Kardinal Manning havde et stort Hjærte, fuldt af menneskelig Medlidenhed og himmelsk Godhed. Endskjønt jeg selv er *Protestant*, har jeg alligevel stedse betragtet det som en ganske særegen Gunst, naar jeg kunde være sammen med den Afdøde. Jeg skatter de Bønner, som han, hvad han selv sagde mig, mere end en Gang har opsendt for mig til Himlen. Hvornaar skulle vi se hans Lige vende tilbage?» *R. I. P.*

En Flugt fra Mahdiens Fangenskab.

—o—

Om Flugten fra Mahdiens Fangenskab har Pater *Ohrwalder*, der som bekjendt med *to Søstre* af den østerrigske Mission i Midten af December f. A. indtraf velbeholdne til Ægypten efter et 8aarigt Fangenskab, forfattet en detailleret Beskrivelse, af hvilken vi meddele følgende: Allerede i 1884 blev der gjort forskellige Forsøg paa at befri de Missionsmedlemmer, som siden 1883 bleve holdte i Fangenskab af Mahdien i Omdurman. Og det lykkedes virkelig i 1885 at udfri Pater *Bonomi*, i 1886 *to Søstre* og i 1887 en Lægbroder *Locatelli*. Det var forbundet med uhyre Vanskeligheder, at træde i Forbindelse med os, skriver P. Ohrwalder. En af de største var Arabernes Troløshed og Mangel paa Ordholdenhed, idet de selv tilvendte sig store Pengesummer, som vare blevne dem anbefroede. Tillige var Forsendelsen af Breve forbunden med Livsfare baade for Overbringeren og Modtageren. Modtagelsen af et med europæiske Bogstaver skrevet Brev vilde, saafremt det var blevet opdaget, have kostet Fangen Livet eller forskaffet ham livsvarigt Fængsel. I Begyndelsen af 1891 sendte Biskop Sogaro en Missionselev, Kopteren Hanna med Penge og Varer,

for at han skulde gaa til Dongola og derfra til Omdurman og befri eller i det mindste understøtte de Fangne. Men Planen blev ikke helt udført. Hanna turde ikke vove sig ud over Wadi Halfa. Netop paa samme Tid naaede imidlertid et Sendebud fra P. Ohrwalder til Kairo; han medbragte en kort Skrivelse til Biskop Sogaro og skulde forhandle mundtligt med denne om Fangernes Flugt.

Biskoppen anbefalede Sendebudet til den ægyptiske Regering, som understøttede ham kraftigt og overgav ham en kort Skrivelse, i hvilken den gav os Mod og opfordrede os til at anbetros os til Sendebudet. Efter at denne havde taget imod Hannas Varer, forlod han den 15. September Korosko i Retning af Omdurman.

Efter en lang og længselsfuld Ventetid, og efter at vi allerede havde opgivet alt Haab, kom den ventede Mand en Aften til mig i Omdurman, thi saadanne Forhandlinger maa der ske om Natten. Hans første Ord vare: »Nu er jeg kommen«. I Øjeblikket var jeg helt forvirret, jeg forstod, hvad han vilde sige. Paa hans Spørgsmaal: »Kommer Du?« svarede jeg ogsaa straks med »Ja«. Af de to Søstre, som boede i mit Hus, var kort i Forvejen den ene død af Tyfus; dette var Søster *Concetta Corsi*; hun skulde ikke mere opleve sin Befrielsesdag. Da Flugten var bestemt for mig og to Søstre, traadte i den Afdødes Sted en anden, som boede hos en Græker.

Vor Araber havde kjøbt gode Kameler, af hvilke enhver havde en Værdi af 800 Mark, og ved at have fodret dem med Durrah, vare de blevne saa kraftige, at de næsten bleve uovervindelige. Aftenen til den 29. November var bestemt til Flugten. Henimod Kl. 8 om Aftenen, efter at vore Naboer havde trukket sig tilbage til deres Hytter og underholdt hverandre, forlode vi En for En Boligen: Søstrene *Katharina Chincarini* og *Elisabeth Venturini*, en Negerpige ved Navn

Avila, indhyllet som en Slave i en sort Kaabe, og jeg tilligemed Araberen og hans to Medhjælpere klædte efter Landets Skik. Vore Hjærter bankede heftigt, thi det var farlige Øjeblikke, indtil vi sad paa Kamelerne, som Araberen havde ført helt hen i Nærheden af Huset. Jeg forlod sidst af Alle Huset, lukkede det og tog Nøglen med mig. For os 7 Personer havde vi fire Kameler, saa at to og to maatte bestige en Kamel. Kun med største Moje kunde Araberne fastholde Munden paa Dyrene og forhindre dem i at skrige.

En god Time red vi i stærkt Trav, indtil vi havde Husene bag os. Udenfor Byen stege vi ned, for at ordne Sadlen paa en bekvemmere Maade; dette var sket i et Øjeblik og saa gik det videre langs den venstre Nilbred, stadig henad Karevanevejen i det hurtigste Løb indtil Morgenstunden. Vi mødte forskellige Folk, som rede paa Æsler til Omdurman, men beskyttede af Nattens Mørke, bleve vi ikke kjendte af Nogen.

Ved Daggry forlode vi Vejen og bortfjærnedes os en tre Timers Vej fra Floden, for ikke at blive bemærkede af Nogen i Dagens Løb. Vi red, uden at stige af, hele Dagen igjennem paa stenede og sandede Veje, Bakke op og Bakke ned. Henimod Aften nærmede vi os atter Floden, for at faa lidt Vand og opsøge Vejen. Saaledes gik det uden Hvile lige til Berber, naar undtages en kort Pause, for at spise en Smule Tvebak og drikke lidt Vand. Efter den første Nats Ridt faldt en af Søstrene afmægtig ned af Kamelen, og jeg frygtede for, at hun ikke mere kunde fortsætte Rejsen. Men under saa kritiske Forhold tages der ingen Hensyn, med Magt satte vi hende op paa Kamelen, det drejede sig om Alles Liv eller Død.

De følgende Dage gik det bedre; rigtignok kostede det uhyre Anstrængelse, at ride uden Opher i tre Dage og tre Nætter, og det værste var Sovesygen. Det kan ikke beskrives, med hvilken Magt Søvnens truende med

at overvælde os, alle Midler derimod hjalp intet, vi svævede stadig i Fare for at falde søvndrukne ned af Kamelerne. Om Morgenen paa den fjerde Dag havde vi allerede Berber bag os, vi holdt Hvil omtrent tre Timers Vej fra Floden. Her vilde vi sætte over Nilen, hvad der var forbundet med stor Fare. Førend vi standse havde vi lagt Mærke til tre Kamelryttere, som sloge ind paa Vejen til Abu-Hamed. Dette gjorde vore Arabere ængstelige, de frygtede for, at man fra Omdurman til Berber og derfra til Abu-Hamed havde givet Befaling til at afskjære os Vejen. Længe talte Araberne indbyrdes i deres eget Sprog, men jeg mærkede nok, at de vare blevne bange ved at se de tre Ryttere. Henimod Middag begav to af vore Arabere sig ned til Floden, til Færgestedet. Vi vare i højeste Grad trætte, men Tanken om Overfarten pinte os i den Grad, at vi hele Dagen forgjæves søgte at falde i Søvn.

Henimod Aften kom begge Araberne endelig tilbage glade og modige. De havde paa en forsigtig Maade forespurgt angaaende de tre Ryttere og faaet gode Oplysninger; desuden havde de aftalt med Færgemanden, at han skulde sætte os over Floden ved Nattens Frembrud. I Mørkningen nærmede vi os Floden. Men Færgemanden vægrede sig ved at sætte os over i Løbet af Natten og trøstede os med den følgende Morgen, hvad der vilde have bragt os i stor Fare for at blive kjendte. Men to Drengene, som vare tilstede ved vore Forhandlinger med Færgemanden, lode os ved Tegn forstaa, at de vilde sætte os over Floden, naar Færgemanden havde bortfjærnet sig. Det var næsten bleven Midnat, og det var yderst farligt for os at opholde os saa længe i Nærheden af menneskelige Boliger, i bestandig Fare for at blive kjendte. Efter en Stund kom endelig begge Drengene med deres Baad; vi drev hurtigt og stille Kamelerne ned i den, hvad der var forbundet med Vanskeligheder, eftersom disse

Dyr have Frygt for Baade. Med kraftige Arme grebe Drengene Aarerne, og efter en halv Times Forløb havde vi naaet den højre Nilbred. Drengene fik to blanke Dalere, glædede sig overmaade derover, kyssede vore Hænder og ønskede os en lykkelig Rejse.

Derefter fyldte vi hurtigt vore Vandsække, lode Kamelerne drikke og bortfjærnedede os atter fra Floden paa bekjendte Ørkenveje. Omtrent en halv Dagsrejse fra Abu-Hamed nærmede vi os atter Floden, for at forsyne os med Vand for Rejsen gennem den store Ørken. Dette var det tredie kritiske Punkt, som Araberne sagde, og de havde Ret.

Henimod Kl. 10 om Aftenen lejrede vi os ved en Flod ved Drikkestedet Meschra-el-Delsch, fyldte Vandsækkene, spiste en Smule Tvebak og udhvilede os lidt, inden vi traadte ind i den store Ørken. Men næppe havde vi fjærnet os c. 20 Meter fra Floden, før vi hørte Kamelskrig bagved os. Vi bleve Alle grebne af Forførelse! Vor Araber begav sig straks hen til det Sted, hvorfra Larmen kom, og fandt der en Kamelrytter, som netop stod i Begreb med at bestige sit Dyr. Han hilste ham med den Højre, medens han med den venstre greb om hans Remington-Gevær. Vi vare for langt borte til at kunne forstaa deres Samtale. Efter nogen Tids Forløb vendte vor Araber tilbage og erklærede med faa Ord, at vi vare fortabte; Araberen vilde heller ikke tage imod Penge, for at lade os drage videre. Ved dette Budskab faldt en af Søstrene i Afmagt — det var Fortvivlelsens Øjeblikke! Vor Araber fattede imidlertid paany Mod og besluttede sig til, at gjøre Manden uskadelig, saafremt han ikke vilde afgjøre Sagen i Mindelighed. Efter en lang Forhandling gik Rytteren tilsidst ind paa, at tage imod 20 Dalere som Drikkepenge og at lade os drage bort i Fred. Tillige lovede han, at han i de to paafølgende Dage ikke vilde lade Dauriaen (Grænsevagten) rykke

ud, indtil vi vare i Sikkerhed. Vi maatte være Manden meget taknemlig; thi for 20 Dalere havde vi kjøbt vort Liv og vor Frihed.

Træthed og Søvn vare nu forsvundne. Hurtigt bøjede vi ind i Ørkenen, for i det mindste før Daggry at have Floden bag os. Naturligvis anstrængte vi os nu endnu mere, Dag og Nat red vi. Vore stakkels Kameler vare allerede udmattede, deres Hove vare saa opslidte, at de næppe kunde træde længere paa stenet Grund. Til alt Held var vor fremtidige Vej sandet, hvilket var en Lettelse for Dyrene. I Omdurman vare de fede med store Pukler, men de sidste Dagsrejser havde gjort dem til Skeletter. Jeg er højlig forbauset over disse nyttige Dyrs Kraft og Udholdenhed. Om Morgenen den 8. December, Marias ubesmittede Undfangelses Fest, naaede vi Murad, hvor vi vare i Sikkerhed. Tage vi Dagen, som vi tabte ved Overfarten over Nilen, med, saa ere vi redne i syv Dage fra Omdurman til Murad. Naar jeg nu tager i Betænkning, at vi oven i Kjøbet maatte gjøre mange Omveje, saa forundrer jeg mig over, at vi vare i Stand til at udholde Strabadserne; men vi vare ogsaa afkræftede indtil det Yderste, navnlig vare Søstrene meget lidende, men uendelig lykkelige over at være undslupne fra det 8aarige Fangenskab hos Mahdien midt inde i Afrika.

Kyndelmisse.

—o—

1. Nu, Simeon, til Ende gaa
 din Længsels sene Dage;
 den Salvede, du bied paa,
 du ser til Templet drage.
 Du ser den Frelse, hvortil Gud
 har lovet dig at spare;

tag ham i Favn og bryd saa ud:
Nu lad din Tjener fare!

2. Ja, dette Tempel overgaar
Kong Salomons i Hæder;
thi Moderen, den rene Maard
her med Guds Søn indtræder,
med Lyset, der skal straaale brat
i Mørket, saa det dages;
til Tegn paa Frelse blev han sat,
men vil af mange vrages.
3. Guds Ord, der alt for Tidens Gry
udraabte: Giv mig Lemmer! —
der vil vor faldne Slægt forny,
som Syndens Lyde skæmmer,
han vil sig nu som Offerlam
for Faderen fremstille;
og ingen Due løser ham,
som os forløse vilde.
4. Ej for, men til sin bitre Kval
skal end han sparet være;
han Syndens Byrde løfte skal
og Korssets Tynge bære,
skal nagle Dommen til dets Ved,
den Dom, som Himlen stænger;
men Spigeret, han nagler med,
igjennem Haanden trænger.
5. Maria, kom ihu den Braad,
du forud maatte spore,
da det blev sagt dig, Sværdets Od
dig skulde gjennembore.
Din Sorg var spildt, om Jesu Blod
ej blev vor Sjæl til Baade.
O, lad os aldrig staa imod
din Søn, Guds Tegn paa Naade.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. Søndag den 31. Januar fejredes *den h. Ansgars* festlige Mindedag med stor Højtidelighed i den herværende Sognekirke, der bærer Nordens Apostels berømte Navn. Det kostbare Relikviskrin var udstillet i Gudshuset hele Dagen, og Mange vare de, som besøgte det i Dagens Løb, for at anbefale Kirken og Fædrelandet til vor h. Skytspatrons Forbøn. Talrige hh. Kommunioner, hvortil var knyttet en fuldkommen Af-
lad, bleve uddelte under de hh. Messer om Morgenen. Ved den højtidelige Pontifikalmesse, under hvilken Pastor *Braun* holdt Festprædikenen, assisteredes den højærv. apostoliske Præfekt, Msgr. *von Euch* af Gejstlige fra Hovedstaden og fra Ordrupshøj, ligesom ogsaa Elever fra Sct. Andreas Kollegiet med megen Præcision og til sand Opbyggelse for den talrig forsamlede Menighed ministrerede ved Messen. Om Aftenen fandt den højtidelige Procession med Relikvien Sted. Allerede længe før Kl. 6 var Kirken fyldt indtil sidste Plads, og da der stadig strømmede Folk til, maatte Kirkedørene tilsidst lukkes, for at Processionen ikke skulde blive ganske forhindret i at bane sig Vej gjennem de tætte Rækker, som opfyldte Gangene. Ligesom ifjor blev Relikvien baaret af fire Leviter i Dalmatikaer. I Processionen deltog foruden de hvidklædte Smaapiger ogsaa Jomfruernes Kongregation og Bestyrelsen for og enkelte Medlemmer af Ansgariusforeningen. Umiddelbart efter Relikvien fulgte den apostoliske Præfekt, iført Pontifikal-Ornat og Mitra. Festprædikenen, som den talrige Menneskemængde paaørte med spændt Opmærksomhed, holdtes af Direktøren for Rosenkransbroderskabet, der havde henlagt sit Februar-Møde til denne Aften. Den storartede Højtidelighed, ved hvilken Sangforeningen assisterede, sluttede med den sakramentale Velsignelse og en Bøn om Nordens Gjenforening i Troen.

— Samme Dag afholdt *Ansgariusforeningen* sit aarlige Generalmøde. Efterat Beretning om Foreningens Virksomhed, som fornemlig havde bestaaet i Udgivelsen af »Nordisk Ugeblad«, var aflagt af Foreningens Formand, Hr. Observator Dr. *Pechüle*, foretoges

Valg af Bestyrelse, hvis Resultat blev, at den gamle Bestyrelse valgtes enstemmig. Af Regnskabet fremgik det, at Foreningen i det forløbne Aar har haft en Indtægt af 3124 Kr. 71 Øre og en samlet Udgift af 2036 Kr. 63 Øre, saa at dens Kassebeholdning for Tiden beløber sig til 1088 Kr. 8 Øre. (ifjor 875 Kr. 15 Øre).

Berlin. Rigsdagen har den 30 Januar afsluttet den første Drøftelse af *Folkeskoleloven* og henvist den til et Udvalg af 28 Medlemmer. Den nye Folkeskolelovs Skjæbne er saaledes for de nærmeste Ugers eller maa-ske Maaneders Vedkommende henlagt i Udvalget. *Centrum* har saa tydeligt og klart vist sin Stilling til de grundlæggende Bestemmelser i det nye Lovudkast, at der ingen Tvivl kan være om, hvorledes det vil stille sig i Udvalgets Forhandlinger; de *Konservative* have ligeledes ved *alle* deres Talere afgivet Erklæring om deres fuldstændige Overensstemmelse med Lovudkastets grundlæggende Bestemmelser; ligeledes *Polakkerne*, saa at et *Flertal* for den nye Folkeskolelov, bestaaende af de katholske og af de paa et positivt-troende kristligt Standpunkt staaende Partier i Rigsdagen allerede vilde være sikret derved. De *Frikonservative* og *Nationalliberale* i Udvalget fordrer og vente derimod en Forandring af de grundlæggende Bestemmelser i Lovudkastet. *Regeringen* har imidlertid gjentagende erklæret, at den anser den nye Folkeskolelov som en *konsekvent* Gjennemførelse af *Forfatningen* og har saaledes fastsat sit Standpunkt.

London. De fremragende engelske Konvertiters Antal har atter faaet en Tilvækst i Gesandtskabssekretær, Grev *John af Salis-Soglios* Person, som har fulgt talrige af sine Familiemedlemmers Eksempel og er i disse Dage vendt tilbage til den katholske Kirke. Familien *Salis-Soglio* er en af de ældste, protestantiske Familier i England, men Konversionerne til Katholicismen i denne Familie ere saa hyppige, at en af Konvertiterne, som er Benediktiner i Beuron, kunde udgive en interessant Beskrivelse af disse Konversioner.

Rom. Pater *Anderledy* Jesuiterordenens General, som døde den 18. f. M., var Ordenens 23 General; hans Forgængere vare: 1. Den h. Ignatius af Loyola (Spanier) 1540 — 1556. 2. Jakobus Lainez (Spanier) 1557

—1565. 3. Den h. Frants af Borgia (Spanier) 1565
 —1573. 4. Eberhard Merkurian (Luxemburger) 1573
 —1580. 5. Klaudius Aquaviva (Italiener) 1581—1615 6.
 Mutius Vitelleschi (Italiener) 1615—1645. 7. Vincents
 Caraffa (Italiener) 1646—1649. 8. Frants Piccolomini
 (Italiener) 1649—1651. 9. Alexander Gottéfredi (Italie-
 ner) 1652. 10. Goswin Nickel (Tysker) 1652—1664.
 11. Paul Oliva (Italiener) 1664—1681. 12. Karl de Noy-
 elle (Belgier) 1682—1686. 13. Thyrsus Gonsalez (Spa-
 nier) 1687—1705. 14. Angelus Tamburini (Italiener)
 1705—1730. 15. Frants Retz (Tysker) 1730—1750.
 16. Ignatius Visconti (Italiener) 1751—1755. 17. Aloy-
 sius Centurioni (Italiener) 1755—1757. 18. Laurentius
 Ricci (Italiener) 1757—1773. 19. Thaddæus Brzozow-
 ski (Polak) 1814—1820. 20. Aloysius Fortis (Italiener)
 1820—1829. 21. Johannes Roothaan (Hollænder) 1829
 —1853. 22. Petrus Beckx (Belgier) 1853—17 Maj 1884.

— Kardinal *Ledochowski's* Udnævnelse til Præ-
 fekt for Propagandaen, som vi meddelte i fr. Nummer,
 har særegen Betydning, eftersom det katholske Missions-
 væsen i hele Verden staar under hans Ledelse. Han
 udnævner ogsaa Biskopperne for Missionerne, saa at
 man ofte kalder ham »den røde Pave«. Kardinal Ledo-
 chowski, forhen Ærkebiskop af Gnesen-Posen, faar saa-
 ledes en af de indflydelsesrigeste Stillinger i Rom.

Amerika. Biskoppen af Brooklyn, Msgr. *Loughlin*,
 er afgaaet ved Døden efter en langvarig Sygdom. Da
 han i 1853 overtog det nye Bispedømme Brooklyn, talte
 det kun 11 Kirker. I den lange Aarrække, i hvilken
 han har været Bispedømmets første Biskop, er der ble-
 ven bygget i Bispedømmet 110 Kirker, 32 Kapeller, 9
 Asyler, 2 Hospitier, 1 Hjem for Avisdrenge, 93 Sog-
 neskoler.

Pro RR. DD. Sacerdotibus. — *Errata corr. in Directorio:*

A. Febr. 17. f. 4. Sept. Fund. Ord. Serv. B. M. V. (CC.) d. (fix.
 ex 11. hj.) i M. Gl. — vacsCpS.

A. Febr. 18. f. 5. Cyrilli Alex. (C. P. D.) d. (f. 16. fix. ex 9. hj.)
 9. l. CSiLM. Gl. Cr. — vF.

U. Martii 2. f. 4. Cinerum — vsCf.

R. Martii 3. f. 5. B. Caroli Boni (M.) * dm. (f. heri) 9. l. CfiLM.
 Gl. or. 3. pro PP. Leone XIII. hodie cor. Ev. —
 vsCpCasimiri fS.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 7. Februar. 5. **Søndag e. H. 3 K. Marias Renselse** eller **Kyndelmisse** (Den højtidelige Lysevielse begynder i Sct. Ansgars Kirke Kl. 9^{3/4}). — 8. **M. Johannes af Matha**, Bekjender. — 9. **Ti. Blasius**, Biskop og Martyr (**Blasiusvelsignelsen** meddeles efter enhver h. Messe). — 10. **O. Oktav af Sct. Ansgar**. — 11. **To. Johannes af Britto**, Martyr. — 12. **F. Polykarp**, Biskop og Mart. — 13. **L. 26 japan. Martyrer**.

Søndag den 14. Februar. Septuagesima.

Mariakongregationen for Mænd. Søndag den 7. Febr. (Marias Renselse) Kl. 8 Fælleskommunion i Jesu Hjertes Kapel, Stenosgade paa Vesterbro.

Elisabethforeningen. Torsdag den 11. Febr. Kl. 8^{1/4} lader Foreningen læse en h. Sjælemesse i Sct. Ansgars Kirke for sin forhenværende Præsidentinde Fru **Elisabeth Tronier**.

Unio. Søndag den 7. Febr. Aften Kl. 9 pr. holder Hr. Observator Dr. Pechüle et Foredrag om astronomiske Rejserindringer. Talrigt Besøg forventes. Nye Indmeldelser i Foreningen ske hos Foreningens Formand, Hr. Grosserer Alb. Hitzinger, Sølvgade 86. Bestyrelsen.

Mariaforeningen vil ogsaa iaar efter Evne komme trængende Førstkommunikanter og Konfirmander til Hjælp, for saa vidt disse have gjort sig værdige dertil. Skemaer, som de Ansøgendes Forældre eller Værger selv have at afhente hos Under tegnede (Form. Kl. 9—10 og Efterm. Kl. 3—4), maa ligeledes udfyldes og afleveres af dem selv inden den 12. Februar hos Fru Günther (Nørre Allé 11) eller hos Fru Ronge (Lykesholms Allé 11) eller hos Fru Erlewein (St. Kongensgade 62).

J. Braun, Sognepræst.

Den katolske Syge- og Ligkasse. Paa den d. 25. Januar afholdte Generalforsamling valgtes Hr. Fabrikant **Rasmussen** (Thuresensgade Nr. 31—33) til Formand for Syge- og Ligkassen.

F. M. Jensen, Sekretær.

For al udvist Deltagelse i Anledning af vor elskede Søn og Broders Død bringes herved vor dybtfølte Tak.

P. Schreiber,
Kapellan.

M. M. Schreiber,
f. Erlewein.

En Portion af **v. Hurcks Legat** er disponibel. Skriftlige Ansøgninger indgives inden Søndag d. 21. Februar hos Kirkeforstander **Stratbøcker** eller Undertegnede.

J. Braun, Sognepræst.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech. St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 7.

Søndagen den 14. Februar.

1892.

Indhold: Det hellige Messeoffer. I Dødsfare. Efterretninger fra Ind- og Udland: Rom. Afrika. England. Tyskland. Kina. Amerika. Persien. Bekjendtgjørelser.

Det hellige Messeoffer.

(Fortsat fra Nr. 5.)

Vi have vist, at det hellige Messeoffer er lige saa gammelt som Kristendommen, at dets Indstifter ikke er nogen anden end Jesus Kristus, og at Kirken ifølge hans Opfordring har fejret dette hellige Offer fra Begyndelsen af. Vi have ligeledes set, at ogsaa Fornuften staar i Samklang med denne Opfattelse og Praksis i Kirken. En Forbrydelse var det derfor, at den saakaldte Reformation vanærede dette hellige Offer og paa alle mulige Maader søgte at udrydde det. Ikke desto mindre vedblev Folket at hænge ved den gamle Kirkes Tro, navnlig i Henseende til det h. Messeoffer, saa at endog *Melanchton* bekjender: »Verden hænger i den Grad ved Messen, at det synes, som om den ikke lod sig løsrive fra Menneskene.« Og Enhver som kjender Reformationshistorien, ved, at Folket paa

Reformationstiden og endnu mange Aar derefter holdt fast ved det katholske Messeoffer, og i høje Toner klagede over, at man havde berovet dem det h. Messeoffer, saa at man endog under Dødstraf maatte forbyde Folket, at overvære den hellige Offerhandling.

Jeg maa her med nogle faa Ord omtale Jesu Nærværelse i Alterets allerhelligste Sakrament. Den katholske Kirke har stedse holdt ubrødelig fast ved to Ting: Jesu Kristi Guddom og hans virkelige Nærværelse i Alterets Sakrament. Og den har holdt fast ved dette sidste, fordi den har troet og tror paa det første, paa Forløserens Guddom. Paa Grund af denne Tro har den opfattet Jesu Ord ved Nadverens Indstiftelse saaledes, som de lyde og ere blevne udtalte af ham. Og han har udtalt dem saaledes, at Brødet var hans Legeme og Vinen hans Blod, og at begge Dele under disse Skikkelser skulde hengives, opofres til Syndernes Forladelse. Og Herren har ogsaa villet, at dette fremdeles skulde fortsættes i Kirken til hans Ihukommelse. I Overensstemmelse hermed har den katholske Kirke fra Apostlenes Tider indtil denne Time troet og handlet saaledes. Efter Apostlen Pauli Ord: »Saa ofte I spise dette Brød og drikke af Kalken, skulle I forkynde Herrens Dod, indtil Herren kommer,« har Kirken stedse betragtet og frembaaret det h. Messeoffer som en Fremstilling af Herrens Offerdød, og den vil vedblive at frembære det saaledes indtil Tidernes Ende, ligemeget hvad Vranglære og Vantro saa end siger.

Ja, var Jesus Kristus ikke andet end et Menneske, saa vilde Messeofret i den katholske Kirke uden Tvivl være »en Afgudsdyrkelse og et Gjøglespil,« men saa er ogsaa alt, hvad vi ellers gjøre for ham og for hans Skyld, som for vor »Frelser og Saliggjører,« ligeledes Komodie. Thi er han ikke Gud, kan han lige saa lidt frelse og saliggjøre os, som Muhamed eller Buddha, og hans Ord: »Jeg er Porten til det evige Liv; hvo som

vil gaa ind, maa gaa igjennem mig, og Ingen kommer til Faderen uden ved mig,« ere, mildest talt, en tom og forfængelig Tale. Det vilde derfor ikke være Kirken, som bar Ansvaret for den h. Messe, men derimod ham, paa hvis Ord den har troet, som paa den almægtige Guds Ord.

Men hvorfor har man da afskaffet den hellige Messe? Paa Grund af Misbrugene, siger man. Lad være, at det menneskelige Materiale i Kirken, som til enhver Tid har haft sine Fejl, har misbrugt dette hellige Offer. Men det er dog sandelig ingen Grund til, derfor at rive Ofret ud af den kristelige Gudstjeneste og at vanhellige det. Naar en kostbar Perle falder til Jorden og bliver tilsmudset og støvet, saa rensr jeg den, men jeg kaster den ikke bort eller søndertræder den selv. Misbrugene burde man have afskaffet og gjenindført den rette Brug, det vilde have været den rigtige Vej. Vilde vi bortkaste alt det, som nogen Sinde er blevet misbrugt, saa maatte vi bortkaste Gud selv og Religionen; thi begge ere allerede blevne usigelig misbrugte.

Reformatorerne Afskaffelse af det hellige Messeoffer har imidlertid ogsaa en dybere Grund, som Pladsen her kun tillader mig at omtale med faa Ord, da vi ellers komme for langt bort fra det egentlige Thema.

Luther lærte nemlig, at Mennesket i Henseende til sin Retfærdiggjørelse ikke har andet Behov, end at tro paa Jesus Kristus, den Korsfæstede. Forholder det sig saaledes, saa behøver Mennesket heller ikke et stedsevarende Sonoffer. De Atdøde trænge heller ikke til nogen Forbøn, da alt dette er unødvendigt, fordi den Enkeltes Tro *alene* afgjør angaaende Menneskets evige Frelse.

Var dette sandt, saa behøvede vi ikke blot intet Messeoffer, men heller ikke Daaben og Nadveren og overhovedet intet Sakrament mere!

Men jeg spørger: Hvem har givet Luther Ret til, at forandre noget i Kirkens Lære og Praksis, som havde bestaaet i halvandet Aartusinde for han kom til Verden? Har han haft Apostlenes Fuldmagt til at lære alle Nationerne under den guddommelige Aands Bistand, eller var denne Fuldmagt tilstede i den katholske Kirke med dennes i uafbrudt Rækkefølge fra Apostlene vedvarende Læreembede? Man nødes til at tilstaa, at Luther og hans Venner have handlet uden nogensomhelst Ret og uden nogensomhelst Fuldmagt, efter deres eget Hoved og paa deres eget Ansvar, den Gang de afskaffede et Offer, som Jesus Kristus havde indstiftet, som Apostlene ifølge hans Befaling havde overantvordet til Kirken og som denne har bevaret og fejret gjennem alle Aarhundreder.

Intet kan derfor tage det forfærdelige Ansvar bort fra de saakaldte Reformatorer, at de have berøvet Millioner, som nutildags rigtignok ere uden Skyld, dette højhellige Offer og gjort det foragteligt i deres Øjne.

Men, siger man, Messeofret er dog unødvendigt og en Forringelse af Jesu Korsoffer.

Nu godt, er det unødvendigt, saa har ingen anden end Jesus Kristus gjort noget Unødvendigt; thi, som vi have set, taler han udtrykkelig om et Offermaaltid under Brødets og Vinens Skikkelser, og befaler at fejre det saaledes. Kirken har derfor lige siden Apostlenes Tider aldrig vovet, at erklære Nadveren for unyttig i Henseende til dens Offerkarakter. Den har tværtimod gjort den til Midtpunktet for hele sin Gudstjeneste. Og jeg gjentager det, intet Menneske er berettiget til i Modstrid med hele Kirkens — ogsaa den græsk- og rusisk-katholskes —, Praksis, i Modstrid med Apostlenes, Martyrernes og alle de Helliges Tro, som Kristendommens Historie kjender, at erklære dette hellige Offer for unødvendigt eller endog for gudsbespotteligt!

Ja, siger man, men Messeofret forringer Korsofret.

og erklærer dette for utilstrækkeligt. Jeg spørger: Hvor og hvornaar har den katholske Kirke lært noget Saa-dant? Aldrig. Den har stedse betegnet Korsofret som den evige Forløsnings Akt, men derfor er Messeofret dog ikke unødvendigt eller en Forringelse af Korsofret.

Lader os antage, at en Søn af en talrig og fattig Familie for Aarhundreder siden ved store Bedrifter og ved sin Heltedød har hævet denne Familie fra Elen-dighed til varig Lykke og Hæder, og at der siden hans Dod nu eksisterede i Familien den Skik, at man daglig fortalte om hans Bedrifter og Død og mindedes ham med Taknemlighed. Hvem vilde vel være saa ufornuftig og uretfærdig at paastaa, at denne Familie forringede og forminskede det Storartede, som hin Søn havde udrettet? Ethvert fornuftigt Menneske vil tvært-imod sige at netop det modsatte er Tilfældet.

Eller naar nogen daglig knæler foran Frelserens Kors og takker ham for det, som han har gjort og lidt, forringer han da Korsofret? Nej og atter Nej!

Men den katholske Kirke gjør nu netop nøjagtig det samme, som hin Familie eller den Bedende gjør, kun paa en uendelig virksommere og mere drastisk Maade. Den forestiller sig nemlig daglig Korsofret nærværende ved Hjælp af det hemmeligsfulde Offer i Altrets Sakrament, i hvilket den samme Kristus, som forud hang paa Korset, kommer tilstede paa Altret under Brødets og Vinens Skikkelser og hengiver, d. v. s. opofrer sit Legeme og Blod — til et levende, sandt og fuldkomment Minde om (Ihukommelse af) sit blodige Offer paa Korset.

Og den gjør dette; fordi Herren har sagt saaledes og befaleet at gjøre det, og fordi han, for at vise, at det var hans Villie, at den hellige Nadvere ogsaa skulde fejres som et Offer, har indstiftet den under *to* adskilte Skikkelser, nemlig under Brødets og Vinens Skikkelser.

Til Nadveren, til Nydelsen af hans hellige Legeme, vilde *èn* Skikkelse, nemlig Brødet, have været tilstrækkelig; thi hvor Herrens levende Legeme, hans Kjød er tilstede, der er ogsaa hans Blod tilstede. Men Herren vilde ogsaa et Offer, og Sindbillederne paa den blodige Offerdød ere de adskilte Skikkelser af Brød og Vin, af Kjød og Blod; thi naar disse ere adskilte, have vi Døden, det blodige Offers Hoved-Særkjende. Det hellige Messeoffer er saaledes ikke noget andet end det paa Korset fuldbyrdede Forløsningsoffers levende og væsentlige Mindefest. Imellem Messeofret og Korsofret hersker der altsaa den fuldkomneste Enhed for saa vidt som Offergaven og den sig selv opofrende kommer i Betragtning, thi Kristus ofrer paa Altret det samme som han ofrede paa Korset, nemlig sit Legeme og sit Blod.

Og ikke destomindre ere begge Ofre indbyrdes forskjellige baade i Henseende til Frembærelsen og Offeraktens Beskaffenhed. Paa Korset ofrede Herren sig ved den blodige Hengivelse af sit gudmenneskelige Liv i den *virkelige* Død; paa Altret ofrer han sig paa en ublodig Maade, og Døden bliver kun *sindbilledliggjort* ved Adskillelsen af Legeme og Blod i Brødets og Vinens sakramentale Skikkelser.

Paa Korset ofrede Frelseren sig i sin naturlige Skikkelse som Menneske og uden nogen andens Mellemkomst; i det hellige Messeoffer ofrer han sig under Sakramentets Dække og ved Hjælp af Præstens Tjeneste.

Korsofret var smertefuldt; i Sakramentet er Kristus saaledes, som han er i Himlene efter sin Opstandelse, hans menneskelige Natur er altsaa forherliget og udødelig og Ofret smertefrit.

Korsofret havde til Formaal, at *erhverve* Forløsning og Forsoning; Messeofrets Bestemmelse er det, at

tilvænde de enkelte Mennesker og de kommende Slægter denne Forløsning og Forsoning.

Korsofret, frembaaret og fuldbragt én Gang for alle, er det absolute forsonende Offer, det er Kilden til al Frelse, men endnu tillukket i sig selv. Messeofret aabner denne Kilde til »evig Forløsning«, som den hellige Paulus siger, og nu flyder dens Strøm uafslædig gennem alle Aarhundreder ind i Menneskenes Hjærter. Messeofret øser saaledes hele sin Kraft fra Korsotret og skjænker os blot det, som blev erhvervet paa Korset.

»Fredens Gud,« skriver den h. Paulus, »har ved en evig Pagts Blod udført Faarenes store Hyrde fra de Døde.« Denne Pagt, som Herren har beseglet ved sin Død, fuldbyrdes i det hellige Messeoffer. Og dersom dette er en Forringelse af Korsotret, saa maatte ogsaa alle de andre Sakramenter være det; thi de faa alle deres Kraft fra Ofret paa Golgatha.

Vi kunne nu begribe, hvorfor Herren har efterladt sin Kirke dette Offer, og hvilken guddommelig Harmoni der aabenbarer sig i det. Han har efterladt sin Kirke dette sakramentale Offer som en stedsevarende Repræsentation af Korsotret, Forløsningsværkets Krone, for at det skulde fremstille dette som nærværende for alle Tidens Mennesker og tilvænde dem alle dets kostbare Frugter.

»Han elskede Sine indtil Enden,« siger den h. Johannes. Og indtil Tidernes Ende skal dette Offer derfor navnlig fremstille for os ret levende Frelserens Kjærlighed. Men ogsaa kun paa denne Maade kunde denne hans Kjærlighed, hvis højeste Magt han har vist os paa Korset, undlade at blegne. Det var Frelserens Villie, at vi ikke skulde glemme det uendelig store Offer, som hans Kjærlighed har bragt for os. Det var hans Villie, at Kjærlighedens Ild, som han var kommen for at antænde paa Jorden, skulde vedblive at

brænde gennem alle Aartusinder, og derfor skal ogsaa i det hellige Messeoffer Mindet om vor Guds korsfæstede Kjærlighed opretholdes friskt og levende.

Uden det hellige Messeoffer vilde, hvad vi allerede forhen have sagt, det store Forsoningsoffer paa Korset for længe siden være rykket langt bort i en fjærntliggende Fortid, og Frelserens Værk og han selv vilde være mere eller mindre glemte. Idet han i Altrets allerhelligste Sakrament sandelig, virkelig og væsentlig lever, virker og ofrer midt iblandt sine Troende, vedbliver han stedse at være nærværende for dem med alt det, som han har gjort og lidt for dem. —

Af alt det Sagte fremgaar det, at det er ligefrem latterligt, at paastaa, at det hellige Messeoffer forringer Ofret paa Korset. Den absoluteste Modsætning er Tilfældet: Messeofret fremstiller uophørlig Korsofret for os og bevirker, at vi stedse mindes det og tilegne os sammes Frugter.

Ja jeg siger, Korsofret *fordrer* endog Messeofret. Solen er Jordens Lys og den trænger ikke til nogen som helst anden Fixstjerne ved Siden af sig; ved den oplyses den fysiske Verden. Men Jordan trænger hver enkelt Dag til Sollyset, og derfor maa den daglig være vendt imod Sollyset, for at faa Oplysning og Varme fra det.

Paa samme Maade er Kristus, den Korsfæstede, de aandelige Væsners Sol; ved ham opretholdes den sædelige Verden. Men disse Væsener trænge stadig til denne Sol; de enkelte maa vendes henimod ham, for at modtage deres Retfærdiggjørelse og Helliggjørelse af ham. Vi trænge ikke til et nyt Offer og en ny Død, ikke til noget andet Blod, ikke til et andet Kors, for at forsones med Gud. Sonofret paa Korset paa Golgatha er tilstrækkeligt for alle Tider. Men det maa daglig tilvendes os ligesom Solen, og dette gjør den hellige Messe.

Derfor lærer Kirken, at det hellige Messeoffer er indstiftet, for at fremstille som nærværende for os det Offer, som én Gang er blevet fuldbragt paa Korset, for at bevare Mindet om det indtil Verdens Ende og for at bringe i Anvendelse paa os dets heldbringende Kraft til de Synders Forladelse, som vi daglig begaa. Er dette ikke baade klart og fornuftigt? — (Fortsættes.)

I Dødsfare,

(5)

—o—

(Fortsat.)

Efter at mine Øjne lidt efter lidt havde vænnet sig til det herskende Halvmørke, kunde jeg skjelne Gjenstandene, som fandtes i Værelset, navnlig dem, hvorpaa Lyset faldt. Disse vare et stort, rundt Bord, foran hvilket der stod en med Læder overtrukket Lænestol, og et stort Jagthorn, som Ridderne i Middelalderen plejede at bruge. Jeg betragtede dette Instrument, da Dufours Fortælling om Baron Adrian pludselig faldt mig ind: det var uden Tvivl Baronens Horn, og jeg befandt mig i hans hemmelige Skjul. I denne Mening blev jeg endnu mere bestyrket, da jeg saa en Hjælm og et Harnisk hænge paa Væggen. Nu undersøgte jeg den mørkere Del af Rummet. Jeg opdagede en anden, meget større Lænestol, paa hvilken jeg, da jeg traadte nærmere, til min Forbavselse opdagede en kvindelig Skikkelse, der øjensynlig var falden i dyb Søvn. »Uden Tvivl en af Dufours Døtre,« sagde jeg til mig selv, »der i Dagens Hede har opsøgt dette kølige Sted for at udhvile sig. Naar hun vaagner, vil hun vise mig Udgangen,« Saaledes beroliget, skammede jeg mig over min tidligere Modløshed og talte til den unge Pige for at vække hende, men fik intet

Svar. Da jeg frygtede for at komme for sent hjem og derved gjøre min Moder Uro, stødte jeg sagte til den Sovende, men næppe havde jeg berørt hendes Skulder, før jeg med et højt Skrig fo'r tilbage — jeg havde et Skelet for mig.

Jeg kunde nu ikke længere blive Herre over min Rædsel. Jeg stormede hen til Døren, jeg frygtede ikke mere mine Kammeraters Drillerier, jeg skreg af alle Livsens Kræfter, men uden Resultat. Med mine Hænder, ja med mine Tænder søgte jeg at udvide den smalle Dørspærre, men opnaaede ikke andet, end at Blodet sprang frem. Jeg var nær ved at blive vanvittig, da tænkte jeg pludselig paa Baronens Horn, hvis Toner man, som Dufour fortalte, kunde høre milevidt. Jeg satte Instrumentet til Munden, men det gav ingen Lyd fra sig. Det havde mistet Tonen i Fugtigheden. Fortvivlet og udmattet sank jeg ned i Lænestolen, der stod ved Bordet, da jeg pludselig hørte Stemmer udenfor.

Det syntes, som om flere Personer vare beskjæftigede med at søge noget. Deres Søgen gjaldt uden Tvivl mig. Jeg begyndte derfor atter at raabe, jeg slog med det tunge Jagthorn paa Døren for at vække deres Opmærksomhed, dog min Fortvivlelse steg til det yderste: de Talende bortfjærnedes sig, og den tidligere Gravstilhed herskede atter omkring mig.

Jeg hørte hver Gang Slotsuhret slog, og hvert Kvarter syntes mig en Evighed. Jeg tænkte paa min Moder, jeg tænkte paa hendes Angst og Bekymring for mig. Hvad vilde hun sige, naar mine Kammerater kom hjem uden mig? I min Fortvivlelse begyndte jeg atter at skribe og banke med Hænder og Fødder paa Døren. Jeg var ude af mig selv, jeg kastede mig hylende ned paa Gulvet. Udmattet sank jeg sammen og tabte Bevidstheden. Da jeg atter slog Øjnene op faldt det blege Maanelys ind i mit Fængsel og til min

usigelige Skræk lige paa Skelettet, hvilket jeg under mine fortvivlede Anstrængelser havde glemmt. Gysende vendte jeg Hovedet til den anden Side, men da naaede min Forfærdelse den højeste Grad, idet mit Blik faldt paa to funklende Øjne, der vare rettede paa mig. Jeg bedækkede skjælvende mit Ansigt med begge Hænder, da jeg pludselig hørte en sagte Mjaven. En Kat smuttede forbi mig. Jeg lod Hænderne synke og opdagede i Maaneskinnet; at det var Farouche. Den klatrede med utrolig Hurtighed opad Muren og forsvandt gennem Aabningen. Den Behændighed, hvorved Dyret flygtede, tilkjendegav, at denne Vej ikke var det fremmed. Denne Hændelse gav mig nyt Mod. Jeg tænkte paa Baron Adrian. Han kjendte Udgangen fra dette Skjul, en indre Stemme sagde mig, at ogsaa jeg vilde finde denne Udgang.

Det begyndte nu at dages. Jeg tog nu Mod til mig og nærmede mig Skelettet. Dreven af Nysgjerrigheden overvandt jeg den første Gysen. Hovedet, der var lænet tilbage mod Rygstødet, lignende en Mumie. I det næsten lufttætte Rum var det ikke gaaet i Forraadnelse. Den lille Mund stod aaben og lod to Rækker blændende hvide Tænder til Syne, hvilket gav mig Vished om, at Pigen ved sin Død havde været meget ung. Hænderne hvilede foldede i Skjødets; paa den ene Finger bemærkede jeg en bred, glat Guld-ring, en Brudering. Fødderne hvilede paa en Skammel. Hele Skikkelsen var indhyllet i en Silkeklædning, hvis Farver ikke vare til at skjælne. Om Halsen bar Mumien en Perlesnor med et Diamantkors. Jo mere og længere jeg betragtede Skelettet, desto mere bestyrkedes jeg i den Mening, at jeg havde Liget af den for tyve Aar siden forulykkede Lucie de Pracontal for mig. Hele Paaklædningen stemte ganske nøje med Dufours Beskrivelse. Den svære Silkekjole, Perlehalsbaandet med Diamantkorset, Bruderingen, alt

dette lod mig ikke tvivle om Rigtigheden af min Formodning.

I dette Øjeblik hørte jeg atter Lyden af Stemmer. Jeg begyndte de samme Anstrængelser som igaar, men ligesaa resultatløst. Efter at jeg i hele to Timer havde hørt Stemmerne, snart nærmere, snart fjærnere, hendøde de tilsidst ganske, og jeg sank atter modløs ned i min Lænestol. Oven i Kjøbet blev jeg nu plaget af en brændende Tørst. Jeg var fuldstændig hjælpeløs og bad til Gud, at han ret snart vilde gjøre Ende paa mine Lidelser. Udenfor begyndte det at regne. Jeg hørte tydelig Regndraaberne risle ned ad Muren. En Tanke fo'r gjennem mit Hoved, hurtig skyndte jeg mig at udføre den. Jeg slæbte det tunge Bord hen til Væggen, stillede Lænestolen derpaa og klatrede saa op paa dette Stillads, for med mit Lømmetørklæde at opfange Regndraaberne gjennem Muraabningen. Det lykkedes. Begjærlig indsugede jeg denne Forfriskning og efter at jeg paa denne Maade nogenlunde havde stillet min Tørst, rykkede jeg Bordet tilbage paa sin Plads og begyndte at overveje min Stilling. Hvad der pinte mig mest, var Tanken om min stakkels Moder. Jeg troede at høre hendes kjære Stemme, der ængstelig kaldte paa mig. Time efter Time hengik imidlertid, uden at jeg vaagnede af min smertelige Grublen. Det store Slotsuhr slog fem, da jeg endelig rev mig ud af min Lethargie og endnu engang med den største Opmærksomhed undersøgte mit Opholdssted. Jeg vilde finde en Udgang. Langs Væggene, i Gulvets Sprækker, i Loftet, alt forgjæves. Paa Gulvet, ved Skelettets Fodder, opdagede jeg noget, som jeg hidtil ikke havde bemærket: en stor Bog i sort Ibentræes Bind, tilligemed nogle lange Naale, som Kvinderne pleje at bære i Haaret. Jeg løftede Bogen op, og i det jeg forsøgte at aabne de massive Spænder, hvormed den var tillukket, opdagede jeg paa Bindet nogle Skriftræk, af

hvilke jeg med Møje og lidt efter lidt udtlydede følgende Ord:

»Ulykkelige, hvem Skjæbnen i Livets blomstrende Aar har styrtet i dette Fængsel, opløft Dit Hjærte til Gud, bønfaald ham om Tilgivelse for Dine Synder og forbered Dig til Døden, thi levende vil Du ikke forlade dette Sted. Lucie de Pracontal, den 29 Juni 1745.« (Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Rom. Efter at tre Kardinaler ere døde i Lobet af to Uger, er *Kardinal-Kollegiet* smeltet ind til 57 Medlemmer, medens det, naar det er fuldtalligt, skal bestaa af 70 Medlemmer. 28 af de nuværende Kardinaler opholde sig i Rom, 10 i andre italienske Byer og 19 i forskjellige andre Lande. I Henseende til Nationalitet ere 33 Kardinaler Italienerne, 6 Franskmand, 4 Østerrigere, 3 Spaniere, 3 Englændere, 2 Portugisere, 2 Tyskere, 1 Polak, 1 Belgier, 1 Schweitzer, 1 Amerikaner. 7 Medlemmer af Kardinal-Kollegiet ere over 80 Aar, nemlig *Mertel* (Rom) født 1806 og udnævnt til Kardinal allerede i 1858; *Deprez* (Toulouse) f. 1807; *Serafini* (Rom) 1808; *Canossa* (Verona) 1809; *Benavides* (Saragossa) 1810; *Monescillo* (Valencia) 1811; *Fyrstenberg* (Olmütz) 1812. 17 Kardinaler have dels naaet dels overskredet det 70de Leveaar; 20 Kardinaler ere mellem 60—70 Aar; 10 imellem 50—60 Aar; kun 3 have endnu ikke naaet det 50 Aar.

Afrika. Ifølge Propagandaens sidste Aarvog er der sket glædelige Fremskridt i de *afrikanske Missioner*, som direkte staa under denne Anstalt. *Katholikernes* Antal er i det sidste Aar forøget med 18,000, *Missi-*

onsstationernes med 18, Kirkernes med 25, Skolernes med 14. Følgende Ordenssamfund virke i Afrika; 142 Medlemmer af Helligaands Ordenen, 31 Jesuiter, 77 hvide Fædre, 56 Oblater, 50 Medlemmer af Missions-selskabet i Lyon, 15 Lazarister og 12 Kapucinermunke.

England. I vatikanske Kredse nævnes Biskoppen af Salford i England, Msgr. *Vaughan*, som Kardinal Mannings tilkommende Efterfølger paa Ærkebispestolen i Westminster.

Tyskland. Sidst i f. M. blev den nye Ærkebiskop af Posen-Gnesen, Msgr. Dr. *v. Stablewski* indført i sit Embede i Posen. Ærkebiskoppen, som kom fra Gnesen, blev ved Banegaarden modtaget af hele den polske Adel, Gejstligheden, forskellige Stænder-Deputationer og Tusinder af Mennesker af alle Samfundsklasser. Fra Banegaarden kørte Ærkebiskoppen i en Galavogn med 6 Heste, ledsaget af 120 andre Vogne og 120 beredne Bønder i hvid Dragt med røde Skjærf, til Mariekirken og derfra til Domkirken, hvor den højtidelige Inthronisation fandt Sted. Ærkebiskoppen holdt her en begejstrende tysk og polsk Tale til Folket. Garderne vare festlig smykkede, fra Domkirken dannede Laugene med deres Faner, Skyttegilderne og forskellige Foreninger Espalier. Henved 30,000 Mennesker toge Del i Festen. En lignende festlig Modtagelse havde Ærkebiskoppen faaet i Gnesen.

Kina. »Daily Chronicles« Special-Referent, som for nylig har besøgt det nordlige Kina, hvor *Kristenforfølgelserne* fandt Sted for kort Tid siden, giver i et Brev fra Shanghai en frygtelig Beskrivelse af de Grusomheder, som ere blevne udøvede der. De umenneskelige Handlinger bleve navnlig udførte af et hemmeligt Selskab, som kalder sig »Tsai-Li,» og som betyder baade »Rationalister« og »Maadeholdsbrødre«. Medens almindelige Banditter fra de nordlige Egne af Kina

plyndrede de Kristnes Huse, myrdede Medlemmerne af »Tsai-Li« Beboerne. Blod og Rov brændemærkede deres Fremskridt alle Vegne. De belgiske og franske Missionsanstalter og Vajsenhuse faldt som Ofre for dem og bleve et Bytte for Flammerne. Brandstifterne sluttede Kreds omkring Bygningerne, forat hindre Beboerne i at flygte. Enhver Kristen blev dræbt. Den engelske Generalkonsul i Shanghai skriver, at Kineserne tilfredsstille deres Blodtørst paa den gyseligste Maade, idet de rive Tungen ud af deres Ofre, stege den foran Martyrens Øjne, lemlæste Brystet, skære Kinderne af deres Offer og begaa lignende Skjændigheder, inden de gjennebore eller halshugge Martyren.

Amerika. I de Forenede Stater findes der 324 *Vincent's-Konferentser* med over 6000 Medlemmer. Indtægterne beløb sig i 1890 til 147,920 Doll., Udgifterne til 136,515 Doll.

— For nylig har en Konversion fundet Sted, som har vakt betydelig Opsigt i Nordamerika. Dr. *Spalding*, Sognepræst ved Episkopalkirken i Boston, som i 12 Aar var Rektor for Episkopalkirken i Cambridge i Staten Massachussets og stod i høj Anseelse for stor Veltalenhed og Fromhed, er med sin Hustru vendt tilbage til den katolske Kirke. I en Afskedstale til sine Sognebørn sagde han, at han ikke mere saa sig i Stand til at tale til dem som Medlem af den protestantiske Kirke, eftersom han efter lange Kampe og Studier var naaet til den Overbevisning, at den katolske Kirkes Lære var den rigtige.

— Den 3die Januar blev Grundstenen lagt til en katolsk »*St. Stanislaus Kirke*« i *Brooklyn* (14 th street, 6 the avenue). Cæremonien forrettedes af Pastor *J. F. Hartnett* fra Sct. Johns Collegium. Biskop *Loughlin*, hvis Død vi omtalte i forrige Nummer af Ugebladet, skulde have foretaget Grundstenslæggelsen, men var allerede den Gang bunden til Sygelejet. Den nye Kirke er den første katolske Kirke for *Skandinaver*, som bygges i Brooklyn. Sognet er først blevet ordnet for nogle faa Maaneder siden af Pastor *C. H. Dumahut*, som forhen har virket i Norge. Siden Maj have de katolske Skandinaver holdt Gudstjeneste i et lille Hus i 15 street, 15 avenue. Kirken vil blive opført i ro-

mansk Stil og faa Glasmalerier i Vinduerne. Den skal koste c. 20,000 Doll.

Persien. Meddelelser fra Teheran betegne de Kristnes Stilling som meget truet. Ophidselsen mod *Englænderne* udbreder sig til at gjælde alle Europæere. Flere Steder bleve Guvernørerne mishandlede, og i Teheran ere ophidsende Proklamationer blevne opslaaede. Ogsaa fra *Kina* lyde Efterretningerne meget bedrøvelige, og det synes, som om der forestaar en for Kristendommen kritisk Omvæltning i hine mægtige Riger i Asien. Dog tør man haabe, at ogsaa her vil Martyrernes Blod blive ligesom i gamle Dage til en ny Sæd af Kristne.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 14. Februar. Septuagesima. — **15. M.** Raymund af Pennafort, Bekjender. — **16. Ti.** Thukommelse af Frelserens Bøn i Oliehaven. — **17. O.** De syv Grundlæggere af Serviternes Orden. Bekjendere. — **18. To.** Cyrillus af Alexandria, Biskop og Kirkelærer. — **19. F.** Ferialdag. — **20. L.** Votivofficium af den ubesmittede Undfangelse.

Søndag den 21. Februar. Sexagesima.

Rosenkransforeningen (1ste Afd.) afholder Møde med Exhortation Søndag den 14. Febr. Kl. c. 11½ paa Tolbodvejen.

Mariaforeningen holder Møde i Sct. Ansgars Præstebolig Søndag den 14. Februar efter Højmessens.

Sct. Josefs Gilde. Mandag den 15. Februar Kl. 8½ alm. Møde for alle Brødre i Lokalet, Bredgade 67, 2 S. o. G.

De katholske Mødre og Hustruer

i hele Menigheden indbydes til et Møde, som agtes afholdt **Søndag den 21. Februar** Kl. 3 Efterm. i Svendeforeningens Lokale, Bredgade 67, 2 Sal o. G. Da det er en meget vigtig Sag, som skal drøftes, forventes at alle saavidt muligt ville møde.

J. Braun, Sognepræst.

En Portion af **v. Hurcks Legat** er disponibel. Skriftlige Ansøgninger indgives inden Søndag d. 21. Februar hos Kirkeforstander **Stratbøcker** eller Undertegnede.

J. Braun, Sognepræst.

Unio. Til indenbys Abonnenter følger med dette Nr. af Ugebladet et Program over Fastelavnsfesten.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 8.

Søndagen den 21. Februar.

1892.

Indhold: Fra Kristenhedens Hovedstad. Det hellige Messeoffer. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Rom. Frankfurt. Kiel.

Fra Kristenhedens Hovedstad.

—o—

Rom, i Februar 1892.

Pave Leo har altid truffet overraskende Afgjørelser. Naar en eller anden fremragende Plads i Vatikanet eller inden for Kirkens Omraade bliver ledig, udnævner straks den offentlige Mening Efterfølgeren. Man diskuterer med Iver de forskjellige Kandidaters Chancer, bestemmer sig for en af dem, og venter hver Morgen at finde Navnet i de pavelige Avisers officielle Rubrik. Saa en Dag læser man, at Hs. Hellighed har behaget at udnævne — — en hel Anden end den, man ventede; og det mærkeligste er, at hvor Udnævnelsen de følgende Dage omtales, ere Alle snart enige i, at Pavens Valg ubetinget er det eneste rigtige og heldige; at den, han har udnævnt, netop er den Mand, der hører hjemme i Stillingen. Som det er gaaet saa

ofte, saaledes ogsaa nu, da Pladsen som Kardinal-Præfekt for Propagandaen var bleven ledig. Efterfølgeren maatte blive Kard. *Serafino Vanutelli*, denne Gang var der kun denne ene Kandidat, mente de kloge Romere. *Rampolla* var endnu syg efter sin Lungebetændelse, *Vincenzo Vanutelli* skulde gjemmes til Statssekretær, der var altsaa Ingen, der kunde gjøre Serafino Vanutelli Pladsen stridig. Og da hele Rom var bleven enig derom — — stod Kardinal *Ledochowski's* Udnævnelse i »Osservatore Romano«, medens Serafino Vanutelli udnævntes til Sekretær ved de pavelige Brever i hans Sted.

Kardinal Ledochowski havde lige saa lidt som Andre ventet, at han skulde blive »den røde Pave.« Da han i 1885 forlod Vatikanet, hvor han havde boet lige siden sin Ankomst til Rom i 1876, havde han lejet en Lejlighed i Palazzo Antici Mattei, og tidt ytret det Ønske, at blive der til sin Død. Men Paven havde set, at Ledochowski's store Kundskaber, (Kardinalen taler bl. A. flydende 8 Sprog) og ophøjede Egenskaber gjorde ham særlig skikket til Præfekt for Propagandaen, og udtalte som sit bestemte Ønske, at han skulde overtage den ære- men tillige byrdefulde Post. Det maa være os tilladt at kaste et Blik paa hans foregaaende Liv.

Mieczislas Greve *Ledochowski* fødtes d. 29. Oktober 1822 i Byen Gorki i Sandomir (tysk Polen) og debuterede som ung Prælat i den diplomatiske Løbebane. Ved Ophold i Amerika, Portugal og Belgien lærte han de forskjellige Lande nøje at kjende, men forlod dog Diplomatiets for at overtage Ærkebispestolen af *Gnesen Posen* i sit Fødeland 1866. Medens han var i denne Stilling blev han af Pius IX. sendt til Versailles, for paa Pavens Vegne at lykønske Kejser Wilhelm den Første til den tyske Kejserkrone. Under den tyske Kulturkamp blev Ledochowski for sin Modstand mod Mailovene dømt til 2 aarigt Fængsel i Fæstningen

Ostrowo, og alle hans Ejendele konfiskeredes. Som be- kjendt udnævnte Paven ham til Kardinal i Konsistoriet d. 15. Marts 1875, medens han endnu sad i sit ensomme og uretfærdige Fængsel, og kaldte ham til Rom, da han efter sin Frigivelse atter sattes under Tiltale for ny Modstand mod Mailovene, og Paven frygtede for, at Kardinalens Helbred vilde bukke under, hvis han atter blev fængslet.

I Rom delte han i en Aarrække Pavernes Fan- genskab i Vatikanet, den italienske Regering havde lovet den preussiske at arrestere og udlevere dem Kar- dinalen, saasnart denne vovede sig ud af Vatikanet. Kulturkampen begyndte imidlertid at sagtne i Tyskland, og da Paven i 1886 udnævnte Ledochowski til den høje Stilling som Sekretær ved de pavelige Brever og gav ham en Efterfølger paa Ærkebispstolen i Posen, (den saa tidlig bortkaldte Msgr. *Dinder*) afstod Preus- sen fra sit Forlangende om at faa Kardinalen udleve- ret, og Ledochowski kunde nu endelig anse sig for fri. Han flyttede nu fra Vatikanet, og heldigvis havde den gjenvundne Frihed den heldigste Indflydelse paa hans nedbrudte Helbred, saa han endnu trods sine 70 Aar er en kraftig Helteskikkelse, der uden Spor af Træt- hed, tilbagelægger Vejen mellem Rom og Schweiz, hvor han i de sidste Aar har tilbragt de varmeste Som- mermaaneder. Man tør altsaa haabe, at Kardinalen med Guds Bistand vil kunne taale de mange anstræn- gende Pligter, han for at imødekomme Pavens Ønske har paataget sig, og om hvilke man kan gjøre sig et lille Begreb, naar man hører, at der gennemsnitlig ind- løber 50 Breve daglig til Kardinalpræfekten for Pro- pagandaen. Men Alle vi, der ere Børn af de kathol- ske Missioner, bør ikke forsømme ret ofte at anraabe Gud om at beskytte og bevare vor Kardinal og skjænke ham et langt Liv til Missionernes Fremgang og Trivsel baade blandt Hedninger og blandt Heretikerne.

En hel anden Slags Missionærer, nemlig *General Booth* med Datter og Stab have i disse Dage besøgt Rom og holdt et Par Konferencer. Italienerne lo imidlertid Generalen ud; for det menige Folk stod han vel nærmest som en Karnevalsfigur. Generalen bærede ogsaa kun kort Tid Rom med sin Nærværelse; han er atter vendt tilbage til sit Hovedkvarter og saaer sit glade og støjende Evangelium ud i en mere frugtbar Jordbund. Hans Optog paa Korsoen bliver vist forøvrigt den eneste Karnevalsforøjelse, der bliver her i Aar. Komitteen for Karnevalet har netop nu taget sin Afsked, da der hverken indløb Bidrag fra det Offentlige eller fra Private.

Der er ingen synderlig Forbedring af Byens sanitære Forhold trods det smukke, milde Vejr. Dødelighedsprocenten er næsten fordoblet, og man ser mange Unge, der bukke under for *Influenzaens* forskjellige Former. Man bruger meget at brænde *Eucalyptusblade* i Værelserne eller at stænke Eucalyptusolie paa sine Klæder, for at bevare sig mod Smitten; det synes at være et særdeles probat Middel.

Paven er atter helt kommen sig af sin sidste lette Forkjølelse, der havde antaget saa store Dimensioner i Reporternes Fantasi. Hvorledes slige Rygter opstaa, vil følgende lille Episode bedst vise: En Eftermiddag var Paven faldet i Søvn og havde sovet nogle Timer længer end ellers. Hans Læger Prof. *Ceccarelli* og Doktor *Lapponi* ventede i flere Timer i et af Forge-makkerne paa, at Paven skulde lade dem kalde, og Alle i Vatikanet glædede sig over, at Paven, der netop havde været noget anstrængt af Nytaarsaudienserne, fik en saa god Søvn. Først ud paa Aftenen vaagnede Paven, lod Lægerne kalde og underholdt sig i længere Tid med dem uden at ane, at han havde sovet længer end ellers. Endelig vovede Prof. *Ceccarelli* det Spørgsmaal, om ikke Hans Hellighed skulde indtage sit Af-

tensmaaltid. »Spise til Aften?« sagde Paven, »Klokken er vel først fem.« »Hellige Fader, Klokken er snarere Ni.« »Nej er det muligt, har jeg sovet over mig?« lo Paven, og Lægerne skiltes fra ham med det bedste Indtryk af hans udmærkede Befindende.

Men den italienske Regerings Spioner, der altid lure i og om Vatikanet, havde set Lægerne gaa ind Kl. 4 og først komme ud Kl. 9; Paven maatte være syg, det var soleklart, han var rimeligvis farlig syg, maaske døende. Et Ilbud afgik øjeblikkelig til Indenrigsministeren, der allarmedes i højeste Grad. Telefonen og Telegrafene vare hele Natten i Bevægelse, mystiske Ordres sendtes til Provindsbyerne og ingen Reporter sov den Nat. Da Dr. Ceccarelli næste Morgen kom til Vatikanet, medbragte han Bladet »il Popolo Romano,« i hvilket Paven til sin Forbavselse læste, at Hans Helligheds dødelige Afgang ventedes med hvert Øjeblik, at Peterspladsen var besat med Militær og at Regimenter stode marschfærdige i Perugia og Siena. Paven lo hjærteligt over at hans uskyldige Middagssovn havde haft saadanne Følger, og vedbliver som sagt at befinde sig fortræffeligt. Den 8. Februar assisterede han ved Sörgemessen for Pius den Niende i »Capella Sixtina,« han gav selv Absolutionen og Velsignelsen med høj, kraftig Røst og var aldeles ikke anstrængt efter den temmelig lange Ceremoni.

Fr—g.

Det hellige Messeoffer.

(Fortsat fra Nr. 7.)

Hvilken *Værd* har det hellige Messeoffer? Det kunne vi let fatte, naar vi betænke, at under Brødets og Vinens Skikkelser, og under Symboler, som frem-

stille hans Død, er *Jesus Kristus*, Guds Søn, tilstede paa Alteret og her paa en ublodig Maade fremstiller han paany for den himmelske Faders Øjne den Død, som han, af Lydighed mod Faderens Villie, har underkastet sig til Frelse for Synderne.

Ingen Kristen vil kunne nægte, at Kristi Nærværelse er en mægtig Forbøn for hele Menneskeslægten. Og derfor tror den katholske Kirke, at Jesus Kristus, som under Dødens Symboler er tilstede paa Altret, beder for os, idet han fremstiller sin Forsoningsdød for den himmelske Fader, og at dette hans Offer har alle et sandt Offers Egenskaber, altsaa er et Lovprisnings-Tak- Son- og Bønoffer.

»Alt love Herren«, siger den kongelige Salmist, lige fra Ormen i Støvet indtil de himmelske Skarer af Serafer og Keruber. Men paa hvor mangfoldige Maader Guds Lovprisning end toner gennem hele Naturen og udtales af de skabte Aander, saa er og bliver det dog kun Skabningers Lovsang, som aldrig fuldtud kan svare til Skaberens Storhed og Majestæt. I Messeofret have vi derimod et Middel til at lovprise og forherlige Gud saaledes, som han fortjener det; det er hans væsenslige Søn, som vi frembære for Faderen, som et Tilbedelses- og Lovprisningsoffer.

Naar det, lige siden Menneskeslægten har frembaaret Ofre, laa i Ofrets Karakter, at anerkjende og ære ved Ofret Guds uendelige Majestæt, saa er det indlysende, at vi, ved at fremstille som nærværende Guds Søns, Jesu Kristi Offer paa Korsset, vise Gud den højeste Ære og Anerkjendelse, og paa en Maade, der fuldkomment svarer til hans Værdighed, opfylde vor første og fornemste Pligt, at yde ham Tilbedelse og Lovprisning. Vi have saaledes et Offer, der i Sandhed er Gud værdigt, og til enhver Tid har Menneskeslægten et saadant Offer Behov.

Hvorned ville vi ellers møde overfor den treenige

Gud? Hvilken Offergave ville vi bringe ham? Maaske os selv? Vi, som ere saa elendige, saa syndefulde, saa jordiske! Eller maaske vore Bønner? Disse kolde, tankeløse, hjærteløse, adspredte Ord, som vi kalde Bønner! Og hvilken Ære er det vel for Gud, naar saadanne stakkels Menneskebørn, der ere Støv, bede til ham, tale med ham? Eller ville vi bringe ham vore gode Gjerninger som Offer? Hvor ere de? Hvormange have vi? Og hvormange iblandt dem ere rene for Egenkjærlighed og Hovmod?

Intet kan være værdigere overfor Gud, end Gud selv. Ligesom Diamanten kun lader sig forskjønne ved Hjælp af en anden Diamant, saaledes kan ogsaa Gud alene forherliges af Gud — af den elskede Søn, i hvem Faderen har sit Velbehag. Og dette gjøre vi i den hellige Messes sakramentale Offer. Svarer det ikke til en Guds Kjærlighed, at give os netop et saadant Offer for alle Tider?

Eftersom Kirken alene kan takke Guds Søns Hengivelse paa Korset for sin Tilværelse, saa vil den ved det Offer, som den har arvet, og som fremstiller Guds Søns virkelige Offerdød, frem for alt ogsaa takke Gud, i det den atter frembærer ham, der er bleven Verdens Offer, som et Taksigelsesoffer og saaledes tillige paa en værdig Maade takke Faderen for alle Naadegaver og Velgjerninger, for alle Guds naturlige og overnaturlige Gaver. Og Kirken takker baade paa en værdig og rigelig Maade, idet den saaledes uden Ophør, baade Dag og Nat, paa hele Jorden frembærer for Gud et Offer, der er ham værdigt, et Offer, der yder ham til Gjengjæld lige saa meget, som den har modtaget af ham.

Gjælde begge disse Ofrets Virkninger som Lov- og Takoffer *Gud*, saa virker det derimod som Son- og Bønoffer paa mangfoldige Maader for *Kirken* og *Menneskeslægten*. Det tilvender det enkelte Menneske For-

løsningsofrets Naadefylde, og derfor lærer Kirken, at »den hellige Messe er et sandt Forsoningsoffer og bevirker, at vi finde Naade og Barmhjærtighed, naar vi netop trænge til Hjælp.«

Og Herren siger jo selv, at hans Legeme og Blod under Brødets og Vinens Skikkelser hengives til Syndernes Forladelse.

I denne Forstand tale ogsaa de ældste Messelitur-gier. Saaledes, for kun at nævne et Eksempel, beder Præsten i den Liturgi, som bærer den h. Jakobs Navn, følgende: »O Herre, lad vort Offer være Dig velbehageligt og helliget af den Helligaand, til Soning for vore Synder og til Hjælp for de hensovede Sjæle. Herre, forbarm dig over os; thi med Frygt og Bæven nærme vi os dit hellige Alter, for at frembære dette frygtelige og ublodige Offer for vore Synder.« —

Men Kirken erklærer den hellige Messe ikke blot for et Sonoffer for Synd og Syndestraf, men ogsaa for det mægtigste Bønoffer under alle Livets Forhold. Og naar Kirken retter alle sine Bønner til Gud »ved Jesum Kristum vor Herre,« hvor mægtig maa da ikke først Bønnen blive, naar den lader Jesus Kristus bede for os ved sit hellige Offer!

Derfor har ikke blot Troen og Kirkens Praksis, men ogsaa de Troendes Følelser bragt alle Anliggen-der i det indre og ydre Liv, smertelige og glædelige Begivenheder, Lykke og Ulykke, i Forbindelse med det hellige Messeoffer, for at anraabe Gud om Trøst, Mod i Lidelser, Selvfornægtelse, Mildhed, Sagtmodig-hed og Ydmyghed i Lykkens Dage. Den kristelige Menighed erklærer ved Frembærelsen af det hellige Offer i ovennævnte Betydning, at den i sig selv uden Kristus ikke finder noget, ikke nogetsomhelst, som kunde være Gud velbehageligt, men tvertimod kun op-dager hos sig selv, hvad der er mangelfuldt, jordisk, sandseligt, og derfor helt og holdent hengiver sig til-

lidsfuldt til Jesus Kristus, den elskede Søn, for at haabe for hans Skyld Syndernes Forladelse, evigt Liv og alle Naadegaver.

Og nu spørger jeg: Hvem vil ikke finde en saadan Gudstjeneste i Sandhed kristelig, from, levende, vækkende og fornuftig?

Rigtignok maa de, som ikke kunne tro paa Guds Søns Menneskevordelse, for hvem Kristus kun er den Vise fra Nazareth, Tømmermandens Søn, for hvem Frelserens Ord: »Dette er mit Legeme, som hengives for eder,« følgelig blot er en uforstaaelig Talemaade, ogsaa anse den hellige Messe for en Forkerthed. Og for dem, som i Messen ikke se andet, end at Præsten snart gaar til højre, snart til venstre og er iført en prægtig Klædning, — for dem maa det hellige Messeoffer naturligvis være en mærkværdig Cæremoni. Det hellige Messeoffer staar og falder, som forhen omtalt, i Henseende til hele sit Værd med Kristi sande Nærværelse under de sakramentale Skikkelser. Der- som disse kun ere og vedblive at være Brød og Vin, saa er det latterligt og forkasteligt, at frembære dette Offer. Men saa er Kristus heller ikke Gud med alle de fortvivlede Konsekventser, som denne Paastand drager efter sig.

Men for et Menneske, for hvem Kristus er Gud og det allerhelligste Sakrament følgelig er hans sande Legeme og sande Blod, — for et saadant Menneske maa det hellige Messeoffer være det Højeste og Helligste paa Jorden. Og eftersom den katholske Kirke til alle Tider, endog under de største Forfølgelser og Lidelser, har holdt fast ved Jesu Guddom og ved hans sande, virkelige og væsentlige Nærværelse i Altrets Sakrament, saa tør vi heller ikke forundre os over, at den gjør det hellige Messeoffer til Midtpunkt for, til Sjælen i sin Gudstjeneste og har forherliget det paa alle Maader.

Kirken feirer, som den selv siger, i dette Mindeoffer vor Forløsnings store Værk, og til dette Forløsningsværks forskjellige Stadier knytter den i Kirkeaarets Løb sit Offer, og paa sine Altre fejrer den i Liturgiens forskjellige Festkredse i Aarets Løb Jesu Kristi Liv, Lidelse og Død. Og paa Altret gjentager Herren alle hine store Værker og Vidundere af Guds Kjærlighed og Almagt ligefra Menneskevordelsen indtil den himmelske Glorie.

Han underviser i det hellige Offer, hans Evangelier tale til os, han stiger ned fra Himlen, bliver Menneske under Brodets Skikkelse, opofrer sig, ifører sig sit forklarede Legeme, forener sin Guddom og Udødelighed i den hellige Kommunion med os stakkels, dødelige Menneskebørn, og giver os ogsaa Forjættelsen om vor Udødelighed med de Ord: »Hvo som spiser mit Kjød og drikker mit Blod, han bliver i mig og jeg i ham, og jeg vil opvække ham paa den yderste Dag.«

Naar det »at tjene Gud« i liturgisk Forstand betyder, at ære og tilbede ham, saa spørger jeg: Hvorledes kunde vi vel ære Gud paa en værdigere Maade, hvorledes hylde ham bedre end netop ved dette Offer, der, som vi have set, lovpriser Gud, takker Gud, bønfalder Gud, forsoner Gud — ved en Gud selv? Naar det »at forherlige Faderen« vil sige, at yde ham den Ære, som hans Son har ydet ham paa Jorden, saa spørger jeg: Hvorledes kunde vi vel gjøre dette bedre, end naar vi paa en sakramental og liturgisk Maade paany fremstille alt det, som Sønnen har gjort, for at forherlige Faderen paa Jorden? Og hvad kan vel bedre vække og opløfte os jordisk og kjodeligt sindede Mennesker, som stadig ville krybe omkring paa Jorden baade med Aand og Hjærte, og hos hvem al Elendighed hidrerer fra Hjærtets falske Retning, — hvad kan bedre vække og opløfte os, end netop *hans* stadige Nærværelse paa vore Altre, som har elsket os ind-

til Døden, for atter at give de menneskelige Hjærter den rigtige Retning imod Gud og hans Kjærlighed? Hvad kan bedre minde os om det store Bud: »Du skal tilbede Gud og tjene ham alene,« end netop det stadige Minde om *ham*, som var lydlig imod Faderen indtil Døden, ja indtil Døden paa Korset? Hvem kan vel bedre opmuntre os, vi, som bo hernede i Taarenes Dal og aldrig, heller ikke naar vi slutte os sammen, kunne banlyse fra denne Jord Tornene Tidslerne, Sveden og Elendigheden — hvem kan vel bedre begejstre os for dette jordiske Taare-, Lidelses- og Offerliv end netop *han*, som uafbrudt fremstiller midt iblandt os sit store Offer?

»Hvo som vil følge mig, han fornægte sig selv, tage daglig sit Kors paa sig og følge mig,« sagde Herren en Gang, og disse hans Ord ere den eneste Devise, hvis Efterfølgelse alene kan lette og forklare vor Tilværelse. Og om disse Ord minder han os daglig ved Fremstillingen af sit eget Offer, i hvilket han viser os sin hele Fornedrelse, sit Kors og sine Lidelser og tilraaber os: »Værer mine Efterfølgere!« Derved bliver det hellige Messeoffer til det fortrinligste *Dydsmiddel* i Kirken. Thi idet Herren her fremstiller for os hele sit Forløsningsværk, viser han os ogsaa alle sine Dyrer, som vi skulle efterligne, nemlig Kjærlighed, Lydighed, Ydmyghed, Offervillighed og Hengivelse i den himmelske Faders Villie. Og endnu mere! Herren, som er nærværende i Sakramentet, tilraaber os daglig fra Altret: »Kommer alle til mig, I som ere mødige og besværede, jeg vil vederkvæge eder.« Han indbyder os altid til at vi skulle tage vore Byrder og Møjsommeligheder, vor Nød, vore Lidelser, vore Taarer, vore Bekymringer med os, for at forene dem med hans Offer og saaledes opofre dem til den himmelske Fader.

Og hvad er Lønnen? *At Frelserens Offersindlæg*

ogsaa meddeler sig til hans Disciple og det desto fuldkommnere, jo mere de slutte sig til Guds Offer.

Apostlene, Martyrerne, Bekjenderne, alle de Hellige have hentet deres ophøjede Mod, deres Selvfornægtelse, deres Sejr over Verden fra Altrets Offer og Offermaaltid. Uden dette Sakrament vilde Kirken ikke have frembragt Hellige, ja ikke engang ophøjede, i Sandhed fromme Menneskesjæle; thi det menneskelige Hjærte, overladt til sig selv og sine Tilbøjeligheder, naar aldrig til sand Storhed, til Selvfornægtelse og til *Korsets* Kjærlighed uden det guddommelige Offerlivs Hemmelighed paa Altret.

Vort Hjærte trænger ikke blot til Fornedrelse og Smerte, men ogsaa til Haab og Mod og Lyksaliggjørelse. Og i Gudmennesket, der har taalt alt det, som et Menneske kan lide, og endnu langt mere end det, og som i sin Forklarelse fra Altret tilraaber os: »Fatter Mod! Jeg har overvundet, ogsaa I skulle overvinde«, i ham lærer Sjælen først ret at forstaa Livets Betydning og modtager Mod og Kraft, til at opofre sig for den tilkommende Forherligelse, og til at overstaa dette Livs Langfredag for at vinde den evige Paaskedags Løn.

Paa denne Maade er Ofret Hjærtet for, Roden til og Kronen paa alt stort, ædelt og helligt Liv i Menneskeslægten, og det bliver en Lyst for Hjærtet, at frembære sit Offer til *ham*, som har ofret sig selv først og er vandret ad *Korsets* og Lidelsernes Vej til den evige Sejr.

Paa denne Maade bliver Altret Kirkens Helligdom, en Kilde af levende Vand, hvorfra udstrømmer over hele Jorden alt Ædelt og Ophøjet, alt Herligt og Guddommeligt. Paa Altret ser Menneskeslægten sit Forbillede, sin Fremtid, hele sin egen Historie. Den forstaar her alle sine Smerter, den nedlægger dem her paa Altret, hvor *han*, der er Smertens Mand, indvier dem

og giver dem tilbage som Velsignelse, og den forstaar her alle sine Glæder og alle sine Forhaabninger; thi *hans* Ophøjelse er dens Ophøjelse, *hans* Forklarelse, i hvilken han fremtræder paa Altret, er dens tilkommende Forklarelse, *hans* Sejr over Døden dens Sejr.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. Noget sent desværre have vi modtaget en smuk Nekrolog, som Bladet »Liberté« i sin Tid bragte i Anledning af den unge Greve *Knud Holstein-Ledreborgs* dødelige Afgang i Freiburg den 5 Januar. Bladet skriver følgende: »Greve Louis Holstein-Ledreborgs ældste Søn, hvis Begravelse vi saa ledsaget af saa mange Beviser paa Sympathi, var født paa Slottet Ledreborg i Danmark, den 26. September 1871. Han studerede først paa Jesuiternes Sct. Andreas Kolleg i Nærheden af Kjøbenhavn, og forberedte sig til at fortsætte sine Studier ved vort Universitet i Freiburg, da han i Oktober 1890 blev angrebet af en Sygdom, som tvang hans Forældre til at sende ham til Syden. Han syntes at være bleven styrket en Del, da han vendte tilbage hertil i Løbet af Sommeren; men han maatte lægge sig i Midten af December Maaned f. A. og temmelig uventet afgik han ved Døden Aftenen før Hellig tre Kongers Fest, dog ikke uden først at have modtaget i sidste Øjeblik Absolutionen og den sidste Salvelse, til stor Trøst for ham selv, for hans Familie og for dem, der staa i Venskabsforhold til den og navnlig for hans Moder, i hvis Arme han blidt hensov, under sin Faders Fraværelse.

Gud forunder Nogle en lang Aarrække, for at de kunne gjøre Bod og vise sig mindre uværdige til den guddommelige Barmhjærtighed paa den yderste Dag;

Andre bortkalder han i en ren Ungdoms blomstrende Alder, og han fritager dem for Fremtidens Farer, for Fremtidens Fristelser, for at deres Krone maa blive saa meget desto skjønnere; saaledes har Guds vise Forsyn uden Tvivl handlet med Knud Holstein. Den unge Grevesøn havde efter sin første hellige Kommunion taget med Alvor fat paa at arbejde, og hans Lærere skattede ham højt. Hans rene og ædle Sjæl, som afspejlede sig i hans smukke Ansigt, meddelte ham en vis elskværdig Munterhed, der var fri for den Letsindighed, som kun altfor ofte, navnlig i vore Dage følger med hans Alder; han forstod at sætte Pris paa de sunde Glæder i Familiens Skjød. Han var allerede en Mand, baade i Henseende til Hjærte og Aand, og en Kristen, der var i Besiddelse af dyb Fromhed, som Flere tildels have kunnet være Vidne til, naar de om Morgenen saa ham stige ned til Kirken i Schönberg for der at overvære den hellige Messe, trods sin Svaghed, lige indtil den Dag, da han saa sig nødsaget til at lægge sig paa Sygeleiet, for ikke mere at rejse sig. Greve Louis Holstein-Ledreborg har endnu to yngre Sønner, *Joseph* og *Kristian*, som, med Guds Hjælp, ville sætte en Ære i at træde paa en værdig Maade i Stedet for deres afdøde Broder.« *R. I. P.*

Rom. Den 13 ds. døde i Vatikanet af Lungebetændelse Monsignor *Gabriel Boccali*. Den Afdøde, der kun var 47 Aar gammel, var ikke alene Pave Leo XIII's Auditor, men ogsaa hans fortroligste Raadgiver og Yndling. Paven havde som Ærkebiskop af Perugia taget sig af den ualmindelige begavede unge Mand, opdraget ham i sit Seminar og bragt ham med til Rom. Boccalis pludselige Død er et meget tungt Slag for Leo XIII, der i Vinter har set saa mange af sine tro Tjenere dø. Man antager, at Pavens Privatsekretær Mongsr. *Angeli* vil komme til at indtage Boccalis Stil-

ling; men man vil komme til at lede længe, inden man gjenfinder en saa from og dygtig Mand som Msgr. Boccali, der altid har benyttet sin Stilling og Indflydelse til sine Medmenneskers Gavn. Msgr. Boccali skulde have været udnævnt til Kardinal i næste Konsistorium.

— Baade Kardinal *Melchers* og Kardinal *Mermilod* ere i Bedring, men der er lidet Haab om, at den Sidstes Bedring vil være varig.

— Den store Droskekuske-Strike, som fandt Sted i forrige Maaned, for at demonstrere imod nye Sporvognslinier, synes ikke at have frugt noget. I en nær Fremtid begyndes der nemlig qaa en ny Linie mellem Sct. Peterskirken og Piazza Venezia og mellem Piazza Venezia og Piazza del Popolo.

Kiel. I denne By har Byraadet bevilliget en aarlig Understøttelse af 3000 Mark til det katholske Skolevæsen. Summen er allerede udbetalt for det løbende Aar.

Frankfurt. Om *Janssens* »Det tyske Folks Historie« har ifølge »Schulzeitung« den afdøde *Kejser Friedrich* en Gang fældet følgende Dom: »Jeg læser Værket med stor Interesse. Ogsaa for os Protestanter er det godt, at denne forvirrede Tid (Reformationstiden) ogsaa en Gang er bleven grundig behandlet af en Katholik. Jeg hører, at Forfatteren *bliver udskjældt meget*, men jeg ved ikke hvorfor, thi *selv udskjælder han aldrig*. Gaar han for vidt, skulde man roligt vise ham indenfor Grænserne, men ikke udskjælde. I England og Frankrig anerkjende endog de religiøse Fritænkere Værkets store Betydning.«

Kirkelig Kalender.

Søndag den 21. Februar. Sexagesima. — **22. M.** Petri Bispestol i Antiokia. — **23. Ti.** Ihukommelse af Frelserens Lidelse. — **24. O.** (Skuddag) Petrus Damian, Biskop og Kirkelærer. — **To.** Mathias, Apostel. — **26. F.** Margretha af Cortona, Bodfærdig. — **27. L.** Votivofficium af den ubesmittede Undfangelse.
Søndag den 28. Februar. Quinquagesima.

Den offentlige Eksamen med Kirkeskolens Elever afholdes i Skolelokalerne i Bredgade 67 & 69 Bgbygn; Mandag den 22. Febr. i begge Drengeklasseerne, Tirsdag den 23. Febr. i begge Pigeklasseerne fra Kl. 8 til 2 $\frac{1}{2}$; Onsdag den 24. Febr. i Forberedelsesklassen fra Kl. 9.

Børnenes Forældre eller Værger samt alle Skolens Venner indbydes herved til at overvære denne Eksamen.

De katholske Mødre og Hustruer

i hele Menigheden indbydes til et Møde, som agtes afholdt **Søndag den 21. Februar Kl. 3** Efterm. i Svendeforeningens Lokale, Bredgade 67, 2 Sal o. G. Da det er en meget vigtig Sag, som skal drøftes, forventes at alle saavidt muligt ville møde.

J. Braun. Sognepræst.

Elisabethforeningen afholder Generalforsamling Søndag den 28. Februar efter Højmessens i Sognekirken. Regnskabet fremlægges, Meddelelse gives om Elisabethforeningens og om Syforeningens Virksomhed, Bestyrelsesvalg foretages. Mødet finder Sted i Lokalet Bredgade 67. 2 Sal o. G.

Rosenkransforeningen. Lørdag d. 27. ds. læses den h. Messe for Foreningens afdøde Medlem **Frants Schreiber.**

Sct. Elisabeths Understøttelsesforening holder Møde Søndag den 28. Februar umiddelbart efter Elisabethforeningen og i samme Lokale. Mødetid henved Kl. 12. Medlemmerne afgive Beretning om deres Virksomhed i det forløbne Kvartal og modtage nye Adresser for det kommende Kvartal.

† At min kjære Mand, Litograf **C. Clante**, Mandagen d. 15 ds. er afgaaet ved Døden paa St. Josefs Hospital i en Alder af 42 Aar, bekendtgjøres herved paa egne og Børns Vegue af hans dybtsørgende Enke. R. I. P.

Johanne Clante,
f. Christensen.

Hans Sjæl anbefales til Menighedens Forbøn.

Unios Fastelavnstfest afholdes Søndag den 28. Februar Kl. 7 $\frac{1}{4}$ i Restauratør Bocks Lokaler. Se **Programmet**, som fulgte med forrige Nr. af Ugebladet til indenbys Abonnenter. Billetter faas følgende Steder: Alb. Hitzinger, Sølvgade 86. 1. S.; R. Mariboe, Østerbrogade 28.; J. C. Günther, Nørre Allé 11, 1 S.; F. Heinlein, Prinsessegade 27. 1 S.; H. Hoffmann, Kjøbmagergade 48.; F. Jensen, Bredgade 64.; Nielsen, Meinungsgade 15.; B. A. Hutters, Østergade 30. 1 S. — **Entré til hele Festen** (Forestilling og Assemblé): Besøgende: 1 Kr. pr. pers. — Medlemmer 50 Øre pr. pers. **Til Forestillingen alene** 50 Øre. Reserveret Plads 50 Øre extra; Børnebilletter 50 Øre.

Glem ikke Børnenes Bospising; Midlerne slippe op!!!

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hyer Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Købmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 9.

Søndagen den 28. Februar.

1892.

Indhold: Fastemandatet. Askeonsdag. I Dødsfare. Literatur. Efterretninger fra Ind- og Udland: England. Holland. Frankrig. Kjøbenhavn. Rom. Bekjendtgjørelser,

Fastemandatet

for Tiden fra Askeonsdag 1892 indtil den samme Dag 1893 bliver herved i Henhold til de af den hellige Fader Os overdragne Special-Fuldmagter for Præfektorets Omraade bestemt som følger:

- I. Den paabudte *Faste*, som kun tillader et fuldstændigt Maaltid, én Kollation og en Smule Brød om Morgenen*), men udelukker al anden Nydelse af *Spise*, bliver bestaaende paa alle Dage af *den 40 Dages Fastetid* med Undtagelse af Søndagene, desuden paa alle *Tamperdage* og *Vigilie-Fastedagene* for Jul, for Pintse, for Petri og Pauli Fest, Mariæ Himmelfart og Allehelgen. De øvrige Vigilie-Fastedage ere forlagte til *Onsdagene*

*) Theologerne pleje at regne indtil 4 Lod.

og *Fredagene i Adventstiden*. Fastedagene skulle hvergang Søndagen forud forkyndes fra Prædikestolen.

- II. *Abstinentbudet*, som forpligter til fuldstændig Afholdelse fra Kjødspise, forbliver bestaaende paa *Askeonsdag, Skærtorsdag, Paaskelørdag og Aarets samtlige Fredage*. Paa alle de øvrige Dage tillades Nydelsen af Kjødspiser, dog med den Indskrænkning, at der paa samtlige befalede *Fastedage* (cfr. Nr. 1) tillades Nydelsen af Kjød kun *èn* Gang, nemlig ved Hovedmaaltidet.
- III. Paa alle Aarets Fastedage som ogsaa paa Søndagene i Fastetiden er den *samtidige* Nydelse af *Kjød- og Fiskespiser* forbuden ved et og samme Maaltid. Dette Forbud *gjælder* for Alle *uden Undtagelse* fra det fyldte syvende Leveaar, saafremt de ikke ere alvorligt syge.
- IV. *Kjødssupper* og med Fedt, Flæsk eller Blod tilberedte Spiser, for saa vidt de enten ikke indeholde Kjøddele eller kun i en aldeles uvæsentlig Grad, tør nydes hver Dag, alene med Undtagelse af den h. *Langfredag*, og det ogsaa i Forening med Fiskespiser.
- V. De i aktiv Tjeneste staaende Militærpersoner, og, saafremt disse føre egen Husholdning, ogsaa deres Hus- og Bordfæller; — fremdeles Gjæstgivere og Spiseværter og deres Gjæster, samt alle de, som jævnlig faa [deres Mad fra et offentligt Spisested; Handelsbetjente, Svende, Lærlinge, Tjenestetyende og Arbejdere, naar de koster af Ikke-Katholiker; Medlemmerne og Tjenestefolkene i konfessionelt blandede Familier; de af Ikke-Katholiker Indbudne, samt Ikke-Katholikernes øvrige Hus- og Bordfæller, endvidere de paa offentlige Bade- og Kuranstalter under Kur værende Personer, Rejsende og Fattige ere, med Undta-

gelse af den h. *Langfredag*, aldeles fritagne for *Abstinenten*.

- VI. Alle approberede Skriftefædre meddeles herved Myndighed til, i paatrængende Tilfælde, hvor det synes nødvendigt, og hvor ikke blot *Sandseligheden* forlanger det, at forvandle Faste- eller Abstinentbudet for *enkelte* Troende til en anden from Gjerning; dog kunne kun Sognepræsterne og Rektorerne gjøre Brug af denne Fuldmagt udenfor Skriftemaalet.

Hermed er forøvrigt ingen Fuldmagt givet til at dispensere fra den *samtidige* Nydelse af *Kjød- og Fiskespisser* paa de befalede Fastedage (cfr. Nr. 1).

- VII. Med Hensyn til den for *Alle* eftergivne Stræng-
hed af det oprindelige Faste- og Abstinentbud, *skulle alle de Troende, som ere i Stand dertil*, i Fastetiden nedlægge en *Almisse* i de Bøsser, som til den Ende blive at anbringe i alle Kirker og Kapeller med Paaskrift: „**Faste-Almisser**“. Disse Faste-Almisser, som anvendes til Bedste for Præfektorets kirkelige Anstalter, blive at *indsende* til Præfektoret straks efter Fastetidens Afslutning. Hvo, som ikke er i Stand til at give en saadan Almisse, skal paa Søndagene i den hellige Fastetid bede den smertefulde Rosenkrans for Kirkens Anliggender.

- VIII. I Overensstemmelse med det h. Tridentiner-Kon-
cils Bestemmelse (S. XXIV. de ref. c. 4) for-
ordne Vi, at der i samtlige Sognekirker i den h.
Fastetid skal holdes en *særegen Fasteandagt*, be-
staaende af en Prædiken, Salmer og Bønner, hvorom
Vi overlade d'Hrr. Sognepræster at anordne det
Nærmere. Disse Andagter skulle slutte med den
sakramentale Velsignelse og Prædikenerne have
Menneskets sidste Ting eller Frelserens Lidelse og

Død eller et andet dermed i nær Forbindelse staaende Æmne til Gjenstand.

Paa *Sognedagene* i den h. Fastetid bliver under eller efter Skolemessen Litaniet eller Rosenkransen om Kristi Lidelse at forebede for Kirkens Anliggender.

- IX. I de saakaldte *lukkede Tider*, d. e. fra Askeonsdag indtil den første Søndag efter Paaske, og fra første Adventssøndag indtil Herrens Aabenbarelse inkl., maa ingen Bryllupper finde Sted. Men i selve *Faste- og Adventstiden* skulle de Troende ogsaa overhovedet afholde sig fra alle *Danse- og andre støjende offentlige Forlystelser*.
- X. Tiden for Opfyldelsen af det kirkelige Bud om *Paaske-Kommunionen* fastsættes i Medfør af et paveligt Indult, at skulle vare fra Palmesøndag indtil Kristi Himmelfart, og for Katholikerne, som bo langt borte fra en Kirke, indtil anden Pintsedag.
- XI. *Højtideligholdelsen af den første h. Kommunion* bliver fastsat til den *første* Søndag efter Paaske, forsaavidt der ikke af særdeles Grunde udtrykkelig maatte blive tilstaaet en Undtagelse fra denne Forskrift.

Nærværende Fastemandat bliver at oplæse i alle katholske Gudshuse i Præfektoret Søndag Quinquagesima, den 28. Februar.

Kjøbenhavn, den 21. Februar 1892.

Johannes von Euch,
Apostolisk Præfekt for Danmark.

Askeonsdag.

—o—

Fastens Tid er Bodens Dage,
 Angertid og Naadetid:
 skamfuldt ty vi da tilbage
 til os selv, til Gud og Vid,
 blues ved at se vor Brøde,
 stræbe for vor Synd at bøde,
 saa vi ej i Luften slaa;
 Naaden bøder saa derpaa

Vore himmelbaarne Sjæle
 bitter Nød vi lide lod,
 medens »Dyret uden Mæle,«
 Kjødet, sad i Overflod.
 Ret som Herre det sig brysted,
 og vi gav det, hvad det lysted,
 medens Sjælen, skjøen og stor,
 sanked Smuler fra dets Bord.

Nu skal Kjødet tæmmes, spæges,
 endes skal dets Højhedsrus;
 nu skal Sjælen vederkvæges,
 blive Herre i sit Hus.

Askens Tegn vi Panden give
 for at mindes, hvad vi blive —
 Bodens Tegn for, hvad vi var —
 Haabets Tegn, som Frelsen bar.

Det er Haabet, som vi møde
 i vor Frelser's Kors og Død,
 at han vilde kjærlig bøde
 i sit Kjød, hvad vort forbrød.
 Skal vi skyldige i Glæde
 se ham Bodens Vej betræde?
 Dyrebare Frelser, nej,
 vi vil gaa den samme Vej.

Og det Hjærte, du vil gjøre
 til din Bo og Helligdom,
 som vi har for Hvermands Døre
 sorrigfuldt tilfals budt om,
 ene dig det skal tilhøre,
 thi din Bøn maa Stene røre:
 »Giv mig dog dit Hjærte, Søn!«
 Tag det Gud — det er vor Bøn.

I Dødsfare.

(6)

—o—

(Fortsat.)

Intet kunde være klarere end Meningen af disse Ord, som stode skrevne her i Bogen og dog vægrede min Aand sig ved at fatte dem. Sløret sønderrevs for mine Øjne, jeg havde læst min Dødsdom. En kold Sved bedækkede hele mit Legeme, det sortnede for mine Øjne, mit Hoved sank tungt ned paa Bordet foran mig. For første Gang traadte Størrelsen af den Fare, hvori jeg befandt mig, klart frem for min Sjæl. Hidtil var det kun Sorgen for min Moder, der havde pint mig, jeg havde stedse næret det Haab, at man vilde udfri mig af Fængslet, men den ulykkelige unge Piges Ord betog mig den sidste Rest af Haab. Jeg læste disse Ord endnu en Gang. De vare daterede den 29 Juni, medens der paa Korset stod den 25 Juni. Endnu i fire Dage havde hun altsaa levet i dette skrækelige Fængsel, det beviste saavel hendes sidste Ord som ogsaa Legemets hele Stilling, der hvilede bekvemt i Lænestolen ligesom en Sovende. Den Ulykkelige Historie Ord for Ord randt mig i Tanker. Jeg vidste, at man over min Skjæbne vilde nære den samme Formodning, som over den Ulykkelige. Uden Tvivl vilde

man tro, at ogsaa jeg var styrtet i Afgrunden. Tanken derom gjorde mig næsten vanvittig. Atter faldt jeg i Afmagt.

Da jeg slog Øjnene op, var det mørk Nat og ligesom igaar skinnede Kattens funklende Øjne mig i Møde. Jeg kunde have jublet højt af Glæde: det var dog et levende Væsen paa dette skrækkelige Sted. Da jeg gjorde Mine til at rejse mig og gaa hen i mod Dyret, greb det Flugten ad samme Vej som i Gaar. Indtil om Morgenens formaaede jeg ikke at lukke Øjnene. Jeg anstrængte mig for at udtænke et Redningsmiddel, men al min Grublen var forgjæves. Der blev altsaa intet andet tilovers for mig, end at gjøre mig fortrolig med Tanken paa Døden. Et Øjeblik var jeg fattet paa dens Komme; men saa vaagnede Lysten til Livet paany. At dø i Tilværelsens skønneste Aar, at dø paa dette rædsomme Sted, uden endnu engang at se min Moder og lægge mit Hoved til hendes omme Hjærte — nej, det formaaede jeg ikke! »Gud vilde ikke straffe mig saa grusomt for min Ulydighed,« sagde jeg til mig selv, og desuagtet søgte jeg forgjæves efter en Straale af Haab. Nej, jeg fandt ingen Redning! Forladt maatte jeg dø her! Omendskjønt denne Tanke truede med at berøve mig Forstanden, søgte jeg dog af al Magt at fastholde den.

Udmattet af mine Lidelser, faldt jeg endelig i en urolig Søvn, i hvilken jeg pintes af de skrækkeligste Dromme. Snart saa jeg min Moder ligge død foran mig, og min Samvittighed tilraabte mig: »Du er hendes Morder!« snart var det Skelettet, der med udbredte Arme gik løs paa mig for at kvæle mig. Fire Timer tilbragte jeg i denne Tilstand. Klokken slog tolv Middag, da jeg endelig fandt saa megen Kraft og Mod, at jeg kunde rejse mig op. Tørsten indfandt sig paany, uden at jeg denne Gang kunde finde det ringeste Middel til at stille den. Mekanisk greb jeg efter den foran mig

liggende Bog. Jeg læste atter og atter Skriften paa Bindet. Saa lukkede jeg den op. Det var en Betragtningebog. Jeg læste det ene Kapitel efter det andet. En Ro, som jeg aldrig før havde kjendt, kom over mig. Jeg læste, indtil Skumringen hindrede mig i at vedblive. Den Tilstand, hvori jeg befandt mig, er mig endnu stedse uforklarlig. Min Ro havde noget Overnaturligt ved sig. Henimod Klokken ni om Aftenen hørte jeg Regnen risle ned udenfor. For at slukke min brændende Tørst, rullede jeg ligesom igaar Bordet hen til Væggen, stillede Stolen der paa og opfangede ligesom sidste Gang Regnen i mit Lommetørklæde. Derpaa lagde jeg mig tilrette i Lænestolen til min, som jeg haabede, sidste Søvn.

En Del af Natten tilbragte jeg i rolig Søvn; men snart begyndte Fortvivlelsen med fornyet Heftighed at rase i mig. Det forfærdelige i min Stilling stod klart og tydeligt for mig, en frygtelig Angst kom over mig, jeg vovede næppe at aande. I Hjørnet lige overfor mig saa jeg atter Katten. Den havde sandsynligvis allerede vænnet sig til Synet af mig, thi da jeg rejste mig, blev den rolig liggende. Da fik jeg pludselig en Tanke, som Himlen selv maa have indgivet mig. Jeg nærmede mig Dyret, holdende Lommetørklædet, hvorpaa mit Navn var broderet, mellem Tænderne. Da jeg mærkede, at Katten vilde flygte, kastede jeg mig over den og tvang den saaledes til at blive. Medens den nu borede sine Kløer i mit Kjød, bed om sig og teede sig som rasende, bandt jeg, betvingende Smerten, mit Lommetørklæde om dens Hals og lod den først undslippe efter at have forvissat mig om, at den ikke kunde frigjøre sig derfor. Næppe mærkede den, at den var fri, før den saa hurtig som muligt smuttede ud gennem Hullet i Muren. Jeg kastede mig paa Knæ og bad Gud velsigne mit Fore-

tagende. Midt under Bønnen blev jeg overfalden af en saadan Svaghed, at jeg sank bevidstløs til Jorden.

Længe, længe maa jeg have ligget saaledes. Da jeg vaagnede, befandt jeg mig i et halvmørkt Rum, hvilende paa et blødt Leje. Hvor var jeg? Jeg aabnede og lukkede Øjnene, jeg vilde orientere mig: forgjæves, jeg havde ikke Kraft til at tænke. Smerten, som jeg følte i Hænder og Ansigt, tilkjendegav, at jeg ikke drømte. Foran mig saa jeg to Øjne, som med Æmhed hvilede paa mig. Lidt efter lidt kom jeg til fuld Bevidsthed. Jeg kjendte disse Øjne, og kjendte Haanden, som torrede Sveden af min Pande: min tro Tjener Hubert sad ved mit Leje. Han løftede mit Hoved for at give mig nogle Skefulde Bouillon. Jeg selv var for svag til at lofte Hovedet. Hubert talte ikke, ikke en Stavelse, kun Taarer saa jeg glinse i hans trofaste Øjne. Jeg aabnede Læberne for at spørge, hvorledes jeg var kommen her, men næppe mærkede han min Hensigt, før han sagte lagde Haanden paa Læberne for at hindre mig i at tale. Uden Tvivl havde man anbefalet ham Tavshed ved mit Leje. Han forlod mig ikke et Øjeblik. Jeg gjorde intet videre Forsøg paa at tale, da jeg var for afkræftet til at fatte en klar Tanke, og havde jeg fattet én, saa undslap den mig atter, før jeg kunde udtale den.

I mange Dage og Nætter laa jeg saaledes ubevægelig, for det meste halvt sovende paa mit Leje. Efterhaanden vaagnede min Hukommelse. Jeg huskede mit frygtelige Ophold i Slottet Pracontal. Først nu faldt det mig ind, at jeg ikke havde set min Moder under min Sygdom. Hun, der ellers med ængstelig Omhu vaagede over mig, havde, saavidt jeg huskede, ikke en eneste Gang været hos mig. Var hun maaske syg? Jeg besvarede selv dette Spørsmaal bejaende, thi ellers kunde jeg ikke forklare mig hendes Fraværelse. Jeg rejste mig langsomt op i Sengen og saa omkring i

Værelset; det var et af dem, som vi havde bestemt til Gjæsteværelser. Hvorfor havde man bragt mig hertil og ikke til mit eget Værelse, der laa tæt ved min Moders? Hubert var fraværende. Jeg kunde ikke mere undertrykke Længslen efter min Moder. Sagte, sagte stod jeg op, indhyllede mig i en Slobrok og sneg mig, støttende mig til Væggene, til min Moders Værelse. Flere Gange maatte jeg paa den korte Strækning standse, overvældet af Svaghed. Døren stod paa Klem. Jeg skred igjennem den lille Salon og traadte ind i min Moders Soveværelse. Sengegardinerne vare trukne for. Sagte, for ikke at vække den muligvis Sovende, trak jeg dem til Side. Sengen var tom! Hvor var min Moder? En usigelig Angst greb mig. Jeg saa omkring i Værelset, alt stod paa sin sædvanlige Plads. Der henne ved Vinduet det lille Bord, ved hvilket min Moder plejede at arbejde, Bøgerne, i hvilke hun sædvanlig læste, hendes store Lænestol, den lille Skammel foran, alt, alt var til Stede, men hun selv manglede. Jeg følte, at min Svaghed tog til og lod mig glide ned i min Moders Lænestol, da Døren aabnede sig, og Hubert tilligemed Lægen traadte ind. De havde ikke fundet mig i Sengen og da de anede min Hensigt, vare de ilede her hen.

»Hvor er min Moder?« var det første, jeg raabte dem i Møde. »Hvorfor er hun ikke her? Hvorfor har jeg aldrig set hende under min Sygdom?« »For Guds Skyld, unge Herre, ingen Ophidselse,« sagde Lægen; »De skal faa deres Moder at se, kun rolig, fremfor alt rolig, ellers er hele vor Kunst spildt paa Dem.« I Stedet for at iagttage den mig anbefalede Ro, raabte jeg endnu heftigere: »Jeg vil se min Moder! Hubert,« sagde jeg henvendt til den gamle Tjener, der stod stille og forlegen i en Krog af Værelset, »sig Du mig, hvor min Moder er.« Førend den Gamle kunde svare, kom Lægen ham i Forkjøbet og sagde: »Deres Fru Moder

er rejst bort, da hun af Sorg over Dem blev heftig syg og kun stod til at redde ved en Luftforandring.« — »Hubert, lad straks spænde for,« raabte jeg til den gamle Tjener, »jeg rejser til min Moder for at se hende«. »Det vil De ikke gjøre, Hr. Paul. De er for svag til at være en Time oven Senge, endsige til at gjøre en Rejse,« var Lægens Svar; »jo roligere De forholder Dem, desto snarere vil De blive rask og være i Stand til at gjense Deres Moder.« For Øjeblikket lod jeg mig berolige, da jeg ogsaa virkelig følte, at Ro var højst nødvendig. Da jeg var for svag til at gjøre Tilbageturen til mit Værelse alene, fandt jeg mig i, at Hubert tog mig paa sine Arme som et Barn og bar mig til min Seng. (Sluttes.)

Literatur.

A. Veldenz. Paa vilde Veje. Novelle, oversat fra Tysk. Med Forord af Dr. K. Krogh-Tønning. Kristiania, J. T. Mallings Boghandels Forlag. II. og 199 Sider. Pris 1 Kr. 90 Øre.

Iblandt de nyere novellistiske Bøger, som udkomme i vort protestantiske Norden, findes der sjælden saadanne, som ubetinget kunne anbefales til Læsning i katholske Hjem. Thi sædvanlig forsvares der i disse Romaner en Moral, som direkte strider imod Kristendommens Lære; Ægteskabsbrud og Selvmord blive forsvarede og undskyldte og ofte krænkes Blufærdigheden ved utilladelige Skildringer. Og man tør derfor eiheller stole paa Avisernes Anbefalinger, meget bliver der rost, som fortjener Dadel.

Det glæder os derfor, at vi i Dag kunne gjøre vore Læsere opmærksomme paa ovennævnte lille Novelle af A. Veldenz. Det er en Fortælling, som har meget gribende Sider og som helt igjennem fængsler Læserens Interesse. »Paa vilde Veje« hedder den, og

i Brevform skildrer en høit begavet Kvinde sit Levnetsløb. Gangen i Fortællingen er i Korthed følgende. En ung forældreløs Pige er bleven opdragen i et Kloster og beslutter selv at indtræde som Søster i det. Men paa Grund af sin afdøde Faders Bestemmelse skal hun først tilbringe to Aar i Verden. Hun kommer i Huset hos sin rige Formynder i Frankfurt. Denne er ligegyldig overfor Religionen, og hans Hus er et Samlingssted for mange religionsfjendtlige Mennesker. Under Indflydelse af denne Omgivelse taber den unge Pige, der er ukjendt med Verden, snart sin Tro og gifter sig med en vantro Mand. Men hun finder ingen Lykke og ingen Tilfredshed. Hendes Ægteskab er højt ulykkeligt, og først efter mange haarde Prøvelser finder hun Sjælefreden igjen i Troen paa Gud og i ydmyg Underkastelse under hans Villie.

Oversættelsen er god og flydende. Der er kun et Par Steder, hvor Oversætteren øjensynlig har misforstaaet den tyske Originals katholske Udtryksmaade. Bogen er ledsaget af et Forord af Dr. *K. Krogh-Tønning*, den bekjendte protestantiske Dogmatiker i Kristiania. Vi kunne ikke nægte os den Fornøjelse at anføre nogle Linier af hans Forord. »De Anmodninger, jeg har faaet om at skrive »et anbefalende Forord« til denne Bog, har jeg i det længste afslaaet. Dette vilde man maaske finde en lidet »anbefalende« Begyndelse. Men det er ikke saa at forstaa. Jeg vægrede mig af en dobbelt Grund. Den ene var den: Skjønliteraturen er ikke mit Felt. Den anden: Det er for det meste Liv og Forhold i katholske Kredse, som skildres. Og da jeg har nok at gjøre med Spørgsmaalet om katholsk og ikkekatholsk i dets theologiske Form, vilde jeg nødig faa det igjen i skjønliterær Form. Men Bogens Læsning har overvundet mine Betænkeligheder. Der er ingen Tvivl om, at vi her have et særdeles godt Arbejde for os, og at der bag Pseudo-

nymet A. Veldenz skjuler sig et betydeligt Talent«. Han slutter med følgende: »Bogen vil kunne læses med den reneste Interesse af enhver, men turde især være at anbefale Ungdommen i en aandløs Tid.«

Idet vi slutte os til Dr. Krogh-Tønnings Ord, tro vi ogsaa at kunne anbefale Bogen til dem af vore Læsere, som holde af alvorlig Læsning i underholdende Form, og turde den være egnet til ved Lejlighed at blive benyttet som Gave, hvor man ikke foretrækker en udelukkende religiøs Bog. —s—

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

England. Om Nydelsen af berusende Drikke i England skriver »Berl. Tid.« følgende: *The united Kingdom Alliance* har i disse Dage offentliggjort sin interessante Aarsoversigt over, hvad der i Storbritannien og Irland forbruges til berusende Drikke, og Resultatet er bleven at der hertil i 1891 er brugt 141 $\frac{1}{4}$ Mill. Pd. St. eller omtrent 2540 Mill. Kr., hvilken Sum giver et gennemsnitlig aarligt Forbrug pr. Individ, Kvinder og Børn medregnede, af næsten 70 Kr.; hver Familie paa fem Personer har gjennemsnitlig i 1891 brugt omtr. 335 Kr. til berusende Dikke.

Forbruget er i 1891 steget med omtrent 30 Mill. Kr. mod 1890. Konsumen af udenlandske og koloniale stærke Drikke er gaaet ned, men Forbruget af indenlandsk Fabrikata er steget. Stigningen fra 1890 til 1891 har dog ikke været saa stor som fra 1889 til 1890. I England drikkes der mere end i Skotland og Irland, navnlig af Øl; i Skotland og Irland drikkes der mere Brændevin (Whisky), men i England er Udgiften til berusende Drikke pr. Individ størst. England med en Befolkning af 29 Millioner konsumerer for omtrent 490 Milioner Kr. Spirituosa og for 1410 Mill. Kr. Øl. Medens hver Familie paa fem Individder i England i 1891 forbrugte omtrent 365 Kr., var Forbruget for en Familie af samme Størrelse i Skotland omtrent 290 Kr. og

i Irland omtrent 190 Kr.; men, som anført, i de to sidstnævnte Lande drak man forholdsvis mere Brændevin, idet nemlig Skotlands 4 Mill. Mennesker konsumerede for 135 Mill. Kr. Spirituosa og Irlands 4,700,000 Mennesker for 95 Mill. Kr.

Times bemærker i en ledende Artikel om det enormt store Ølforbrug, at Englænderne ikke have Grund til at være stolte af dette; »der kunde holdes to Flaader og to Hære for, hvad der gaar af Øl i Englands Svælg; det Øl, der drikkes i England et enkelt Aar, koster saameget, at Nationalgjældens Renter for 3 Aar kunde betales hermed.« Af disse mange Penge gaar der dog 450 Mill. Kr. i Statskassen i Skikkelse af Afgifter.

Holland. En lignende Statistik, der ikke er mindre bedrovelig, har det hollandske Finantsministerium offentliggjort om *Nydelsen af Brændevin* i Holland. I 1889 kom der $8\frac{3}{4}$ Liter Brændevin paa ethvert Individ. Mest udbredt er Nydelsen af Brændevin i Nordholland, hvor $11\frac{1}{4}$ Liter falde paa ethvert Individ, medens Gjennemsnitsforbrugen i Provinsen Limburg beløber sig til omtrent 3 Liter pr. Individ.

Glædeligere lyder Undervisningsministeriets Statistik, i Følge hvilken Holland nu har 490 *katholske Skoler*, som besøges af 85,000 Born. I 1891 blev der bevilget til de katholske Skoler et Statstilskud af 406,000 Gylden, det er omtrent 5 Gylden pr. Elev. Understøttelsen vilde endog have beløbet sig til 6 Gylden pr. Elev, saafremt Lærerpersonalet havde været talrigere; Skoleloven forlanger nemlig en Lærer for hver 55 Elever. For Statsskolernes Vedkommende er dette Antal foreskrevet fra 1892 at regne; medens de katholske Skoler have faaet bevilget en Frist af 4 Aar.

Frankrig. I Frankrig er i disse Dage Ministeriet, som i to Aar har koketteret med de Radikale og hyklet Venskab overfor Paven, medens det chikanerede Kirken og Gejstligheden i Landet, faldet. Anstodsstenen blev et Lovforslag, ved hvilket Foreningsvæsenet skulde ordnes, d. v. s. ubehagelige Selskaber, navnlig de religiøse Ordener skulde lænkebindes. For de Radikale og Logebroderne var Lovforslaget ikke hadefuldt nok, for de Konservative og Katholikerne var det formeget af det gode. Baade de Radikale og Katholikerne næg-

tede Ministeriet Understøttelse og med tungt Hjærte maatte det bekvemme sig til at stille Ministertabureterne til Præsidentens Disposition.

Samtidig har den h. Fader sendt en *Encyklika* til Frankrigs Biskopper og Troende. Encyklikaen, der er et omfangsrigt Aktstykke, har i Øjeblikket stor Betydning, i det det er en Sanktion af et Manifest, som de franske Kardinaler for nylig have udsendt og hvortil alle Frankrigs Biskopper have erklæret deres Tilslutning. Anerkjendelse af den bestaaende Øvrighed, men en med alle forfatningsmæssige Midler ført *Kamp imod den kirkefjendtlige Lovgivning* — det er dette, som af den h. Stol paalægges de franske Katholiker som Pligt. Republikanerne ville nu vel rette hele deres Vrede imod Rom, men Katholikerne kjende den fælles Grund, paa hvilken de bør stille sig. Ved denne Encyklika klares endelig Situationen. Forhaabentlig ville Katholikerne, hvad Paven udtrykkelig anbefaler, endelig lade alle smaalige Partispørgsmaal fare og danne et stort *katholsk Parti*, der, ligesom Centrum i Tydskland, kan som én Mand drage i Kampen imod den religionsfjendtlige Lovgivning.

Kjøbenhavn. Vi kunne i Dag meddele vore Læsere den glædelige Efterretning, at den bekjendte franske Dominikaner-Prædikant, Pater **H. Lange**, atter i Aar vil komme hertil, for at holde *franske Konference-Foredrag* i Sct. Ansgars Kirke i Lobet af Fastetiden. Det første Foredrag vil rimeligvis finde Sted paa næste Søndag.

Rom. Den 23. ds. døde Kardinal *Mermillod* i Rom. Som Biskop gjæstede den Afdøde for nogle Aar tilbage Norden og holdt ved denne Lejlighed franske Konference-Foredrag i Sct. Ansgars Kirke. R. I. P.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 28. Februar. Quinquagesima. — 29. M. Votivofficium af Sct. Ansgar. — 1. Marts. Ti. Ferialdag. — 2. O. Aske-Onsdag (i Sct. Ansgars Kirke Kl. 9 højtidelig **Askevielse** og **Højmesse**. Fastens Begyndelse). — 3. To. s. Karl den Gode, Martyr. — 4. F. Ihukommelse af Frelserens h. Tornekroue; (Kl. 8¹/₄ h. Broderskabsmesse til Ære for Jesu gudd. Hjærte; Kl. 8 Aften: Korsvejandagt og sakramental Velsignelse). — 5. L. Ferialdag.

Søndag den 6. Marts. 1. Søndag i Fasten.

Korsvejandagt. I Fastetiden holdes i Sct. Ansgars Kirke hver Fredag Aften Kl. 8 **Korsvejandagt** (første Gang den 4. Marts) og hver Søndag Aften Kl. 6 Fastecandagt med Prædiken.

Elisabethforeningen afholder Generalforsamling Søndag den 28. Februar efter Højmessens i Sognekirken. Regnskabet fremlægges, Meddelelse gives om Elisabethforeningens og om Syforeningens Virksomhed, Bestyrelsesvalg foretages. Mødet finder Sted i Lokalet Bredgade 67. 2 Sal o. G.

Sct. Elisabeths Understøttelsesforening holder Møde Søndag den 28. Februar umiddelbart efter Elisabethforeningen og i samme Lokale. Mødetid henved Kl. 12. Medlemmerne afgive Beretning om deres Virksomhed i det forløbne Kvartal og modtage nye Adresser for det kommende Kvartal.

Mariakongregationen for Ynglinge afholder Fælleskommunion Søndag den 6. Marts Kl. 8 i Jesu Hjærtens Kapel, Stenogade (Vesterbro.)

Unios Fastelavnsfest afholdes Søndag den 28. Februar Kl. 7³/₄ i Restauratør Bocks Lokaler. Se **Programmet**, som fulgte med Nr. 6 af Ugebladet til indenbys Abonnenter. Billetter faas følgende Steder: Alb. Hitzinger, Sølvgade 86. 1 S.; R. Mariboe, Østerbrogade 28.; J. C. Günther, Nørre Allé 11, 1 S.; F. Heinlein, Prinsessegade 27. 1 S.; H. Hoffmann, Kjøbmagergade 48.; F. Jensen, Bredgade 64.; Nielsen, Meinungsgade 15.; B. A. Hutters, Østergade 30. 1 S. — **Entré til hele Festen** (Forestilling og Assemblé): Besøgende: 1 Kr. pr. pers. — Medlemmer 50 Øre pr. pers. **Til Forestillingen alene** 50 Øre. Reserveret Plads 50 Øre extra; Børnebilletter 50 Øre.

For al udvist Deltagelse ved min kjære Mands, Litograf C. Clantes Begravelse, Fredag den 19. ds., bringes herved paa egne og Børns Vegne min dybtfølte Tak. Johanne Clante
f. Christensen.

Mødrene gjøres opmærksomme paa, at Foreningens Møde er henlagt til **Tirsdag den 8. Marts.**

Sct. Josefs Gilde. Mødet bortfalder Mandag d. 29 ds. og næste Møde afholdes Mandag d. 7. Marts. (sidste alm. Møde før Generalmødet). Eventuelle Spørgsmaal, som ønskes drøftede paa Generalmødet, bedes indsendte senest inden den 13. Marts til Formanden.

Katholsk Afholdsforening. Askeonsdag holdes ikke Møde.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 10.

Søndagen den 6. Marts.

1892.

Indhold: Fastesalme. Præfationen i Fasten. I Dødsfare. Den h. Josefs Maaned. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Bekjendtgjørelser.

Fastesalme.

—o—

Jeg kunde selv mig hade,
som ved min Synd saa koldt
har Lidelser og Døden
min kjære Frelser voldt.
Men Jesus har mig elsket,
det viste han og led;
og derfor jeg mig elsker
med dobbelt Kjærlighed.

Og derfor jeg det sværger:
det koste hvad som helst,
den Sjæl, som han har elsket
saa højt, skal vorde frelst!
Hvor vilde det ham pine
(og Skylden blev jo vor)
til evig Død at dømme
en Sjæl, han døde for.

J. F.

Præfationen i den h. Messe i Fastetiden.

—o—

Præfationerne i den h. Messe høre ikke blot paa Grund af deres underfulde Melodi, men ogsaa paa Grund af deres ophøjede Tekst til Kirkens højtideligste og mest opløftende Sange. De ere en herlig Takke- og Lovsang og danne, som deres Stilling antyder og deres Navn udsiger (Præfation d. v. s. Fortale), den umiddelbare Indledning til Konsekrationen eller Forvandlingen, den egentlige Ofring. Medens Præfationens Begyndelse og Slutning stedse er uforandret i hele Kirkeaaaret, — den begynder som bekjendt altid med en Opfordring til Taksigelse og slutter med et tre Gange gjentaget »Hellig« (*Sanctus*) — saa veksler derimod Midten af Præfationen efter Tiden og Festen i Kirkeaaaret. I Juletiden er Frelserens Fødsel, i Helligtre Kongers Oktaven er hans Aabenbarelse, i Paasketiden hans herlighedsfulde Opstandelse Bevæggrunden, som begejstrer Kirken og tilskynder den til at istemme netop denne særegne Taksigelse; i den største Del af Fastetiden, d. v. s. fra Askeonsdag indtil Passionssøndag, er det derimod *en kirkelig Øvelse*, der fremstilles som Bevæggrunden til vor Taksigelse, nemlig *Fasten*. Midt i Fastetidens Præfation synges der nemlig saaledes:

»Sandelig, det er billigt og ret, tilbørligt og gavnligt, at vi altid og overalt takke Dig, *Du* hellige Herre, almægtige Fader, evige Gud! *Du som ved den legemlige Faste kuer vore Laster, opløfter vort Sind, forunder os baade Kraft til Dyd og Belønning for den, ved Kristus, vor Herre.*«

Med disse Ord udtales lige saa kort og bestemt som smukt og træffende den gudindviede Fastes heldbringende Virkninger og aandelige Velsignelser.

1. *Den legemlige Faste kuer Lasterne.* Ifølge Guds Villie skal Legemet være Aandens Tjener, men ikke sjældent tilkæmper Legemet sig Herredømmet paa Sjælens Bekostning. »Kjødet begjærer imod Aanden,« siger Apostlen, det bereder os Fristelser og er Sædet for den onde Begjærlighed. Men nu er det klart, at Fasten er et Middel, der er vel egnet til at undertvinge og ydmyge Kjødet, til at holde dets Lyster og Begjæringer i Tømme og til saaledes at kvæle allerede i Spiren en hel Række af Synder, navnlig i Henseende til den hellige Renhed. Fasten tilbagegiver Aanden Herredømmet over Legemet, indsætter atter Aanden i dens Rettigheder og gjenopretter saaledes den rette Orden i Mennesket.

2. *Den legemlige Faste opløfter Sindet.* Jo mindre Aanden bliver besværet af Legemets Byrde, desto bedre kan den hæve sig til Gud og til Betragtningen af de himmelske og evige Ting. »Den daglige Erfaring beviser,« siger den h. Pave Leo, »at Forstandens Skarphed sløves ved Umaadelighed i Drikke, og ved Umaadelighed i Spise svækkes Hjærtets hele Kraft.« Derimod bevirker Faste og Afholdenhed ifølge den samme h. Kirkelærers Udsagn, »at Aanden, fri for Legemets Lidenskaber og Begjærligheder, kan indvie sig med Ro til Betragtningen af den guddommelige Visdom, og fjærnet fra Verdens adspredende Larm og Bekymringer, kan glæde sig ved Betragtningen af guddommelige Ting og ved en Forsmag paa de himmelske Glæder.« Endog de hedenske Vise, som f. Eks. en Pythagoras, have, ved at paalægge deres Disciple Faste og Afholdenhed, forberedt dem til Studiet af deres Lærdomme. Men i Fastetiden fremstiller nu netop Kirken for os Forløsningens største Hemmeligheder og de vigtigste Sandheder, paa hvilke vor Frelse grunder sig, nemlig Jesu Lidelse, Død og Opstandelse, saa vel som vor egen aandelige Opstandelse, for at vi skulle

overveje og betragte disse Hemmeligheder, disse Frelsens Sandheder. Forberedte og rensede ved Fasten, ere vi først i Stand til at betragte disse Hemmeligheder paa en frugtbringende Maade og til Gavn for vor Sjæl,— vor Aand er nemlig ved Fasten bleven mere modtagelig for Oplysningen ovenfra. Thi »det kjødelige Menneske fatter ikke det, som hører Guds Aand til.« Det er derfor heller ikke uden Grund, at alle de Hellige have været saa store Venner af Fasten.

3. Den legemlige Faste skjænker Kraft til Dyd. Fasten, d. v. s. den gudindviende Faste — thi kun om den er der her Tale — er allerede i og for sig en Dydsøvelse; den er en Bodsøvelse, en Selvbeherskelse, en Selvfornægtelse, en Ydmygelse, en Lydighedsøvelse; men den skjænker ogsaa Dyd; thi netop denne Spægelse og Underkuelse af den lavere Sanselighed, denne Hjærtets Frigjørelse og Opløftelse til Gud er den egentlige Kilde til den nødvendige Grundvold for mange andre Dyder og sætter os først i Stand til at udrette noget Stort i Guds hellige Tjeneste. Moses og Elias have ved at faste i 40 Dage forberedt sig til deres store Foretagender; ja, har ikke Frelseren selv begyndt sin Lærergjerning og hele sit Forløsningsværk med Fasten og ligesom indviet det ved Fasten?

4. Den legemlige Faste skjænker Belønning. Fasten skjænker timelig, aandelig og evig Belønning. For at begynde med det mindste, endog legemlige Fordele skjænker Fasten. »Fraadseri dræber flere, end Sværdet,« siger den vise Sirach; »Mange ere allerede døde paa Grund af Umaadelighed, men den Maadeholdne forlænger sit Liv.« De gamle Fædre i Ørkenen, som førte en saa overordentlig stræng Levevis, kun spiste Urter og Rødder og drak Vand dertil, levede meget længe; den h. Antonius opnaede en Alder af 105 Aar, den h. Pakomius en Alder af 110 Aar, og den h. Romualdus endog en Alder af 120 Aar.

Som en fyldestgørende Øvelse skjænker Fasten os Guds Forbarmelse og bortvender fra os hans Straffedomme. Moses faster, og Israels Folk bliver frelst; Judith faster og opnaar Sejr over Holofernes; hele Ninive faster og bliver skaanet; David faster og bliver efter sit dybe Fald atter taget til Naade.

Aandelig Løn skjænker Fasten heneden. Som Bevis kunne de Hellige tjene, som ofte netop paa Grund af deres legemlige Spægelse modtog en saadan Fylde af indre Trøst og Glæde, at de bønfuldt Gud om, at holde inde med sin Godhed imod dem; de vare ikke i Stand til at rumme i deres Hjærte den himmelske Glæde og Fryd, der som en Strøm udgjød sig over dem.

Endelig skjænker Fasten evig Belønning. »O lykkelige Bod,« siger den h. Petrus af Alcantara, det beundringsværdige Eksempel paa et selvforægtende Liv, da han efter sin Død viste sig for den h. Theresia, »o lykkelige Bod, som har erhvervet mig en saadan Herlighed.«

»Hvo som saar i Kjødet, skal høste Fordærvelse af Kjødet; men hvo som saar i Aanden, skal høste evigt Liv af Aanden.«

I Dødsfare,

(7)

—o—
(Sluttet.)

Min Helbredelse skred langsomt fremad, endelig sejrede min ungdommelige Natur, og jeg kunde efter 14 Dages Forløb af og til forlade Sengen. Alle mine Spørgsmaal angik min Moder. Man gav mig stedse undvigende Svar. Dette forekom mig mistænkeligt. Jeg vilde, jeg maatte have Vished. Og den skulde jeg faa, en sørgelig Vished.

Det var en smuk Efteraarsdag. Jeg sad ved Vinduet og saa ud over den herlige Park, da Hr. Hunt, Sognepræsten i Monségur, traadte ind. Efter at have udtrykt sin Glæde over at se mig i saa god Bedring, greb han min Haand og holdt den fast, medens han længe og indtrængende talte om Hengivelse i Guds faderlige Vilje. I Begyndelsen vidste jeg ikke, hvad han sigtede til med sin Tale, men pludselig faldt det som Skæl fra mine Øjne. Uden at man havde sagt mig det, stod det klart for min Sjæl: Hun, som jeg havde elsket over alt i Verden, var ikke mere. Jeg afbrød ham med Udraabet: »Hun er død!« »De har gættet det, kjære Paul, deres Fru Moder er gaaet ind til det himmelske Fædreland,« svarede han under Taa- rer. Min Smerte kjendte ingen Grænser. Højt hul- kende kastede jeg mig paa Knæ; jeg kaldte mig hendes Morder, jeg forbandede min Redning, jeg ønskede, at jeg var død i Fængslet. Hvad var Livet for mig uden min Moder? Hun havde været Alt for mig; med en Beundring, der næsten grænsede til Tilbedelse, havde jeg set op til hende. Nu var hun død, død ved min Skyld. Hr. Hunt forsøgte at trøste mig; jeg stødte ham tilbage. Hvad er al menneskelig Trøst i saa- danne Øjeblikke! Da Smertens første Heflighed var gaaet over, begyndte jeg at spørge om de nærmere Omstændigheder ved min Moders Død. Jeg vilde, at man ikke skulde fortie det ringeste med Hensyn til den kjære Afdøde. Hr. Hunt, der vel holdt det for det bedste, punktlig at efterkomme mit Ønske, fortalte nu følgende:

»Efter at Deres Venner i lang Tid forgjæves havde søgt efter Dem i Slottet Pracontal og i Parken, vendte de tilbage hertil i den Mening, at De havde spillet dem et Puds og var ilet til Monségur ad en anden Vej. Ernst de Causans begav sig i ungdommelig Ubetænk- somhed straks til Deres Moders Værelse for at spørge

efter Dem. »Er Paul da ikke hos Eder?» sagde hun bestyrtet. »Han er dog gaaet ud med Eder.« Da man nu fortalte hende det nærmere og nævnede Slottet Pracontal, blev hun greben af en frygtelig Anelse. »Han er forulykket!« var det Smertensskrig, som undslap hendes Hjærte. »Søg efter min Søn!« tilraabte hun det forsamlede Tjenerskab. »Jeg udlover halvtredsindstyvetusind Francs til den, der finder ham, ja, hele min Formue vil jeg give, kun søg efter mit Barn.«

Fru de Ravenols Smerte er ikke til at beskrive. Hun ilede selv med sine Tjenere og Folk fra Omegnen til det ulyksalige Slot; Regnen tvang hende til at vende om. Hele Natten igjennem vedblev man at søge. Da det blev Dag, og de udsendte Tjenere stedse vendte tilbage med uforrettet Sag, ilede Deres Moder endnu engang ud, for selv at overtyde sig om, at al Søgen var forgjæves. Smerten overvældede den allerede svage Frue: afmægtig sank hun sammen ved Indgangen til det Pracontal'ske Slot. Man bar hende hjem. Den tilkaldte Læge erklærede hendes Tilstand for haabløs. To Timer kæmpede hun med Døden, da opgav hun Aanden, idet hun højt udtalte deres Navn, Hr. Paul.«

Her holdt Præsten indę. Taarerne kvalte hans Stemme. Jeg havde, med Fortvivelse i Hjærtet, aandeløs hørt til, for ikke at gaa glip af en eneste Stavelse. Jeg kunde ikke græde mere; Gud nægtede mig denne de Ulykkeligens eneste Trøst. Efter en lang, lang Pavse bad jeg Hr. Hunt fortælle mig, paa hvilken Maade jeg var bleven reddet.

»Det var om Morgenen paa den tredje Dag efter Deres gaadefulde Forsvinden, at den gamle Dufours fjortenaarige Søn aandeløs kom løbende ind til sine Forældre, holdende i Haanden et Lommetørklæde med Initialerne »P. de R.« Paa Forældrenes Spørgsmaal, hvorledes han var kommen i Besiddelse af Tørklædet,

fortalte Drengen, at medens han havde været i Begreb med at undersøge en Fuglerede i en Tagrende, havde han set Katten Farouche komme ud af en Aabning i Muren lige overfor. Tørklædet var bundet om dens Hals, og det havde kostet megen Umage at faa det løst, da Dyret var ganske rasende. Man gættede strax, at de paa Tørklædet broderede Initialer ikke kunde betyde andet end Paul de Ravenol. »Altsaa lever den unge Mand endnu!« var Familien Dufours enstemmige Udraab. »Han er her i Slottet og har bundet Tørklædet om Kattens Hals for derved at underrette os om hans Skjæbne og paakalde vor Hjælp.« Strax lod Dufour sig føre hen til Stedet, hvorfra Sønnen havde set Katten komme ud. Ved Hjælp af en lang Stige steg den gamle op til Muraabningen, gennem hvilken han til sin største Forbavselse opdagede et Rum og i dette Rum Deres Skikkelse udstrakt paa Gulvet. Med Hammer og Brækjern udvidede han Aabningen saa meget, at han bekvemt kunde stige igjennem. Han bar Dem nu paa sin Ryg til sin Boplig. I Begyndelsen holdt man Dem for død, da de henlaa 24 Timer uden at ytre ringeste Livstegn. Men ved Familien Dufours og den tilkaldte Læges Anstrengelser lykkedes det tilsidst at kalde Dem til Live. To Dage senere bar man Dem til Slottet. Dufour har ogsaa hentet Skelettet, hvilket man strax erkjendte at være de jordiske Levninger af Frøken de Pracontal, ud af det skrækkelige Fængsel. Med alle Æresbevisninger er den for 25 Aar siden forulykkede bleven bisat i den Pracontalske Familiebegravelse. Døren til Fængslet er det hidtil ikke lykkedes at aabne.«

Hr. Hunts Beretning var til Ende, og efter at han paa bedste Maade havde søgt at trøste mig, tog han Afsked med Løfte om at gjentage sit Besøg den følgende Dag. Længe efter hans Bortgang blev jeg siddende med Hænderne for Ansigtet. Jeg led frygteligt

baade paa Legeme og Sjæl. Huberts Stemme, der bad mig om at begive mig til Ro, vakte mig af min smertelige Grublen. Mekanisk lod jeg mig afklæde. Jeg havde slet ingen Følelse for hvad der foregik omkring mig. Kun det ene: »Min Moder er død ved min Skyld!« stod skrækkelig klart for min Sjæl.

Der hengik atter otte Dage. Min Ungdom sejrede, og jeg var helbredet, rigtignok kun paa Legemet, thi den skjærende Smerte i mit Indre havde aldrig ophørt. Mit første Besøg gjaldt Fru de Pracontal. Den gamle Dame modtog mig med største Hjærtelighed. Hun fortalte mig, at det endnu ikke var lykkedes at aabne Døren til mit ulykkelige Fængsel, heller ikke havde man kunnet finde nogen anden Udgang end gennem den udvidede Muraabning. Samme Dags Eftermiddag gik jeg efter Fru de Pracontals Ønske tilligemed Dufour og nogle Tjenere til Slottet, for at vise Vejen, ad hvilken jeg den Gang var gaaet. Kun med Møje lykkedes det at finde den lille Knap, der havde aabnet den første Dør for mig. Efter at vi igjennem denne var traadt ind i den mørke Gang, lykkedes det ved Hjælp af det medbragte Lys at finde den lille Slaa, der aabnede Døren til mit Fængsel. Vi traadte ind, og ligesom forrige Gang slog Døren i efter os med stor Larm. Forgjæves saa vi efter et Middel til at aabne den. Vi saa os nødsagede til at stige ud igjennem Muraabningen, til hvilken vi havde været saa forsigtige at stille Stiger. Først ved Hjælp af tilkaldte Ingeniører opdagede man Grunden til at man ikke kunde aabne Døren. Denne var nemlig forbunden med Jærnkjæder under Gulvet. Disse Jærnkjæder vare atter befæstede til en Knap i den mørkeste Krog af Værelset, som kun en Indviet kunde finde. Trykkede man paa denne Knap, saa sprang Døren op, som drev af en Fjeder. Vi kunde ikke noksom beundre

den kunstige Indretning, der var bleven saa skæbnesvanger for to Mennesker.

Fru de Pracontal lod det sørgelige Sted omdanne til et Kapel, i hvilket hun bad for sin ulykkelige Datters Sjælero. Jeg udbad mig Tilladelse til engang imellem at turde besøge Kapellet. Fru de Pracontal levede ikke længe efter at hendes Datters Lig var fundet. Efter tre Maaneders Forløb blev Moderens jordiske Levninger bisatte i Familiebegravelsen, ved Siden af hendes Datters. Slottet Pracontal bebos nu af hendes Arvinger, hos hvilke jeg er en daglig, velsét Gjæst. For Familien Dufour, hvis Mod jeg har at takke for min Redning, udsatte jeg en Livrente, der yder dem et sorgfrit Udkomme. Fyrretyve Aar ere nu henrundne siden min vidunderlige Redning, og jeg er bleven en gammel Mand, men ligesaa friskt, som om det havde været igaar, staar for mig Mindet om de tre skrækkeligste Dage i mit Liv, som jeg tilbragte i Dødsfare.

St. Josefs Maaned.

—o—

Martsmaaned er indviet til *den h. Josef*, ligesom *Majmaaned* er indviet til *den h. Gudsmoder*. Skjønt vi altid skulle holde Jesu h. Plejefader i Ære, saa bør vi dog navnlig i denne Maaned, i hvilken vi fejre hans Navnedag (19 Marts), med særegen Tillid og Andagt anraabe om hans Forbøn hos Gud.

Vi kjende kun lidt til denne store Helgens Levnetsløb, den h. Skrift omtaler ham kun med faa Ord. Hans Ungdom er indhyllet i det dybeste Mørke. Han stammer rigtignok fra Davids kongelige Slægt; men da fremmede Herskere førte Scepteret over Juda, delte han Skjæbne med alle den store Konges Efterkommere og førte, ligesom de, et fattig og skjult Liv. Ifølge Traditionen var han Tømrer og erhvervede ved haardt Arbejde det daglige Brød til sig og Sine.

Første Gang nævner Evangelisten hans Navn, idet han omtaler Jesu Slægtregister. »Men Jakob avlede Josef, Marias Mand, og af hende er Jesus født, som kaldes Kristus.« Derefter beretter Evangelisten om hans Kummer, da det viste sig, at hans trolovede Brud havde undfanget af den Helligaand. »Da aabenbarede sig en Engel for ham i Drømme og sagde: Josef, Davids Søn, frygt ikke for at tage Maria som din Hustru til dig; thi det, som er avlet i hende, er af den Helligaand.« Den Hellige blev fuldkommen trøstet og beroliget, og han gjorde efter Engelen's Ord. »Men da Josef vaagnede op af Søvn, gjorde han, som Herrens Engel havde befaleet ham, og han tog sin Hustru til sig.« Fremdeles taler den h. Skrift om Josef, da han, ifølge Kejser Augustus' Befaling, rejste til Bethlehem, for at lade sig indskrive. »Men ogsaa Josef drog op fra Galilæa, fra Staden Nazareth til Judæa til Davids Stad, som kaldes Bethlehem; fordi han var af Davids Hus og Familie, for at lade sig indskrive tillige med sin trolovede Hustru Maria.« Og efter at en Engel havde forkyndt Hyrderne om Jesu Fødsel, »skyndte de sig, kom og fandt baade Maria og Josef og Barnet, som laa i Krybben.« Da den hellige Moder derefter rejste til Jerusalem, for ifølge Mose Lov at fremstille sit Barn i Templet for Herren, ledsagede den h. Josef hende derhen og var Vidne til den ærværdige Olding Simeons underfulde Spaadom om Verdens nyfødte Frelser. »Efter at Marias Renselsesdage efter Mose Lov vare fuldkommede, førte de Jesus til Jerusalem, for at fremstille ham for Herren. Og Josef og hans Moder forundrede sig over de Ting, som bleve sagte om ham.« Kong Herodes tænkte paa at dræbe Barnet; da aabenbarede sig atter Engelen for den h. Josef og opfordrede ham til at flygte til Ægypten. »Staa op og tag Barnet og dets Moder og flygt til Ægypten og bliv der, indtil jeg siger dig til. Og han stod op, tog om Natten Barnet og dets Moder med sig og drog bort til Ægypten, og han blev der indtil Herodes var død. Men saasnart Herodes var død, se, da aabenbares Herrens Engel i en Drøm for Josef i Ægypten og sagde: Staa op og tag Barnet og dets Moder, og drag til Israels Land; thi de ere døde, som stode Barnet efter Livet. Saa stod han op, tog

Barnet og dets Moder, og kom til Israels Land. Men da han hørte, at Archelaus regerede i Judæa i Stedet for sin Fader Herodes, frygtede han for at drage derhen, og advarét i en Drøm drog han til Gallilæa og kom til den Stad, som kaldes Nazareth.« Det er alt, hvad den h. Skrift meddeler os om den h. Josefs Liv, og Evangelisterne omtale ham ikke senere. Ifølge Traditionen døde den Hellige i Jesu Arme, endnu førend denne beynde sin offentlige Lærergjerning.

Det er saaledes kun nogle faa Træk af Jesu hellige Plejefaders Liv, som Skriften har bevaret, men af det Meddelte kunne vi tilstrækkelig lære hans ophøjede Værdighed og Hellighed at kjende, og opfylde vore Hjærter med Kjærlighed og ærbødig Andagt til ham. Gud overdrog til ham det Embede, at være hans enbaarne Søns Plejefader og Marias Brudgom, en Værdighed, der er saa stor og ophøjet, at ingen dødelig Skabning kan modtage den større og mere ophøjet. Guds Søn, ved hvem Alt er skabt, Himlens og Jordens Herre, den evige, almægtige, store Gud, var den h. Josef underdanig, som et Barn over for sin Fader, og værdigede sig, at blive anset for hans Son; den h. Josef skulde yde det guddommelige Barn Næring, Pleje og Beskyttelse og i enhver Henseende nære Faderomhu for det. »Du kan deraf slutte dig til,« siger den h. Bernhard, »hvilken Mand den h. Josef har været, hvem Gud beskikkede til at være en Trøster for hans Moder, en Ernærer af hans Legeme og den trofaste Medhjælper i Henseende til den store guddommelige Raadslutning paa Jorden.« Men ved sin store Hellighed gjorde den h. Josef sig værdig til dette højeste Embede. Skriften kalder ham en retfærdig Mand, og der gives ingen Dyd, som ikke glimrede i hans Liv. Hos ham finde vi den højeste jomfruelige Renhed, den stærkeste Kjærlighed til Gud og til Næsten; vi beundre hos ham den fasteste Tro, den dybeste Ydmyghed, den urokkeligste Taalmodighed, den fuldkomneste Lydighed, den uforandrede Troskab kort sagt alle Dyder i højeste Grad. Netop denne fremragende Hellighed og Fuldkommenhed i Henseende til Dyder gjorde ham værdig i Guds Øjne til at være den reneste Jomfrus Brudgom.

Men paa Grund af hans ophøjede Værdighed og

fremragende Hellighed bør vi ogsaa vise den h. Josef særegen Ærbødighed og sætte stor Tillid til hans mægtige Forbøn hos Gud. Thi naar Gud saa gjerne bønhører de andre Helliges Bønner, fordi de ere hans elskede Venner, hvad vil da den h. Josefs Bøn ikke formaa hos ham, eftersom han kan træde frem for Gud med en Faders Anseelse! »Gud,« siger den h. Thomas af Aquino, »har skjænket nogle Hellige den Naade, at de kunne hjælpe dem, der anraabe dem, i visse særlige Anliggender, men den h. Josef er det forundt, at yde Hjælp i enhver Nød, i ethvert Anliggende, og at beskytte og beskjerme Alle, som med Tillid og Andagt tage deres Tilflugt til ham,« Med denne Udtalelse stemmer ogsaa den h. Theresia overens. »Indtil denne Time,« siger hun, »mindes jeg ikke, at jeg nogensinde har bedet den h. Josef forgjæves om nogetsomhelst. Det er forbavsende, hvilke store Naadegaver, Gud har forundt mig ved denne kjære Hellige, og af hvor mange Farer for Legeme og Sjæl han har udfriet mig. Gud synes, at have givet andre Hellige Magt til, at hjælpe i enkelte Tilfælde; men den h. Josef, det ved jeg af Erfaring, hjælper i enhver Nød. Hvo som ikke vil tro mig, beder jeg for Guds Skyld, om at forsøge det en Gang, og han vil selv erfare, hvilken Fordel det bringer med sig, at anbefale sig andægtigt til den h. Josef.«

Denne store, andægtige Tillid var det ogsaa, som bevægede Pius IX til at stille alle de Troende under den h. Josefs Beskyttelse, idet han efter mange Biskoppers Anmodning gjorde Jesu h. Plejefader til hele den katholske Kirkes Skytspatron, og anordnede, at den 19. Marts skulde fejres som en Festsdag af første Klasse. Lad os derfor altid og navnlig i denne Maa-
ned ære og anraabe den h. Josef med særegen Tillid, lad os tillidsfuldt henvende os til ham i alle Legemets og Sjælens Anliggender, og vi ville erfare, hvor mægtig hans Forbøn er. Men frem for alt bør vi ikke undlade at anbefale os til hans Forbøn, for af Gud at opnaa den Naade, at dø en Gang en salig Død.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. I Følge privat Meddelelse fra Rom har den hellige Fader ophøjet det danske Præfektur til et *Apostolisk Vikariat* og i den Anledning under 22. Febr. udnævnt den højærværdigste apostoliske Præfekt Msgr. *Johannes von Euch* til *Biskop* og *apostolisk Vikar*. Vi hilse Alle denne Ophøjelse med inderlig Glæde, da den jo er et Tegn baade paa den Kjærlighed og Omhu, som Kirkens øverste Overhoved, Pave Leo XIII nærer overfor de danske Katholiker, og paa den lykkelige og velsignelsesrige Fremgang, som vor h. Kirke har vundet i vort Fædreland, siden Religionsfrihedens uskattefulde Gode blev os til Del ved Danmarks Riges Grundlov. Efter at Kirken langsomt men sikkert havde arbejdet sig frem iblandt vore Landsmænd, blev den i 1869 et apostolisk Præfektur med afdøde Msgr. *Herm. Grüder* som første apostoliske Præfekt. Og nu efter ca. 23 Aars Forløb opnaa vi den Glæde, at se i Msgr. *von Euch* den første *Biskop siden Reformationen* her i vort Fædreland.

Den apostoliske Vikar, Msgr. *von Euch*, der er født i Meppen i Hannover den 21. Jan. 1834, besøgte indtil 1852 den lærde Skole i sin Fødeby. Efter at have absolveret sine Studier der med Udmærkelse, fortsatte han dem ved det filosofiske og theologiske Fakultet i Münster og derefter i Mainz. I 1855 modtog han Subdiakonatsvielsen i Hildesheim, Diakonatsvielsen i 1857 i Paderborn og fungerede indtil 1859 som Lærer i den grevelige Stollbergske Familie. Fra 1859—60 opholdt han sig i Præsteseminariet i Osnabrück og modtog sammesteds den 18. Jan. 1860 Præstevielsens hellige Sakrament af daværende Biskop, Dr. *Paulus Melchers*. Samme Aar sendtes han af Biskoppen af Osnabrück, som den Gang ogsaa var aposto-

lisk Provikar for Danmark, til Kjøbenhavn som Vikar ved St. Angars Kirke, og Aaret efter, 1861, udnævntes han til Kapellan ved samme Kirke. Den 4. Okt. 1864 kaldedes han til Sognepræst for Menigheden i Fredericia, hvor han virkede i henved 20 Aar. I Slutningen af 1883 udnævntes han af den nuværende Biskop af Osnabrück, Dr. B. Høting, til Domherre i Osnabrück og indstalleredes i Embedet den 6. Dec. 1883, men resignerede atter paa denne Værdighed, da han den 17. Febr. 1884 udnævntes af Pave Leo XIII til apostolisk Præfekt for Danmark. Vi tro at være en Tolk for alle Danmarks Katholiker, naar vi her ønske Msgr. *von Euch*, hvis hele præstelige Virksomhed (32 Aar) har været helliget Danmark, et hjærteligt »*Ad multos annos*,« en lang biskoppelig Virksomhed iblandt Danmarks Katholiker!

— Tilligemed Danmark er ogsaa *Norge* blevet ophøjet til et apostolisk Vikariat, og dets apostoliske Præfekt, Msgr. Dr. *Joh. Bapt. Fallize* udnævnt til Biskop og apostolisk Vikar. Ogsaa den apostoliske Vikar i Sverige, Msgr. *A. Bitter*, er samtidig udnævnt til Biskop.

— Pater *H. Lange's* Foredrag, som i Aar holdes hver *Søndag* og *Torsdag* Kl. 3, ville blive oversatte paa *Dansk* og optagne i Ugebladet i Løbet af Faste-tiden; samtidig ville de ogsaa blive udgivne paa *Fransk* og som Tillæg til Ugebladet være til Salgs ved Kirkens Indgang.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 6. Marts. 1. **Søndag i Fasten.** — 7. **M.** Thomas af Aquino. Bekjender og Kirkelærer. — 8. **Ti.** Johannes af Gud, Bekjender. — 9. **O.** (Tamperdag) Franciska Romana, Enke. 10. **To.** 40 Martyrer i Sebaste. — 11. **F.** (Tamperdag) Ihukommelse af Frelserens h. Landse og Nagler. — 12. **L.** (Tamperdag) Gregorius, Pave og Kirkelærer.

Søndag den 13. Marts. 2. **Søndag i Fasten.**

Korsvejandagt. I Fastetiden holdes i Set. Ansgars Kirke hver Fredag Aften Kl. 8 **Korsvejandagt** og hver Søndag Aften Kl. 6 Fasteandagt med Prædiken.

Mariakongregationen for Ynglinge afholder Fælleskommunion Søndag den 6. Marts Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel, Stenosgade (Vesterbro.)

Prédications en Français. A partir du 6 Mars le révérend Père **H. Lange** de l'ordre des Dominicains commencera une série de sermons en français dans l'église de St. Ansgaire, lesquels auront lieu chaque **dimanche** et **jeudi** à 3 heure de l'après-midi. L'entrée en est libre à tous ceux, qui désirent en profiter.

Franske Konferents-Foredrag. Fra 1. Fastesøndag af agter den højærv. Pater **H. Lange** af Dominikanerordenen hver **Søndag** og **Torsdag** Eftermiddag Kl. 3 at holde fransk Prædiken i Sct. Ansgars Kirke. Under disse Prædikener ville alle Kirkestolene være oplukkede og tilgængelige for de Førstkommende.

Rosenkransbroderskabet afholder sit maanedlige Møde med Prædiken og Procession Søndag den 6. Marts i Sct. Ansgars Kirke Kl. 6 Aften. **Jomfruernes Forening** deltager i Processionen. Medlemmerne af **Broderskabet** og af **den levende Rosenkrans** indbydes til at møde talrigt.

Literatur. I Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn (Gothersgade 49) og hos Dhrr. Gejstlige faas: P. P. Nr. 9: **St. Josef.** (Pris 25 Øre.) — **Via Crucis** eller **Korsvej** (Pris 25 Øre.) — Crasset: **Passionsandagt** (Pris 50 Øre).

Mødreforeningen. Tirsdag den 8. Marts Kl. 8¼ læses den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggender. Efter Messen holdes et kort Foredrag.

Vincentskonferentserne holde Fælleskommunion i Sognekirken Søndag den 6. Marts Kl. 8. Samme Dag finder Generalmøde Sted Kl. c. 11½ efter Højmessens i Sct. Ansgars Kirke. Mødet afholdes i Svendeforeningens Lokale, Bredgade 67, 2. S. o. G. Til den gode Sags Fremme vilde det bidrage meget, naar samtlige aktive og alle passive, bidragydende Medlemmer gave Møde, som det er Skik og Brug i Udlandets Konferentser.

Lokalbestyrelsen.

Lejlighed søges. En ældre Enke søger til Flyttedagen et umøbleret Værelse og Kjøkken (eller lidt Adgang til samme). Billet nrk. Værelse modtager Redaktionen.

Sct. Josefs Gilde. Mandag d. 7. Marts Kl. 8½ sidste alm. Møde før Generalmødet. Eventuelle Spørgsmaal, som ønskes drøftede paa Generalmødet, bedes indsendte senest inden den 13. Marts til Formanden.

Unio: Søndag den 6te Marts afholdes Møde i Lokalet Østergade 32.

Ny Literatur. I Dag er udkommen: P. P. Til Forsvar for Sandheden. Nr. 11. **Altrets Sakramente.** (Pris 25 Øre.)

Den katolske Syge og Ligkasse afholder en ekstraordinair Generalforsamling Mandagen d. 21. Marts Kl. 8 Aften i Forsamlingsværelset i Præsteboligen ved St. Ansgar.

Bestyrelsen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 11.

Søndagen den 13. Marts

1892.

Indhold: Pater H. Lange's første Foredrag. Til Forsvar for Sandheden. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Pastor Schepelerns Skjældsord. Bekjendtgj.

Pater H. Lange's første Foredrag.

(Stenograferet efter Duployés System af C. Brandt; oversat af A. J.)

—o—

Mine Brødre, jeg kan ikke sige eder, hvor stor den Glæde er, som jeg føler ved at befinde mig midt iblandt eder. Ifjor sagde jeg eder, da jeg første Gang optraadte her: I gjenkalde Mindet om hine Dominikanere, om hine *Sortebrødre*, som I kalde dem ikke uden lidt Ondskab, I mindes hine *Sortebrødre*, som have levet midt iblandt eder, som have forkyndt Evangeliet for eders Forfædre. Jeg sagde til eder: Jeg er en af deres Efterkommere, en af deres Medlemmer, jeg er ikke en Fremmed midt iblandt eder. Men dersom jeg kunde sige saaledes ifjor, kan jeg dog sige med endnu større Ret i Aar, at vi kjende hverandre og at sympathiske Baand forene os indbyrdes. Jeg har ikke glemt den hjertelige Modtagelse, som I beredte mig, Tilliden, som I viste mig og som et Aars Skilsmisse

ikke har kjølnet, og den gode Stemning, hvori I befandt eder ved min Afrejsé. Jeg kjender for øvrigt den Iver hvormed Katholicismens Sædekorn, som jeg havde nedlagt i eders Sjæle, ere blevne dyrkede og udviklede af den katholske Gejstlighed i Kjøbenhavn og navnlig af Hs. Højærværdighed den apostoliske Vikar, hvem Kirkens Overhoved, som bekjendt, har ophøjet til den biskoppelige Værdighed, som en retfærdig Belønning for den lange og tro Tjeneste, han har ydet i Løbet af 32 Aar i den danske Mission. Det er derfor med fuldkommen Tillid og ublandet Glæde, at jeg gjenoptager i Aar den afbrudte Gjerning, for at udgyde, dersom det er muligt, over et endnu større Antal Sjæle Lyset og Sandheden, som alene findes i Katholicismen.

Gjeringen, som vi skulle foretage sammen i Løbet af Fastetiden, fordrer, at I ere fuldstændig gjennemtrængte af den. Det er ikke for en ringe Sag, mine Brødre, at jeg er kommen fra Frankrigs Kyster; jeg er ikke kommen for at smigre eders Øjne eller Øren; har jeg forladt mine Arbejder og mine Venner, saa er det for midt iblandt eder at udføre en stor Gjerning, en Gjerning, der er større end alle andre menneskelige Gjeringer. Thi, mine Brødre, alle menneskelige Gjeringer have kun timelige Interesser til Gjenstand, de strække ikke ud over Tidens og Jordens Grændser. Men den Gjerning, som vi staa i Begreb med at begynde, har eders Sjæls Interesser til Gjenstand. Denne Gjerning vil have evige Følger for eder. Det er Granskningen og Afsløringen af den religiøse Sandhed, som skal styre eders Liv paa Jorden og som senere hen skal bidrage til eders Sjæls Frelse i Evigheden. I se, at der gives intet højere, intet vigtigere, intet alvorligere. Men idet vi underkaste os denne Gjerning, mine Brødre, maa I ogsaa medbringe visse Egenskaber, som kunne sikre et heldigt Resultat. Den første af

alle Betingelser er Oprigtighed og Alvor. Det er nødvendigt, at I ere fast bestemte paa at ville finde Sandheden og at ville overgive eder til den, naar I have fundet den, og for at I kunne være i Besiddelse af denne Oprigtighed i Henseende til Sandhedens Søgning, maa I være beredte til at give Afkald paa eders gamle Meninger, naar I have erkjendt deres Falskhed. Det er nødvendigt, at I ere beredte til at opofre eders tidligere Fordomme, at I endelig ere beredte til at trodse for Guds og for eders Sjæls og for Sandhedens Skyld de Vanskeligheder, som I kunne møde, f. Ex. i eders Familie eller fra eders Venners Kritik og Spot, eller i de Fjendtligheder, som man i vore Dage møder, naar man vil omvende sig til Sandheden. Det er sjældent, mine Brødre, at man fuldtud er i Besiddelse af denne Alvor. Ak! i Henseende til dette Punkt skuffer man sig ofte! Der gives saaledes dem, der, uden at de tilstaa det for dem selv, frygte for at se klart, frygte for Lyset, frygte for at opdage, at de befinde sig i Vildfarelsen. Og naar man vil vise dem til Rette, naar man vil aabne Øjnene paa dem, blive de vrede, utaalmodige, hæftige og de sige ligesom Jøderne til deres Profeter: Forkynd os ikke Sandheder, men behagelige Ord, saa ville vi høre paa eder. Det er om dem at Jesus har sagt, at de elske Mørket mere end Lyset. Der gives Andre, som begynde med en god Villie at søge Sandheden, men de ere ikke udholdende. Efter at have spurgt ligesom Pilatus: Hvad er Sandhed? Hvor er Sandheden? gaa de bort, uden at have hørt Svaret. Eller som hin Yngling i Evangeliet, der rettede Spørgsmaal til Frelseren og bl. a. spurgte ham: Hvad skal jeg gjøre for at vinde det evige Liv? og som gik bedrøvet bort fordi han ikke havde Mod til at gjøre det, hvortil Jesus raadede ham. Der gives Mennesker, som ogsaa komme og spørge os: Hvad skulle vi gjøre for at vinde det evige Liv? for at finde Sandheden? og naar man

saa siger dem, hvad de maa gjøre, naar man taler til dem om de Ofre, som Sandheden fordrer af dem, saa gaa disse Mennesker bedrøvede bort og fuldstændig modløse, fordi de ikke have Mod nok til at opfylde det, som Gud, som Samvittigheden, som Sandheden fordrer af dem.

Der gives ogsaa Saadanne, som efterligne Jøderne, hvem Jesus bebudede Hemmeligheden om Eucharistien, om hans virkelige Nærværelse, da han sagde til dem: Jeg vil give eder mit Kjød at spise og mit Blod at drikke; og de da raabte: Hvorledes kan man høre paa en saadan Tale? og de gik bort, de forlode ham, de hørte op med at vandre i hans Følge. Der gives nemlig Mennesker, som, naar de høre af Præstens Mund Ord, der falde dem til Besvær og som dog ere Udtryk for Sandheden, ere altfor svage, altfor dovne til at bære Sandhedens Byrde; disse Mennesker blive vrede og sige ogsaa: Det er umulig at høre paa en saadan Tale og de gaa deres Vej, bortfjerne sig, og de tænke ikke paa, at, idet de gaa bort, bortfjerne de sig fra Sandheden og maaske fra den evige Frelse.

Hos andre hidrøre Vanskelighederne fra de timeelige Interesser. Det er en Stilling, et Embede, en Værdighed, nogle Indtægter, som de maaske maa give Afkald paa, som de maa ofre, saafremt de bleve katholske Kristne, og de have ikke Mod nok; de glemme Jesu Ord: Hvad gavner det eder, at I vinde den hele Verden, naar I ere saa ulykkelige at miste eders Sjæl i Evigheden?

Hos andre er Hindringen endelig Hovmodet. De frygte for Spot, som om Jesus ikke havde sagt: Hvo som skammer sig for mig overfor Menneskene, ham vil jeg ogsaa skamme mig for overfor min Fader. Eller ogsaa kan deres Egenkjærlighed ikke bekvemme sig til at tilstaa, at de hidtil have taget fejl; eller og-

saa ville de ikke tillade, at der skal siges om dem, at de have ladet sig overbevise.

Ser her, mine Brødre, de fornemste Vanskeligheder, som ere til Hinder for, at en Sjæl er i Besiddelse af den saa nødvendige Oprigtighed og gode Villie. For at I bedre kunne forstaa den Upartiskhed, hvormed I maa foretage denne Søgen efter Sandheden, vil jeg oplæse for eder nogle Linier af en fornem engelsk Protestant, Hertugen af Brunswick, Medlem af den kongelige Familie. Af disse Linier ville I kunne se det Sindelag, hvormed han begynder den Søgen, som førte ham til Katholicismen. Ser her hans Ord:

»Jeg bønfaaldt strax med Inderlighed om den Helligaands Naade og Hjælp; jeg bad af alle mine Kræfter Gud om den sande Tros Lys. Jeg fattede derefter den faste Beslutning, med Guds Naade at undgaa Synden, idet jeg vel vidste, hvad den h. Skrift siger, at Visdommen ikke kan drage ind i et fordærvet Hjærte eller bo i et Legeme, der er i Syndens Vold, og jeg er overbevist om, som jeg var det den Gang, at Grunden til at saamange Mennesker ere uvidende om den sande Tro og ikke antage den, er den, at de ere ned-sunkne i forskjellige Laster og navnlig i kjødelige Synder. For det tredie gav jeg Afkald paa alle Slags Fordomme«. Læg vel Mærke til dette! »Jeg gav Afkald paa alle Slags Fordomme, som kunne faa en Sjæl til at hælde mod en Religion mere end mod en anden. Jeg naaede til en fuldstændig LigeGYldighed, for at være beredt til at antage den Religion, som den Helligaands Naade og Forstandens Lys maatte vise mig, uden at tage nogetsomhelst Hensyn til de Fordele eller Ubehageligheder, som kunde blive Følgen i denne Verden. Endelig knyttede jeg til denne Afgjørelse og til dette Valg hele den Omhu og al den Iver, som jeg i min Dødstime skulde ønske at have brugt, fuldstændig overbevist om, at jeg paa Dommens Dag vilde komme til

at aflægge Regnskab overfor Gud for de Motiver, som havde bevæget mig til at følge denne Religion fremfor alle de andre.«

Velan, mine Brødre, jeg ønsker, at I maa følge disse Konferentser med et ligesaa fuldkomment Sindelag, og jeg er da overbevist om, at den Helligaand vil oplyse eder, og at han ogsaa vil lade eder finde Sandheden, Aandens Hvile, Hjærtets Fred i Katholicismen. I ere kaldede, mine Brødre, til at vælge, til at tage en Beslutning, I maa bestemme eder til at gaa til højre eller til venstre. Men betænk vel, at af det Valg, som I staa overfor, afhænger eders Evighed. Overvej derfor alvorligt, og i Henseende til det Valg, som I foretage, — som I ere tvungne til at foretage, — maa I lægge til Side alle menneskelige Hensyn, al Frygt for Menneskenes Dom og ikke tænke paa andet, end paa at høre paa eders Samvittigheds Stemme og paa Guds Røst. Bed Gud om, at han vil oplyse eder, at han vil skjænke eder sit Lys for at lade eder erkjende den sande Vej; bed ham ogsaa om, at han vil give eder Kraft og Mod til at slaa ind paa denne Vej, som han har vist eder, og til at vandre henad den.

I Aar, mine Brødre, vil der kun blive to Konferentser om Ugen, hver Søndag og Torsdag Kl. 3. Jeg haaber, at vi denne Gang kunne skaffe eder disse Konferentser trykte baade paa Dansk og paa Fransk, for at I kunne læse dem i Ro og Mag og gjøre de Sandheder, som I have hørt fra Prædikestolen, til Gjenstand for en moden Overvejelse.

Jeg vil ligesom ifjor ved Begyndelsen af Konferentsen besvare de Vanskeligheder, som I skriftlig maatte tilsende mig, og dersom jeg ikke skulde faa Tid til at besvare dem alle, velan! saa beder jeg eder om, at hente Svaret simpelthen personlig hos mig selv. I vide, at min Dør staaar aaben for eder alle, uden Hensyn til Alder eller Stilling. Jeg siger uden Hen-

syn til Alder eller Stilling, fordi I alle, mine Brødre, af hvad Alder eller Stilling I end ere, hvad enten I ere unge eller gamle, alle have Ret til Sandheden, og alle, unge eller gamle, ere forpligtede til overfor Sandheden at annamme den. Kommer derfor frit, mine Brødre, for at sige mig eders Tvivl, eders Vanskeligheder, eders Modbemærkninger. I ville stedse finde mig beredt til at modtage eder og til at give eder Svar. Siger ikke, at I ikke tør komme. Jeg er, hvad jeg allerede har sagt eder, ikke et Menneske, som man ikke kan tale med. I behøve blot at spørge dem, og de ere talrige, som ifjor ere komne til mig, og de ville sige eder, at intet er lettere, end at tale med mig. I maa ikke forskandse eder bag eders Frygt. I maa ikke sige, at I ikke tale det franske Sprog godt nok. Det er ikke nogen Vanskelighed. Forøvrigt bagtale I ogsaa eder selv, naar I sige dette. I ethvert Tilfælde vil jeg hjælpe eder, og I ville se, at vi nok skulle forstaa hverandre. I maa ikke frygte for at gjøre mig Ulejlighed. Jeg er netop kommen for at blive forstyrret, for at stille mig til Raadighed for alle de Sjæle, som trænge til min Hjælp. I maa ikke frygte for at trætte mig. Jeg er altfor lykkelig ved at kunne bruge mine Kræfter i eders Tjeneste, til Gavn for eders Sjæle og til Jesu Kristi Ære.

Lader eder derfor ikke afskrække af nogensomhelst Indvending, af nogensomhelst Vanskelighed og kommer med al Ligefremhed: Jeg staar til eders Tjeneste. Imidlertid begjærer jeg til Gjengjæld ogsaa noget af eder, noget, som I ikke have skjænket mig tilstrækkelig itjor. Jeg befinder mig her i et Land, der hylder den fri Forskning. Velan, for at være konsekvente overfor eder selv, maa I tilstaa mig en fri Forskning, Ret til frit at forske Protestantismen, for at vise eder dens svage Sider, dens Vildfarelser og Falskhed. Hvorledes ville I, at vi skulle naa til Sandheden, naar I ikke

tillade mig at tale aabent om Personer og Lærdomme indenfor Protestantismen? I maa derfor være tolerante; jeg maa kunne benytte mig af Retten til fri Forskning; man maa lade mig tale fuldkommen frit om Protestantismen, uden at I derfor vredes, uden at I gjøre Revolution, uden at protestere.

For øvrigt, mine Brødre, kunne I være overbeviste om, at jeg, naar jeg diskuterer Protestantismen, stedse vil gjøre det paa en høflig og moderat Maade; jeg vil diskutere med Grunde og ikke med Skjældsord, jeg vil diskutere uden Uvillie, uden Bitterhed, og jeg lover eder, at en Fornærmelse imod Religionen aldrig skal komme over mine Læber. Thi jeg véd, mine Brødre, at Alverdens Injurier ikke opveje en eneste fornuftig Grund, og jeg vil derfor hellere give eder fornuftige Grunde. Jeg hylder den h. Augustinus' Mening: Vær uden Skaansel overfor Vildfarelserne, men fuld af Godhed, Kjærlighed, Velvillie overfor dem, som befinde sig i Vildfarelsen. Velan, jeg vil uden Skaansel bekæmpe Protestantismen, fordi Protestantismen er en Vildfarelse; men jeg agter de kjære Protestanter, fordi jeg nærer den største Agtelse og Sympathi for enhver oprigtig Overbevisning og for Enhver, som er besjælet af en god Villie. Mine Brødre, I love mig altsaa et være tolerante, og jeg beder eder ikke om andet, jeg, som er kommen her alene for eders Skyld, for at søge eders Vel, for at fremme eders sjælelige Interesser, jeg beder eder, mine Brødre, at I med Velvillie ville høre paa det, som jeg vil sige, for at oplyse eders Sjæle og for at lade eder finde Sandheden. —

Vor næste Konferents vil omhandle de forskjellige Misbrug, som man bebrejder den katholske Kirke; i Dag vil jeg tale til eder om *den katholske Kirkes Uforanderlighed*.

Den katholske Kirkes Modstandere rette to Bebrejdelser imod Kirken, som mærkeligt nok i enhver Henseende modsige hverandre. Nogle anklage den for, at den er som en Mumie i sine gamle Dogmers Grav, at den er bleven tilbage, medens Alt omkring den skrider fremad, og at den midt i det nittende Aarhundrede endnu forkynder de gamle forældede Dogmer, som den forkyndte i den kristne Tidsalders første Aarhundreder. Og det synes i Virkeligheden som om Kirken retfærdiggjør denne Anklage, thi den bekjender og hylder Uforanderligheden af de oprindelige Troslærdomme, Institutioner og Skikke. Gjennem alle Aarhundreder be- raaber den sig paa Traditionen, fordømmer den Nyheder i Henseende til Lære, Sprog og Skikke. Dens Grundsætning er, at man bør tro paa det, som er blevet trot altid og alle Vegne og af Alle. Kirkekonciliet i Trient foreskriver, at man aldrig tør fortolke den h. Skrift i Modstrid med Kirkefædrenes enstemmige Lære og at man skal bevare de apostoliske Traditioner. Kirkens Karakter er altsaa i Sandhed traditionel — og det er det, som paadrager den Bebrejdelsen for Ubevægelighed.

Men mærkeligt er det, at andre Modstandere rette lige den modsatte Bebrejdelse imod den og anklage den for, at den højlig har forandret den oprindelige Lære, idet den har overlæst den med fremmede Elementer, i det den har tilføjet nye Dogmer.

Vi ville undersøge denne tilsyneladende Modsigelse og retfærdiggjøre Kirken overfor dens Modstandere, idet vi bevise overfor dem, som beskyldte den for at have forandret Læren, at den tværtimod har bevaret den uforandret, altid identisk, altid i Overensstemmelse med den Oprindelige; og overfor dem, som beskyldte den for Ubevægelighed, at den tværtimod er fremadskridende, at den ikke hører op med at gaa fremad, at

den udvikler sine Dogmer, at den fremstiller dem i et stedse mere straalende Lys. —

I.

I Stedet for at bebrejde den katholske Kirke dens Uforanderlighed, dens Fasthed, dens Overensstemmelse i Henseende til Læren gennem alle Aarhundreder, burde man langt snarere heri se et Kjendetegn paa dens guddommelige Oprindelse og et Bevis paa, at den er den sande af Jesus Kristus indstiftede Kirke, thi den er den samme i Gaar, i Dag og altid. Fordi Gud er den væsentlige Sandhed, derfor er Sandheden uforanderlig, medens Vildfarelsen derimod er foranderlig, omskiftende og bevægelig. Men Apostlen siger os, at Kirken er Sandhedens Støtte og Grundvold, følgelig maa den være uforanderlig ligesom Sandheden selv, beskyttet imod de Omskiftelser og den ubestemte Vaklen, som er et Særkjende for de menneskelige Meninger.

For øvrigt fordrer ogsaa de Sjæles Interesse, for hvis Skyld Kirken er bleven indstiftet, denne Uforanderlighed. Thi det er til Bedste for Sjælene, for alle Sjælene, for alle Tidens og alle Nationers Sjæle, at Kirken har modtaget Sandhedens Skat. Men alle Sjælene have den samme Ret til Sandheden, og de samme universelle Pligter, der bør derfor meddeles til Alle, paa alle Steder og igjennem alle Aarhundreder, den samme Sandhed, og derimod ikke meddeles til Nogle det Modsatte af det, som er blevet meddelt til Andre.

Desuden er det Jesus Kristus, som har grundlagt Kirken, som har givet den sin Lære, sine Sakramenter, sit Hierarki, og følgelig er der Ingen i Kirken, end ikke alle Biskopperne, naar de ere samlede i et Koncil, end ikke Paven selv, som har Ret til at røre ved det, som Jesus Kristus har indstiftet, eller til at forandre noget ved det.

Paa Grund af alt dette maa den sande Kirke, den virkelig guddommelige Kirke, være uforanderlig, være altid den samme i Henseende til sin Lære, sine Sakramenter, sin Styrelse. Kunne vi følgelig bevise, at den romerske Kirke er i Besiddelse af denne Uforanderlighed, saa er dette et yderligere Bevis paa, at den er guddommelig, at den er den sande Kirke.

Velan, er den romerske Kirke da i Sandhed uforanderlig? Er dens nuværende Skikkelse identisk med dens forbigangne? Har den stedse været den samme paa ethvert Tidspunkt af sin lange Tilværelse?

Nej, svare dens Modstandere, den katholske Kirkes Uforanderlighed er kun et tomt Ord; den moderne Kirke ligner ikke den oprindelige Kirke; den har forandret sig, den har været underkastet Omskiftelser i Tidernes Løb; den føjer uden Ophør nye Ting til sin Trosbekjendelse; den har forvansket og overlæst den gamle Lære med Nyheder, og for at vende tilbage til Evangeliets Renhed have vi foranstaltet Reformationen. Dette paastaa Protestanterne, og dermed retfærdiggjøre de deres Adskillelse fra den katholske Kirke.

Men saa ofte de anklage Kirken for at have forandret og forvansket Læren, lige saa ofte ere de i Forlegenhed og modsige hverandre, naar det drejer sig om at fastslaa med Nøjagtighed de Punkter, som ere blevne underkastede disse Forandringer, at bestemme Tidspunktet, i hvilket disse Forvanskninger af Læren ere foregaaede, og at nævne deres Ophavs mænd. Anglikanerne anse saaledes den Lære for ren og autentisk, som Kirken har forkyndt i de otte første Aarhundreder. Ifølge Puseys Tilhængere er Forandringen først sket med Tridentiner-Konciliet. Andre henlægge den foregivne Forvanskning i Kirken til det femte Aarhundrede, Andre til Slutningen af det sjette Aarhundrede; Størstedelen anerkjende Lærens Renhed alene for de tre første Aarhundreders Ved-

kommende. Kort sagt, det har ikke været muligt for Protestanterne at enes om at bestemme med Nøjagtighed de Punkter i Læren, i Henseende til hvilke den katholske Kirke skulde være falden i Vildfarelse, eller at fastslaa hverken Tidspunktet for disse Nyheders Indførelse eller deres Ophavsmænds Navne.

Vilde Kirken derfor ikke have Ret til at sige til dem: Førend I anklage mig for Forandring og Forvanskning, førend I angribe min Uforanderlighed, frem for alt førend I adskille eder fra mig, bør I først begynde med indbyrdes at komme overens om de Lærdomme, som jeg, i Følge eders Paastand, skulde have forvansket, og om Tidspunktet, i hvilket jeg har gjort mig skyldig i disse Forvanskninger.

Lad os et Øjeblik antage den radikaleste Mening, deres Mening nemlig, som paastaa, at Kirken allerede tre Aarhundreder efter sin Fødsel er bleven sin Mission utro, at den optog i sig en Mængde Vildfarelser, som forvanskede det sande Evangelium, og at den fra hin Dag at regne hørte op med at være Jesu Kristi Kirke. Hertil vil jeg svare med et Spørgsmaal: Hvor var da Jesu Kristi sande Kirke i det lange Tidsrum af tolv Aarhundreder, som hengik fra det fjerde Aarhundrede indtil det sextende Aarhundrede? Den var gaaet til Grunde, den existerede ikke mere, eftersom I paastaa at I have opvakt og fremdraget den af Vildfarelsernes Grav, i hvilken den laa begravet i Løbet af mange Aarhundreder. Men dersom Jesu Kristi Kirke ikke existerede mere i Løbet af Aarhundreder, saa siger mig, hvad der var blevet af dens guddomelige Grundlæggers Forjættelser? Jesus Kristus havde lovet sin Kirke, at Helvedes Magter ikke skulde faa Magt over den, og se, Helvede har dog overvældet Kirken i Løbet af tolv Aarhundreder og saaledes anklaget Kristus for en 1200aarig Løgn!

Jesus Kristus havde sagt til sin Kirke: »Jeg er

med eder *alle Dage* indtil Tidernes Ende,« og se, han har overladt den til Vildfarelser og Forvanskning i Løbet af tolv Aarhundreder, i Stedet for at blive hos den og daglig at hjælpe den, som han havde lovet. Her ere to Forklaringer mulige: enten har Jesus Kristus svigtet i Henseende til sit Ord overfor sin Kirke, eller ogsaa har han savnet Kraft til at holde sine Løfter. Til hvilken Side I end vende eder, gjøre I eder skyldige i en Gudsbespottelse. Men lige saa lidt som man kan tilstaa denne Forvanskning af den oprindelige Kirke, uden at bespotte Jesus Kristus og hans klareste og udtrykkeligste Forjættelser, ligesaa lidt kan man tilstaa den, uden at øve Vold paa Fornuften og uden at støde paa uopløselige Vanskeligheder.

Thi, enten har denne Forandring fundet Sted paa en hurtig Maade og pludselig, i hele Kirken, eller den er foregaaet lidt efter lidt og gradvis. Men baade under den ene og anden Forudsætning er denne Forandring umulig.

Er den i Virkeligheden bleven fuldbyrdet pludselig, saa maa man sige »at Millioner af Kristne, adspredte over hele Verden, en smuk Aften ere gaaede i Seng med en vis Slags religiøse Grundsætninger, og at de den næste Morgen ere vaagnede med andre og ligefrem modsatte Grundsætninger.«

Var denne foregivne Forandring derimod sket lidt efter lidt, gradvis, saa vilde der have rejst sig Indvendinger overfor hver Nyhed, som man havde indført. De, som vare blevne den gamle Kirke tro, vilde have kæmpet imod dem, der antog den nye Religion, som Tilfældet var i Reformationens Tidsalder. Men Historien har ikke opbevaret det mindste Spor af saadanne Kampe, saadanne Adskillelser.

Hvad der ydermere, i det mindste for det femte Aarhundredes Vedkommende umuliggjør den foregivne Forandrings Fuldbyrdelse i Kirken, er de nestori-

anske og eutykianske Kirkers Adskillelse fra Kirken, som fandt Sted paa dette Tidspunkt. Thi disse Kirker som siden det femte Aarhundrede ikke mere høre til den katholske Kirke, anerkjende ligesom den romerske Kirke Transubstantiationen, Messeoffret, de syv Sakramenter, Anraabelsen af de Hellige, Bønnen for de Afdøde. Det er følgelig umuligt, at Forandringen, for hvilken den katholske Kirke bliver beskyldt, kan være foregaaet i det femte Aarhundrede; thi hvorledes vil man saa forklare, at den samme Forandring angaaende de samme Artikler er bleven fuldbyrdet paa samme Tid i de hæretiske og fraskilte Kirker, som tværtimod ikke vilde have undladt at gjøre den romerske Kirke Bebrejdelser angaaende disse Nyheder og Forandringer, dersom den virkelig havde gjort sig skyldig i dem?

Fornuften viser os altsaa, at en væsentlig Forandring indenfor den katholske Kirke er en Umulighed. Historien paa sin Side viser ved Hjælp af positive Vidnesbyrd, idet den, naar det kræves, kalder Videnskaben til sin Hjælp, at den katholske Kirke aldrig har forandret sig, og at den i Sandhed er uforanderlig, at den er den samme i Dag, som den altid har været.

Lad os gaa fra den moderne Tid til Reformationen, fra Reformationen til Middelalderen, fra Middelalderen til Barbariet, fra Barbariet til de store Forfølgelses Tid, fra Forfølgelsernes Tid til Apostolatets første Tider, I ville stedse finde den katholske Kirke i Besiddelse af den samme Lære, de samme moralske Grundsætninger, de samme Sakramenter, det samme Hierarki.

Læs vore første Kirkefædre, vore ældste Kirkelærere, en h. Irenæus, en h. Justinus, en h. Klemens af Alexandria, en h. Hilarius, og I ville ikke finde nogensomhelst Forskjel mellem deres Lære, og det, som den katholske Kirke forkynder den Dag i Dag. Det er den Tilstaaelse, som Frankrigs Calvinister gjorde i

et Skrift, der var rettet til Kong Ludvig XV i 1775: »Dersom Irenæus, Gregorius, Cyrillus, Athanasius, Augustinus og Krysostomus i vore Dage vendte tilbage til Verden, vilde de alene i den katholske Kirke finde det Samfund, som de forud vare Medlemmer af.«

For at svare dem, som anklage den katholske Kirke for at have forvansket den oprindelige Trosbekjendelse ved at tilføje nye Lærdomme, der vare ukjendte i den kristne Oltid, have de katholske Videnskabsmænd bevist ved klare og uigjendrivelige Beviser hentede fra de første Aarhundreders Fædre og kirkelige Forfattere, fra de ældste Minder, fra Martyr-Akterne saa vel som fra de kirkelige Liturgier, endog fra de Sekter, som have adskilt sig fra Kirken for over tusind Aar siden, — de have, siger jeg, ved Hjælp af disse Vidnesbyrd bevist, at de katholske Lærdomme, som ere blevne anklagede for at være Nyheder, ere blevne troede, forkyndte og bekjendte i hine første Tider.

Men man er ikke bleven staaende herved, man har kaldt Videnskaberne til Hjælp, for at de skulde vidne til Gunst for Kirkens Uforanderlighed.

I videnskabelige Værker have de katholske Forfattere vist, at de senere Resultater, de nyere videnskabelige Opdagelser paa Numismatikens, Epigrafiens, Arkæologiens Omraade, hidføre en glimrende Bekræftelse af de katholske Dogmer.

Det er for øvrigt en let Sag at bevise, at Kirken aldrig har forandret sig, hverken i Henseende til sin Forkyndelse eller sine Afgjørelser. Man har samlet i et Værk alle Kirkens officielle Afgjørelser indenfor Læreembedets Omraade, lige siden Apostel-Symbolet indtil Vatikanerkonciliets Dekreter i 1870. Det er tilstrækkeligt at raadspørge det, for at overbevise sig om, at Læren i Henseende til enhver Trosartikel er vedbleven at være den samme, til Trods for den Udvikling og de Forklaringer, som ere blevne den til Del i Tidernes

Løb. Man kan overtøye sig om, at blandt saa mange Afgjørelser, som ere blevne truffne paa de mest forskjellige Tider, under de mest forskjellige Omstændigheder, for at afslutte de mest forskjellige Kontroverser, findes der ikke en eneste, som bliver modsagt af en anden, ikke en eneste, som Kirken i Løbet af 19 Aarhundreder har hverken forandret eller endog kun lempet. Et overbevisende Vidnesbyrd om dens Uforanderlighed!

Denne Uforanderlighed er tilmed ydermere underfuld, fordi Kirken, for at bevare den, har maattet udfægte blodige Kampe, udholde frygtelige Forfølgelser. Sandhedens hellige Skat har den maattet forsvare overfor sine Venner, overfor sine Fjender, overfor sine egne Børn, overfor hele Verden.

Gjør os denne Indrømmelse, sagde Nogle til den; gaa paa Akkord med os paa dette Punkt, sagde Andre, gjør en Forandring i denne Trosartikel, fordrede atter Andre. Til dem alle svarede Kirken: Nej. Jeg er Sandheden, jeg forandrer mig ikke, jeg giver ikke efter, jeg gaar ikke paa Akkord. Vranglærerne ere komne, den ene efter den anden, for at opfordre Kirken til ofre sin Lære om Jesu Kristi Guddom, om hans Person, om hans tvende Naturer og tvende Villier, om hans virkelige Menneskevordelse, om hans Naade, om hans virkelige Nærværelse i Alterets Sakramente, om Pavens Primat; men til dem alle svarede Kirken, idet den gjentog Apostlenes Ord, da de stode foran det høje Raad: *Non possumus*, jeg kan ikke. Og den bevarede sin Lære uforandret, saaledes som den havde modtaget den af Jesus Kristus.

Dernæst kom Fyrsterne, Jordens Mægtige, de som have Magten i deres Haand, og fordrede af Kirken, at den skulde læmpe for deres Vedkommende sin Lære og sin Moral. Del med os din aandelige Magt, sagde de til den, vi ville ogsaa byde over Samvittighederne. Nej, svarede Kirken, det er en Umulighed. Velan, saa

giv i det mindste efter i Henseende til din Lære om Ægteskabets Uopløselighed; giv os Tilladelse til at skille os fra Hustruen, naar hun ikke behager os mere, for at vi kunne gifte os med en anden, som vi ogsaa kunne skille os fra, naar vi ere blevne kjede af hende. Men Kirken har svaret: Nej, aldrig, det er umuligt! Og den er vedbleven at være ubøjeelig. Den har i sine Præster, i sine Biskopper, i sine Paver taalt Forfølgelse, Fængsel, Landflygtighed, Konfiskation, endog Døden; men den har ikke givet en Tøddel efter i Henseende til Sandheden; den har ikke læmpet et eneste Punkt i sin Forkyndelse.

Hellere end at forandre noget i sin Lære om Ægteskabet, har Kirken villet miste det engelske Kongerige under Henrik VIII. Hellere end at forandre noget i sin Lære i Treenigheden, har den, idet den udelukkede den græske Kirke fra sit Samfund, villet miste tillige med den den halve Verden. I det den katholske Kirke har underkastet sig saadanne heltemodige Ofre, har den værnet om sin Uforanderlighed.

II. Men er Kirken uforanderlig, hvorledes forklarer man da den Paastand, som Reformationen udslynger imod den, at den har indført Nyheder i sin Lære, og hvorledes stemme disse tilsyneladende Nyheder overens med Uforanderligheden? Det forklares og forenes altsammen ved Hjælp af Fremskridtet og Udviklingens Lov; thi Uforanderligheden udelukker ikke *Fremskridtet* og *Udviklingen*.

Læren forandrer sig ikke i sit Væsen, den underkastes ikke væsentlige Omskiftninger, den er uforanderlig; men den udvikler sig, den voxer, skjønt den vedbliver at være den samme, det er dens Fremskridt. Der gives Fremskridt, ikke i Henseende til selve Aabenbaringen, som man ikke kan fratage eller tilføje noget, men i Henseende til Erkjendelsen af denne Aabenbaring.

Blandt de aabenbarede Sandheder ere nogle klart og tydeligt forkyndte af Profeterne og Apostlene, og formulerede med en Nøjagtighed, som ikke trænger til en Forklaring, til en oplysende Vejledning. Og der gives andre Sandheder, som ere mindre tydelig udtalte eller som underforstaaede indeholdes i de første, ligesom Følgen er indeholdt i sit Princip, ligesom Frugten er indeholdt i Sædekornet. Paa Grund af Tidsforholdene, i Theologernes og de Lærdes Værker, i de nødvendige Svar overfor Heretikernes Angreb, bleve de undersøgte og præciserede, klarere belyste. Heri bestaar Lærens Fremskridt, Fremskridt, som ikke forandre en Tøddel i Henseende til Læren, som ikke tilføje noget væsentligt, som simpelthen belyse visse Sandheder, hvis Orlyd endnu var mørk, eller som lade visse Sandheder, der endnu vare som lukkede Spirer, udfolde sig, saa de bedre kunne fattes. Et Exempel vil hjælpe til Forstaaelsen af disse Forklaringer.

I se et Barn paa 10 Aar, I gjense det senere i en Alder af 40 Aar; hvilken Forskjel! Hvorledes er alt ikke skredet fremad, hvorledes har alt ikke udviklet sig hos det, baade dets Legeme og dets Evner! Naar I dømme efter det Ydre og overfladisk, ville I sige at den nuværende Mand ikke mere er Barnet fra fordem. Og ikke desto mindre er Manden og Barnet dog det samme Individ, fordi Væsenet gennem alle Udviklingstrinene stadig er forblevet uforanderlig det samme.

Dette er et Billede af Læren i Kirken. Den oprindelige Lære er Barnet, om hvilket vi talte; Læren i de følgende Aarhundreder er Manden, som udvikler sig lidt efter lidt og naaer Modenhedensalderen uden dog derfor at blive et andet Væsen. Ligesom Manden er det samme Væsen, som da han var Dreng, saaledes er Kirkens Lære nu den samme som tidligere.

Se, det er det, Protestantismen ikke har indset. Den har ikke haft Forstaaelse for Loven, for Lærens

Fremskridt og Udvikling. Protestantismen vilde gjerne føre Læren tilbage til hvad den var i de tre første Aarhundreder uden at tage Hensyn til den Udvikling den har faaet i Tidernes Løb. Det er som vilde man føre Manden tilbage til den Legemsstørrelse og til den Aandsudvikling, han havde som Dreng.

Paa Grund af denne Mangel paa Forstaaelse for Lærens Udvikling anklager Protestantismen den katolske Kirke for at have fremsat nye Lærdomme, der have forvansket Evangeliet og plettet dets Renhed. Protestantismen ser ikke, at de formentlig nye Lærdomme kun ere de gamle Sandheder gjengivne med større Klarhed og Præcision.

Lad os anvende Principet om Lærens Udvikling paa Mariedyrkelsen, hvilken Protestanterne saa ofte bebrejde Katholikerne som en af dem indført Lære, der ikke findes Spor af i de første Aarhundreder.

Først og fremmest maa det nu bemærkes, at Kirken opstiller en skarp Adskillelse mellem den Dyrkelse, vi yde Gud, og den, vi yde Maria. Gud dyrkes med Tilbedelse, Maria kun ved Ærefrygt og Ærerbevisning.

Kirken bærer intet Ansvar for Overdrivelser, som enkelte af dens Børn kunde gjøre sig skyldige i i Henseende til en misforstaaet Andagt. Den fordrer, at man er retfærdig overfor den, at man bedømmer den efter dens Lære og ikke efter deres Misbrug, som misforstaa den.

Efter at Terrænet saaledes er ryddeliggjort, bygger Kirken paa et solidt Fundament Andagten til Maria. Dette Fundament finder den i Gudsmoderværdigheden, som blev tildelt Maria. Maria er Guds Moder, en Titel der ophøjer hende over alle andre Skabninger; denne Gudsmoderværdighed forener hende paa det inderligste med den himmelske Fader og med Guds Søn Jesus Kristus; den skjænker hende en saa stor Andel i Forløserens Menneskevordelses Hemmelighed, at denne

ophøjede Værdighed som Guds Moder fuldtud retfærdiggjør den Dyrkelse, som vises Maria, og de Æresbevisninger, som vi yde hende.

Men, siger man, hvorfor have da de første Aarhundreder været tause i Henseende til Maria? Denne Taushed, der forøvrigt, som vi skulle se, ingenlunde er absolut, forklarer Kirken ved at henvise til, at det den Gang var saare nødvendigt at indprente Hedningerne ret dybt Læren om Guds Enhed og om Jesu Kristi Guddom. Det var navnlig disse væsentlige Hovedsandheder, som man maatte fastslaa og paa hvilke deres Opmærksomhed maatte henledes. Derfor var det nødvendigt, at Frelserens Moder blev stillet i en beskeden Skygge. Efter at Troen paa en eneste Gud var bleven godt faslaaet, efterat Jesus Kristus havde taget Menneskeslægtens Tro i Besiddelse, var det ikke længere ubetimeligt at lade *hendes* Herlighed og Helighed straale, som han havde valgt til sin Moder.

Og selv midt i disse første Aarhundreders Tausshed lod der sig Stemmer høre, for at forherlige Maria. Idet Kirken gjennemløber Traditionen viser den os, hvor ældgammel den Hæder og Ære er, som er bleven ydet den h. Jomfru.

I det andet Aarhundrede kalder den h. Irenæus hende vor Beskytterinde: »Eva modstaar Guds Befalinger, Maria underkaster sig dem, saa at Maria ved denne Underkastelse bliver en Forbederinde for Eva. Og ligesom Menneskeslægten var bleven indviet til Døden af en Jomfru, *saaledes er den ogsaa bleven frelst* ved en anden Jomfru« (Iren contr. Hæres. 1. V, c. 19.).

I St. Jakobs Liturgi, den ældste Liturgi, som findes, læser man: »Vi mindes navnlig den glørværdige og salige Gudsmoder, altid Jomfru. Ihukom hende, o Herre vor Gud, og for hendes rene og hellige Forbønners Skyld hav Medlidenhed med os, tilgiv os og bøn-hør os!«

Den h. Athanasius, som saa energisk forsvarede Jesu Kristi Guddom, henvender sig med disse Ord til Maria: »Hør, o Davids Datter, og laan Øre til vore Bønner. Vi opløfte vort Raab til dig, ihukom os, o hellige Jomfru, og for de svage Lovprisningers Skyld, som vi opofre til dig, forund os store Gaver af din Naades Skat, du som er fuld af Naade. Hil dig, Maria, fuld af Naade, Herren er med dig. Dronning og Guds Moder, bed for os« (Serm. in Annunt.).

Og en anden Helgen i det samme Aarhundrede, St. Efrem, beder saaledes til Maria. »Vi tage vor Tilflugt til dig, o hellige Gudsmoder: tag os og beskyt os under din Godheds og Barmhjærtigheds Vinger. Ved Marias, den saligste Jomfrus, alle de hellige Engles og Helliges Forbøn hav Medlidenhed med din Skabning, o barmhjærtige Gud.« (Serm. de laud. B. M. Virg. t. III.).

Kirken lader os dernæst tage Del i den begejstrede Hylding af Maria, som fulgte paa Nestorius' Fordømmelse paa Konciliet i Efesus; den viser os de Troende i Efesus, som omfavne hverandre og udraabe fulde af Glæde: »Maria er Guds Moder!«

Og efter at Kirken har vist os, at Mariadyrkelsen har været kjendt i de første Aarhundreder, stiger Kirken endnu højere, indtil dens Begyndelse og viser os i selve Evangeliet Kilden til denne Dyrkelse.

Det er Gud, som først hædrer og ærer Maria, idet han sender til hende en af det himmelske Hofs Fyrster. Mariadyrkelsen har begyndt den Dag, da Ærkeengelen Gabriel kom fra Gud for at hilse hende med disse herlige Ord: »Vær hilset, du er fuld af Naade, Herren er med dig;« den Dag, da hendes Slægtning Elisabeth som et Ekko af Ærkeengelens Stemme sagde til hende: »Velsignet er du iblandt Kvinderne«; den Dag, da Maria, idet hun kastede et profetisk Blik paa Fremtiden, udraabte i sin Takke- og Højsang: »Alle Slægter skulle

prise mig salig,« den Dag endelig, da Frelseren fra Korsets Højde sagde dette højtidelige Ord: »Se der din Moder,« Ord, som Traditionen stedse har udtydet i mystisk Forstand og som den har anvendt paa hele Menneskeslægten.

Kirkens Lære om Mariadyrkelsen, som syntes at være en Nyhed, naar man blot betragtede den overfladisk, er saaledes, naar man undersøger den nærmere og gennemgaar Traditionen, ikke andet, end Udviklingen af en Lære, som er bleven forkyndt til alle Tider og som har sin Kilde i Evangeliet.

Man kunde paa samme Maade retfærdiggjøre alle de andre Punkter i den katholske Kirkes Lære og Kultus og bevise, at de tilsyneladende Forandringer, de foregivne Nyheder, ikke ere andet end Udviklingen af den oprindelige Lære.

Der gives altsaa *ingen nye Dogmer*. Naar Kirken definerer et Dogme, f. Eks. Skjærsilden, Marias ubesmittede Undfangelse, saa bliver dette Dogme ikke først skabt, det er ikke en Lære, som der aldrig har været Tale om før, eller som forandrer Læren, eller som staar i Modstrid med andre Trosartikler; nej, et Dogme, som defineres, er en Sandhed, som allerede var indeholdt i Skriften eller i Traditionen, en Sandhed, som en Del af Kirken stedse har trot paa en klar og bestemt Maade, og som paa en mere ubestemt og uklar Maade er bleven trot af de Øvrige; en Sandhed som ikke i nogensomhelst Henseende modsiger de Sandheder, der allerede vare forkyndte og antagne, men ligesom Blomsten og Bladene udfolder sig af den halvaabne Knop. Det er en Sandhed, som i Henseende til Udtryksmaaden endnu var mørk og ligesom lukket, og som Kirken lætter paa Lysestagen, idet den iklæder den en klarere og bestemtere Form, for at fremstille den for de Kristnes Tro som en aabenbaret Sandhed.

Fremskridt i det Uforanderlige, det er altsaa Kir-

kens Lov. Sammenlign nu denne levende, virksomme Uforanderlighed, denne Kirke, som stedse er identisk med sig selv, hvis Lære stedse har bevaret sin hele Renhed, sin hele Ukrænkelighed, uden Fradrag, uden Tilføjelser, uden Forandringer, sammenlign den med Forandringerne, Uenighederne, Omskiftelserne indenfor Protestantismen. Bossuet har kunnet samle to store Bind med Beskrivelsen af de Variationer, som Protestantismen allerede havde gennemgaaet i det syttende Aarhundrede. Og efter Bossuet har Protestantismen atter adspaltet sig i en Mængde nye Sekter, som alle ere indbyrdes uenige i Henseende til Læren. Efter Uenighedernes, Kampenes, de gjensidige Exkommunikationers Periode, hvorom Bossuet beretter, kom Rationalismens Periode. Deismen tog Sæde og lærte fra de protestantiske Prædikestole; man nægtede Arvesynden, man forklarede paa en naturlig Maade Miraklerne i Evangeliet, man reducerede Kristendommen til en Moral alene, idet man ansaa Dogmerne for temmelig ligegyldige Ting. I dette Aarhundrede har den protestantiske Theologi endelig søgt at modarbejde denne rationalistiske Retning, den er atter bleven troende, mindst i Tyskland, men bortfjærende sig meget fra sine symbolske Bøger. I Løbet af tre Aarhundreder har saaledes Protestantismens Grundlæggeres oprindelige Lære gennemgaaet de dybeste Variationer og de mest forskjelligartede Omskiftelser og Forandringer.

Denne simple Sammenligning mellem Protestantismens Variationer og Katholicismens Uforanderlighed og Stabilitet er tilstrækkelig til at lade os erkjende, paa hvilken Side Sandheden er. Thi det, som forandrer sig, det, som skifter, det, som undergaar væsentlige Forandringer, er Vildfarelse; men det, som derimod altid er stabilt, identisk, uforanderligt ligesom Gud, det er Sandheden.

Logiken fører os altsaa til denne Slutning:

Vildfarelse er den omskiftende og foranderlige Protestantisme; Sandhed er den uforanderlige og dog fremadskridende Katholicisme.

Til Forsvar for Sandheden.

Af P. P.

Alterets Sakramente.

Kjøbenhavn. I Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn. 1892.

Pris 25 Øre.

I den augsburgske Trosbekjendelse var Læren om Alterets Sakramente oprindelig i Aaret 1530 fremsat i følgende Ord: »Om Herrens Nadvere læres, at Kristi sande Legeme og Blod sandelig er nærværende *under Brødets og Vinens Skikkelse*, gives dér og meddeles og annammes, hvorfor den modsatte Lærdom forkastes.« Det er indlysende, at til de modsatte Lærdomme horer ogsaa den, at vi *i, med og under* Brødet og Vinen modtage i den hellige Nadvere Jesu Legeme og Blod. Og dog bleve et Aar senere de Ord: »under Brødets og Vinens Skikkelse« strogne i den augsburgske Trosbekjendelse, og senere blev det ændret til: »Det læres, at *med Brod og Vin* Kristi Legeme og Blod sandelig bydes de Spisende.« I Overensstemmelse dermed hedder det i »Luthers Katekismus med en kort Forklaring. Ved Biskop C. F. Balslev. Kjøbenhavn. 1870«: »Hvad er Alterets Sakrament?« »Det er vor Herres Jesu Kristi sande Legeme og Blod, under Brod og Vin, at ædes og drikkes af os Kristne, indsat af Kristus selv.« Hvilken af disse to hinanden modsatte Lærdomme er den rigtige? Hvilken stemmer overens med den guddommelige Aabenbaring, som vi under Tab af den evige Salighed ere forpligtede til at tro (Mark. 16, 16), med Kristi Ord: »Dette er mit Legeme. Dette er mit Blod?«

Dette Spørgsmaal bør det uden Tvivl være enhver, der elsker Sandheden og vil komme til Sandhedens Erkjendelse, magtpaaliggende at faa Oplysning om og Svar paa; thi det drejer sig om et Spørgsmaal af den største Betydning i theoretisk og i praktisk Henseende. En udmærket Vejledning til Besvarelsen af det gives i den ovennævnte Piece; Bevisførelsen er kort, grundig og let fattelig. Skjønt Piecen er bleven foranlediget ved et af Pastor Schepelern's Smaaskrifter, er dog Polemik saa godt som helt udelukket. Det er Forfatteren kun om at gjøre at forsvare Sandheden.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. I Anledning af et Angreb, som Pastor *Fenger* ved Garnisonskirken rettede i »Nationaltidende« imod Pater *Lange* Dagen før denne holdt sit første Foredrag, har der i ovennævnte Blad været optaget forskjellige Svar og Gjensvar, blandt hvilke vi hidsætte følgende Erklæring af Pater *Lange*, som paa fransk fandtes optaget i Bladet den 8. Marts.

»I Følge den almindelige Mening er mit Svar til Hr. Pastor *Fenger* blevet anset for at være baade tydeligt, bestemt og logisk. Hr. Pastoren er derimod af den Mening, at jeg er gaaet udenom Sagen og for ret at gjøre mig det klart, gjentager han i en ny Artikel det samme som han allerede engang havde sagt i sin første Artikel, kun tilføjer han hist og her en eller anden Fornærmelse eller hadefuld Insinuation.

At han saaledes ikke er tilfredsstillet, er let at se og jeg kunde derfor uden videre affærdige ham med de samme Ord, af hvilke hin gamle Filosof benyttede sig, da han sagde: »Du fortørnes, ja saa har Du Uret,« men i saa Fald vilde han sikkert ikke undlade

at hovere over min Taushed og sige at jeg ikke var istand til at svare ham. Dessaarsag vil jeg tilføje et Par Linier til mit foregaaende Brev.

Jeg tilstaar at jeg følte mig noget betænkelig ved Hr. Pastorens Artikel, da den fremviser et Sammensurium af de mest fortvivlede Elementer, saasom: den frie Undersøgelse, Sankt Peder, den almindelige Kirke, Theoloigen, Poste restante-Breve og hemmelige Konferencer, der i vild Forvirring jager imellem hverandre for tilsidst at ende i en hvirvlende fantastisk Dans. Ud af dette Kaos, der selvfølgelig maa fremkomme, er det at Hr. Pastoren søger at finde de Trumfer, hvormed han vil bringe mig ud af Fatningen, naar slige tvetydige Ord som »hemmelige Korferencer« og »Post-restante Breve,« udslyngede uden nærmere Forklaring og spækkede med en Hoben forblommede Udtalelser slyn- ges imod mig. Nu vel, lad os da, for en Gangs Skyld drøfte dette Spørgsmaal og komme paa det rene med de uklare Beskyldninger.

Jeg vil da meddele Læserne Indholdet af den Sag, der i saa høj Grad har bragt Hr. Pastorens Blod ikog. Jeg skal uden Omsvøb forklare hele Sammenhængen og opfordrer Hr. Pastoren til at dementere hvad jeg har at sige.

Altsaa til Sagen. Medens jeg var i Frankrig, modtog jeg fra en mig fuldstændig ukjendt Person, hvem jeg saaledes aldrig havde seet, og om hvis Alder og Stilling jeg var fuldstændig uvidende, men som senere har vist sig at være en af Hr. Pastorens Sognebørn — hvilken Omstændighed forklarer dennes Iver i Sagen — fra denne Person modtog jeg forskellige Breve, i hvilke der meget alvorligt opstilledes mig Vedkommendes Indvendinger mod den katholske Lære; og for at jeg kunde besvare disse opgaves der mig Navn og som Adresse: poste-restante. Som Mand af almindelig Dannelse tillader jeg mig ikke at gjøre indiskrete

Spørgsmaal, hverken om Vedkommende eller hvorfor den nævnte Adresse ønskes benyttet, men jeg besvarer kun ganske ligefrem Spørgsmaalene.

Indtil for 8 Dage siden kjendte jeg endnu ikke Vedkommende. Ved min Ankomst hertil Byen modtog jeg imidlertid dennes Besøg, idet Vedkommende presenterer sig selv med de Ord: »Det er mig, der har skrevet Dem til, og det er mig De har besvaret. Jeg er 21 Aar.« Den nævnte Dag talte vi om Religionen og Vedkommende sluttede derefter sit Besøg. Jeg har ikke gjenset hende senere..... Hr. Pastoren havde endt sit Værk.

Altsaa: Uden at kjende Vedkommende har jeg skrevet nogle — udelukkende theologiske — Breve til én eneste, 21aarig Person, med hvem jeg derefter har talt én eneste Gang, og det er saaledes Grunden til Pastor Fengers vage Beskyldninger og store Ord om »hemmelige Konferentser« og »poste-restante Breve«!

Hidtil har jeg ladet det blive ved at forsvare mig mod Hr. Pastor Fengers Angreb; men nu er det min Tur at være den Angribende.

Jeg erklærer derfor — og jeg har Beviserne i Hænde — at jeg er bemyndiget af ovennævnte Vedkommende til at bekræfte og offentliggjøre i Bladene, som følger:

- 1) Hr. Pastoren har *i over 4 Maaneder* vidst at Vedkommende korresponderede med mig om religiøse Emner, og han har ladet hende gjøre det.
- 2) *Han havde givet hende sit Ord paa* at han Intet skulde omtale til hendes Forældre.
- 3) *Han havde tilladt hende* at komme til denne ene »hemmelige Konference«, hos mig, for at tale om Religionen.
- 4) Tiltrods for det engang givne Ord og tiltrods for den givne Tilladelse har Hr. Pastoren aaben-

baret alt til Familien, ja endogsaa offentliggjort det i Bladene, som under Hemmeligheds Segl var betroet ham af en af hans Sognebørn, En der havde ment at kunne henvende sig til ham med fuld Fortrøstning.

Det er altsaa hvad jeg er bemyndiget til at meddele offentligt. Hr. Pastoren kan nægte det, men lad ham da henvende sig til nævnte Vedkommende, for af denne at erholde Tilladelse til at jeg — om fornødent — skal offentliggjøre de Beviser jeg har ihænde.

Herefter kan Læseren altsaa dømme paa hvilken Side Aabenhjærtigheden og Loyaliteten er og paa hvilken Side »Jesuitismen« er.

Hvad angaar den religiøse Myndighedsalder, synes Hr. Pastor Fenger ikke at have imødegaaet mig.

Den temmelig forvirrede Forklaring han giver, er ikke udtømmende. I Konfirmationsalderen siger han, ere Børnene ikke istand til at vælge deres Religion, men hvorfor giver da Loven dem Ret hertil i de af mig nævnte katholske og protestantiske Lande. Er da de danske Børn mindre fremmelige end de prøjsiske eller norske i samme Alder.

Ifølge Hr. Fengers Mening betyder Konfirmationen kun at de i Menighedens Forsamling tilstedes at bekjende sig som hørende til den evangeliske Kirke og ikke til nogen anden. Mon dette da ikke maa kaldes at vælge sin Religion? Hr. Pastoren har vist i dette Spørgsmaal vist sig noget fraværende!

Min største Overraskelse har dog været at se Hr. Fenger paastaa, at Protestantismen ikke har den frie Undersøgelse til sin Grundvold.

At saavel Protestanter som Katholiker, Alle ere Kristne, det erkjender jeg af inderste Hjærte, eftersom vi alle tro paa Guds Aabenbaring i Jesus Kristus. Men hvad er det da, der skiller os? Det er Modsætningen i det formelle Princip. Alle véd, at det kristne, prote-

stantiske System har den frie Undersøgelse til Grundvold, og det kristne, katholske System Autoritetens til Grundvold. Men istedetfor selv at gjendrive Dem, Hr. Fenger, finder jeg det mere pikant at lade Dem bekæmpe ved Hjælp af en af Deres Kolleger.

Hr. Pastor Schat-Petersen, der er en fremragende Lærer i Theologi ved Kjøbenhavns Universitet, det er jo ham, der underviser de vordende Præster, han maa altsaa vide, hvorledes man har at forholde sig lige overfor de sande Principer for Protestantismen.

Nu vel, han skriver i »Fra Bethesda« se Axel Plenge i »Dansk Kirketidende« Nr. 10, (6. Marts 1892) som følger:

»Jeg véd mig ikke bunden til det lutherske Lærebegreb, uden *forsaavidt* det er i Overensstemmelse med Skriften.«

Det er dog den mest kategoriske Bekræftelse af den »frie Undersøgelse.« Heraf følger at »den frie Undersøgelse« som værende Protestantismens Væsen og formelle Grundvold, bekræftes af Hr. Pastor Schat Petersen, medens den af Hr. Pastor Fenger benægtes. Naar derfor D'Hrr engang i Tiden skulle blive enige om dette Spørgsmaal, saa kan man altid diskutere det.

Idet jeg hermed slutter, maa jeg underrette Hr. Fenger om, at i Fald han skulde føle sig til Sinds at fortsætte Samtalen ved atter at svare paa mit Svar, saa vil jeg overlade ham Ordet alene. Jeg er nemlig ikke kommen hertil for at diskutere personlige Spørgsmaal i Bladene, men for at prædike og omvende, og — til dette Arbejde har jeg Anvendelse for al min Tid og alle mine Kræfter.

H. Lange.
Dominikaner.

— Pater *Lange's* Foredrag, som begyndte i Søndags og fortsattes i Torsdags, have været besøgte af talrige Tilhørere, som fyldte baade Stolene og Gangene i Sct. Ansgars Kirke. Mange møde allerede Kl. 2 for at faa en Siddeplads, og i Torsdags var Besøget endog talrigere end i Søndags. Maatte den veltalende Paters indholdsrige Foredrag bære ret megen Frugt!

— *Vincentius-Konferentserne* holdt Generalmøde Søndagen den 6 Marts. Det var besøgt af 35 Medlemmer og præsideredes af Hs. H. den apostoliske Vikar. Aarsberetning for 1891 fremlagdes. Der var i alt 60 aktive og 28 kun bidragydende Medlemmer. 35 fattige Familier vare blevne besøgte ugentlig. Aarets Aktiva havde været 940 Kr. Af disse vare 699 Kr. blevne benyttede dels til kontante Understøttelser navnlig til Huslejhjælp, dels til Kjob af Naturalier til Uddeling. Modtagne aflagte Klæder og Naturalier vare ogsaa blevne uddelte. Konferentsernes Bibliotheker indeholdt noget over 500 Bind. Lokalaadets Kasse indeholdt 375 Kr., Vajsenhusfondets Kasse 6156 Kr. Som særligt folgeværdigt Eksempel fremhævedes det, at en for mange Aar siden til Amerika udvandret og just ikke velstaaende Broder jævnlig betænker sin gamle Konferents med Bidrag efter Evne.

Konferentsernes Opgave er at trøste og støtte de Fattige baade ved personlige Besøg og ved materiel Hjælp. Præsidenterne for Konferentsernes tre Afdelinger ere: for den indre By Hr. Pastor *Braun* i Bredgade, for Nørrebro Hr. Pastor *Neuvel* paa Sct. Josefs Hospital i Griffenfeldtsgade, for Vesterbro og Frederiksberg Hr. Pastor *Slump* ved Sct. Marie Kapel i Frederiksberg Allee. Til disse bedes kjærlige Mennesker, der ønske at se deres Almisser vel anbragte, at sende Bidrag.

Pastor Schepelerns Skjældsord.

„Jeg læser Janssens Værker med stor Interesse. Jeg hører, han bliver meget udskjældt; men jeg véd ikke hvorfor; thi selv udskjælder han aldrig. Gaar han for vidt, skulde man rolig vise ham indenfor Grænserne, men ikke udskjælde.“ Kejser Friederich.

Den her opstillede Lov gjælder i enhver Polemik for den, der er sig bevidst at forsvare Sandheden. Pastor Schepelern har lovet at række sine Læsere Sandhedens Vaaben. Men mon Sandheden trænger til Skjældsord, som de følgende, for at forsvare sig?

Aandsstof. At *Papismen* er en **Forfalskning** af Kristendommen, det viser sig maaske ikke tydeligere paa noget Punkt end netop i dens Lære om Embedet; thi denne Lære hviler i sin dybeste Grund paa rent *mekaniske* Forudsætninger. . . Ved Læren om den apostoliske Succession og om Ordinationssakramentet er Guds Aand bogstavelig henlagt til Biskoppens Fingerspidser, saa naar han under Indvielsen berører den vordende Præsts Hoved, da gaar det **Aandsstof**, der i Kraft af den apostoliske Succession er i Biskoppen, over paa Ordinanden, saa at denne fra dette Øjeblik af bl. a. er i Stand til, hvad intet andet Menneske formaar, at forvandle Herrens Legeme og Blod. Numer 2, Side 11, 12. [Formodentlig døber Sognepræsten for Trinitatis Menigheden altid i den »rent mekaniske Forudsætning«, at Døbevandet bidrager noget Væsentligt til Barnesjælens Gjenfødelse, saa Sjælen renses ved at Vandet flyder over Panden. Ellers vilde der være Grund til at tvivle paa hans Daabshandlingers Gyldighed.]

Afguderi, Knokler, Æventyr. Det er ikke blot uskyldig *Barnagtighed*, naar f. E. i Peterskirken i Rom Relikvierne blive foreviste og saa hele den gennem Kirken vandrende Procession paa et givet Tegn falder paa Knæ for disse **Knokler** eller **Træstumper**. Thi hvor mange Forbehold man saa end tager, er og bliver det dog kun **Afguderi** [Her er det vanskeligt at afholde sig fra at sige: bevidst Løgn. Kan man da kun høje Knæ for Gud? Er Knæfald ikke meget mere en Ceremoni, hvis Betydning afhænger af dens Mening, som bruger den?]

(Fortsættes.)

Kirkelig Kalender.

Søndag den 13. Marts. 2. Søndag i Fasten. — 14. M., 15. Ti., 16. O. Ferialdage. — 17. To. Patritius, Biskop og Bekj. — 18. F. Ihukommelse af Frelserens h. Ligklæde. — 19. L. Josef, Jesu Plejefader og Marias Brudgom.

Søndag den 20. Marts. 3. Søndag i Fasten.

Sct. Ansgars Kirke. Torsdag, Fredag og Lørdag i denne Uge holdes om Aftenen Kl. 8 en højtidelig Triduums-Andagt til Ære for den h. Josef.

Lørdag den 19. Marts, Sct. Josefs Fest, holdes om Morgen Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Højmesse og om Aftenen Kl. 8 Festandagt.

Hos Dhrr. Gejstlige faas: **Bønner til Sct. Josefs Triduum** (Pris: 2 Øre pr. Explr.).

Sct. Josefs Gilde fejrer sin Hoved- og Titularfest Søndag den 20. Marts. Kl. 8 Fælleskommunion i Sognekirken; Kl. 6 Aften Festandagt. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ i Lokalet, Bredgade 67, Optagelse af nye Brødre, samt Gildets aarlige Generalforsamling.

Mandag den 14. Marts Kl. 7 i Sognekirken lader Gildet læse en h. Sjælemesse for afg. Broder C. Clante.

Frk. Sophy Mariboe, Elev af Musikkonservatoriet, der senere har fortsat hos private Lærere, modtager Elever i Violin og Klaver, Theori og Sammenspil. Bredgade 67. 2 Sal til venstre.

Sct. Ansgars Kirke. Gudstjeneste om Søndagen: Kl. 7 og 8 stille Messe; Kl. 10 Højmesse og Prædiken; Kl. 3 fransk Prædiken og sakramental Velsignelse; Kl. 6 Fastandagt og Prædiken. — Torsdag Kl. 3 fransk Foredrag; Fredag Kl. 8 Aften Korsvejandagt. Hver Hverdag Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$ stille Messe. Kirken er altid aaben hele Dagen.

Den levende Rosenkrans (1ste Afd.). Søndag den 13. Marts Møde paa Tolbodvejen Kl. c. 11 $\frac{1}{2}$.

Literatur. I Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn (Gothersgade 49) og hos Dhrr. Gejstlige faas: P. P. Nr. 9: **St. Josef.** (Pris 25 Øre.) — **Via Crucis** eller **Korsvej** (Pris 25 Øre.) — Crasset: **Passionsandagt** (Pris 50 Øre).

Ny Literatur. I Dag er udkommen: P P Til Forsvar for Sandheden. Nr. 11. **Altrets Sakramente.** (Pris 25 Øre.)

Den katolske Syge og Ligkasse afholder en ekstraordinair Generalforsamling Mandagen d. 21. Marts Kl. 8 Aften i Forsamlingsværelset i Præsteboligen ved St. Ansgar.

Bestyrelsen.

Lejlighed søges. En ældre Enke søger til Flyttedagen et umøbleret Værelse og Kjøkken (eller lidt Adgang til samme). Billet mrk. Værelse modtager Redaktionen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 12. Søndagen den 20. Marts. 1892.

Indhold: Pater H. Lange's andet Foredrag. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Norge. Rom. Amerika. Pastor Schepelerns Skjældsord. Bekjendtgjørelser.

Pater H. Lange's andet Foredrag.

(Oversat af C. F. P.)

—o—

Brødre! I mit sidste Foredrag har jeg paa Grund af selve Gjenstandens Beskaffenhed været nødt til at bruge Udtryk, der undertiden kunne have været noget pinlige for Eder. Men I maa have indset, at, naar jeg hist og her har saaret Eder, saa har det været ganske mod min Villie. Jeg vilde gjerne, om det var muligt, undgaa alt, hvad der kunne smerte Eder nok saa lidt. Uheldigvis er dette umuligt. For at hjælpe Eder til at søge og finde Sandheden var det absolut nødvendigt at tale til Eder om eders egen Religion, om Protestantismen og dens Vildfarelser. Dette have I, intelligente som I ere, indset, og idet jeg baade lykønsker og takker Eder for den store Overbærenhed, I saaledes have vist mig, beder jeg Eder om fremdeles at vise mig den.

Mit næste Foredrag vil handle om *Aflad*. Idag vil jeg tale om de *Misbrug*, man bebrejder den katolske Kirke, og om denne Kirkes *Hellighed*.

Den sande af Kristus stiftede Kirke maa nødvendigvis bære *Hellighedens* guddommelige Mærke. Thi Gud, hvis Væsen er Hellighed, kunde kun stifte en hellig Kirke, og den h. Paulus forsikrer os da ogsaa om, at »Kristus har elsket Kirken og givet sig selv hen for den, for at hellige den, idet han rensede den i Vandbadet ved (Livets) Ord; for at han kunde fremstille Kirken for sig selv i dens Herlighed, som den, der hverken har Plet eller Rynke.» (Ephes. V, 25—27). Naar den katolske Kirke altsaa har Ret i sin Paastand, at den er den sande af Kristus stiftede Kirke, saa maa den ogsaa fremtør alle andre Religionssamfund glimre ved *Hellighedens* Mærke. Men hvorledes kan et saadant alt overstraalende *Hellighedens* Mærke forenes med de *Misbrug*, som man har bebrejdet den katolske Kirke, og som have tjent til Paaskud for Reformationens Fremkomst? Det er dette Spørgsmaal vi ville søge at klare.

Først maa der da skjelnes skarpt mellem virkelige og indbildte Misbrug. Reformatorerne, der opkastede sig til øverste Dommere i Kristenheden, erklærede alle de Lærdomme, der ikke passede dem, for Misbrug. Messeofferet, Skriftemaalet, Fyldestgjørelsen, Afladen, Helgendyrkelsen, Kirkens Ufejlbarhed i Trossager, de Gejstliges Cølibat, alle disse Sandheder og Skikke, som altid havde været indbefattede i den kristne Trosbekjendelse, i den kristne Kultus, i den kristne Disciplin, dem erklærede Reformatorerne for lige saa mange Misbrug, der maatte afskaffes. Det er dem, jeg kalder for indbildte Misbrug, fordi de kun vare Misbrug i Reformatorernes Indbildning. Dem ville vi her ikke give os af med. Men ved Siden af dem var der andre kun

altfor sande, kun altfor virkelige Misbrug, og I skulle ikke frygte for, at jeg vil dølgge dem.

Ved Reformationens Fremkomst se vi en stor Del af Gejstligheden og Munkeordenerne beherskede af Egoisme og Havesyge. Begjærligheden efter Rigdomme driver den højere Gejstlighed og Munkene til stadig at forøge deres Ejendom og deres Indtægter, til stadig at paalægge større og mere trykkende Afgifter, medens den fattige Del af Gejstligheden, for at tilfredsstille sin Trang til Indtægter, griber til Midler, der vanære den og gjøre den til Spot for Folket. Kirkefyrsterne udfolde en Overdaadighed, der krænker de Fattige og forarger de alvorligt Tænkende. »Bisperne give Sognene lidet værdige Hyrder; selv bekymre de sig kun om at hæve Tiende. De fleste tænke kun paa at faa saa mange Beneficier som muligt uden at bryde sig om de dermed følgende Pligter. De søge at overgaa hverandre i Pragt og sandseligt Levned« (Butzbach, satiræ elegiacæ etc). Trods de gamle stadig gjældende Kirkelove tillagdes flere Beneficier en og samme Person, ja endog Børn. De høje gejstlige Værdigheder forbeholdtes adelige Familiers yngre Sønner, der traadte ind i den gejstlige Stand uden at føle Kald dertil, uden at være i Besiddelse af de dertil nødvendige Kvalifikationer og moralske Egenskaber. Selv i Klostrene herskede der oftest kun Slaphed. Kort sagt i hine sørgelige Tider sad Selvkjærlighed, Pengebegjærlighed, Overdaadighed, sædeligt Forfald, Simoni paa Højsædet og vanærede Kirken.

Reformatorerne have omhyggeligt sammenstillet og udraabt disse Misbrug og Forargelser. De have foreholdt den katholske Kirke dem og sagt: Der ser Du, at Du ikke er den sande Kirke; thi Du bærer ikke Hellighedens Mærke. Og den katholske Kirke, som dog var deres Moder og havde født dem i Kristus, den have de overdænget med Skjælsord; de have end ikke

undset sig ved at kalde den: den store Skjøge! Troede de da virkelig, at de vare de første, der paapegede de Misbrug og den Fordærvelse, der til visse Tider har hjemsøgt Kirken? Troede de virkelig, at Ingen tidligere havde raabt paa en Forbedring i Sæder og Disciplin? Læs den Overvejelse, som den h. Bernhard sendte Pave Eugen III, og I ville se, med hvilken Strenghed han paapeger og fordømmer de dengang herskende Misbrug. »Vil det«, skriver han, »blive mig forundt, førend jeg dør, at se Guds Rige saaledes, som det var i sin første Dage?« Hele sit Liv igjennem begræd han Kirkens Onder, aldrig blev han træt af at advare Folket, Præsterne, Biskopperne, ja selv Paven. Læs den h. Katharina af Sienas Værker, og se, om Gejstlighedens Forfald og den Sjælene givne Forargelse kan paatales med haardere Udtryk, end hun gjør. Og hvor mange katholske Doktorer — som Kardinal Julianus, hvem Bossuet kalder det 15 Aarhundredes største Mand, som Gerson, Pierre d' Ailly o. A. — hvor mange Kirkeforsamlinger — særlig de store i Pisa, Konstanz og Basel i det 15. Aarhundrede — have ikke bittert beklaget Kirkens Tilstand og med Ihærdighed forlangt, at Kirken skulde reformeres i Henseende til Hoved og Lemmer! Men det, som hine store Doktorer, hine store Helgener, hine Kirkens lydige Børn forlangte, det var ikke en Reform i Læren. De vidste, at Kirken var ufejlbar. De vidste, at Kristi Ord — jeg er med Eder alle Dage indtil Verdens Ende — vare en sikker Garanti mod, at Kirken kunde lære noget Falskt. Det, som de forlangte, var en Reform i Kirketugt og Sæder. Og naar de rettede saa bitre Bebrejdelser mod Paverne, Biskopperne, Præsterne og Munkene, naar de ikke vege tilbage for at blotte de Laster og de Forargelser, der hjemsøgte Kirken, saa er det, fordi de fuldtvel indsaa, at de af Folket, Gejstligheden, ja selv af Paverne givne Forar-

gelses ikke kunde gjøre Skaar i selve Kirkens Helighed.

Hvorledes kan man da egentlig ogsaa undre sig over, at der eksisterer Misbrug, at der, navnlig i visse Tidsperioder, opstaar Forargelse i Kirken? Kristus har lovet sin Kirke at bevare den fri for al Vildfarelse i Troen, ikke for al Uorden og Forargelse. Kirken er *ufejlbar*, men ikke *syndefri*. Har Frelseren ikke netop lignet den ved hin Husbonds Ager, hvor Fjenden om Natten kom og saaede Udkrudt? ved hint Fiskernet, der fanger alle Slags Fisk, baade gode og daarlige? Kirken rummer baade Retfærdige og Syndere, og selvfølgelig vil der hos dens Børn altid findes Laster og Uordener. Selv Hyrderne ville ikke være frie derfor, thi de ere Mennesker og derfor skrøbelige. Præsten, siger den h. Paulus, vælges blandt Menneskene og for Menneskene. For at være Menneskenes Fortrolige og Stedfortræder for deres Skrøbeligheder maa han selv være Menneske, ligesom vi fuld af Svaghed, udsat for Fristelser, nødt til at kæmpe for at sejre. Kun paa denne Betingelse henvende vi os til ham med Tillid, idet vi vide, at vi ikke faa at gjøre med en Engel, men med et Menneske, der af Erfaring kjender vore Skrøbeligheder, fatter dem og forstaar at føle med os. Men naar Præsten saaledes kun er et Menneske, hvor kunne I da vente andet, end at ogsaa han snubler, han som med Apostlen Paulus er nødt til at bekjende: Synden bor i mig — Jeg Arme! Hvo vil befri mig for dette Dødens Legeme!

Altsaa maa Uordener, Misbrug, Forargelser ikke lægges Kirken til Last; thi de ere den uundgaaelige Følge af Menneskets frie Villie i Forbindelse med den menneskelige Svaghed. Det er derfor ikke rigtigt at sige: Ved Reformationens Fremkomst var der mange Misbrug i den katholske Kirke, altsaa er den ikke den sande. Afhænger Religionens Sandhed maaske af

deres Opførsel, som bekjende den? Ophører den kristne Religion maaske at være sand, fordi der gives daarlige Kristne? Skulde den katholske Kirke ikke være den sande Kirke, fordi der gives daarlige Katholiker baade blandt Lægfolk og Gejstlige? Nej, selv om alle Kristne vare fordærvede, vilde den kristne Religion dog være den sande. Og ligesaa, selv om alle Katholiker vare fordærvede, vilde den katholske Kirke dog være Kristi sande Kirke.

Hører, hvad Luther siger herom: »Vilde det være logisk at sige: Denne Theolog er et daarligt Subjekt, altsaa er Theologien en daarlig Videnskab; denne Jurist er en Skurk, altsaa er Jura ikke andet end et Væv af Rænker og Løgn; denne Kunstner er en liderlig Fyr, altsaa er Kunsten ikke andet end Liderlighed?« (Walch. V, 114.)

For at have Ret til at give Kirken Skyld for dens Medlemmers Forargelser maatte man bevise, at disse Forargelser ere en Følge af Kirkens Lære, af Kirkens Lovgivning, af Kirketugten, og at Kirken billiger dem eller i alt Fald taaler dem uden at fordømme dem. Men vi kunne trøstigt udfordre vore Modstandere til at paavise en eneste virkelig Misbrug, som Kirken har bifaldet og ikke tværtimod aabent dadlet og fordømt som stridende imod sin Lære og Disciplin. I Middelalderen og navnlig i det 14. og 15. Aarhundrede følger den ene Kirkeforsamling ovenpaa den anden. De udgive Love og Forordninger mod alle de Slappelser, mod alle de Misbrug, der have indsneget sig. Og aldrig træde disse Love ud af Kraft. Tværtimod, hver Kirkeforsamling bekræfter de tidligere Kirkeforsamlings Love og Anordninger og udvikler og fuldstændiggjør dem ved nye Love, der gaa ind paa de mindste Enkeltheder. Alene i Tyskland holdtes der i Tidsrummet 1451—1515, foruden Provinsial-Koncilierne i Mainz, Magdeburg, Køl'n og Salzburg, over hundrede

Diöcesan-Synoder. Disse Bestemmelser viste paa den ene Side Tilstedeværelsen af talrige og skrigende Misbrug, men vidne paa den anden Side om, hvor energisk man søgte Midler til at udrydde dem. De stadig gjentagne Forordninger vare en vedvarende offentlig, højtidelig og træffende Protest mod dem, der forargede ved daarligt Levned, og man kan derfor med fuld Sandhed sige, at Kirken aldrig er gaaet paa Akkord med Uordener og Misbrug, og at den aldrig har ophørt med at kalde de Kristne tilbage til Evangeliets Aand. Vil man være logisk, maa man derfor sige: Den katholske Kirke har altid paapeget, dadlet og fordømt alle Misbrug, der ere fremkomne i dens Skjød, altsaa er den hellig.

Den katholske Kirke, gjentager jeg, er hellig trods de Uordener, man bebrejder dens Børn. Og er det i Virkeligheden ikke ogsaa den, der har bevaret den kristne Moral ren og uforfalsket? Hvad vilde der være blevet af den kristne Moral, ja af den rent humanistiske Moral, naar Kirken ikke havde bekæmpet de forfærdelige Grundsætninger, Reformatorerne opstillede som Grundlag for deres nye Religion? I kjende dem, disse Grundsætninger, eller I kjende dem maaske snarere ikke. Her ere de: Mennesket har ingen fri Villie med Hensyn til Moral og Religion. Det var Guds Værk, at Paulus fulgte Kaldet; det var ogsaa Guds Værk, at David begik Ægteskabsbrud, at Judas forraadte Jesus. Saa længe vi ere i denne Verden, synde vi nødvendigvis, uvilkaarligt; men det Guds Lam borttager Verdens Synder, og Synden kan ikke skille os fra Gud, selv om vi hver Dag begik tusind Ægteskabsbrud, tusind Drab. For at blive retfærdiggjorte for Gud behøve vi hverken Tro paa de aabenbarede Sandheder, ej heller Haab, Kjærlighed, Anger, Omvendelse; Tillid til, at Gud har tilgivet os, er simpelt hen nok. Gode Gjerninger ere unyttige, ja skadelige

for vor Frelse. Lad os derfor ikke bryde os om Gjeringerne. Jo slettere vi ere, desto hellere tilstaar Gud os sin Naade. Lad os derfor synde, men lad os synde rigtigt; thi Gud frelser ikke dem, der kun synde halvt.

Se, det er de Grundsætninger, paa hvilke Reformationen er bleven bygget. Jeg har gjengivet dem med de samme Udtryk, som de første Reformatorer og Trosbekjendelserne have benyttet. Nutidens Protestanter rødme over dem og fornægte dem; men disse Grundsætninger have ikke desto mindre været Protestantismens Grundlag.

Jeg spørger Eder da endnu en Gang, hvad vilde der være blevet af Moralen, saa vel af den naturlige Moral som af Evangeliets Moral, naar ikke den katholske Kirke havde taget sig af den, hævdet Menneskets frie Villie, forsvaret Guds Hellighed, prædiket Nødvendigheden af gode Gjeringer, avlet glimrende Dydshelte og saaledes dannet en Modvægt mod den ved Reformatorerne Grundsatninger frembragte Fordærvelse, en Fordærvelse, der drev selve Reformatorerne til de bedrøveligste Tilstaaelser, saa at Luther blev nødt til at sige: »Papisterne paastaa, at der ikke er kommet noget godt ud af vore Lærdomme. — — — Det er desværre sandt; thi alle Slags Uordener ere nu mere almindelige og større end tidligere.« (Walch. V, 114).

Er det ikke ogsaa den katholske Kirke, der har forsvaret Helligheden af Ægteskabet, denne Familiens og al sand Civilisations Grundpille? Hvilken Forskjel mellem Kirken og Protestantismen i Spørgsmaalet om Ægteskabets Enhed og Uopløselighed! Gjennem Aarhundreder har Kirken værget Ægteskabets Rettighed, snart imod Barbarernes løse Sæder, snart imod Kongers og høje Herrers raa og lunefulde Lyster. Den har ikke ladet sig rokke hverken af Løfter eller af Trudslers. Alle Trudslers, alle Løfter, alle af Lidenskabens dikterede Andragender besvarer den med Apostlenes: *Non pos-*

sumus, vi kunne ikke. Hellere end at gjøre Brud paa Kristi Lære om Ægteskabet giver den Afkald paa Riger. Den mister England hellere end at tillade Henrik VIII at forstøde sin retmæssige Hustru og ægte Anna Boleyn, der havde vundet hans Hjærte og opflammet hans Lidenskab.

Se, saaledes forsvarede Kirken paa egen Risiko Ægteskabets Hellighed. Hvad gjorde samtidig Reformationen? Luther fremsatte sine Grundsætninger om Ægteskabet i den bekjendte Tale, han holdt i Wittenberg. De ere af den Beskaffenhed, at baade dette Steds Hellighed og mine Tilhørerinders Blufærdighed forbyder mig at gjengive dem. I sin Fortolkning af Genesis siger Luther: »Hvad det Spørgsmaal angaar, om man tør have flere Hustruer, saa giver Patriarkernes Autoritet os i den Henseende fuld Frihed.« Og idet han fremdeles omtaler Flerkoneriet, tilføjer han: »Det er noget, der hverken er tilladt eller forbudt, og for min Part træffer jeg derom ingen Afgjørelse.« Til Luthers Lære svarede hans Gjærninger. Han skjænkede den af Henrik VIII givne Forargelse sit Bifald og autoriserede Flerkoneriet ved at tillade Landgreven af Hessen-Cassel at tage endnu en Hustru foruden den, han allerede havde. Hvis Samfundets Sæder ikke havde været saa gennemtrængte af Kirkens Aand, hvis Familien ikke gennem Katholicismen havde faaet et saa solidt Grundlag, saa vilde Reformationens Grundsætninger have givet Lidenskaberne frit Indpas; Fyrsterne vilde have anskaffet sig Haremer, de øvrige Samfundsklasser vilde have fulgt efter, vor Civilisation vilde være sunket ned til et asiatisk Standpunkt, og den europæiske Kvinde vilde være kommen i samme nedværdigende Stilling som Muselmandens. Det er den katholske Kirke, der har reddet Sæderne og gennem Sæderne Civilisationen.

Men den katholske Kirke har gjort endnu mere.

Ikke tilfreds med at forsvare Evangeliets Moral og bevare dens Renhed, har den bragt denne Moral til den mest ophøjede og fuldkomne Anvendelse. Kristus har sagt: »Vil Du være fuldkommen, saa sælg alt, hvad Du ejer, og følg mig.« »Vil nogen følge mig, saa fornægte han sig selv, tage sit Kors og følge mig.« »Der gives dem, der bevare Kyskheden for Himmerigets Skyld. Hvo, som kan, han forstaa det.« Naar Kristus har givet disse evangeliske Raad om Fattigdom, Lydighed og Kyskhed, hvilke danne den kristne Fuldkommenheds højeste Tinde, saa er det aabenbart, for at disse Raad skulle følges. Naar Han selv har været den første til at øve disse tre Dyder, er det for, at Han skal finde Efterlignere.

Men findes der Sjæle saa ædle, saa grebne af Kjærlighed til Gud, at de give Afkald paa alle jordiske Ting for at hæve sig til Fuldkommenhed, for kun at længes efter Gud? Ja, saadanne Sjæle findes. Der gives Sjæle, som have lovet Gud at give Afkald paa Familielivets Glæder for kun at elske og tilhøre Ham; det er Kyskhedsløftet. Der gives Sjæle, som forpligte sig til at give Afkald paa, hvad de eje, til aldrig at eje noget som deres eget, hverken Hus, Jord eller Penge, for nøjere at komme til at ligne den fattige Jesus; det er Fattigdomsløftet. Der gives Sjæle, som, for at følge Kristi Raad om at give Afkald paa sig selv, love ikke mere at have egen Villie og at leve i stadig Afhængighed ligesom Kristus, der var lydlig indtil Døden paa Korset; det er Lydighedsløftet. Ja, saadanne Sjæle gives der, som ikke vige tilbage for de heltmodigste Ofre, Evangeliet kjender. Og hvor findes disse Sjæle? I den katholske Kirke, og kun der. Og det er ikke ganske enkelte Sjæle, enkelte Undtagelser, enkelte enestaaende Tilfælde, nej, det er talrige Skarer, der fornyes fra Slægtled til Slægtled. Tæl, om I kan, de religiøse Ordener, der findes i

Kirken, tæl Medlemmerne af hine store aandelige Familier, stiftede af St. Benedikt, St. Dominikus, St. Franciskus af Assisi, St. Ignatius, St. Vincent-de-Paul, St. Alphons Liguori og saa mange Andre — — — en talrig Hær af Mænd og Kvinder, som Kirken nu i 1800 Aar har opfostret, og som den gjør til Verdens Lys og Jordens Salt. Ganske vist have de religiøse Ordener, ligesom alle menneskelige Stiftelser, haft deres Forfalds- og Slaphedsperioder. Men intet dannet og upartisk Menneske vil dog nægte, at de sædvanligvis og i det hele taget have været Arnesteder for Videnskab og Guds frygt, Planteskoler for Helgener og Ordets Forkyndere. Og det er med berettiget Stolthed, at Kirken henviser til disse Ordener som et af de skjønneste Vidnesbyrd om dens Hellighed.

Der er dog endnu et Bevis, som Kirken maa kunne give paa, at den er hellig, nemlig at den er i Besiddelse af Kjærlighed. Thi uden Kjærlighed ingen Hellighed. Gud er Helligheden selv, men han er ogsaa Kjærligheden selv. Ligner den katholske Kirke Gud i Hellighed, maa den ogsaa ligne Ham i Kjærlighed. Men hvilket andet Religionssamfund kan med Hensyn til Kjærlighed taale nogen Sammenligning med den katholske Kirke? Den over Kjærlighed for det første ved Ordets Forkyndelse. Ere Mennesker med legemlige Lidelser at beklage, hvor meget mere ynkværdige ere saa ikke de Sjæle, som ikke kjende Gud og hans Salvede, som leve i Vildfarelsens Mørke, og som, efter Skriftens Ord, sidde i Dødens Skygge, berøvede Sandhed og Frelse. Den katholske Kirke, rørt ved Synet af saa megen Elendighed, har ikke stænget for de Skatte, den er i Besiddelse af: Jesus Kristus, Evangeliet, Ordet. Den har gennem Legioner af Missionærer uddelt sine Rigdomme til Menneskenes Sjæle, for at de ikke skulde dø. Ved Ordets Forkyndelse gennem den katholske Kirke var det, at det romerske Rige og Barbarerne afsvore Af-

gudsdyrkelsen for at antage Kristendommen; gennem den fik Indien, Kina og Japan det glade Budskab at høre, og da Vasco de Gama og Kristoffer Kolumbus opdagede nye Folkeslag og en ny Verden, fulgte de katholske Missionærer efter dem for at bringe de stakkels Vilde Evangeliets Lys og Jesu Kristi Navn. Endnu den Dag idag fortsætter den katholske Kirke sin Missionsgjerning og udsender Missionærer overalt, hvor der er Sjæle at drage til Kristus. De drage ud, disse uforfærdede Forkyndere, idet de sige deres Fædreland Farvel, overskære de ømmeste Baand, forlade for bestandig deres Familie og Venner. De gennemsejle store Have, lande paa ugjæstfrie Kyster, trodse morderiske Klimaer. De udsætte sig for alle Slags Savn, for uhorste Anstrengelser, for Sygdomme, for Forfølgelser, for Fængsel, for Pinsler, ja for selve Døden — glade, om de for denne Pris have kunnet skaffe hine forladte Folkeslag de kosteligste Goder: Evangeliet, Frelsens Sandheder, Erkjendelsen af Jesus Kristus, og i Tilgift Civilisationens Velgjerninger.

Hvad kunne andre Religionssamfund sætte imod denne det katholske Apostolats Kjærlighedsgjerning? Hvad kan særlig Protestantismen opstille som Mage hertil? Jeg vil ikke selv bedømme de protestantiske Missionærer; I vilde da kunde bekyldes mig for Partiskhed, for Forudindtagethed. Jeg skal lade protestantiske Skribenter tale; dem ville I ikke mistro. Hør da, hvad Gærtz siger i sin »Rejse omkring Jorden«: »Hvilken slaaende Modsætning er der mellem den protestantiske Missionær og den katholske Præst: Medens hin fører et mageligt Liv i sin Families Skjød, holder Heste og Vogn og alt, hvad der kan gjøre Missionsgjerningen bekvem, ja endog behagelig, saa er denne ikke blot underkastet de Savn, som selve hans Stand medfører, men han giver ogsaa frivillig Afkald paa alle Livets Behageligheder, paa alt, hvad der kan gjøre Livet be-

kvemt og trygt, og trænger modigt ind i det Indre af de hedenske Lande, næsten uden Udsigt til andet end Martyrkronen. Det er en Kjendsgjerning, som man maa være blind for ikke at se.«

Den samme Forfatter tilføjer: De katholske Missionærer opofre helt og holden deres Person, idet de trænge midt ind i Hjærtet af de hedenske Lande og blande sig med det Folk, som de ville omvende til Kristendommen. Naar jeg paa den anden Side saa en evangelisk Missionær, som havde indrettet sig i al Behagelighed med Hustru og Børn, og holdt Hest og Vogn, i en elegant Bolig i *Nærheden af en engelsk Koloni*, blev jeg i høj Grad beskæmmet.«

En protestantisk Maler, A. Carlè, fortæller os ogsaa om det, som han har været Vidne til hos den evangeliske Missionær. »Alt hvad man finder paa en god engelsk Herregaard,« siger han, »finde vi ogsaa her. Børnene, som med deres røde Kinder kom frem fra alle Kanter, saa vel som Forældrenes velnærede Udseende vare et øjensynlig Bevis paa, at den evangeliske Missionærs Liv ingenlunde er besværligt. Jeg har ogsaa besøgt flere romersk-katholske Missioner og jeg maa give dem det Vidnesbyrd, at man der fører et ganske andet Liv end i de engelske Missioner. De katholske Missionærer ere fulde af Kjærlighed og Godhed mod Hedningerne, de ere høflige og gjæstfri overfor deres Brødre fra Europa. De føre næsten hele den indiske Befolkning ind i deres Kirkes Skjød; medens de engelske Missionærer Ingen omvende til Trods for deres store Hjælpekilder og Regeringens Beskyttelse.«

Og endelig denne Tilstaaelse af en anden Forfatter: »Protestantismens Erobringer i Ostindien ere intet i Sammenligning med den romersk-katholske Kirkes.« (Delizsch, II. p. 117.)

Det tilstaas altsaa ogsaa fra protestantisk Side, at den protestantiske Apostelgjerning aldeles ikke kan

sammenlignes med det katholske Apostolat. Alt hvad jeg kunde tilføje, vilde kun svække et saadant Vidnesbyrd.

Men Mennesket bestaar ikke af en Sjæl alene, det har ogsaa et Legeme, et Legeme, der er underkastet Sygdomme og Skrøbeligheder; der gives ikke blot en moralsk Elendighed, men ogsaa materiel Elendighed og Nød, og det er Næstekjærlighedens Hverv at lindre denne Nød, at raade Bod paa denne Elendighed. Men netop i denne Henseende — jeg siger det med berettiget Stolthed — har den katholske Kirke fejret Triumfer. Alle Velgjørenheds Institutioner og Foretagender have den katholske Kirke til Moder, og de svage Kopier, som man har forsøgt at oprejse, som f. Ex. Diakonisse-Institutionen, tjene kun til ydermere at fremhæve den katholske Kirkes Overlegenhed.

Jeg anfører atter et protestantisk Vidnesbyrd. »Hvad Katholicismen angaar,« siger Huber (Indre Mission p. 117.), »da maa vi erklære, baade fordi vi selv have set det og fordi vi vide det fra sikker Kilde, at den kristelige Barmhjærtigheds Gjerninger blive udøvede der med en saadan Hengivelse og Opofrelse, med en saadan Gavmildhed, med en saadan klog Kjærlighed, at vi langtfra kunne maale os med den.«

Godgjørenhed er uden Tvivl ingenlunde banlyst fra Protestantismen; det vilde være uretfærdigt, om man paastod det. Man øver der Kjærlighedsgjerninger, men paa en ganske anden Maade end i den katholske Kirke.

I Protestantismen giver man Penge, i Katholicismen giver man sig selv. Men den sande Kjærlighed, Jesu Kristi Kjærlighed, bestaar ikke i det Pengestykke, som man i Forbigaaende kaster til den Fattige, ikke i den Hjælp, som man yder den Ulykkelige, uden at man behøver at forlade sit Hjem; nej, Kjærligheden bestaar i at man hengiver sig selv, sin Tid, sit Hjærte, sin hele

Person: Dette er den sande Kjærlighed, som giver Alt og som endog hengiver sig selv. Men hvor finder man vel denne Kjærlighed uden i Kirken, og til hvilken Fuldkommenhed udøves denne Kjærlighed ikke i Kirken!

I Kirken bliver den Fattige, den Ulykkelige, ikke blot hjulpet men han bliver ogsaa agtet og elsket. Kirken har identificeret ham saa godt med Jesus Kristus, at vi i den Fattige se Jesus Kristus selv, som har sagt: »Hvad I gjøre mod den mindste blandt mine Brødre, det have I gjort mod mig,« Det er Grunden til, at den værste og mest frastødende Elendighed i det menneskelige Samfund, de usleste Fattige, de Ulykkelige, som ere befængte med de skrækkeligste og hæsligste Sygdomme, Idioterne, de Vanvittige, de Spedalske, kort sagt dem, der sukke under den skrækkeligste Elendighed, finde i den katholske Kirke utallige Sjæle, som tjene og elske dem indtil Hengivelse og Opofrelse af sig selv, og det i Løbet af 18 Aarhundreder. Ligesom hin Mand, der kun behøvede at stampe med Foden paa Jorden, for at faa Legioner til at gaa frem af den, saaledes har den katholske Kjærlighed gennem alle Aarhundreder ladet fremgaa Legioner af frivillige Tjenere for alle de Lideiser, som knuge Menneskeslægten.

Deres Navne svæve i Mængde paa mine Læber: Hospitalbrøderne af St. Johannes, af St. Lazarus, af St. Maria, som efter at have kæmpet tappert paa Valpladsene, gjorde sig i Hospitallerne til opofrende Tjenere for de Syge, for de Spedalske og for Pestens Ofre. Trinitariernes Orden og de barmhjærtige Brødre, stiftede af St. Johannes af Matha, og St. Peder Nolasus og St. Raymund af Pennafort, for at udfri de Fangne i hedenske Lande. Brødrene af St. Johannes af Gud, de barmhjærtige Søstre, de Fattiges smaa Søstre, den gode Hyrdes Søstre, St. Josefs Søstrene . . . dog, jeg vilde aldrig ende, om jeg skulde nævne

dem alle, disse utallige Kongregationer af Brødre og Søstre, som under forskellige Navne og i forskellige Dragter aflægge Løftet om, at ville henleve deres Liv i de Fattiges og Syges Tjeneste, i Lydighed, Fattigdom og Kyskhed.

Onderne, som hjemsøge Menneskeslægten, ere uden Tvivl saare talrige, og ikke desto mindre gives der ikke nogetsomhelst, som ikke blevet lindret og afhjulpet af en eller anden katholsk Kjærligheds-Institution, en Kjendsgjerning, som aftvang den forhen omtalte protestantiske Forfatter Huber følgende Tilstaaelse: »Vor protestantiske Kjærlighed kan aldéles ikke maale sig med den katholske, vi gjøre ikke en Tiendedel af det, som gjøres indenfor Katholicismens Lejr» (Indre Mission.)

Og denne glødende Kjærlighed er aldrig bleven svækket, den er bleven bevaret gjennem alle Aarhundreder i Kirken, den er i Dag den samme som i henrundne Tider. Træd indenfor den Fattiges Dørtærskel, ind i Sygestuen i et Hospital, træd hen til den Syges Hovedpude, hen til Oldingens Leje, ind i Asyl, Alderdomshjem, Vajsenhuse, ind i Fængsler, Tugthuse, ind i alle Tilflugtssteder for fysisk og moralsk Elenighed, alle Vegne ville I ogsaa i vore Dage finde den katholske Kjærlighed vaagende over alle Skrøbeligheder, dulmende alle Smerter, lindrende ethvert Onde.

Ville I se denne Kjærlighed levende og virksom i et Menneske, saa betragt en af de mest populære Helgener i den katholske Kirke, St. Vincent de Paul. Betragt ham paa Galejerne, hvor Slaverne arbejde og lide. St. Vincent gaar fra den Ene til den Anden, hører paa deres Klager, trøster dem, giver dem Mod, taler til dem om Gud, lærer dem at lide med Hengivelse i den guddommelige Villie for at afsone deres Forbrydelser. Men dette er endnu altfor lidt for et af Kjærlighed brændende Hjærte; han mindes, at Jesus Kristus

har gjort sig til Træl for os, og han tænker paa at træde i Stedet for disse stakkels Ulykkelige, for at skjænke dem Friheden tilbage. I Marseille møder han en Dag et Menneske, som har hengivet sig til mørk Fortvivlelse, som ikke lader sig røre ved nogetsomhelst Trøstens Ord. Vincents tøver ikke; han frigjør Galej-slaven for Lænkerne, lægger sig selv i dem og skjænker Friheden til den Ulykkelige, hvis Plads han indtager paa Galejerne midt imellem de øvrige Galej-slaver. Lænkerne tilføjede hans Ben et Saar, hvoraf han led i hele sit Liv.

Denne Kjærlighedens hellige Ild, som fortærer St. Vincent de Paul, kan han ikke bevare blot hos sig selv, han antænder den ogsaa hos Andre.

Han forener i et Samfund, kaldet »de barmhjærtige Kvinder,« sin Tids fornemste Damer, blandt hvilke endog Frankrigs Dronning, og han sender dem ud, for at de skulle besøge og pleje de Fattige. Dernæst indruller han Mændene i Barmhjærtighedens Hær, og man ser Medlemmer af de fornemste Familier, under hans Ledelse, besøge Hospitalerne og Fængslerne og tjene Jesus Kristus i de Fattige.

Men hans Hovedværk ere de barmhjærtige Søstre, disse ædle og fromme Sjæle, som ile enhver Elendighed til Hjælp; som undervise de Uvidende, som træde i Moders Sted for de forladte Børn, som drage Omsorg for de Syge, som hjælpe de Saarede paa Valpladsen.

Men den hellige Vincents Kjærlighed finder ingen Hvile. I Paris grundlægger han et Hjem for Gamle og Svage; han samler i et Hus en Mængde, og med mange Anstrængelser skaffer han dem alt, hvad de have Behov for Legeme og Sjæl; han grundlægger et Hospital for Galej-slaver, forskjellige Galehuse, et Hjem for de stakkels smaa Skabninger, som unaturlige Modre have forladt i Gaderne, et Hjem for Hittebørn, et af den kristne Kjærligheds mest rørende Institutioner.

Denne Helgen, denne Levendegjødelse af den virksomme Kjærlighed, den hellige Vincents de Paul kan i Sandhed sige, ligesom sin guddommelige Mester Jesus Kristus, til alle Ulykkelige, til alle Lidende: Kommer til mig, jeg vil vederkvæge eder. Hvad I end ere, hvilken Nation I end tilhøre, hvilken Religion I end bekjende eder til, Troende eller Vantro, Smaa og Store, hvad enten I lide paa Sjæl eller Legeme, kommer Alle til mig, og for Jesu Kristi Kjærligheds Skyld vil jeg lindre og hjælpe eder.

Og nu spørger jeg de Samfund, som have skilt sig fra den katholske Kirke, kunne de fremvise noget Lignende? Hvor findes der hos dem Mænd som St. Vincent de Paul? Hvor ere deres Velgjørenheds-Institutioner? Hvor findes blandt dem disse Legioner af Mænd og Kvinder, som give Afkald paa Jordens Goder, paa Livets Bekvemmeligheder, paa Familielivets Glæder, for at indvie deres Liv til de Ulykkeliges Tjeneste?

Saadanne Vidundere findes kun i den katholske Kirke. Kirken er *Kjærlighed*, ligesom Gud er Kjærlighed, følgelig er den af Gud, følgelig er den *hellig*, ligesom Gud er hellig. —

Men det mest veltalende og uimodstaaeligste Bevis paa Kirkens Hellighed ere de Hellige selv.

Ligesom Oldtidens Filosof, der beviste Bevægelsen overfor en Tvivler, ved selv at gaa foran ham, saaledes beviser ogsaa Kirken, at den er hellig, ved selv at frembringe Hellige. Der findes uden Tvivl i de andre Samfund, navnlig i Protestantismen, virkelige Dyder, skønne og ædle Sjæle; men man møder ikke hine heltmodige Dyder, som ere de Helliges Særkjende. I den katholske Kirke ere derimod de Hellige utallige. I hele den kristne Verden findes der ikke et Land, ikke en Provins, ikke en By, som ikke har haft den Ære at skjænke Kirken, at skjænke Verden en Hel-

gen. Der gives Helgener af enhver Nation, af enhver Race, af enhver Stilling.

Et uhyre Bibliothek skulde der til for at rumme endog blot en afkortet Levnedbeskrivelse af alle de Hellige, som Kirken har avlet. Endog paa Reformationens Tid, da Luther overøste denne Kirke med de uværdigste Skjældsord og endog kaldte den »den store Skjøge«, svarede og retfærdiggjorde denne Kirke sig alene derved, at den fremviste sine Dyds helte, sine Hellige, som den aldrig ophører med at frembringe.

Medens Reformatorerne med Bitterhed beklagede den Ligegyldighed og Fordærvelse, som tog Overhaand blandt Sjælene, efter at man havde begyndt at prædike det ny Evangelium, fremviste Kirken til Efterfølgelse for den forundrede Verden en hellig Ignatius, en hellig Frants Xaver, en hellig Theresia, en hellig Johannes af Korset, en hellig Peter af Alcantara, og senere en hellig Ludvig Bertrand, en hellig Frants Regis, en hellig Karl Borromæus, en hellig Johannes af Gud, en hellig Filip Neri, en hellig Frants af Sales, en hellig Vincents af Paul, en hellig Chantal og mange andre, hvis Navne jeg forbigaar.

Og hvad der beviser, at Hellighed er den katholske Kirkes privilegerede Egenskab, det straalende Kjendemerke, som Gud har skjænket den sande Kirke, det er, at den alene frembringer Hellige, og at Hellighedens Kilde udtørres i de andre Kirkesamfunds Skjød, saa snart de have adskilt sig fra Kirken.

Betragt f. Ex. den græske Kirke: indtil det niende Aarhundrede frembragte den Hellige som en Efrem, en Krysostomus, en Basilius, en Gregor af Nazianz. I det niende Aarhundrede skiller den sig fra den katholske Kirke, og det er til Ende: ikke en eneste Helgen har den siden den Tid føjet til sin Fortegnelse.

Det samme er Tilfældet i den anglikanske Kirke. Saa længe den var katholsk, kaldtes England Helge-

nernes Ø; efter sin Adskillelse fra den romerske Kirke har den endnu frembragt store Mænd, men ikke en eneste Helgen. Den samme Goldhed, vide I jo, har strakt sig over de skandinaviske Lande, ligesaa over Tyskland. Hvad betyder dette? Hvoraf kommer det, at en slig Ufrugtbarhed pludselig afløser en saa stor Frodighed? Det kommer af, at Grenen, naar den bliver skilt fra Stammen, ikke mere kan frembringe Frugter, fordi den ikke mere faar den frugtbargjørende Saft. Den katholske Kirke er det Træ, Kristus har plantet. Det er det, der frembringer Hellighedens Frugter. De øvrige Kirkesamfund ere Grene, der ere afrevne fra dette store Træ; de savne den Saft, der tidligere gjen- nemtrængte dem; de ere hentørrede og frembringe ikke mere Hellighedens Frugter.

I se, med hvilken vidunderlig Glans Jesus har om- straalet sin Kirke for at gjøre den let kjendelig for de Sjæle, der med god Villie søge Sandheden, Han har dermed villet sige: Denne Kirke, som stadig har be- varet Evangeliets Moral i al dens Renhed, som har ført talrige Sjæle til den højeste Grad af Fuldkommen- hed, som i talrige Hjærter tænder Missionsiverens hel- lige Flamme, som ene er i Stand til at frembringe Helgener, den skulle I komme til; thi det er den, der er *min* Kirke, en herlig Kirke uden Plet og uden Lyde, den, jeg har grundlagt ved Udgydelsen af mit Blod.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. I Anledning af Prof. *L. W. Schat Petersens* Henvendelse til Pater Lange i »Natt.-Tid.« for 9. Marts fandtes optaget i samme Blad 11. Marts paa Fransk følgende Svar fra Pater *Lange*: Til Hr.

Schat Petersen, Professor i Theologi ved Universitetet. Hr. Pastor, De undskylder, at jeg har tøvet en Smule med at svare, min Torsdags-Konferents i St. Ansgars Kirke har ikke tilladt mig at gjøre det hurtigere. For saa vidt jeg har forstaaet Deres Tankegang, anerkjen-der De at have bekræftet Retten til fri Forskning i den Sætning, som jeg havde laant hos Dem, men De mener, at jeg ingenlunde tør beraabe mig paa Deres Bekræftelse for at sige, at denne Ret til fri Forskning danner Protestantismens Grundprincip og den væsentlige Forskjel mellem den og Catholicismen.

Men saa spørger jeg Dem, ligesom jeg spurgte Deres Kollega, Hr. *Fenger*: hvori bestaar da den egentlige Forskjel mellem Protestantismen og Catholicismen? Deres Kollega har overladt til Dem at svare, uden Tvivl i Deres Egenskab af Professor i Theologi, og Deres Svar er, i al Fald hvad Formen angaar, ikke uden en vis Originalitet. Blot det var lige saa solidt som originalt.

I Følge Deres Mening er baade Catholicismen og Protestantismen grundet paa Autoritets-Principet; den eneste Forskjel imellem dem, som De kan se, er, at Catholicismen støtter sig til en *falsk* Autoritet og Protestantismen til en *sand* Autoritet.

Ligesom De uden at bevise det paastaar, at Catholicismen støtter sig til en falsk Autoritet, saaledes har ogsaa jeg Ret til at nægte det uden at yde Beviser. *Quod gratis asseritur, gratis negatur.*

De tilføjer, at Protestantismen ogsaa er grundet paa Autoriteten, og det paa en sand Autoritet, men De beviser det ikke. Saa vil jeg da bevise Dem, at det kun er en Frase, naar De paastaar, at Protestantismen er grundet paa Autoritetsprincipet og ikke paa den personlige Forskning. Denne Autoritet, som De udgiver for Protestantismens Fundament, er, siger De, »den hellige Skrift, den sidste Trosregel«. Godt, men

eftersom den hellige Skrift er en stum Autoritet, eftersom den selv ikke fortolker sig, og kan fortolkes paa tusinde forskjellige og hinanden modsigende Maader, maa man, for at tale den hele og fulde Sandhed, sige: Protestantismens Grundprincip er Skriftens Autoritet . . . fortolket af Enhvers individuelle Fornuft.

Dette forandrer i høj Grad Sagen, thi er det ikke klart, at dersom enhver Kristens individuelle Fornuft er Dommer over ethvert Skriftsteds Mening og Fortolkning, saa tror man ikke mere paa selve Skriftens Autoritet, men paa Fornuftens Autoritet, som bedømmer Skriften og giver den denne eller hin Mening. Man tror ikke mere paa selve Biblen, men paa den af vor egen Aand bedømte, forklarede, fortolkede Bibel, d. v. s. man tror paa sig selv, paa sin egen individuelle Dom, paa sin personlige Fortolkning. Men hvad er dette vel andet end fri Forskning? Tilsidst komme vi saaledes til den individuelle Forskning som Fundament og sidste Regel for Troen. Og dette retfærdiggjør, hvad jeg sagde: at den fri Forskning er det protestantiske Systems Grundprincip, medens Katholicismen hviler paa Kirkens ufejlbare Autoritetsprincip.

Ved at omtale den fri Forskning kan De ikke modstaa Fristelsen til at løse et Skud mod Katholicismen. Det er for øvrigt ikke farligt, og jeg klager ikke derover, og det saa meget mindre, som jeg har den Fornøjelse at sende Dem det tilbage.

De siger altsaa, at vi, Katholiker, ønske, at I, Protestanter, skulle betjene eder af den frie Forskning for at træde ind i vor Kirke, men at vi ikke ville taale den fri Forskning, indenfor vor Kirke af Frygt for, at man atter skulde forlade den.

Det er sandt, at vi ikke tillade den fri Forskning i vor Kirke — ikke som De siger paa en mindre elskværdig Maade — fordi vi frygte for, at man skal for-

lade den, men fordi den fri Forskning hos os vilde være meningsløs og en Modsigelse.

Naar man anerkjender en af Jesus Kristus indstiftet Kirke, som skal lære Alle Sandheden, en Kirke, der er ufejlbar i sin Forkyndelse, fordi den er »Sandhedens Støtte og Grundvold,« fordi den Helligaand bor hos den alle Dage, fordi Jesus Kristus højtidelig har lovet den, at Helvedes Magter ikke skulde overvælde den og at han selv vilde være med den »*alle Dage indtil Verdens Ende*;« naar man anerkjender en saadan Kirke, saa vilde det være latterligt og ulogisk at sige til denne Kirkes Medlemmer: I vide, at Jesus Kristus har indstiftet en levende og ufejlbar Autoritet for at meddele eder Sandheden, men I behøver derfor ingenlunde at genere eder, handler, som om Jesus Kristus intet havde gjort, som om han ikke havde grundlagt Kirken, som om han ikke havde givet den det Hverv at lære eder, som om han ikke havde forjættet den Ufejlbarhed, og søger selv Sandheden i Skriften. I Stedet for at bebrejde os, at vi ikke tillade fri Forskning i Kirken, burde De tvertimod lykønske os, paa Grund af en saa fuldkommen logisk Optræden. Men paa den anden Side ere vi ikke mindre logiske, naar vi bede eder, Protestanter, som hævde Retten til fri Forskning, om at være konsekvente overfor eder selv og at benytte eder af den fri Forskning, for at undersøge og prøve Katholicismen, og for at vende tilbage til den, dersom Gud skjænker eder Naade til at se, at Sandheden er der.

De slutter med at sige, at vort Autoritetsprincip er udvortes stærkt men indvendig svagt, og at Deres Autoritetsprincip, den hellige Skrift som sidste Trosregel, holder, hvor vort brister.

Dette er, lad os indrømme det, tomme Ord og klingende Talemaader, som kunne imponere Mængden,

men alle tænkende Mennesker afvente Beviserne, før end de stadfæste Deres Dom.

H. Lange, Dominikaner.

— Paa Ovenstaaende svarede Professor *Schat-Petersen* atter i »Natt. Tid.«, hvorefter Pater *Lange* i samme Blad for 15. Marts meddelte følgende Svar paa Fransk: »Hr. Professor Schat Petersen. Trods den lange og saare elskværdige Gjæstfrihed, som Redaktionen af »Nationaltidende« lader mine Indlæg blive til Del, er det mig umuligt, indenfor en Avisartikels snævre Grændser, at svare paa de talrige Spørgsmaal som De har berørt i deres Svar. Jeg maa derfor indskrænke mig til nogle Hovedpunkter.

1. Jeg har med Glæde konstateret, at De, trods mange Omsvøb, er enig med mig i, at i Protestantismen sker Fortolkningen af den hellige Skrift af »de troende Mennesker og det troende Samfund«, som i dette Øjemed benytte sig af »den sunde og enfoldige Evne til at sætte sig ind i de hellige Vidners (Profeternes og Apostlenes) Ord og Mening.« — Det vil sige: Den h. Skrift fortolket af enhver Troende er den protestantiske Trosregel. Det er det, som jeg vilde bringe Dem til Erkjendelse om, ligesom Luther og alle de protestantiske Forfattere have erkjendt det.

2. De paastaar fremdeles, at efter Deres Mening findes det autentiske Udtryk for Aabenbaringen i Bibelen, medens det autentiske Udtryk for Aabenbaringen efter vor Mening findes i den nuværende Kirke repræsenteret af Pavens Person. Jeg maa desværre sige, at De befinder Dem i Vildfarelse i Henseende til det, som vedrører os, Katholiker.

Ogsaa for os, Katholiker, er Aabenbaringen udtalt i den hellige Skrift, som er *Guds skrevne Ord*; ikke, det er sandt nok, i Bibelen alene, men ogsaa i *Traditionen*, som er det *Guds Ord, der ikke er skrevet*.

Og vi tolge i denne Henseende Apostlen Pauli Lære, eftersom han saa klart og tydeligt skjelner imellem disse to Former af Guds Ord, naar han skriver til Thessalonikerne (II. 2, 13): »Staar derfor, Brødre, og holder fast ved de Overleveringer, som I have lært enten *ved Tale* eller *Brev fra os.*«

Men medens det i Protestantismen er enhver Troendes Sag selv at søge i Guds Ord, udsat for tusinde Gange at tage fejl, de Sandheder, som han skal tro paa, er det i Katholicismen Kirken, forvisset om sin Ufejlbarhed formedelst Jesu Kristi Forjættelser, som uddrager af Skriften og Traditionen de aabenbarede Sandheder, som den saa fremstiller for de Kristne til troende Annammelse. Den katholske Kirke bøjer sig altsaa overfor Biblen, fordi den ikke paalægger sine Medlemmer at tro paa en eneste Sandhed, som ikke med Sikkerhed er indeholdt i det skrevne Guds Ord (Biblen) eller i det uskrevne (Traditionen). Men skjønt det tilsyneladende ser anderledes ud, er det dog ingenlunde Skriften overfor hvilken I, Protestanter, bøje eder, men det er overfor eders egen personlige Fortolkning, overfor den individuelle Opfattelse, som meget godt kan være hverken den sande Fortolkning af Skriften eller dennes rette Mening.

3. Jeg havde sagt: Skriften alene, fortolket af enhver Troende, kan ikke være en sikker Trosregel, fordi den selv ikke forklarer sig og, uden at kunne protestere, bliver underkastet de mest modsigende Fortolkninger. De svarer: De hh. Forfattere ere klare i Henseende til de fundamentale Sandheder, saa at end ikke de Vantro kunne tage Fejl i Henseende til det, som de vilde sige. Og De tilføjer: Skriften kan fortolke sig selv, Historien har tilstrækkeligt godtgjort, at den kan det.«

Jeg forundrer mig sandelig over, at en Mand, som kjender Protestantismens Historie, kan fremkomme

med en saadan Forsikring, som saa klart modsiger Kjendsgjærningerne.

Af Mangel paa Plads, kan jeg her ikke bevise det paa en udførligere Maade, men for øvrigt ved ogsaa enhver oplyst Protestant, at med Hensyn til de mest fundamentale Sandheder, som f. Eks. Arvesynden, Treenigheden, Jesu Kristi Guddom, Daaben, Alterets Sakramente, o, s. v. have de protestantiske Videnskabsmænd forkyndt baade *Ja* og *Nej* i Modstrid med hverandre.

Det er tilstrækkeligt at læse det første Kapitel af Bøninghaus: Reformationen imod Reformationen, for, som Walch siger, at overbevise sig om, at: »de protestantiske Kirkesamfunds Videnskabsmænd modsige hverandre med Hensyn til *de vigtigste Punkter i Religionen*.« Til dette Vidnesbyrd fra en upartisk protestantisk Videnskabsmands Side føjer jeg Vidnesbyrdet af en anden Protestant, en af Protestantismens dybeste Tænkere og bedste Forfattere i vort Aarhundrede, Hr. Vinet. Han siger, idet han taler om de protestantiske Sekter: »De kunne ikke blive enige om et eneste Dogme; de tilstaa, at de ikke ere i Stand til at danne en Trosbekjendelse, at forfatte en Lærebog, som de kunne blive enige om; de ere sluttelig nødsagede til at bekjende ved deres mest fremragende Theologer, at *Protestantismen ikke længere er en Religion*« (Essai sur la manifestaion des convictions religieuses p. 180).

Og, som om De ikke kjendte disse knusende Vidnesbyrd af de mest fremragende Mænd indenfor deres Lejr, som om De var uvidende om dette Anarki, der ødelægger Deres Kirke, disse Modsigelser som Deres Videnskabsmænd gjøre sig skyldige i, idet Nogle anerkjende og Andre nægte Kristendommens mest fundamentale Sandheder, som om De var uvidende om, at »blandt Præsterne,« som Harms siger, »findes der ikke

to, der ere enige,« som om De ikke kjendte det, der har tildraget sig fra Reformationens Begyndelse og endnu tildrager sig i dens Skjød, — nedskriver de med uforstyrret Gemytlighed og en Slags Mangel paa Bevidsthed saa forkerte Paastande som disse: *Den h. Skrift er saa klar og indlysende med Hensyn til de fundamentale Sandheder, at man aldeles ikke kan tage Fejl af, hvad den mener; Skriften kan fortolke sig selv! Historien har tilstrækkelig godtgjort, at den kan det!!*

Jeg havde endnu meget andet at sige, men Tiden saa vel som Pladsen mangler mig, og derfor slutter jeg.

H. Lange, Dominikaner.

Rom. *Lord Dufferin*, engelsk Gesandt ved Quirinalet, blev før sin Forflyttelse til Paris modtaget i Audiens hos Pave Leo XIII. Paven benyttede Audiensen, som fandt Sted den 7. ds., til at anbefale den katolske Kirkes Interesser i England, Irland og Indien til den engelske Diplomats Velvillie. Audiensen varede henved en Time. Samme Eftermiddag blev Gesandts Besøg gjengjældt i Pavens Navn af Kardinal-Sekretær Rampolla.

— *Rituskongregationen* har tilstillet de betydeligste katolske Komponister og Kapelmestre Forespørgsel om, efter hvilke praktiske Regler en Forbedring af Figural-Kirkemusiken i Retning af mere kirkelig Aand kan iværksættes.

Amerika. Et Nonnekloster, hvori lutter *Indianerinder*, Forstanderinden medregnet, er aabnet i Fort Berthold (Nord-Dakota). Det er det første i sit Slags og har til Opgave at virke iblandt Indianere.

Norge. Ifølge »St. Olaf« modtager Hs. Højærværdighed, den apostoliske Vikar for Norge, Msgr. Dr. *J. Fallize*, Bispevielsen i Rom paa den h. Josefs Fest, Lørdag den 19. Marts.

Pastor Schepelerns Skjældsord.

(Fortsat).

Det er fremdeles ikke uskyldig *Barnagtighed*, naar Paven ved hver Relikviudstilling tilsiger dem, der indfinde sig til disse Højtideligheder, saa og saa mange Aars eller Dages Aflad [det gjør han aldrig alene paa Grund af, at En indfinder sig ved en Relikviudstilling, men kun, naar En har annammet de hh. Sakramenter og gjort anden Bodsgjerning.] Og endelig er det ikke kun uskyldig *Barnagtighed*, naar alle disse Relikvier udgives for ægte, skjønt ethvert nogenlunde oplyst Menneske — og Paven og hans Gejstlighed frem for alle — vel véd, at det Meste [?!] deraf ikke er andet end, for at bruge et meget mildt [? fy!] Udtryk, *fromt Bedrag*. Naar Biskoppen af Trier stillede en ny Fremvisning af den usyede Kjortel i Udsigt [som imidlertid er bleven foranstaltet afvigte Aar og har tiltrukket over en Million Pilegrimme, deriblandt fyrstelige Personer], og det skønt det efter Udstillingen i 1844 med fuld Klarhed blev godtgjort, at det Hele er en Fabel [en omhyggelig Undersøgelse af den hellige Kjortel ved Sagkyndige i 1891 har godtgjort, at det er alt andet end en Fabel], hvad Begreb maa man da gøre sig om Respekt for Sandheden, der hersker i en Kirke, hvis fornemste Repræsentanter billige og autorisere saadanne **Æventyr**? 7,35. [Svaret giver den her bagvaskede højærværdige Biskop af Trier i sit Hyrdebrev af 1. Juni 1891: »Hvorledes kunde jeg antage, at mine Formænd paa den hellige Eucharius' Bispesæde skulde have forsomt den fornødne Omhu og Aarvaagenhed eller tiet til et bevist Bedrag i en overvættets vigtig, hellig Sag, i at prøve en saadan Relikvies Ægthed, til Trods for Kirkens gjentagne højtidelige Forskrifter! . . . Nej, Pieteten og selve den Billighed, som vi skyldte disse Kirkefyrsters uplettede Minde, sætter sig op imod sli­gen en Mistanke. Jeg er mig bevidst, at jeg for ingen Pris i

Verden vilde være med til et saadant Bedrag, til saadan at narre min Hjords Andagt; og disse mine Forgængere vare bedre end jeg. For imidlertid at tilfredsstille alle billige Fordringer og at hæve mulige Tvivl har jeg foranlediget en omhyggelig Undersøgelse af den hellige Kjortel forinden dens højtidelige Fremstilling. Den fandt Sted i det højærværdige Domkapitels og nogle Sagkyndiges Nærværelse i Løbet af sidste Sommer og varede i flere Dage. Resultatet var, at der ikke kunde opdages nogen Ting, som var i Modstrid med den trierske Kirkes ældgamle Traditioner.« — Om Pave Leo XIII's Godkjendelse af St. Jago di Compostellas Tradition er Hr. Schepelern dristig nok til at skrive, at »han (Paven) kan ikke vide mere derom end den, som skriver disse Linier« [!:]. Mon han vil vove at skrive det samme om Biskoppen af Triers Dom?

Forfalskning af Historien. Mythe. »Som Læren om Pavedømmet hviler paa en falsk Skriftfortolkning, saaledes hviler den ogsaa paa en **Forfalskning** af Historien. Pavekirken lærer nemlig, at Peter efter at have grundet den romerske Menighed har været dens Biskop i 25 Aar [nej, den lærer, at han døde som Byen Roms Biskop, ikke, at han havde været det just i 25 Aar]. Men det Nye Testamente *slaar* ikke blot det 25-aarige Bispedømme *ihjel*; det umuliggjør i det Hele, at Peter kan have været Biskop i Rom.« Som Beviser anføres, at ingen Apostel havde været Forstander for en enkelt Menighed [usandt], at Paulus i saa Fald slet ikke vilde have skrevet noget Brev til Romerne, at han, hvis han skrev et, vilde have sendt Petrus en Hilsen, og at han i de Breve, han skrev i Rom, vilde have hentydet til Petrus. Af »alle disse *aldeles afgjørende* [?] Grunde« sluttes saa: »det eneste, der med historisk Sandsynlighed bliver tilbage af *Mythen* om Peter i Rom, er, at han der har lidt Martyrdøden, formodentlig i Aaret 66.

Læren om Pavedømmet *svæver altsaa baade bibelsk og historisk set i Luften.*« 3,26.

Gudeligt Skjærbrædt. Mon det ikke skulde være en Prøveballon, man udsendte for at se, hvor vidt man turde gaa i at regne paa danske Læseres *Stupiditet*, naar i Aaret 1890 »Nordisk Ugebl. for kath. Kristne« (Nr. 5) bringer Følgende tiltorvs: »Blandt de kirkelige Velsignelser indtager Blasiusvelsignelsen imod Hals- og Hovedonder en fremragende Plads. . . Ved Velsignelsen beder Kirken følgende herlige Bøn: Almægtige og barmhjærtige Gud, som blandt andre Naadegaver har forundt den hæderværdige Martyr og Biskop Blasius det Fortrin at helbrede i alle Halssygdomme, vi bøn-falde ydmygt din Majestæt, at du, formildet ved hans Fortjenester og Forbønner, vil velsigne og hellige disse Voxlys og forunde os den Naade, at Alle, som tillidsfuldt berøres med dem, ved hans Lidelsers Fortjenester maa blive befriede for ethvert Halsonde og sunde og glade maa takke dig i din hellige Kirke. Thi hvad er denne »herlige« Bøn, som »Kirken« beder, vel andet end et **gudeligt Skjærbrædt**, bag hvilket Papismens Talsmænd søge at *liste* den *løgnagtige* [!] og aldeles *hedenske* [!] Forestilling, at hver [?] Helgen har sit Speciale, ind i stakkels lettroende Menneskers — vi ville ikke sige Hjærter, men — Hoveder? [Om indviede Voxlys og andre Sakramentalier, Gjenstande, hvortil Kirken har knyttet sin Bøn, se »Er Rom.-Katholsk ægte evangelisk?« S. 137 ff.]

Hedensk Mirakelvæsen. Romerkirken fører sine Medlemmer ind i **hedensk Mirakelvæsen** ved at lære dem, at Gud giver Menneskene sine Velgjerninger »ved Relikvier«, saa at disse af denne Grund skulle æres med Knæfald og Kys. 7,37. [Ap. G. 5, 12. 15 berettes: »Der skete mange Tegn og Undergjerninger iblandt Folket ved Apostlernes Hænder . . . de bare de Syge ud paa Gaderne, for at, naar Petrus kom, endog blot hans

Skygge kunde overskygge nogen af dem, og de saa maatte blive helbredede.« Sch. bemærker derom: »men der staar intet om, at dette virkelig skete«; man vedblev altsaa at umage sig med at slæbe de Syge ud paa Gaden, skjønt man saa, den Umage var ikke til nogen Nytte! Den hellige Lukas beretter Ap. G. 19, 11. 12: »Og Gud gjorde ikke ringe Undergjerninger ved Pauli Hænder, *saa at* man endog bragte Svededuge og Haandklæder, som Paulus havde brugt, til de Syge, og at *Sygdommene vege fra dem*, og de onde Aander fore ud af dem.« Schepelern tilføjer: »Lukas siger *intet* om, at disse Svededuge og Haandklæder medførte de Syges Helbredelse (for denne Udlægningskunst stryge vi Flag). De Undere, der skete, gjorde Gud, som det hedder, ved Pauli Hænder.« (»Ved Pauli *Hænder*« er den gængse hebraiske Udtryksmaade i Steden for vor mere ubestemte »ved Paulus«; *paa hvad Maade* de saa skete ved Paulus, siger Skt. Lukas i det følgende Vers: ved Hjælp af hans Svededuge og Haandklæder; se Bretschneider Lexicon manuale s. v. cheir.)]

Hedenskabets Amuletter. Devotionalier ere Gjenstande, Kors, Billeder, Statuetter, Rosenkranse o. s. v., der indvies af dertil beskikkede Præster, og som der tillægges undergjørende [usandt!] Kraft, ganske i Lighed med **Hedenskabets Amuletter.** 7,38.

Himmelraabende Grusomhed. Det er en *himmelraabende Grusomhed* at tvinge en hel talrig Stand [Gejstligheden] til Cølibat, uden at der tages det mindste Hensyn til, om de, der, tilmed i den ganske unge Alder, aflægge Loftet, have Afholdenhedens Gave eller ej. 2,17. [Ingen tvinges til at blive Gejstlig, Ingen optages blandt den højere Gejstlighed uden lange og alvorlige Prøvelser og Selvprøvelser, ej heller før 21 Aars Alderen.]

(Forts.)

Kirkelig Kalender.

Søndag den 20. Marts. 3. Søndag i Fasten. — 21. M. Benedikt, Abbed og Ordensstifter. — 22. Ti. Cyrillus af Jerusalem, Biskop og Kirkelærer. — 23. O. Katharina af Vadstena, Jomfru. — 24. To. Ærkeenglen Gabriel. — 25. F. Marias Bebudelse (fejres den 13. Maj). — 26. L. Ihukommelse af Frelserens 5 hh. Vunder.

Søndag den 27. Marts. 4. Søndag i Fasten.

Sct. Josefs Gilde fejrer sin Hoved- og Titularfest Søndag den 20. Marts. Kl. 8 Fælleskommunion i Sognekirken; Kl. 6 Aften Festandagt. Kl. 7 $\frac{1}{4}$ i Lokalet, Bredgade 67, Optagelse af nye Brødre, samt Gildets aarlige Generalforsamling.

Frk. Sophy Mariboe, Elev af Musikkonservatoriet, der senere har fortsat hos private Lærere, modtager Elever i Violin og Klaver, Theori og Sammenspil. Bredgade 67. 2 Sal til venstre.

Sct. Ansgars Kirke. Gudstjeneste om Søndagen: Kl. 7 og 8 stille Messe; Kl. 10 Højmesse og Prædiken; Kl. 3 fransk Prædiken og sakramental Velsignelse; Kl. 6 Fasteandagt og Prædiken. — Torsdag Kl. 3 fransk Foredrag; Fredag Kl. 8 Aften Korsvejandagt. Hver Hverdag Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$ stille Messe. Kirken er altid aaben hele Dagen.

Den katholske Syge og Ligkasse. Generalforsamling Mandagen d. 21. Marts Kl. 8 Aften i Bredgade 64.

Et ungt Menneske med gode Anbefalinger søger Plads som Bud eller hvadsomhelst. Anvises fra St. Josefs Hospital.

Literatur. Udkommen er og faas hos Thorv. Petersen, Vesterbrogade 65: Til Selvundervisning! Duployés Stenografi, bearbejdet for det danske Sprog af C. Brandt, Lærer ved Sct. Knuds Skole. Pris Kr. 1,10.

Elisabethforeningens Basar,

som afholdes **Palmesøndag**, den 10. April, bringes i Menighedens velvillige Erindring. Gaver til Basaren modtages af Fru. A. Osterhammel, Nørrefarimagsgade 53, 2 Sal; Fru M. Larsen, Vingaaardsstræde 10, St; Frk. S. Mariboe, Bredgade 67, 2 Sal og af Dhrr. Gejstlige.

Bekjendtgørelse. Paa Grund af de ved Lov af 9. April 1891 paabudte Indberetninger gjøres Forældre, der ikke ere viede i Sct. Ansgars Kirke, opmærksomme paa, at de ved Fødselsanmeldelser tillige maa medbringe og forevise **Vielsesattest.**
J. Braun, Sognepræst.

Enkelte Numre af Ugebladet koste 15 Øre og faas hos Bladets Hovedkommissionær (St. Kjøbmagergade 10, 1. Sal), hos Boghandler Giese (Østergade 15), i „Lynet“ (Bredgade 65) og før det franske Foredrag hver Torsdag ved Kirken.

Paa ovennævnte Steder faas ogsaa **Pater Lange's Foredrag paa Fransk** eftersom de udkomme. Pris pr. Nr. 20 Øre.

Redaktionen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 13.

Søndagen den 27. Marts.

1892.

Indhold: Pater H. Lange's tredie og fjerde Foredrag. Et Par Ord om Myndighed. Efterretninger fra Ind- og Udland: Norge. Bekjendtgjørelser.

Pater H. Lange's tredie Foredrag.

(Oversat af C. F. P.)

—o—

Om Aflad.

Afladsspørgsmaalet frembyder særlig Interesse derved, at Luther benyttede det som Paaskud til at skille sig fra den sande Kirke, og at det siden Luthers Tid har dannet en uudtømmelig Kilde til Anklager, Spottegloser og Skjældsord mod Katholikerne. Grunden til at man med saa stor Voldsomhed og Lidenskab drager tilfelts mod Afladen er væsentlig den, at man danner sig et helt galt Begreb om Kirkens Lære og om vor Tro angaaende dette Punkt. For at tilbagevise vore Modstanderes Angreb, for at tage Braaden fra deres Vittigheder, for at retfærdiggjøre vor Tro behøver jeg blot at give en simpel Fremstilling af hvad Kirken lærer om Afladen.

Lad os begynde med at danne os et korrekt og

klart Begreb om Afladen. I have hørt sige, maaske endogsaa troet, at Katholikerne mene gjennem Afladen at faa Tilgivelse baade for begaaede Synder og for Synder, som de ville begaa i Fremtiden. Dette er fuldstændigt falskt; Kirken lærer ikke sligt. Nej, Afladen eftergiver hverken tidligere eller kommende Synder. Den eftergiver hverken Dødssynder eller tilgivelige Synder, hverken grove eller lette Forseelser. Kort sagt Afladen eftergiver overhovedet ikke nogen Skyld. Men hvad eftergiver den da? Den eftergiver kun den timelige Straf, vi maa lide som Sone for vore Synder, efter at disse selv ere blevne os forladte. Gud er absolut Herre over sine Gaver, og han skjænker os dem paa de Betingelser, han finder for godt at stille. Naar han retfærdiggjør os ved Daaben (jeg taler her ogsaa om de Voxnes Daab), saa tilgiver han os ikke blot Synden, men eftergiver os ogsaa *al* Syndestraf, saavel evig som timelig, uden Forbehold. Men naar vi efter Daaben have misbrugt hans Gaver, have viist os utaknemmelige ved at fornærme ham, da viser han sig ikke saa mild. Han tilgiver os endnu, naar vi angre, han retfærdiggjør os, han gjengiver os sin Naade, han eftergiver os foruden selve Synden ogsaa den evige Straf, som vi havde fortjent. Men han fritager os ikke for at sone Synden ved timelig Straf. Han handler saaledes for ikke helt at ofre sin Retfærdighed for sin Miskundhed. Han gjør det ogsaa i vor egen Interesse, for at vi skulle føle, hvor alvorligt et Onde Synden er, og ikke misbruge den Lethed, med hvilken vi opnaa Tilgivelse, til atter at synde.

At Gud forholder sig saaledes lige overfor Synderne, ses klart af Skriften. Gud tilgiver vore Stamforældre, Adam og Eva, deres Synd, og dog dømmer han dem og alle deres Efterkommere til Smerte og Død. David faar Tilgivelse for sit Ægteskabsbrud og sin Blodskyld, men straffes dog ved, at hans Søn maa

dø. Han synder atter ved at holde Folketælling over Israel; Gud tilgiver ham, men paa den Betingelse, at han skal sone sin Brøde ved en Straf, der skal ramme hele Folket, og giver ham Valget mellem Krig, Hungersnød eller Pest. Moses og Aaron faa af Gud den Forsikring, at deres Brøde er dem tilgiven, og dog skulle de til Straf ikke betræde det forjættede Land. Da Jonas forkynder Niniviterne, at deres Stad skal ødelægges, hvilket Middel benytte de da for at mildne Guds Vrede og sone deres Synder? De tye til Bod og Faste. Alle, lige fra Kongen til de mindste Børn, ja selv Dyrene, skulle faste i otte Dage.

Man kan nu sige: alle disse Exempler ere hentede fra det gamle Testamente, da Frygtens Lov herskede. Skulde Gud under den nye Naadens og Kjærlighedens Lov endnu stadig benytte samme Fremgangsmaade lige overfor Synderne?

Ja, hvad Bodsgjernerne angaaer, bekræfter den nye Lov den gamle. Hvad svarer Johannes den Døber de Syndere, der komme til ham og spørge ham hvad de skulde gjøre? »Bærer Bodens værdige Frugter.« Jesus erklærer, at naar Brudgommen er bleven taget bort fra sine Venner, da skulle de faste. Det er ikke Farisæernes Fasten, han dadler, men den opsigtsvækkende Maade, de gjøre det paa; han lærer os selv at faste, at døde os, at bede — i Lødom. Langt fra at nægte, at Bod fører til Eftergivelse af Synden og af de ved Synden fortjente Straffe, bekræfter han det ved at anføre Niniviterne som Exempel. Niniviterne, siger han, ville paa Dommens Dag rejse sig imod denne Slægt og fordømme den; thi de have efter Jonas Opfordring gjort Bod.

I se her klart, hvad Skriften lærer os. Efter at Synden er bleven tilgiven og den evige Straf eftergivet, forbeholder Gud sig endnu Ret til at paalægge Synderen en timelig Straf. Denne Straf kunne vi af-

vende ved frivillig Udøvelse af Sonegjerninger, som Almisser, Faste, Renselsestaarer, inderlig Bøn o. s. v.

Det er nu Kirken, det tilkommer at ordne og bestemme denne timelige Straf, som vi maa lide for vore Synder. Denne Kirkens Magt er en Følge af den Ret, den har faaet til at forlade og beholde Synderne. Thi denne Ret giver den en dømmende Magt lige overfor Synderen, og Dommeren tilkommer det ikke alene at afgive Kjendelse over Skylden, men ogsaa over Straffen, der bliver at paalægge, og over Straffens Størrelse. Kirken har ikke blot Ret til at *forlade*, men ogsaa til at beholde. Den *forlader* Synden saa vel med Hensyn til Skylden som og med Hensyn til den evige Straf. Den *beholder* Synden med Hensyn til den timelige Straf, og denne paalægger den selv. Denne Ret til at paalægge Bodsgjerninger er ogsaa en Følge af den Magt til at binde og løse, som Kirken har faaet af Kristus: — »Alt hvad I binde paa Jorden, skal være bundet i Himlen; alt hvad I løse paa Jorden, skal være løst i Himlen.« — Kristus undtager intet; han siger: *alt* hvad I binde; *alt* hvad I løse; følgelig gjælder Kirkens Magt ikke alene Skylden, men ogsaa Straffen, ikke alene den evige Straf, men ogsaa den timelige Straf. Kirken har faaet Nøglerne ikke alene for at kunne aabne, men ogsaa for at kunne lukke; den kan løse Samvittighederne ved at give Syndsforladelse, den kan binde dem ved at paalægge Bod.

Det er da ogsaa denne Betydning, Kirken allerede i Begyndelsen har tillagt Frelserens Ord. Det er hævet over al Tvivl, at Kirken allerede i sine første Dage har anset sig ikke alene for berettiget, men ogsaa for forpligtet til at paalægge Bodsgjerninger som Straf for Synderne. Et Udslag af denne Ret og denne Forpligtigelse er det, at Kirken udstedte hine Bodsforordninger, som man har kaldt *Canones pœnitentiæ*

les, og som indeholde Reglerne, efter hvilke Kirken paalagde en til Syndens Størrelse svarende Bod. Synderne underkastedes en offentlig Bod, der var forskjellig efter de forskjellige Synder. I visse Tilfælde varede Bodsgjæringen kun 40 Dage, i andre Tilfælde flere Aar, ja for særlig grove Synder endog hele Livet. De Bodsøvende maatte nægte sig enhver Fornøjelse og tilbringe deres Tid med Faste, Bøn og gode Gjæringer. De maatte kun paa Festdage komme ind i Kirken, først kun knælende ved Indgangen som uværdige til at betræde det Indre, senere gradvis førte længere ind, men dog stadig udelukkede fra visse Afsnit af Gudstjenesten, indtil deres Bodstid var omme.

Kirken har altsaa allerede fra Begyndelsen af anset sig for berettiget til at paalægge Bod. Men den har ogsaa fra Begyndelsen af forbeholdt sig Ret til at mildne saadanne Paalæg og ombytte dem med andre, der vare mindre strenge. Denne Ret er ikke andet end en naturlig Fuldstændiggjørelse af Retten til at forlade Synderne. Thi naar Kirken kan forlade Synderne og paalægge en timelig Straf i Stedet for den evige, hvorledes skulde den saa ikke have Ret til at mildne og modificere en Straf, den selv har paalagt? Naar Kirken har faaet Magt til at binde og løse, hvorfor skulde den saa, efter at have bundet Samvittigheden til en timelig Straf, ikke ogsaa kunne løse Samvittigheden fra denne Straf, enten ved at mildne den eller helt at hæve den? Det er denne Formindskelse af Straffen, denne Forandring af en strengere til en lettere Bodsgjærning, der forstaas ved *Aflad*.

Her maa jeg nu besvare en Indvending, man ofte gjør. Eders moderne Aflad, siger man, er ganske forskjellig fra den gamle. I lære nu til Dags, at Afladen eftergiver Straffen for Gud, medens den gamle Aflad kun eftergav Straffen for Kirken. I den gamle Kirke var Afladen kun en Eftergivelse af den Straf, Kirken

af rent disciplinære Hensyn havde paalagt; ved den moderne Aflad menes Eftergivelse af den Straf, Gud fordrer for Synden. Den katholske Kirke har altsaa i dette Spørgsmaal skiftet Standpunkt.

Denne Indvending er, som jeg nu skal vise Eder, blottet for al Grund. Ligesom nu til Dags, saaledes har Afladen ogsaa i de første Aarhundreder været Eftergivelsen af den Straf, Synderen havde forskyldt lige over for Gud. Gud har lovet sin Kirke, at alt, hvad den løste paa Jorden, skulde være løst ogsaa i Himlen. Følgelig er alt det, som er løst, d. v. s. eftergivet af Kirken her paa Jorden, derved af sig selv løst, d. v. s. eftergivet af Gud i Himlen. Hver Gang Kirken altsaa gjennem Aflad har eftergivet sine Børn Syndestrafpen, har Gud i Himlen bekræftet denne Naadesakt i Kraft af sit givne Ord. Hvem Kirken har løst, har Gud løst; den Straf, Kirken har eftergivet, har Gud eftergivet, og derfor maa Kirkens Aflad med fuld Ret siges at eftergive Syndestrafpen for Gud. Hvis det var anderledes, vilde Kirken jo, ved at tilstaa de Bodfærdige Aflad, d. e. Eftergivelse af Straf, ikke vise dem nogen Gunst, men tværtimod i høj Grad skade deres sjælelige Interesser. Thi det er Kirkens af de ældste Kirkefædre bevidnede Tro, at det er nødvendigt at give Gud Oprejsning for begaaede Synder, og at de, der ikke fuldtud have sonet Synderne i dette Liv, maa fuldende deres Renselse i det andet Liv, nemlig i Skærsilden. Saaledes lærer Kirken. Men hvis Afladen tidligere, som man paastaar, ikke var andet end Eftergivelse af kirkelig disciplinære Straffe, hvis den nu til Dags ikke var andet end Fritagelse for den Synderen af Præsten paalagte Bodsgjerning, hvis den ikke eftergav Straffen for Gud, hvis den ikke formindskede vort Mellemværende med den guddommelige Retfærdighed, saa var den jo ikke andet end et grusomt Bedrag; den vilde fritage Synderen for de Bodsgjærninger, ved hvilke han skulde udsone sin Syndestraf her-

nede, og saaledes gjøre sit til, at han først kom til at udsone den hisset gennem Skjærsildens langt frygteligere Renselsesproces.

Den kristne Oldtid har da ogsaa altid troet, at ved Afladen eftergaves Straffen ikke blot for Kirken, men ogsaa for Gud. Man troede om de kirkelige Straffe, at de ikke blot vare disciplinære Straffe, paalagte for Ex-
 emplets Skyld og for at give Kirken Oprejsning, men at man gennem dem ogsaa gav Gud Oprejsning. Siger Paulus ikke, at han straffer Blodskjænderen fra Korinth, *for at hans Sjæl skal frelses paa Kristi Dag*. Disse Bodsgjæringer, siger Tertullian, »paalægges *for at formilde Gud* og for at opnaa, *at han skal tilgive os* desto hellere, jo mindre vi skaane os selv.« (Lib. d. Pœnitentia c. 9.) Efter den h. Cyprian havde de paalagte Bodsgjæringer det Formaal »at opnaa *Jesu Kristi Tilgivelse* og at *bode for vore Synder*« (Epist. 55). Naar man ved at underkaste sig Kirkestraffene ydede Gud Oprejsning, maatte ogsaa Afladen, der traadte i Stedet for den strengere Kirkestraf, være Gud til Oprejsning, og følgelig eftergav Afladen Straffen for Gud, og ikke blot for Kirken.

Naar Kirkefædrene tale om Afladen, forudsætte de da ogsaa altid som en given Ting, at den eftergiver Straffen for Gud, og derigjennem bevidne de, at det allerede i de første Tider var Kirkens Tro og Lære. Efter at Tertullian var falden i Kjættereri, rettede han heftige Bebrejdelser mod Martyrerne, fordi disse gave Synderen Anbefalingsbreve til Opnaaelse af Aflad og saaledes søgte at efterligne Kristus i *at tilgive Synden*. Denne Bebrejdelse var uretfærdig; men den vidner om Tilstedeværelsen af den Overbevisning, at Martyrernes Fortjenester kunde tjene angrende Syndere til Oprejsning for Gud. Den h. Cyprian giver denne Tro endnu tydeligere Udtryk. »Vi tro«, siger han, »at Martyrernes Fortjenester og de Retfærdiges Gjæringer danne en

mægtig Forbøn hos den overste Dommer« (de Lapsis), og andetsteds siger han: »De, som have faaet Anbefalingsbreve fra Blodvidnerne, *kunne gjøre dem gjældende hos Gud*« (Epist. XII). Af alt dette fremgaar tydeligt, at den Forskjel, man har villet opstille mellem ældre og nyere Aflad, ikke eksisterer.

Hvad jeg hidtil har sagt, giver allerede et nøjagtigt Begreb om, hvad Aflad egentlig er. Det følgende vil gjøre det endnu tydeligere; men vi maa nu se at holde fast paa de indvundne Resultater, nemlig at Afladen ikke tilgiver Synden, og at den kun eftergiver den timelige Straf, som Gud paalægger os efter at have tilgivet os selve Synden, og som vi maa afsone enten i denne eller i den anden Verden. Vi komme nu til det Spørgsmaal: Hvad danner Grundlaget for Afladen? Hvilken Grundsætning støtter Kirken sig til ved den hele eller delvise Eftergivelse af den Bodfærdiges Syndestraf?

Dette Grundlag, denne Grundsætning er Loven om Fortjenesternes Gjensidighed i sonende Henseende, i Følge hvilken Kirken tilegner Synderne Jesu Kristi og de Helliges Overskud af Fyldestgjørelse. For at der kan ske den guddommelige Retfærdigheds strenge Krav Fyldest, for at den ikke skal blive tilsidesat for Barmhertigheden, maa Kirken erlægge Guds Retfærdighed en Udsoningsum, der er lig den Sum, som den ved Afladen eftergiver Synderne. Og denne Sum hvor tager Kirken den fra? Den tager den fra den Skat, den ejer i Jesu Kristi og de Helliges overskydende Fortjenester. Af hvilken Beskaffenhed er denne Skat? Det skal jeg nu korteligen forklare Eder.

Enhver af vore gode Gjerninger indbefatter to Ting: den egentlige *Fortjeneste* og den oprejsende eller *sonende Kraft*. Lad os tage Almissen som Eksempel Skriften siger, at Almissen frier for Synd. Daniel siger til Nabukodonosor: Bød for dine Synder ved Almisse.

Der have vi Almissens sonende Kraft. Skriften viser os ogsaa Almissen belønnet med det evige Liv. Kommer og tager det Rige i Besiddelse, som er blevet beredt Eder; thi jeg var hungrig, og I gave mig at spise o. s. v. Se der have vi den egentlige Fortjeneste; den gjør vore Gjerninger værdige til det evige Liv. Den egentlige Fortjeneste er absolut personlig, umeddelelig, den kan ikke overdrages Andre, den kan kun tjene os selv, vi kunne kun fortjene det evige Liv for os selv. Det er i denne Forstand, Skriften siger os, at Gud vil gjengælde enhver efter hans Gjerninger, at Enhver vil modtage sin Løn. Ikke saa med den sonende Kraft. Den kan meget vel overføres paa Andre. Thi Udsoningen, Oprejsningen, det er Betalingen af en Gjæld, og naar jeg betaler Ens Gjæld, er han saa ikke virkelig gjældfri? er han saa ikke lige overfor sin tidligere Kreditor ligesaa fri, som om han selv havde betalt? Det er det, Jesus Kristus har gjort for os alle. Han har løskjøbt os ved at betale for os, ved at overføre sin Lidelses og Døds sonende Kraft paa os. Men Jesu Lidelse har en uendelig stor Værd, eftersom den er en Guds Lidelse. Altsaa ejer Jesus, efter at have løskjøbt Verden, endnu et uendelig stort Overskud af Soneværdier. Hvad bliver der af dette Overskud? Hvem kommer det til gode?

Efter Kristus har en stor Mængde Helgener for Guds Skyld udstaaet Lidelser, som langt overgik den timelige Straf, de havde fortjent paa Grund af deres Synder. Den hellige Jomfru, som aldrig havde begaaet nogen Synd, led dog uudsigelige Smerter. Johannes den Døber, som allerede blev helliggjort i Moderens Liv, og som førte et saa rent og helligt Levned, var dog saa bodfærdig og streng mod sig selv og blev lagt i Lænker, kastet i Fængsel og halshugget for den gode Sags Skyld. Martyrerne led forfærdelige Pinsler og Døden for Kristi Skyld. Hvor mange Jom-

fruer, Bekjendere og Eneboere have ikke ført det rene-
ste Levned og have dog underkastet sig den yderste
Selvfornegtelse, de strengeste Bodsøvelser! Alle disse
hellige Sjæle, som havde meget lidt at udsone for de-
res eget Vedkommende, have ophobet Fyldestgjørelser,
der langt overgik dem, de selv havde Brug for til
Udsoning af deres egne Smaafejl og Ufuldkommenhe-
der. Her have vi altsaa atter Overskud af Sonevær-
dier. Hvad bliver der af dem? Hvem komme de til
gode?

Ganske vist ere Kristus og de Hellige blevne
belønnede med en til hine gode Gjerningers Fortje-
neste svarende Herlighed. Men hvad disse Gjerningers
sonende Kraft angaar, bliver Overskuddet deraf benyt-
tet? Nej visselig ikke. Kristi uendelig værdifulde
Fyldestgjørelse, de Helliges overskydende Sonegjer-
ninger danne en uudtømmelig Beholdning, en aandelig
Skat, der er betroet Kirken, for at den skal uddele
der af til de Troende. Thi Kirken, siger Paulus, dan-
ner et levende Legeme, hvis Hoved er Kristus, og hvis
Lemmer vi ere. Ligesom nu Lemmerne paa det men-
neskelige Legeme ikke arbejde hvert for sig, men under-
støtte hverandre til Bedste for hele Legemet, saaledes
handler hvert Lem paa Kirkens aandelige Legeme, d.
v. s. hver Troende, heller ikke kun for sig selv, lider
ikke, soner ikke kun for sig selv, men for Alle. Læg
vel Mærke til, at vi ikke, som falskeligen paastaet,
sige at en Troende kan være retfærdig, dydig, hellig
paa en andens Vegne, at han kan angre for en Anden,
fortjene Himlen for en Anden. Nej, naar vi sige, at
vi kunne gjøre Fyldest for hverandre, mene vi ikke
dermed, at den ene ved at være dydig, retfærdig, kjær-
lig kan fritage den Anden for at være det, men vi
mener, at det ene Kirkemedlems Oprejsning og Sone
kan overføres paa et andet for at hjælpe ham til Op-
rejsning for Gud, og det i Kraft af hin Gjensidighedens

og Overførelsens Lov, som gaar igjennem hele Verden og som forklarer selve Forløsningen. Thi Forløsningen, har man sagt, hvad andet er den end en stor Aflad tilstaaet Menneskeslægten ved det uendelige Værd, der ligger i, at selve Uskylden frivilligt har ofret sig for den? Naar Kristus har betalt for os, naar han har frelst os ved at tilegne os sine Fortjenesters Værd, saa ligger deri, at den Uskyldiges Fortjenesters Værd kan tilegnes den Skyldige, at den Retfærdige kan bøde for Synderen, at den paa Soneværdier rige Troende kan dele sin Overflod med en trængende Broder, der ikke har nok til at betale sin Gjæld til Gud.

Kristi og de Helliges overskydende Soneværdier gaa altsaa ikke til Spilde; de danne en aandelig Skat, der tilhører alle Troende og forvaltes af Kirken. Jeg ved nok, at for vore Modstandere eksisterer denne Skat slet ikke; de anse den for pur Indbildning, for noget, man har hittet paa i Vankundighedens og Mørkets Tidsalder. Hvor kunne I, sige de, tale om de Helliges overskydende Fortjenester? Hvor høre I f. Eks. Skriften tale om Overskud af sonende Gjerninger? Tværtimod, Kristus siger i Evangeliet: Naar I have gjort alt, hvad der er befaleet Eder, saa siger: Vi ere unyttige Tjenere; vi have kun gjort, hvad vi skulde. Se vi da ikke ogsaa, at de kloge Jomfruer ikke vilde dele deres Olie med de daarlige Jomfruer, idet de sige: Olien paa vore Lamper forslaar ikke til Eders Lamper med? Jeg kunde svare, at da Jesus sagde til hin Yngling: Gaa hen, sælg alt, hvad Du ejer, og giv Pengene til de Fattige, saa raadede han ham til en overskydende Gjerning; han raadede ham til at gjøre mere, end han var forpligtet til; thi vi ere ikke ved Guds Bud eller ved Evangeliets Lov forpligtede til at sælge alt, hvad vi eje, og gjøre os fuldstændig fattige. Jeg kunde endvidere sige, at Evangeliet giver os et Eksempel paa En, der gjør mere end sin Pligt, nemlig hin Samaritan, der paa Vejen ta-

ger den døende Vandrer op, gyder Olie i hans Saar, betror ham til en Vært og sørger for hans Fornødenheder. Sikkert gjør den gode Samaritan her mere, end Kjærlighedens Bud strengt taget forpligter ham til. Sandt nok forpligter Evangeliet os til at anse os for unyttige Tjenere, men naar? Evangeliet siger det selv: *naar vi have gjort alt, hvad der er befalet os.* Det er altsaa dem, der nøjes med at opfylde Buddene, der ikke gaa ud over det lovbefaledede, der skulle erklære sig for unyttige Tjenere, fordi de kun gjøre deres Pligt. Men de, der gjøre mere end deres Pligt, der gaa ud over det strengt lovbefaledede, der ikke nøjes med det, de skulle gjøre, de ere, siger den hellige Ambrosius, nyttige Guds Tjenere, fordi de have bragt de dem af Gud betroede Talenter til Anvendelse og formeret dem. Hvad Lampeolien angaar, som de kloge Jomfruer ikke kunde dele med de daarlige, repræsenterer den ikke de overskydende Gjæringer eller det sonende ved dem, men Naaden, Kjærligheden, den egentlige Fortjeneste, der ere personlige Ting, som ikke kunne meddeles andre eller deles med andre. Men alt dette har ikke noget med vort Æmne at gjøre, eftersom Afladen ikke baseres paa selve de Helliges Gjæringer, men paa den Del af disse Gjæringers sonende Kraft, som de Hellige ikke selv behøve. Det drejer sig her ikke om, hvor vidt man kan gjøre mere end sin Pligt, men hvorvidt man ved Lidelser, ved Anstrengelser, ved Bodsøvelser kan samle en Sonesum, der overstiger Sonesummen af de Boder, man staar i Gjæld for til Gud for sine egne Synder, og saaledes endnu faa noget tilovers til andre. Man kan, saaledes som jeg nys sagde, umuligt nægte, at dette maa være Tilfældet med Jomfru Maria, Johannes den Døber, Martyrerne og Helgenerne.

Kirkefædrene lære da ogsaa klart nok, hvor stort Værd for Gud de Helliges Fortjenester have til Eftergivelse af Syndestrafte. I Anledning af den Aflad, Pau-

lus gav Blodskænderen fra Korinth, siger den h. Ambrosius: Kristus har givet sin Kirke Magt til at frikjøbe *Een ved alles Forbøn*, og længere henne: Hele Kirken tager Synderens Byrde paa sig, for at det, den Bodfærdige endnu *har tilbage at udsonc, kan blive erstattet af alle de Troende*. Her udtales tydelig nok, at de Helliges Fyldestgjørelser have den Ævne at sone andres Synder. Deri bestaar Kirkens aandelige Skat, som altsaa ikke er nogen Indbildning, ikke noget, Skolastikerne have hittet paa i Middelalderen, men tværtimod er en virkelig Skat, som allerede den h. Ambrosius omtaler, og som før ham i Praxis var kjendt af Biskopperne og Kirkeforsamlingerne, idet de øste af den og i Betragtning af Martyrernes store Fortjenester tilstodes Aflad.

Det er ikke engang Ordet Aflad, der først er opstaaet i Middelalderen. Allerede i det fjerde Aarhundrede benytter den h. Chrysostomus dette Ord i samme Betydning som vi. Han lærer, at Kirkens aandelige *Skat* er samlet ved alle Martyrernes forenede Fortjenester, og at den ikke udtømmes med Tiden. Her ere hans Ord: »Det er Kirkens Skat: den indeholder ogsaa nyere Perler, men alle af samme Skjønhed. — Materielle udtømmes med Tiden, ikke saa de aandelige Skatte.« (Hom. 55. Max. et Iuv.)

Dømmer da selv, om vore Modstandere ere indenfor Sandheden, naar de paastaa, at den Skat, Kirken ejer, kun er indbildt, kun er et Paafund fra Middelalderen. Nej, denne Skat eksisterer virkelig. Den bestaar af Kristi og de Helliges Overskud af Sone. Det er af denne Skat, Kirken tager den Sone, som den byder Gud som Erstatning for de Straffe, den ved Afladen eftergiver os.

I mit næste Foredrag vil jeg fortsætte Betragtningerne over Afladen, give en Oversigt over dens Historie og besvare Modstandernes Hovedindvendinger.

Pater H. Lange's fjerde Foredrag.

—o—

II. Aflad.

Mine Brødre? Jeg begynder i Dag med at minde eder om Afladens nøjagtige Begreb, som jeg forklarede eder det i forrige Konferents. Aflad, sagde jeg, er en Gunstbevisning, som Kirken tilstaar sine Børn, og ved hvilken den tilgiver dem, ikke deres Synder, men den timelige Straf, som de have fortjent paa Grund af disse Synder. I Dag ville vi gjenne-gaa Afladens Historie, d. v. s. undersøge hvilken Brug Kirken stedse har gjort af den, og dernæst besvare nogle Indvendinger.

Lige siden Kirkens Begyndelse har det været Skik i den, at tilstaa Aflad. I Menigheden i Korinth havde en Kristen vakt stor Forargelse, ved at gjøre sig skyldig i Blodskam. St. Paulus idømmer den Skyldige en Straf, nemlig »at overantvorde Satan en Saadan, til Kjødets Fordærvelse, for at Aanden maa frelses paa den Herres Jesu Kristi Dag.«

Synderen angrer, hans Anger er endog saa dyb, at hans Sundhed lider Skade. Sct. Paulus bliver rørt over hans Anger, tilbagekalder sin Dom, eftergiver ham Straffen og anbefaler ham til de Troende i Korinth, for at de skulle trøste ham og vise ham deres Kjærlighed.

I se her en Eftergivelse af en Bod, som er bleven paalagt Synderen af Kirken, og det i det Øjemed, at yde Guds Retfærdighed Oprejsning; thi Apostlen straffer udtrykkelig Synderen »forat hans Sjæl maa frelses paa Jesu Kristi Dag.« Denne Eftergivelse af Bod er netop det, som vi kalde *Aflad*.

Siden Apostlen Pauli Dage har Kirken aldrig op-hørt med at benytte sig af denne Magt overfor Syn-

derne, idet den har meddelt dem Aflad, ligesom Paulus meddelte den til Blodskjænderen i Korinth. Kirken idømte Synderne Straffe for deres Synder, men den forbeholdt sig Ret til at formilde, forandre eller ophæve disse Straffe. Synderens Anger, hans inderlige Bedrøvelse og Smerte, hans Iver under Prøvelsen vare det første Motiv, som bevægede Kirken til at eftergive ham en større eller mindre Del af Straffen.

Konciliet i Nicæa siger herom; »Der maa tages Hensyn til den Skyldiges Sindelag og Angrens Karakter, thi overfor dem, som ved deres Taarer, ved deres Taalmodighed, ved deres gode Gjerninger aflægge Vidnesbyrd om en alvorlig og oprigtig Omvendelse, kan Biskoppen, naar de ere udholdende indenfor en bestemt Tid, *vise større Eftergivelse.*« Man meddelte ogsaa Aflad til Retfærdige, som befandt sig i Dødsfare. Konciliet i Karthago har i saa Henseende erklæret Følgende: »Dersom Nogen, efter i Vidners Nærværelse at have bønfaaldt om sine Synders Forladelse, befinder sig i overhængende Dødsfare, da skal han forsones ved Haandspaalæggelse og modtage Eucharistiens hellige Sakrament.«

Det store Motiv til Aflad var imidlertid Martyrernes Anbefaling. Under de store Forfølgelser var der Kristne, som faldt fra, idet de fornægtede Jesus Kristus. Naar de saa senere angrede og bønfaaldt om, atter at blive optagne i de Troendes Samfund, bleve de først idømte en lang offentlig Bod. De henvende sig saa til Martyrerne og til Troens Bekjendere, som befandt sig i Fængslerne, for af Martyrerne at opnaa Anbefalingsbreve i det Øjemed, at deres Bodstid maatte blive afkortet eller ophævet. Tertullian, som levede henimod Slutningen af det andet Aarhundrede, taler om denne Skik, en Gang, medens han endnu befandt sig i Samfund med Kirken, og en anden Gang, efter at han havde

skilt sig fra Kirken, for at følge Montanisternes Vranglære.

Forste Gang, medens han endnu var Katholik, bifalder han denne Skik, at formilde og ophæve Syndernes Bod, af Hensyn til Martyrerne. »De, som ikke leve i Fred med Kirken,« siger han, »pleje at anraabe Martyrerne i Fængslerne om deres Mægling. Lad os derfor bestræbe os for stedse at besidde og bevare denne Fred, for at vi en Dag kunne meddele den til Andre.«

Anden Gang, d. v. s. efter sit Frafald, bebrejder han Kirken for denne Skik, som var den et Misbrug. »Lad en Martyr lade sig nøje med,« siger han, »at være rendset fra sin egen Synd; men det er Hovmod og Utaknemlighed, naar et Menneske vil meddele til Andre den Gave, som han selv saa møjsommeligt har opnaaet.« Han henvender sig derpaa til Martyren siggende: »Dersom du selv er en Synder, hvorledes kan da Olien i din Lampe paa samme Tid tjene baade dig og mig?«

Disse Tertullians Ord bevise, at Martyrerne paa hans Tid i Følge Kirkens Tro meddelte til Synderne en Del af deres Lidelsers Fortjenester, for at erstatte den Bod, som man fritog dem for i Kraft af Afladen. Tertullian dadler denne Skik, som han forhen bifaldt; men idet han dadler den, beviser han dens Tilstedeværelse i Kirken.

I det tredie Aarhundrede have vi den hellige Cyprians Vidnesbyrd. »Vi tro,« siger han, »at Martyrernes Fortjenester og de Retfærdiges Gjerninger have en mægtig bønfaldende Kraft overfor den øverste Dommer.«

I det fjerde Aarhundrede er det den h. Basilius, som taler om Afladen, idet han siger; »De, som have Ret til at binde og løse, have ogsaa Ret til at afkorte Bodstiden for de Syndere, som virkelig angre.«

Efter Barbarernes Indtrængen ser Kirken sig nødsaget til at formilde den offentlige Bod, og endskjønt den offentlige Bod først fuldstændig forsvinder i det trettende Aarhundrede, var det siden det ottende Aarhundrede blevet almindelig Skik, at erstatte den strenge kanoniske Bod ved Hjælp af mindre vanskelige Gjæringer som f. Ex. Bøn, Faste, Almisse og andre fromme Kjærlighedsgjæringer. Den Bodfærdige, som saaledes hjælper med til at bygge en Kirke, grundlægge et Hospital, bane en Vej, opføre en Bro, eller indvier sig til de Syges Tjeneste, opnaar en større eller mindre Eftergivelse af den Straf, som han var bleven idømt.

Man har paastaaet, at Skikken at meddele Aflad først er opstaaet i Kirken henimod det 12 Aarhundrede. Den skal være begyndt paa Konciliet i Clermont i 1095. Det er sandt nok, at Pave Urban II paa dette Koncil tilstod en *fuldkommen* Aflad, d. v. s. Eftergivelse af hele Boden, til alle Korsfarerne. »For Enhver,« siger Konciliet, »som af en religiøs Bevæggrund, — ikke for at erhverve sig Penge eller Ære, — drager til Jerusalem, for at befri Guds Kirke, tjener denne Pilgrimsfart som Erstatning for hele Boden.« Men dersom Dogmet om Aflad første Gang var blevet indført paa Konciliet i Clermont, vilde denne Nyhed i Henseende til Kirkens Lære uden Tvivl have afstedkommet Uroligheder, Protester og Indvendinger, hvad der saa ofte har været Tilfældet i Kirken i Anledning af Sager, der vare langt mindre væsentlige.

Men der var Ingen, som paa hin Tid tænkte paa at gjøre Indvendinger eller at bestride Pavens Magt, som han her benyttede sig af i hele dens Udstrækning; dette beviser imidlertid, at denne Magt var almindelig anerkjendt i Kirken. For øvrigt have vi jo ogsaa set i Følge de foregaaende Aarhundreders Vidnesbyrd, at Kirken siden Apostlen Pauli Tid aldrig har ophørt med at meddele Aflad.

Læren om Aflad blev først angreben i det fjortende Aarhundrede af Wicleff og i det sekstende Aarhundrede af Luther; men disse Angreb have kun tjent til at stadfæste endnu mere Kirkens Lære i Henseende til dette Punkt. Konciliet i Constans fordømmer Wicleff og Konciliet i Trient stadfæster højtideligt overfor Luther den Magt, som Kirken har modtaget af Jesus Kristus til at meddele Aflad. —

Dette er med faa Ord Afladens Historie fra de apostoliske Tider indtil den nyere Tid. Maatte dette korte, historiske Overblik være tilstrækkeligt, for at overbevise eder om, at Aflad, saaledes som vi opfatte den i vore Dage, ikke er nogen nyere Opfindelse, — hvad man har villet paastaa — men tværtimod er en Skik, der hidrører fra Kirkens første Dage!

Jeg vil nu i al Korthed besvare nogle af de Bebrejdelser, som man udslynger imod Kirken i Anledning af dens Lære om Aflad.

Man bebrejder den først de Misbrug, som denne Lære har afstedkommet. »Hvem kan tælle alle de Misbrug«, raaber man, »som Afladen har været Skyld i; Misbrug af ethvert Slags, af ethvert Navn, Misbrug, som havde deres Grund i Prælaternes Havesyge, i Folkets Overtro, i Uvidenhed og i den onde Tilbøjelighed og Begjær, forbryderske, afskyelige Misbrug, ødelæggende for Religionen!«

Afladen er uden Tvivl bleven misbrugt; det falder mig aldeles ikke vanskeligt at tilstaa dette; men sig mig en Gang, hvad er ikke blevet misbrugt? Man misbruger Lovene, Religionen, Friheden. Dersom man vil forkaste Afladen, fordi den er bleven misbrugt, saa maa man ogsaa forkaste og undertrykke Lovene, Religionen, Friheden paa Grund af de Misbrug, som stedse drives med dem.

Prælaternes Havesyge, Folkenes Overtro og Uvidenhed bevise ingenlunde, at Aflad ikke er noget godt

og helligt; det vidner kun om vor fordærvede Natur, som misbruger endog det Bedste og Helligste.

Men den sværeste Bebrejdelse, som man retter imod den katholske Kirke, og som stadig vender tilbage i de forskellige Angreb, der rettes imod Kirken, som man stadig kaster den i Ansigtet som en Skjændsel, det er Beskyldningen for at have handlet med Aflad, at have solgt den for Penge.

Først maa man i Henseende til denne Beskyldning skrive en god Del paa Overdrivelsens og Fantasiens Regning; thi den hidrører fra Kirkens Modstandere, som i deres fjendtlige, ofte fanatisk fjendtlige Sindelag, naturligtvis følte sig tilskyndede til at overdrive og forstørre uden Maal og Grændse.

Men har man taget Overdrivelserne i Betragtning, saa maa man dog tilstaa, at der ikke desto mindre har fundet virkelige Misbrug Sted i Henseende til Benyttelsen af Aflad, og som vakte almindelig Indignation. Ogsaa Luther handlede som Prædikant, som Doktor i Theologi, fuldkommen rigtigt, naar han protesterede imod disse skrigende Misbrug. Thi I maa vel lægge Mærke til, at Luther fra Begyndelsen af slet ikke angreb selve Afladslæren, men ene og alene de Misbrug og Udskejelser, som man begik i Henseende til Benyttelsen af Afladen. Han var saa langt fra at forkaste Afladen, at han endog i sin 71de These erklærer: »*Hvo som taler imod Sandheden af den pavelige Aflad, han være forbandet*;« og paa samme Tid erklærer han, at han aldeles ikke vil forkynde noget, som kunde fortolkes imod den h. Skrift, imod Kirkefædrenes og Pavernes Lære. Men det varer ikke længe, førend han lader sig henrive af sin hidsige Natur, som altid drev ham til Yderligheder, og han angriber ikke alene Misbrugene, men ogsaa selve Afladens Princip og retmæssige Gyldighed. Men heri veg han bort fra Sandheden, thi efter hvad jeg for-

hen har bevist, har Kirken Ret til at tilstaa Aflad og den har stedse benyttet sig af denne sin Ret.

Uden Tvivl vare de Misbrug, som Luther med Rette harmedes over, meget store. Det er kun altfor sandt, at Prædikanter, Munke og Almissesamlere foranstaltede en sakrilegisk Handel med Aflad; men det er derfor ingenlunde retfærdigt, at ville gjøre den katolske Kirke ansvarlig for nogle af dens Medlemmers uværdige Optræden. Ligesom det ogsaa vilde være uretfærdigt, at anklage Kongen og Regjeringen for at sælge Retfærdigheden og gjøre dem ansvarlige for deres Agenter's Forseelser, naar f. Ex. nogle af Dommerne i et Land lode sig bestikke ved Hjælp af Penge.

Sandt er det, at Paverne til Gjengjæld for Afladen forlangte en Almisse: men den var først og fremmest ikke en Betaling for Afladen; den var kun en Betingelse for at opnaa den, i Lighed med hvad de øvrige til Afladens Opnaaelse foreskrevne gode Gjæringer vare, saasom Bøn, Faste og Kirkebesøg. Desuden var denne Almisse ikke fastslaaet ved en Takst, men fakultativ. Og endelig vare disse Almisser bestemte til religiøse eller veigjørende Øjemed, som f. Ex. til Europas Beskyttelse mod Tyrkernes Invasion eller til Opførelsen af Kirker, til Grundlæggelsen af Hospitaler og Vajsenhuse, eller til Opførelsen af Broer og Aabningen af nye Landeveje, o. s. v. Til disse og lignende Øjemed vare de Almisser bestemte; der af Paverne opstilledes blandt de nødvendige Betingelser for Afladens Opnaaelse. I alt dette ser jeg intet, som ligner Havesyge eller Salg af Aflad.

For øvrigt er det umuligt at anføre et eneste Aktstykke, som er udgaaet fra Paven og tilstaar Aflad for Penge i Skikkelse af en Salgskontrakt; men der gives tværtimod autentiske Aktstykker fra Paverne og Koncilierne, som forkaste, fordømme og forbyde de Misbrug, visse Prædikanter og Almissesamlere gjorde sig skyldige i, ved at drive Handel med Afladen. Pave Inno-

cents I har fordømt disse Misbrug paa det andet Laterankoncil i Lyon i 1245 og Klemens V paa det almindelige Koncil i Vienne i 1311.

Jeg vil indskrænke mig til at anfore en Del af Dekretet fra Pave Klemens V. og det almindelige Koncil i Vienne: »Visse Prædikanter, som have faaet det Hverv at indsamle Almisserne i Anledning af Afladen, fremsætte i deres Prædikener falske Paastande, som ere beregnede paa at vildlede de Enfoldige, for at berøve dem deres Penge For at undertrykke, saavidt det er muligt, disse Misbrug, have Vi i Overensstemmelse med det almindelige Koncils Dekreter anset det for rigtigt, at forbyde en saadan Optræden.«

Senere tilføjer Paven: »Det er naaet til Vor Kundskab, at visse Almisse-Samlere paa en forvoven og forbrydersk Maade bedrage Sjælene, ved i deres eget Navn at tilstaa Folk Aflad . . . ved at absolvere for Synder eller ved at eftergive en Del af den paalagte Bod for en vis Sum Penge, idet de mod al Sandhed paastaa, at have Magt til at udfri af Skjærsilden deres Forældres eller Venners Sjæle, som yde disse Almisser. For fuldstændig at udrydde disse Misbrug, som gjøre Kirkens Magt ringeagtet, forbyde Vi paa det strengeste Almisse-Samlerne, hvem de end ere, at optræde saaledes for Fremtiden.«

Endelig tilføjer jeg Tridentiner-Konciliets Udtalelse angaaende denne Sag: »Med Hensyn til de Misbrug, som have indsneget sig og givet Vranglærerne Lejlighed til at prædike imod Afladen, anordner det h. Koncil, i det Øjemed at afskaffe disse Misbrug, ved nærværende Dekret, at man bør afholde sig fra al smudsig Vinding, og det paalægger Biskopperne at give Agt paa ethvert Misbrug, som de maatte finde i deres Bispedømme, at meddele Underretning derom til Provincial-Konciliet og derefter til Paven.«

I se altsaa, at Paverne, langtfra at skjule og taale

Misbrugene,, aldeles ikke frygtede for at offentliggjøre og fordømme dem paa en højtidelig Maade paa de Kirkeforsamlinger, som man kalder almindelige Koncilier. Det vilde derfor være en Uretfærdighed, en Usandhed overfor Historien, dersom man vilde anklage Paverne og den katholske Kirke for at have autoriseret og begunstiget Misbrug i Skikkelse af Afladssalg, Misbrug, som de tvertimod stedse have forkastet, forbudt og fordømt.

En anden Hovedinvending, man gjør mod Læren om Aflad er, at den modvirker Moralens Love ved at lette Synden, ved at ødelægge Boden, ved at gjøre Angeren unyttig. I et nyere protestantisk Værk hedder det: »Katholikerne have et sikkert og let Middel til at opnaa Tilgivelse for deres Synder; de behøve blot at vinde en Aflad. Og hvad maa de gjøre for at vinde den? Maa de forsage Synden, vende tilbage til det gode, forandre Levned, omvende sig? Nej, de maa simpelthen øve en eller anden god Gjerning, vise en eller anden Godgjørenhed, forrette en eller anden Andagtsøvelse; ofte behøve de kun at give en Almisse, en from Gave. Naar Papisten altsaa deltager i denne eller hin Ceremoni, forretter en Bøn, besøger en Kirke, gaar med i en Procession, bærer en Rosenkrans eller en Medalje eller et bestemt Stykke Klæde, saa faar han Tilgivelse. Han kan godt vedblive at fornærme Gud hele sit Liv igjennem, naar han blot ikke forsømmer før sin Død at give en from Gave i Form af et Pengestykke, saa er han sikker paa at opnaa den evige Lyksalighed.« (Baur. Svar paa Symboliken p. 268).

Ja mine Venner, naar det er saaledes man repræsenterer Eder den katholske Kirkes Lære i Eders Skoler, i Eders Gudshuse, i Eders Prædikener og i Eders Bøger, da undrer det mig ikke, at I føle Eder oprørte over den. Men jeg maa lade Eder vide, at alle de i nys nævnte Citat indeholdte Paastande ere lutter Fejl, lut-

ter Unøjagtigheder, og at den katholske Kirke aldrig har lært sligt.

For det første maa jeg her gjentage, hvad jeg allerede har sagt, at Afladen ikke tilgiver nogen som helst Synd, det være sig en Dødssynd eller en tilgivelig Synd. Ved Afladen eftergives kun den Straf, der endnu er at udsone, efter at Synden er bleven tilgiven. Beviset for, at Afladen ikke tilgiver Synden, er den ufravigelige Betingelse for Opnaelsen af Aflad: at Sjælen maa være i Naadens Stand, d. e. ren for Synd, thi Naaden er uforenelig med Synden. Afladsformlen indeholder altid de Ord: »Vere contriti et confessi«, d. e.: til dem, der virkelig have angret og skriftet. Det er altsaa ikke Afladen, der tilgiver Synden, ejheller den ydre Gjerning, Bønnen, Almissen, Besøget i en Kirke; nej, det, der renser os for Synden, er Absolutionen, vi faa efter at have angret vore Synder, fattet det oprigtige Forsæt aldrig at begaa dem mere, og skriftet dem. Naar Paven i Afladsbrevet erklærer, at han tilstaar »fuldstændig Eftergivelse af alle Synder,« saa betyder dette Udtryk Eftergivelse af alle Straffe, man har fortjent for sine Synder. Det fremgaar klart af Kirkens Lære og endnu klarere af dens stadige Praxis, at erklære Skriftemaalet for nødvendigt til Opnaelse af Aflad, hvilket Kirken ikke vilde gjøre, naar den ansaa Afladen for syndsforladende. Og hvad man end siger, saa er der ingen Katholik, der tager fejl heraf, intet katekiseret Barn, der ikke ved, at det ikke er ved Afladen, men ved Skriftemaalet, at man opnaar Syndsforladelse.

Naar det altsaa for at opnaa Aflad er nødvendigt at afsky sin Synd, opvække en oprigtig Anger over den, fatte det faste Forsæt ikke mere at ville begaa den, og ydmygt skrifte den, hvor kan man saa sige, at Afladen letter Synden og fritager for Anger? Men, siger man, om Afladen just ikke opmuntrer til Synd,

saa lader det sig dog ikke negte, at den saa temmelig afskaffer Boden, at den for lunkne Sjæle bliver et Middel til at undgaa Bod og altsaa gjør Vejen til Himlen altfor bred, altfor let.

Heller ikke denne Indvending holder Stik. Afladen er saa langt fra at afskaffe Bod, at den tvertimod forudsætter Boden som første og væsenligste Betingelse. Afladsbrevene lyde paa, at man, for at faa Aflad, maa have angret Synden og forsonet sig med Gud gennem Skriftemaalet. Men kan man da være virkelig angrende og forsonet med Gud, naar man ikke vender Synden Ryggen, naar man ikke fjerner Aarsagen til Synden, naar man ikke flyer Lejligheden til Synden, naar man ikke anvender de Midler, der kunne bevare for Synden, kort sagt, naar man ikke er stemt til at give Gud Oprejsning ved passende Bod?

Se det er det, der fordres til Opnaaelse af Aflad. Der fordres det, som vi Mennesker finde vanskeligt, nemlig en sand Hjærtets Omvendelse gennem Forsagelse af alt, hvad der fjerner os fra Gud. Og saa vil man bilde os ind, at Afladen afskaffer Bod, fritager for Omvendelse, begunstiger Lunkenhed, gjør Vejen til Frelse altfor bred! Nej, aldrig vil en Katholik tro, at Afladen giver ham Ret til at unnlade Bodsgjerninger, thi han ved, at Afladen er tilstaaet ham, ikke for at den skal træde i Stedet for Bod, men for at den skal fuldstændiggjøre Boden og erstatte, hvad der mangler i den. Thi hvor streng, hvor ivrig vor Bod end maatte være, have vi dog al Grund til at tro, at vi ere langt fra at have betalt Gud alt, hvad vi skyldte ham paa Grund af vore Synder, og det er for dette Tilfælde, at Afladen tilfører vor Bod, hvad den mangler til fuldstændig Afsoning lige over for Gud. Der er ogsaa en anden Grund til, at en Katholik ikke gennem Afladen anser sig for fritaget for Bod, og det er, at han aldrig er hel sikker paa at have opfyldt de indre

Betingelser for Afladsopnaaelse, og at han altsaa heller ikke kan være sikker paa at have faaet Aflad og derigjennem Eftergivelse af sine Syndestrafte. Denne heldbringende Usikkerhed vil faa ham til, for Sikkerheds Skyld stadig at fortsætte sin Bod.

Det er altsaa, som I se, med Urette, at man beskylder Afladslæren for at afskaffe Boden. Men for Resten tale Kjendsgjæringerne tydeligere end alt Resonnement. Havde I, blot en eneste Gang, set de Bodens og Omvendelsens Frugter, som et Jubilæumsaar bringer, saa ville I for bestandig være blevne overbeviste om, at Afladen, langtfra at fjerne Sjælene fra Bod, tværtimod driver dem til at gjøre Bod med større Iver. Jeg kunde her give Eder en glimrende Beskrivelse af disse et Jubilæumsaars Frugter; thi vi katolske Præster, som ere Sjælernes Fortrolige og Mellemmænd mellem dem og Gud, vi se, saa at sige, disse Frugter med vore egne Øjne, røre ved dem med vore Hænder. Men jeg vil hellere give Ordet til en lærd og eminent Protestant, der omvendte sig til Katholicismen, Kardinal Wiseman. Han skriver om et Jubilæum, han blev Vidne til i Rom: »Jeg har set den ærværdige Pave Leo XII aabne og slutte Jubilæet. Tusinder af Pilegrimme fyldte alle Byens Kvarterer. Man saa deres sønderrevne Klæder, deres afmagrede Træk; de fyldte Klostrene og Hospitalerne og fandt Leje i Senge, der vare Gaver fra fromme Troende. Jeg har været til Stede ved deres Maaltider, ved hvilke de bleve betjente af Fyrster og Biskopper, af Paven selv. Men Skatte, der bleve nedlagte i den hellige Stols Pengekister, saa jeg ikke noget til. Der var Tale om rigelige Velsigelser, Taknemmelighedens Taarer, men ikke om kostbare Stene ofrede til Helligdommen, ikke om Guld skænket til Præsterne. Gid I havde set ikke blot Kirkerne, men ogsaa Gaderne og Torvene fulde af Mennesker, der længtes efter Guds Ord; thi Kir-

kerne kunde ikke rumme alle de tilstrømmende. Havde I dog set Skriftestolene belejrede og Altrene omringede af tætte Skarer, der pressede paa for at stedes til det hellige Bord. Havde I dog været Vidner til de talrige Skadeserstatninger, derud virkedes, til de talrige Omvendelser af forhærdede Syndere. I vilde da ikke mere sige, at Jubilæets egentlige Væsen er en Eftergivelse, der tilstaas Forbrydelsen, og en Lettelse, der bydes Synden!«

Jeg slutter med i faa Ord at rekapitulere alt, hvad jeg har sagt om Afladsspørgsmaalet.

Det er gjennem Skriftens Vidnesbyrd sikkert, at vi skyldte Gud Oprejsning eller Bod for de Synder, han har tilgivet os efter Daaben.

Kirken har af Kristus faaet absolut Magt til at forlade eller beholde Synderne, til at binde eller løse Samvittigheden, og deri ligger ogsaa Retten til at paalægge og regulere nævnte Bod.

Deri ligger atter, at Kirken har Ret til at mildne afkorte, forandre eller ophæve den paalagte Bod.

Det er denne Formildelse eller Eftergivelse af Bods-gjerningen, vi kalde *Aflad*.

Afladen er altsaa kun den mindre eller større Eftergivelse af Syndestrafen ikke af Synderne selv.

Kirken har altid troet, at denne Formildelse gjaldt for Gud, at Gud godkendte Afladen ved at eftergive Synderen Straffen, fordi han har lovet sin Kirke, at alt, hvad den løste og eftergav her paa Jorden, ogsaa skulde være eftergivet i Himlen.

Afladen er kun en Gjennemførelse af det Gjensidighedens Princip, der styrer den moralske Verden og ligger til Grund for selve Forløsningen.

De Helliges overskydende Udsoninger, forenede med Jesu Kristi uendelig store Fyldestgjørelse, gennem hvilken de faa deres Kraft, danne en aandelig Skat, af hvilken Kirken øser for at komme dem af sine Børn

til Hjælp, der ikke have nok til at give Gud fuld Op-
rejsning.

Fra Begyndelsen af har Kirken altid gjort Brug af sin Ret til at tilstaa Aflad. Den h. Skrift, de ældste Kirkefædres Skrifter, de kirkelige Skikke vidne herom. Afladen er altsaa ingen Nyhed; den er saa gammel som Kirken.

Naar der i Tidernes Løb har indsneget sig Misbrug i Afladspraxis, saa har Kirken været den første til at paapege, fordømme og modvirke den, og i Virkeligheden existere disse Misbrug heller ikke mere. Man kan derfor med Tridentiner Konciliet sige, at Benyttelsen af Aflad er heldbringende for det kristne Folk, fordi et af de virksomste Midler til at fremkalde en oprigtig Omvendelse, en inderlig Anger, en sand Bodsstemning, er Haabet om til Gjengæld at opnaa den fuldstændige Eftergivelse af Syndestrafpen.

Saaledes ser Afladslæren ud. Den indeholder, som I se, ingen Urimeligheder, men kun Ting, der ere i Overensstemmelse med Skriften og med den kristne Kirkes ældgamle Praxis, Ting, der aande Mildhed og Kjærlighed. Og hvad kan der tænkes mere mildt, mere kjærligt end Aflad, Eftergivelse?

Eftergivelse! Den er nødvendig mellem Mand og Hustru, mellem Ven og Ven. Maa man ikke, naar man elsker hinanden, ogsaa tilgive hinanden meget, være eftergivende mod hinanden? Det er dog især i Forældres Forhold til deres Børn, at Eftergivelsen spiller en stor Rolle. I, som ere Fædre, Mødre, hvor ofte have I ikke vist Overbærenhed mod Eders Børn! Hvor mange Gange have I ikke mildnet, afkortet, helt eftergivet en Straf, I havde dikteret dem! Ogsaa Gud er Fader. Hvorfor mene I saa, han ikke ogsaa skulde vise Eftergivenhed mod os sine Børn? Hvorfor skulde det være saa mærkeligt, at han ikke behandlede os efter sin strenge Retfærdighed? Hvorfor skulde han

ikke vilde mildne og afkorte vor Bod af Hensyn til dem af sine Børn, der ere helligere, trofastere end vi, og navnlig af Hensyn til sin elskelige Søn, Vor Herre Jesus Kristus?

Nys talte jeg til Eders Forstand. Nu siger jeg: Lytter til Hjærtets Røst! Og jeg er vis paa, at det ikke blot er for Eders Forstands men ogsaa for Eders Hjærterets Domstol, at Afladen har sejret.

Et Par Ord om Myndighed.

(Af F. Kerff.)

—o—

I Anledning af »Nordisk Ugeblad«s Omtale af Forhandlingen mellem Pater *Lange* og Pastor *Fenger* om Børns Ret her til Lands til selv at vælge deres Religion, tillader jeg mig at bemærke følgende:

Fuldmyndig er her til Lands den Mand eller ugifte

Kvinde, der har opnaaet 25 Aars Alderen;

Mindreaarig den Mand eller ugifte Kvinde, der er mellem 18 og 25 Aar;

Umyndig: Personer af begge Kjøen, som er under 18 Aar.

Loven taler nærmest om deres Raadighed i Pengesager, Arv o. d. l. samt forlanger Forældres eller Værgeres Samtykke for, at en 16aarig Kvinde kan indgaa Ægteskab, vistnok nærmest af Hensyn til hendes fremtidige Formuesomstændigheder.

Alligevel kan en 16aarig Kvinde, ifald hun indgaar Ægteskab med Anderledestroende, træffe Bestemmelse om eventuelle Børns religiøse Opdragelse, og Loven kræver ingen Indblanding af Forældre eller Værger i denne Sag. Heraf maa man slutte, at den forudsætter

tilstrækkelig Modenhed hos Vedkommende til selv at tage Beslutning om et saa vigtigt religiøst Spørgsmaal hvoraf nærmest atter maa sluttes, at fra Lovgivningens Side er der intet til Hinder for i denne Alder selv at skifte Religion.

Men hvorledes stiller Spørgsmaalet sig ved Konfirmationsalderen? Gjør Barnet da Brug af en »Ret, som det har til at vælge sin Religion«, som Pater Lange siger, — eller »tilstedes det kun i Menighedens Forsamling til at bekjende sig som hørende til den evangeliske Kirke og ikke til nogen anden«, som Pastor Fenger skriver? Det er vel rigtigt nok, naar Pater Lange mener, at Pastor Fenger har været noget »fraværende« i dette Spørgsmaal, thi hans Opfattelse staar aabenbart i Modstrid baade med det høje Kultusministeriums Udtalelser og med hvad baade lutherske Biskopper og Præster her til Lands have fulgt. Af følgende ministerielle Resolutioner, som jeg eksempelvis anfører, vil dette være indlysende:

- 1) 8. Marts 1859. Ministeriel Skrivelse til Biskoppen over Ribe Stift.

»Deres Højærværdighed har med behagelig Skrivelse af 11. December f. A. tilstillet Ministeriet et Andragende, hvori Sognepræst N. N. har begjært Ministeriets Medvirken til, at Drengen N. N. i Overensstemmelse med sit Ønske kan blive konfirmeret, hvilket Faderen Smed N. N., der hører til det i Egnen udbredte Separatistparti, har forbudt ham og har erklæret at ville forhindre, ligesom ogsaa Moderen har erklæret, at ville modsætte sig Drengens Konfirmation. I Anledning heraf har Ministeriet brevvekslet med Justitsministeriet, der under 3. d. M.^{ts} har meddelt Ministeriet, at det under samme Dato har tilskrevet Amtmanden over Ringkjøbing Amt med Anmodning om, at ville tilkjendegive bemeldte Smed N. N. og Hustru, at

de ikke ere berettigede til at modsætte sig, at den i Folkekirken døbte Søn overensstemmende med hans eget Ønske stedes til Konfirmation, og at de ved paa nogen Maade at forstyrre den kirkelige Handling ville kunne paadrage sig et betydeligt Straffeansvar, hvorhos bemeldte Ministerium har tilføjet, at der, hvis Forældrene fremdeles skulde ville lægge Hindringer i Vejen for Opfyldelsen af Sønnens Ønske, vil være at beskikke denne en Værge for, eventualiter med Øvrighedens Bistand, at foranstalte det Fornødne i denne Henseende. Hvilket herved tjenstligst meldes Deres Højærværdighed.«*)

- 2) 9. Juli 1875. Ministeriel Skrivelse til Biskoppen over Aalborg Stift.

»Med Hensyn til, at personel Kapellan N. N. har begjært Resolution for, hvorledes der vil være al forholde i Anledning af, at en i sin Tid i Folkekirken døbt Dreng, som i Løbet af afvigte Vinter forberedtes til Konfirmation af ham, men ikke blev konfirmeret, fordi Faderen Husmand og Smed N. N., der tilligemed Moderen har sluttet sig til Baptisterne, dengang modsatte sig dette, nu har fremsat Ønske om at blive konfirmeret, selv om der fremtidig skulde blive lagt Hindringer i Vejen herfor fra hans Forældres Side, har Deres Højærværdighed i behagelig Skrivelse af 31. Maj sidstleden indstillet dette Spørgsmaal til Ministeriets Afgjørelse.

Efter i Anledning heraf at have brevvekslet med Justitsministeriet, skulde Ministeriet tjenstlig melde, at bemeldte Husmand og Smed N. N. er uberettiget til at forhindre, at hans Søn overensstemmende med dennes eget Ønske stedes til Kon-

*) Det paagjældende unge Menneske var opgivet at være 15½ Aar gl.

firmation, og at der i fornødent Fald vil kunne beskikkes Barnet en Væрге for at forhjælpe det til dets Ret i saa Henseende.«

Af dette fremgaar, at Forældrenes Afgjørelser ikke tages tilfølg, hvor de staa i Modstrid med Børnenes Ønsker, men at de sidste da »forhjelpes til deres Ret«.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Norge. Ifølge Efterretning fra Rom blev den apostoliske Vikar for Norge Lørdag den 19. Marts bispeviet i Rom af Kardinal *Melchers* under Assistance af Titularbiskop *Fausti* og Titularbiskop van den Branden de *Reeth*, som i 1885 besøgte Kjøbenhavn og viede fem Præster i Trondhjem, den eneste katholske Præsteordination, der har fundet Sted i Norge siden Reformationen. Blandt de tilstedeværende bemærkedes Baron og Baronesse *Wedel-Farlsberg*, Marquis og Marquise *Lagergren*, Generalinde *Bülow* og Frøken *Scavenius*, 8 Studenter, der forberede sig til præstelig Virksomhed i Norge; endvidere to danske og to svenske Studenter. Desuden Dominikanerpater *Scheer*, der flere Gange har holdt tyske Konferencer i Norge og i Aar holder Fasteprædikener i dell Anima i Rom, samt en Repræsentation for St. Josefssostrene i Norge. Msgr. Dr. *Fallize* vil som Biskop føre Navnet *Johannes Olaf*, Titularbiskop af *Elusa*, en lille By i Palæstina.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 27. Marts. 4. Søndag i Fasten (Lætare). — **28. M.** Johannes af Capistrano, Bekjender. — **29. Ti.** Johannes Damascenus, Bekj. og Kirkelærer. — **30. O.** Ferialdag. — **31. To.** Ferialdag. — **1. April. F.** Ihukommelse af Frelserens h. Blod (Kl. 8¼ h. Broderskabsmesse til Ære for Jesu gudommelige Hjærte; Kl. 8 Aften: Korsvejandagt og sakramental Velsignelse). — **2 L.** Frants af Paula, Bekj.
Søndag den 3. April. Passionssøndag.

Sct. Ansgars Kirke. Gudstjeneste om Søndagen: Kl. 7 og 8 stille Messe; Kl. 10 Højmesse og Prædiken; Kl. 3 fransk Prædiken og sakramental Velsignelse; Kl. 6 Fasteandagt og Prædiken. — Torsdag Kl. 3 fransk Foredrag; Fredag Kl. 8 Aften Korsvejandagt. Hver Hverdag Kl. 7 og 8¼ stille Messe. Kirken er altid aaben hele Dagen.

Sct. Josefs Gilde. Særligt Generalmøde for Hjælpekasen, samt et kort alm. Møde for alle Brødre, finder Sted Mandag d. 28. Marts Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Aften, Bredgade 67, 2 Sal. o. G.

Elisabethforeningens Basar,

som afholdes **Palmesøndag**, den 10. April, bringes i Menighedens velvillige Erindring. Gaver til Basaren modtages af Fru. A. Osterhammel, Nørrefarimagsgade 53, 2 Sal; Fru M. Larsen, Vingaardstræde 10, St; Frk. S. Mariboe, Bredgade 67, 2 Sal og af Dhrr. Gejstlige.

Bekjendtgørelse. Paa Grund af de ved Lov af 9. April 1891 paabudte Indberetninger gjøres Forældre, der ikke ere videde i Sct. Ansgars Kirke, opmærksomme paa, at de ved Fødselsanmeldelser tillige maa medbringe og forevise **Vielsesattest.**

J. Braun, Sognepræst.

Enkelte Numre af Ugebladet koste 15 Øre og faas hos Bladets Hovedkommissionær (St. Kjøbmagergade 10, 1. Sal), hos Boghandler Giese (Østergade 15), i „Lynet“ (Bredgade 65) og før det franske Foredrag hver Torsdag ved Kirken.

Paa ovennævnte Steder faas ogsaa **Pater Lange's Foredrag paa Fransk** eftersom de udkomme. Pris pr. Nr. 20 Øre.

Redaktionen.

Rosenkransforeningen (1. Afd.) Møde Søndag d. 27. Marts. Kl. c. 11 $\frac{1}{2}$ paa Tolbodvejen.

Unio afholder sin $\frac{1}{2}$ aarlige Generalforsamling Søndag den 10. April i Lokalet paa Østergade Aften Kl. 8. — Event. Forslag og Lovforandringer, som ønskes behandlede paa Generalforsamlingen, bedes tilsendte Formanden, Hr. Grosserer Hitzinger (Sølvgade 86) inden den 3. April.

Rosenkransforeningen. I Passions-Ugen afholdes **aandelige Øvelser**, som begynde Søndag den 3. April Kl 6 i Sct. Ansgars Kirke og derefter fortsættes hver Aften Kl. 7 $\frac{1}{2}$ i Sct. Josefs Søstrenes Huskapel paa Tolbodvejen 14. Alle Rosenkransforeningens Medlemmer indbydes til at deltage i disse aandelige Øvelser og at opofre dem for Kirkens Fremgang her i Norden og for vore i Troen fraskilte Brødre.

Literatur. Udkommen er i Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn og faas i alle Boglader.

P. P. Til Forsvar for Sandheden. Troskilderne. Kirkemøderne, Ufejlbareheden, Guds Moder, Sct. Josef 25 Øre pr. Expl.; Mariadyrkelsen (50 Øre); Dr. th. Prof. H. Scharlings Misforstaaelser (75 Øre); Er Rom.-Katholsk ægte evangelisk? (1 Kr. 50 Øre).

Kardinal J. Gibbons: Vore Fædres Tro (1 Kr. 50 Øre).

Thomas à Kempis: Kristi Efterfølgelse (1 Kr. 50 Øre).

F. Kerff: Det romersk-katholske og det lutherske lønlige og aabenbare Skriftemaal (50 Øre).

H. Grüder: Det protestantiske og det katholske Trosprincip (1 Kr.).

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 14.

Søndagen den 3. April

1892.

Indhold: Pater H. Lange's femte Foredrag. Pastor Schepelerns Skjældsord. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Norge. Berlin. Persien. Rom. Bekjendtgj.

Pater H. Lange's femte Foredrag.

(Oversat af C. F. P.)

—o—

Intolerance. — Inquisition.

Udenfor Kirken ingen Frelse.

Brødre! Blandt Protestantismens talrige Anker mod den katholske Kirke er ogsaa den, at den er intolerant, ikke ta aler nogen anden Lære end sin egen. Jeg paatager mig i Dag at retfærdiggjøre Kirken paa dette Omraade. Jeg skal først drøfte *Intollerancens Princip*. Derefter skal jeg undersøge og forklare en Institution, der i Manges Øjne staar som Kirkens, saa at sige, personificerede Intolerance, samt en Grundsætning, der gaar for at være det fyldigste Udtryk for denne Intolerance. Institutionen er den af Navn saa velkjendte *Inquisition*, Grundsætningen det ligesaa velkjendte: *Udenfor Kirken ingen Frelse*.

Intolerancen.

I ville være enige med mig i, at intet Samfund kan bestaa uden visse Love, visse Grundsætninger, der danne Samfundets Basis. Et Angreb paa disse truer selve Samfundets Existens, og det er ikke blot Samfundets Ret, men ogsaa dets Pligt at beskytte sig selv, at beskytte sine Borgere mod dem, der forstyrre den offentlige Ro og Sikkerhed: Samfundet har i dette Tilfælde den Pligt at være intolerant.

Til Exempel: Ejendomsretten er en af vort Samfunds Grundpiller. Uden den vilde vi snart blive til Vilde. Sæt nu, at der opstaar Læremestre, som prædike, at Ejendom er Tyveri, at man bør plyndre dem, der eje noget, fordi deres Ejendele tilhøre Alle; fra Ord gaa de over til Handling og begynde at gjøre Attentater mod Eiendomsretten. Skal Samfundet finde sig i sligt? Bør det ikke tværtimod bringe Lovene til Anvendelse overfor slige Læremestre, forhindre dem i at udbrede og anvende deres Lære, beskytte Ejendommen imod dem, skille sig af med dem enten for en Tid eller for bestandig? Se det er, skulde jeg mene, en Intolerance fra Samfundets Side, men den er nødvendig.

Kirken er ogsaa et Samfund, et fuldkomment Samfund stiftet af Jesus Kristus; den har sine Grundlove: det Sande og det Gode, sin Lære og sin Moral. Hvem der søger at rokke ved det aandelige Samfunds to Grundpiller, enten ved at angribe Læren ved Vranglære, eller ved at angribe Moralen ved Fordærvelse og Forargelse, han truer selve Kirkens Existens. Hvad skal Kirken i saa Tilfælde gjøre? Vilde I have, at den skulde finde sig i at blive angrebet og truet paa Livet uden at forsvare sig? Skulde den lade Forstyrrelserne af den aandelige Orden ustraffede forsætte deres Værk? Skulde den, for at faa Ros for Tolerance, lade Løgner og Fordærvelsen hæрге sit Rige og føre de Sjæle til

Fortabelse, som den er sat til at styre og føre til Frelse? Nej, den hverken kan eller bør gjøre dette. Ligesom ethvert Samfund, saaledes er ogsaa Kirken i visse Tilfælde nødt til at være intolerant.

Ogsaa fra et andet Standpunkt er Kirken baade forpligtet og nødsaget til at vise Intolerance. Kirken er nemlig vis paa at eje Sandheden; Bekjendelsen af denne Vished har kostet den meget Blod. Men Sandheden er i sit Væsen intolerant. Sandheden fordriver Vildfarelsen, ligesom Lyset fordriver Mørket. Den vilde ikke være Sandhed, om den kunde udsone sig og leve i god Forstaaelse med Vildfarelsen, der er dens Mod-sætning. Følgelig kan Kirken, som er i Besiddelse af Sandheden, ikke taale Vildfarelsen, ikke give den Adgang til sig, ikke huse en Blanding af Sandt og Usandt. Det vilde være Selvtilintetgjørelse; Kirken vilde derved erklære ikke at være af Gud; thi en virkelig guddommelig Kirke maa, ligesom Gud, være lutter Sandhed uden Tilsætning af Usandhed. At kalde en Kirke guddommelig, som ikke ubarmhjærtigt tilbageviste al Vildfarelse, som taalte indbyrdes modsigende Lærdomme om Trossager, det vilde være det samme som at sige, at Gud, som har stiftet denne Kirke, forholder sig ligegyldig overfor de Sandheder, han har aabenbaret, at han overlader det til Enhver især at tro dem eller benægte dem eller blande dem med egne Tilsætninger.

Den sande Kirke maa altsaa være intolerant ligeoverfor al Vranglære. Denne Intolerance er netop et af dens Kjendetegn; thi naar man er i Besiddelse af Sandheden, er det umuligt ikke at fordømme al anden Tro som falsk. De Religionssamfund derimod, som indrømme, at Sandheden kan findes hos flere Kirker, hvis Lærdomme ere indbyrdes modstridende, og at man lige saa godt kan blive salig i den ene som i den anden Kirke, de ses allerede deraf ikke at være den sande Kirke. Thi vare de absolut sikre paa at eje Sandhe-

den, vilde de erklære al anden Lære, som stred mod denne Sandhed for falsk.

Der er endnu en tredje Grund til, at Kirken maa være intolerant. Jeg har sagt, at den er i Besiddelse af Sandheden. Denne Sandhed, som den ejer, er betroet den af Gud, for at den skal meddele den til Sjælene. Kirkens første Pligt er det derfor at bevare den ren og at meddele Sjælene den i hele dens Fylde; men denne Pligt kan Kirken ikke opfylde, naar den ikke energisk afviser dem, der angribe Sandheden, dem, der søge at bibringe Sjælene Vildfarelsens og Lastens Gift. Kun ved at være intolerant lige overfor alt, hvad der gjør Skaar i dens Lære og pletter dens Moral, kan Kirken opfylde den Pligt, den har til at forsvare Sandheden og til at bevare Sjælene for al det Usandes og det Ondes Smitte.

Det er Kristus, der har givet sin Kirke den Ret og paalagt sin Kirke den Pligt at vise Intolerance i Lære og Moral, at skille sig af med og banlyse de Gjenstridige. »Hvo som ikke hører Kirken, han være for Eder som en Hedning og en Tolder.« (Math. XVIII 17). Derfor har Kirken allerede fra først af hævdet og gjort Brug af denne sin Ret. Paulus skriver til sin Discipel Titus: »Undgaa et kjættersk Menneske efter en eller to Paamindelser, da du vèd, at en Saa-dan er forventt og synder, fordømt ved sin egen Dom« (Tit. III. 10. 11). Apostlen udslynger Banstraalen, i det han skriver til Galaterne: »Men om endog vi, eller en Engel fra Himlen forkyndte eder et andet Evangelium, end vi have forkyndt eder, han være en Forbandelse« (Gal. I. 8). Og til sin Discipel Timotheus skriver han: »Nogle have lidt Skibbrud paa Troen, blandt hvilke Hymenæus og Alexander, hvilke jeg har overantvordet til Satan, for at de skulle lære ikke at spotte« (I Tim. I. 19. 20.) Apostlen Johannes gaar overfor dem, der forvanske Kristi Lære, saa vidt, at

han forbyder de Troende at modtage dem i deres Huse, ja endog at hilse paa dem.

Man har altsaa ikke Ret til at bebrejde Kirken dens Intolerance. Den kan og bør ligesom ethvert Samfund, beskytte sig selv og forsvare sin Existens imod dem, der true den ved deres Angreb. Den kan og bør beskytte de den betroede Sjæle imod dem, der gaa ud paa at vildlede og fordærve dem. Det er en Kirken indeboende Ret, en Ret, den har faaet af sin guddommelige Stifter, en Ret, den har gjort Brug af allerede i Begyndelsen, og som den er forpligtet til fremdeles at gjøre Brug af.

I ville maaske sige: Ja, for saa vidt Kirken er et aandeligt Samfund, for saa vidt den er Vogter og Værge for Sandheden, er det unægtelig baade dens Ret og dens Pligt at være intolerant. Men maa der her ikke skjelnes mellem Princip og Praxis? Kan man ikke, uden principielt at benægte Intolerancens Berettigelse, dog bebrejde Kirken, at den er gaaet for vidt i Brugen af sin Ret, særlig naar man mindes Inquisitionen og dens Rædsler?

Inquisitionen.

Det er altsaa den, jeg nu skal tale om. Inquisitionen! Dette ene Ord rummer en Række skrækkelige Beskyldninger, som de Vantro og Protestanterne ud-slynge mod den katholske Kirke, og jeg er glad ved her at faa Lejlighed til at drøfte denne Sag med Eder. Jeg skal gjøre det loyalt uden at fortie noget, uden at besmykke noget.

De Skribenter, der benytte Inquisitionen som et Middel til at vække Had mod den katholske Kirke, passe vel paa kun at henvende sig til Læsernes Fantasi ved levende Skildringer af Inquisitionens Rædsler. De give lange Beskrivelser af mørke Fangehuller, Martyrredskaber, Baal, stakkels Ofre, der vride sig i Flammerne, Konger, Øvrighedspersoner, Præster og Paver,

der sidde omkring Autodaféen og som ubønhørlige Bødler gotte sig over Ofrenes Lidelser. Ved saadanne Skildringer ophidses ædelttænkende Læserers Fantasier, de føle sig oprørte og fatte dyb Afsky for en Kirke, der har gjort sig skyldig i slige Grusomheder.

Men — det er ikke med Fantasien og Følelsen, at man maa bedømme Inquisitionen; det er med den kolde Fornuft. Nu viser den kolde Fornuft os, at Kirken aldrig har taget sin Tilflugt til den verdslige Magt, for ved ydre Vold at paatvinge Nogen sin Tro. Det er i Kirken en Grundsætning, at Troen er en fri Villies indre Haudling, og at Ingen kan drives til den ved ydre Midler. Saaledes lærer vor største Theolog den h. Thomas af Aquin, og han har herved ikke gjort andet end udtrykke Kirkens Lære. Hører, hvad en anden Munk, den berømte Alcuin, skrev til Karl den Store, som i sin Iver vilde omvende Saxerne ved Sværdet: »Husk, at Troen i Følge den h. Augustin er en Viljens og ikke en Tvangens Handling; man kan drage En til Troen, men ikke tvinge ham til den.« En Begivenhed, der tydeligere end Ord vidner om Kirkens Aand, er følgende: I Slutningen af det fjerde Aarhundrede havde to spanske Biskopper angivet Priscillianisterne som Vrangtroende og derved været Skyld i, at flere af dem bleve dømt til Døden. Pave Siricius, som dengang styrede Kirken, dadlede de to Biskopper for deres Fremgangsmaade, den h. Ambrosius udelukkede dem fra sit Samkvem, den h. Martin fortrød hele sit Liv igjennem, at han en eneste Gang havde haft noget med dem at gjøre, og endelig udtalte Kirkeforsamlingerne i Mailand i Aaret 390 og Kirkeforsamlingen i Turin i Aaret 401 deres Fordømmelse over de to Biskoppers Opførsel. Kirken respekterer i den Grad Samvittighedens Rettigheder, at den ikke engang vil have, at smaa Born døbes mod deres Forældres

Villie, fordi dette er i Strid med dens Skikke og krænker Forældrenes naturlige Ret.

Det er altsaa sikkert, at Kirken ikke med Magt tvinger Sjælene til at antage dens Tro. Og naar Historien viser os kristne Fyrster, der have misbrugt deres Magt til voldeligen at paatvinge Troen, saa kunne vi ikke andet end misbillige det og erklære, at de dermed have handlet mod Kirkens Aand og Mening.

Men, ville I nu sige, man kan da ikke nægte, at der er blevet anvendt Magt og udøvet Vold mod Kjættene. Det indrømmer jeg. Men I maa her lægge Mærke til, at det var den verdslige Magt, der rasede mod Kjættene, og at Kirken kun havde indirekte Del i disse Voldsgjerninger. For at forstaa den Strengthed, Staten viste mod Kjættene, maa man tage det kristne Evropas daværende Tilstande i Betragtning. Før det sextende Aarhundredes store Omvæltning kjendte man ikke i Evropa disse forskjellige kristne Bekjendelser, som man senere saa fremkomme. Der herskede overalt Trosenhed. Der var kun een Kirke. Den katholske Kirke betragtedes af Folkene som den største Gave Gud havde givet Menneskene, som Forvareren af de mest ophøjede Goder, som Grundlaget for Samfundsordenen, som den nødvendige Betingelse for Civilisationen. Den katholske Kirke ansaas med andre Ord for et Fællesgode, som ikke kunde røres uden at forurettige alle. Dens Lov var Statslov, Oprør mod den var Oprør mod Staten, Angreb paa den var Angreb paa selve Samfundet, Forstyrrelsen af den offentlige Ro Her have vi Grunden til den mod Kjættene udøvede legemlige Vold. Fra den Dag af, da de romerske Kejsere vare blevne kristne og havde taget Kirken under deres Beskyttelse, var ogsaa Kjætteriet, som skadeligt for den religiøse Enhed, blevet indsat i den romerske Ret som en *politisk Forbrydelse*. Det samme blev senere ogsaa Tilfældet i den tyske Brugsret og i

de kejserlige Love. Saa snart den verdslige Magt betragtede Kjætteri som Forsyndelse mod en Statslov, som en Forseelse mod Samfundet, som en politisk Forbrydelse, var det naturligt, at den tiltroede sig Ret til at straffe en saadan Forbrydelse med haarde Straffe, ja med Døden. For hint Samfund, der havde gjort Religionen til Grundlov for Staten, var ethvert Angreb paa Trosenheden en værre Forbrydelse end væbnet Oprør, enhver Forfalskning af den fælles Tro værre end Falskmøntneri. Man kan derfor ikke undre sig over at se Kjætterne ramte af de samme Straffe som Oprørere og Falskmøntnerne.

I se altsaa, at det ikke var Kirken, der havde dikteret disse Straffe mod Kjætteri; det var de borgelige Love. Det var heller ikke Kirken, der bragte dem til Anvendelse, det var den verdslige Magt. Kirken anvendte kun aandelige Straffe mod Kjætterne, den dømte dem, erklærede dem skyldige og banlyste dem. Det var alt, hvad Kirken kunde og vilde gjøre. Men hvor Kirkens Rettergang ophørte, der begyndte Statens. Naar Kjætterne af Kirken vare blevne erklærede skyldige, bemægtigede Staten sig dem og straffede dem som skyldige i en i Lovene nævnt Forbrydelse.

Hvilken Rolle spillede nu Inquisitionen i denne Undertrykkelse af Kjætteriet?

Inquisitionen var en gejstlig Domstol, hvis Opgave var at opdage Kjætterne, for at sætte dem ud af Stand til at forføre Sjælene og udbrede falske Lærdommes Gift. Til Embedsmænd ved Inquisitionen valgte man Mænd, der vare fremragende baade ved Lærdom og Dyd. Denne Domstol skulde to Gange advare Kjætterne, førend den stævned dem. Den lod kun saadanne Kjættere fængsle, der vare haardnakkede og efter at have afsvoret atter vendte tilbage til Kjætteri. Den tilstod de Skyldige Naadeterminer, indenfor hvilke de kunde søge Belæring og erkjende deres Vildfarelse.

De, der oprigtigt angrede, bleve frikjendte og behøvede ikke at frygte for nogen alvorlig Straf. Inquisitionens domstol havde tillige den Opgave højtidelig at frikjende Saadanne, der af Had eller Begjærlighed vare blevne anklagede for Kjættereri, og at straffe deres Anklagere. Med Hensyn til de haardnakkede Kjætttere, dem der gjorde sig til Vildfarelsens Apostle, dømte Inquisitionen dem dels efter deres egne Tilstaaelser, dels efter sikre Beviser; den belagde dem med kirkelige Censurer og udleverede dem til den verdslige Øvrighed til Udstaaelsen af den Straf, de havde fortjent efter de daværende Samfundslove; men ved denne Udlevering bad Inquisitionen altid Øvrigheden om at vise Mildhed overfor de Skyldige og navnlig ikke at udgyde Blod. (Directorium Inquisitorium, Nicolai Eymeric.)

Se det var den af Kirken indsatte Inquisition. Det var en Domstol, der tjente Samfundet og de for Kjættereri falskelig Anklagede til Beskyttelse; for de virkelig Skyldige var dens Retfærdighed mildnet med Overbærenhed.

Hvorledes hænger det da sammen med de Voldsomheder, Udskejelser og Rædsler, man bebrejder Inquisitionen?

Disse Udskejelser og Rædsler maa ikke tilskrives den kirkelige Inquisition, men ene og alene den *spanske Inquisition*. Men denne var fremfor alt en politisk Institution. Naar man studerer dens Historie, ser man at den skyldes de spanske Konger, som ganske vist heri vare i Overensstemmelse med den offentlige Mening. Det er Kongen, der udnævner Storinquisitoren, og atter denne, der, med Kongens Billigelse, udnævner de øvrige Inquisitorer. Det er ogsaa Kongen, der giver dem Afsked, Kongen, der bestemmer Omraadet for den nye Domstols Virken og Myndighed. I de Statuter, der i 1484 gaves Inquisitionen, møder man

hvert Øjeblik Udtryk som — Deres Højheder ville befale.... Deres Højheder tilgive.... Det er ikke Deres Højheders Villie.... Kongen og Dronningen finde for godt.... o. s. v., medens man aldrig finder den kirkelige Myndigheds Villie eller Befalinger omtalte. Dette viser, at den spanske Inquisition var en kongelig Domstol, en Statsinstitution af udelukkende politisk Karakter. Den var bestemt til at fæstne de spanske Kongers absolute Magt, til at hævde den spanske Nationalitets Herredømme ligeoverfor Islamismen og Jødedommen, til at beskytte Nationen mod Indtrængen af Protestantismen, der her, ligesom andetsteds, vilde have medført Borgerkrig, indre Stridigheder og Fare for det spanske Monarkis endnu ikke ret grundfæstede Enhed.

Alt er altsaa politisk i den spanske Inquisition, og det gaar derfor ikke an at regne den med til den kirkelige Inquisition; det er uretfærdigt at gjøre Kirken ansvarlig for de Udskejelser, der i dennes Navn bleve begaaede af en politisk Domstol. Ganske vist havde Pave Sixtus IV. billiget og autoriseret Oprettelsen af Inquisitionen i Spanien, fordi han ikke kunde forudse den Retning, den vilde tage; men da han blev denne Domstols politiske Tendenser vaer, da han erfarede de Udskejelser, den tillod sig, beklagede han sig over, at man saa at sige havde tilsneget sig Approbationsbullen ved en falsk og ufuldstændig Fremstilling af Kongens Plan. Samtidig dadlede han den overdrevne Strengthed, der vistest, og indsatte Appellationsdommere til at undersøge og eventuelt kassere de kongelige Domme og frikjende dem, der vare blevne dømt uretfærdigt. Som Bevis herpaa have vi de Klager, som Ferdinand og Isabella fremkom med om denne Sag i den pragmatiske af 2 Aug. 1498.

Af alt dette fremgaar, at Katholicismen ikke er ansvarlig for de Misbrug, som man med Rette bebrej-

der den spanske Inquisition. Ganske vist gaves der Biskopper, Præster, Munke, hvis Navne ere uadskillelige fra den spanske Inquisitions Udskejelser og derfor brændemærkede for bestandig. Men disse Mænd vare hver især et enkelt Menneske; de hørte til Kirken, men vare ikke Kirken; de vare ikke den Autoritet, hvem Jesus Kristus har gjort til Sandhedens Værge og de kristne Sæders Vogter. Nej, Kirken er Pave Sixtus IV, der protesterer imod den spanske Inquisitions grusomme Voldshandlinger, udtaler en streng Dadel over Inquisitorernes Haardhed i Sevilla, formaner Fyrsterne til at behandle de Skyldige med større Maadehold (Breve af 29. Jan. 1482). Kirken er Alexander VI., der tilskriver Storinquisitor-Munken, at han vil blive afsat, naar han ikke udøver sine Funktioner mere i Overensstemmelse med den evangeliske Blidhed. Kirken er Leo X., der trods Carl V. sætter Inquisitorerne i Ban. Kirken er Paul III., Pius IV. og den h. Carl Borromæus, der modsætte sig den spanske Inquisitions Indførelse i Neapel og Mailand. Kirken er kort sagt Rom, Pavernes Rom. Man fremstiller gjerne Rom som et Arnested for Intolerance, som et Despotismens og Grusomhedens Uhyre — og det er dog der, de Forfulgte søge Tilflugt. Er man truet med Anklage eller allerede anklaget af Inquisitionen, flygter man og iler til Rom eller apellerer i det mindste til Rom, fordi man der er sikker paa at finde Overbærenhed og Tilgivelse. Retten i Rom tog imod alle dem, der apellerede til den, og sendte dem i hundredevis tilbage, frikjendte, rehabiliterede, gjenindsatte i alle deres Rettigheder og Besiddelser. Det er en Kjendsgjerning, der fortjener Opmærksomhed, at Inquisitionen i Rom var særlig mild og overbærende. Den udleverede kun Kjætterne til den verdslige Magt med Anbefaling til denne om at straffe dem med største Mildhed og undgaa Blodsudgydelse. Henrettelser vare der yderst sjældne, medens der ellers overalt i Evropa

rejstes Skafotter for at straffe Forbrydelser mod Religionen, og det er saa meget mere forbavsende og beundringsværdigt, som den verdslige og gejstlige Magt i Rom vare i en og samme Haand. Er det ikke aabenbart, at, naar man vil være upartisk og danne sig en rigtig Forestilling om den kirkelige Inquisition, saa er det Inquisitionen i Rom, og ikke den spanske Inquisition, man maa studere?

Holder man endnu efter alt dette paa at beskyldes os for Intolerance og Grusomhed, saa skal jeg dertil svare, at de, som beskyldte os derfor, have vist sig mere intolerante end vi, og at man hos dem støder paa endnu større Misbrug, end dem, de bebrejdede os. Har Luther maaske gjort sig Skrupler ved at tage sin Tilflugt til Magten og paakalde de tyske Fyrsters Hjælp for at indføre Reformationen? Lod Calvin ikke Servet bestige Baalet for Kjættereri, lod han ikke Jakob Grüet halshugge og Lægen Bolsec forvise? Fortæller Historien os ikke om Henrik VIII.'s Umenneskeligheder, om Elisabets utrolige Grusomheder for at tvinge Englands Katholiker til at frafalde deres Tro? Ved man ikke, hvor mange Borgerkrige Hugenotterne have fremkaldt i Frankrig, ved hvilke Ødelæggelser, Nedsablinger og Voldsomheder af enhver Art de have søgt at udbrede Reformationen i det Land? Var det ikke med Vold, at Gustav Vasa i Sverrig paatvang Katholikerne Reformationen? Blev Norge ikke protestantisk ved de samme Midler? Og Danmark! Eders Forfædre vare Katholiker; det glemme I, naar I sige, at I ikke ville skifte Religion, fordi I ikke ville give Afkald paa eders fædrene Tro. Men eders Forfædre vare Katholiker, og naar i vende tilbage til Catholicismen, hvad jeg ved Guds Naade og Godhed haaber vil ske, saa gjøre I ikke andet end at vende tilbage til eders Fædres Religion. Eders Forfædre vare altsaa katholske. Hvorledes bleve de til Protestanter? Ved Vold. Jeg behøver blot at nævne Kristian II.,

Frederik I. og Kristian III. for at gjenkalde Mindet om alle de Forholdsregler, Forfølgelser, Forvisninger, Konfiskationer, Fængslinger, Voldsgjerninger, ved hvilke det lykkedes at fravriste det danske Folk Fædrenes Tro.

Naar man har en saadan Fortid at se tilbage paa, saa har man, paastaar jeg, ingen Ret til at beskyldte andre for Intolerance og Forfølgelseslyst; saa passer det bedre at slaa sig for Brystet og tie.

Udenfor Kirken ingen Frelse.

Lad os nu se, hvad der ligger i Grundsætningen: Udenfor Kirken ingen Frelse. Den er langt fra at være noget nyt; den gjengiver kun, hvad allerede de første Aarhundreders Kirkelærere udtalte. Den h. Cyprian siger (de unitate Eccl. 6): »Udenfor Kirken kan man lige saa lidt slippe fra Fortabelse, som man udenfor Arken kunde slippe for at drukne«. »Ingen«, siger St. Augustin, »kan frelses eller opnaa det evige Liv, naar han ikke har Kristus til Hoved; Ingen har Kristus til Hoved, naar han ikke tilhører hans Legeme, som er Kirken« (de unitate Eccl. XIX). St. Gregor den Store siger: »Den hellige Kirke tror og lærer, at Ingen kan frelses uden i dens Skjød; hvo som forbliver udenfor den, kan ikke naa til Frelse.«

Men denne Grundsætning — Udenfor Kirken ingen Frelse — har en endnu større Autoritet at støtte sig til end alle Kirkelærere, nemlig Jesus Kristus selv. Det er Kristus, der først gav denne Grundsætning et Udtryk, da han sagde: »Hvo som tror og bliver døbt, han skal frelses; hvo som ikke tror, skal fordømmes«, det er samme Grundsætning udtrykt med andre Ord.

Hvor kan det da være, at denne katholske Grundsætning vækker saa stort Oprør, fremkalder saa mange Protester? Hvorfor benytter man den til at beskyldte Kirken for Intolerance og Grusomhed? Det kommer

af, at man ikke forstaar den. Det er derfor af Vigtighed at præcisere dens Mening.

Den dogmatiske Formel — Udenfor Kirken ingen Frelse — betyder den, at alle de, der ikke tilhøre Kirkens *synlige* Samfund, altsaa de Vantro, de Vrangtroende, Skismatikerne, de Banlyste, skulle fortabes? Nej, sikkert ikke. For at fatte dette, maa man med Theologerne skjelne mellem Kirkens Legeme og Kirkens Sjæl. Thi ligesom Kristus var baade usynlig Gud og synligt Menneske, ligesom vi have en usynlig Sjæl og et synligt Legeme, saaledes bestaar ogsaa Kirken af en usynlig og af en synlig Del; det er Kirkens Sjæl og Kirkens Legeme. Kirkens Legeme er det synlige Samfund af Troende, der staa i ydre Forbindelse med hverandre ved at lyde de samme Hyrder, tage Del i de samme Sakramenter, bekjende den samme Tro. Kirkens Sjæl er det usynlige Samfund af bodfærdige Sjæle uden Hensyn til det Tidspunkt eller det Sted, paa hvilket de have levet. Det kan nu være, at man ikke tilhører Kirkens Legeme, ikke er Medlem af de Troendes ydre Samfund, og dog er indenfor Kirken, fordi man tilhører dens Sjæl. Saaledes høre de Vantro ikke til Kirkens Legeme, ere ikke Medlemmer af Kirkens ydre og synlige Samfund; og dog kunne de være indenfor Kirken, være Medlemmer af hint usynlige Samfund af Retfærdige, som kaldes Kirkens Sjæl. Gud giver nemlig alle Mennesker den til Frelse nødvendige Naade; han vil, at alle Mennesker skulle frelses. Sæt nu, at en Vantro, en Hedning aldrig har hørt tale om Evangeliet, om Kirken; han kjender kun den naturlige Lov, som er skreven i hvert Menneskes Indre. Gud skjænker ham da en første Naade for at hjælpe ham til at holde den naturlige Lov, til tro at følge Samvittighedens Bud. Viser et saadant Menneske sig nu tro mod den Naade, han modtager, da giver Gud ham endnu større Naadegaver, der stemme ham til implicit og i Almindelighed

at tro, hvad det er nødvendigt at tro for at blive frelst. Sandt er det, at han ikke virkelig modtager Daaben, fordi han ikke kjender den. Men han modtager den i alt Fald ønskevis, efterdi han nærer det Ønske og har den gode Vilje at gjøre alt, hvad Gud forlanger, alt, hvad der er nødvendigt til Retfærdiggjørelse: Gud døber ham selv i den Helligaand. Denne Vantro er ikke Medlem af Kirkens Legeme, men staar dog ikke udenfor Kirken; han tilhører Kirkens Sjæl og finder i Kraft heraf Frelse. — Det samme gjælder om Kjætttere og Skismatikere. Grundsætningen — Udenfor Kirken ingen Frelse — gjælder kun dem, der frivillig og ved egen Skyld forblive udenfor den sande Kirke, efterat de have erkjendt den for at være den sande Kirke. At forblive i Vildfarelsen efter at have erkjendt den som saadan, frivilligt at lukke Øjnene for Lyset, støde det for Sandhed Erkjendte fra sig, det er det, der udelukker fra Frelse. Men indenfor de kjætterske og skismatiske Samfund gives der er Mængde troskyldige og ligefremme Sjæle, hvem det ikke engang falder ind, at de kunne være i Vildfarelse. Af deres Forældre ere de blevne opdragede i Uvidenhed om al anden Religion; fra Barnsben af ere Vildfarelser og Fordomme blevne dem indpodede; de mene i fuldstændig god Tro at være indenfor den sande af Kristus stiftede Kirke, eller, om de nære nogen Tvivl, søge de af ganske Hjerter at erkjende Sandheden for at slutte sig til den; de ere rede til at tro alt, hvad Gud vil man skal tro, til at gjøre alt, hvad Gud vil man skal gjøre, og søge forøvrigt at behage ham og tjene ham ved en ren og hellig Vandel. Saadanne Sjæle ere ikke Kjætttere, de ere, uden selv at vide af det, Katholiker, de tilhøre Kirkens Sjæl. Saadan er den katholske Kirkes Lære. Den h. Augustin giver den følgende Udtryk: »Den, der ikke forsvare sin om end falske Mening med Haardnakkethed og Hovmod — navnlig naar han ikke selv har været

Ophavsmand til sin Vildfarelse, men har faaet den i Arv efter sine Forældre, der selv ere blevne vildledede — og søger Sandheden med oprigtig Iver, beredt til at følge den, naar han har fundet den, han kan ikke regnes for Kjætter« (lib. I de bap. contr. Donat. IV. 5).

Der gives altsaa i alle Religionssamfund Sjæle, som tilhøre Kirken, som ere Medlemmer af den sande Kirke. Det er desangaaende atter St. Augustin, der siger: »Der gives Mennesker, som leve i Vranglære eller i hedensk Overtro. Men ogsaa blandt dem kjen-der Gud Sine. For Guds ubegribelige Forudvidenhed ere Mange, som synes at staa udenfor Kirken, i Virkeligheden indenfor, og Mange, som synes at staa indenfor, i Virkeligheden udenfor. Det er disse Sjæle, der paa en usynlig og dulgt Maade ere indenfor Kirken, der danne: den lukkede Have, den tilseglede Kilde, den levende Vand-Brønd, det frugtbugnende Paradis, Skriften omtaler.« (De bapt. contr. Donat. l. V, 38).

I se altsaa, at, betragtet fra nært Hold og forklaret efter den katholske Kirkes Lære, indeholder Sætningen — Udenfor Kirken ingen Frelse — intet, der kan opføre hverken Fornuften eller Følelsen. Langt fra at være et Udtryk for Intolerance er den tværtimod Udtryk for en trøsterig Lære, fuld af Fordragselighed og Overbærenhed, der aabner Kirkens Skjød og Vejen til Frelse for alle Sjæle af god Tro. Jeg siger for alle Sjæle af *god Tro*; thi alt kommer her an paa den gode Tro. Men tager Eder i Agt; vugger Eder ikke i en falsk Sikkerheds Søvn ved at sige: Jeg er i god Tro. Det er ikke saa let og saa almindeligt at være i fuldstændig god Tro, i helt uoverkommelig Uvidenhed. Tro I f. Eks., at I kunne være i saa komplet god Tro, i saa uovervindelig Uvidenhed om Sandheden, at Eders Vildfarelse derved er undskyldt, I, som høre tale om den katholske Kirke, I, som have erfaret saa mange overbevisende Grunde for, at det er

den, der er den sande Kirke, og at Eders Forfædre toge feil, da de for tre Aarhundreder siden skilte sig fra den? Det er umuligt, at I ikke skulde nære nogen Tvivl, at I ikke med Ængstelse skulde spørge Eder selv: Er jeg i Sandheden? Nuvel, denne Tvivl, saa let den end maatte være, denne første Lysstraale, Gud sender Eder, paalægger Eder Pligter. I kunne ikke mere hvile trygt i Eders Tro, I ere ikke mere i helt god Tro, i uovervindelig Uvidenhed; det er Eders Pligt at søge Sandheden, at virke for Eders Oplysning, at søge Belæring om denne Sag, af hvilken Eders Frelse afhænger. I maa være oprigtig beredte til at frasige Eder Vildfarelsen, naar I have erkjendt den, I maa bede og anvende de Midler, der staa til Eders Raadighed, for at komme til Sandhedens Erkjendelse.

Se det er Eders Pligter mod Gud, mod den Sandhed, der vil skænke sig til Eder. Disse Pligter ville I, det er jeg vis paa, efterkomme, retskafne og oprigtige som I ere. Beder da; thi Troen er en Naade, og Naade opnaas ved Bøn. Gjentager ydmygt hin Blindes Bøn til Herren: »Herre, gjør at jeg bliver seende,« at jeg faar Sandheden at se, at jeg faar at se, hvor Din sande Kirke er. Og saa søger, gransker, tænker efter, lytter ikke blot til Fornuftens men ogsaa til Hjertets Røst; thi kun Sandheden kan stille Hjertets Længsel. Og endelig, værer beredte til at forlade alt, til at give Afkald paa Følelser, paa Interesser, paa Anseelse for at følge Gud, hvorhen han kalder eder, idet I komme ihu, at alle jordiske Goder ere intet i Sammenligning med det store Gode: den religiøse Sandhed, og at det, som Kristus siger, intet vil gavne eder, om I have besiddet hele Verden, men have lidt Skade paa eders Sjæl, ved at forblive udenfor Sandheden ved egen Skyld.

Pastor Schepelerns Skjældsord.

(Fortsat).

Hunde- eller Hesteben. Herrens Langmodighed tager ikke det tunge Ansvar bort fra Romerkirken, naar den endogsaa mod bedre Vidende [!] dræber Agtelsen for Sandheden hos Menneskene ved at vise dem hen til en Mængde *vitterlig falske* [!!] Relikvier, som den udgiver for ægte og naturligvis ogsaa helst ønsker, at man anser for ægte, medens den overfor de Vaglende saa har den Trost i Baghaanden, at med Ægtheden har det ikke stort at betyde, thi naar Gud nu engang vil gjøre et Mirakel, da kommer det ham ud paa Et, enten han gjør det ved et Helgenben eller ved et »**Hunde- eller Hesteben** [!!]. Mon man ved at høre romerske Gejstlige udtale Sligt kan undgaa at tænke paa det gamle Roms **Augurer**, der ikke kunde se paa hinanden uden at le? 7,37. [Ovenstaaende blev skrevet af en dannet Mand, en Præst, Sognepræsten ved Trinitatis Kirke i Kjobenhavn i Aaret 1890 efter Kr. Fods.]

Jesuitier. Den katholske Lære om Transsubstantiationen, d. v. s. Brødets og Vinens Forvandling til Kristi Legeme og Blod, er en Selvmodsigelse, som lykkeligvis er uden Exempel paa Kristendommens Omraade, og som, hvis den havde hjemme andensteds end i den romerske *Skolastiks* Studerekamre, og hvis den havde en bedre Autoritet end den, den har faaet gennem en Afstemning paa et af **Jesuiterne** behersket Koncilium, vilde nedsætte den hellige Skrifts Undere i den *groveste Overtros lyssky Regioner*. 8,18. [Tre Sider videre oplyser Sch., at det var Laterankonciliet i 1215, der udtalte Læren om Transsubstantiationen; Jesuiterordenen opkom samfulde 325 Aar senere, nemlig i Aaret 1540.]

Jesuitisme. »Klemens XIV udslettede Jesuiterordenen og forbød sine Efterfølgere paa det Strængeste nogen Sinde at oprette den paa ny [det kunde han ikke, det

har han heller ikke prøvet paa; Sch. kan slet ikke have læst Brevet — ikke »Bullen«, som han skriver — af 1773], Pius VII gjenoprettede den i 1814, Leo XIII stadfæstede den paa ny i alle dens Privilegier ved sit Breve af 13. Juli 1886. Man skulde synes, at slige Kjendsgjæringer maatte være *knusende* [for Læren om det pavelige Lærerembedes Ufejlbarhed, som Spørgsmaalet, om det kunde være ønskeligt at ophæve eller oprette en Orden, slet ikke vedkommer], men *Jesuitismen* har altid været stærk i at finde *Bagdore*, og det er ikke for intet [aldeles rigtigt], at Pius IX's jesuitiske Raadgivere i deres Affattelse af Ufejlbarhedsdogmet optog de to Ord: fra sin Lærestol og den hele Kirke.« 3, 33. 34. [Uden denne Indskrænkning vilde det jo være usandt at paastaa: Paven er ufejlbar i Udlægningen af Tros- og Sædelæren.] Disse smaa Ord ere nemlig at ligne ved Sikkerhedsventiler paa en Dampkjedel; thi naar den historiske Kritiks Spænding bliver saa stærk, at den truer med at sprænge Dogmet, da aabnes der blot ved Hjælp af disse Trylleord, og dermed er straks alt i Orden, saa man undgaar, undtagen i den yderste Nød, at anvende den brutale Erklæring, at Dogmet maa overvinde Historien. For alle andre end Papister gjøre rigtignok disse Ord Dogmet endnu urimeligere, end det er i Forvejen.« 3, 34.

Løgn. Romerkirkens Lære og Praxis med Hensyn til Maria og Josef har sit Udspring fra *Hedenskabet* og fører bestandig dybere ind i Hedenskabet. *Her* gjælder Apostlenes Ord: de forventede Guds Sandhed til **Løgn** og dyrkede og tjente Skabningen *over* [usandt!] Skaberen. 6, 46.

Løgnagtigt Menneskepaafund. Romerkirken har ved Dogmet om Marias ubesmittede Undfangelse tvært imod den hellige Skrifs Vidnesbyrd dekretet en Undtagelse fra Arvesynden, der kun kan stemples som et **løgnagtigt Menneskepaafund**. 6, 35.

Forstokkede Papister. Ingen — undtagen **forstokkede Papister** kan dog for Alvor mene, at naar Kristus siger: hvo som tror paa mig, har et evigt Liv, eller naar Paulus siger: tro paa den Herre Jesus Kristus, saa skal du blive salig, da menes dermed kun en theoretisk Overbevisning om Jesus Kristus, hans Person, hans Liv og hans Gjerning, 5, 22. [Heller ikke nogen Katholik mener det. Men vi alle mene, at der begge Steder kræves en *levende* Tro, Tro og *Kjærlighed*, som bringer Mennesket til at leve efter Troens Bud; og just derfor sige vi, at foruden Tro kræves gode Gjeringer.]

Papistiske Samvittigheder. Det maa ganske vist være et stærkt Stykke, selv for Papister, at faa sig selv til at tro, at f. E. det 10de Aarhundredes Paver, skulde have været den Helligaands ufejlbare Organer... Imidlertid har jo Erfaringen vist, at *slige ubetydelige Selvmodsigelser* ikke besvære **papistiske Samvittigheder**. 3, 32.

Paveforgudelse. »I Romerkirken hersker en *forargelig Paveforgudelse*.« Som Bevis anføres, at »ved Kanonisationen (Helgenerklæringen) **bliver** den paagjældende først til en Helgen, saa Paven efter Behag kan flytte Mennesker ind i Guds nærmeste Omgivelser.« 7, 26. [Denne monstrose Paastand, som man maa læse to Gange for at faa sig til at se, at den virkelig har kunnet fremsættes ti Aar før det 19de Aarhundredes Udgang af en dannet Mand, en luthersk Præst, indledes som saa: »Der er visse Spørgsmaal, som der for Klarhedens Skyld kunde være god Grund til at ønske Svar paa. (Det første det bedste Skolebarn kan give Hr. Pastoren det ønskede Svar.) Hvad sker der egentlig ved en saadan Kanonisation? Har den vedkommende Helgen altid været en Helgen, saa at der altsaa ikke sker andet, end at Paven til de Troendes Efterretning erklærer, at han *er* det? (Ikke andet, end at det erklæ-

res og de Troende opmuntres til at paakalde hans Forbøn; Pastoren taler om Pius IXs. »bekjendte Massekanonisation« uden iøvrigt videre at kjende til den; thi dens Ordlyd var: *Beatos N. N. Sanctos esse decernimus et definimus, d. e. vi give den afgjørende Erklæring, at de Paa-gjældende ere Helgener.* Jfr. *Collectio Lacencis 6, 873.*) Men hvoraf véd Paven det? Faar han maaske en Aabenbaring, hver Gang han tænker paa at udnævne nye Helgener? (Paa ingen Maade; han véd det af Vedkommendes blodige Død for Kristi Skyld, forsaavidt det drejer sig om en Martyr, eller af Vedkommendes dydige Levned, salige Død og de Mirakler, som Gud har gjort efter hans Død, paa hans Forbøn; thi *den* kan ikke være fordømt, til hvis Ære Gud gjør Mirakler.) Hvad Mening er der da i Processen? (Den, at komme til Visshed om, enten at den Myrdede led Døden for Kristi Skyld eller om hans Dyds og Miraklernes Ægt-hed.) Man skulde dog synes, at en Aabenbaring maatte være nok, saa man kunde spare de mange Penge, Processen koster.« (Meget rigtigt, Hr. Pastor; men, som sagt, Paven faar ikke nogen Aabenbaring desangaaende.)] (Sluttes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. Som Svar paa Professor *Schat Petersens* Artikel i »Nationaltidende« for 17 Marts har Pater *Lange* i s. Bl. for 22. Marts paa Fransk meddelt følgende: »Hr. Pastor! Tilgiv mig, at jeg forstyrrer Dem i den Tilfredshed, som De synes at føle over min foregivne Tilbagekaldelse. De siger, at jeg godkjenner, at Autoriteten for Protestanternes Vedkommende er »Skriften fortolket ved Samfundet af de Troende, ja af hver enkelt Troende,« og De kaldet det en Tilbagekaldelse; men, Hr. Pastor, det er jo netop dette jeg har paastaaet fra Begyndelsen af, det er denne private Fortolkning af Skriften, som jeg fra Begyndelsen af har kaldt: den fri Forskning eller den individuelle Forskning, og som jeg har paastaaet at være Protestantismens Grundprincip, og det er Dem, som nu først bliver det vaer. De har altsaa ikke læst mine Svar.

Den 11. Marts sagde jeg Dem: »For at sige den hele Sandhed fuldtud, maa man sige: »*Protestantismens Grundprincip er Autoriteten af Skriften . . . fortolket af den individuelle Fornuft.*« Og »vi naa saaledes tilsidst hen til *den individuelle Forskning som Fundament og Regel for den protestantiske Tro.*«

Jeg har altsaa fra Begyndelsen af paastaaet, at Skriften, fortolket af enhver Troende, er den protestantiske Trosregel, og jeg har uden Forskjel kaldt denne private Forskning individuel Forskning eller fri Forskning, fordi disse to Udtryk ere Synonymer, og fordi »Fri Forskning« er et gammelt og vedtaget Udtryk for at tilkjendegive den individuelle Dom, som enhver Protestant fælder over Skriften. Alle Deres Kolleger i Protestantismen, i alt Fald i Frankrig, forstaa ikke noget andet ved »fri Forskning« og benytte stadig dette Udtryk. Jeg kunde ikke nære Tvivl om, at De kjendte Betydningen af dette Ord, som i vore Dage bliver almindelig brugt i Kontroversen mellem Katholiker og Protestanter; langt mindre kunde jeg ane, at De ved fri Fortolkning forstod noget, som Ingen ellers forstaaer: noget lignende som Rationalisme, eller Fri-tænkeri eller almindelig Tvivl. Det fremgaar heraf, at jeg har intet at tilbagekalde, og at vi uden at vide det, ere enige i Henseende til Protestantismens Grundprincip.

De omtaler dernæst Spørgsmaalet angaaende Traditionen. Gjerne vilde jeg behandle dette Spørgsmaal, men, for at undgaa en Misforstaaelse som den angaaende den fri Forskning, maa jeg bede Dem, førend vi begynde, at sige mig klart og tydeligt, hvad De forstaaer ved Tradition, thi det er altfor øjensynligt, at Protestantismen, hvis Devise er: Skriften alene, ikke kan opfatte Traditionen, som Katholikerne opfatte den. Ogsaa jeg vil da sige Dem, hvad vi forstaa ved Traditionen, og saa kunne vi diskutere uden Frygt for at misforstaa hverandre.

Det har været Dem umuligt at nægte Deres Videnskabsmænds forskellige Opfattelser og Modsigelser i Henseende til *de væsentligste* Sandheder i Kristendommen og det Anarki, som hersker i Deres Kirke og fremkalder en babylonisk Forvirring. Men De lader Dem ikke forstyrre af saa lidt, og med den Logik, som

udmærker Dem, drager de af disse forskellige Meninger og Modsigelser den forbausende Slutning, at Skriften er saare klar, og at Historien! (de forskjellige Meningers Historie) beviser, at Skriften, overleveret til ethvert Individ's Dom, ikke er afmægtig overfor de mest modsigende Fortolkninger.

Det er sandt, hvad De siger for at undskylde Deres Stridigheder, at der ogsaa indenfor den katholske Kirke har været ført Diskussioner angaaende væsentlige Punkter, men De anerkjender jo selv, at Stridighederne ophørte og at alle Sindene atter bleve forenede i Troens Enhed, saa snart Kirken havde afgjort Striden ved sit ufejlbare Ord.

Det er netop dette, som mangler i Protestantismen. Hos eder kan Stridighederne, de forskjellige Meninger, Anarkiet aldrig høre op, fordi der er Ingen, som har Ret til at udtale sig som sidste Instans og at sige med Sikkerhed paa hvilken Side Sandheden er. Der er kun Skriften alene, som kunde gjøre det, men den er Stridighedernes Princip, og Enhver lader den tale efter sine Ideer.

Tillad mig, i Henseende til de definitive Afgjørelser, som den katholske Kirke udtaler i Troessager — endskjønt jeg efter Deres Mening, ikke kjender min Kirkes Lære — at fremhæve en . . . Unøjagtighed fra Deres Side. De siger, at Kirken tiltager sig den Myndighed at afgjøre paa en difinitiv Maade, i Kraft af en *fortsat Inspiration*. De tager fejl, og dersom De vilde studere vore Theologer, vilde De se, at de lære, at Kirkens lærende Ufejlbarhed ikke er Resultatet af en *Inspiration* af den Helligaand, men af en særegen Bistand, som den Helligaand yder Kirken, for at forhindre, at den tager fejl i Henseende til Fremsætningen af de aabenbarede Sandheder overfor de Troende, og i Henseende til Midlerne som den benytter for at finde disse Sandheder. Dette kan min Uvidenhed lære Deres Kundskab.

De taler dernæst i saare ubestemte og mørke Udtryk om »personlig Tro,« om »fri Udvikling ud fra Troens Erfaringer«?? om en Tro, som ikke betyder andet, end »det personlige Livs- og Tillidsforhold til Gud,« og De bebuder, at De vil underholde Dem med mig om det Emne en anden Gang, dersom jeg ønsker

det. Uden Tvivl, ønsker jeg det, men paa den Betingelse, at De er tydelig og klar, saa at jeg ikke behøver at gjætte mig til Meningen af det, som De vil sige.

Dernæst forsøger De at bevise, at De ikke er falden i Vildfarelse, hvad jeg — uden mindste saarende Hensigt — havde anklaget Dem for. De mener, at jeg har beskyldt Dem for Uvidenhed angaaende vor Lære, fordi de havde sagt: »Det Mærkelige ved Romerkirken er, at den nødes til at kræve den samme Overensstemmelse med den oprindelige Aabenbaring, hvorfor den ogsaa vil søge at begrunde sin Lære ud fra Skriften. Skriften som Autoritet holder saa godt endnu, at selv Romerkirken maa anerkjende den.«

Det er imidlertid slet ikke i Henseende til disse Ord, at jeg har overbevist Dem om Vildfarelse, men i Henseende til dem, som gaa forud. Læs Deres Artikel og læs ogsaa det tilsvarende Sted i mit Svar. Jeg sagde, idet jeg benyttede mig af Deres egne Udtryk, for at være sikker paa ikke at forvanske deres Tankegang: »De paastaar, at det autentiske Udtryk for Aabenbaringen hos Protestanterne er Skriften, medens det autentiske Udtryk for Aabenbaringen hos Katholikerne findes i den nuværende Kirke, repræsenteret af Paven.«

Paa protestantisk Side staar altsaa Skriften som Udtryk for Aabenbaringen; paa katholsk Side Kirken og Paven: det er den Modsætning, som De maaske ikke har tænkt paa, men som Deres Ord indeholdt. Det er Vildfarelsen, som jeg har gjort Dem opmærksom paa, og som jeg endnu gjør Dem opmærksom paa, i det jeg henviser Dem til mit Svar, i hvilket jeg skjelnede imellem Guds skrevne Ord, og Guds uskrevne Ord.

Jeg havde vist Dem en virkelig Vildfarelse, i alt Fald efter Deres Ord at dømme; til Gjengæld anklager De mig for Uvidenhed og det Uvidenhed i Henseende til den katholske Lære. Jeg kan meddele Dem, at man har fundet det lidt vel stærkt, jeg selv har smilet derover, idet jeg mindedes Axiomet: Hvo som beviser for meget, beviser intet.«

Men lad os en Gang se, om det er mig, som er uvidende, eller om det muligvis er Dem. Jeg havde sagt (i alt Fald implicit), at den katholske

Kirke stiller Guds uskrevne Ord eller Traditionen lige med Guds skrevne Ord eller Biblen, d. v. s. i dens Øjne have begge samme Autoritet. Det forekommer mig, at det er ganske logisk at sige, at Guds Ord, hvad enten nedskrevet eller ej har samme Autoritet. Men De lader som om De ikke har forstaaet det og De kommer med følgende, som De synes frygtelige, Objektion: »Man føler ikke, at De er Dem bevidst, at denne mundlige Tradition eller rettere fortsatte Inspiration i Virkeligheden stilles over Skriften, da den nemlig skal afgjøre, hvorledes Skriftens Mening skal opfattes.«

Nej jeg har virkelig ikke været mig det bevidst, fordi det netop ikke er Tilfældet. De siger: Kirken afgjør i hvilken Forstand Skriften skal fortolkes, følgelig gjør den sig til Dommer over Skriften, følgelig stiller den sig over Skriften. Men stiller maaske Dommerne, som fortolke Lovene, sig derfor over Lovene? — Nej, de stille sig alene over dem, som føre Processen, og naar de fortolke Loven, saa sker det, for at beskytte den mod falske og egenmægtige Fortolkninger.

Det samme er Tilfældet med den ufejlbare Kirke, idet den fortolker Skriftens hellige Kodex, stiller den sig ikke over Loven, men ene og alene over Individerne, som kunne tage Fejl, som ere Vildfarelsen underkastede, som kunne forvanske og forfalske den ved deres egenmægtige Fortolkninger. Idet Kirken forsvarer Skriftens sande Mening, nedsætter den ikke Skriften, men den ærer tvertimod Skriften og beskytter dens Autoritet. Det er følgelig urigtigt at sige, at Kirken stiller sig over Skriften naar den fortolker den.

Med Hensyn til Skriftens Tydelighed — De er uden Tvivl saa lykkelig, at De ikke finder noget mørkt og vanskeligt i den — spørger De mig, om jeg trænger til en ufejlbar Autoritet, som siger mig Meningen af St. Pauls Ord, som jeg har anført angaaende Skriften og Traditionen. (2 Thess. 2, 14.).

Jeg ved ikke om jeg trænger til den, men det ved jeg, at I, Protestanter, ikke have altfor meget af en ufejlbar Autoritet, forat give eder den sikre Forstaaelse af disse Ord, eftersom nogle iblandt eder heri se en Retfærdiggjørelse af den katolske Opfattelse af Traditionen, medens Størstedelen ikke ser noget i dem.

En ufejlbar Autoritet vilde være saare gavnlig for eder, for at bringe Enighed tilveje iblandt eder paa dette Punkt saa vel som paa mange andre.

Men eftersom De spørger mig, om der fordres en ufejlbar Autoritet, for at lære den sande Mening af Pauli Ord at kjende, saa vil jeg lade St. Peter svare i mit Sted: »Der findes (i Pauli Breve) nogle Ting, som ere vanskelig at forstaa, hvilke de Ukyndige og Ube-fæstede forvende, *ligesom de øvrige Skrifter*, til deres egen Fordærvelse« (2 Petr. 3, 16.).

Et nunc erudimini.

Jeg drager da følgende Slutninger:

1) Jeg paastaar det som jeg har sagt og bevist, at, den frie Forskning, opfattet saaledes som jeg altid har gjort det, som den private Fortolkning af Skriften eller med andre Ord, Skriften fortolket af den individuelle Dom, er Protestantismens Grundprincip.

2) Jeg paastaar, at Catholicismens Grundprincip, som adskiller den fra Protestantismen, er Kirkens Autoritet repræsenteret af Paven og Biskopperne, og som har det Hverv at fremstille for os med ufejlbar Sikkerhed de aabenbarede Sandheder, som ere indeholdte i Biblen og Traditionen.

3) Jeg bekræfter at Skriften er en sand Autoritet naar den *paa en ufejlbar Maade bliver fortolket i Henseende til dens sande Mening*.

4) Jeg har bevist, og jeg vil om nødvendigt atter bevise det, at Protestantismens Autoritet: Biblen alene og den fortolket af Enhver, er en falsk Autoritet — fordi hele Aabenbaringen ikke er indeholdt i Skriften — fordi den ikke er indeholdt i den paa en tilstrækkelig klar og tydelig Maade — og fordi man ved Hjælp af den individuelle Forskning aldrig kan være absolut sikker paa at have forstaaet Skriften i dens sande Mening.

5) Atten Aarhundreder ere henrundne, i Løbet af hvilke den katholske Kirke erklærer sig for at være den sande Autoritet, og den er i det Tidsrum blevet anerkjendt som en saadan af næsten hele det kristne Folk. Det er altsaa ikke Kirken som behøver at bevise sig selv, men det er Modstanderne, som maa føre Beviser for at den er, hvad de foregive, en falsk Autoritet.

H. Langc, Dominikaner.

— Fra Bestyrelsen for *Elisabethforeningen* have vi modtaget følgende Oversigt over Foreningens Regnskab, som det fremlagdes paa Mødet d. 28. Febr. d. A. Ved Slutningen af Aaret 1891 henstod i Sparekassen 2941 Kr. 16 Øre, den kontante Beholdning udgjorde 40 Kr. 49 Øre, saa at den samlede Kapital beløb sig til 2981 Kr. 65 Øre. Heraf tilhøre dog 800 Kr. et særegent Legat. Desuden ejer Foreningens saakaldte *Fond*, der er bestemt til Vaisenhus, en Kapital paa 882 Kr. 66 Øre; af hvilke 791 Kr. 54 Øre henstaa i Sparekassens tredie, og 91 Kr. 12 Øre i dens sjette Afdeling.

Den specificerede Indtægt og Udgift i Aarets Løb var følgende:

Indtægter:

Kontant Kassebeholdning fra f. A.	82 Kr. 1 Øre.
Medlemmernes Kontingent	360 — „ —
Panskebasaren og Tombolaen	518 — 55 —
Renter af Sparekassebogen	112 — 74 —
Gaver.	57 — „ —
Kirkekollekt paa St. Elisabeths Dag	26 — 31 —
Ialt	<u>1156 Kr. 61 Øre.</u>

Udgifter:

Til tre Drenges Opdragelse.	465 Kr. 83 Øre.
Til tre Pigers Opdragelse	633 — „ —
Forskjellige Udgifter	6 — „ —
Ialt	<u>1104 Kr. 83 Øre.</u>

Den samlede *Indtægt* har altsaa i Aarets Løb udgjort 1156 Kr. 61 Øre; den samlede Udgift 1104 Kr. 83 Øre; Kassebeholdningen for 1892 blev herefter 51 Kr. 78 Øre.

Som ovenstaaende Regnskabsopgjørelse udviser, har Elisabethforeningen i det sidst forløbne Aar ikke haft store Midler at raade over, og den har derfor maattet indskrænke sin Virksomhed mere end ønskeligt. Men i Tillid til den ægte kristelige og smukke Opgave, den har stillet sig, ser den fortrøstningsfuld

bedre Tider i Møde. Fra Aar til Aar, alt eftersom Menigheden voxer, tiltager de forældrelose eller forsømte Børns Antal; skulde da ikke ogsaa fra Aar til Aar Flere slutte sig sammen, for ved fælles Bidrag og fælles Bestræbelser at muliggjøre, at et større Antal af disse ulykkelige Børn, som ellers legemlig og aandelig vilde gaa til Grunde, maa blive frelste?

Allerede forud siger da Bestyrelsen hjærtelig Tak til alle dem, som i dette nye Aar ville slutte sig til de 98 Medlemmer, som hidtil trofast have understøttet Foreningen. Det er os en stor Glæde at kunne henvise til, at Vaisenhuset for Drengene paa Frederiksberg vil blive fuldendt iaar; fra det Øjeblik af vil Foreningen være stillet saa heldigt, at den kan overgive Drengebørnene til Skolebrødrenes Omsorg, ligesom den allerede i flere Aar har kunnet overgive Pigebørnene til St. Josefssøstrenes kjærlige Pleje og Varetægt.

Elisabethforeningens Bestyrelse har i det forløbne Aar mistet ved Døden sin mangeaarige Præsidentinde, Fru *E. Tronicr.* Hendes Minde være velsignet! Ved den paa Generalmødet stedfundne Afstemning blev Fru *Osterhammel* valgt til Foreningens nye Bestyrerinde, efterat Fru Lehnbaronesse *Stampe* havde erklæret, ikke at kunne modtage det paa hende faldne Valg. Til Foreningens Sekretærinde valgtes Frk. *S. Mariboe.* Den samlede Bestyrelse bestaar altsaa nu af: Fru *A. Osterhammel*, Præsidentinde (Nørrefarimagsgade 53. 2.), Fru *M. Larsen*, Kassererinde (Vingaardstræde 10 St.), Frk. *S. Mariboe*, Sekretærinde (Bredgade 67 2.).

Syforeningen har i Aarets Løb, i Tilslutning til Elisabethforeningen, udfoldet en glædelig Virksomhed. Følgende Oversigt vil udvise det.

Modtaget:

3 Kjoler,		1 Par Benklæder,
1 Skjørt,		2 Stk. Sirts,
6 Tørklæder,		17 Stk. Linned,

3 Uldklokker,	11 Alen Kjoletøj,
18 Brystlapper,	4 Par Gamascher,
16 Jersey-Blouser,	1 Hat,
1 Trøje,	2 Huer,
9 Par Jersey-Benklæder,	42 Alen Lærred,
1 Pakke Uldtøj,	13 Forklæder,
1 Pakke Børnetøj,	4 Stk. Blonder,
38 Par Strømper,	2 Kraver,
8 Par Muffediser,	7 Par Handsker,
7 Veste,	1 Frakke,
8 Alen Hvergarn,	15 Flipper.

Kontant: 54 Kr. 92 Øre.

Udleveret:

2 Sæt Børnetøj,	5 Stk. Børnetøj,
83 Stk. Linned,	4 Hatte,
7 Skjorter,	2 Kaaber,
34 Par Strømper,	13 Kjoler,
6 Blouser,	12 Tørklæder,
6 Brystlapper,	1 Frakke,
7 Klokker,	1 Par Sko,
2 Par Muffediser,	8 Sæt Drengdragter.

St. Elisabeths Understøttelsesforening, som har bestaaet i 3 Aar, tæller for Tiden 30 bidragydende Medlemmer; dens Bestyrelse bestaar af Lehnsbaronesse *Stampe* og Fru *Erlewein*.

Den Opgave, som denne Forening har sat sig, nemlig at søge at knytte et Baand mellem de bedre Stillede og de mindre heldig Stillede indenfor den katolske Menigheds Kreds her i Byen, søger den at løse ved personlige, regelmæssige Besøg i de Fattiges Hjem, ved at staa dem virksomt bi med Raad og Daad, og ved at yde dem en lille fast, maanedlig Understøttelse i Penge. Meget tyder glædeligt paa, at Foreningens Medlemmer fuldt ud have opfattet Betydningen heraf, og i Aarets Løb ere mange Venskabsbaand blevne knyttede ved disse Besøg, som have været til stor gensidig Glæde og Opmuntring.

Der er i Aarets Løb aflagt 336 Besøg hos 30 Fa-

milier og Enligtstillede, og den samlede Sum, som er bleven uddelt, beløber sig til 492 Kr.

Norge. I Følge »St. Olaf« begyndte Msgr. Dr. *Fallize's* Bispevielse paa den h. Josefs Fest Kl. 7½ i det tyske Kollegs festlig smykkede Kirke i Rom. Kardinal *Melchers* forrettede og var i sin Egenskab af tidligere Provikar for de nordiske Missioner i højeste Grad glad over at kunne vie Norge dets første Biskop. Han assisteredes af pavelig Auditor, Ærkebiskop *Favusti* og Biskop *Van den Branden de Reeth*. To pavelige Ceremonimestre ledede Ceremonierne. Som Ministranter gjorde det tyske Kollegs Studenter Tjeneste og forskjønnede desuden Festen ved opløftende Sang.

Blandt de Tilstedeværende vare foruden de i forrige Nummer allerede nævnte: Fyrst *Hohenlohe*, Msgr. *Bartolini*, Msgr. *de Waal*, Msgr. *Bergamaschi* ved Propagandaen, Gesandt Grev *v. Wagner* og Hustru, General Grev *de Kurten* med Hustru, Baronesse *Lilienkron*, Grevinde *Igelstrom*, o. fl. Baron og Baronesse *Wedel-Farlsberg* havde skjænket en pragtfuld Hyrdestav.

Efter Vielsen modtog den højærværdigste apostoliske Vikar, Biskop Dr. *Fallize* i Kollegiets Festsal de Tilstedeværendes Lykønskninger, og om Middagen gav Kardinal *Melchers* et Festmaal, som ogsaa bæredes med Kardinal *Mazzella's* Nærværelse.

Om Eftermiddagen meddelte Msgr. *Fallize* i Kollegiets Kirke den sakramentale Velsignelse med stor Højtidelighed. En Uges Tid efter Vielsen agtede Hs. Højærværdighed at afrejse fra Rom, og kan ventes tilbage til Norge i Begyndelsen af Maj.

Berlin. I Følge næstsidste Folketælling (1. Dec. 1890) havde Berlin 1,578,794 Indvaanere. 1,353,759 høre til den lutherske Kirke, 4088 vare Mennoniter, Baptister, o. s. v., 135,029 vare romerske Katholiker, 378 græske Katholiker, 79,286 Jøder, 4897 Dissidenter og 2557 tilhørte »andre Religioner,« Katholikernes Antal i Berlin beløber sig nu til c. 150,000.

Persien. »Daily Chronicle's Referent meddeler, at Pave *Leo XIII.* for nylig har sendt *Shahen af Persien* et Mosaikbillede og en Skrivelse, i hvilken Paven

takker Kejseren for den Beskyttelse, som Hs. Majestæt lader de Kristne i sit Rige blive til Del. Den apostoliske Delegat i Teheran (Persiens Hovedstad) overrakte personlig Shahen Skrivelsen. Kejseren erklærede ved denne Lejlighed, at han agtede at tage de katolske Missioner under sin særegne Beskyttelse.

Rom. Efter den pavelige officielle *Statshaandbog* (Gerararchia cattolica) talte det katolske Hierarki den 1 Januar d. A. 59 *Kardinaler*, af hvilke 3 (Manning, Simeoni og Mermillod) siden ere døde, 9 *Patriarker* af latinsk Ritus, 45 *Ærkebiskopper* og *Biskopper* af orientalsk Ritus, 317 *Titularbiskopper* og *Ærkebiskopper*, 13 *Biskopper*, som have givet Afkald paa deres Bispe-sæde og 6 *Titular-Prælater*, I Løbet af de 14 Aar, i hvilke Leo XIII. har styret Kirken, ere 13 *Ærkebispesæder*, 74 *Bispedømmer*, 1 *Patriakalsæde*, 1 *apostolisk Delegatur*, 37 *apostoliske Vikariater*, og 16 *apostoliske Præfekturer* blevne oprettede, og desuden ophøjedes 13 *Bispedømmer* til *Ærkebispedømmer* og 8 *apost. Præfekturer* til *apostol. Vikariater*; ialt ere altsaa 163 nye Sæder blevne oprettede.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 3. April. Passions søndag. — 4. **M.** Isidor, Biskop og Kirkelærer. — 5. **Ti.** Vincent Ferrer., Bekjender. — 6. **O.** Ferialdag (Kl. 8¹/₄ h. Messe for Ansgariusforeningen). — 7. **To.** Ferialdag. — 8. **F.** Ihukommelse af Marias Smertes. — 9. **L.** Ferialdag.

Søndag den 10. April. Palmesøndag (Gudstjenesten i Sct. Ansgars Kirke begynder Kl 9¹/₂ med Palmevielse og Procession). Med denne Søndag begynder den pligtmæssige Annamelse af den h. Paaskekommunion.

Sct. Ansgars Kirke. Gudstjeneste om Søndagen: Kl. 7 og 8 stille Messe; Kl. 10 Højmesse og Prædiken; Kl. 3 fransk Prædiken og sakramental Velsignelse; Kl. 6 Fasteandagt og Prædiken. — Torsdag Kl. 3 fransk Foredrag; Fredag Kl. 8 Aften Korsvejandagt. Hver Hverdag Kl. 7 og 8¹/₄ stille Messe. Kirken er altid aaben hele Dagen.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion Palmesøndag d. 10. April Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel (Vesterbro).

Rosenkransforeningen. I Passions-Ugen afholdes **aandelige Øvelser**, som begynde Søndag den 3. April Kl. 6 i Sct. Ansgars Kirke og derefter fortsættes hver Aften Kl. 7½ i Sct. Josefs Søstrenes Huskapel paa Toldbodvejen 14. Alle Rosenkransforeningens Medlemmer indbydes til at deltage i disse aandelige Øvelser og at opofre dem for Kirkens Fremgang her i Norden og for vore i Troen fraskilte Brødre. — Den maanedlige Procession afholdes som sædvanlig paa Passions søndag den 3. April.

Mødreforeningen. Tirsdag den 5. April Kl. 8¼ læses den h. Messe i St. Ansgars Kirke for Foreningens Medlemmer og Anliggende. Efter Messen holdes et kort Foredrag for Mødrene.

Maleri! Oliemaleriet, som er blevet bortloddet i denne Tid er vundet paa Nr. 67.

Elisabethforeningens Basar,

som afholdes **Palmesøndag**, den 10. April, bringes i Menighedens velvillige Erindring. Gaver til Basaren modtages af Fru. A. Osterhammel, Nørrefarimagsgade 53, 2 Sal; Fru M. Larsen, Vin gaardsstræde 10, St; Frk. S. Mariboe, Bredgade 67, 2 Sal og af Dhrr. Gejstlige.

Unio afholder sin ½ aarlige Generalforsamling Søndag den 10. April i Lokalet paa Østergade Aften Kl. 8. — Event. Forslag og Lovforandringer, som ønskes behandlede paa Generalforsamlingen, bedes tilsendte Formanden, Hr. Grosserer Hitzinger (Sølvgade 86) inden den 3. April.

Rettelser. Ugebl. Nr. 13. Side, 228 2 L. f. o. Renselsestaarer læs Ruelsestaarer; Side 234, L. 14 f. o. benyttet læs ubenyt tet; Side 237, L. 16 f. o. Afhad læs Skat.

Enkelte Numre af Ugebladet koste 15 Øre og faas hos Bladets Hovedkommissionær (St. Kjøbmagergade 10, 1. Sal), hos Boghandler Giese (Østergade 15), i „Lynet“ (Bredgade 65) og før det franske Foredrag hver Torsdag ved Kirken.

Paa ovennævnte Steder faas ogsaa **Pater Lange's Foredrag paa Fransk** eftersom de udkomme. Pris pr. Nr. 20 Øre.

Redaktionen.

At min trofaste Hustru **Amalie Dorothea Adeneur**, f. **Rosenvinge**. Onsdag den 30. Marts er afgaaet ved Døden i en Alder af 54 Aar, bekjendtgjøres herved for Slægt og Venner paa egne og Børns Vegne. Hendes Sjæl anbefales til Menighedens Forbøn.

J. Adeneur, Forgylder.

Begravelsen finder Sted fra katholsk Kapel paa Vestre Kirkegaard Søndag den 3. April Kl. 11.

R. I. P.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 15.

Søndagen den 10. April.

1892.

Indhold: Pater H. Lange's sjette Foredrag. Passionssalme. Polemiken om Pater Lange. Pastor Schepelerns Skjældsord. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Rom. Bekjendtgjørelser.

Pater H. Lange's sjette Foredrag.

(Oversat af C. F. P.)

—o—

Retfærdiggjørelsen.

Læren om Retfærdiggjørelsen er paa en Maade den protestantiske Læres Hjerte og Centrum. Den Augsburgske Konfession erklærer, at Dogmet om Retfærdiggjørelsen »er den første og vigtigste Artikel i hele den kristne Lære«. »Af denne Artikel«, hedder det i de schmalkaldiske Artikler, »vilde man ikke kunne opgive eller fraskære en Tøddel, om end Himmel og Jord skulde falde sammen... Lad os vogte os for den mindste Tvivl, for den mindste Usikkerhed, ellers er alt tabt«. Og Luther siger atter: Naar denne Artikel opgives, er alt tabt. (Ed. Jena. V. 228).

Jeg skal da sammen med eder drøfte denne Artikel, denne Reformationens Basis og Kjærne, og I skulle se, at Dogmet om Retfærdiggjørelsen, saaledes som

det er blevet udtænkt og formuleret af Luther, er falsk og stridende mod Skriften, mod Fornuften, mod Moralens Love. I dette Foredrag skal jeg bevise følgende to Sætninger: I. Reformatorerne have taget fejl af Retfærdiggjørelsens Væsen. II. De have ogsaa fejlet ved at fremstille *Troen alene* som Midlet til og Betingelsen for Retfærdiggjørelse.

For at I ikke skulle beskyldes mig for ikke at kjende eller for ubevidst at forvanske den egentlige protestantiske Lære, skal jeg bygge alt, hvad jeg fremkommer med, paa de første og berømteste Reformators Udtalelser, hentede fra deres Skrifter, og paa de Trosbekjendelser og Symboler, der ere officielle Udtryk for den rene protestantiske Lære.

I. Jeg skal da først vise eder, at den protestantiske Lære giver en gal Opfattelse af Retfærdiggjørelsen. Hvad er Retfærdiggjørelse, hvad betyder det at retfærdiggjøre? Concordiebogen siger: »At retfærdiggjøre er at erklære for retfærdig, at frikjende for Synden og for de evige Syndestrafte paa Grund af Frelserens Retfærdighed, som Gud tilregner Troen.« (Solid. Decl. III § 11.) »Følgelig«, tilføjes der i samme Bog, »er vor Retfærdighed helt og holdent udenfor os, den har kun sit Sæde i Jesus Kristus« (Loc. cit. §. 48.). Og Calvin siger (Inst. I. III c. 11 §. 2): Vi anses for retfærdige i Jesus Kristus, men vi ere det ikke i os selv. I Følge den protestantiske Lære tilintetgjør Retfærdiggjørelsen altsaa ikke Synden: den lader den bestaa; Gud lukker kun Øjnene for vore Synder og erklærer os fritagne for den af os fortjente Straf paa Grund af Jesu Kristi Fortjenester, som har bødet for os. Den Retfærdiggjorte er altsaa ikke selv friet for Synden, hans Samvittighed er ikke rensset, den vedbliver at være tyngtet; men han er bleven fritaget for den Straf, Synden forskylder. Denne Retfærdiggjørelse fuldbyrdes ved en Tilregnelser, en rent ydre Tilvendelse af Kristi

Retfærdighed. Kristi Retfærdighed er ligesom en Kappe, et Slør, Gud kaster over vore Synder, saa at han ikke mere ser dem og saaledes erklærer os for retfærdige. Vi kunne være belastede med alle Slags Forbrydelser, vedblivende hengive os til de rædsomste Laster; saa snart vi med Troen tilregne os Kristi Retfærdighed, erklærer Gud os for at være retfærdige, rene, dydige; han gjør ingen Forskjel mellem en Ryggesløs og en Helgen, naar de blot begge have den retfærdiggjørende Tro. Hører, hvad Luther selv siger (Ed. Walch. VIII. 878): »Gud kan ingen Synd se i os, om vi end ere fulde af Synd, om vi end ikke ere andet end Synd udvendig og indvendig, i Legeme og Sjæl, fra Hoved til Fod; han ser i os kun sin elskede Søns Blod, hvori vi ere badede.«

I denne Forestilling om Retfærdiggjørelsen er alt falsk. 1) Det er falsk, at Retfærdiggjørelsen kun eftergiver Syndestrafen og ikke selve Synden, kun dækker over Brøden og ikke tilintetgjør og udsletter den. 2) Det er falsk, at vi retfærdiggjøres ikke ved indre, Sjælen iboende, Retfærdighed og Hellighed, men ved en kun ydre Tilregnelser af Kristi Retfærdighed. Lad os drøfte hvert af disse Punkter for sig.

1) Jeg hævder altsaa for det første i Modsætning til den protestantiske Lære, at Retfærdiggjørelsen ikke blot dækker over Synden, men virkelig udsletter den. Jeg hævder, at Gud ikke blot frier os for Syndestrafen, men for selve Synden. Læs Skriften, og I ville se, at den bruger mange Slags Udtryk for at vise, at vore Synder ikke kun tilsløres, tildækkes, men at de udslettes, tilintetgjøres, bringes til at forsvinde, kort sagt, ikke eksistere mere. Hos Profeten Ezechiel siger Herren: »Jeg vil udgyde rent Vand over Eder, og I skulle blive rene for alle Eders Urenheder« (Ezech. 36, 25.); og hos Isaias: »Jeg er den, som udsletter dine Overtrædelser for min Skyld« (c. 43. 25). David forsikrer,

at saa langt som Østen er fra Vesten, saa langt fjerner Gud vore Misgjerninger fra os. (Ps. 102-12.) Herre, siger han, tvæt mig, og min Sjæl skal blive hvidere end Sne. Nu spørger jeg Eder, naar Gud renser os for vore Synder, naar han udsletter dem, hvorledes kan man da sige, at vore Synder forblive i vor Sjæl? Naar Gud fjerner vore Synder fra os, hvorledes kunne de saa blive i os? Gud renser os for vore Urenheder, saa at vi blive hvidere end Sne, hvor kan man saa sige, at vi blive ved at være Urene? Det gamle Testamente er fuldt af saadanne Udtryk, der bevidne, at vore Synder blive udslettede, blive tilintetgjorte, ikke existere mere, naar Gud har retfærdiggjort os.

Ogsaa det nye Testamente vidner kraftigt i denne Sag. Da Johannes den Døber viser Frelseren for Mængden, siger han ikke: Se der det Guds Lam, som dækker over Verdens Synder, men »som borttager Verdens Synder.« Apostlen Johannes siger os i sit første Brev (1 Joh. c. 1.), at Kristi Blod renser os fra al Synd. Og i Johannes Aabenbaring (I, 5) hedder det, at vore Synder ere aftvættede i Lammets Blod. Det er ogsaa den Lære, Paulus fremsætter, for saa at sige paa hver Side i sine Breve. »Kristi Blod«, siger han i sit Brev til Hebræerne (IX. 14),« renser vor Samvittighed fra døde Gjerninger.« At rense en Gjenstand, det er ikke at skjule eller tilsløre Pletterne, for at de ikke skulle ses, det er at borttage dem, saa at de ikke mere ere der. Naar Paulus altsaa hævder, at Kristi Blod renser vor Samvittighed for de Synder, der besudle den, saa ligger deri, at dette Blod virkelig faar Synderne til at forsvinde, virkelig helt udsletter dem. Efter at have opregnet dem, der ikke skulle indgaa i Guds Rige, Røvere, Ægteskabsbrydere, Drankere, Bagtalere o. s. v. tilføjer Paulus i sit første Brev til Korintherne (VI, 9 11): »Nogle af eder have været dette; men I ere aftvættede, I ere helliggjorte, I ere retfærdiggjorte i vor

Herres Jesu Kristi Navn og ved vor Guds Aand.« Naar Apostlen siger »I have været dette«, siger han dermed: I have været Syndere, men nu ere i det ikke mere. Og hvorfor ere de det ikke mere? Maaske simpelt hen fordi Gud betragter dem som retfærdige, fordi han ikke mere vil se deres Synder, skjønt de ere der? Nej, fordi de virkelig ere retfærdige, fordi deres Synder virkelig ere udslettede, ere tilintetgjorte, ikke mere existere. »I have været dette«, I have været Syndere, men I ere det ikke mere, fordi »I ere aftvættede, I ere helliggjorte, I ere retfærdiggjorte i Vor Herre Jesu Kristi Navn.«

Det er altsaa bevist, at den protestantiske Lære farer vild, naar den i Retfærdiggjørelsen kun ser en Eftergivelse af Syndestrafen, naar den lærer, at Synden efter Retfærdiggjørelsen bliver i Sjælen og kun tildækkes, skjules. Skriften siger paa mange Steder, af hvilke jeg kun har citeret enkelte, at Retfærdiggjørelsen eftergiver selve Synden, udsletter den saa virksomt, at den slet ikke mere eksisterer i Sjælen, der virkelig renses for alt Smuds.

2). Det er falsk, naar den protestantiske Lære lader hele Retfærdiggjørelsens Virkning bestaa i Syndernes Tilgivelse. Troens Retfærdighed, siger Calvin, kan bestemmes ved et Ord: *Syndernes Forladelse* (Calvini Inst. c. III, c. 11, § 21). Retfærdiggjørelsen dækker over Eders Synder, sikrer Eder mod Straffen, erklærer Eder for retfærdige, og det er alt. Den er en ydre Absolution, der sikrer mod Straffen, men som lader Synden vedblive at bestaa; den forandrer ikke Eders Indre, den gjenføder Eder ikke, den helliger Eder ikke, den vækker Eder ikke til et nyt Liv ved at føre Eder tilbage til Dyden. Ogsaa Concordiebogen advarer mod at forvekle Retfærdiggjørelsen med Helligjørelsen, idet den hævder, at Helligjørelsen ikke hører til Retfærdiggjørelsen, og at man omhyggeligt

maa skjelne mellem disse to Ting (Solid. Decl. III de Fide just. § 26). Det vilde for øvrigt være umuligt at antage, at den protestantiske Retfærdiggjørelse medfører Helliggjørelse, eftersom hele Reformationen er bygget paa det Dogme, at det er Troen alene, der retfærdiggjør, uden gode Gjerninger, uden Dyd, uden Hellighed.

Uheldigvis for den protestantiske Lære har den Skriften imod sig, Skriften, til hvilken den netop paa-
staar at støtte sig. Skriften siger uophørligt, at Retfærdiggjørelsen gjør os til Guds Venner, til Guds Børn, til Medborgere af de Hellige i Himlen, til Arvinger til den evige Herlighed. Der indeholdes altsaa i Retfærdiggjørelsen andet end Syndsforladelsen; det er ikke blot, at Dommerens Naade eftergiver den Skyldige de fortjente Straffe; den Benaadede bliver derved tillige strax sin Dommers Ven, Barn og Arving, Naar man eftergiver en insolvent Skyldner hans Gjæld, saa bliver denne ikke derfor værdig til Ens Kjærlighed og Gavnildhed. Naar altsaa det retfærdiggjorte Menneske alligevel bliver Guds Ven, Barn og Arving. Broder til Kristus, saa maa der i Retfærdiggjørelsen ligge noget mere end en blot og bar Eftergivelse af Synde-
straffen; den maa forlene Mennesket med Noget, der gjør ham velbehagelig i Guds Øjne, gjør ham til sin Guds Ven og Barn. Dette Noget er den Helliggjørelse, den Gjenfødelse, den Vækkelse til et nyt Liv, som Retfærdiggjørelsen frembringer i os. Paulus, hvem man kan kalde Retfærdiggjørelsens Theolog, fremstiller denne stadig som en *ny Skabelse*, en *virkelig* og *inderlig Omforming*. Han henviser stadig til Gud, som forener sig med Sjælen, boer i den, omformer den, gjør den til en *ny Skabning*, indtrykker sit Billede i den, meddeler den sit guddommelige Liv, saa at den kan sige: »Det er ikke mere mig, som lever; det er Jesus Kristus, som lever i mig.« Den Ide, Paulus gi-

ver os om Retfærdiggjørelsen, er altsaa helt forskjellig fra den blotte og bare Fritagelse for Syndestraf, hvortil den protestantiske Lære vil reducere den.

Der gives for Resten andre Udtalelser af Apostlen, der med yderste Klarhed vise, at Retfærdiggjørelsen indeholder mere end blot Syndsforladelse. I Brevet til Titus (III, 4. 5. 6. 7.) skriver han: »Da Guds vor Frelzers Godhed og Menneskekjærlighed aabenbarede sig, frelste han os ikke for de retfærdige Gjærningers Skyld, som vi have gjort, men efter sin Barmhjærtighed ved Gjenfødselsens og Fornylselsens Bad af den Helligaand, hvilken han udgød rigelig over os ved Jesus Kristus vor Frelser, for at vi, retfærdiggjorte ved hans Naade, skulle efter Haabet vorde Arvinger til det evige Liv.« Lægger Mærke til de Ord *»for at vi, retfærdiggjorte ved hans Naade.«* De vise, at Apostlen her taler om Retfærdiggjørelsen, og at han altsaa sætter denne i den Gjenfødselse og Fornylelse, der fuldbyrdes i os gennem Daabens Vand og den Helligaands Meddelelse. Retfærdiggjørelsen er altsaa ikke den blotte Syndsforladelse; den samme Naade, der retfærdiggjør os, fornyer os ogsaa, gjenføder og helliger os.

Samme Slutning maa vi drage af følgende anden Udtalelse af Apostlen i første Brev til Korintherne (VI, 1. 11.). Efter at have opregnet de forskjellige Synder, der udelukke os fra Himlen, forsætter han: «I have været dette, men I ere aftvættede, I ere helliggjorte, I ere retfærdiggjorte i Vor Herre Jesu Kristi Navn og ved vor Guds Aand.» De ere blevne aftvættede, de ere blevne helliggjorte. Apostlen lærer her tydeligt, at Retfærdiggjørelsen bevirker to Ting i os: den borttager Synden, og den helliggjør os. I ere blevne aftvættede: det er Renselsen for Synd. I ere blevne helliggjorte: det er den indre Hellighed. Begge disse Ting i Forening danne Retfærdiggjørelsen: I ere blevne retfærdiggjorte i vor Herre Jesu Kristi Navn.

3) Luther vilde rigtignok for enhver Pris, at den Kristne skulde betragte sig som hellig, og han, var overbevist om selv at være hellig. »Det vilde« siger han (Walch. XII. 476) »være en stor Ugudelighed og Gudsbespottelse, om en Kristen vilde benægte at være hellig«, og han ivrede mod sin Kone, som følte at hun var en Synderinde og ikke kunde faa i sit Hoved, at hun var hellig. Ogsaa ham selv faldt det vanskeligt at tro paa sin egen Hellighed; »jeg øver mig stadig deri«, sagde han (Edit. Jena. 1575 V. 320), »thi det er svært for en Synder at sige: jeg har i Himlen en Plads ved Siden af St. Peder«. Men denne Luthers og den protestantiske Læres Hellighed har intet til fælles med den Hellighed, Apostlen omtaler. Efter den protestantiske Lære ere vi kun hellige ved en ydre eller udvendig Hellighed, en Hellighed, der ikke er i os, ikke gennemtrænger vor Sjæl. Det er Kristi Retfærdighed, der tilregnes os, der dækker over vore Synder som en Kappe. »Naar jeg er Kristen«, siger Luther, »maa jeg nødvendigvis sige, at jeg ogsaa er hellig, fordi han (Kristus) er hellig, (Walch, c. XI. 30). Samme Lære udtrykker Concordiebogen saaledes: »Mennesket erklæres og anses for retfærdigt paa Grund af Jesu Kristi Lydighed, skjønt han i Virkeligheden er en Synder og vedbliver at være en Synder, saa længe han bærer det dødelige Legeme« (Solid. Decl. III. §. 15. p. 657).

Alt, hvad vi hidtil have set, viser, at denne Lære om Retfærdiggjørelse ved blot og bar Tilregnelser er falsk. Det er ikke saa, at vi kun erklæres og anses for retfærdige; vi ere det virkelig og sandelig, fordi vore Synder, som jeg har vist af Skriften, ikke blot til-dækkes, men udslettes. Det er ikke saa, at vi ved Retfærdiggjørelsen modtage en kun ydre, kun tilregnet Retfærdighed, som lader os blive ved at være Syndere, som lader vor Sjæl beholde dens Smuds; thi Retfær-

diggjørelsen udsletter vore Synder, ja den gjenføder os, gjør os, som Paulus siger, til »en ny Skabning i Retfærdighed og Hellighed«. Hvorledes kan vor Retfærdiggjørelse være rent udvendig, naar vi, som Apostlen siger, retfærdiggjøres *ved vor Guds Aand, hvilken han udgød rigelig over os?* (I. Cor. VI. I. II., Tit. III, 4. 5. 6). Naar det er den Helligaand, der ved sin Nærværelse i vor Sjæl retfærdiggjør os, er vor Retfærdiggjørelse ikke rent udvendig, vor Retfærdighed ikke kun tilregnet.

Der er endelig et Sted, hvor Apostlen fuldstændig gjør det af med denne Lære om udvendig og tilregnet Retfærdighed; det er i Brevet til Romerne (V. 19). Idet han sammenligner Kristus med Adam, siger han: »Ligesom ved et Menneskes Ulydighed de Mange ere *blevne Syndere*, saaledes skulle og ved den Enes Ulydighed de Mange vorde retfærdige«. Vi ere altsaa blevne retfærdige i Kristus paa samme Maade, som vi ere blevne Syndere i Adam. Men hvorledes ere vi blevne Syndere i Adam? Maaske ved blot ydre Tilregnelser af hans Synd? Nej, ved en virkelig i os værende Synd, ved en ved vor Sjæl klæbende Arveplet. Altsaa ere vi heller ikke blevne retfærdiggjorte i Kristus blot ved rent udvendig Tilregnelser, men ved en virkelig indre Retfærdighed, der er vor Sjæl indeboende. »Ligesom ved den Enes Ulydighed de Mange ere blevne *Syndere*, saaledes ere ved den Enes Ulydighed de Mange blevne *retfærdige*«. Tydeligere kan man ikke udtrykke sig.

For Resten er denne Lære om Retfærdiggjørelse gennem Tilregnelser ligesaa brøstfældig lige over for Fornuften, som lige over for Skriften og Theologien. Man fortæller os, at Gud anser den af Laster besudlede Sjæl for retfærdig, at han erklærer den Skyldige uskyldig, at han ikke ser Synderne i det retfærdiggjorte Menneske. Hvorledes kan den sunde Fornuft antage, at Gud anser en af Laster besudlet Sjæl for

retfærdig og hellig? at Gud erklærer en Hovmodig for ydmyg, en Ukydsk for kydsk, en Uretfærdig for retfærdig, en Lastefuld for dydig? at Gud ikke ser Mennesket, som det er, ikke ser Synden? I ville maaske sige: det er for Kristi Skyld. Lad saa være; men trods Kristi Fortjenester bliver Synden, efter den protestantiske Lære, dog ved at være i Sjælen, Sjælen bliver ved at være tilsolet af Brøde; hvorledes skulde Gud ikke se det? hvor bliver hans Alvidenhed saa af? Og naar han ser det, naar han ser Brøden og, i Stedet for at straffe den, skjuler den for sig selv, ja endog erklærer den Brødefulde og Ugudelige for retfærdig og hellig, hvad bliver der saa af hans Fuldkommenheder? Hvad bliver der af hans Hellighed, som ikke taaler det Onde? Hvad bliver der af hans Retfærdighed, som maa straffe det Onde? Og naar I sige, at Gud er retfærdig, at han er hellig, at det Onde ikke kan undgaa hans Blik, saa siger jeg: Naar Gud er retfærdig og hellig og ser det Onde, og han saa dog ikke straffer det, men tværtimod dækker over det, erklærer den, der begaar det, for retfærdig og god, saa maa det Onde i Guds Øjne ikke være ondt, Synden maa for Gud ikke være Synd, men kun en nødvendig og uundgaaelig Følge af den menneskelige Natur. Og saa er det ude med Begreber som moralsk Onde, Ansvar; saa staar Døren aaben paa vidt Gab for alskens Uordener, Udskejelser, Forbrydelser. Desuden, hvad betyder egentlig denne Hellighed ved Tilregnelser? Man fortæller os, at vi ere hellige, fordi Kristus er hellig. I Følge Luther maa den Kristne sige til sig selv: Naar jeg ikke selv er from, saa er han (Jesus Kristus) from; naar jeg ikke er hellig, er han hellig; naar jeg ikke tjener Gud, tjener han Gud. Det kan man kalde at besidde Dyd og Hellighed paa en bekvem og behagelig Maade; man lader en Anden have den Ulejlighed at være hellig og dydig paa Ens Vegne. I Sandhed,

en mærkelig Lære! En Lære, som faar en og samme Person til at rumme de største Modsigelser. Du er hovmodig, men samtidig ydmyg, fordi Kristus var ydmyg; du er gjerrig, men samtidig uegennyttig, fordi Kristus var uegennyttig; du fører et liderligt Levned, men er samtidig kydsk, fordi Kristus var kydsk; du er den værste Forbryder, men samtidig hellig med Kristus. Ja, fører man Læren om Retfærdiggjørelse ved Tilregnelse gennem alle dens Konsekventser, kommer man til det Resultat, at Mordere, Tyve, Ægteskabsbrydere ere hellige, fordi Kristus var mild, retskaffen, ren. Og saa spørger jeg eder da: Hvad skal man sige om en Lære, som i den Grad støder an mod al Fornuft, mod al sund Sands, mod al Moral?

Den protestantiske Lære er altsaa bevislig kommet paa Vildspor i Spørgsmaalet om Retfærdiggjørelsens Natur. Jeg skal nu vise eder, at den ogsaa tager fejl i Spørgsmaalet om den retfærdiggjørende Tro.

II. Efter Luthers Lære er det Troen, der retfærdiggjør; men hvad er denne retfærdiggjørende Tro? Det er den faste Tillid til, at Gud har retfærdiggjort os, at han har tilgivet os vore Synder, at vi ere i hans Naade. »Troen vilde ikke være Tro, naar den ikke var hin levende og urokkelige Overbevisning, ved hvilken Mennesket er vis, absolut vis paa at behage Gud, at have en Gud, som finder Velbehag i ham, som tilgiver ham i alt, hvad han gjør og foretager sig« (Ed. Walch. IV. 1069). Concordiebogen betegner Troen som Tilliden til, at vi ere modtagede i Naade med Gud, og at vore Synder ere os tilgivne formedelst Jesus Kristus, som har udsløttet dem ved sin Død.« Melancthon siger: »Troen er den absolute Tillid til den guddommelige Barmhertighed uden noget Hensyn til vore gode eller onde Gjerninger« (Loc. Theol. p. 93). Den Tro, der retfærdiggjør, er altsaa Tilliden til Barmhertigheden, som tilgiver os. Og det er denne Tro, der,

i Følge Luther, retfærdiggjør os, alene, uden Kjærligheden, d. e. uden den Kjærlighed til Gud og Næsten, der viser sig ved indre og ydre gode Gjæringer.

Retfærdiggjørelsen ved Troen alene, uden Kjærligheden, er Protestantismens Grundlære. Paa Rigsdagen i Augsburg erklærede Luther, at det for ham vilde være at fornegte Kristus, om han skulde skifte Overbevisning om denne Sag. Alle Reformatorens Skrifter, alle Symboler for protestantisk Tro indeholde denne Lære om Retfærdiggjørelsen ved Troen *alene*. »Troen,« siger Luther, »retfærdiggjør før Kjærligheden og uden den« (Comm. in Galat. Frankfurt 1543 122. a.). Han siger, at Udtrykket — Troen formet og levendegjort ved Kjærligheden — er et Djævlens Paafund, at saadan Tale er at spotte Kristus og træde ham under Fødder (Comm. in Galat. Ed. Irmischer II. p. 8). Andetsteds kalder han Troen, der handler af Kjærlighed til Gud og Næsten, for en »djævelsk og Helvedes Gift« (Ed. Walch. VIII 1834). Endvidere siger han: »Dersom Troen ikke retfærdiggjorde alene, vilde den være unyttig« (in Gal. I. 46). I Apologien læse vi: »Det er ved Troen alene, og ikke ved Kjærligheden, ej heller grundet paa Kjærligheden, at vi opnaa Tilgivelse for vore Synder« (Apol. IV. de Justif. § 26). I sin Kommentar til Brevet til Romerne og paa mange andre Steder indrømmer Luther dog, at der gives en levende, af Kjærligheden besjælet Tro. Troen er i os den Helligaands Værk. Den tilintetgjør det gamle Menneske og skaber et nyt Menneske, og derved omformer den os til andre Skabninger, fornyer vore Hjerter, vore Sjæle, alle vore Evner ved den Helligaands Meddelelse. Som levende og virksom er den altid beskæftiget med at gjøre det Gode og stadig øve Dyd; den ser sig aldrig om og vandrer med Iver Retfærdighedens Vej (in Rom). Dette er ligefrem den katholske Opfattelse af den retfærdiggjørende Tro. Der gives

altsaa, i Følge Luthers Lære, to Slags Tro, en, som kun er simpel Tillid til Barmhjertigheden, en anden, som gjenføder os, fornyer vort Indre, kvæler det Onde i os og fører os ad Hellighedens Vej. Men det er den første, den simple Tillid til Guds Barmhjertighed, der retfærdiggjør alene; den anden, den levende og virksomme, tjener ikke til Retfærdiggjørelse og kan end- og blive skadelig for Frelsen.

Luthers Lære kan derfor sammenfattes i følgende to Sætninger: 1) Den Tro, der retfærdiggjør, er Tilliden til Barmhjertigheden, der tilgiver. 2) Det er denne Tro, der retfærdiggjør *alene*, uden Kjærligheden. Jeg skal nu vise eder: 1) at den Tro, der retfærdiggjør, ikke er Tilliden til Barmhjertigheden, 2) at Troen ikke retfærdiggjør uden Kjærligheden.

1) Den retfærdiggjørende Tro er ikke Tillid; thi Tillid til Guds Barmhjertighed er den Dyd, vi kalde Haab, og Haab er ikke Tro, Tro er ikke Haab. Paulus skjelner skarpt mellem disse to Ting. Han siger: »Nu blive Tro, Haab og Kjærlighed, disse tre; men den største af disse er Kjærligheden« (1 Cor. 13, 13). Apostlen regner altsaa Tro og Haab for to særskilte og forskellige Dyder, der ikke maa forvexles med hinanden. Den retfærdiggjørende Tro kan altsaa ikke være Tillid eller Haab. Den retfærdiggjørende Tro er heller ikke Troen paa Guds Barmhjertighed for saa vidt denne tilgiver os vore Synder, men Troen paa Jesus Kristus og paa alt, hvad Gud gennem ham har aabenbaret os. Det er denne Tro, Jesus fordrede, roste og belønnede ved Undergjerninger. Til de Blinde der bede ham om Helbredelse, siger han: Tro I, at jeg kan gjøre, hvad I forlange af mig? — Ja, Herre, vi tro det. — Nu vel, saa ske da efter Eders Tro. Hvad Jesus forlanger af disse Blinde, er ikke Tro paa hans Barmhjertighed til at tilgive deres Synder, men Tro paa hans Almagt, d. e. paa hans Guddom. Og naar

Jesus om den hedenske Høvidsmand siger, at han ikke har fundet saa stor en Tro i Israel, hvad er det da for en Tro han beundrer og forherliger? Er det blot Troen særlig paa hans Barmhjertighed? Nej, det er Troen paa hans Almagt og Guddom: »Sig kun et Ord, og min Tjener bliver helbredet.« Men jeg kan gaa endnu videre. At Troen paa Jesu Almagt og Guddom opnaar, hvad den forlanger, skjønt den tvivler om hans Barmhjertighed i et givet Tilfælde, se vi af hin Spedalske, der siger til Jesus: »Herre, hvis Du vil, kan Du helbrede mig.« »Hvis Du vil,« han tvivler altsaa om Jesu Villighed, om Jesu Barmhjertighed lige over for ham i dette særlige Tilfælde; men han tror paa Jesu guddommelige Magt: »Hvis Du vil, *kan* Du,« d. e. Du kan alt, hvad Du vil. Og Jesus bønhører ham, den Spedalske er helbredet. Hvad Jesus her belønner ved et Mirakel, er ikke Troen særlig paa hans Barmhjertighed, eftersom den Spedalske tvivler om denne, det er Troen paa hans Guddomsmagt. Hvilket Spørgsmaal retter Apostlen Philippus til Eunuken, der forlanger at døbes? — Tror Du af dit ganske Hjerte? — Og hvad svarer Eunuken? — Ja, jeg tror, at Jesus Kristus er Guds Søn. — Og Apostlen døber ham. Den retfærdiggjørende Tro er altsaa ikke Troen paa vore Synders Forladelse, Troen paa vor egen Retfærdiggjørelse; det er ikke den, Apostlen forlanger af Eunuken for at døbe ham. Den retfærdiggjørende Tro er Troen paa Jesus Kristus og paa hans Guddom; det er den, og ingen anden, Apostlen kræver af Eunuken, før han meddeler ham Daaben.

Vi ere altsaa berettigede til at slutte, at den første lutherske Sætning er falsk, at den retfærdiggjørende Tro ikke er Tilliden til den særlige Barmhjertighed, der skænker os Tilgivelse.

2) Lad os nu se lidt nøjere paa den anden Sætning: Troen retfærdiggjør *alene*, uden Kjærligheden.

At Troen retfærdiggjør, derom ere Katholiker og Protestanter enige. Tridentiner Konciliet lærer, at vi kaldes retfærdiggjorte ved Troen, fordi Troen er Begyndelsen til Frelse, Grundlag og Rod til al Retfærdiggjøreelse. Den er Retfærdiggjøreelsens Grundlag, fordi den danner det første Anlæg til, den første nødvendige Betingelse for Retfærdiggjøreelsen. Thi for at retfærdiggjøres maa man frem for alt tro paa Gud, som retfærdiggjør, og paa hans Søn, Jesus Kristus, som ved sin Død har fortjent os Retfærdiggjøreelsen. Troen er altsaa virkelig Grundlag og Rod til al Retfærdiggjøreelse. Men fordi Troen retfærdiggjør, kan man derfor sige, at den retfærdiggjør *alene*, uden de andre Dyder, navnlig uden Kjærligheden? Nej. Ganske vist siger Paulus (Rom. III. 28), at vi blive retfærdiggjorte ved Troen, uden Lovens Gjerninger, men han siger ogsaa, at vi blive *frelste*, ved Troen (Rom X. 9): Naar du med din Mund bekjender den Herre Jesus og tror i dit Hjerte, at Gud har opvakt ham fra de Døde, skal du blive frelst.« Men er det da ved Troen alene, at vi blive frelste? Nej, det er tillige *ved Kjærligheden*, efter de Ord, som Vor Herre paa Dommens Dag vil rette til de Retfærdige (Math. XXV. 34. 35): Kommer og tager det Rige i Besiddelse, som jeg har beredet Eder; thi jeg var hungrig, og I gave mig at spise o. s. v. Paulus lærer ogsaa, at Jesus Kristus *bor* i os ved Troen (Eph. III. 17). Men han mener dermed ikke, at Kristus bor i os *alene* ved Troen; thi ogsaa ved Kjærligheden bor Gud i os: »Den, som bliver i Kjærligheden«, siger den h. Johannes (1 Joh. IV. 16), »bliver i Gud og Gud i ham.« Endelig minder Paulus om Profetens Ord (Rom. I, 17; Hebr. X. 38; Habakuk II. 34): »Den Retfærdige lever af Troen.« Er det Troen alene, den Retfærdige lever af? Nej, han lever ogsaa af Kjærligheden, der forer til Opfyldelse af Budene efter Kristi Ord: »Dersom Du vil indgaa *til Livet*, saa hold Bu-

dene. Kjærlighedens Apostel siger (1 Joh. 3, 14.): »Den, som ikke elsker, han bliver i Døden.« Den Retfærdige lever altsaa af Troen, men ogsaa af Kjærligheden. Kristus bor i os ved Troen, men han bor ogsaa i os ved Kjærligheden. Vi frelses ved Troen, men vi frelses tillige ved Kjærligheden. Naar Paulus altsaa lærer, at vi retfærdiggjøres ved Troen, saa mener han ikke ved Troen alene, men ved Troen i Forening med Kjærligheden. Skriften er for øvrigt fuld af Steder, der kuldaste den protestantiske Lære om Retfærdiggjørelse ved Troen alene, uden Kjærligheden. Har den guddommelige Mester ikke sagt (Joh. XIV. 21. 23): »Den, som elsker mig, skal blive elsket af min Fader; og jeg skal elske ham.« For at blive elsket af Gud, maa man altsaa elske ham, d. e. Troen erhverver os ikke Guds Venskab, retfærdiggjør os ikke, uden for saa vidt den elsker, er besjælet af Kjærligheden. Jesus siger om Magdalena: »Der tilgives hende meget, fordi hun har elsket meget«, og viser derved tydelig, at det ikke er Troen alene, men ogsaa Kjærligheden, som retfærdiggjør hende, erhverver hende Tilgivelse for hendes Synder. Hvorfor tilgives hende meget? Fordi hun har elsket meget, fordi hendes Kjærlighed er stor.

I have hørt Mesteren; hører nu Disciplen. Hører de herlige Ord, med hvilke Apostlen Paulus priser Kjærligheden: »Havde jeg al Tro, saa jeg kunde flytte Bjerge, men havde ikke Kjærlighed, da var jeg Intet!« (1 Kor. 13, 2.) Kunde han paa en tydeligere Maade udtrykke, at Troen alene, uden Kjærlighed, ikke forslaar til Retfærdiggjørelse? Det nytter ikke at eje Troen, naar man, uden Kjærlighed, intet er for Gud. Med endnu større Eftertryk hævder Paulus det samme i Brevet til Galaterne (V. 6): »I Jesus Kristus gjælder hverken Omskjærelse eller Forhud, men en Tro, som er virksom i Kjærlighed.« Hverken Omskjærelse eller

Forhud, d. e. hverken den Jøderne givne Lov, eller Hedningernes Gjæringer nytte til Retfærdiggjørelse, men en Tro, som er virksom i Kjærlighed.

Den Tro, som retfærdiggjør, er altsaa ikke Troen alene, den døde Tro; det er den af Kjærlighed besjælede og levendegjorte Tro, eller som Apostlen kort og godt siger: En Tro, som er virksom i Kjærlighed. Det bliver altsaa nødvendigt at vælge mellem Paulus og Luther: thi Luthers Lære staar i Strid med Pauli Lære, ligesom den, som vi have set, staar i Strid med Evangeliet og med Kristi Ord.

Luther havde dog fundet paa en bekvem Udvej til at faa sin Lære til at stemme med Skriftens, nemlig at forvanske Skriften. For at kunne støtte sig til Paulus i sin Lære om Retfærdiggjørelse ved Troen *alene*, havde han til Pauli Ord føjet Ordet: *alene*. Paulus siger i sit Brev til Romerne (III. 28): »Vi tro, at Mennesket retfærdiggjøres ved Troen, uden Lovens Gjæringer.« Luther oversatte dette saaledes: »Vi tro, at Mennesket *kun* retfærdiggjøres ved Troen *alene*.« Dette lille Ord *alene*, ved Troen *alene*, det dannede hele hans Lære, som han saaledes dækkede med Pauli store Autoritet. Da en af hans Disciple gjorde ham opmærksom paa denne Forvanskning af Texten, svarede han (Brev til Link 1530): »Hvis Eders nye Papist vil gjøre Vrøvl over Ordet *alene*, saa svar kvikt: Dr. Martin Luther vil have det saa, og siger, at Papist og Æsel er et og det samme. Jeg vil have det, jeg byder, at min Villie skal staa over Forstanden.« Langt fra at beklage denne Forvanskning af den hellige Text, beklager han tvertimod ikke at have forvansket den endnu mere. »Jeg beklager ikke ogsaa at have tilføjet: *uden nogen som helst* Gjærning, af ingen som helst Lov Jeg vil derfor have, at det bliver i mit nye Testamente; om saa alle disse Æsler til Papister skulde blive gale derover, skulle de ikke faa det ud igjen.«

Ved disse smukke Ord siger jeg stop for idag. I næste Foredrag skal jeg omtale Spørgsmaalet om de gode Gjerninger i deres Forhold til Retfærdiggjørelsen og Frelsen.

Passionsسالme.

—o—

Hvem rakte Dig, min Frelser,
saa bedsk en Smærtens Skaal?
Jeg ser jo Blod og Strimer
fra Isse og til Saal.

»De Strimer blev mig slagne,
og stride Blodet flød
for dem, som vare Aander
og ynkelig blev Kjød.«

Og Kronen om din Pande,
den hvasse Tornerad,
o sig mig dog, min Frelser,
hvem har saa grusomt Had?

»Den Pine i min Pande
Med stride Torne om,
den voldte stolte Tanker
og haarde Hjærters Dom.«

Men sig mig da, min Frelser,
af hvem i Haand og Fod
Du fik de røde Vunder,
der dryppe af dit Blod?

»De Vunder blev mig slagne
af dem, jeg elskte saa,
at redebon i Doden
for dem jeg vilde gaa.

De plukked Syndens Frugter,
 derfor er Haanden saar;
 for deres vilde Veje
 i Foden Naglen staar.

Min Frihed er mig røvet,
 fordi de deres nød;
 til Korset er jeg lydig,
 fordi de ikke lød.«

Hold inde, o min Frelser!
 din Tale er en Kniv!
 Forbandet være Synden,
 som kosted' Dig dit Liv!
 Du bad for dine Bødler,
 o, tilgiv ogsaa mig —
 se her paa Knæ den Nidding,
 som har korsfæstet Dig!

J. F.

Polemiken om Pater Lange.

(Efter „Dagens Nyheder“.)

—o—

Nationaltidende's Spalter have i den sidste Maaned givet Plads for en livlig Polemik mellem et Par Repræsentanter for vort theologiske Fakultet paa den ene Side, og den katholske Missionær, Dominikaneren Pater Lange, paa den anden. Den indledes ved et Par Artikler af Hr. Lic. theol. Fenger, hvilke besvaredes af Pateren. I en af disse havde Sidstnævnte imidlertid citeret nogle Linier af Hr. Professor Schat-Petersen, hvis Udtalelser derved i et særligt Punkt kom i Modstrid med Hr. Pastor Fengers Meninger, og Resultatet blev, at Professoren greb ind i Debatten. I en Række Artikler søgtes derefter drøftet Spørgsmaal om:

Er Grundprincippet for Protestantismen »den

frie Forskning», det vil sige: Biblen fortolket af enhver Troendes individuelle Fornuft, uden nogen ydre Autoritet?

Er Grundprincippet for Katholicismen Kirkens Autoritet repræsenteret af Paven eller Skriftens og Traditionens Autoritet, ufejlbarlig fortolket af den katholske Kirke?

Er Skriften tilstrækkelig tydelig til at kunne forstaas og opfattes med Sikkerhed uden Hjælp af en ufejlbarlig Autoritet.

Stiller den katholske Kirke sig over Skriften ved at erklære, hvad der er Skriftens sande Mening?

I Hr. Schat-Petersens sidste Artikel bebrejder denne i en længere Del af samme, Pater Lange at have begaaet en Fejltagelse ved Angivelse af Siden og Numret paa det Bind, af hvilke han havde benyttet et Par Linier af Vinet. Vi meddele nu idag efter Anmodning af Pater Lange en Oversættelse af den Artikel, som paa Fransk fandtes indrykket i «Nationaltidende» af 29. ds.

Hr. Professor Schat-Petersen!

Uden Tvivl smigrer De Dem atter i Deres Beskedenhed ved den behagelige Tanke, at Deres Artikel har været mig saa rammende, saa overvældende, at jeg ikke har formaaet at besvare den. Men ogsaa denne Gang er det kun et Bedrag.

Forinden jeg fik gjennemlæst Deres Artikel, troede jeg, efter dens Længde at dømme, at De havde ophobet Argument paa Argument, Grunde paa Grunde, for med disse at gjendrive de doktrinære Spørgsmaal i mit sidste Svar. Men hvor stor var ikke min Skuffelse, da jeg saa, at der kun var levnet en meget ringe Plads til Doktrinerne, medens Resten derimod var Fyldekalk og Sagen uvedkommende Biting, krydret med spottende Skjæmt, Skjæmt, hvis Finesser jeg maa tilstaa, jeg ikke fuldtud har kunnet goutere.

Hidtil har jeg kun kjendt alvorlige og tænkende Theologer, men i Dem er det blevet mig forbeholdt

at træffe en ny Type, nemlig den skjæmtende og spøgefulde Theolog. Jeg for mit Vedkommende kan imidlertid ikke følge Dem paa denne Vej; jeg har en højere Mening om min Mission, jeg vilde aldrig kunne drage mig ud af den store religiøse Polemik, hvis Maal er at virke oplysende, for at søge Krig med Epigrammer og Vittigheder som Vaaben — det vilde være mig som en Nedværdigelse.

En temmelig lang Paragraf helliger De til at udtale Deres Beklagelse over, at jeg ikke svarer Dem hurtigt nok. De maa imidlertid være lidt taalmodig: De vil jo kunne forstaa, at jeg har vigtigere og mere presserende Arbejder at varetage. Dog kan jeg berolige Dem med, at De intet taber ved at vente.

Efter denne første Bebrejdelse er De dernæst saa venlig at gjøre mig opmærksom paa, at jeg ikke har forstaaet, hvad De har sagt. Men først maa jeg da spørge: ligger da Skylden hos mig, eller findes den i den Dunkelhed i Tanke og Stil, som Alverden er enig om at tilkjende Dem? Imidlertid, eftersom De beskylder mig for ikke at have forstaaet Dem, ønskede jeg meget gjerne Beviser herfor. Jeg har lagt Mærke til, at De er meget tilbøjelig til at paastaa en Ting uden at bevise den. Det vilde ganske vist være meget nemt, naar man helst vil undgaa at svare paa generende Argumenter, saa uden at give det allermindste Bevis med en vis Flothed at kunne sige til sin Modstander: »De har ikke forstaaet mig!« Og saa, hvilken udsøgt Høflighed og Elskværdighed findes der ikke i følgende Parantes: (*Jeg tør nemlig ikke sige at De ikke har villet forstaa mig*).

Herefter kommer De ind paa Spørgsmaalet om Citater idet De siger, at De i *høj Grad ringeagter den Maade at føre Polemik paa ved Hjælp af andre Mænds Citater, og være en Fallitererklæring af vedkommende Polemiker*. Men lad os vel lægge Mærke til det, Hr. Professor, det er netop den rette Vej til at komme til Klarhed. Hvis jeg, som *Katholik* citerede *katholske Forfattere* for derved at støtte mine Theser, ja, saa vilde De have Bevis for, at jeg ikke kunde forsvare min egen Sag. Men naar jeg som *Katholik* — til Fordel for de *katholske Doktriner* — citerer *protestantiske Forfattere*, maa De da kunne indse, at der i disse Ci-

tater findes en overbevisende Magt, med hvilken man ikke kan gaa i Detailler, men som ikke desto mindre besidder en lige stor Realitet.

Imidlertid lader det til, at jeg, ved i Hast at nedskrive nogle Noter, har taget fejl af Siden og muligvis endog af Nummeret paa Bindet.

Folk, der studere og hyppigt nedskrive Notitser, vil let kunne forstaa, at man for en Gangs Skyld kan komme til at skrive fejl. Men De, Hr. Professor, De har Deres Grunde til ikke at forstaa det, og det fremgaar særligt af den Iver, med hvilken De kaster Dem over denne lille Fejltagelse, blot for at forskaffe Dem et Vaaben imod mig. Det tænkte De imidlertid skulde blive et dræbende Vaaben, men i Deres Hænder er det ikke farligere end en Træsabel i et Barns.

I Deres Glæde over at gribe mig i en Fejltagelse — i et ganske betydningsløst Punkt — lægger De ikke engang Mærke til den Modsigelse, i hvilken De selv gør Dem skyldig. Efter først at have udtalt Deres Ringeagt for Citater, helliger De næsten Halvdel af Deres Artikel til at diskutere et af mine, og hvad mere er, De citerer *selv*. Men, eftersom De har saa stor Ringeagt for Citater, eftersom De betragter dem som en Falliterklæring, hvorfor citerer De da selv, og hvorfor lægger De da saa megen Vægt paa at vise mig til Rette? Det er jo en ren Inkonsekvens!

Maatte man ikke — efter hvad De siger — tro, at hele Katholicismen hviler paa et Par Linier af Vinet, og at, i Fald man i Øjeblikket ikke til Punkt og Prikke angiver den Side og det Bind, i hvilket disse Linier forefindes, saa er det forbi med Katholicismen, saa er den slaaet til Jorden. Men sæt nu, at Vinet aldrig havde levet, og sæt, at han aldrig havde udtalt sig om Uenigheden i Kirken, saaledes som han har gjort, da vilde man kunne nævne over halvtredsindstyve af Deres Doktorer, der beklager sig over Protestantismens Anarki. Og selv om Alle disse endog tav, vilde da ikke de Hundreder af Sekter, hvoraf Protestantismen bestaar — ifølge en Protestants Udtalelse benævnes disse: en Orm, der er hugget i Stykker — vilde da ikke alle disse Hundreder af Sekter, der udgjøre lige saa mange Stemmer, klage i høje Raab

over Protestantismens Uenigheder, Modsigelser og Anarki?

Efter denne lange Afvigelse fra selve Sagen, der ikke har det mindste at gjøre med Spørgsmaalet angaaende Doktrinerne, og som kun maa betragtes som Sand, der kastes i Øjnene paa Læserne, kommer De tilbage til Paastanden om Skriftens Tydelighed. Jeg har i saa Henseende bemærket, at de ligefra Begyndelsen af vor Polemik ynder at bevæge Dem paa en og samme Bane. Naar jeg gjendrev Dem i ét Punkt, begyndte De ganske roligt at fremsætte den selvsamme Paastand i den næste Artikel. Jeg har saaledes bevist Dem, saavel ved Deres egne Doktriners Modsigelser i de vigtige Spørgsmaal, som ved St. Peders Ord, at Skriften ikke altid er tydelig og at uvidende og lette Mennesker fordreje den til deres egen Skade. Men istedetfor at gjendrive mit Argument, og svare paa St. Peters Ord, lader De det være nok med endnu en Gang at paastaa, at Skriften taler tydeligt. Hvis jeg igjen vil gjøre mig den Ulejlighed at gjendrive Dem, tør jeg vædde paa, at De i Deres næste Artikel atter begynder forfra med Deres: Skriften taler tydeligt!

Sidste Gang valgte De [Dr. Schat Petersen] — for at bevise mig, at Skriften taler tydelig — Spørgsmaalet om Troen. Ifølge protestantisk Opfattelse definerer De Troen som Hjærtets Tillid til Jesus Kristus. Det vil sige den Tillid, hvorved vi gennem ham faar Tilgivelse og blive retfærdiggjorte, medens Troen hos Katholikerne er en fast Tro paa alle de aabenbarede Sandheder.

1) Som Bevis paa, at Troen er Hjærtets Tillid, at den har sit Sæde i Viljen og ikke in intellectu, anførte De et Skriftsted, taget fra Rom. X., 10: »*Thi med Hjærtet* tror man til Retfærdighed«. Men her findes intet Bevis for, at Troen har sit Sæde i Hjærtet, i Viljen, idet Skriften ofte anvender Ordet »Hjærte« for Sjælen og hvad dertil hører, altsaa Forstanden ligesaavel som Viljen. I den 23. Salme taler Salmisten om, at hans »Hænder ere uskyldige og hans Hjærte rent«, og i den 83. Salme »Mit Hjærte og mit Legeme (det vil sige min Sjæl og mit Legeme) skælvede for Gud«. Mathæus 9: »Hvi nære i saa onde Tanker i eders Hjærter?«

Paa disse Steder betyder Ordet Hjærte »ikke« alene

Viljen, men hele Sjælen, hele det indre Menneske. Som Følge heraf beviser den anførte Text: »Man tror med Hjærtet« ikke, at Troen har sit Sæde i Viljen, men snarere i Forstanden.

2) For at bevise, at Troen er en Hjærtets Tillid, og at dens eneste Gjenstand er den særlige Barmhjørighed, der tilgiver og retfærdiggjør os, anfører De St. Joh. III., 16: »Thi saa haver Gud elsket Verden, at han haver givet os sin Søn den enbaarne, at hver den, som tror paa ham, ikke skal fortabas, men have det evige Liv«. Nu vel, jeg vil vise Dem, at de Ord: »De som tror paa ham« ikke vil sige: de som har Tillid til ved ham at blive retfærdiggjorte og faa Tilgivelse, det vil sige: de som tror, at Jesus Kristus er Gud, og som Følge heraf ogsaa tror paa Alt, hvad han har aabenbaret for os. I Joh. XI. siger Jesus til Martha: »Den, som tror paa mig, skal ikke dø. Tror Du dette?« Hvad svarer saa Martha? »Ja Herre, jeg tror paa, at Du er Kristus, Guds levende Søn!« At tro paa Kristus, det er altsaa at tro, at Kristus er Guds Søn.

I Joh. XX., 31. staa endvidere: »Disse (Miraklerne) ere nedskrevne, for at I skulle tro, at Kristus er Guds Søn, og naar I tror herpaa, skal I have det evige Liv«. Derfor er det altsaa Troen, der skaffer os det evige Liv, den bestemmes altsaa ved Jesu Kristi Guddommelighed. Selvfølgelig, den Tro, som retfærdiggjør og som frelser, har ikke som eneste Gjenstand den særlige Barmhjørighed der tilgiver, men ogsaa Jesu Kristi Guddommelighed og ved denne tillige alle de Sandheder, han har lært os.

Nu minder jeg Dem om, at De har fremsat dette Spørgsmaal om Troen for at bevise, at Troen er tydelig. Heraf følger altsaa Deres Raisonement: Skriftens Ord med Hensyn til Troen fortolkes af Protestanterne paa en anden — helt modsat Maade! Følgelig er Skriften klar og tydelig og forklarer sig selv!! Ja, Hr. Professor, Logik er en herlig Ting! Og De spørger mig, om jeg virkelig mener, at et enfoldigt, troende Menneske ikke skulde kunne forstaa disse Ord uden Hjælp af en ufejlbarlig Fortolkning? Det kan da aldrig være Deres Alvor at spørge saa? Hvorledes! Naar Theologerne, naar de Lærdeste af begge Partier opfatter Skriftens Ord paa forskjellig Maade, ja endog komme i

Modstrid med hverandre, naar de Lærde end ikke selv kunne blive enige, saa mener *De*, at det mest enfoldige og mest uvidende Menneske vil være istand til at forstaa det!

Jeg har forsøgt at gjøre Dem forstaaeligt ved en Lignelse, at Kirken, idet den forklarer Skriftens sande Mening, ikke destomindre ikke stiller sig over Skriften ligesaa lidt som Dommerne, der fortolke Lovenes rette Betydning, sætter sig over Loven.

De svarer hertil, at denne Lignelse ikke er noget Bevis, idet »Dommerne ikke behøve at sætte sig over Lovene, men at der gives Dommere, som alligevel gjøre det«. Hermed vil De uden Tvivl sige, at der gives Dommere, som enten af Uvidenhed, Interesse eller andre Grunde, fortolke Loven paa en Maade, der ikke er rigtig. Ja, det er muligt, at dette kunde finde Sted blandt de almindelige, fejlbare Dommere, men naar Talen er om den ufejlbare Kirke, hvilken Gud ved en særlig Bistand bevarer for alle Vildfarelser, da er det umuligt. En saadan Kirke kan aldrig afgive en falsk Fortolkning af Skrifterne thi i Fald den gjorde det, vilde den ikke længer være ufejlbar. Selvfølgelig staar min Lignelse ved Magt, ligesom min Paastand om, at Kirken ikke stiller sig over Skriften, naar den erklærer, at den uden at tage fejl forklarer Skriftens sande Mening — er og forbliver sand.

De anklager mig endvidere for ikke at have medregnet Grækerne og Protestanterne som hørende med til det kristne Folk. Jeg beder Dem i dette Tilfælde lade en Fransk forklare Dem, hvad jeg har skrevet, og De vil se, at jeg netop har sagt lige det stik modsatte af det, De har opfattet, og at Deres Indignation har ledet Dem paa Vildspor.

Og endelig kan De ikke tilgive mig at have komplimenteret Dem for Deres Originalitet! Ja, der kan man se, hvad man har for at være elskværdig mod visse Folk! De har altsaa ikke forstaaet, at den lille Kompliment, som jeg gjorde Dem ved Begyndelsen af vor Polemik, ikke var af dybere Betydning end den, der udvexles mellem to høflige Modstandere i det Øjeblik, de tager Vaabnene i Haand.

Det har De altsaa i Deres Uskyldighed kunnet optage for Alvor, ja næsten lidt tragisk og saa vær-

ger De Dem imod at kaldes original, ligesom en anden vilde gjøre, naar han kaldtes banal! Jeg hører Dem sige: Jeg original! Det er ikke muligt! Jeg som er det største Hverdagsmenneske paa Jorden! Jeg er da hverken original i Ideer eller Stil! Jeg gentager jo kun alt det, der lige siden Reformationens Dage ses og atter ses i alle Bøger; jeg siger jo kun det, som Alverden har sagt før mig. Naar saa de finder mig original! Ja ja, min Herre, det beviser kun, at De ikke kjender Protestantismen!

Ja ja da, Hr. Professor, eftersom De absolut vil, at man skal være fuldt og fast overtødet om, at De ikke besidder det mindste Gran af Originalitet, saa skal jeg ikke være den, der modsiger Dem, og jeg er vis paa, at heller ikke en eneste af dem, der læser Deres Artikler, vil gjøre det.

Men for nu at slutte og samtidig stille Spørgsmaalene klart for Læserne, lad os saa tage en lille Status over Situationen.

1) Jeg har sagt: Protestantismens Grundprincip er Skriftens Autoritet fortolket af enhver Troende. Det erkjender De, saadan halvt om halvt, lidt nødigt! men en-fin, De erkjender det.

2) Jeg har samtykket i, sammen med Dem at behandle Spørgsmaalet om Traditionen paa den Betingelse, at De sagde mig tydelig og klart, hvad De mente med de Ord. —

De derimod har ikke svaret mig herpaa. —

3) Jeg har bevist Dem, at De tager den *vedvarende Inspiration* for den *Bistand*, der ydes Kirken af den Helligaand for at bevare Kirken mod alle Vildfarelser.

— De har ikke svaret. —

4) Jeg har overbevist Dem om Fejltagelsen i Deres Paastand, at hos os Katholiker findes det autentiske Udtryk for Aabenbarelsen i den moderne Kirke repræsenteret af Paven, medens vi finder den i Skriften og Traditionen, ufejlbar fortolkede af Kirken.«

— De har ikke svaret. —

5) Jeg har vist Dem, at naar De paastaar, at Skriften er tydelig, kommer De i Modstrid med St. Peters Ord (2 Petr. 3, 16).

— De har ikke svaret. —

6) Jeg har fremdraget forskellige af Deres egne Doktorers Modsigelser angaaende de vigtigste Sandheder i Kristendommen, at Skriften ikke var tydelig og at vi derfor har Trang til en ufejlbar Autoritet, for at vi med Sikkerhed kan komme til Kundskab om den rette Mening af de modstridende Skriftsteder.

— Og de har ikke svaret mig. —

Herefter kan nu Læseren selv dømme, om det er *min* Artikel eller *Deres*, paa hvilket Deres Citat af den store Digter bedst passer.

Tro De mig, Hr Professor, De havde gjort meget bedre i at behandle disse Spørgsmaal end i at indlade Dem paa andre, det vil sige, i Fald de forekom Dem tilstrækkelig tydelige. Det havde været langt bedre end at fylde Deres Artikel med alt det Sagen uvedkommende og al den spottende Skjæmt.

Imidlertid vil De altid finde mig parat til at svare Dem paa de doktrinære Spørgsmaal, men i Fald De vil gjøre de theologiske Debatter til en Morskab for Publikum, saa vil jeg overlade Dem Rollen at more Publikum. .

H. Lange, Dominikaner.

Pastor Schepelerns Skjældsord.

(Sluttet.)

Paveløgne og Munkedrømme. Da Luther ryddede Kirkegrunden for alt det Grus af Menneskelærdomme, hvorunder den gennem Aarhundreder mere og mere var bleven skjult, da faldt med Forvandlingslæren ogsaa alle de andre **Paveløgne og Munkedrømme.**

Proselytmageri. Det mest nærgaaende og paatrængende *Proselytmageri*, den mest *snæverhjærtede* og *kjærlighedsløse Intolerance* er og maa være den ligefremme Konsekvens af det romerske Kirkesystem, og dersom f. E. Nutidens ultramontane Drøm gik i Opfyldelse og den evige Stad atter kom under Pavens politiske Regimente, da vilde det første, der skete, være dette, at Inkquisitionen vilde rykke ud i fuldt Skrud af

Vatikanets Porte og rensse Rom for Kætteriets Vederstyggelighed. 1, 25. [Leo XIII.: »Kirken dømmer ikke de Statsstyrere, som . . . praktisk taale de forskjellige Kultusformers Bestaaen i Staten. Den plejer ogsaa omhyggelig at sørge for, at Ingen tvinges til mod sin Vilje at antage den katholske Tro, fordi efter Augustins rigtige Bemærkning, Mennesket ikke kan tro, naar det ikke vil.« — Pius IX.: »De, som ere uvidende om den sande Religion, have, saa fremt deres Uvidenhed er uovervindelig (uforskyldt), ingen Skyld i saa Henseende i Herrens Øjne.« Se »Er Romersk-Katholsk ægte-evangelisk« S. 14. 18. At Pastor Schepelern hører til de Uvidende om Katholicismen, røber hvert af hans Smaaskrifter mange Steder.]

Raffineret Tvetydighed. Tridentinerkonciliets Lære om Synd og Naade, om Tro og Gjerninger er et Produkt af *diplomatisk Tilsøringskunst* og *raffineret theologisk Tvetydighed*. 5, 13.

Relikvikram. Intet er maaske bedre skikket til at aabne Øjnene for det *papitiske Morke* end alt dette Helgen- og Relikvikram, alt dette Skapular- og Medallevæsen. 7, 49.

Rædselsfulde Uhyrer staa i Pavedømmets Historie Side om Side med store Skikkelser, og de **løgnagtigste Falsknerier** [hvilke?] ere blandede med lyse Trosbedrifter, medens den verdslige Politik med alle dens Rænker gaar som den røde Traad igjennem det Hele. 3, 29.

Skruestik. Vi lade det nu endda passere med det »Besværlige« ved Fasten, skjønt den Maade, hvorpaa dette Bud forklares i den romerske Kirke, just ikke tjener til at gjøre Besværligheden saa overvættets stor. [Pastoren indbydes til engang at prøve paa, hvor ringe den er.] Men naar man ogsaa nævner Bonnen blandt de besværlige Bodsgjerninger, da nærmer dette sig til det *Blasfemiske* . . . Ganske vist, dersom det at *plappe* Rosenkransen op, skal kaldes Bøn, da er det rimeligt

nok, at de der én Gang have været i den **Skruestik**, kunne afskrækkes ved Erindringen derom fra Tilbagefald i Synden. 8, 39.

Sofismer. »Kristus Jesus har med ét Offer (nemlig med Ofret paa Korset) for stedse fuldkommen forsonet dem, som helliggjøres« (Hebr. 10, 14) dette er det nye Testamentes [og den katholske Kirkes] Lære paa dette Punkt, og den kan Romerkirken med alle sine **Sofismer** hverken tilsløre eller omstyrte. 9, 33.

Topmaalt Urimelighed. Den subtile Paastand af Pave Klemens VI om den ene Draabe af Kristi Blod, der skulde have været nok til at forløse hele Verden [en ligefrem Følge af, at Kristus er Gud], falder af sig selv som en saa **topmaalt Urimelighed**, at den ikke engang fortjener at imødegaas. 8, 50.

Utøj. Luther kalder Messen for »en **Dragehale**, der har avlet en Hob **Utøj** og alskens **Afguderi**«, og hvor stærke end hans Ord ere, *har han dog fuldkommen Ret.* g, 45.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. Fra højærv. Pater *Lange* have vi modtaget følgende:

Højtærede Hr. Redaktør!

Tillad mig ved disse Linier at udbede mig Plads i Deres ærede Blad for at dementere et falsk Rygte, som er blevet sat i Omløb af et dansk Ugeblad.

Gjennem dette erfarer jeg saaledes, at jeg ikke er Fransk, men derimod Dansk. Ja man gaaer endog saa vidt i sin Elskværdighed, at man nævner den Gade og det Hus, i hvilket jeg er født her i Kjøbenhavn.

Men eftersom denne Opmærksomhed overskrider Grænsen for tilladelig Skjæmt, finder jeg mig beføjet

til at gjøre Publikum opmærksom paa, at denne Paa-stand i et og alt er fejlagtig. Jeg er Franskmand, jeg er født i Paris og min Familie har stadig været hjemme-hørende i Frankrig. Jeg føler mig altfor stolt af denne Ære til, at jeg kan tillade Nogen at bestride min Nationalitet.

Men saameget er vist, at, ifald jeg ikke var Fransk vilde jeg skatte mig lykkelig ved at være Dansk, men — jeg er nu engang Fransk og jeg kan nu ikke blive andet.

Modtag, Hr. Redaktør, Forsikringen om min dybeste Højagtelse.

Kjøbenhavn, den 4de April 1892.

H. Lange, Dominikaner.

— Blandt de mange interessante Ting, som Pastor *Ussing* hver Tirsdag fortæller sine Tilhørere i Garnisonskirken, indtager følgende Udtalelse uden Tvivl en fremragende Plads. »Pater Lange beskylder Luther for at have *forfalsket* den hellige Skrift ved at indskyde Ordet »alene« i Romerbrevets 3, 28. Det indrømmes, at Luther har gjort det; men det var han nødt til paa Grund af den dybe Forstaaelse, han havde af sin Tids Trang. Vi have senere slettet dette Ord, fordi vi nu ikke have Brug for det, efter at Luther har sejret. Kristus har ogsaa tilføjet et saadant Ord. Da Djævelen fristede ham, sagde Kristus nemlig: »Du skal tjene Gud *alene*«. Men dette Ord »alene« findes ikke i Moseloven. Vel var Luther ikke Dogmatiker, ej heller var han altid konsekvent, ej heller blid i Valget af sine Ord, men han var en Mand, hvis Ords Kraft der ikke er Mage til.« — Det kan man sandelig kalde en gemytlig Omgang med Biblen. Pastor *Ussing*, som vistnok ogsaa har »en dyb Forstaaelse af vor Tids Trang,« burde omarbejde hele den h. Skrift efter den Regel: »Føj til og stryg bort, som det bedst passer.« Hans Sammenligning af Luther med Kristus nærmer sig til det *Blasfemiske*.

Rom. Pave *Leo XIII* har overtaget *Protektoratet* over *Franciskanerordenen*. Franciskanerordenen tæller for Tiden 20,000 Medlemmer. Dens General hedder Luigi di Parma.

— *Udstillings-Kommissionen* i Chicago har indbudt Paven til at deltage i Udstillingen, i Anledning af Kolumbus-Jubilæet, ved at sende forskjellige Sager som opbevares i Vatikanet, til den Sektion, som særlig omfatter Kolumbus' Efterladenskaber. Leo XIII. har ogsaa tilsagt sin Bistand og kalder i sin Svarskrivelse Kolumbus »en af Menneskeslægtens største Velgjørere, som kun har faa Ligemænd og ikke overgaas af Nogen.«

— Auditor ved det pavelige Nuntiatur i Lissabon Msgr. *Julius Tonti*, forhen Vicerektor i Propaganda-Kollegiet, og som for nogle Aar siden besøgte Kjøbenhavn, er bleven udnævnt til *apostolisk Delegat* og overordentlig Gesandt for de amerikanske Republiker San Domingo, Haiti og Venezuela.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 10. April. Palmesøndag (Gudstjenesten i Sct. Augustins Kirke begynder Kl 9 $\frac{1}{2}$ med Palmevielse og Procession). Med denne Søndag begynder den pligtmæssige Annæmelse af den h. Paaskekommunion. **11. M., 12. Ti, 13. O.** Ferialdage (Tirsdag og Onsdag oplæses Lidelseshistorien efter Markus resp. Lukas under den h. Messe Kl. 8 $\frac{1}{4}$).

Skærtorsdag den 14. April. Kl 10 Levitmesse og derefter Procession. — Kl 6 Andagt til det hh. Sakramente.

Langfredag den 15. April. Kl. 10 Formiddagsgudstjeneste, under hvilken afholdes den af den h. Fader anordnede aarlige Kollekt for de hh. Steder i Palæstina. — Kl. 3 fransk Foredrag; Kl. 6 Andagt til Jesu Lidelse.

Paaskelørdag den 16. April. Kl. 8 Ildens og Paaskelysets Indvielse, Profetiernes Læsning, Døbevandets Indvielse. Litani til Alle Helgener, og henved Kl. 9 $\frac{1}{4}$ Højmesse med Vesper.

Søndag den 17. April. Herrens Opstandelse. 1. Paaskedag. Kl. 6 Morgen: Korsens højtidelige Optagelse, derefter Levitmesse. Kl. 8 stille Messe. Kl. 10 anden Levitmesse med Prædiken. Kl. 3 fransk Foredrag; Kl. 6 Festandagt med Prædiken.

Jesu Hjærtens Kapel: Skærtorsdag, Kl. 9 $\frac{1}{2}$ Levitmesse og derefter hele Dagen Tilbedelse af det højhell. Sakramente. Kl. 8 om Aftenen Slutningsandagt. Langfredag Kl. 9 $\frac{1}{2}$ højtidelig Gudstjeneste; Kl 6 om Aftenen Prædiken og Andagt til Ære for Jesu Lidelse og Død.

Paaskelørdag: Gudstjenesten begynder Kl. 8 $\frac{1}{2}$, Levitmesse henved Kl. 9 $\frac{1}{2}$.

Paaske-Søndag Kl. 9 $\frac{1}{2}$ Levitmesse og Prædiken; Kl. 6 om Aftenen Fest-Andagt.

Anden Paaskedag Kl. 9 $\frac{1}{2}$ Højmesse med Prædiken; Kl. 6 Aften Fest-Andagt.

Bekjendtgjørelse. Paa den højhellige Paaskedag vil der i Sognekirken ligesom ifjor under begge Højmesserne Kl. 6 og 10 blive foranstaltet en offentlig Indsamling i Stedet for den sædvanlige Kollekt, til Bestridelse af Kirkens stadigt stigende Udgifter.
Kirkeforstanderskabet.

Rev. D. D. Missionarii, qui sacra olea Hafnia accipere oportet, eorum vascula vacua et nitida huc mittant oportet ante Dominicam in Albis.

Hafniae, 6. Aprilis 1892.

Secretarius Vicariatus.

Mariakongregationen for Ynglinge. Den i forrige Nr. af Ugebladet til Palmesøndag anmeldte Fælleskommunion aflyses herved, da mange Ynglinge paa denne Dag ikke kunne møde og en Del ønsker at gaa med Forældrene til Kommunion i Paaskedagene. Dog var det ønskeligt, at alle Ynglingene modtog de hh. Sakramenter i Paaskedagene.
A. v. Geyr.

Rosenkransbroderskabet holder i Anledning af de afsluttede aandelige Øvelser fælles Paaskekommunion paa Palmesøndag Kl. 8 i Sct. Ansgars Kirke, hvortil alle Foreningens Medlemmer indbydes. — Samme Dags Aften Kl. 6 højtidelig Slutningsandagt med Prædiken.

Elisabethforeningens Basar, som afholdes **Palmesøndag** den 10. April i Lokalet, Bredgade 69 Stuen o. G., bringes i Menighedens velvillige Erindring.

Sct. Josefs Gilde. Alm. Møde afholdes Mandag den 11. April Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Aften i Bredgade 67. 2. o. G.

Unio afholder Generalforsamling den 10. April Kl 8 $\frac{1}{2}$ Aften i Kückers Lokale, Østergade 32. — Døgsorden: Beretning om Foreningens Virksomhed, Regnskabs Afslæggelse, Valg af Bestyrelse, 1 Lovforslag til § 2.

v. Hurks Legat. En Portion af dette Legat er atter bleven disponibel. De Trængende i Menigheden, der ønske at komme i Betragtning, ville indgive deres skriftlige Ansøgning senest inden den 1. Maj til Kirkeforstanderskabet.

J. B. Jun, Sognepræst.

Plads søges. En ung Pige, som i to Aar har påset en ældre svagelig Dame, søger paa Grund af Dødsfald en lignende Plads eller i Mangel heraf Plads hos et mindre Herskab til første Maj. Man bedes henvende sig hos Fru Osterhammel, Nørrefarimagsgade 53. 2.

Korrespondents. Hr. Pastor Holck (Kristianshavn): Deres Meddelelse tillige med Svar vil, om muligt, blive optaget i næste Nr. af Ugebladet.

Næste Nr. af Ugebladet udbringes senere paa Grund af den h. Langfredag. Annoncer indleveres inden Tirsdag Aften.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 16.

Søndagen den 17. April

1892.

Indhold: Pater H. Lange's syvende Foredrag. Paaskesalme. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Rusland. London. Vestindien. Bekjendtgjørelser.

Pater H. Lange's syvende Foredrag.

(Oversat af C. F. P.)

—o—

De gode Gjæringer.

Naar jeg i mit sidste Foredrag har vist, at Troen ikke retfærdiggjør alene uden Kjærlighed, har jeg derved tillige vist at den ikke retfærdiggjør uden gode Gjæringer; thi gode Gjæringer, saavel indre som ydre, ere jo ikke andet end Udslag af Kjærligheden til Gud og Næsten. Men dette Spørgsmaal om de gode Gjæringers Forhold til Retfærdiggjørelsen og Frelsen er et saa vigtigt Spørgsmaal, et Spørgsmaal, der indtager en saa fremskudt Stilling i det oprindelige protestantiske System, at vi gjøre bedst i at underkaste det en særlig Undersøgelse, at gaa ind paa dets Enkeltheder.

Lad os først gennem Luthers Skrifter og gennem de protestantiske Trosbekjendelser søge en klar

Fremstilling af Protestantismens Lære om de gode Gjerninger, idet vi ved gode Gjerninger forstaa ikke blot ydre, men ogsaa indre, saasom gode Følelser, fromme Tanker, hellige Ønsker, ædle Beslutninger, kort sagt, ogsaa alle indre Dyder.

Gaaende ud fra den Grundsætning, at det er Troen alene, der retfærdiggjør, at Retfærdiggjørelsen ikke tilintetgør Synden i os, ikke medfører Hellighed i vort Inderste, forkastede Reformatorerne de gode Gjerningers Nødvendighed, ja endog deres Mulighed. Herefter retfærdiggjøres den Kristne gennem Troen paa en udvendig Maade; det er forgjæves, af han gør sig Umage for at gjøre det Gode, øve Dyd, holde Loven; han kan ikke. Trods Retfærdiggjørelsen bliver Synden hel og holden i ham; i sit Inderste bliver han ved at være fordærvet; han kan derfor ikke frembringe andet end Dødens Frugter, d. e. alle hans Tanker, Drifter og Handlinger ere ligesaa mange Dødssynder. Alle den retfærdiggjorte Troendes Gjerninger, siger Luther, ere Dødssynder og fortjene Fortabelse for Gud (Luther Assert. omn. artic. Opp. Tom. II, fol. 3256). Ingen maa tvivle om, at alle hans Gjerninger ere Dødssynder, naar de bedømmes efter Guds Retfærdighed og Strengthed (Edit. Leipzig XVII 373 a). Luthers Discipel Melanchton forsikrer, at alle vore Handlinger, alle vore Bestræbelser ikke ere andet end Synd (Loc. Theolog. p. 158). Herefter er det en Umulighed for Mennesket at holde Guds Lov, og Gud forlanger da heller ikke, at man skal holde hans Lov; han befaler det, men ikke for at blive adlydt, kun for at lade os føle vor fuldstændige Afmagt til at gjøre noget Godt. Da det foreholdtes Luther, at Gud ikke kan befale noget Umuligt, lod han sig ikke forbløffe, men svarede: At befale og at udføre ere to Ting. At befale, det er snart sagt; det vanskelige er at adlyde. Det er altsaa en daarlig Slutning at sige: Gud har befalet mig

at elske ham, altsaa maa jeg kunne det (Luther, Ausleg. des Briefes an die Galat.). For Resten er det ligegyldigt, om Iagttagelse af Loven er mulig eller ej, eftersom gode Gjæringer ikke ere til nogen Nytte for Frelsen. Naar Gjæringer ere nødvendige, var det til ingen Nytte, at Kristus døde paa Korset, og naar det er sandt, at Gud vil regne mig mine Gjæringer til gode, saa har Kristus ikke gjort den guddommelige Retfærdighed Fyldest (Luther efter et Skrift af Georg Wizel. Døllinger I. 64). At bede, faste, spæge Dig er spildt Ulejlighed. Naar Du har bedet, fastet, givet Almisse, saa vil Samvittigheden lade Dig vide, at alt, hvad Du der har gjort, er ondt, fordømmelsesværdigt, uden Værd for Gud. (Georg Wizel. Døllinger 71). Denne Sætning — gode Gjæringer ere nødvendige til Frelse — maa aldeles ikke indrømmes, den maa tværtimod absolut forkastes; thi det er falsk og usandt at sige, at gode Gjæringer ere nødvendige til Retfærdiggjørelse og Frelse (Luther cit. af Waldener, Døll. III. 101). Der existerer ingen Lov, heller ikke den af Gud givne, der kan fordre en eneste Gjærning af de Troende som nødvendig til Frelse (Opp. lat. Wittenberg III 373). Gode Gjæringer ere ikke blot unyttige, de ere skadelige for Frelsen. Gjæringer er det skadeligste, der kan tænkes for Frelsen (Serm. inedit. offentliggjorte af Hæck). Der gives ikke nogen større, farligere og mere ondartet Forargelse end et ydre godt Levned i gode Gjæringer og from Vandel. Det er den aabne Port og den brede Vej til Fortabelse (Luther, Ed. Walch. XI 349. 51). De fromme Sjæle, der gjøre det Gode for at vinde Himmerigets Rige, ville ikke blot aldrig naa det, men de maa endda regnes til de Ugudelige, og det er vigtigere at tage sig i Agt for gode Gjæringer end for Synd (Opp. Wittenb. tom. VI. 160). Ja, bedre er det at synde end at øve gode Gjæringer; thi, naar vi synde, ere vi nødte til at tage

vor Tilflugt til Tilliden til Kristus, medens vi, naar vi øve gode Gjerninger, ere udsatte for at stole paa os selv. Mord, Tyveri, Rov ere ikke saa store Synder, som det at ville trænge sig ind i Himlen ved gode Gjerninger (Luther, serm. inedit. ved Hæck). Tværtimod jo mere man synder, desto retfærdigere er man. Du maa derfor ikke miste Modet, om end Din Samvittighed skjælver og krummer sig under Følelsen af Synden; thi jo mere slet og besudlet Du er, desto mere er Gud villig til at tilstaa Dig Naaden (Luther, Udg. Leipzig XIV. 128). Jo mere Du er sunket i Skjændsel, desto flere Naadegaver vil Gud tilstaa Dig (Luther cit. af Georg Wizel). Lad os altsaa hengive os til det Onde, lad os synde dristigt, for at Gud skal være mere velvillig lige over for os, det er det Raad, Luther giver Eder. Vi maa synde, saa længe vi ere her nede. Thi dette Liv er ikke Retfærdighedens Hjem. Synd altsaa, synd stærkt, men tro endnu stærkere Synden kan ikke skille os fra Jesus Kristus, selv om vi hver Dag begik hundrede Tusind Mord eller hundrede Tusind Ægteskabsbrud (Luther, Epist. ad Joan. Aurifab.). Synd altsaa, men synd med Fynd; thi Gud frelser ikke dem, der synde halvt (Opp. Wittenb. tom. VI. 160).

De protestantiske Trosbekjendelser have godkendt Luthers Lære om de gode Gjerninger. Uden at gaa saa vidt som han med Hensyn til Opfyldelsen af Guds Lov, have de dog aldrig klart og bestemt holdt paa Muligheden af at holde Guds Lov, og selv i Apologien læse vi disse Ord: I dette Liv kunne vi ikke fyldestgjøre Loven (Apolog. IV de dilectione § 46 p. 88). I Concordiebogen benegtes det vel, at de gode Gjerninger ere ligefrem skadelige for Frelsen, men de anses dog i det mindste for unyttige og aldeles ikke nødvendige til Retfærdiggjørelse eller Frelse. Det hedder der: Man maa omhyggelig vogte sig for at blande de gode Gjerninger ind i Retfærdiggjørelses- og Frel-

sessagen. Det er derfor med Føje, at man forkaster følgende to Paastande: De Retfærdiges gode Gjerninger ere dem nødvendige til Frelse; det er umuligt at blive frelst uden gode Gjerninger. Concordiebogen forkaster disse to Sætninger, fordi de, siger den, ere uforenelige med den Sætning, at Troen retfærdiggjør uden Gjerninger (Solid. decl. IV. de bonis operibus § 15. p. 672). Rigtignok sige Augsburger Trosbekjendelsen og Apologien gjentagne Gange, at Gjerninger ere nødvendige (Solid. decl. IV § 10 p. 670); men hvad er det, de ere nødvendige til, naar det ikke er til Retfærdiggjørelse eller Frelse? Maaske vil man her sige: Ja de ere nødvendige, for saa vidt de nødvendigvis følge med Troen, for saa vidt man ikke kan have Troen uden at ytre den gennem gode Gjerninger; Luther siger jo ogsaa: Troen er en overmaade levende, overmaade virksom, overmaade mægtig Ting; den virker godt uden Ophør. Det er umuligt at skille Gjerningerne fra Troen, lige saa umuligt som at skille Lyset og Varmen fra Ilden (Walch. XIV). Men desværre bliver denne Theori, i Følge hvilken de gode Gjerninger nødvendigvis følge med Troen, hver Dag modsagt af Kjendsgjerninger. Vi se hver Dag Troende, der fortjene den Bebrejdelse, Paulus allerede rettede mod visse Kristne: I fornegte Eders Tro ved Eders Gjerninger. For Resten gjør Luther samme smertelige Erfaring, som vi snart skulle se.

Vilde man modbevise denne Lære om Retfærdiggjørelse og Frelse ved Troen alene uden Gjerninger med Skriften, kom man til at citere denne fra Ende til anden; thi for saa at sige hver Side, hvert Vers i den modsiger Luthers Dogme. Lad os her nøjes med at citere nogle af de mest slaaende Steder. Luther lærer, at det er fuldstændig umuligt selv for det retfærdiggjorte Menneske at opfylde den guddommelige Lov. Men Paulus siger med klare Ord i sit Brev til

Romerne (XIII, 10): »Lovens Fylde er Kjærligheden«, d. v. s. Enhver, der har Kjærligheden og øver dens Gjerninger, opfylder Loven. Thi, siger Paulus atter i Brevet til Galaterne (V, 14): »Thi hele Loven opfyldes i det ene Ord: »Du skal elske Din Næste som Dig selv«. Naar altsaa Enhver, som har Kjærligheden, opfylder Loven, saa er denne Lovens Opfyldelse, i Modsætning til hvad Luther siger, mulig. Denne Lov, hvis Opfyldelse Luther erklærer for umulig, den byder Jesus Kristus os netop at opfylde, for at vise, at vi elske ham: »Dersom I elske mig, holde I mine Bud«; og den h. Johannes gjør sig til sin Herres og Mesters Echo, idet han lærer, at »dette er Kjærlighed til Gud, at vi holde hans Bud« (I Joh. V, 3). Denne Lov, hvis Opfyldelse man vil paastaa er umulig og overstiger selv det af Naaden understøttede Menneskes Kræfter, den erklæres af Kristus og hans Discipel for sød og let: »Mit Aag er sødt og min Byrde let«, og den h. Johannes tilføjer paa nys nævnte Sted: »og hans Bud ere ikke svære.« I Evangeliet minder Kristus om det Bud at elske Gud af vort ganske Hjerter og vor Næste som os selv. Det er, siger han, hele Loven. Naar det var umuligt at elske Gud og Næsten, saaledes som det er os befalet, saa var det derfor ogsaa umuligt at holde Loven, og man maatte da sige, at Kristus, at Gud havde befalet os noget umuligt, hvilket atter vilde være en Gudsbespottelse og tillige meningsløst.

Luther vilde ikke anerkjende anden Retfærdiggjørelse end Troens; Lovens Retfærdiggjørelse forkastede han som en Vildfarelse og Ugudelighed. Men i Brevet til Romerne gjør Paulus netop Opfyldelsen af Lovens Retfærdiggjørelse til Forløsningens Formaal. Gud, siger han (Rom. VIII, 3. 4), har sendt sin Son, »for at Lovens Retfærdiggjørelse skulde opfyldes i os.« Her have vi denne Lovens Retfærdiggjørelse, denne Gjerningernes Retfærdiggjørelse, som Luther ikke vil vide noget af.

Paulus forsikrer os om, at det er for at sætte os i Stand til at opfylde den, at Gud har sendt sin Son. Hvem har nu Ret, Paulus eller Reformatoren?

Et andet Sted i Evangeliet, som kuldkaster Luthers System, er Kristi Svar til hin Yngling: »Dersom Du vil indgaa til det evige Liv, saa hold Budene«. Dette Kristi Udsagn modsiger næsten alle de væsentlige Grundsætninger i Reformationens Lære. Det modsiger Umuligheden af at holde Loven, eftersom Kristus netop gjør denne Holden til Betingelse for Frelse. Det modsiger Luthers Yndlingstheori, at Loven er en Modsætning til Evangeliet, eftersom Evangeliet netop paabyder Lovens Opfyldelse under Straf af ikke at opnaa Frelse. Det modsiger Læren om tilregnet Retfærdighed og gode Gjeringers Unodvendighed til Frelse, eftersom Frelsen udloves som Belønning for gode Gjeringer og personlige Fortjenester, og ikke som Frugt af ydre Tilregnelse af Kristi Fortjenester og Retfærdighed. Medens Luther altsaa paastaar, at Gjeringer ikke nytte noget til Frelse, erklærer Kristus, at de ere nødvendige, om man vil frelses. Medens Reformationen prædiker, at selv vore bedste Gjeringer ere unyttige, forkynder Evangeliet, at paa vore gode eller slette Gjeringer kommer det an, om vi hist i Evigheden skulle være frelste eller fordømte.

Hvad vil den øverste Dommer sige til dem, som staa ved hans højre Side? »Kommer hid, I min Faders Velsignede og tager det Rige i Besiddelse, som var beredet eder« (Matth. XXV. 34. 37.). Og hvorfor? Er det, fordi I have troet paa eders egen Retfærdiggjørelse, og fordi I have tilregnet eder min Retfærdighed ved at tilegne eder mine Fortjenester? Nej, men fordi I have øvet gode Gjeringer i Kjærlighed, fordi »jeg var sulten, og I gave mig at spise, jeg var tørstig, og I gave mig at drikke« o. s. v.

Derimod vil han sige til dem ved hans venstre Si-

de: »Gaar bort fra mig, I Forbandede, thi jeg var sulten, og I gave mig ikke at spise, jeg var tørstig, og I gave mig ikke at drikke« o. s. v.

Det er altsaa de gode Gjerninger, som frelse; det er de onde Gjerninger, som fordømme. De, som *have gjort Godt*, siger den h. Johannes, skulle opstaa til Livet, men de, som have gjort Ondt, til Dommen.

Den h. Apostel Jakobus, der i Følge den h. Augustins Vidnesbyrd skrev mod Kjættene, som allerede den Gang paastode, at man kunde frelses ved Troen uden Gjerninger, Jakobus, siger jeg, hævder med de utvetydigste og kraftigste Udtryk Nødvendigheden af de gode Gjerninger: »Hvad gavner det, mine Brødre, om Nogen siger, at han har Troen, men ikke har Gjerningerne? Kan vel Troen gjøre ham salig?« (Jac. II, 14). »Blev ikke Vor Fader Abraham retfærdiggjort af Gjerninger, da han ofrede sin Søn Isaac paa Alteret?« (Jac. II, 21). »See I, at Menesket bliver retfærdiggjort af Gjerninger, og ikke af Troen alene?« (Jac. II, 24). Saaledes kunde jeg blive ved med en Uendelighed af Citater; men jeg har, allerede mer end tilstrækkeligt mener jeg, vist Eder, at Reformationslæren om Retfærdiggjørelse og Frelse uden Gjerninger absolut strider mod Skriften.

Den strider ogsaa mod den kristne Oldtids Lære og kjendtes ikke af Kirken.

Den eneste Kirkefader, hvis Vidnesbyrd man, øjensynlig uden Grund, søger at paaberaabe sig til Gunst for det protestantiske Dogme om Retfærdiggjørelsen, er den h. Augustin. I den augsburgske Trosbekjendelse paastaar Melancton, at den h. Augustin fremsætter Læren om Retfærdiggjørelse ved Troen og ikke ved Gjerninger. Men samme Melancton var sig Usandheden heraf saa vel bevidst, at han i et Brev til Würtembergs Reformator, Joh. Brenz, erklærer kun at have paaberaabt sig Augustins Vidnesbyrd paa Grund

af den gængse Overbevisning om, at denne Kirkefaders Lære stemmede med Lutheranernes, men at Augustin i Virkeligheden ikke udtrykker sig klart om Troens Retfærdighed, og endog paastaar, at vi blive retfærdige for Gud gennem Opfyldelse af Loven. Ogsaa Calvin har erkjendt, at man i Fædrenes Overlevering ikke finder noget, der taler for den nye Lære om Retfærdiggjørelsen. Hvad Luther selv angaar, har han mere end een Gang erkjendt, hvor forskjellig hans Lære var fra den gamle Kirkes. Han gaar endogsaa saa vidt, at han siger, at Apostlene have været de eneste, der saa klart i dette Spørgsmaal, at Kirken straks efter deres Død er falden i Vildfarelse heri, og at det er ham, Luther, der har fundet den sande Lære igjen og atter har bragt den for Lyset. Han har derfor ikke andet end Ringeagt tilovers for Kirkefædrene, hine ærværdige Skribenter af den gamle Kirkes Lære. Hos Augustin, siger han, finder man kun lidt om Troen, hos Hieronymus intet. Ingen af de gamle Kirkefædre er paa-lidelig, ingen lærer den rene Lære. Ofte forherlige de Dyderne og de gode Gjerninger, kun sjældent Troen (Fortolkning af Johannes Brev, offentliggjort 1708, Edit. Walch IX. 1054. XXII. 2070).

I Følge Reformatorenes egne Tilstaaelser har deres Lære altsaa hele den kristne Oldtid imod sig. Det er en Lære, der er ganske ny, uden Rod i Fortiden, en Lære der hel og holden er udsprunget af Luthers Hjerne, ligesom Minerva sprang fuldtrøstet ud af Jupiters Hoved.

Det er imidlertid ikke blot Skriften og hele den kristelige Overlevering, men ogsaa *Moralen*, der fordømmer Læren om Tro uden Gjerninger som Middel til Retfærdiggjørelse og Frelse.

Jeg spørger enhver ret tænkende Sjæl, er den ikke oprørende ved sin Umoralitet denne Lære, i Følge hvilken der ikke skulde gives anden Synd, ikke anden

Grund til Fordømmelse, end den ikke at tro paa sin egen Retfærdiggjørelse? Se hvor rig den Kristne er, siger Luther (de captivit. Babyl. tom. II pag. 284); han kan ikke blive fordømt, selv om han vilde, naar han blot ikke vægrer sig ved at tro; thi Vantro er den eneste Synd, der kan fortabe ham. Er en saadan Leveregele som den, Luther her giver, ikke Toppunktet af Umoralitet? Synd dristig, synd stærkt, Gud frelser ikke dem, der synde halvt (opp. Witten. t. VI. 160). Melancthon siger: Hvad du end gjør selv da, naar Du aabenbart synder, luk Øjnene for Dine Handlinger for at tænke over Guds Forjættelser, og tro med Tillid paa, at Du ikke mere har en Dommer i Himlen, men en god Fader, der nærer den ømmeste Kjærlighed til Dig (Loc. theol. p, 92); det vil altsaa sige: Hengiv dig til alskens Udskejelser, begaa Blodskam, Ægteskabsbrud, Tyveri, vær Drukkenbolt, Aagerkarl, Morder, Gud elsker Dig lige saa højt, som om Du var ren og hellig, han ser kjærligt smilende paa, at Du begaar det Onde, Uskyldens Krone venter dig i Himlen. Se det er det, der med saa stor Bram er blevet udskreget som *kristelig Frihed*, og som i Virkeligheden ikke er andet end Frihed til at gjøre det Onde, Frihed til at synde, Frihed til tøjlesløst at give sine Lidenskaber frit Løb.

Følgerne af den nye Lære i religiøs og moralsk Henseende udebleve da heller ikke. For at I ikke skulle kunne beskylde mig for Ensidighed og Overdrivelser, skal jeg anføre, hvad Luther selv skrev, da han, forfærdet og modløs over det nye Evangeliums uventede Frugter, saa al den Forfaldenhed, Fordærvelse og Demoralisation, der over alt fulgte ovenpaa Forkyndelsen af hans Lære. Der gives ikke een af vore Evangeliske, der ikke nu er syv Gange værre, end førend han tilhørte os, i at stjæle, lyve, bedrage, fylde sig, beruse sig, hengive sig til Laster, akkurat

som om han ikke havde faaet det hellige Ord (Ausleg. des V. Buches Mos., Edit. Walch. III 2727). Det er bedrøveligt, at der blandt os forekommer saa mange Forargelser og saa liden sand Forbedring. Af denne sørgelige Kjendsgjerning tage de Verdenskløge Anledning til at indvende mod vort Evangelium, at, hvis det virkelig var en hellig og helliggjørende Lære, saa vilde det ikke gjøre Folk værre i Stedet for at gjøre dem bedre (Hauspostill. Walch. XIII 2550). Vi erfare desværre hver Dag, at de Mennesker, der leve under vort Evangelium, ere mere hadefulde, mere vredladne, mere begjærlige, mere gjerrige, end de nogensinde have været under Papismen (Wider d. Turken, Walch XX 2722). Saa forknyt er Luther over Resultaterne af sin Lære, at han udbryder: Jeg vil tilstaa, at, dersom Gud ikke havde holdt Fremtiden skjult for mig, og jeg havde kunnet forudse al denne Forargelse, saa havde jeg sikkert aldrig vovet at udbrede min Lære (Ausleg. der Profeten, Walch. VI 620). Jeg har ofte tænkt paa ikke mere at give mig af med Evangeliet, eftersom det hidtil kun har tjent til at gjøre Folk stadig haardere, underfundigere og ondere (Ausleg. des Ev. Joh., Walch. VII 2467). Hvem af os havde givet sig til at prædike, dersom vi havde forudset, at det vilde føre til saa megen Elendighed, Splid, Forargelse, Ugudelighed, Utak og Ondskab? Nu da vi have begyndt, maa vi finde os i Følgerne (Loc. cit. VIII 564). Sandhedens Magt aftvinger Luther følgende Bekjendelse af den gamle Kirkes Overlegenhed i Iver og Moral: Hør Papisternes Prædikener, læs deres Værker, og Du vil se, at den eneste Grund, med hvilken de bekjæmpe os, bestaar i, at der ikke er kommet noget godt ud af vor Lære. Og i Virkeligheden, næppe havde vi begyndt at prædike, før der i hele Landet opstod en forfærdelig Omvæltning, Udsondringer og Sekter i Kirken, og overalt en fuldstændig Kuldkastning af al Retskaf-

fenhed, Moral og god Orden; Enhver tænker nu kun paa at leve uafhængig og rette sit Levnet efter sine Luner og Tilbøjeligheder, som om Evangeliets Herredømme medførte Ophævelsen af al Lov, al Ret, al Tugt. Tøjlesløshed og alle Slags Laster og Skjændigheder ere hos alle Stænder drevne langt videre, end de nogensinde have været det under Papismen (Ausleg. des 2. Psalm., Walch. V 114). Luther beklager den Ligegyldighed og Foragt, man viser mod de gode Gjæringer, siden han har begyndt at prædike sin Lære, og sammenligner denne Kulde med den varme Iver, man havde, da man var Katholik: Under Papismen øvede man med Glæde, med Iver og ofte med store Omkostninger talrige saadanne unyttige Gjæringer. I vor Kirke derimod . . . en Blødgøthed, en Lathed til at gjøre godt, som overgaar al Beskrivelse (Erkl. d. Brief. an d. Galat., Walch. XIII 2689). Efter at man har ladet dem høre Ordet »Frihed«, tale de ikke om andet, som oftest for at unddrage sig Opfyldelsen af en hver som helst Pligt (Loc. cit. p. 2683). Hvis vi vare lige saa ivrige i vore Gjæringer, som Munkene ere det i deres, vilde vi alle være Helgener. Desværre er det ikke saa; vi ere dovne og ligegyldige . . . (Ausleg. d. Evang. Matth., Walch. VII 956). Man var under Pavedømmet besjælet af en saa fyrig Iver for at bygge nye Kirker og uddele Almisser, og nu . . . viser man sig saa kold og ligegyldig! Jeg kan ikke komme mig af Forbavselse herover (Ausleg. d. Proph., Walch. VI 1211). Da han ikke ved, hvad han skal gribe til for at standse denne Fordærvsens Strøm, kommer Luther endog til i Modsetning til sine egne Principer at forlange Banlysning gjenindført: Der trængtes virkelig haardt til Banlysning for at gjøre Ende paa den stadig tiltagende Tøjlesløshed (Tischreden, Walch. XXII 970). Vi maa absolut gjenindføre Banlysning i Kirken, naar der skal

sættes en Stopper for Menneskets Fordærvelse og Ondskab (Loc. cit. 963). Luther beklager sig over at visse Laster gribe stærkt om sig, som Gjerrighed, Begjærlighed, Usædelighed, Drukkenskab, og at disse vare meget mindre hyppige før Reformationen. For de Fleste er Kvintessensen af det hellige Ord dette: Kristus förkynder os i sit Evangelium Frihed; lad os da æde og drikke og blæse Arbejdet et Stykke. Og herefter give de sig da kun af med at skrabe sammen, hvad de kunne, og saa meget de kunne, med det eneste Formaal for Øje at fylde Vommen (Ausleg. d. Evang. Joh., Walch. VII 1898). Man er naaet saa vidt, at de groveste Laster, Drukkenskab og Usædelighed ikke mere regnes for vanærende, men for Tegn paa Munterhed og Lune. Blandt de Laster, der nu regnes for Dyder, er den nutildags saa gængse Gjerrighed. Under Pavedømmet vare Folk i det mindste velgjørende og skulde ikke tages ved Øret for at give noget. Nu under Evangeliet giver man intet, men tager endog fra hinanden. Jo mere Evangeliet prædiktes . . ., desto mere synke Menneskene ned i Gjerrighed og Hovmod (Hauspostil., Walch. XIII 1572. 1584). De ere nu gjerrigere, tugtløse og mere fordærvede . . . end de nogensinde have været under Papismen (Ausleg. d. Ev. Joh., Walch. VII 2527). Luther klager endvidere over de efter de nye Principer opdragede unge Menneskers Insubordination og løse Sæder. Ogsaa unge Mennesker ere angrebne af Sygen; selv de fineste og mest lovende ødelægge sig i en tidlig Alder, førend de ere blevne fuldt voxne (Kirchenpostill, Walch. XII 789). Fra alle Sider hører man høje Veklager over Ungdommens Ulydighed, Hovmod og Skamløshed i alle Samfundsklasser (loc. cit. 895). Hvor mange unge Mennesker gives der endnu, som ere føjelige endog mod deres Forældre? De vide intet om Guds Ord, om Daaben, om den h. Nadver, og leve som Dyr

efter deres Lyster og simple Begjæringer (Luthers noch ungedruckte Predigten, ed. Bruns p. 44). Hvad der endelig sætter Kronen paa det hele, er, at Luther nødes til at anklage sig selv og tilstaa, at han er mindre dydig og nidkjær, end han var som Katholik. For mit Vedkommende tilstaaer jeg, at det skorter mig paa den faste Vilje, paa den Nidkjærhed, som jeg nu burde have i højere Grad end tidligere, og at jeg er langt ladere og blødagtigere, end jeg var under Pavedømmet (Edit. Jena 1578 VI 60).

Se det er de Skildringer, Luther selv med slaaende Rigtighed giver af den nye Læres beklagelige Følger. Sandelig, det havde ikke været Umagen værdt at haane den katholske Kirke, at fornægte den, at sønderrive den ved Frafald, at skille sig fra den paa Grund af nogle Misbrug, naar man saa dog strax sank ned i Fordærvelse, i et religiøst og sædeligt Forfald, der var ganske anderledes dybt end det, man foreholdt Romerkirken. Træet kjender man paa dets Frugter, siger Vorherre. Ere Frugterne daarlige, saa er det, fordi Træet, der har frembragt dem, Reformationens Træ, er daarligt.

For Fuldstændigheds Skyld maa jeg tilføje, at dette Dogme om Retfærdiggjørelse ved Troen alene og om tilregnet Retfærdighed mere og mere opgives af den protestantiske Theologi og Videnskab. Jeg mener her den tyske protestantiske Videnskab; thi det er jo bekjendt nok, at protestantisk theologisk Videnskab kun findes i Tyskland. Det er en ubestridelig Kjendsgjering, at de mest fremragende moderne lutherske Theologer fornægte Luthers Lære og Trosbekjendelserne i dette Punkt om Retfærdiggjørelsen og den tilregnede Retfærdighed. Man har derfor nu følgende lærerige Syn: Paa den ene Side Luther, Melanchton, Kalvin, deres Disciple og alle det 16. og 17. Aarhundredes protestantiske Theologer, som paastaa, at de have fun-

det Læren om Retfærdiggjørelse ved Tilregnelser *tydelig fremsat* i Biblen — paa den anden Side den moderne protestantiske Theologi i sine mest fremragende Repræsentanter og dygtigste Exegeter, som forkaster Reformatorernes Lære som falsk og uholdbar, erklærer ikke at kunne finde denne Lære i Skriften, og indrømmer, at de Steder, til hvilke man har villet støtte denne Lære, ere blevne galt fortolkede.

Og saaledes se vi da det Grunddogme, hvorpaa hele Protestantismens Lærebygning hviler, undermineret, ikke af Katholikerne, men af den protestantiske Videnskab. Men naar Reformationens Fundament vakler, saa styrter hele Reformationen sammen. Naar Moderlæren baade af Modstandere og egne Børn erklæres for falsk, saa ere ogsaa de andre Lærdomme, den har avlet, falske. Naar endelig det, der indenfor Protestantismen gjaldt for sandt i det 16. Aarhundrede, i det 19. Aarhundrede gjælder for falsk, saa kan Protestantismen ikke være Sandheden; thi Sandheden forandrer sig ikke, den skifter ikke fra et Aarhundrede til et andet, den er altid ens til alle Tider og i alle Lande.

Jeg har nu fuldent, hvad jeg havde foresat mig. Jeg har vist Eder, at dette Dogme om Retfærdiggjørelsen, der, som en protestantisk Theolog har sagt, er Reformationens Kjærnepunkt, dens skjønneste Perle, dens egentlige Væsen — dette Dogme, af hvilket man i Følge de schmalkaldiske Artikler ikke kunde opgive eller fraskjære en Tøddel, om saa Himmel og Jord skulde falde sammen — jeg har, siger jeg, vist Eder, at dette Dogme absolut strider mod Biblen, mod den kristne Oldtid, mod Fornuften, mod Moralens Love, og at det derhos er blevet forladt og forkastet som falsk af vor Tids ypperste protestantiske Theologi. Jeg overlader nu til Eders sunde Sands og til Eders Samvittighed at drage Slutningen.

Paaskesalme.

—o—

Vor Frelser blev i Graven lagt,
— vent, Helved, med din Latter! —
til Dødens Skræk i Straalepragt
af Grav han opstod atter.

De satte Segl, de satte Vagt,
de satte Vidner til hans Magt,
at Død og Vagt og Klippe
maa deres Offer slippe.

Giv Agt, giv Agt, du stærke Vagt,
se Østens Skyer gløde.

Nu gryr den Dag, da han har sagt,
han opstaar fra de døde.

Men Stenen over Graven laa,
og Jesus Kristus stod derpaa,
som Dødens Førstegrøde
opstanden fra de døde.

Vi vidste det! vi vidste jo,
hans Ord kan intet rygge.
Han er Guds Søn, det er vor Tro,
den Grund, hvorpaa vi bygge!
Selv Døden er hans Undersaat;
ud af dens Land han Sti har traadt.
Naar hans Basuner gjalde
Da følge vi ham alle!

J. F.

Katholicismen i England.

—o—

Det vil ikke være af Vejen netop nu at kaste et
Blik paa Kirkens Fremgang i England. For en halv-
treds Aar tilbage hørte Konversioner der til Sjælden-

heder. Da begyndte Oxforder Bevægelsen og som Folge af den skete fremragende Konversioner. *Newmans* Konversion i Aaret 1845 gav Højkirken et smerteligt Slag, som den endnu ikke har forvundet. »Ikke af Utilfredshed eller Utaalmodighed gjorde Newman dette Skridt, men fordi han var kommen til den Overbevisning, at *Romerkirken* er den katholske Kirke, og den anglikanske Kirke paa ingen Maade en Del af den katholske Kirke og det af den Grund, fordi den ikke staar i Samfund med hin.« Næppe var der gaaet en Maaned, inden *P. W. Fabers* Konversion paafulgte. Det var den 18 Nov. 1845, at *P. W. Faber* i sin Sognekirke i Elton for sidste Gang holdt højtidelig Gudstjeneste med Prædiken. Om Eftermiddagen havde han nær ved Kirken spillet Cricket med sine Sogneborn, for desto lettere og talrigere at vinde dem til Kirkebesøg. I denne mindeværdige Aftenprædiken erklærede han til største Forbauselse for sine Tilhørere, som holdt overmaade af ham, »de Lærdomme, han hidtil havde forelagt for dem, vare fuldstændig sande, men ikke anglikanske; han maatte derfor forlade sine Sogneborn og træde ind i den Kirke, hvis Lære han holdt for den sande.« Hans Tilhørere bestormede ham med Bønner om dog at ville blive hos dem; han maatte gjærne prædike, hvad han vilde, kun ikke forlade dem. Men *P. W. Faber* havde taget sin Beslutning og fulgte Naadens Kaldelse. I de nærmest paafølgende Dage optog Biskop *Warring* af Northampton ham i den katholske Kirke. Han er Grundlæggeren af London-Oratoriet og almindelig kjendt som aandrig Forfatter.

Sex Aar senere, i April 1851, kom Efterretningen om *Mannings* Konversion, som i hele England fremkaldte en mægtig Bevægelse. Manning havde, opfyldt som han var af den reneste Iver for Sjælenes Frelse, gjort et Forsøg paa ved katholske Principer og Øvelser at give Anglikanismen nyt Liv. Hvo som kjendte

hans ædle Stræben, nærrede det tillidsfulde Haab, at det maatte lykkes Newman at blive en ny Frants Xaver for England. Flere af hans Venner fulgte ham snart, iblandt andre navnkundige Mænd, *Hope-Scott*. Ved Efterretningen om disse Konversioner udbrod *Gladstone* i de Ord: »Det er, som om jeg havde mistet begge mine Øjne.« Aar for Aar skete nye Konversioner. Biskopper som Msgr. *Coffin* af Southwark, Msgr. *Patterson* af Angola, Msgr. *Wilkinson* af Hexham, Msgr. *Porter*. S. I., af Bombay, Lærde og Prædikanter som f. Ex. Redemptoristpater *Bridgett* og Jesuiten *Coleridge* ere Konvertiter

Betragter man Sagen fra den jordiske Interesses Standpunkt, bød Tilbagegangen til den katholske Kirke sandelig meget lidt Tillokkende for en anglikansk Sognepræst. Han maatte give Afkald paa et højt anset og vellønnet Embede og paa et mageligt Liv og desforuden paa Udsigten til med Tiden at blive Medlem af Overhuset. Var han gift, kom endnu andre Forhold med i Betragtning. En Præst f. E. saa sig nødsaget til at ty til et »Workhouse«. Mange maatte ved haardt Arbejde søge at tjene deres Brød. En blev Professor, en anden Billedhugger, en tredie Advokat, en fjerde Archivar, en femte Publicist o. s. v. Andre toge Ansættelse som Lærere eller som Konsuler i engelske Kolonier. Atter Andre holdt sig til Landbrug eller Gartneriet. Men ikke faa kunde ikke finde nogen Erhvervs kilde og nødtes til under yderst tarvelige Kaar at tilbringe Resten af deres Liv. I England er der ligesaa lidt som andetsteds materiel Vinding at opnaa ved at blive Katholik.

Der er neppe mere nogen fremragende engelsk Familie, som ikke tæller katholske Medlemmer. Tager vi f. Ex. den berømte Admiral *Nelsons* Familie, ville vi finde, at tre af den nuværende Earl of *Nelsons* Sonner ere Konvertiter. En Niece af Digteren *Byron* er vendt

tilbage til Katholicismen. Alle *Walter Scotts* Efterkommere ere Katholiker, ligeledes Datteren af *Owen*, Bibelselskabets Stifter. Søsteren til »the great old man,« *Ms. Gladstone* er Katholik; den anglikanske Biskop *Brombys* eneste Søn og den store Statsmands *Robert Peels* Niece ligeledes. Saa godt som samtlige anglikanske Biskopper have i deres nærmeste Slægter Konvertiter. Mangen en anglikansk Gejstlig ledsager Søndag Formiddag sin Hustru og sine Børn, som ere blevne Katholiker, til den katholske Kirkes Dør og gaar saa selv til sin Kirke for der at bestige Prædikestolen.

Der hører sandelig et ikke ringe Mod til, under meget mørke Udsigter for Fremtiden for Troens Skyld at give Afkald paa et indbringende Embede. Og dog have i de sidst henrundne halvtreds Aar efter Biskoppen af Salfords Dr. *Vaughans* Opgivelser over 550 anglikanske Gejstlige højmodigt bragt dette betydelige Offer.

I Aaret 1888 offentliggjordes en Fortegnelse af højerestaaende Konvertiter. Der fandtes paa den Navnene af 33 Medlemmer af Overhuset og 82 Medlemmer af Underhuset. Over Tusind adelige Navne og 145 højere Officerer, deriblandt en Feldtmarechal og 6 Generaller. Blandt 29 konverterede Marineofficerer findes 7 Admiraler. Desuden 48 Læger, 250 Advokater o. s. v.

I Følge statistiske Indberetninger ere i de tre sidste Aar i Englands femten Diøceser aarligt 700—1000 højtstaaende Medlemmer af den anglikanske Kirke vendte tilbage til den katholske Kirke.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. *Pater Lange* har i »Nationaltidende« for 7. ds. offentliggjort en afsluttende Artikel til Hr. Pastor Schat Petersen; den lyder i Oversættelse i Følge »Dagens Nyheder« saaledes:

»Den Tone, der gaar igjennem Deres Svar til mig bliver stadig mindre og mindre behagelig, og da jeg hverken kan eller vil føre samme Sprog, føler jeg mig beføjet til at slutte denne Polemik.

Men denne Grund er ikke den eneste, der findes ogsaa en anden. Sagen er nemlig den, at Publikum ikke længere nærer Interesse for denne Kontrovers, og hvad mere er, man finder den ligefrem kjedelig. Men Skylden er Deres Hr. Professor. De har ved smagløse Epigrammer givet den religiøse Polemik Karakter af et personligt Angreb og i Stedet for at uddebattere et Spørgsmaal ad Gangen har De indladt Dem paa en hel Mængde uden at klare et eneste. De har endvidere trættet Læserne ved stadig at bevæge Dem i et og samme Kredsløb særlig som Tilfældet har været med Spørgsmaalet om den »frie Forskning«. Naar de følte Dem svag i en eller anden af Deres Bevisgrunde, søgte De at dække denne Svaghed ved at anvende en vis Utydelighed i Stilen, idet De ledede Diskussionen ind paa et Terræn, hvor den kom til at dreje sig om Theologiens mest subtile Spørgsmaal. Og Publikum, der efterhaanden blev led og kjed heraf, vendte tilsidst det døve Øre til. Under disse Forhold har jeg indset, at det Maal, jeg havde sat mig, ikke kan naaes. Til Bedste for dem der søgte Klarhed i det store religiøse Spørgsmaal, havde jeg ønsket at drøfte dette ved en Diskussion, men som Følge af den Karakter, som Polemiken har antaget, anser jeg en Fortsættelse som værende til ingen som helst Nytte. Den vilde kun være et Tidsspilde, og jeg foretrækker derfor at hellige mine Kræfter og min Tid til Fordel for de Mange, der komme og søge Oplysning hos mig, og hvis Antal forøges med hver Dag. Desværre har det meget Extraarbejde ikke tilladt mig hidtil at være til Tjeneste, saaledes som jeg havde haabet og ønsket det.

Altsaa af disse og ovenanførte Grunde trækker jeg mig ud af Kampen, men som jeg tror — med Ære. —

Meget mulig vil Deres lille Kreds ikke være af samme Mening, men har den nogen Betydning lige over for den store offentlige Mening? Dog, — idet jeg siger Dem Farvel — beder jeg Dem Hr. Professor,

om Tilladelse til at give Dem et godt Raad. Og det er dette. Hvis De i Fremtiden skulde indlade Dem i nogen Polemik, vilde De sikkert staa Dem ved at iagttage de Regler, som udsøgt Høflighed og god Tone fordrer, De vil i saa Fald allerede have foretaget det første Skridt til den eftertragtede Succes. Heller ikke er jeg i Tvivl om, at De vil søge en tarvelig Tilfredsstillelse i at ville have det sidste Ord og — De vil i saa Fald svare mig. Mulig vil De endog nedværdige Dem til Fornærmelser — ja, De er jo allerede paa Vej til det — men nu vel, selv i det Tilfælde bevarer jeg min Tavshed, og den vil sikkert være meget mere talende end det mest aandrige Gjensvar.

Nu vil jeg slutte med en Bemærkning angaaende Citaterne af Vinet. Jeg har allerede sagt Dem min Mening om Deres Inkonsekvens i denne Sag, men Deres dannede Læsere vil jeg oplyse om, at De er kommen til Kort med Deres Argumenter, naar De har maattet anvende flere Spalter paa at bevise Publikum, om at jeg har taget Fejl af Nummeret paa et Bind og en Side i samme.

Naar De føler Dem slaaet til Jorden i Doktrinerne, søger De at hage Dem fast ved ubetydelige Detajler, ligesom En, der er ved at drukne, hager sig fast ved den første den bedste Planke, han kan faa fat paa. Hold nu fast, Hr. Professor, men — hold rigtig fast. Planken vil rigtignok ikke forhindre Dem fra at forsvinde i Dybet, men Publikum ser Dem gaa til Bunds.

Hermed beder jeg — idet jeg slutter — den ærede Redaktion af »National-Tidende« modtage min forbindtligste Tak for al udvist Imødekommenhed.

H. Lange, Dominikaner.

Kjøbenhavn. *De aandelige Øvelser*, som Rosenkransbroderskabets Medlemmer afholdt i Passions-Ugen under Kapellan *Johansens* Ledelse, havde samlet saa mange Medlemmer, baade Mænd og Kvinder, som Sct. Josefssøstrenes Kapel paa Toldbodvejen var i Stand til at rumme. Tilstømningen var endnu større end de foregaaende Aar, og Mange maatte lade sig noje med at staa eller knæle paa Gulvet. Iveren svækkedes dog ingenlunde derfor, og med hver Aften voksede de Besøgendes Antal, i hvilket alle Stænder vare repræsen-

terede. Paa Palmesøndagene modtog en stor Del af Broderskabets Medlemmer deres hellige *Paaskekommunion* i Sognekirken under den h. Messe Kl. 8, ved hvilken Lejlighed c. 100 Kommunioner bleve uddelte af den højærværdigste Biskop, som frembar det h. Messeoffer. Om Aftenen afsluttedes de aandelige Øvelser med Prædiken og en højtidelig Andagt, der var talrig besøgt baade af Katholiker og Anderledestroende. Det synes overhovedet, som om vore protestantiske Medkristne mere og mere give Afkald paa deres Fordomme og føle sig tiltrukne af den katholske Gudstjeneste; derom vidne de talrige Protestanter, som have overværet baade Højmassen og Aftenandagterne i Sct. Ansgars Kirke i den henrundne Vinter, for ikke at tale om de Mange, som hver Gang have overværet Pater Lange's franske Foredrag i Lobet af Fastetiden. Maatte det Haab, som udtaltes ved Slutningen af de aandelige Øvelser, at ret mange vildfarende Sjæle maatte blive førte tilbage til Kristi hellige Kirke, stedse mere og mere blive til Virkelighed, og Frelserens Bøn gaa i Opfyldelse ogsaa for vort Fædrelands Vedkommende, den nemlig, at der maa blive »een Hjord og een Hyrde«.

— *Elisabethforeningens Bazar*, som afholdtes Palmesøndag og Mandag, var godt besøgt, og Størstedelen af de skjænkede Gaver bleve solgte. Netto-Indtægten udgjorde 741 Kr. 30 Ø. (223 Kr. mere end ifjor), af hvilke Tombolaen indbragte 40 Kr. 90 Ø. Mange smukke Gjenstande vare skjænkede til Bazaren, blandt hvilke et Sengetæppe, som blev bortloddet og indbragte 52 Kroner (ved Lodtrækningen blev det vundet paa Nr. 96), ligesom ogsaa flere større Pengegaver vare indsendte til Bazaren. Af Elisabethforeningens Bestyrelse ere vi blevne anmodede om her i Bladet at bringe baadø Giverne og Kjøberne »en hjertelig Tak« for det smukke Resultat.

Rusland. Den 28. Marts modtog den nye katholske Ærkebiskop *Koslowski* af Mobilew (St. Petersborg) Palliet. Derefter modtog hidtilværende Rektor af det »kejsersk romersk-katholske Akademi« i St. Petersborg Msgr. *Johannes Symon* Bispevielsen, for at han som Hjælpebiskop kan være den gamle Ærkebiskop behjælpelig i Administrationen af det store Bispedømme. Msgr. Symon er en lærd Mand, som er født i Wolhynien, og en Gejstlig, som udmærker sig ved et ægte

kirkeligt Sindelag og en mønsterværdig Livsvandel. De langvarige Underhandlinger mellem Vatikanet og Regeringen i St. Petersborg angaaende de forskjellige vakante Bispesæder i Rusland synes nu at nærme sig deres Afslutning, idet flere andre katholske Biskopper ere blevne udnævnte for de russiske Bispesæder. Den katholske Befolkning i Czarens Rige beløber sig til flere Millioner og er fordelt over 12 Bispedømmer, af hvilke 7 ligge i Polen og 5 i forskjellige Dele af Riget. Warschau og Mobilew ere Ærkebispesæder; Ærkebiskoppen af Mobilew fører tillige Ærestitlen af »Metropolit for den romersk-katholske Kirke i Riget«. Han opholder sig i St. Petersborg. De 12 Bispedømmer tælle ialt 2700 katholske Sogne. Ethvert Bispedømme har et Seminar, og desuden findes der i St. Petersborg et saakaldet »Akademi for katholsk Theologi«.

London. Dr. *Vaughan*, Biskop af Salford, er af Propaganda-Kongregationen valgt til at blive Kardinal *Mannings* Efterfølger som Ærkebiskop af Westminster.

Vestindien. Paa de tre vestindiske Øer, som tilhøre Danmark, var der ifølge sidste Folketælling 33,700 Indvaanere, hvoraf 17,000 ere Katholiker.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 17. April. Herrens Opstandelse. 1. Paaskedag. Kl. 6 Morgen: Korsets højtidelige Optagelse, derefter Levitmesse. Kl. 8 stille Messe. Kl. 10 anden Levitmesse med Prædiken. Kl. 3 fransk Foredrag. Kl. 6 Festandagt med Prædiken. —

Mandag den 18. April, 2den Paaskedag. *) (Gudstjenesten som paa almindelige Søndage). — **19. Ti.** 3die Paaskedag. — **20. O., 21. To., 22. F., 23. L.** Oktavdage.

Søndag den 24. April. Hvide Søndag. Den højtidelige Messe, under hvilken Neokommunikanterne fornye Daabspagten og modtage deres første hellige Kommunion, begynder allerede Kl. 9. — Kl. 7 og 11 stille h. Messe. — Kl. 5 Efterm. Festandagt med Prædiken og „Te Deum.“

*) **NB.** De Troende mindes om, at de paabudte **Fastealmiser** maa være nedlagte i de dertil opstillede Bøsser inden anden Paaskedag inkl.

Bekjendtgjørelse. Paa den højhellige Paaskedag vil der i Sognekirken ligesom ifjor under begge Højmesserne Kl. 6 og 10 blive foranstaltet en offentlig Indsamling i Stedet for den sædvanlige Kollekt, til Bestridelse af Kirkens stadigt stigende Udgifter.
Kirkeforstanderskabet.

Jesu Hjertes Kapel. Paaske-Søndag Kl. 9 $\frac{1}{2}$ Levitmesse og Prædiken; Kl. 6 om Aftenen Festandagt. — **Anden Paaske-**dag Kl. 9 $\frac{1}{2}$ Højmesse med Prædiken; Kl. 6 Aften Festandagt.

Rev. D. D. Missionarii, qui sacra olea Hafnia accipere optant, eorum vascula vacua et nitida huc mittant oportet ante Dominicam in Albis.

Hafniac, 6. Aprilis 1892.

Secretarius Vicariatus.

Bekjendtgjørelse. Paa Grund af de ved Lov af 9. April 1891 paabudte Indberetninger gjøres Forældre, der ikke ere viede i Sct. Ansgars Kirke, opmærksomme paa, at de ved Fødselsanmeldelser tillige maa medbringe og forevise **Vielsesattest.**

J. Braun, Sognepræst.

v. Hurks Legat. En Portion af dette Legat er atter bleven disponibel. De Trængende i Menigheden, der ønske at komme i Betragtning, ville indgive deres skriftlige Ansøgning senest inden den 1. Maj til Kirkeforstanderskabet.

J. Braun, Sognepræst.

Plads søges. En ung Pige, som i to Aar har passet en ældre svagelig Dame, søger paa Grund af Dødsfald en lignende Plads eller i Mangel heraf Plads hos et mindre Herskab til første Maj. Man bedes henvende sig hos Fru Osterhammel, Nørrefarimagsgade 53. 2.

Elisabethforeningens Bazar. Sengetæppet blev vundet paa Nr. 96.

E. Qujatel,
Sygeplejerske,
Frydendalsvej Nr. 18. 2.

Plads søges. En ung Pige med gode Skolekundskaber ønsker at undervise mindre Børn i deres Hjem og er villig til ogsaa at spadsere med dem. Redaktionen anviser.

Plads søges. En stærk og velvoksen Dreng søger en Eftermiddagsplads paa et Værksted eller i en Forretning. Redaktionen anviser.

Barnepige. For en tro og paalidelig ung Pige, fra et ordentligt Hjem og som holder af Børn, er Plads ledig. Redaktionen anviser. Helst inden Tirsdag

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 17.

Søndagen den 24. April

1892.

Indhold: Pater H. Lange's 8de Foredrag. Myndighed i religiøse Anliggender. Pastor J. Lund i Fruering. Bekjendtgj.

Pater H. Lange's 8de Foredrag.

(Oversat af C. F. P.)

—o—

Et Afladsbrev for 72 Øre.

Omendskjønt der andetsteds er blevet givet et klart og afgjørende Svar paa en i en herværende Avis fremkommen Artikel »Et Afladsbrev«, vil det dog ikke være unyttigt for Eders yderligere Belæring her at komme tilbage til den. Jeg har saa meget mere Ret dertil, som Artiklens Forfatter har bragt mit Navn i Forbindelse med Sagen og formener gjennem det citerede Afladsbrev at kunne bevise, at Kirken sælger Syndsforladelse, og at Aflad aldeles ikke er det, jeg har givet det ud for at være.

Man havde, se I nok, bemærket, at mine Foredrag havde oplyst Eder om Afladens sande Væsen; I havde indset, at Aflad var en kristelig lovlig og rimelig Institution; en Fordom mod den katholske Kirke

var bleven hævet. Det passede nu ikke i deres Kram, som holde mere af Mørke end af Lys. Nu har denne Pater, sagde de til sig selv, allerede gjort det af med adskillige Fordomme blot ved at vise den katholske Lære, som den er. Bliver det saaledes ved, blive de Fordomme, som vi saa omhyggelig søge at nære, en efter en kuldkastede, saa ender det med, at Folk forlade os og vende tilbage til den gamle Tro, til deres Forfædres Tro, Katholicismen. Det maa forhindres. Med Grunde formaa vi ikke at gjendrive Pateren; vi maa se at forplumre Sagen ved at vække ubestemte Tvivl, ved at gjenoplive hendøde Fordomme. Og fremtrent da denne unge Haandværkssvend, som ejer et Afladsbrev, han har kjøbt i Rom til sig og Sine for den fabelagtige Sum: 72 Øre!

Han har kjøbt dette Dokument, siger man, men af hvem? Hvem har han givet de 72 Øre til? Til Paven selv? Har Paven strakt Haanden ud for at modtage de 72 Øre? Det vover Forfatteren til Artiklen ikke at sige; han ved, han vilde blive leet ud. Er det den Prælat, hvis Underskrift man udtrykkelig fremhæver er ulæselig, saa at Nysgjerrige ikke kunne komme i den Fristelse at spørge ham selv om Sammenhængen, er det denne Prælat, der har modtaget de 72 Øre? Det er en Hemmelighed! Man faar at vide, at en ung Haandværker har kjøbt et Afladsbrev for 72 Øre, men hvem han har betalt dem til, kan man ikke faa at vide.

Lige saa gaadefuldt ser det ud, at Afladsbrevet kun skulde have kostet 72 Øre, i Sandhed en utrolig Spotpris. Tænk, hvor mange Afladsbreve à 72 Øre der maatte sælges for at faa noget klækkeligt i Kassen! Enhver af Eder vilde nok betakke sig for en saa lidet indbringende Handel. Det maatte i alt Fald være daarligere Forretningsfolk disse gode Kardinaler. Gav man sig endelig af med at sælge Aflad, maatte man da holde den i Pris. Vore Modstandere skulde derfor, nu da de dog en-

gang vare i Lag med at bagvaske os, hellere have sagt at Afladsbrevet havde kostet 72 Kroner. Det havde dog været noget, og Publikum vilde lettere have troet det.

Men selv om der nu betaltes en vis Sum i Anledning af en Aflads Meddelelse, vilde man saa være berettiget til at sige, at vi købe Aflad, og at Kirken sælger den? Nej. I betale jo Eders Pastor, naar de døbe Eders Børn eller meddele Eder Nadveren. Vilde Katholikerne derfor være berettigede til at sige, at Eders Pastor sælger Daaben, sælger Nadveren? Nej. Hvis vi altsaa gav nogle Penge i Anledning af en Aflads Meddelelse, vilde I have lige saa lidt Ret til at sige, at Kirken sælger Aflad, som vi have til at sige, at Eders Pastor sælger Daaben og Nadveren. fordi de fordrer en vis Sum af Eder i Anledning af disse Sakramenters Meddelelse.

Men man har saa meget mindre Ret til at beskylde Kirken for at sælge Aflad, som den absolut intet forlanger eller faar i Anledning af en Aflads Meddelelse. Jeg skal nemlig fortælle Eder, til hvem han har betalt de 72 Øre denne unge Haandværkssvend, som saa belejligt er falden ned fra Himlen for at gjøre Katholicismen til Skamme. Simpelthen til Bog- og Papirhandleren.

For at gjøre Eder dette forstaaeligt maa jeg forklare Eder, hvad et Afladsbrev er. Naar man befinder sig i Rom og vil opnaa en Aflad af Paven, saa maa man indgive en Ansøgning. Denne Ansøgning kan man selv skrive efter en dertil bestemt latinsk Formular, men vil man spare sig denne Ulejlighed, kjøber man en trykt Formular hos Boghandleren, som naturligvis ikke giver den for ingenting. Den koster 72 Øre eller mere, alt eftersom den er mer eller mindre kunstnerisk udstyret. Saa sætter man sit Navn under og bringer den til den Prælat, der har det Hverv at forelægge Paven slige Ansøgninger. Paven tilstaar den

forlangte Aflad, og Prælaten underskriver i Pavens Navn for at bevidne, at Afladen er bleven tilstaaet.

Det er herefter overflødigt at bemærke, at, naar man forlader Bogladen med den kjøbte Formular, har man endnu ingen Aflad. Det er Formularen, man har kjøbt, ikke Afladen. Den kjøbte Formular er uden Værd, saa længe den deri forlangte Aflad ikke er bleven bevilliget af Paven, saalænge ikke Paven selv eller ved sin Delegerede har underskrevet. Det er ganske, som naar En kan skaffe sig et trykt Pas; saa længe det er uden Navn og Signalement, og navnlig saa længe det savner Gesandtens eller hans Sekretærs Underskrift, er det ikke mere værd end det Papir, paa hvilket det er trykt.

I indse nu, til hvem og for hvad den unge Svend har betalt sine 72 Øre; simpelthen til Boghandleren som Vederlag for Papir, Tegning og Tryk.

Men I indse samtidig, hvor snedige vore Modstandere ere. For at bilde Eder ind, at den katholske Kirke sælger Aflad, bekjendtgjøre de, at en dansk Arbejder har kjøbt en Aflad for 72 Øre, og indbyde Eder til at komme og tage Afladsbrevet i Øjesyn. De fortie dog viseligen, at det er den i og for sig værdiløse trykte Formular, og ikke Afladen, der har kostet 72 Øre, og at disse ere blevne betalte, ikke til en Prælat, men til en Boghandler som Vederlag for det Trykte. De sige tværtimod, at det er Afladen, der har kostet saa meget, og at man deraf kan se, at den katholske Kirke ogsaa i vore Dage sælger Aflad. Lyv blot, sagde Voltaire, noget bliver der altid hængende.

Ja, noget bliver der altid hængende; manges en enfoldig skikkelig Sjæl vil efter at have set Afladsbrevet, slaa sig til Ro i sin Religion fuld af Uvillie mod disse Uhyrer til Katholiker og denne Antikrist til Pave, som drive Handel med Aflad.

Andre ere ikke saa naive, men have dog følt sig

stødte over den trykte Formular. Hvortil, have de sagt mig, denne trykte Formular i en udelukkende religiøs og aandelig Sag som Aflad? Kunde Paven eller hans Delegerede ikke simpelthen sige til Ansøgeren: Den begjærede Aflad tilstaas Dig? Hvortil dette Dokument? Hertil svarer jeg, at dette Dokument for det første tjener til Bevislighed. Jeg kommer tilbage fra Rom, hvor jeg af den hellige Fader har opnaaet en Aflad for mig, for Mine, for nogle Venner. Jeg siger da til disse: Jeg har faaet en Aflad til Eder. De ville jo nok tro mig paa mit Ord, men der kunde dog blive nogen Tvivl tilbage hos dem; jeg kunde jo have taget Fejl. Havde jeg derimod et skriftligt Bevis i Hænde, saa kunde de ikke mere nære ringeste Tvivl om Sagens Rigtighed. Det er netop det, der opnaaes ved Afladsbrevet, der bærer Pavens eller hans Delegeredes Underskrift og nævner dem, for hvem Afladen er bleven opnaaet.

Men dette Dokument, man har beskrevet Eder som et smukt og stort Diplom, hvis Rande ere prydede med Billeder af Helgener og af Paven, dette Dokument danner ogsaa en Erindring fra Rom, som minder om alle de religiøse Indtryk, heldbringende Tanker og gode Følelser, man har haft ved sin fromme Pilegrimsfærd til den evige Stad. Jeg ved ikke, hvorledes det er hos Eder; men i Frankrig gjemmer man til Erindring om den første Altergang og om Konfirmationen Billeder, paa hvilke ere indskrevne Ens Navn, det Datum, paa hvilket man modtog disse to Sakramenter, samt Navnet paa den Præst, der har undervist En, og disse Billeder plejer man at hænge op i Sovekammeret; hver Gang Blikket falder paa dem, mindes man Barndommens blide, fromme og rene Indtryk, føres Tanken tilbage til hine skønne Dage, da man var sin Gud nærmere; disse Billeder bebrejdede os vor Troløshed og formane os til at vende tilbage til den

Gud, som har velsignet vor Barndom. Paa samme Maade danner Afladsbrevet en Erindring, der minder os om, hvad vi følte, dengang vi forlangte Afladen. Hver Gang vi se det, komme vi til at huske paa, at vi maa være gode, rene og tro mod Gud for at fortjene den os for vor Dødsstund tilstaaede Aflad. Behøver man saa mere at spørge: Hvortil et saadant Dokument?

Jeg kommer nu til det Dokument, der er blevet gjort saa meget Væsen af. Først skal jeg give Eder en korrekt Oversættelse af den latinske Formular. Derpaa skal jeg give Eder Avisartiklens Oversættelse, og I ville se, i hvor høj Grad denne vidner om tyk Uvidenhed, eller, som andre strengere Kritikere sige, om forsætlig Ondskab.

Her have I en ordret Oversættelse efter Latinen.

Hellige Fader! N. N., for Øjeblikket i Rom og i Begreb med at forlade denne By, bønfalder ydmygt Eders Hellighed om at ville tilstaa ham selv, hans Slægtninge og Nærmeste indtil tredje Grad inclusive saa vel som de 12 nedenfor nævnte Personer *fuldkommen Aflad for Dødsstunden*, forudsat at de da med sand Anger, efter at have skriftet og annammet Nadveren, eller, dersom de ikke kunne det, i det mindste opvakt fuldkommen Anger, andægtigt paakalde Jesu Navn med Læben, dersom de kunne, ellers i Hjærtet. — Her følge Navnene. — I Audiens af 17 Januar 1891 har Hans Hellighed behaget at tilstaa den søgte Gunst paa de sædvanlige Betingelser. Givet i Rom o. s. v. — Ulæselig Underskrift.

Det, der i disse Linier ansøges om, er fuldkommen Aflad, og hvad er fuldkommen Aflad? Jeg har tidt nok sagt Eder det: Aflad forlader absolut ingen Synd; den eftergiver kun den timelige Syndestraf. Den fuldkomne Aflad, som her er søgt og tilstaaet, er ikke andet end *fuldstændig Eftergivelse af alle timelige*

Syndestraffe. Og naar kan denne Aflad vindes? d. e. i hvilket Tidsøjeblik kan den fuldstændige Eftergivelse af alle timelige Syndestraffe opnaas? »*In articulo mortis*«, i *Dødsstunden*. Og paa hvilke Betingelser? Paa den Betingelse, at man da nærer sand Anger, d. v. s. er gennemtrængt af Ruelse over sine Synder; paa den Betingelse, at man har udsonet sig med Gud, har opnaaet Syndsforladelse gennem Skriftemaalet og har annammet Nadveren. Paa de Betingelser *kan der i Dødsstunden opnaas Eftergivelse af alle de timelige Straffe*, man har fortjent for sine Synder.

Lad os nu se, med hvilken Nøjagtighed og Ærlighed vor Modstander har oversat den latinske Formular. Her er hans Oversættelse:

Hellige Fader! N. N., som opholder sig i Rom, men om kort Tid vil rejse derfra, ansøger ærbødigst Eders Hellighed om, at der naadigst maa tilstaa ham og alle hans Slægtninge og Paarørende indtil tredie Led inklusive, samt derhos nedennævnte tolv Personer *fuld Syndsforladelse for Dødssynder*, naar de blot i sand Anger og efter at have skriftet og nydt den hellige Nadver, eller — hvis de ikke have kunnet det — saa i det mindste i from Sønderknuselse paakalde Jesu Navn med Munden, hvis de kunne det, hvis ikke, da i Hjærtet.

Det er Oversættelsen, og hertil knyttes i Avisen følgende Kommentar:

»Af dette Dokument fremgaar, at den unge danske Haandværkssvend for den beskedne Kjendelse af 72 Ø. har erhvervet sig ikke alene fuld Syndsforladelse for sig og sine Slægtninge og Paarørende indtil 3. Led, men oven i Kjobet for 12 af hans Venner.«

Hvad er det for et Menneske, der saaledes tillader sig at fornærme den katholske Kirke, sine katholske Medborgere og alle Landes Katholiker ved, tilsyneladende uden Bevidsthed om Fornærmelsens Grovhed, at

tilraabe dem de Haansord: I sælge Syndsforladelse for Penge! Dette Menneske, som fornærmer Katholikerne i deres Ære som Katholiker, er, siger jeg, en Uvidende eller en Løgner.

Ja, den, der har leveret den Oversættelse, jeg nys har læst op for Eder, maa være et af to: Enten er han en Uvidende, der ikke kan et Ord Latin, og hvorfor giver han sig saa af med at oversætte latinske Formularer, som han ikke forstaar? Han blive ved sin Læst, hvis han er Skomager, ved sin Høvl, hvis han er Snedker, ved sine Regnskabsbøger, hvis han er Handlende, og komme ikke her med Oversættelser fra Latin, som han ikke forstaar. Eller er han ikke en Uvidende, denne Herre, saa er han en Løgner, som har ført Publikum bag Lyset ved en falsk Oversættelse, imod bedre Vidende har fremsat Løgne og Bagvaskelser mod den katolske Kirke. Lad ham da vælge, hvad han vil være, Ignorant eller Løgner.

Hvis han var en Ignorant, kunde man ynkes over hans Dumhed, undskylde ham og bede ham om for Fremtiden at passe sine egne Ting i Stedet for at give sig af med Ting, han ingen Forstand har paa, og saa var den Sag i Orden. Men den Herre, der har leveret nævnte Oversættelse, er aabenbart ikke en Uvidende; han kan Latin; thi han oversætter noget nær ganske nøjagtigt alt det øvrige i Dokumentet: kun hvor det behøves for at bagvaske Catholicismen, oversætter han galt; for og efter er hans Oversættelse næsten dadelfri og viser en mere end tilstrækkelig Bevandring i Latin. Den sære og paafaldende Fejl, han paa een Gang begaar, kan ikke være andet end frivillig og forsætlig.

Hvori bestaar denne sære og paafaldende Fejl? I følgende: Den latinske Text siger, at den hellige Fader a nsøges om at ville tilstaa »*indulgentiam plenariam in*

*articulo mortis**) d. e. fuldkommen Aflad (altsaa fuldstændig Eftergivelse af *de timelige Syndestrafte*) for Dødsstunden. Dette *fuldkommen Aflad i Dødsstunden* oversætter vor Hædersmand ved *fuld Syndsforladelse for Dødsnyder!!* En ganske nem Maade at komme Katholicismen tillivs paa! Den smager blot, det maa I indrømme mig, lovlig stærkt af Kynisme. Hædersmanden vidste, at I ikke kunne Latin. Han maatte imidlertid ogsaa vide, at vi kunne Latin lige saa vel som han. Hvor har han da turdet komme med en saa fræk Forvanskning af den latinske Text i sin Oversættelse?

Hvad skal man sige? Der skulde vel for enhver Pris hittes paa en eller anden Bagvaskelse mod den katolske Kirke, der vinder altfor Manges Sympati, og saa har man ikke fundet noget bedre end at gjenoplive de gamle Fordomme ved at bilde Publikum ind, at Kirken endnu ifjor har solgt Syndsforladelse.

Desværre for Oversætteren er Løgnen dog saa aabenbar, naar man læser den latinske Text, at endog en Skoledreng, som kun havde læst Latin i to Aar, vilde have kunnet sige: Hør, min Herre, Deres Oversættelse er gal; »*in articulo mortis*« betyder ikke *Dødsnyder*, men *i Dødens Stund*.

Den stakkels Mand, der har paataget sig dette mislige Hverv, lægger ikke engang Mærke til, at han ved sin Oversættelse faar en Dumhed og Selvmodsigtelse ud af Afladsformularen. Efter ham er der tilstaaet de i Dokumentet nævnte Personer fuldstændig Tilgivelse for Dødsnyder, paa den Betingelse, at de have skriftet med sand Anger. Men, Højstærede, hvorfor skrifter man? For at opnaa Syndsforladelse. Naar jeg altsaa gennem Skriftemaalet allerede har faaet Syndsforladelse, hvad Mening var der saa i, at Afladen bagefter kom og vilde bringe mig Syndsforladelse? Tak, vilde jeg sige, det er for sent, jeg har allerede faaet den. Eller hvis det, som

*) Se Arnesens latinske Ordbog: *indulgentia* Eftergivelse af Straf. — *articulus* det afgjørende Tidspunkt eller Øjeblik. Redaktionens Anmærk.

De siger, var Afladen, der gav mig Syndsforladelse, hvad skulde jeg saa med Skriftemaalet for Afladen, naar jeg dog strax efter skulde faa Syndsforladelse gennem Afladen? Se saaledes fanges man i sine egne Garn, naar man gaar udenom Sandheden.

Tro I nu, at Forfatteren til nævnte Artikel skammer sig over at have indviklet sig i Modsigelser og Meningsløsheder, over saa grundløst at have haanet Katholikerne med sit: I sælge det Hellige for Penge? Tro I, at han skamfuld trækker sig tilbage? Saa kjendte I ham daarligt. Hør, hvad han skriver: »Af dette Dokument fremgaar, at den unge danske Haandværkssvend for den beskedne Kjendelse af 72 Øre har erhvervet sig ikke alene *fuld Syndsforladelse* for sig og sine Slægtninge indtil tredje Led, men oven i Kjøbet for tolv af sine Venner.«

I denne Passus forener Forfatteren de to Løgne, der danne Grundlaget i hans Skrivelse. Det er for det første usandt, at den danske Svend har købt Aflad for 72 Øre; thi det er ikke til en Prælat, men til en Boghandler, han har betalt dem; det er ikke for Afladen, han har betalt dem, men for en trykt Formular, der ikke gav ham nogen som helst Aflad, eftersom den endnu ikke havde været forelagt Paven. Det er for det andet usandt, at den danske Svend har købt Syndsforladelse; thi den latinske Text taler kun om fuldkommen Aflad, d. e. fuldstændig Eftergivelse, ikke af Synderne, men af de timelige Syndestrafte.

I maa indrømme, at man vanskeligt kan lade sig gribe i noget mere aabenlyst Bedrageri! Løgn i Forbindelse med Pjat og Dumhed! Vore Modstandere have her virkelig været alt for udygtige; man føler ikke mindste Fristelse til Selvtilfredsstillelse ved at besejre dem, naar de gjøre En Sejren saa let.

Hør følgende dybsindige Betragtning af vor Forfatter; han har i den nedlagt al sin Logik; ved den

gjør han det af med os med eet Slag; vi ere fældede, vi kunne lige saa gjerne strax krybe i Skjul. Har skriver: »Jeg tilføjer, at den unge Mand ingenlunde erhvervede sig Dokumentet i angerfuld Stemning, efter at have bekjendt sine Synder.«

Kunne I ikke se Bunden i denne Tankedybde? Jeg skal hjælpe Eder. Formularen siger, at man kun kan vinde Afladen paa den Betingelse, at man angrer og har annammet Nadveren. Her ser man nu, siger Forfatteren, at disse Betingelser kun staa paa Papiret, men i Virkeligheden ikke have noget at betyde; for 72 Øre kan man blive fri for dem; vor unge Mand har jo nemlig faaet sit Afladsbrev uden at nære Anger, uden at have skriftet.

Er det ikke knusende? Desværre er vor Theolog kortsynet og har ikke faaet Øje paa visse Ting, som jeg maa give ham Briller til at se. Naar er det, at der fordres Anger, Skriftemaal, Nadvernydelse? Naar Afladen skal vindes. Og naar er det, at den Aflad kan vindes, som der er Tale om i Afladsbrevet? *I Dødens Stund*. Undre I Eder saa over, at den unge Mand har faaet Afladsbrevet uden at angre og have skriftet? Den Gang han udførte sin smukke Bedrift, lumskeligen lod, som om han var Katholik, for at faa det Afladsbrev, han senere vilde benytte mod Katholicismen, var han den Gang i Dødens Stund? Nej. Altsaa kunde han ikke den Gang vinde Afladen, og behøvede altsaa heller ikke den Gang at opfylde Afladsbetingelserne: Anger og Skriftemaal. Naar De derfor, udmærkede Hr Theolog, siger: »Jeg tilføjer, at den unge Mand ingenlunde erhvervede sig Dokumentet i angerfuld Stemning, efter at have bekjendt sine Synder, saa er det det samme, som om De havde sagt: Jeg føjer en Dumhed til de Løgne, jeg allerede har opvar- tet med.

Vor Vismand slutter med følgende theologiske

Dom: Denne af den hellige Fader tilstaaede Aflad, er af en ganske anderledes Rækkevidde end den Aflad, Pater Lange har talt om.

Ja det tror jeg! Jeg har talt om den virkelige Aflad, om den Aflad, Kirken tilstaar. De taler om en Aflad, som kun er til i Deres Indbildning, som aldrig har været tilstaaet af Paven, som kun er et Produkt af Deres gale Oversættelse. Den hellige Faders Aflad er Eftergivelse af timelige Syndestrafte, altsaa den samme som min, d. v. s. den, jeg har prædiket om. Deres Aflad, d. v. s. den, som De har lavet til Brug for Deres Sag, er fuld Forladelse for alle Dødssynder. At Deres strækker sig langt videre end min, kan ikke nægtes; der er blot det at bemærke, at min er den katholske Kirkes, Deres derimod selvlavet.

Manden tilføjer yderligere; Enten tilstaar Afladsbrevet Forladelse for Dødssynderne, eller det indeholder intet.

Undskyld! Det indeholder ikke Forladelse for Dødssynder, det er ganske rigtigt. Det indeholder derimod Eftergivelse af alle timelige Syndestrafte, og det kan vel neppe betegnes som intet.

Jeg slutter med følgende Rekapitulation af dette Foredrags Udbytte:

1) Den unge Arbejder har betalt 72 Øre ikke til Kirken, men til en Boghandler, ikke for Afladen, men for en trykt Ansøgning, der var uden Værd, forend den var forelagt Paven og bevilliget af Paven.

2) Den ved Afladsbrevet tilstaaede Aflad er ikke Syndsforladelse for Dødssynderne, men ene og alene Eftergivelse af de timelige Syndestrafte.

Hvad bliver der saa af det, som Forfatteren med saa megen Bram kalder den utrolige Afladshandel? Utrolig er i hele denne Sag kun vore Modstanderes Uvidenhed eller onde Villie.

Hvem er det, der gaar ud af denne Strid med sæn-

ket Hoved, med Skamrodme paa Kind? Det er ikke Katholikerne.

Det er ikke Katholicismen, der her er besejret. Tværtimod, den hæver sig over de løgnagtige Beskyldninger mere majestætisk, mere sejrrig, mere straalende af Sandhed og Renhed end nogensinde. Saaledes vil det blive ved at gaa. Enhver ny Bagvaskelse, man søger at sværte den med, bliver til en ny Straale i den Glorie, der omgiver den, og til et nyt Nederlag for dens Fjender.

Myndighed i religiøse Anliggender.

—o—

Vi have modtaget Følgende:

Hr. Redaktør!

I Anledning af Pastor F. Kerff's Stykke »Et Par Ord om Myndighed« i Nordisk Ugeblad! Nr. 13 tillader jeg mig at bemærke, at der i de to ministerielle Skrivelser, som ere anførte, er Børnenes Ret til at blive i den Tro, hvori de ere døbte og opdragne, hævdet. Men det er dog ikke det samme som, at der er givet dem Ret til at vælge, hvilket Religionsfund de ville høre til, thi til at skifte Religionsfund uden Forældrenes Samtykke faa Børnene først Ret med det fyldte 18de Aar. Jeg haaber at de vil optage denne lille Berigtelse i Deres ærede Blad.

Kristianshavn. den 5 April 1892.

Ærbødigst

J. Holck, Sognepræst.

*

*

*

I Anledning af Ovenstaaende har Hr. Pastor Kerff sendt Redaktionen følgende Skrivelse:

Med Hensyn til Hr. Pastor *Holck's* Skrivelse, hvis

Indhold den ærede Redaktion har meddelt mig, tillader jeg mig at bemærke følgende: Det er rigtigt, at det høje Kultusministerium har haft »Daaben i Folkekirken« for Øje ved de to af mig anførte Resolutioner, men der foreligger i Tidsrummet mellem den første og anden Resolution saadanne Udtalelser af Kultusministeriet, at jeg ikke kan acceptere Hr. Pastor Holcks Slutningsord: »Til at skifte Religionssamfund uden Forældrenes Samtykke faa Børn først Ret med det fyldte 18de Aar«; — ligesom jeg ogsaa finder, at de mangle Lovhjemmel. Den første Resolution, jeg siger til, er dateret 19de April 1869, saalydende:

»Ministeriets Skr. (til Justitsministeriet) om, hvorvidt et 14aarigt Barn af en Baptist efter egen Begjæring tør døbes imod Forældrenes Protest m. v.

I hoslagte med den ligeledes medfølgende Skrivelse fra Biskoppen over Sjællands Stift hertil indkomne Andragende forespørger personel Kapellan N. N. om en fjortenaarig Pige, som har begjæret at døbes af ham, kan blive døbt, skjønt hendes Moder, Enken N. N, der er Baptist, har nægtet at give sit Samtykke hertil, saafremt Daaben skulde forrettes med Overøselse af Vandet.

I Anledning heraf tillader Ministeriet sig tjenligst at bemærke, at det vel ved allerhøjeste Resolution af 26de Januar 1842 er bemyndiget til at tillade Børns Daab i Folkekirken ved Neddypelse i Vand, men at denne Bemyndigelse af Hensyn til Pigens Alder selvfølgelig ikke kan bringes til Anvendelse under nærværende Omstændigheder. Ministeriet vilde imidlertid finde det meget beklageligt, om den ommeldte Pige, der efter, hvad der er oplyst, maa antages at være i Besiddelse af en saadan religiøs Modenhed, at der uden Betænkelighed maa kunne overlades til hende selv at tage Bestemmelse i dette Anliggende, og som inderlig

ønsker at stedes til Daaben inden 1ste Maj, ikke skulde kunne faa dette Ønske opfyldt. I Skrivelse til dette Ministerium af 5. Marts 1861 har Justitsministeriet ogsaa erklæret sig enigt med dette Ministerium i, at en fjortenaarig Søn af en Baptist uden Faderens Samtykke maatte stedes til Konfirmation overensstemmende med sit eget Ønske. I samme Retning har Justitsministeriet udtalt sig i Anledning af lignende Sager i Skrivelser af 9. Marts og 12. September 1861. De Sager, der behandlede i disse Skrivelser, angik imidlertid Børn, der i sin Tid ved Daaben vare blevne indlemmede i Folkekirken, og om hvis Adgang til efter naaet Konfirmationsalder at bekræfte deres Daabsløfte der var Spørgsmaal, medens der i nærværende Tilfælde er Spørgsmaal om Adgang for et Barn, der skjønt undervist i Folkekirkens Lære officielt staar udenfor Folkekirken, til forinden det har naaet den sædvanlige Myndighedsalder, at lade sig indlemme ved Daaben i denne, uagtet Moderen, der er Enke, modsætter sig dette. Ministeriet tillader sig derfor tjenstligst at udbede sig Justitsministeriets behagelige Ytringer, om det ikke og i nærværende Tilfælde, saafremt der ikke maatte kunne tillægges det fjortenaarige Barn Selvbestemmelsesret i kirkelig Henseende, maatte finde, at der er tilstrækkelig Hjemmel for Statsmagten til at træde til og i Henhold til sin Ret til at paase, at Forældre ikke misbruge deres Myndighed over deres Børn, afhjælpe Savnet af Moderens Samtykke ved at forhjælpe Barnet til at faa sin religiøse Trang tilfredsstillet.«

— — »Efter at Justitsministeriet i sit Svar herpaa havde udtalt sig for, at der ikke kunde tilstedes Barnet Daab paa anden Maade end den, hvortil Moderen havde meddelt Samtykke, tilskrev Kirke- og Undervisningsministeriet under 27. Maj Biskoppen over Sjællands Stift, at det fandt Betænkelighed ved at tilstede det omhandlede Barns Daab paa den i Folkekirken

anordnede Maade. I det Ministeriet i Forbindelse hermed anmodede Biskoppen om at henstille til vedkommende Præst at have sin Opmærksomhed henvendt paa det omhandlede Barn, for at det, hvis det til sit attende Aar fastholdt sit Ønske, kunde blive døbt i Folkekirken, bemærkede det endvidere, at det er en Selvfølge, at Moderen eller andre Vedkommende ikke ere berettigede til inden den Tid at anvende Tvang imod Barnet for at formaa det til imod dets Vilje at lade sig optage i det baptistiske Samfund.

Den anden Resolution af 16. Marts 1881, henvendt til Biskoppen over Aarhus Stift, er følgende:

»I et med deres Højærværdigheds behagelige Skrivelse af 25. Januar d. A. modtaget Andragende har vedkommende Sognepræst anholdt om ved den forestaaende Foraarskonfirmation at maatte døbe den forældreløse Dreng N, N. som er født d. 15. Marts 1867, nu forsørges under Kommunens Fattigvæsen og ikke forhen er bleven døbt, fordi Forældrene vare udtraadte af Folkekirken — uagtet den for ham beskikkede Værge, hans Faders Broder, efter Drengens Sigende, har nægtet ham at give sit skriftlige Samtykke til hans Daab. — Efter i Anledning heraf at have brevvet med Justitsministeriet, skulde Ministeriet tjenstligst melde, at der under Forudsætning af, at Sognepræsten til den anførte Tid finder bemeldte Dreng moden til at delagtiggjøres i Alterens Sakramente ikke haves noget at erindre imod, at han døbes i Kirken paa Konfirmationssøndag, saaledes, at Drengen overhøres sammen med Konfirmanderne, at Daaben derefter foretages som Voxnes Daab med Benyttelse af Biskop Mynsters Forslag til et Kirkerituale, og at der ved Daaben tillægges Baptizanden et nyt Navn foruden hans hidtil havde Navn.«

Af dette fremgaar, at det høje Kultusministerium anerkjender Selvbestemmelsesretten i religiøse Anlig-

gender hos Børn i Konfirmationsalderen og anser Forældres Protest mod deres Børns religiøse Ønsker som en Misbrug af deres Myndighed, ligesom det hævder, at al Tvang fra Forældres Side bør med Hensyn til dette Spørgsmaal udelukkes. Da imidlertid Forældrenes Protest vilde kunne fremkalde Nødvendigheden til Indgriben fra Statsmagtens Side, hvad Justitsministeriet ikke finder sig befojet til, finder det Betænkeligheder ved saadanne Børns Indlemmelse i Folkekirken. Hvor simpelthen kun Samtykket nægtes, finder Ministeriet ingen Vanskeligheder. Til Slutning tillader jeg mig endnu at bemærke, at Grundloven hjemler fuldstændig Religionsfrihed uden Hensyn til Aldersgrænse.

Horsens d. 11te April.

F. Kerff.

Pastor J. Lund i Fruering.

(Af P. P.)

Pastor *Lund* i Fruering har i Tillæg til »Nationalt« Nr. 5739 og »Dagbl.« Nr. 100 offentliggjort en Artikel om »Protestantisme og Katholicisme,« der ikke kan andet end bringe enhver Katholik til at ryste paa Hovedet og spørge: er det muligt! Hr. Professor *Schat-Petersen* vilde sige: han kæmper som den tapre Don Quixote, der har fægtet med Vejrmøller.¹⁾

Forunderlig er ikke just hans Uvidenhed om Katholicismen, som han dog paatager sig at oplyse sine talrige Læsere om. At der blandt hans Kolleger turde være dem, der ikke staa tilbage for ham i saa Henseende, maa man vel slutte sig til af adskillige Ytringer, som ere komne frem i de sidste Ugers Polemik mod Pater *Lange*. Thi hvad skal man sige, naar en Professor ved Kjobenhavns Universitet rober i »Nationalt.«

¹⁾ Ifr. „Nationalt.“ Nr. 5740.

Nr. 5729, at Forskjellen imellem *Inspiration* og *den Helligaands Bistand* er noget ukjendt og ufatteligt for ham, »en dybsindig Distinktion,« han ikke endnu har kunnet »groutere«? eller, naar Lic. H. Ussing virkelig skulde have sagt, hvad Referatet over hans 4. Foredrag i »Nationalt.« Nr. 5735 lader ham sige: »Aflads-Læren er Læren om Mulighed for Mennesket, at det selv kan sone en vis Del af sin Syndeskyld — i alt Fald en Part af de timelige Straffe — ved Gjæringer, ved gode Gjæringer, endog med et overflødig Over-skud af gode Gjæringer«?

Men forunderligt er det, at Hr. Lund enten ikke er sig sin Uvidenhed bevidst eller Bevidstheden derom ikke skræmmer ham fra det Ansvar, som han paatager sig ved at tegne et Vrængebillede af Katholicismen og saaledes at vildlede Lægfolkene, hvem han lover at oplyse.

Hr. Lund forvexler Hostien med Monstransen, Alterets Sakramente med det Kar, hvori Sakramentet gjemmes og fremvises. Saaledes faar han vor Tilbedelse af Sakramentet, d. e. af den under Brødets Skikkelse nærværende Frelser, stemplet som Afguder, »en Gudstjeneste af lignende Art, som naar hos *Hedningerne Afgudsbilleder* fremstilles til Tilbedelse (!!).

Han forvexler *Syndeskyld* og *Syndestraf*, en Forvexling, som ellers næppe nogen mere anset Theolog gjør sig skyldig i — ej engang Prof. H. Scharling; se P. P. Til Forsvar for Sandheden Nr. 3. 54 af Prof. Dr. theol. H. Sch.s Misforstaaelser af katholsk Lære og Praxis, S. 85. Skylden udslettes ved Anger, Bekjendelse og Absolution. Den Bod, som den Skriftende faar paalagt, *forudsætter*, at Syndeskylden er forladt, og den sigter kun til at afsone Straffen, helt eller tildels, tidt vistnok kun for en ringe Del. — Hr. Lund derimod skriver: »Hvad vi anke over, er, at de saakaldte gode Gjæringer paalægges som Straf og som Fyldest-

gjørelse, *saa at Forladelsen* skal erhverves ved Gjerningerne.«

Vi sagde: helt eller *tildels*, tidt vistnok kun for en *ringe* Del. Heller ikke dette Lærestykke har Hr. Lund rigtig forstaaet. Han forvexler den ringe Straf, som Skriftefaderen paalægger den Skriftende, med al den Straf, som Guds Retfærdighed vil kræve. Hvor stor den sidste er, derom kunne vi Mennesker ikke have nogen Mening. Den sakramentale Bod turde som oftest vel kun være en *ringe Afbetaling* paa den omvendte Synders Gjæld; den skal paaminde ham om overhovedet at føre et bodfærdigt Liv. En anden end Pastor Lund kunde her godt henvises til Trienterkonciliet,¹⁾ der anbefaler som Middel til Afsoning af den forskyldte Straf toruden den af Præsten paalagte Bod frivillig paatagne Bodsovelser og Taalmod i de Gjenvordigheder, som Herren hjemsøger os med. Man kunde henise til den romerske Katekismus²⁾, der opfordrer de Bodfærdige til ikke at lade sig nøje med én Gang at have forrettet den paalagte Bod men frivillig gjentagne Gange at forrette den, ja aldrig ophøre at føre et bodfærdigt Liv, — eller, til vor danske Katekismus for Elementarskolerne, hvor det hedder: »Spørgsmaal 631. Skulle vi nøjes med den Bod, som Skriftefaderen paalægger os? Vi bør bestræbe os for at yde den guddommelige Retfærdighed Fyldestgjørelse *ogsaa* ved andre *frivillige* Bodsovelser og ved Taalmodighed under Lidelser. — Sp. 632. Hvad have vi i Vente, dersom vi undlade her paa Jorden at yde den guddommelige Retfærdighed den *tilborlige* Fyldestgjørelse? At vi da komme til at lide og bøde saa meget desto strængere i Skærsilden.« Men den Umage er spildt overfor Pastor Lund. Han

¹⁾ Sess. 14 cap. 9 de poen.

²⁾ Pars 2 cap. 5 quaest. 74: eadem satisfactionis opera a sacerdote indicta ultro repetant et virtutis poenitentiae studia nunquam intermittant.

kjender kun *en* katholsk Bog, nemlig »fuldstændig Bonnebog for katholske Kristne.«

Den er jo nu en god Kilde i og for sig. Og Pastoren kunde ogsaa deri have faaet den fornødne Oplysning. Thi det hedder deri S. 268 ¹⁾, at efter Syndernes Tilgivelse de muligvis resterende timelige Straffe maa afbødes enten i Skærsilden eller her paa Jorden ved Bodsovelser, for at *tilskynde* os til denne Pligts Opfyldelse. Men det har han overset, og saa kommer han til at stille Sagen paa Hovedet. Den sakramentale Bod paalægges som en (i Reglen kun delvis) Erstatning for Boden i Skærsilden. Hr. Lund mener omvendt, at »Skærsilden fremstilles som en Erstatning for de timelige Straffe, Præsten vilde have paalagt Mennesket, hvis han i levende Live havde skriftet fuldstændig« [aldeles urigtigt!]. Som Følge deraf fordrister han sig til den Paastand, at Katholicismen i dette Punkt kommer i Selvmodsigelse²⁾, da Skærsilden paa den ene Side skal være en særdeles smertefuld Straf [ja, det er den] og paa den anden Side dog kun en Erstatning for »nogle faa Almisser og Bønner, en kortvarig Faste eller Lignende« [nej, det kan ikke paastaas at den er]. Det er altsaa ikke den katholske Skærsildslære, der kommer i Selvmodsigelse, det er kun dens Vrægebillede, som Pastor Lunds Fantasi har tegnet.

Men hvad der nok kan vække mest Forundring, er, at »Nationaltidenden« og »Dagbladet« stille mere end tre Spalter til en Mands Raadighed, der ikke har andet at fremsætte om Katholicismen end Skævheder, Misvisninger, Misforstaaelser, Usandheder og uretfærdige Klagemaal, uden at Redaktionen finder sig foranlediget til at fralægge sig Ansvarer derfor. Læseren vil da

1) 3. Oplag; Pastoren synes at citere 1. Opl.

2) »Der er da heller næppe noget Punkt, hvor Katholicismen saaledes kommer i Selvmodsigelse, som netop i Skærsilden.« Hr. Lund bedes paapege andre Punkter.

slutte, at den maa bifalde Indsenderens Anskuelser. Men naar saa ansete Blade, som de nævnte, kunne tillade sig at opdiske saadant Non-sens om Katholicismen for deres Læsere, paa hvor lavt et Niveau maa da ikke det store Avispublikums religiøse Oplysning antages at staa! Intet Under da, at Folk *laste* den katholske Lære og Praxis, den Tro og Gudsdyrkelse, hvori dog ogsaa deres Forfædre i 500 Aar have fundet deres Trøst i Livet og i Døden. Her gjælde Skriftordene: De laste, hvad de *ikke kjende*. Men Skyld deri ere de Mænd, der paa tage sig at oplyse dem, men i Virkeligheden vildlede dem.

*

*

*

Pastor J. Lund contra Biblen.

Hr. Pastor Lund i Fruering paastaar i den nys nævnte Artikel om »Protestantisme og Katholicisme,« at »*man ikke kan bevise Guds Tilværelse.*«

Skt. Paulus er af en anden Mening. Han lærer, at Hedningerne, der savnede Aabenbaringens overnaturlige Lys, ad to Veje kunde naa til en sikker Erkjendelse af Gud: ved Samvittighedens indre Stemme aabarede Gud sig for dem som den højeste Lovgiver (Rom. 2, 14. 15), ved at betragte sig selv og hele den ydre Natur *kunde* de erkjende Gud som Ophav til alle Ting; ja, de erkjendte ham *virkelig* som den Højeste, »hans usynlige Væsen, hans evige Kraft og Guddommelighed«, men »de hverken ærede eller takkede ham som Gud« (Rom. 1, 18—23). Thi ét er det: at faa Guds Tilværelse bevist, saa man ikke kan gjøre nogen fornuftig Indvending derimod: et andet er det: at lade sig overbevise om Guds Tilværelse. Det sidste forudsætter bl. a. ogsaa god Vilje.

Hvem har nu Ret? Skt. Paulus eller Pastor Lund? — Pastoren fortsætter: »Ligesaa lidt kan man bevise *Skriftens* eller den saakalte *Kirkes*, d. e. Pavens ufejlbare Autoritet.« Om vi ret have fattet hans Mening, paastaar han her 3 Ting: 1) Man kan ikke bevise Skriftens ufejlbare Autoritet, som vi Protestanter holde os til; 2) ej heller Kirkens eller Pavens, som I Katho-

liker holde eder til; 3) den, som anerkjender Skriftens ufejlbare Autoritet, nægter Kirkens, og omvendt.

Herpaa maa svares:

1) Angaaende den første Paastand er det sandt, at Hr. Lund paa *sit*, det protestantiske, Standpunkt ikke kan bevise Skriftens ufejlbare Autoritet, d. e. at visse Skrifter, som vi samle under Navnet »den hellige Skrift eller Biblen« ere Guds Ord, idet de ere blevne deres Forfattere inspirerede fra første til sidste Tanke. Ganske vist, her er *Protestantismens* Akilleshæl, for at tale med Hr. Rigsarkivar *A. D. Jørgensen*. Protestantismen sætter Bibelens ufejlbare Autoritet som et Postulat, uden at kunne bevise den. Men *man* kan nok bevise den. Vi tillade os at henvise til vor korte Bevisførelse i »Til Forsvar for Sandheden. Nr. 10. Bibelen. Hvad den er«

2) Hvad der vedkommer hans anden Paastand, saa kan Kirkens, d. e. den af Kristus indstiftede romersk-katholske Kirkes ufejlbare Autoritet bevises ad rent historisk Vej for hvert tænkende Menneske. Hr. Pastoren staar paa det kristelige Standpunkt, der antager Evangelierne for Guds Ord (skjønt rigtignok denne Antagelse set fra hans Stade, som sagt, savner det fornødne Grundlag; men det er noget, som ikke vedkommer os her). Han kommer i Selvmodsigelse og i Modstrid med sin Bibel, naar han nægter Kirkens og Pavens ufejlbare Autoritet. Thi efter Skriftens utvetydige Ord har Kristus lovet og sende sin Kirkes Forstandere Sandhedens Aand, for at han maa forblive hos dem evindeligt og vejlede dem til Forstaaelse af al den Sandhed, han har lært dem (Joh. 14, 16. 17; 16, 12—14). Han har ogsaa lovet selv at ville være med dem alle Dage indtil Verdens Ende, for at de kunne prædike hans Evangelium for al Skabning og lære dem at holde alt, hvad han har befalet dem (Mt. 28, 19; 20. Mk. 16, 15). Endelig har han lovet at bygge sin Kirke, Sandhedens Støtte, paa Petrus, saa at Helvedes Porte, Løgnens Aand, aldrig skal overvælde den (Mt. 16, 18. 1 Tim. 3, 15). Kirkens Herre vil altsaa sikre Petri Eftermand, Paven, saaledes mod al Paavirkning af Løgnens Aand, at Paven ikke ved sin Udlægning af Kristi Lære fører hele Kirken i Vildfarelse. En nærmere Forklaring af og Bevisførelse for Kirkens og Pavens

Ufejlbarhed findes i »Til Forsvar for Sandheden« NN. 5 og 6.

Hvem har nu Ret? Bibelen eller Pastoren? —

Hr. Lund mener, at intet Menneske kan tænkes at have udrettet større Gjerninger end hvad der for ham var nødvendigt for at blive salig.

Herren selv er langt fra saa stræng. Han skjælnes saa tydelig som muligt imellem hvad der er nødvendigt for at blive salig — og hvad der fører til Fuldkommenheden. For at blive salig er det nødvendigt og tilstrækkeligt at holde Guds Bud; dersom En vil gjøre mere og bestræbe sig for at være fuldkommen, hvad der forøvrigt er en fri Sag, saa følge han de Raad: sælg, hvad du har, og giv Pengene til de Fattige og kom saa og følg mig (Mt. 19, 16—21. Mk. 10, 17—21). En nøjere Forklaring af disse »evangeliske Raad, gives i »P. P., Er Romersk-Katholsk ægte-evangelisk?« S. 96 ff. —

Hr. Lund siger, at ved et Menneskeord kan den ængstede Samvittighed ikke blive befriet for Synden.

Kristus derimod siger, at *uden* ved et Menneskeord kan den ængstede Samvittighed ikke blive befriet for Synden.

Ganske vist er det i sidste Instans ham, der forlader os vor Synd. Men naar vi følge det Raad, Pastor Lund giver os: »gaa til Jesus og bliv hos ham og forlad dig paa ham,« saa henviser Jesus os til hvad han har sagt til sine Disciple og hvad Pastoren har oversat: »Hvem I, (mine Disciple,) beholde Synderne, dem ere de beholdne (Joh. 20, 22. 23.) Søge vi Syndsforladelse maa vi henvende os til et Menneske, til en af Disciplenes Efterfølgere, for ved hans Ord: »jeg frikjender dig for dine Synder« at faa Adgang til Jesus og saa at kunne forblive hos Jesus. Vi kunne kun forlade os paa at finde Syndsforladelse ad den *ene Vej*, som *han selv har* vist os i de anførte Ord.

Vi forlade os hellere paa Skt. Paulus, Skriften, Kristus end paa Pastor Lund.

Ægtevielser i Sct. Ansgars Kirke.

Typograf Vilhelm Christian Hansen og Karen Marie Dahl (17. Januar.) — Politibetjent Lars Vinther og Ane Marie Pedersen Schou (27. Januar.) — Maskinarbejder Lars Christian Johan Larsen og Antoinette Louise Christiane Rømer (21. Februar.) — Tappeserer Ansgar Carl Rudolf Vilhelm Eiss og Elna Marie Nancy Johansen (21. Februar.)

Dødsfald

31. December. Paul Larsen (2 Maaneder). 10. Januar. Caroline Augusta Josefine Thoudahl (4 Maaneder). Christian Vilhelm Villumsen (5 Aar). Tømrermester Jens Andersen Ortved (69 Aar). 13. Januar. Skræder Mortensens Drengelbarn (2 Dage). 15. Januar. Enke Anna Marie Meisburger (66 Aar.) 25. Januar. Gjørtler Frantz Georg Schreiber (33 Aar). 27. Januar. Skræder Alois Wiehann (87 Aar). 29. Januar. Enke Marie Lafontaine (72 Aar). 15. Februar. Litograf Johan Gottlieb Ernst Clante (42 Aar). 16. Marts. Frøken Eleonore Gabrielle Blankensteiner [76 Aar]. 19. Marts. Paraplymager G. Hoffmanns Pigebarn [3 Uger]. Enke Maren Oline Rimelsky [82 Aar]. 24. Marts. Johannes Jacobsen [9 Maaneder]. 27. Marts. Arbejdsmand Larsens Hustru, Johanne Caroline f. Liebech [30 Aar]. 30. Marts. Forgylde Adeneuers Hustru, Amalie Dorothea f. Rosenvinge [54 Aar].

Kirkelig Kalender.

Søndag den 24. April. Hvide Søndag. Den højtidelige Messe, under hvilken Neokommunikanterne fornye Daabspagten og modtage deres første hellige Kommunion, begynder allerede Kl. 9. — Kl. 7 og 11 stille h. Messe. — Kl. 5 Efterm. Festandagt med Prædiken og „Te Deum.“ — **25. M.** Markus, Evangelist (Bededag; efter Skolemessen Kl. 8¼ Bønprocession og Litani). — **26. Ti.** Kletus og Marcellinus, Pave og Mart. — **27. O.** Petrus Canisius, Bekjender. — **28. To.** Paul af Korset, Bekjender. — **29. F.** Petrus, Martyr. — **30. L.** Katharina af Siena, Jomfru.

Søndag den 1. Maj. 2. Søndag e. Paaske. Filippus og Jakobus, Apostle. I Sct Ansgars Kirke: Kl. 9 Prælatmesse efter hvilken Konfirmationens h. Sakrament meddeles. — Kl. 7 og 11 stille h. Messe; Kl. 5 Efterm. Festandagt med Prædiken.

Mariakongregationen for Mænd. Møderne optages atter Torsdag d. 28. April. Bestyrelsen.

v. Hurks Legat. En Portion af dette Legat er atter bleven disponibel. De Trængende i Menigheden, der ønske at komme i Betragtning, ville indgive deres skriftlige Ansøgning senest inden den 1. Maj til Kirkeforstanderskabet.

J. Braun, Sognepræst.

Sct. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre Mandag d. 25. April Kl. 8½ Aften, Bredgade 67. 2.

Cæcilie-Koret holder foreløbig ikke Møde om Søndagen.

Unio. Tirsdag d. 26. April Slutnings-Sammenkomst i Vinterlokalet. Talrigt Møde forventes.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 18.

Søndagen den 1. Maj.

1892.

Indhold: Pater H. Lange's 9de Foredrag. Lund mod Lund. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Rom. London. Tyrkiet. Frankrig. Bekjendtgjørelser.

Pater H. Lange's 9de Foredrag.

(Oversat af C. F. P.)

—○—

Den protestantiske Trosregel.

Gud vil, at alle Mennesker skulle frelses; han vil, at Alle skulle komme til Sandhedens Erkjendelse. Følgelig har han maattet give alle Mennesker, Store og Smaa, Dannede og Udannede, et sikkert Middel til med Vished og uden Fare for Fejltagelse at erkjende de Sandheder, de maa tro og efterleve for at blive frelste. Det er dette Middel, vi kalde Trosreglen. Det er derfor yderst vigtigt at give en nøjagtig Bestemmelse af dette Middel, denne Trosregel, Gud har opstillet til Erkjendelse af de Sandheder, af hvilke vor evige Frelse afhænger.

I over 18 Aarhundreder, d. e. lige siden Kristi Tid, har Katholicismen hævdet, at det er Skriften og Overleveringen, fortolkede ved Kirkens levende og ufejlbare Autoritet, der danne den sande Trosregel.

Protestantismen. der endnu ikke er 400 Aar gammel, en noget ung Alder for en Religion, paastaar, at det er Biblen, der er den sande Trosregel, Biblen alene, fortolket gennem hver enkelt Kristens individuelle Opfattelse. Enhver Kristen, selv den mest udannede, har ikke blot den Ret, men ogsaa den Pligt at studere Biblen for i den selv at finde de Sandheder, han maa tro.

Jeg skal i dette og næste Foredrag underkaste denne protestantiske Trosregel en grundig Drøftelse.

Idag skal jeg indskrænke mig til at vise Eder, at denne Regel ikke kan være den sande Trosregel, Gud har givet Menneskeheden, fordi den er forbunden med saa uoverkommelige Vanskeligheder, stiller saa urimelige Fordringer, at den er uanvendelig for den langt overvejende Del af Menneskeheden.

Du er Protestant. Din Kirke rækker Dig en Bibel og siger: Læs, gransk i denne hellige Bog, og find selv de religiøse Sandheder, Du trænger til. Du giver Dig til at adlyde og aabner Bogen. Stop et Øjeblik, beder jeg; førend Du begynder at læse, maa Du kunne besvare nogle Spørgsmaal, som jeg ikke tror Du kan besvare uden at raadspørge en levende, ufejlbar Autoritet.

Der er nu først dette Spørgsmaal: Denne Bibel, som Du holder i Haanden, hvor mange Bøger bestaar den af? Du svarer maaske: Af alle de inspirerede Bøger. Men hvad er det for øger, der ere inspirerede af Gud? Det kan Du ikke sige mig; Du kan ikke give mig en Fortegnelse over de hellige Bøger. I Følge det protestantiske Princip er det nemlig Biblen, Biblen alene, der indeholder alt, hvad man skal tro. Hvad der ikke staar i Biblen, er ingen Trossag. Herefter er det altsaa kun af Biblen, Du kan faa at vide, hvilke Bøger Du skal tro ere inspirerede, hvilke Bøger Du skal tro høre til Biblen. Men Biblen siger in-

tetsteds, hvilke Bøger ere inspirerede. Den er i denne Henseende saa tavs, at Protestanterne aldrig have kunnet enes om de samme Bøger. De have snart antaget, snart forkastet Brevet til Hebræerne, Peders andet Brev, Johannes' tredje Brev, Jakobus' Brev, Judas' Brev, Johannes' Aabenbaring. Medens Calvin kalder Jakobus' Brev for et gyldent Brev, kalder Luther det et Straabrev. Disse Modsigelser, disse Meningsskifter vise, at Reformatorerne ikke vare rigtig sikre paa, hvilke Bøger Biblen bestaar af, og Du kan da heller ikke vide det, da det ikke staar i Biblen. Men naar Du ikke engang ved, og ikke kan vide, hvilke de guddommelige Bøger ere, som Biblen bestaar af, hvorledes kan Biblen saa være Dig en sikker Trosregel?

Det var eet Spørgsmaal, Du ikke kan løse. Her er endnu et:

Førend Du læser et eneste Vers i Skriften for der at finde den religiøse Sandhed, maa Du dog først skaffe Dig grundig Sikkerhed for, at det gamle og nye Testamentes Bøger ere autentiske, det vil sige, at de virkelig ere skrevne af dem, hvem de tilskrives, at f. Ex. de fem Mosebøger virkelig ere skrevne af Moses, og ikke af Andre, at Isaias' Profetier virkelig ere af ham, o. s. fr. Har Du en Idé om den umaadelige Lærdom, det kolossale Arbejde, det vilde kræve af Dig? Der er flere af det gamle Testamentes Bøger, hvis Forfattere vi ikke kjende, f. Ex. Jobs, Josuas, Dommernes, Ruths, Kongernes, Krønikernes o. s. v. Naar vi ikke kjende Forfatterne, hvor kunne vi saa vide, at det er Guds Ord og ikke deres egne Tanker, de have givet os? Det samme gjælder om det nye Testamentes Bøger. Hvoraf ved Du, at de virkelig ere skrevne af dem, hvis Navne de føre? Evangelierne bære Navnene Matthæus, Markus, Lukas og Johannes; men Alverden ved, at disse Navne ere paasatte dem af Andre. Disse

Navne give altsaa ingen Garanti for Evangeliernes Ægthed. Selv med Hensyn til de Bøger, der aabenbart bære deres Forfatteres Navne, er deres Ægthed bleven omtvistet, ikke blot af Luther, men ogsaa af gamle Kirkefædre. Der har ogsaa været mer end 30 falske Evangelier, offentliggjorte under Apostelnavne eller andre virkelige Personers Navne; der har været uægte Breve, uægte Aabenbaringer. For at være vis paa at eje Guds Ord maa Du altsaa først se at finde ud af, hvilke Bøger ere ægte, hvilke uægte. Har Du nogensinde tænkt paa at udføre dette Arbejde? Er Du i Stand dertil? Og har Du ikke gjort det, kan Du ikke gjøre det, hvor kan Du saa vide, at den Bibel, Du har faaet, indeholder Guds Ord, og ikke blot Menneskers Ord?

Men det er endnu ikke alt. Sæt, at Du faar bevist at Bøgerne i Din Bibel ere ægte, virkelig ere skrevne af de foregivne Forfattere, hvem garanterer Dig saa, at disse Forfatteres oprindelige Texter ere blevne bevarede hele og uforfalskede? Det er snart 2000 Aar, siden det nye Testaments Bøger bleve skrevne, og det gamle Testaments Bøger ere endnu langt ældre. Hvor kan Du vide, at Ingen i disse Aartusinder har tilføjet eller fraskaaret noget, at de hellige Forfatteres Skrifter ikke i Tidernes Løb ere blevne ændrede, at de ere komne til Dig i samme Skikkelse, i hvilken de forlode Forfatterens Penne? At hitte Rede paa det fordrer et Kæmpearbejde.

Alt dette er dog endnu intet i Sammenligning med den Vanskelighed, den uoverkommelige Vanskelighed, Du vil finde i at besvare følgende Spørgsmaal: Vare Forfatterne i det gamle og nye Testamente virkelig inspirerede af Gud, da de skrev deres Bøger? Indeholde disse virkelig Guds Ord? Og dog er dette noget, Du maa vide, førend Du kan støtte Din Tro til Biblen som til en urokkelig Klippe. Du maa skaffe Dig Sikkerhed

for, at hver Bog, ja hver eneste Del af hver Bog er inspireret. Men hvorledes skal Du faa Sikkerhed herfor? Hvem skal forvise Dig herom? Mon den Helligaand? Det kan Du ikke mene for Alvor. Mon Biblen? Ser Du da ikke, at det vilde være at kjøre rundt uden Ende, naar Du gjennem Biblen skulde faa at vide, at den var inspireret, og Du kun kunde stole paa Biblen, naar Du vidste den var inspireret?

Inspirationen, dette en Sjæls indre og hemmelighedsfulde Samarbejde med Gud, er noget, der kun kan bevises ved Vidnesbyrd, Vidnesbyrd fra Gud, der inspirerer, Vidnesbyrd fra Skribenten, der inspireres. Men Jesus Kristus fortæller os intetsteds, at hans Apostle ere inspirerede; han har heller aldrig sagt til sine Apostle at alle de Ord, de udtalte, vilde være dem indgivne af Gud; ej heller have Apostlene nogen- sinde paastaet, at de havde et saadant Fortrin. Du vil maaske her sige, at Apostlene vare inspirerede, naar de skrev eller prædikede. Men hvad siger Du da om Evangelisterne Markus og Lukas? De vare jo kun Disciple, ikke Apostle. Apostlenes Disciple vare ogsaa inspirerede, siger Du. Men hvilke Grunde har du da til ikke at anse saadanne Skrifter af Disciple for inspirerede, som »Hyrden« af Hermas, Brevene af Barnabas og St. Klemens i Rom? Og dog udelukke saa vel Protestanter som Katholiker disse Skrifter fra Biblen. Du kan sige: Det er paa Kirkens Vidnesbyrd, jeg bygger Troen paa Biblens guddommelige Oprindelse; den kristne Almenhed har alle Tider anset det nye Testamente for inspireret. Godt. Men naar Kirken ikke er ufejlbar, saa er dens Vidnesbyrd jo ikke mere værd end andre historiske Vidnesbyrd, der vel kunne bevidne ydre og synlige Kjendsgjæringer, men ikke en indre og aandelig Kjendsgjærning som Inspirationen.

Uden en ufejlbar Autoritet er det altsaa ikke mu-

ligt at faa Vished for, at hver Bog, hvert Vers i Biblen er inspireret. Naar Du ikke anerkjender Kirkens ufejlbare Autoritet, har Du intet Middel til at forvise dig om, at Skriften er inspireret og indeholder Guds Ord, altsaa heller intet Middel til at finde, hvad Du skal tro. Thi naar du formener kun at kunne finde dette i Skriften, og Skriften enten helt eller delvis maaske kun indeholder Menneskeord, hvor er saa din Trosregel henne?

Men der er endnu mere. Din Bibel, hvilket Sprog er den skrevet paa? Paa Latin, Tysk, Dansk, Fransk Er det et af disse Sprog, de hellige Forfattere have betjent sig af? Nej, det er Hebraisk eller Græsk. Altsaa er den Bibeltext, Du læser, ikke den oprindelige, men en Oversættelse. Du er altsaa heller ikke i denne Henseende sikker paa at læse det sande Guds Ord, undtagen for saa vidt Oversættelsen nøjagtigt og fuldstændigt gjengiver den hebraiske eller græske Originals Mening. Hvor kan Du vide, om den gjør det? Kan Du Hebraisk og Græsk, saa at Du kan sammenholde Oversættelsen med Originalen? Nej. Ved Du da ikke, at der altid er noget kildent ved vigtige Dokumenters Oversættelse, at et enkelt Udtryk, et enkelt Komma, kan forandre Meningen, ja faa den til at blive det stik modsatte? Ja, siger Du, det er sandt, at jeg ikke selv kan overbevise mig om Oversættelsens fuldstændige Overensstemmelse med Originalen, men jeg henholder mig til Oversætterne; det var lærde Mænd med dyb Kundskab til Originalsprogene. Ser Du da ikke, at dette dit Svar er det samme som at sige, at Gud har gjort Trosreglens Værd og Sikkerhed, altsaa dermed ogsaa vor evige Frelse, afhængig af Menneskers Viden og Dygtighed? Og ere disse Lærde saa enige? Nej, deres Oversættelser afvige i mangt og meget fra hinanden; En læser en Text saaledes, en Anden anderledes. Du kan altsaa ikke henholde dig til dem,

Du maa selv se efter, om Oversættelsen stemmer, ellers kan Du ikke vide, om den er Guds Ord. Det kan jeg ikke, siger Du. Nuvel, siger jeg, saa indrøm, at Din Trosregel er uanvendelig.

Naar Biblen alene opstilles som Trosregel, træder der En altsaa overordentlige Vanskeligheder i Møde, allerede førend han begynder at læse i den for at finde, hvad han skal tro.

Men jeg vil nu sætte, at Du er kommen ud over disse Vanskeligheder, eller rettere sagt Umuligheder, og har faaet Sikkerhed for, at Din Bibel virkelig indeholder Guds Ord. Efter den protestantiske Trosregel har Du nu ikke alene den Ret, men ogsaa, selv om du var det mest udannede Menneske, den Pligt at læse den hellige Bog og i den at finde Din Trosbekjendelse, uden at Nogen skal kunne tage Dig det unaadigt op. Men at læse Skriften er ikke blot at læse dens Ord, men ogsaa at erkjende dens Mening. Lad os endelig ikke tro, siger den hellige Hieronymus, at Evangeliet bestaar i Skriftens Ord; det bestaar fremfor alt i den Mening, der maa tillægges dem. Derfor forandrer en daarlig Fortolkning Kristi Evangelium til et Menneskes Evangelium, eller endog til Djævelens Evangelium. Hvis altsaa Skriften er den Trosregel, Gud har givet alle Mennesker, saa maa Alle Mennesker, ulærde saa vel som lærde, kunne forstaa Skriftens Mening; Skriften maa være saa tydelig, at alle kunne faa fat i dens sande Mening uden Fare for at tage fejl. Men dette er jo netop ikke Tilfældet. Førend Du begyndte at læse i Din Bibel, var Du ikke sikker paa, at den indeholder Guds Ord. Nu da Du har begyndt at læse i den, støder Du paa en ny uoverkommelig Vanskelighed: Du har ingen Sikkerhed for, at Du forstaa den, at Du fatter dens sande Mening, fordi Skriften, langt fra at være ganske klar, paa mange Steder er dunkel og svær at forstaa. Vel ved jeg, at Luther har paa-

staaet, at Biblen er klar: Se her, skriver han, »hvad jeg mener om hele Biblen. Jeg billiger ikke, at man erklærer den for dunkel paa noget som helst Sted« (Præf. åssert. artic. a Leone Pontifice). »De Kristne maa frem for alt anse det for sikkert og utvivlsomt, at den hellige Skrift er et aandeligt Lys, langt klarere end selv Solen.« Det siger Luther. Men hør nu, hvad Peder siger om Pauli Breve: »I disse ere nogle Ting vanskelige at forstaa, hvilke de ukyndige og ubefæstede forvende, *ligesom de øvrige Skrifter*, til deres egen Fordærvelse« (2 Petr. 3, 17). Naar dette Spørgsmaal, om Skriften overalt er klar, af Luther besvares med et Ja, af Peder med et Nej, saa ville I nok tillade, at jeg holder mig til Peder, og ikke til Luther. For Resten er Listen over de utallige Kommentarer af Biblen og over de protestantiske Kommentatorers indbyrdes afvigende og modsigende Forklaringer af vanskelige Steder tilstrækkeligt Bevis for, at Biblen ikke er saa klar, som man foregiver.

De forskellige Sektens indbyrdes afvigende Lærdomme ere dog et endnu tydeligere Bevis. Hvis Skriften var saa klar, maatte den gjøre Protestanterne, der jo alle rette sig efter den, til een Hjord. De maatte alle have een Tro, være eet Hjærte, tale eet Sprog. Men Protestantismen er tværtimod efter dens egne Læreres Tilstaaelse bleven til et Virvar af modstridende Meninger, til et sandt Babelstaarn. Nutidens protestantiske Bibelfortolkere stemme ikke overens hverken indbyrdes eller med de første Reformatorer, ikke engang angaaende saadanne Texter, der ere Grundlag for deres Lære. Det var for Resten saa allerede i Begyndelsen. Endnu i Luthers levende Live toge hans Disciple fat paa med Biblen i Haanden at vise, at hans Lære var falsk, og at Reformationen selv trængte til at blive reformeret. Carlstadt, Zwingli, Æcolampadius, Münzer og mange Andre angreb Luther og hverandre indbyrdes,

idet Enhver hævdede, at de Andre ikke forstode Biblen; hvilket dog ikke hindrede dem i at forkynde, at Biblen var klar. Luther lod sig dog belære af en lang og pinlig Erfaring og anerkjendte tilsidst, tvært imod hvad han tidligere havde paastaaet, at Skriften var dunkel. Han skriver: »At komme til Bunds i Skriftens Mening er *umuligt*; vi kunne kun strejfe Overfladen; at forstaa Meningen er et Vidunder. Lad Theologerne sige og gjøre, hvad de ville. At gjennemskue Guds Ords Hemmeligheder vil altid overstige vor Forstands Evne« (Audin, Luthers Liv, t. II. 339).

Du vil maaske her sige: Ja, jeg indrømmer, at der findes Vanskeligheder i Skriften, dunkle uforstaaelige Steder. Men hvad de væsentlige Grundsandheder angaar, saa fremsætter Skriften dem saa klart, at det er umuligt at tage fejl af dem. Naa, saa vidt ere vi da komne. Biblen, der før fremstilledes som klarere end Solen, er dog ikke saa klar; det er kun paa nogle Steder, den er klar; det er kun de Sandheder, hvis Erkjendelse og Efterlevelse er absolut nødvendig til Frelse, der fremgaa klart af Biblen, saa at man i alt Fald ikke kan tage fejl af dem.

Men — for det første, hvad er det for Sandheder, der ere Grundsandheder og nødvendige? har Gud aabenbaret Dig det? Skriften taler intetsteds om væsentlige og uvæsentlige Sandheder. Siger Fornuften Dig det? Fornuften er ikke ufejlbar og kan altsaa føre Dig vild i dette for Din Frelse saa vigtige Spørgsmaal. Er det Følelsen, der viser Dig een Sandhed som væsentlig, en anden som uvæsentlig? Ja, det ved jeg nok, man har paastaaet. Den Helligaand skulde indgive den Troendes Sjæl en indre Følelse, en vis aandelig Smag, i Følge hvilken han skulde kunne skjelne væsentlige Frelsessandheder fra uvæsentlige, ligesom man ved den legemlige Smag kan skjelne sødt fra surt. Men det, ser Du nok, er at aabne Porten paa vidt Gab for alskens Fanatisme

og Illuminisme. Og hvem garanterer for, at en saadan Følelse stammer fra den Helligaand og ikke snarere fra Ens eget kjære Jeg? Hvad er overhovedet mere lune-fuldt og omskifteligt end Følelsen? Idag er Du i den og den Stemning og føler, at den og den Sandhed hører til de væsentlige; imorgen er Du i en anden Stemning, og samme Sandhed er ikke mere nødvendig. Ogsaa efter de forskjellige Mennesker ere Følelserne forskjellige. Rationalisten føler, at Gud er til, men han føler ikke, at han har aabenbaret noget. Luther føler at Kristus er nærværende i Alterens Sakrament, Kalvin føler det ikke. Den aandelige Smag faar Kalvin til at erklære Jakobus' Brev for stammende fra Gud, medens samme Brev for Luther kun smager af Straa. Hør, hvad den bekjendte Lærde Michaelis mener om denne indre Følelse: »Hvad denne indre Fornemmelse angaar, saa maa jeg tilstaa, at jeg aldrig har følt den. De, der føle den, ere ikke til at misunde, ere ikke Sandheden nærmere. Thi Muhammedanerne føle den lige saa vel som de Kristne. Og da denne indre Fornemmelse var den eneste Grund, paa hvilken Muhammed byggede sin Religion, som saa mange Tusinder have antaget, saa maa vi deraf slutte, at denne indre Fornemmelse er noget, man skal tage sig i Agt for« (Introd. n. T. 4 Udg. I 115).

Men er det nu ogsaa saa, at Biblen, hvor det drejer sig om Grundsandheder, er saa klar, at Ingen kan tage fejl af dem?

Du vil sikkert være enig med mig i, at Arvesynden, Daaben, Nadveren, Treenigheden, Kristi Guddom høre til de nødvendige Grundsandheder. De skulde altsaa, mener Du, være klart fremsatte i Biblen, uden at Nogen kunde misforstaa dem. Og dog er der ikke een af dem, om hvilken de protestantiske Lærere have været enige, ikke een, som ikke har faaet Ja af een,

Nej af en anden protestantisk Theolog. Nu skal Du høre:

Arvesynden. **Ja:** »Læren om Arvesynden er en af Troens Grundartikler« (Walch. Einleitung in die polemische Gottesgelahrheit, p. 1086). **Nej:** »I den evangeliske Kirkes fremadskridende Aand er Læren om Arvesynden opgiven som ikke begrundet i Skriften« (Dr. Hase, Dogmatik 1826).

Daaben. **Ja:** »Daaben er nødvendig; gennem Daaben blive vi Guds Børn« (Den augsburgske Trosbekjendelse (52 art IX). **Nej:** »Daabsceremonien er ikke andet end et Sindbillede af vor Indtræden i den kristne Kirke« (Balguy Discours. 298).

Nadveren. **Ja:** »Kristi Legeme og Blod ere virkelig nærværende i Alterets Sakrament under Brødets og Vinens Skikkelse« (Den Augsb. Trosbekj. art. X). **Nej:** »Den virkelige Mening af de sakramentale Ord ved Nadverens Indstiftelse er denne: Tager dette Brød; det er et *Billede* af mit Legeme o. s. v. (Dr. Jacobi, Die Geschichte Jesu 1816).

Treenigheden. **Ja:** »Vi anse Treenighedslæren for en Trosartikel, Enhver maa antage, naar han vil opnaa det evige Liv« (Walch. l. c. 350). **Nej:** »Man kan uden Betænkelighed udelukke Treenighedslæren fra Religionsundervisningen som en Lære, der er ny og stridende mod Fornuften« (Canabich, Kritik alter und neuer Lehren o. s. v. 1799).

Og hvad *Kristi Guddom* angaar, hvem ved ikke, at den er bleven benegtet af en Mængde protestantiske Doktorer lige fra Socinius til Strauss? I 1818 forbød Genferpastorenes Selskab officielt sine Medlemmer at prædike Kristi Guddom. I Holland har man af 1800 Præster set 1500 offentlig slutte sig til Renans »Jesu Liv«. Strauss, som ikke engang troede, at Kristus havde existeret, blev alligevel af Byen Zürich valgt til Professor i protestantisk Theologi.

Se det er Resultaterne af den saa meget priste Klarhed i Skriften, der ikke tilsteder nogen Fejltagelse i Grundsandheder.

Jeg paastaar ikke, at Skriften ikke er meget klar i sine Udtryk af de væsentlige Sandheder. Hvad klarere gives der end disse Ord: »Gaar ud og lærer alle Folk og *døber dem i Faderens, Sønnens og den Hel- līgaands Navn*«? Kunde »*Dette er mit Legeme, dette er mit Blod*« have været udtrykt tydeligere? Og dog ere disse Sandheder blevne benægtede af Folk, som gjorde Fordring paa at forstaa Biblens sande Mening, ikke af Ulærde, men af Doktorer. Heraf ses, hvor udsat man er for at tage fejl i de klarest udtrykte Sandheder, naar man gjør sin Fornuft til Biblens Fortolker, og meget mere maa dette da gjælde i de vanskeligere Steder, som Biblen er fuld af, og som forekomme næsten i hvert Vers, saaledes som man kan se af de talrige Bibelkommentarer.

En Protestant, der læser Biblen, kan altsaa umulig være sikker paa at forstaa dens Mening, den Mening, Gud har lagt i den. Derfor kan han heller ikke være sikker paa, at det er Guds Ord, han faar; han kan ikke bygge sin Tro paa det, han læser.

Af alt det foregaaende drager jeg den Slutning, at den protestantiske Trosregel — Biblen fortolket frit af hver især — ikke har, hvad der kræves til en sand Trosregel. Alle ere enige om, at en Trosregel maa være sikker og tilgængelig for Alle. Den maa være sikker, d. e. uden Fare for Fejltagelse paavise de aabenbarede Sandheder, man maa tro for at frelses. Men den protestantiske Trosregel byder ikke denne absolute Sikkerhed, uden hvilken Troen er umulig. Vi have jo set, at den ikke engang kan vise os, af hvilke Bøger Biblen bestaar, ikke kan give os Borgen for deres Ægthed, Uforfalskethed og Inspiration, ikke kan tyde os Skriftens sande Mening. Den sande Trosregel maa

endvidere være tilgængelig for Alle, selv de Enfoldigste og Ulærdeste; thi Kristus er kommen for at bringe Alle Sandhedens Aabenbarelse. Langt fra at udelukke de Fattige, de Smaa, de Udannede, takker han tværtimod sin himmelske Fader, fordi det er de Smaa, han har aabenbaret disse Hemmeligheder, og svarer dem, der fordre et Tegn paa, at han er Messias: Evangeliet forkyndes for de Fattige. Men den protestantiske Trosregel er ikke tilgængelig for Alle, kan ikke anvendes af Alle. Jeg har paavist de uoverkommelige Vanskeligheder, der møde En, naar han vil forvise sig om de hellige Bøgers Ægthed, Uforfalskethed og Inspiration. Hvor mange Kristne ere i Besiddelse af de utallige Kundskaber, den umaadelige Belæsthed, der kræves til slige Undersøgelser? Selv om En eller Anden naaer saa vidt, er det dog umuligt for de Allerfleste. Og Gud skulde have givet Menneskeheden saadan en Trosregel, som kun kan bruges, naar man kan Hebraisk og Græsk og sidder inde med de mest forskjelligartede Kundskaber, med den mest udstrakte Belæsthed? Kunde det stemme med Guds Visdom og Godhed?

Men det er ikke alt. For at en Trosregel skal være tilgængelig for Alle, maa Alle kunne faa den og bringe den til Anvendelse, saa snart den er faaet. Hvis det nu var Biblen, der var Trosregel, saa maatte Gud allerede fra Begyndelsen af have sørget for dens almindelige Udbredelse, for at Alle kunde faa den og finde, hvad de skulde tro. Men førend Bogtrykkerkunstens Opfindelse, dengang hvert Bibelexemplar maatte afskrives med Haanden, hvor mange Kristne havde da Biblen og kunde læse i den for at finde Frelsessandhederne? Skulde Gud have gjort Trosreglen afhængig af en menneskelig Opfindelse? Eller hvis Skriften var den eneste Trosregel, og naar Bogtrykkerkunsten er en nødvendig Betingelse for Biblens Mangfoldiggjørelse og Udbredelse, hvorfor har Gud da ikke sørget for, at

denne Kunst blev opdaget paa Kristi Tider? Skulde Gud i 1400 Aar have ladet Størstedelen af Menneskeheden uden Rettesnor, uden Trosregel, fordi den af ham givne Trosregel ikke kunde faas og anvendes?

Nej, og atter nej, maa enhver fordomsfrit Tænkende udbryde, en saa absolut ubrugbar Trosregel kan ikke være den Trosregel, der er givet Menneskeheden af Gud, den Vise og Gode.

Lund mod Lund.

(Af P. P.)

Pastor Lund i Fruering modsiger ikke alene den hellige Skrift, hvilket vi have paavist i forrige Nummer, han indvikler sig endog i *Selvmodsigelser*.

Han stiller tre Spørgsmaal, som vi gjærne indrømme er godt valgte. Thi de ere lettere for det store Avispublikum at forstaa end mange andre Ting, der i den sidste Tid have staaet til offentlig Diskussion. Men hverken i Svaret eller i Maaden at svare paa kunne vi være enige med ham.

Han spørger: 1) i hvilket Kirkesamfund, det katolske eller det protestantiske, finder jeg den mest opbyggende Gudstjeneste? 2) hvor kan jeg bedst finde Fred i min Syndenød? og 3) hvor faar jeg den bedste Trøst overfor Døden?

Han svarer selvfølgelig paa alle tre Spørgsmaal: i Protestantismen, ikke i Katholicismen. Men i alle tre Svar kommer han uheldigvis til at modsige sig selv.

1) Paa det første Spørgsmaal svarer han, at den hyppigste Form af den katolske Gudstjeneste er den stille Messe; og han fremhæver det med Eftertryk: den *stille* Messe, ikke Højmessens¹⁾. Alligevel anker han over

¹⁾ Vi bortse her fra, at det er en urigtig Paastand. De fleste Katholiker kunne jo kun paa Søndagene bivaane Gudstjenesten og høre da Højmessens, der rigtignok lettere kan følges, end en stille Messe, med Prædiken.

»den stadige Anvendelse af Orgelspil, Røgelsesduft, Processioner m. m.« — Han indrømmer, at efter katholsk Lære indeholder Messen »Herren selv i den hellige Hostie«. Alligevel »drister han sig til at sige: Messen er saa godt som *intet*, selv om Forvandlingslæren var den sande.« — Han forventer nemlig Opbyggelse alene af hvad der paavirker Sanserne; thi han fortsætter: »ja, kunde man se Herren ind i Øjet eller høre et Ord fra hans Læber, da var det noget.« Alligevel kalder han i samme Aandedrag Messedragten og Messeceremonierne, der have noget Opløftende for enhver, som kjender om end kun lidet til deres Betydning, for »Udvorteshed, en tildels glimrende Skat, der daarlige skjuler den indre Tomhed« [og dog har han jo indrømmet, at Kjærnen er Troen paa Kristi virkelige Nærværelse!].

Saa kommer han til at spørge: »hvor skal jeg da søge Opbyggelse? i det uforstaaelige, der staar udenfor mig?« — Nej, Hr. Pastor J. Lund. Først skal De søge at *forstaa* det katholske Dogme og den katholske Liturgi. Nu mener De efter katholsk Opfattelse »vare de indviede Nadverelementer identiske med Herren selv.« Nu forvexler De *Monstransen*, det Kar, hvori Hostien gjemmes og fremvises, med selve *Hostien* d. e. Kristi Legeme og Blod, virkelig nærværende under Brødets Skikkelse, og giver os saa at forstaa, at vi tilbad Monstransen, som Hedningerne deres Afgudsbilleder.

Har De søgt og faaet Oplysning om, hvad vi Katholiker lære og tro angaaende Alterets Sakramente og hvad Messeceremonierne betyde, saa kan De jo gærne tale med derom — men ikke før, og det ikke blot af Hensyn til Deres Person men ogsaa af Hensyn til Sagen og til Publikum. De kjender jo godt Herrens Ord: »Naar en Blind leder en Blind, da falde de begge i Graven.« (Mt. 15, 14).

2) Paa det andef Spørgsmaal: hvor finder jeg Syndsforladelse? svares: hos Kristus, *ikke* hos et Menneske;

thi »for den ængstede Samvittighed kan et Menneskeord aldrig være tilstrækkeligt.« Men, Hr. Pastor, De véd dog lige saa godt som vi Katholiker, at Kristus henviser os til Mennesker, naar vor ængstede Samvittighed længes efter Fred i sin Syndenød. I Dag, da jeg skriver det, er Søndag *Quasimodo*, første Søndag efter Paaske. Evangeliet er Joh. 20, 19 ff. I Vers 23 siger Kristus selv, hvem De raader mig direkte uden Mellemand at henvende mig til: »Hvem I forlade Synderne, dem ere de forladte, og hvem I beholde dem, dem ere de beholdne.« Læs ikke blot første Halvparten af Verset, men ogsaa anden, saa ser De, at Deres Synder blive dem beholdne, hvis ikke *et Menneske* forlader Dem dem, en af dem, om hvem Kristi nævnte Ord: »hvem I forlade . . .«, gjælder. Læg dem anden Halvpart ret paa Hjærtet, saa vil De ikke længer spørge: Hvor kan jeg *bedst* finde Fred i min Syndenød?« men De vil komme til at indse: jeg kan finde Syndsforladelse *ene og alene* ved en bemyndiget Præst, der forlader mig mine Synder, saa at de blive mig forladte af Kristus. —

3) Det tredje Spørgsmaal er det allervigtigste: hvor faar jeg den bedste Trøst overfor Døden? Men her bærer Hr. Lund sig ad, som den Fugl, der har Ry for at skjule sit Hoved under sin Vinge for ikke at kunne se en truende Fare, just som om der saa *ikke var* nogen Fare. Han siger: eders Skærsildslære er næppe synderlig trostefuld; jeg nægter derfor, at der er en Skærsild.

Men for det første: er der en Skærsild, vil Pastorens Benægtelse af dens Tilværelse hverken tillukke eller slukke den. Det er mere end naivt, naar han spørger »Med hvilket Haab vil du da dø? med Skærsildens Pine for Øje eller med Troens Forvisning om Hjemgangen til Faderen? »Ubetinget Forvisning om Hjemgangen til Faderen kunne vi ikke have, men kun be-

tinget: jeg |vil gaa hjem til min Fader, *paa den Betingelse* at jeg dør som hans Barn. Og om jeg lige straks vil kunne indgaa i min Faders Hus, det er saa endnu et andet Spørgsmaal, som lige saa lidt kan besvares ubetinget bekræftende. Jeg kan nok bilde mig ind, at al min Gjerning er ligesom Guld, Sølv og dyrebare Stene og paa ingen Maade ligner Træ, Hø eller Straa. Alligevel kan det gaa mig ligesom hine Lærere, om hvem Sct. Paulus (1 Kor. 3, 15) skriver, at de nok skulde blive frelste, dog kun som igjennem Ild. Jeg kan nok lukke mine Øjne for Skærsildens Pine; men derved formindsker jeg den ikke, *hvis* der er et Renselsessted.

Og *at* det er muligt, nægter Hr. Lund selv ikke. Tvertimod ser han sig nødt til paa sit lutherske Standpunkt i Modstrid med sig selv at indrømme, at »det er vistnok kun lidet, der er aabenbaret os om Tilstanden efter Døden, at der er en Forskjel mellem de enkelte Afdødes Tilstand som fra dette at pines svarlig uden at kunne vederkvæges og til dette at trøstes som Lazarus« [imellem disse to Yderligheder ligger at pines dog *ikke uden* at kunne vederkvæges, med andre Ord det, som vi kalde en Lutrelse i Renselsesstedet eller i Skærsilden], at det ligger nær at forstaa Livet efter Døden som en Sjælstilstand, hvori der er Plads til *Selvbekjendelse* for, hvad der *forbrydes* eller *forsømmes* i Jordelivet, ... med en *Lutring* for de Troende,« altsaa Plads til den katholske Skærsild.

Men er det muligt, er det endogsaa nærliggende, at jeg efter Døden har Skærsildens Selvbekjendelser og Lutring i Vente, saa er det uforstaaeligt, at Pastoren kan raade mig til i Livet og paa Dødslejet at lukke mine Øjne for hvad der truer mig som Straf for mine Forseelser og Forsømmelser, og hvad jeg kan forebygge ved større Agtpaagivenhed og Samvittighedsfuldhed i at opfylde mine Pligter.

Nej, det gamle Mundheld gjælder endnu den Dag i Dag: vel er det lettest at leve som Protestant, men det er *bedst* at dø som Katholik.

Det er mit Haab og min daglige Bøn: Herre forund mig den Naade, at en katholsk Præst staar mig bi i den sidste Strid. Han kan da forlade mig mine Synder, saa at de blive mig forladte (Joh. 20, 23). Han kan bespise mig med Kristi sande Legeme og Blod som Vandringsbrød, for at det maa styrke mig mod den onde Fjendes sidste Angreb og føre mig til det evige Liv. Han kan i Følge den hellige Jakobus' Anvisning (5, 14. 15) bede over mig, salve mig med Olie i Herrens Navn; og Troens Bon skal hjælpe mig, Herren vil oprejse mig, og dersom jeg endnu har Synder paa mig, da ville de blive mig forladte. Er jeg død i hans Arme, vil han ikke blot stede mit Legeme til den sidste Hvile i indviet Jord, men ogsaa komme min arme Sjæl i Renselsesstedet til Hjælp ved sin Forbøn og ved Frembærelsen af det Gudslams Sonoffer, der borttager Verdens Synder; thi til ham er det blevet sagt: annam Fuldmagt til at frembære Ofret baade for de Levende og for de Dode.

Hvor mange Naademidler har Herren ikke forundt os Kristne! Hvor mange af dem have de af vore Medkristne ikke berovet sig, der have skilt sig fra Moderkirken!

Det er bedst at leve og dø som Katholik.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. Det pavelige Brev, ved hvilket det danske Præfektur ophøjes til et *apostolisk Vikariat* og Msgr. *Johannes von Euch* til apostolisk Vikar og *Ti-*

tularbiskop af Anastasiopolis, er nu ankommen hertil. Anastasiopolis eller Neo Justiniana er det ældgamle Bispesæde *Daras* i Provinsen Mesopotamien, hvis første Biskopper vare Eutygianus, Aar 506, Thomas, 518, Mamas, 537, Stefanus 553 og St. Theodorus, 590.

— Hr. *Lavrids Nyegaard* ivrer i »Dansk Kirke-tidende« for 10. og 17. April mod »Papismen« et System, der tilkjender Paven »Absolutisme, Frihed til at nægte andre Samvittighedsfrihed, *verdslig* Overhøjhed over den enkelte som over Folk og Stater« samt Ret til »*absolut* Lydighed.« *Katholicismen* frakjender sin Pave alle disse Rettigheder eller Friheder. Det er altsaa en Vejrmølle, vilde Professor Schat-Petersen sige, det er en selvlavet Straadukke, som den gjæve Stridsmand slaar løs paa, i Fald hans Polemik gjælder *Katholicismen*; og det maa man vel antage, da han gaar ud fra, at »en veltalende og aandrig Papist forelægger vor Hovedstads Indvaanere Spørgsmaalet, Papisme eller Protestantisme.« Det er imidlertid intet Under, at Hr. Nyegaard forvexler »Papisme« med Katholicisme, et Foster af sin egen Fantasi med det virkelige, historiske Pavedømme; han forvexler endog saa forskjellige Paa-stande, som følgende to: »Den almindelige Menneskeforstand lærer, at hvad der er sagt til Peder, til Verdens Ende skal kunne tilegnes af alle Biskopper i Byen Rom« — og: »Den almindelige Menneskeforstand siger, at et større Samfund maa, for i Længden at kunne bestaa, have *ét* Overhoved og altsaa Kristi Kirke, der efter Kristi Villie skal bestaa indtil Verdens Ende, maa have *et* Overhoved indtil Verdens Ende.« For øvrigt kan Hr. Nyegaard slaa op Side 36 ff. i »Er Romersk-Katholsk ægte evangelisk?« (en Bog, som Hr. Nyegaard jo selv citerer), hvor der bevises af *Skriften* (S. 36), at Kristus har indsat Simon Petrus til sin Kirkes første Overhoved, og af *Historien* (S. 38), at Petri

Eftermand som Kirkens Overhoved er den romerske Biskop.

Rom. Paa Palmesøndagen modtog Pave *Leo XIII* i højtidelig Audiens Hs. kgl. Højhed *Prins Eugen* af Sverrige, der var ledsaget af sin Adjutant Kapitain Nyblæus. Efter Audiensen begav Hs. kgl. Højhed sig til Kardinal-Statssekretær Rampolla, forat aflægge denne et Besøg. Om Eftermiddagen gjorde Kardinalen Gjenbesøg hos Prinsen i Hotel Quirinale.

— Ogsaa *Hertugen* og *Hertuginde af Fife*, som for Tiden opholde sig i Italien, have anmodet om en Audiens hos den h. Fader, som vil modtage dem, saa snart de ere vendte tilbage til Rom fra Neapel. Hertuginde af Fife er som bekjendt Prinsen af Wales ældste Datter.

— Kardinal *Ledochowski*, den nye Præfekt for Propagandaen, besøgte for første Gang *Propaganda-Kollegiet*, som staar under hans Jurisdiktion. Kollegiets Rektor, Msgr. Camassei, fremstillede Studenterne for Kardinalen; deres Antal beløber sig for Tiden til 116 fra forskjellige Lande i alle fem Verdensdele.

— Den 20. April fejrede den berømte Oldgransker *de Rossi* sin 70de Fødselsdag. Det arkæologiske Selskab har i Dagens Anledning ladet opstille en Marmorbuste af de Rossi paa det Sted, hvor han har vundet de fleste Sejre i Religionens og Videnskabens Interesse, nemlig i *St. Callistos Katakomber*. De Rossi's Arbejdsmark have navnlig de romerske Katakomber været, hine underjordiske Begravelsespladser og Tilflugtssteder for Oldkirkens Kristne i Forfølgelsens Tider, hvor der findes saa mange talende Beviser for vor hellige Kirkes Lære og Skikke. Med et aldrig svigtende Held, grundet paa alvorlige Studier, er det lykkedes de Rossi, Tid efter anden baade at finde disse ældgamle kristelige Mindesmærker og at udgrave og restaurere de mangfoldige Gange og Kapeller, i

hvilke de første Aarhundreders katholske Kristne begravede deres Døde og fejrede det h. Messeoffer over Martyrernes Grave og som endog have tjent som Tilflugtssted for de romerske Paver, naar Kejsernes blodige Forfølgelser truede med at tilintetgjøre den kristne Kirke*). Af de kristne Katakomber har de Rossi fremdraget en Mængde ældgamle Dokumenter, Malerier og Indskrifter paa Gravene og Væggene, som vidne om, at den katholske Kirkes nuværende Lære stemmer overens med den katholske Oldkirkes Lære; imod Gregorovius og Smith har han saaledes ved Hjælp af Katakomberne paavist, at Mariadyrkelsen kan forfølges helt op til Antoniniernes Tid, og at Læren om de Helliges Paakaldelse og om Skærsilden har været almindelig bekjendt i hine første Aarhundreder.

Rom. I Paasketiden giver den h. Fader sædvanligvis talrige Audientser fordi mange Fremmede netop paa den Tid opholde sig i Rom. Den 8. April modtog Pave Leo XIII saaledes flere Hundrede Fremmede af forskjellig Nationalitet i Tronsalen og hver Søndag ere 50—100 Personer tilstede ved hans hellige Messe.

Som bekjendt fejrer Pave Leo XIII i Februar 1893 sit *50aarige Bispejubilæum*. I Slutningen af Oktober d. A. begynde i den Anledning Valfarter til Rom.

London. Den 25. f. M. døde i London i Oratorianernes Kloster i Brompton Pater *Godolphin Osborne*, Søn af Lord Sydney Godolphin Osborne. For 13 Aar siden vendte han tilbage til den katholske Kirke og har siden den Tid tilhørt Oratorianernes Kloster. Pater Osborne har ført næsten alle de Højerestillede, som i de sidste Aar ere blevne Katholiker, tilbage til den gamle Tro. Han var ikke Oratoriets lærdeste, men mest yndede Prædikant. Hans Prædikener vare for

*) Se Wiseman, *Fabiola* eller *Katakombernes Kirke*, Andr. Fred. Høst & Søn, Kjøbenhavn.

Størstedelen rettede til Ikkekatholikerne blandt hans Tilhørere.

Tyrkiet. Under en Samtale mellem den bulgarske Agent *Dimitrow* og den russiske Gesandt i Konstantinopel *Nelidow* erklærede Gesandten, at Rusland *ikke* vilde anerkjende Fyrst *Ferdinand* som retmæssig Hersker over Bulgarien, fordi Fyrsten var Katholik. Tilhørte han en anden Religion vilde der være større Udsigt til at opnaa hans Anerkjendelse fra Ruslands Side.

Frankrig. I Frankrig har Regeringen i den senere Tid sat en Forfølgelse af Biskopperne i Gang, dels fordi nogle have besøgt Rom uden at indhente Ministerens Tilladelse, dels fordi de alle i Hyrdebreve have opfordret Katholikerne til at deltage i Valgene og kun at vælge Mænd, som ville hævde Religionens Rettigheder. I Nancy har Biskop Turinaz tillige udgivet en Brochure, i hvilken han hæftigt angriber Regeringens Politik i kirkelige Anliggender. I »Siccle«, som skal staa i nær Forbindelse med Præsidentskabet, beklager den Deputerede Dupuy-Dutemps sig over, at der ikke findes virksomme Straffemidler imod »de ulydige Biskopper.« Det Bedste vilde efter hans Anskuelse være, at Regeringen *afsatte* Biskopperne. — Den vakre Mand synes ikke at have lært noget af den tyske Kulturkamp. Et glædeligt Tegn er det for øvrigt, at Frankrigs Gejstlighed og Katholiker tage sig sammen, for at bekæmpe Regeringens og Frimureriets Arbejde, som til Trods for Anarkist-Uvæsenet, der har bragt Uro i hele Europa, ikke desto mindre gaar ud paa at ødelægge Kirken og Religionen i Landet. I Bombe-Attentaterne høster Regeringen Frugterne af sit fordærvelige Arbejde.

I *Fattig-Understøttelseskontorerne* blive Mange bortviste, hvis eneste Forbrydelse bestaar i, at de lade deres Børn opdrage efter kristelige Grundsætninger. Et Blad i Tours bringer flere Exempler. En fattig Kone, hvis Mand var forulykket i Jærnbansens Tjeneste, befandt

sig i stor Nød. Skadeserstatningen fra Bestyrelsens Side lod vente paa sig, og Konen saa sig da tvungen til at banke paa hos Fattigvæsenet. »Tag Deres Børn ud af Søstrenes Skole og send dem til Statsskolen; ellers maa De ikke gjøre Regning paa Understøttelse.« Det var Svaret, som man gav den Fattige. — En flittig Arbejder havde tre Børn. Hans Hustru havde i længere Tid været syg og sengeliggende. Arbejdet standsede, og Faderen, som ikke mere kunde fortjene det daglige Brød, henvendte sig til Understøttelseskontoret, for at faa Brød til sine Børn og Medicin til sin syge Hustru. Førend man gav ham Svar, slog man op i Statsskoleregistrene. Hans Børn ere ikke indskrevne deri. »Vil Du have Hjælp, maa du skifte Skole,« sagde Embedsmanden hjærteløst. «Nej,» svarede den kristelige Fader, «saa vil jeg hellere sulte; mine Børn lader jeg aldrig opdrage efter Grundsætninger, der ikke ere mine egne.» — I mange Kommuner ere Skolerne blevne sækulariserede og Religionsundervisningen ophævet trods Modpetitioner, som vare undertegnede af *alle* Familiefædre. — Behøver man overfor saadanne Tilstande at spørge, hvorfra Dynamitmændene komme i Frankrig?

Kirkelig Kalender.

Søndag den 1. Maj. 2. Søndag e. Paaske. Filippus og Jakobus. Apostle. I Sct Ansgars Kirke: Kl. 9 Prælatmesse efter hvilken Konfirmationens h. Sakrament meddeles. — Kl. 7 og 11 stille h. Messe; Kl. 5 Efterm. Festandagt med Prædiken og Majandagts højtidelige Aabning. — **2. M.** Athanasius, Biskop og Kirkelærer. — **3. Ti.** Korsets Finding. — **4. O.** Monika, den h. Augustinus Moder og Mødreforeningens Skytspatroninde (Kl. 8¼ h. Messe for Ansgariusforeningen). — **5. To.** Pius V. Pave og Bekjender. — **6. F.** Apostlen Johannes Martyrium (Kl. 8¼ h. Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 8. Broderskabsandagt med Prædiken). — **7. L.** Stanislaus, Martyr og Biskop.

Søndag den 8. Maj. 3. Søndag e. Paaske. Den h. Josefs Skytsfest.

Majandagtens højtidelige Aabning i St. Ansgars Kirke finder Sted paa Rosenkransbroderskabets Søndag (d. 1. Maj) Kl. 5 Eft. i Forbindelse med Festandagten for Konfirmanterne. I Processionen deltage kun Konfirmanterne. Paa de øvrige Dage i Majmaaned holdes Majandagten hver Aften Kl. 8.

Den levende Rosenkrans' 1ste Afd. (Jomfruernes Forening) holder Møde med Exhortation Søndag d. 8. Maj Kl. c. 11 $\frac{1}{2}$ paa Toldbodvejen 14.

Sjælemessen for afdøde Medlemmer af Rosenkransbroderskabet læses: Mandag d. 2. Maj Kl. 8 $\frac{1}{4}$ for Fru Adeneuer; Tirsdag 3. Maj Kl. 6 for Mad. Rimelsky, Torsdag 5 Maj Kl. 6 for Hr. Th. Johnston.

Mødreforeningen. Mødet paa Tirsdag d. 3. Maj bortfalder. I Stedet for afholdes i Anledning af den hl. Monikas Fest en **højtidelig Festandagt Søndag d. 8. Maj. Kl. 3 Eftermiddag i St. Josefs-Søstrenes Huskapel** paa Toldbodvejen, hvortil ogsaa Hustruer og Mødre, der endnu ikke tilhøre Foreningen, have Adgang og særlig indbydes. Medlemmerne kunne vinde den maa nedlige fuldkomne Afdag ved at modtage de hh. Sakramenter enten Søndagen før eller efter St. Monikas Fest, eller ogsaa paa selve Dagen d. 4. Maj.

Organist **Jos. Hammermüller** er flyttet til Vesselsgade 9. 1. Sal.

Literatur. Udkommen ey i Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn og faas i alle Boglader.

P. P. Til Forsvar for Sandheden. Troskilderne, Kirke-møderne, Ufejlbarheden, Guds Moder, Sct. Josef, Biblen, Alterets h. Sakramente 25 Øre pr. Expl.; Mariadyrkelsen (50 Øre); Dr. th. Prof. H. Scharlings Misforstaaelser (75 Øre); Er Rom.-Katholsk ægte evangelisk? (1 Kr. 50 Øre).

Kardinal J. Gibbons: Vore Fædres Tro (1 Kr. 50 Øre).

Thomas à Kempis: Kristi Efterfølgelse (1 Kr. 50 Øre).

Til **Konfirmationen** anbefales indbundne Bønne- og Salmebøger.

Katholsk Afholdsforening, Brødgade 67. 2 S. o. G., Onsdag den 11. Maj Kl. 8: Foredrag af Hr. Lærer, Løjtnant **H. Thomsen**. Besøgende ere velkomne. Adgang gratis.

Unio. Sommersammenkomsterne begynde Onsdag d. 4 Maj paa Keglebanen ved Lokalet Frederiksberg Allé 15 (Indgang fra Boyesgade) og fortsættes der hver Onsdag Aften i Sommertiden. Det fuldstændige Sommerprogram vil blive udsendt hvert Medlem. Bestyrelsen.

Vincentforeningens Konferentser afholde Søndag den 8. Maj (St. Josefs Skytsfest), efter Højmessens i St. Ansgars Kirke, Generalmøde i Lokalet Brødgade 67. 2 S. o. G. Samtlige aktive og bidragende Medlemmer indbydes til dette Møde.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 19.

Søndagen den 8. Maj.

1892.

Indhold: Pater H. Lange's 10de Foredrag. Tilbageblik. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Ordrup. Frankrig. Bekjendtgjørelser.

Pater H. Lange's 10de Foredrag.

(Oversat af C. F. P.)

—o—

Den protestantiske Trosregel II.

I forrige Foredrag har jeg viist, at den protestantiske Trosregel ikke kan være den Rettesnor, Gud har givet Menneskeheden, fordi den ligefrem strutter af uoverkommelige Vanskeligheder, fordi den ikke kan give os absolut Sikkerhed for, at det virkelig er Guds Ord, vi eje, og fordi den, selv om vi havde Vished herfor, ikke kan sikre os den rette Forstaaelse af disse Guds Ord.

Idag skal jeg gjøre Eder det yderligere indlysende ved at vise, at denne Regel strider mod Biblen, mod den kristne Oldtid og mod Protestanternes egen Praxis.

Dersom Skriften, fortolket af Hver især, var den eneste af Gud givne Trosregel, maatte vi kunne finde en saa væsentlig Sandhed klart fremsat i Biblen. Men Biblen siger intet om den, den siger tværtimod det

modsatte. Den siger intet om den. Kristus siger ikke til sine Apostle: Gaar hen og skriver! Gaar hen og uddeler Bibler! Gaar hen og lader alle Folk læse Biblen! Han siger tværtimod: Gaar hen og prædiker! Gaar hen og lærer! Kristus siger ikke: Hvo som *læser*, eller hvo som *horer Biblen*, hører mig! men »Hvo som *horer Eder*, hører mig« (Luk. X. 16). Kristus siger ikke: Hvo som er *Skriften* overhørig, men »Hvo som ikke hører *Kirken*, han være for Dig som en Hedning og Tolder« (Matth. XVIII. 17). Kristus siger ikke: Dersom de ikke ville læse Skriften, men »dersom de ikke ville annamme Eder og *ikke høre paa Eders Ord*, saa gaar bort fra deres Hus og fra en saadan Stad og ryster Støvet af Eders Fødder« (Matth. X. 14). Og ved Nadveren Aftenen før sin Død siger han til sin Fader: »Jeg beder ikke blot for disse (Apostlene), men ogsaa for dem, som *ved deres Ord* skulle tro paa mig; at de Alle maa være Eet« (Joh. XVII, 20).

Det ses altsaa tydeligt nok af selve Skriften, at det ikke er Læsningen af Biblen, Vor Herre har sat som Middel til Evangeliets Udbredelse, men at han vil have dette besørget gennem Apostlenes og deres Efterfølgeres Forkyndelse, gennem deres Ord, gennem deres Autoritet.

Vi se da ogsaa hos Markus (sidste Vers), at Apostlene »gik ud og *prædikede alle vegne*«. Overalt stiftede de Menigheder og overantvordede deres Lære til »paa-lidelige Mennesker, som vare dygtige til *at lære Andre*« (2 Tim. II, 2). Aldrig se vi dem i deres Prædikener raade de Troende til at læse en Bog og tage den til Rettesnor for deres Tro. Naar de i deres Tale til Jøderne ty til det gamle Testamente, saa er det i Henhold til, at det gamle Testamente indeholder Sandheder, som Jøderne anerkjende, og som tjene til Forberedelse og Indledning til Evangeliets Sandheder. Men hverken i deres Skrifter eller i Praxis gaa Apostlene

nogensinde ud fra, at Jesu Liv og Lære nødvendigvis skulle være nedlagte i Bøger til hver enkelt Troendes særlige Drøftelse. De fleste af deres Skrifter have tværtimod til Hensigt at forsvare den Tro, de have forkyndt, mod falske Udlæggelser fremkomne ved *individuelle Fortolkninger*. Saaledes skriver Paulus mod dem, der gave en falsk Udlæggelse af Læren om Legemets Opstandelse (1 Kor. XV), mod de falske Lærere, der tillode at spise af Afgudsoffrenes Kjød (1 Kor. X, 14 . . .), mod dem, der vilde knytte jødisk Ritus til den kristne Lov. Han meddeler Timotheus, at der vil opstaa falske Lærere, og paalægger ham at bevare, hvad *der er ham anbeføet*, at undgaa nye verdslige Ord. Han opfordrer Titus til at undgaa Omgang med Kjættere efter at have advaret dem een eller to Gange. Johannes skriver sit Evangelium for at bekæmpe Cerinth og andre Vranglærere. Peder og Jakobus byde de Troende tage sig i Vare for de falske Fortolkninger, man gav Paulus' Breve. Judas bekæmper de Ugudelige og Kjætterne og opfordrer de Troende til at komme de Ord i Hu, som *ere sagte* af Apostlene (Jud. 17). Alle disse Exempler vise tydeligt, at Apostlene, langt fra at henvise de Troende til det Skrevne for at løse tvivlsomme Lærespørgsmaal, tværtimod forbeholdt sig selv og deres Efterfølgere Afgjørelsen. Følgende Exempel sætter dette yderligere udenfor al Tvivl. Menigheden i Antiochia var kommen i stort Oprør angaaende det Spørgsmaal, om de til Kristendommen omvendte Hedninger skulde underkastes den jødiske Omskæring eller ikke. Havde nu den protestantiske Trosregel den Gang været anset for den rette, saa havde hver enkelt Troende kunnet afgjøre Spørgsmaalet for sit eget Vedkommende ved at raadspørge Skriften, og der havde ingen Anledning været til at ty til en Myndighed. Men hvad gjorde Antiocherne? De sendte nogle af deres Midte med Paulus

og Barnabas til Apostlene for at raadspørge dem, og de i Jerusalem til Raadslagning forsamlede Apostle afgjorde Spørgsmaalet ved en højtidelig Erklæring. Naar der altsaa opkom grundet Tvivl om et vigtigt Punkt i Læren, gjorde den ældste Kirkes Kristne ikke Biblen direkte, men deres Hyrders levende Myndighed, til øverste Dommer, og dette viser, at man ikke havde lært dem at anse Skriften for eneste Rettesnor i Troen; ellers vilde de ikke have tyet til nogen Myndighed. Og her maa der lægges vel Mærke til, at Apostlenes Afgjørelse gik stik imod Hines individuelle Fortolkning, der havde anset Alles, selv Hedningernes, Forpligtelse til at underkaste sig den jødiske Ritus for klart fremsat i Biblen. Gave de Troende sig nu maaske til at undersøge, om den af Konciliet i Jerusalem truffne Afgjørelse stemmede med Biblen? Nej. Paulus og Silas rejste med Konciliets Brev omkring til Menighederne, ikke for at forelægge dem Konciliets Beslutninger til Drøftelse, men til Efterlevelse. Det hedder udtrykkelig i Apostlenes Gjerninger XVI, 4: »Som de nu droge igjennem Stæderne, paalagde de dem at holde de Anordninger, som vare vedtagne af Apostlene og de Ældste i Jerusalem«. Her have vi allerede lige fra Begyndelsen, i Apostlenes Tid, den sande Trosregel: ikke Skriften fortolket gennem hver enkelt Troendes fejlbare Forstand, men Kirken bistaet af den Helligaand til ufejlbar Fortolkning af Skriften og Traditionen: »Thi det har behaget den Helligaand og os« (Ap. Gj. XV, 28).

Det er ikke blot indirekte, Skriften modsiger den protestantiske Trosregel; den bekæmper den ogsaa aldeles positivt og direkte. I sit andet Brev erklærer Peder, at Profetierne i Skriften (hvad enten derved forstaas Profeternes Skrifter eller hele Skriften) ikke maa forklares gennem individuel Fortolkning. Han skriver: »I maa fremfor alt erkjende dette, at *ingen* Profeti i

Skriften *udlægges af sig selv*. Aldrig er nemlig nogen Profeti fremført efter menneskelig Villie, men Guds hellige Mænd have talt, drevne af den Helligaand« (2 Peder I, 20—21). Her fordømmer Peder formelt Protestanternes personlige Fortolkning. Samme Apostel siger om Paulus' Breve, at i disse »ere nogle Ting vanskelige at forstaa, hvilke de Ukyndige og Ubefæstede forvende, *ligesom de øvrige Skrifter*, til deres egen Fordærvelse« (2 Peder III, 16). Naar Skriften kan fortolkes galt ved Uvidenhed eller Ondskab, hvorledes kan man saa gjøre den til Trosregel gennem privat Fortolkning? Ingen vil naturligvis indrømme, at hans egen Fortolkning er gal; Enhver vil tværtimod hævde sin som den rigtige, og man faar saaledes en Mængde indbyrdes modsigende Fortolkninger, der alle skulle være rigtige, alle stemme med Biblen: man faar Biblen til at besvare et og samme Spørgsmaal baade med Ja og Nej.

Vi maa derfor drage den Slutning, at den protestantiske Trosregel, langt fra at være fremsat, eller endog tydelig fremsat i Biblen, tværtimod baade indirekte modsiges og direkte forkastes af Biblen.

Jeg skal nu vise eder, at den protestantiske Trosregel strider mod den kristne Oldtids Lære og Praxis.

Reformatorerne have stadig talt om at føre Kirken tilbage til dens *oprindelige Renhed*, den Renhed, den havde i den kristne Oldtid. Men den kristne Oldtid taler netop højt imod dem; den tilraaber dem: Jeg kjendes ikke ved eder; eders Lære om personlig Fortolkning er et Fantasifoster, noget, jeg aldrig har hørt tale om. Det er sikkert, at Kristendommen er opstaaet og grundlagt uden det nye Testamentes Skrifter; thi først 70 Aar efter Kristus ere det nye Testamentes Bøger blevne fuldt færdige. I en længere Aarrække manglede Skriften altsaa helt eller til Dels, og det var netop de Aar, i hvilke Kristendommen blev grundlagt.

I tale om at føre Kirken tilbage til den ældste Kristen-
doms Renhed, og netop den allerældste Kristendom er
bleven stiftet og udbredt uden Skriften. Alene dette
viser, at det protestantiske System ikke holder stik.
Hvis nemlig Skriften var det nødvendige og eneste
Middel til at naae Troen, hvis det var den Troende
umuligt at skaffe sig en Trosbekjendelse og en sikker
Tro uden gennem Skriften, saa vilde deraf følge, at
Kirken lige fra den første Pintse indtil Slutningen af
det første Aarhundrede, ingen Trosregel havde haft:
Kristus og Apostlene havde i al denne Tid ladet Kir-
ken mangle det, som Protestantismen anser for uund-
værligt for Troen; den Kristus nærmest liggende Tid
havde i denne Henseende været Kirkens sørgeligste
Tid. For at komme ud af denne Klemme vil man
maaske her sige: Den Gang traadte Apostlenes mundt-
lige Forkyndelse i Stedet for Skriften; men saa snart
Skriften forelaa færdig, var det den, der blev Trosre-
gel. Dette, svarer jeg, er en aldeles vilkaarlig Paa-
stand; Skriften giver den ingen Hjemmel, og den er
derfor højst inkonsekvent hos Folk, der ikke ville an-
tage andet, end hvad der staar i Biblen. Men ved
denne Paastand erkjender man jo desuden ogsaa, at
der kan gives et andet Middel, end netop Skriften, til
at forplante de aabenbarede Sandheder, og bryder saa-
ledes selv sit Princip om Skriftens Eneret. For at der
endelig skulde være Mening i den Paastand, at Skrif-
ten har afløst Overleveringen og den mundtlige For-
kyndelse som Trosregel, maatte man bevise, at det har
været Apostlenes Villie at nedlægge *hele* den kristne
Lære i Skriften. Men Apostlene have aldrig ment at
indbefatte *hele* Aabenbaringen hverken i den af deres
Breve, der have naaet os, eller i Evangelierne. Deres
Skrifter ere som oftest kun Lejlighedsskrifter, og de
bære hverken ved deres Form eller Sammenhæng Præg
af en udtømmende Fremstilling. Forfatterne, der boede

langt borte fra hverandre, have ikke plejet Samraad med hverandre om at nedskrive hele Læren, saa at intet væsentligt udelodes, saa at der havdes en fuldstændig skriftlig Fremstilling af Lære, Moral og Kultus. De erklære selv, at de ikke have nedskrevet alt, at der er Ting, de forbeholde sig at lære mundtligt (I Kor. XI, 34; II Thess. II, 14.). Johannes siger i Slutningen af sit Evangelium, at han aldeles ikke mener at have nedskrevet alle de Ting, Jesus har gjort, og for at vise, at den mundtlige Belæring udfylder, hvad Skriften lader uomtalt, siger han i sit andet Brev: »Endskjønt jeg har Meget at skrive eder til, har jeg ikke villet med Papir og Blæk; thi jeg haaber at komme til eder og tale mundtlig« (2. Joh. 12.).

Det er altsaa tydeligt nok, at Forfatterne i det nye Testamente ikke have haft til Hensigt at nedskrive alle aabenbarede Sandheder, og at en Del af disse ere blevne udbredte mundtlig.

Men selv om Apostlene havde nedlagt hele Læren i Skriften, havde denne dog ikke strax kunnet blive eneste Trosregel. Det er nemlig indlysende, at ikke enhver Menighed strax efter Apostlenes Død kan have været i Besiddelse af et Exemplar af det nye Testamente. Et Brev fra en Apostel til en enkelt Menighed blev ikke strax sendt rundt til alle Menigheder rundt omkring paa Jorden; der kunde ikke være tilstrækkelig mange Kopier til at Enhver fik en. Der forløb da ogsaa rum Tid, inden Fortegnelsen over det nye Testaments Skrifter blev definitivt fastsat af Kirken. Hvis altsaa det protestantiske Princip var rigtigt, maatte man sige, at der i hele Tidsrummet mellem hvert Skrifts Affattelse og deres Forening gennem Kirkens Autoritet til een Bog »det nye Testamente« ingen Regel havde været, efter hvilken de Troende kunde rette sig i Trossager.

Men er det maaske først, efter at Kirken var

kommen ud over disse sine Barneaar, at den protestantiske Trosregel har faaet Rodfæste indenfor Kirken? Er den saa bleven lært og anbefalet af de ældre Kirkefædre og Kirkelærere? Er den saa bleven bragt til Anvendelse i Stridsspørgsmaal? Nej. Den af Protestantismen opstillede Trosregel staar tværtimod i skarp Modsætning til den af hele den kristne Oldtid anerkjendte og fulgte Regel. Se efter i hine Fædres Skrifter, i Konciliernes Afgjørelser, i alle de andre Dokumenter, vi have fra hine Tider, og I ville intetsteds finde Spor til den protestantiske Regel. Hele den kristne Oldtid bekjender tværtimod, at Kristus har betroet sin Lære til den lærende Kirke, til Apostlene og deres Efterfølgere, og at det er der, man maa søge Kristi sande Lære og Løsningen af Tvivl.

Jeg skal her gjøre Eder bekjendt med, hvad en af de ældste Kirkefædre lærte, en Kirkefader, der var undervist af Apostlen Johannes' Discipel Polykarpus, hvis Ord, som han selv siger, havde lydt i hans Sjæl som en tro Gjenklang af Kristi Lære. Han havde ogsaa haft Johannes' Discipel Papias til Lærer. I ville altsaa indrømme, at det var de reneste Kilder, han havde øst af. Denne Kirkelærer er den hellige Irenæus, den store Biskop af Lyon i Gallien. Man vil føre Eder tilbage til den oprindelige Kirkes rene Lære; nuvel, lad os da se, om det var den protestantiske eller katholske Trosregel den fulgte. Den hellige Irenæus bekæmpede Gnostikerne, der vare den Tids Protestanter, idet de ogsaa gjorde Fordring paa at fortolke Skriften efter eget Hoved. Irenæus gjør gjældende imod dem; at hele Folkeslag have faaet deres Tro gennem mundtlig Belæring uden Skriftens Hjælp. Det er da tydeligt nok en Forkastelse af den protestantiske Princip. »Naar der«, skriver han, »opstod nogen Meningsforskjel af Betydning, maatte man saa ikke ty til de ældste Kirker, i hvis Midte Apostlene have talt, for af dem at

faa klar og sikker Besked om de omtvistede Punkter? Og *selv om Apostlene intet skriftligt havde efterladt os*, maatte man dog ikke *stadig holde sig til Traditionen, som den er bleven os meddelt gjennem dem, hvem de have betroet Kirkens Styrelse?* Det er jo ogsaa den Regel, der følges af mange barbariske Nationer, som tro paa Kristus, have Frelsens Lære skreven i deres Hjerter af den Helligaand *uden Papir og Blæk*, trofast bevare den gamle Tradition..... De, der have troet saaledes *uden Skriftens Hjælp*, kunne nok i vore Øjne være Barbarer, hvad Sproget angaar; men i Henseende til Meninger, Sæder og Levned har Troen gjort dem overmaade dannede.....« (Irenæus arv. Hær. l. III. c. IV).

Efter den hellige Irenæus, der fremsætter Kirkens Lære i det andet Aarhundrede, er mundtlig Belæring altsaa fuldkomment tilstrækkelig til Tro uden Skriftens Hjælp. Hele Nationer, siger han, have faaet Troen ad den Vej og bevaret den. Han hævder endog, at, selv om Apostlene intet havde skrevet, havde den mundtlige Belæring dog været tilstrækkelig til den sande Læres sikre Bevaring. Dermed er ikke sagt, at Skriften er unyttig; men den maa ikke skilles fra Traditionen. Skriften og Traditionen ere Aabenbaringsens to Kilder og besidde ens Autoritet.

Se det er, hvad den kristne Oldtid tænkte om denne Sag. Det er det stik modsatte af, hvad Protestantismen lærer, idet den gør Biblen til eneste Rettesnor for Troen og til øverste Dommer i Stridsspørgsmaal.

Men naar Skriften og Traditionen saaledes ere Aabenbaringsens to Kilder, hvor skal man søge dem? Hvor kan man finde Skriften hel og ubeskaaren, Traditionen ganske ren?

Det er det Spørgsmaal, der nu stiller sig. Protestantismen løser det ved at tiltage sig Ret til at vælge

mellem de hellige Bøger, til at antage en, forkaste en anden, og vi faa nu se, om det var den kristne Oldtids Mening. Vi vende tilbage til Irenæus. Han skriver:

»Man maa ikke søge Sandheden andetsteds end i Kirken, hvor den er let af finde. Apostlene have i dens Skjød nedlagt den kostbare Skat, der indeholder Sandhedens Fylde. Af denne Livsens Kilde kan enhver øse alt efter Behov. Kirken er den Port, ad hvilken man gaar ind til Livet. At ville komme ind ad anden Vej vilde være at gaa frem paa Tyve- og Røvervis. Derfor maa man undgaa alt Samkvem med Kjættere, holde sig til hvad Kirken lærer og blive ved den sande Tradition Den sande Viden bestaar i Apostlenes Lære og i Summen af de Trossætninger, som den over hele Jorden udbredte Kirke ikke har ophørt med at bekjende lige fra Begyndelsen af.

Denne nøjagtige Kundskab til Sandheden er Kjen-detegnet paa Jesu Kristi Legeme (Kirken), der holder sig gjennem Rækkefølgen af Biskopperne, hvem Apostlene have givet det Hverv at styre den overalt udbredte Kirke. Der (i Kirken) er Skriften bleven opbevaret og trofast overdragen fra Slægt til Slægt uden Tilføjelse eller Udeladelser. Der (i Kirken) læses Skriften uden at blande den med Vildfarelser; der (i Kirken) sørges der for at fremsætte Læren efter Skriften gjennem lovlig Fortolkning, som fjerner al Fare og udelukker daarlig Brug af Guds Ord«. (Iren. adv. Hær. l. III. c. IV. l. IV. c. XXIII.)

Det er altsaa til Kirkens Varetægt, Apostlene have betroet Sandheden: Skriften og Traditionen. Det er af Kirken, vi modtage hele Aabenbaringen. Kirken bevarer Traditionen ren, Skriften hel og ubeskaaren.

Nu komme vi til det Spørgsmaal: Hvem tilkommer det at fortolke Skriften og Traditionen, at paavise deres sande Mening? Har hver Troende især Ret til at forklare den kristne Lære efter eget Skjøn?

Hører ogsaa herom Oldkirkens Mening, udtrykt gjennem Irenæus, og ser saa selv, om I i den kunne gjenkjende Reformatoreernes Lære.

»Det er Kirkens Præster man maa lyde i Troen, dem, Apostlene have indsat til deres Efterfølgere, og som med Bispevielsen, efter Faderens Villie, have faaet Myndighed til at lære Sandheden med Sikkerhed. Hvad dem angaar, der fjærne sig fra denne Rækkefølge af Overhoveder, hvor de saa end samles, maa vi anse dem for lige saa mistænkelige som Kjættere eller Troløse, for Mennesker, der af Hovmod føres til Fra-fald og kun finde Behag i sig selv, for Hyklere, der kun handle til egen Fordel og af Forfængelighed. De have forladt Sandhedens Vej Hvor skulde vi da søge Sandheden uden der, hvor Herren har nedlagt sine Gaver, uden *hos dem, som ere Apostlenes Efterfølgere* i Kirkens Styrelse, som ved Siden af et helligt og dadelfrit Levned bevare Frelsens Ord i fuld Renhed og Ukrænkethed? Det er dem, der vaage over Troen paa en Gud, Alverdens Skaber; det er dem, der forøge vor Kjærlighed til Guds Søn, som har givet os saa mange Beviser paa sin Godhed; det er endelig *dem, der forklare os Skriften, uden at vi behøve at frygte Vildledning*«. (Iren. adv. Hær. 1. IV. c. XXVI).

Tydligere kunde Irenæus ikke have benegtet Reformationens Grundsætning. Kunde man ikke fristes til at tro, at han direkte havde talt til Protestanterne? Han siger udtrykkelig, at det ikke tilkommer hver Troende især at rette sin Tro efter sin Bibellæsning, men at det er Hyrderne, Apostlenes retmæssige Efterfølgere, der skulle fortolke Skriften og Traditionen. Han fordømmer den personlige kontrolløse Udtydning, fordi, naar Enhver kan fortolke Skriften efter sit eget Hoved, bliver der lige saa mange Meninger som Bibellæsere. Et slikt System kan, som Erfaringen viser, kun avle Modsigelser, endeløse Forskjelligheder. Hør Irenæus'

Skildring heraf, og sig mig, om det ikke er selve Protestantismen, der her er skildret:

»De som forlade Kirkens Tro, fjærne sig fra Sandhedens Kurs og tumles om af Vildfarelsernes Bølger, drive for enhver Læres Vind, skifte Mening efter Tiderne uden nogensinde at kunne komme til Ro paa noget Punkt. De blive til Ræsonnører, hvem det er mere om at komme med Fraser end at søge Sandhed. Thi langt fra at støtte sig til en Klippe, hvile de paa Sand De undskylde sig altid med at de søge Sandheden, men vist er det, at de aldrig finde den Kjætterne, der frivilligt lukke Øjnene for Sandheden, ere fordømte til at fare vild fra den ene til den anden Vej i Vildfarelsens Labyrinth. De have derfor aldrig kunnet bringe det til en ensartet og harmonisk Lærebbygning, men kun til spredte Brokker uden Sammenhæng. *Man ser dem dele sig i en Mængde Sekter, der gaa til højre og til venstre, dingle omkring uden at mødes i Enighed paa et eneste Punkt af Læren, ligne Blinde førte af Blinde...* Vi bør derfor fly deres Tale og vogte os for deres Snarer. Vor Tilflugt er Kirken; i dens Skød opdrages vi og næres ved den hellige Skrift« (Iren. adv. Hær. C. III, 24, l. V. 20).

Se det er det, der kommer ud af den private Fortolkning, den personlige Udtydning: Splittelse i Tro i Stedet for Enighed, evige Forandringer i Stedet for den Uforanderlighed, der er Sandheden egen.

Selv Luther tog sig al denne Splittelse meget nær, skjønt den jo kun var en simpel Følge af hans eget Princip. »Nutildags«, siger han, »er alt fuldt af Sekter og Partier, saa det er en Gru. Tidligere var alt roligt og stille; der herskede overalt Fred. Mer end een Gang har jeg været bedrøvet indtil Døden over de afskyelige Splittelser, som Münzer, Carlstadt og Zwingli gennem deres Sekter have frembragt i Kirken. I se selv, hvilke Storme Satan vækker i Kirken;

der er næsten lige saa mange Systemer som Prædikanter. Enhver vil nu være Lærer i Skriften, Enhver bilder sig ind, at han forstaaer den fuldkomment, har studeret den til Bunds. Guds Ord maa bøje sig for Enhvers Hovmod, Indbilskhed, Letsindighed og Formastelse, finde sig i at blive tumlet, haartrukket og forvrænget af den Første den Bedste. Deraf komme de mange Partier, Sekter og Forargelser« (Luthers Værker Walch. VII, 2351. Tischreden ved Fæstermann T. 75, Brevene udg. af Buddée p. 288).

Det er altsaa Luther selv, der med Beklagelse indrømmer de Splittelser, Partier, Sekter, som ere fremkomne ved Principet om den individuelle Doms Anvendelse paa Skriften. Oldkirken havde en ganske anden Mening om den religiøse Enhed og om Midlerne til Bevarelse af denne Enhed. Den sagde ikke til den Troende, selv om han ikke kunde læse eller ikke havde Tid til at læse: Læs Biblen og find selv, hvad Du skal tro. Nej; den sagde: Søg den sande Tro gennem Belæring hos dem, der ere Skriftens og Traditionens Vogtere og Fortolkere; thi, siger den h. Irenæus, »det er Kirken, hvem Gud har betroet sit straalende Lys, hin Visdom fra oven, gennem hvilken Menneskene finde Frelse, som ytrer sig udad til, gjenlyder paa Torve, raaber til Mængden, lader sig høre midt i Byerne. Thi Kirken prædiker Sandheden overalt« (Iren. adv. Hær. l. V. 20).

Det tilkommer altsaa Kirken at lære Sandheden, at fortolke Skriften gennem den apostoliske Tradition. Ad denne Vej bevares den religiøse Enhed. Den samme Aand, der har paavirket Biblens Forfattere, staar nu ogsaa den lærende Kirke bi for at sikre den mod al Fejl i Læren. Den h. Irenæus omtaler denne den Helligaands Indvirkning paa Kirken for at holde den i Sandheden med følgende Ord: »Der (i Kirken) er det, at den Helligaand udfolder hin Virksomhed, der

ikke kommer dem til gode, som, i Stedet for at blive indenfor Kirken, selv udelukke sig fra Livet ved deres daarlige Lære og brødefulde Opførsel; thi hvor Kirken er, der er Guds Aand, og hvor Guds Aand er, der er Kirken og med den al Naade. Men Aanden er Sandheden. De, som ikke faa Aanden, suge derfor heller ingen Livsnæring ved den fælles Moders Bryst De grave sig Cisterner, der kun levere dem ildelugtende og raaddent Vand, fordi de forkaste Kirkens Tro, der kunde gjendrive Vildfarelsen, fordi de støde Aanden fra sig, der kunde sprede Uvidenhedens Mørke« (Iren. adv. Hær. l. III, XXIV).

Her have I hørt det: hvor Kirken er, der er Guds Aand, der er Sandheden; at skille sig fra Kirkens Samfund er ensbetydende med at skille sig fra Guds Aand og fra Sandheden. Det siger Oldkirken gennem en af sine største Lærere. Det er nemlig ikke sine personlige Anskuelser, Irenæus her fremsætter; det er Oldkirkens Tro. Naar vi høre Irenæus, høre vi Polykarpus, hvis Discipel han var, vi høre Papias, vi høre Apostlen Johannes; gennem Irenæus tilraaber Datidens Lilleasien og Gallien, Østerland og Vesterland os, at den protestantiske Trosregel var ukjendt hos Oldtidens Kristne, at den ligefrem strider mod Oldkirkens Lære og Praxis.

Dette ses ogsaa af Kirkens Fremgangsmaade mod Kjætterne. Arius (for at blive ved Oldkirken) benægter Kristi Guddom, hans Lighed med Faderen. Hvad gjør saa Kirken? Henter den en Bibel for at vise Kjætteren, at han tager Fejl? Opfordrer den det kristne Folk til at læse Biblen, for at afgjøre Spørgsmaalet? Nej. Den samler i Nicæa den første almindelige Kirkeforsamling efter Apostlenes i Jerusalem, og denne, der bestod af 318 Biskopper fra Østen og Vesten, af hvilke flere endnu bare Mærker af de Pinsler, de havde lidt under Forfølgelserne, fordømmer Arius'

Vildfarelser og kundgjør, at Kristus er Guds sande Søn, født af Gud, af samme Væsenhed som Faderen. Saaledes er Kirken altid gaaet frem, naar den har staaet lige over for et Kjæatteri. Ved sin Autoritet har den med den Helligaands Bistand udtalt sig, og ingen har haft Ret til at bedømme dens Afgjørelser. Endogsaa Luther anerkjendte dette Autoritetsprincip førend sit definitive Brud med Kirken, og tænkte da endnu ikke paa den frie Forskning. I sit Brev til Pave Leo X. af Trinitatis Søndag 1518 (Edit. Jena T. I. p. 58) skrev han, »at han kastede sig ned for hans Fødder, at han fuldstændig overlod ham baade sin Sag og sin Person, at han vilde tage imod hans Afgjørelse som kommende fra selve Kristi Mund.« Og i et andet Brev af 3. Marts 1519 lod han Leo X vide, »at det aldrig havde været hans Mening at angribe hverken Paven eller den romerske Kirke, at han erkjendte Roms Kirke for staaende over alt, at intet hverken paa Jorden eller i Himlen kunde foretrækkes for den, uden Jesus Kristus alene« (T. I. p. 121 b).

Jeg har altsaa yderligere Ret til at drage den Slutning, at den protestantiske Trosregel, den frie Forskning, den personlige Fortolkning af Biblen er et rent Indbildningsfoster, der var ukjendt i Oldkirken og modsiges af Oldkirkens Praxis.

Hvad der endelig giver den protestantiske Trosregel Naadestødet og viser, hvor falsk og uanvendelig den er, er selve Protestanternes Praxis.

Viis mig den Protestant, der har dannet sig sin religiøse Overbevisning ved at læse og granske i Biblen. En Protestant har allerede sin Tro fuldt færdig, naar han begynder at læse Biblen; det er Familiens, Præstens, Sektens Tro. Hvad han søger i Biblen, er altsaa ikke, hvad han skal tro, men Bekræftelse paa, hvad han gennem Autoritet og Undervisning allerede har lært. Katekismer, Trosbekjendelser, symbolske

Bøger ere noget, der absolut strider mod den protestantiske Trosregel. Naar jeg selv i Biblen skal søge og finde, hvad jeg skal tro, hvad skal jeg saa med Eders Katekismer, med Eders symbolske Bøger, der dog gaa ud paa at sige til mig: Se her, hvad Du skal tro; her har Du Sandheden? Naar jeg har sagt mig løs fra Pavens Autoritet, saa har det ikke været for at underkaste mig en Pave af Papir.

Man forfatter Katekismer, der i korte og præcise Udtryk indeholde de lutherske Dogmer, eller de kalvinistiske, eller hvilke det nu kan være. Man forklarer hvert Punkt for Børnene, lader dem lære Udtrykkene udenad. Se disse Børn danne sig deres Tro, ikke gennem personlig Granskning i Biblen, som det protestantiske Princip fordrer, men gennem Autoritet, gennem Katekismerne og gennem Lærerne, der forklare Katekismerne og sige: Se der, hvad en Lutheran skal tro, eller: Se der, hvad en Kalvinist skal tro o. s. v. Disse Børn antage den Lære, de undervises i, for rigtig, og det, førend de kunne undersøge, om den er den rette, ja førend de ere i Stand til nogen Undersøgelse overhovedet. Dette er stik imod Protestantismens øverste Princip, i Følge hvilket man ikke skal antage nogen Trossætning, førend man har overbevist sig om, at den er vel begrundet i Biblen.

Man vil her sige: Naar de unge Mennesker have naaet en modnere Alder, skulle de selv undersøge, om den Lære, der er bleven dem lært, stemmer med Biblen. Hvad er det for en modnere Alder? Hvor gamle skulle de være, for at faa Lov til at sammenholde Biblen med hvad de have lært? 21 eller 25 Aar, har man nylig svaret i Anledning af en Diskussion herom. Altsaa først ved Myndighedsalderen skulde man faa nævnte Ret. I tilstaa da, at før denne Alder kan Protestantismens Grundprincip, den personlige Forskning, ikke anvendes; indtil den Alder maa alle

unge Protestanter og Protestantinder faa deres Tro paa samme Maade som Katholikerne, nemlig ved Undervisning gjennem Autoritet. Men hvad er det for en besynderlig Trosregel, der først kan anvendes efter Myndighedsalderens Indtræden!

Men, oprigtig talt, naar saadanne unge Mennesker nu ere blevne myndige og læse Skriften, ville de saa ikke ganske naturligt være tilbøjelige til at fortolke den efter hvad de have lært, til i den at finde netop den Lære, deres Lærere have bibragt dem, og som de have troet fra Barnsben af? Se vi ikke, at Enhver i Biblen netop finder sin Religions Lære, Lutheraneren Luthers Lære, Kalvinisten Kalvins Lære, Zwinglianeren, Gjendøberen, Pietisten hver sin Sekts Lære? Dette viser, at det slet ikke er Biblen, Protestanterne hente deres Trossætninger fra, men Barndomsundervisningen, Opdragelsen i Hjemmet, læste Bøger, hørte Prædikener; hvad de senere forlange af Bibelen, hvad de søge i den, er Steder, der bekræfte Trossætninger, de allerede have tilegnet sig uden Bibel. Sig mig, hvor ere de Protestanter, der selv have søgt og fundet i Biblen, hvad de skulle tro om Arvesynden, om Retfærdiggjørelsen ved Troen alene, om de gode Gjerningers Værd, om Forudbestemmelsen o. s. v.? De, der ere i Stand til at fatte disse vanskelige Spørgsmaal, have allerede dannet sig en Mening om alle disse Punkter, førend de begynde at læse i Biblen. Men Hoben, det store Flertal, de forstaa ikke engang hverken Spørgsmalets Mening eller de Udtryk, med hvilke det fremsættes. Gaa hen og spørg mer eller mindre Udannede om Retfærdiggjørelse, Tro alene, gode Gjerninger, Forudbestemmelse. De gode Folk vide ikke engang, hvad alt dette vil sige, og vilde komme i svær Forlegenhed, naar de i Biblen skulde søge Oplysning og Overbevisningsgrunde om disse Sager. De tro, hvad de høre; de tro deres Trosbekjendelser, deres Pastorer, og der-

med er det afgjort. Næsten alle Protestanter tro alt-
saa gennem det katholske Autoritets- og Læreprincip,
og ikke gennem det protestantiske Forskningsprincip.

Der er mange andre Kjendsgjæringer, der vise,
at den protestantiske Trosregel er forladt i Praxis.

Er det f. Ex. ikke ulogisk og stridende mod det
protestantiske Princp, naar Præster forbyde deres Tro-
ende at høre katholske Foredrag og at have Samtaler
med katholske Lærere? De sige dermed i Virkelig-
heden: I ere blevne befriede for det Aag Katholicis-
men holdt Eders Forfædre under; I ere nu fri for al
ydre Autoritet; I have Ret til at forske, sammenholde,
selv søge Sandheden. Men det er kun os, I skulle
høre; tager Eder i Agt for at lytte til dem, der ikke
tale som vi; hos os faa I de Beskyldninger at vide,
der rettes mod den katholske Kirke; men vi ville ikke
have, at I skulle høre noget Forsvar fra katholsk Side.
Og det kalder man at give Sjælene Frihed, tilkjende
Sjælene Ret til at forske, sammenholde, selv danne sig
sin Tro! Det er at gjøre Nar af dem.

Og hvor meningsløs er ikke ogsaa den Opførsel,
man viser lige over for dem, der omvende sig til Ka-
tholicismen! I Principet staar det Eder frit for selv at
søge og selv at finde Eders Tro i Skriften. Men i
Praxis maa I i Biblen ikke finde andet end Protestan-
tismen. Ve dem, der finde Katholicismen i Biblen! De
udsætte sig for grusomme Bebrejdelser fra Præsternes
Side, for Irettesættelser, Trusler og daarlig Behandling
fra Familiens Side, Sladder og Drillerier fra Bekjendte
— alt i Sjælefrihedens Navn!

Af det sagte fremgaar:

- at den protestantiske Trosregel i Praxis er forladt af
selve Protestanterne,
- at den modsiges af Oldkirken og af den kristne Old-
tids Praxis,
- at den strider imod Skriften.

Altsaa er den ikke den Menneskeslægten af Gud givne Regel. At følge den er det samme som at sætte sin Sjælefrelse i Fare. Thi, som Jesus Kristus har sagt, naar en Blind fører en Blind, falde de begge i Graven.

Tilbageblik.

Af P. P.

Da Hr. Pastor *Fenger* signaliserede den Fare, som han var bange for kunde true ubefæstede Sjæle fra P. Langes Side, skrev en koldblodig *Non theologus* i »Nationaltidende« for 8. Marts: »Den hele Sag har intet at betyde, og vore evangeliske Gejstlige behøve ikke at ængstes over Apostaterne.... Kan P. Lange ved Hjærtets alvorlige Omvendelse vinde Mennesker der i det hele taget ere fremmede for Evangeliet og den kristne Tro, kan det kun være glædeligt, for saa vidt, som det er bedre at være Katholik end slet intet at være.«

1. Ikke-Theologens nøgterne Anskuelse, Tryghedsfølelse og Sorgløshed deltes imidlertid ikke af alle, mindst af Theologerne. Hr. Licentiat *Ussing* holdt hver Tirsdag sine Mod-Konferenser, begyndende med den 15. Marts. De første Gange var Garnisons Kirken propfuld. »Talen var ikke blot livlig men for en Del hæftig og harmfuld med Brug af stærke Udtryk.«¹⁾ Under det fjerde Foredrag derimod »var der adskillige tomme Pladser, særlig paa andet Pulpitur.«²⁾

2. Professor Licent. theol. *Schat Petersen* førte den vore Læsere bekendte Pennefejde mod P. Lange i »Nationaltidende« med det Udbytte, at han hørte og

¹⁾ »Nationalt.« Nr. 5721.

²⁾ »Nationalt. Nr. 5735.

muligvis ogsaa fattede, at ét er Inspiration, et andet den Helligaands Bistand, og at han kunde konstatere, Modstanderen havde, ved at citere et større fransk Værk, taget fejl i Bindet eller Sidetallet eller muligvis i begge Henseender.

Med denne direkte og aabenlyse Modarbejden nøjedes man ikke. Der var dem, der mente *indirekte* at skulle modarbejde den katholske Prædikants Indflydelse. Det er ikke uden Interesse at se, hvilke Krogveje der tildels sloges ind paa.

3. »Nationaltidende« fremlagde d. 26 Marts for Offentligheden et *Afladsbrev*, som en dansk Haandværksmand skulde have købt i Rom i Januar 1891 for 72 Øre og hvori Paven tilstod ham, hans Slægtninge og Paarørende indtil tredje Led inklusive samt 12 andre navngivne Personer fuld *Syndsforgældelse for Dødssynder*. Fundet blev bekjendt i hele Landet; alle Provinsaviserne omtalte det. En nærmere Undersøgelse bragte imidlertid følgende — Uregelmæssigheder for Dagens Lys: »Afladskjøberen,« en Protestant, havde tilegnet sig Bevilgelsen ved at lade, som om han var Katholik. — De 72 Øre vare ikke blevne betalte til Paven eller til en af hans Embedsmænd for Afladen, men til en Boghandler for Papiret med en pænt udstyret Ansøgningsformular. — Oversætteren havde sat »Syndsforgældelse« i Stedet for »Aflad« d. e. Eftergivelse af *Syndestraffen*, og »Syndsforgældelse for Dødssynder« i Stedet for »Aflad i Dødsstunden.« Da Redaktionen af »Nationalt.« blev gjort opmærksom paa disse Forvexlinger, mente den, det var en »Smagssag,« om man helst vilde sige Aflad eller Syndsforgældelse!

4. Samme Blad bragte d. 27 Marts i sit Søndags Tillæg en Artikel om »Luther og hans reformatoriske Gjærning,« hvori Bladets kirkelige Feuilletonist *F. F.* vilde modarbejde »Romerkirkens ihærdige Bestræbelser for at tilbageerobre de Lande og Folk, som gik tabt

for den ved Reformationen.« Han lovede at rekapitulere »Historiens virkelige *Kjendsgjærninger*.« Som saadanne fremsatte han »Tetzels Afladskræmmeri i Wittenberg,« ¹⁾ Luthers *Sindighed* med Hensyn til at skille sig ud fra Pavekirken, der selv stødte den lutherske Bevægelse *med dens alvorlige og berettigede Krav* fra sig, og Luthers *Konservatisme*, der altid var yderst varsom og forsigtig, naar det gjaldt om at indføre praktiske Ændringer i det kirkelige Liv.«

5. Otte Dage senere fremkom der sammesteds og af samme Pen en Artikel om »Jesuitisme, Roms Hovedvaaben i vore Dage.« Den begyndte med at mistænkeliggjøre Jesuiterne, fordi »dette Navn ikke har erhvervet sig nogen videre hæderlig Plads i den almindelige Bevidsthed;« og efter saa at have stemplet Ordens store Stifter, den hellige Ignatius' Lysskikelse som en »uædel og tvetydig Natur og sat hans Stiftelse paa Linie med »Internationale« og »Frelsens Hær« endte den med den Kraftytring, at »Ordenen er vokset op til at blive den egentlig raadende Retning indenfor Pavekirken, hvis Indflydelse spores alle vegne, selv gennem den hellige Stols egne Afgjørelser og Domme.« »Nationaltidende« havde vidt aabnet sine Spalter for dette dobbelte Angreb, direkte paa Jesuiterordenen, indirekte paa den katholske Kirke. En kort og saglig Svarartikel derimod blev tilbagevist med den Erklæring: Redaktionen kunde ikke tro, at »Nationaltidende« vilde drive Tolerancen saa vidt, at den vilde tillade en Jesuit at forsvare Jesuitismen i sine Spalter.« Men mon det ikke er den simple Retfærdighedsfølelse og Upartiskhed, der byder: *audiatur et altera pars*, d. e. har du tilladt et Angreb, tilsted ogsaa den angrebne Part at komme til Orde for at den kan forsvare sig!?

¹⁾ I „Er Romersk-Katholsk ægte evangelisk?“ S. 232 er det bevist at Tetzels ikke har gjort sig skyldig i Afladskræmmeri.

6. En hel anden Stræng blev der sammesteds slaaet paa af Sognepræsten for Fruering, Pastor *Ŷ. Lund*, den 10. April. Han begynder med en aandelig Falliterklæring, idet han fortvivler paa al Vished i religiøse Spørgsmaal; »Aandelige Ting kunne nu engang ikke bevises, hverken Guds Tilværelse og Verdens Skabelse, ejheller Skriftens eller Pavens ufejlbare Autoritet.«¹⁾ Han mener [med Urette]: jeg er Katholik eller Protestant *kun* fordi jeg *vil* være Katholik eller Protestant. [Sandheden er, at jeg er Katholik, fordi jeg *indser*, jeg *bør* være Katholik, og som Følge af denne Overbevisning *vil* være Katholik.] Derfor vil han løse Spørgsmaalet: Katholik eller Protestant? fra et rent praktisk Standpunkt og undersøge, hvad det er, Katholicismen og Protestantismen har at byde til Tilfredsstillelse af Menneskets religiøse Trang, nemlig til Opbyggelse, til Fred i Syndenød og til Trøst overfor Døden. Det rigtige Svar maatte saa være:

1) Til *Opbyggelse* byder Protestantismen kun Psalmesang og Prædiken, Katholicismen derimod foruden Psalmesang og Prædiken hver Søn- og Helligdag, ogsaa den daglige stille Messe med sine rige opløftende Ceremonier og Højmessen hver Søn- og Helligdag, samt en Mangfoldighed af Andagtsøvelser navnlig til vor Frelser, som Katholiken véd er stedse nærværende i Alterets Sakramente i det stedse aabne Gudshus.

2) Trøst i *Syndenød*, Vished om at faa Syndsforladelse have vi Katholiker; thi hvad Herren sagde til sine Apostle: »hvem I forlade Synderne, dem blive de forladte«, blev ogsaa sagt af en af Apostlenes Efterfølger til vore Præster: hvem du forlader Synderne, dem blive de forladte. En Protestant derimod, der kjender sin Bibel, ogsaa Joh. 20, 23 anden Halvpart, maa sige til

¹⁾ At disse Sandheder kunne bevises, derom se her Nr. 17 S 365.

sig selv: Hvor skal jeg faa Syndsforladelse? mine Præster sige selv, at de *ikke kunne give* mig Syndsforladelse; de henvise mig til Kristus; men den Herre Kristus viser mig tilbage til Apostlenes Efterfølgere og truer mig: naar *de* ikke forlade dig dine Synder, ere de dig beholdne!

3) Mod *Dodens* Rædsler har Protestantismen ikke andet at byde end trøstende Ord: Tro paa Kristus og forlad dig paa ham; han er ogsaa død for dig; der gives en Himmel og et Helvede, om der efter Døden endnu er en Lutring, det maa jeg lade staa hen. — Catholicismen har ikke blot trøstende Ord: Se, betragt og kys dette Krucifix! Jesus er ogsaa din Frelser, tro og haab paa ham, elsk ham og angr al Synd af Kjærlighed til ham. Maria, Guds og din Moder, gaar nu i Forbøn for dig, hvad du jo i hvert Hil-dig-Maria har bedt hende om; din Skytsengel staar dig bi i Dødskampen. Den katholske Præst trøster og styrker den Syge med tre hellige Sakramenter; han siger med Myndighed: jeg frikjender dig for dine Synder; han rækker ham Kristi Legeme og Blod under Brødets Skikkelse som Vandringsbrød og Skjold mod den Ondes Angreb; han salver den Syge med den hellige Olie som med et aandeligt og legemligt Lægemiddel. Han trøster den Døende selv over Guds Retfærdighed: Om du end har syndet og ikke har afbetalt den guddommelige Retfærdighed al din Strafgjæld, vær alligevel frimodig; for os Overlevende er Naadens Tid ikke endnu forbi; vi komme dig til Hjælp ved Bøn, Bodsgjerninger, Af-lad og det h. Messeoffer.

Dette rigtige Svar paa de tre nævnte Spørgsmaal kunde Hr. Lund imidlertid ikke give. Dertil mangler han det fornødne Kjendskab til den katholske Gudstjeneste og den fornødne Alvor. Af den katholske Gudstjeneste kjender han kun den stille Messe, og den mener han, indskrænker sig til en Mumlen af uforstaae-

lige latinske Ord eller »Tirader«, til en Fremvisning af Monstrantsen, »som naar hos Hedninger Afgudsbilleder fremstilles til Tilbedelse«, kort sagt til »saa godt som intet«. Hvad Synd og Død angaar, lukker han ligefrem Øjnene baade for Herrens afgjørende Ord: »Hvem *I* beholde Synderne, dem *blive de beholdne*«, og for Skærsildens Pine, skjønt han ikke blot finder det muligt men ogsaa nærliggende, at der efter Døden er »Plads til Selvbekjendelser for, hvad der forbrødes eller forsømtes i Jordelivet, og til en Lutring af de Troende.« Alligevel »vil han ikke dø med Skærsildens Pine for Øje«; han vil altsaa forsætlig lukke sine Øjne for den Pine, som han indrømmer muligvis, ja rimeligvis ogsaa truer ham.

7. Samme Søndag, den 10. April, bragte »Dansk Kirketidende« første Del af en Artikel om »Papisme eller Protestantisme.« Forfatteren, *Lavrids Nyegaard*, nævner som Indledning en »veltalende Papist«, der for Øjeblikket prædiker for Hovedstadens Indvaanere. Da det kun kan forstaas om P. Lange, tør man maaske antage, at Hr. Nyegaard ved hvad han kalder for »Papisme«, forstaar den katholske Kirke. Men saa er hele hans Polemik kun Snak. Thi den katholske Kirke rammes slet ikke af de stærke Ord, han bruger som Vaaben, saasom: »absolutistisk Regjeringsmagt, pavelig Absolutisme, absolut Lydighed, Hykleri, Roms Falliterklæring, Tvangsenhed, Trostvang, Jesuitisme, Vanhelligelse af Jesu Navn, klerikal Verdensvælde, Aandstvang, Verdensstat.« Den katholske Kirke er bevislig fri for alle de Beskyldninger, som L. Nyegaard herved udslynger mod sin »Papisme.«

8. Paaskesøndag, d. 17. April, udkom der samtidigt med anden Del af sidstnævnte Artikel en Udtalelse om »Troen, Skriften og Traditionen« af »Nationaltidendens« og »Dagbladets« kirkelige Feuilletonist *F. F.* Hvor meget Forfatteren end hævder Traditionen, hvor

mange af hans Ytringer end kunde *lyde* sympathetisk for et katholsk Øre (skjønt de hos ham ikke have den katholske Betydning) undser han sig, dog ikke ved atter at komme frem med to utallige Gange gjendrevne Anker mod den katholske Kirke. Skriften, siger han, »havde i Pavedømmets Mørke været saa *fast og forseglet*, at Vildfarelsens Spindelvæv uhindret havde kunnet hænge sig under Kirkehvelvingerne i Herrens Hus«; og: »Romerkirken sætter Overleveringen *over Bibelen*.« ¹⁾

Men hans Udtalelser om »Troen« kaste et overraskende Lys paa en af L. Nyegaards Hovedpaastande. Nyegaard mener, at der i den romerske Kirke fandtes en Skinenhed, men i Virkeligheden en Splittethed, der ikke lidet overgik den protestantiske. Nu kommer Hr. F. F. og erklærer: »Luther hævdede tidlig og sildig som *Grundkilderne for alt Kristenliv* to Ting: Ordet og Troen... Men det er ganske mærkeligt at se, hvorledes disse to Grundstøtter for alt virkeligt Kristenliv i Tidens Løb ere blevene *forskjellig opfattede*.« Altsaa Meningsforskjel, Uenighed, Splittelse angaaende Grundsandhederne.

Lad os kun tage den ene af disse Grundkilder og Grundstøtter for alt virkeligt Kristenliv,« »Troen.« Paa Spørgsmaalet: »Gode Mester, hvad skal jeg gjøre for at arve et evigt Liv?« (Luk. 18, 18) svarer vor guddommelige Frelser selv: »Hold Budene; de ti, som du godt kjender.« Luther var den første, der svarede, nej, tro kun; det er nok. »Atter og atter høre vi ham sige: fra den Artikel kan man ikke vige og her kan man intet give efter, om saa end Himmel og Jord og alt hvad der ikke kan holde, styrter sammen.« ²⁾ Alle

¹⁾ Den første Paastand modbevises i „Er Romersk-Katholsk ægte evangelisk?“ S. 63. 70. ff; den anden i P. Langes Svar til Prof. Schat Petersen her Nr. 14 S. 281.

²⁾ Hos Martensen, Katholicisme og Protestantisme S. 113.

Lutheranere have sagt ham det efter og sige ham det efter endnu den Dag i Dag. Men spørges der saa om den rigtige Opfattelse — og det er dog denne, som det kommer an paa; jeg maa vide, hvad jeg har at gjøre for i Virkeligheden at tro — spørges der: hvad er denne retfærdiggjørende Tro? eller hvornaar tror jeg? saa viser der sig Splittelse, Uenighed og Meningsforskjel imellem de forskjellige Lutheranere, ikke blot imellem for og nu, hvad Hr. F. F. ovenfor har gjort os opmærksomme paa som paa noget »Mærkeligt«, men ogsaa imellem Nutidens Lutheranere indbyrdes. Lad os høre nogle Forklaringer af hvad den retfærdiggjørende og frelsende Tro er.

Den er efter den augsburgske Konfession af 1530's 4de Artikel: »Troen paa, at Kristus har lidt for os og at for hans Skyld Synderne blive os forladte, Retfærdighed og evigt Liv blive os skjænkede;«

efter Prof. Lic. Schat Petersen: »Hjærtets *Tillid* til Jesus Kristus, Guds enbaarne Søn, vor Frelser; ¹⁾

efter Hr. F. F. »Hjærtets tillidsfulde Fortrøstning og *Hengivelse* til Gud« ²⁾ [Jesus, vor guddommelige Frelser nævnes ikke — men rimeligvis kun af Glemsohed];

efter Pastor Schepelern S. 40, henholdsvis den tyske Brochure, som han har tillempet efter danske Læseres L'arv,« »den Kristnes fulde Hengivelse til Kristi Person,« saa at kun »det Menneske kaldes troende, der 1. erkjender Kristus som den levende Guds Søn, Livets Fyrste, 2. tager ham til *Herr* og 3. indvortes er *ét med ham* som en Ranke med Vinstokken, som et Lem med Hovedet;« ³⁾

¹⁾ Nationalt. 5722.

²⁾ Tillæg til Nationalt. 5745.

³⁾ Han kræver altsaa til Retfærdiggjørelsen ligesom vi Katholiker Guds helliggjørende Naade; se „Er Romersk-Katholsk ægte evangelisk?“ S. 88.

efter Tschackert, med hvem Schepelern har mangt og meget fælles, «Menneskets tillidsfulde Hengivelse til Gud i Kristus, Sjælens personlige Sammenslutning med ham i Form af en uendelig Tillid, saa at *hele Mennesket lever i denne Tro*;«¹⁾

efter Martensen »den ved Ord og Sakrament stiftede, af Guds Aand førte Tro paa den korsfæstede og opstandne Kristus, vor eneste Midler og Saliggjører, den personlige Tro i den levende *Erfaringsbevisethed* om Synd og Naade.« Saaledes S. 110; to Sider videre kræver han, at »vi tilegne os Kristus i *Bod og Tro*.«

Sæt, den lutherske Lære om Retfærdiggjørelse ved »Troen« var sand, hvem kunde da være vis paa sin Retfærdiggjørelse, da Meningerne om hvad der kræves til denne Tro, ere saa himmelvidt forskellige fra hverandre indbyrdes! — Men vor kronologiske Oversigt er ikke endnu afsluttet.

9. Onsdag d. 20. April bragte »Morgenbladet« et Indlæg i Øjeblikkets religiøse Spørgsmaal af Valgmæ-nighedspræst *Fr. Jungersen*. Hr. J. anker over, at Pater Lange ikke tiltaler sit Auditorium paa Dansk, men »i det forføreriske franske Sprog«, og at man kalder ham for »Pater« tvært imod Mt. 23, 9; og han paastaar, at den romersk-katholske Kirke ikke kunde være den katholske eller Kristi Kirke, fordi den var romersk, med andre Ord, at Pavedømmet var mod Herrens Indstiftelse. »Morgenbladet« var upartisk nok til d. 26. April at optage en Svarartikel, der gjendriver de 5 Grunde, hvormed Hr. Jungersen havde forsøgt at støtte sin Paastand, og beviser, at den romersk-katholske Kirke netop derfor maa siges at være Kristi Kirke, *fordi* den er romersk.

10. Lørdag d. 23. April bragte »Dagbladet« to Boganmeldelser paa én Gang, der begge skulde være

¹⁾ S. 137 [2 Opl].

en Modgift mod »den ihærdige Propaganda, som Romerkirken i vore Dage har faaet sat i Gang i alle evangeliske Lande og ikke mindst i Norden«, og i Særdeleshed mod »den franske, professionelle Propagandists Foredrag i vor Hovedstad.« Pastor *Schepelern* anbefaler en norsk Oversættelse af en engelsk Bog, forfattet af en Konvertitinde, der selv skildrer sin aandelige Tilstand som sygelig, da hun Dag efter Dag skriftede uden at ville lade sig berolige.

Schepelern faar et varmt Haandtryk og »hjørteelig Tak« af Kollega *P. Krag*, der roser hans »Smaaskrifter mod Romerkirken«, fordi »man møder en klar, rolig [?!] Udvikling« i dem. Hvor rolig Schepelerns Tone er, kan skjønnes af hans her¹⁾ samlede Skældsord, saasom: Knokler og Træstumper (Relikvier), Afguderer (Ærbødighed for Relikvier) Hedenskabets Amuletter (Sakramentalier) o. s. v. Og hvad den foregivne Klarhed angaar, maa Klarhed have Sandhed til Grundlag; men hvor meget den savnes hos Schepelern, er paavist i »Er Romersk-Katholsk ægte evangelisk?« Høst, 1889 og i »Til Forsvar for Sandheden« 11 Numre, Høst 1890—92. Exempelvis undser Pastor Sch. sig ikke ved at paastaa, at hos os Katholiker »Brødet og Vinen skal være Gjenstand for Tilbedelse«, skjønt han godt kjender til Forvandlingslæren, ja skjønt han henviser til Trienterkonciliet (13 can. 6), der paa dette af ham citerede Sted udtrykkelig lærer, at det er Kristus, Guds enbaarne Søn, hvem vi tilbede i Alterets Sakramente.²⁾ Hans Anmelder *P. Krag* undrer sig over, at »noget Menneske med sund Sans og alvorlig religiøs Trang kan lade sig bedaare af de romerske Lærdomme«; det »forekommer ham, at enhver, der uden Fordom læser Schepelern, maa føle sig overbevist om, at den

¹⁾ Nr. 11, S. 191 o. s. v.

²⁾ *P. P. Til Forsvar for Sandheden* Nr. 11. „Alterets Sakramente.“ S. 35. 36.

katholske Kirke ikke har noget klart Lys over Sandhed til Salighed«; »det er ham ubegribeligt, at ikke *ethvert alvorligt* Menneske bliver tvivlende overfor Sjælernes Værdi«; »*hvert sundt* Menneske skal prise sig lykkeligt ved at have Evangeliets klare [jfr. ovenfor de forskjellige Forklaringer af den til Salighed nødvendige Tro] Anvisning til Salighed.« Vi maa jo paa skjønne hans rigtignok umotiverede Medynk med »den *arme* romerske Katholik«; men vi vide ikke bedre at karakterisere baade Schepelerns Smaaskrifter og Krag's Anmeldelse af dem og hele Polemiken mod P. Lange og Katholicismen, end ved at tilegne os Krag's Slutningsætning: »Man ved ikke, om man skal le eller græde, naar man føres ind i al den *forunderlige Forvrængning* af den klare Sandhed og alle de *Følger*, den fører med sig.«

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. Den talrige Deltagelse i de sidste Ugers højtidelige Gudstjeneste i vore forskjellige Gudshuse have aflagt et glædeligt Vidnesbyrd om det religiøse Liv, som rører sig i vor Menigheds Midte her i Hovedstaden. Med særegen Højtidelighed fejrede den højærværdigste Biskop i Sognekirken den stille Uges opløftende Ceremonier, som afsluttedes med Korsets højtidelige Optagelse paa Paaskemorgen. Trods Snevejret var Kirken fyldt indtil sidste Plads, og talrige Paaskekommunioner uddeltes under Levitmessen, som blev frembaaret af Biskoppen. — Paa Hvide Søndag fejredes Børnenes første h. Kommunion, under stor Tilslutning fra Menighedens Side. 50 Børn (23 Dreng og 27 Piger) bleve ved denne Lejlighed for første Gang

førte til Herrens Bord. — Søndagen derefter meddelte den højærværdigste Biskop Konfirmationens h. Sakramente til 55 unge Sjæle (36 Drengene og 19 Piger.) Hs. biskoppelige Naade bar ved denne Lejlighed for første Gang Biskopsmitraen, en overordentlig kunstfærdig udført Gave fra den herværende Paramentforening. Saa-vel Formiddags- som Aftengudstjenesten var paa disse Højtidsdage besøgt som sædvanlig ogsaa af talrige Anderledestroende.

I Kirken er der i den henrundne Uge bleven ophængt *to nye Korsvejsstationer* (2den og 3die), som i Skjønhed ikke staa tilbage for de allerede tidligere anbragte. De ere anskaffede tildels ved Gaver fra to Menighedsmedlemmer. Man kan nu gjøre sig en Forestilling om, hvilken herlig Pryd for Gudshuset denne Korsvej vil blive, naar hele Rækken af Stationerne er ophængt. Vi anbefale derfor dette smukke Foretagende til Alles Offervillighed, og selv om Mange kun kunne yde mindre Gaver, ville disse dog ogsaa lidt efter lidt bidrage til nye Stationers Anskaffelse og saaledes ogsaa til Forskjønnelsen af det Gudshus, som nu i et halvt Aarhundrede har været Centrum for Katholicismen i Danmark og vil vedblive at være Hjærtet i Danmarks apostoliske Vikariat.

Ordrup. Om Pater *Langes* Foredrag i Søndags skriver »Dag. Nyh's: Referent: »Pater Lange prædikede i Søndags paa Fransk ved Eftermiddagsgudstjenesten i St. Andreas Kirken paa Ordrupshøj, efter Opfordring af St. Andreas Kollegiets Rektor, Pater *Fels*. Den lille hyggelige Ordenskirke, hvis Indre er en tro Kopi i det Smaa af den store St. Andreas Kirke i Rom, var i den Anledning fyldt til sidste Plads af en talrig Tilhørerkreds, som for en stor Del var taget dertil med Jernbanen fra Kjøbenhavn.

Pateren talte om *Guds Moder*, nærmest i Anledning af, at der i hele Maj Maaned i den katholske

Kirke hver Dag holdes en særlig Andagt til Maria. Han gjennemgik først de forskjellige Punkter af Marias Liv efter den h. Skrift, for at vise, hvorledes Skriften sætter Maria højest af alle Skabninger, fordi hun er Kristi Moder. Dernæst omtalte han den Paakaldelse af Marias Forbøn, der finder Sted i den katholske Kirke. Det er en Bagvaskelse, naar nogen paastaar, at Katholikerne tilbede Maria; thi hun er kun et Menneske, og ingen Katholik tilbeder Andet end Gud. Men ligesom Apostlen Paulus skriver: »Bed for mig«, saaledes henvende Katholikerne sig ogsaa til Maria og sige: »Bed for os.« Det er ingen Pligt at paakalde Marias eller nogen andens Helgens Forbøn; men Kirken anser det for nyttigt og Gud velbehageligt. Paakaldelsen sker ikke af Mistillid til Gud, men af Ydmyghed overfor Gud. Katholikerne opfordres ogsaa til at efterligne Marias Dyder, for derved at efterligne Jesus Kristus.«

Frankrig. Dynamit-Explosioner og Biskop-Processer staa for Tiden paa Dagsordenen i Frankrig. Anarkistiske Massemordere bevilges der »formildende Omstændigheder,« man behandler dem med alle mulige Hensyn *somfin du siecle* Helte, og Biskopperne, som hæve deres Stemme, for at lære Folket hvad der er Ret og Uret, citerer man for Domstolene og dømmer dem. Sex Biskopper ere i Løbet af faa Dage blevne ramte paa denne Maade, deres Gage bliver tilbageholdt, da man ikke kan komme dem til Livs paa anden Maade; men derved yder Regjeringen Landet den sletteste Tjeneste, som tænkes kan. Naar den franske Regjering bliver ved paa denne Maade, vil det ikke vare længe, inden hele Ordenen i Frankrig, som allerede nu kun holdes sammen paa en kunstig Maade, flyver i Luften, og der forestaar Landet en Omvæltning, imod hvilken den første Revolution kun var en Børneleg.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 8. Maj.*) 3. Søndag e. Paaske. Den h. Josefs Skytsfest. — 9. M. Gregor af Nazianz, Biskop og Kirkelærer. — 10. Ti. Antoninus, Biskop og Bekjender. — 11. O. Frants af Hieronymo, Bekjender. — 12. To. Nereus og Lidelsesfæller, Martyrer.

Fredag den 13. Maj. Marias Bebudelse (Gudstjeneste som paa Søndagene) — 14. L. Leo den Store, Pave og Kirkelærer.

Søndag den 15. Maj. 4. Søndag e. Paaske.

*) I St. Ansgars Kirke: Majandagt hver Aften Kl. 8.

Vincentsforeningens Konferentser afholde Søndag den 8. Maj (St. Josefs Skytsfest), efter Højmessens i St. Ansgars Kirke Generalmøde i Lokalet Bredgade 67, 2 S. o. G. Samtlige aktive og bidragydende Medlemmer indbydes til dette Møde.

Den levende Rosenkrans' 1ste Afd. (Jomfruernes Forening) holder Møde med Exhortation Søndag d. 8. Maj Kl. c. 11 $\frac{1}{2}$ paa Toldbodvejen 14.

— Tirsdag den 10. Maj Kl. 6 læses en h. Sjælemesse for Rosenkransbroderskabets afdøde Medlem Md. Severine Honoré af Svendborg.

Mødreforeningen. I Anledning af den hl. Monikas Fest afholdes en højtidelig Festandagt Søndag d. 8. Maj. Kl. 3 Eftermiddag i St. Josefs-Søstrenes Huskapel paa Toldbodvejen, hvortil ogsaa Hustruer og Mødre, der endnu ikke tilhøre Foreningen, have Adgang og særlig indbydes. Medlemmerne kunne vinde den maanedlige fuldkomne Aflad ved at modtage de hh. Sakramenter paa denne Søndag.

Katholsk Afholdsforening, Bredgade 67, 2 S. o. G., Onsdag den 11. Maj Kl. 8: Foredrag af Hr. Lærer, Løjtnant H. Thomsen. Besøgende ere velkomne. Adgang gratis.

Jesu Hjertes Kapel (Stenosgade). Paa Søn- og Søgnedagene i denne Maaned holdes hver Aften Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Majandagt.

Exercitier for Ynglinge. Ynglinge-Kongregationen holder Exercitier som Forberedelse til Titularfesten [Marias Bebudelse], der for Kongregationens Vedkommende fejres Søndag d. 15. Maj.

Exercitierne begynde paa Mandag d. 9. Maj i Jesu Hjertes Kapel Kl. 8 $\frac{1}{2}$ om Aftenen, og Foredragene holdes hver Aften i denne Uge paa samme Tid. Foruden Kongreganisterne indbydes dertil alle katholske Ynglinge.

Unio. Hver Onsdag Aften Møde paa Keglebanen, Frederiksberg Allé 15. [Indg. fra Boyesgade].

Sct. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre Mandag den 9. Maj Kl. c. 8 $\frac{1}{2}$, efter Majandagten i Sct. Ansgars Kirke.

Næste Nr. af Ugebladet udbringes senere paa Grund af St. Bededag.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 20.

Søndagen den 15. Maj.

1892.

Indhold: Pater H. Lange's 11te Foredrag. Marias Maaned. Aabent Brev til Hr. Professor Schat Petersen. Efterretninger fra Ind- og Udland: Frankrig. London. Odense. Bekjendtgjørelser.

Pater H. Lange's 11te Foredrag.

(Oversat af C. F. P.)

—o—

Kunne I føle Eder trygge?

Den Lykke, som Fred og Tryghed føre med sig, kan en Sjæl ikke eje, saa længe den ikke er vis paa at være i Besiddelse af den religiøse Sandhed; thi den føler, at Livet og Døden, Tiden og Evigheden, alt afhænger for den af dette store Spørgsmaal. I maa derfor nødvendigvis stille Eder dette Spørgsmaal: Kan jeg være rolig? Ejer jeg den Fred, som religiøs Vished giver? Kan jeg være sikker paa, at jeg er indenfor Sandheden, at min Religion er den rette, min Kirke den sande af Kristus stiftede Kirke? Og hvem borger mig herfor?

Katholiken er vis paa ikke at tage fejl, naar han tror, hvad den katholske Kirke tror og lærer. Han ved, at den Tro, han bekjender sig til, er den samme Tro,

som i atten Aarhundreder er bleven bekjendt, forsvaret og forherliget af saa mange store Fædre og Kirkelærere, den samme Tro, for hvilken Martyrerne have udstaaet alle Slags Pinsler, og som de have beseget med deres Blod, den samme Tro, som har frembragt saa mange Helgener, som har ført saa mange Dydshelte til Fuldkommenhedens højeste Tinder. Gud selv gaar i Borgen for hans Tro. Ja, hvis han tog fejl ved at tro paa denne Kirke, som Kristus har bygget paa Klippen, hvem han har lovet, at Helvedes Porte ikke skulle besejre den, og at han selv vilde være med den alle Dage indtil Verdens Ende, denne Kirke, hos hvilken Sandhedens Aand skal blive evindelig, Sandhedens Grundpille og Støtte, denne Kirke, som ene kan føres tilbage til Apostlene og til Jesus Kristus gennem Pavernes uafbrudte Rækkefølge, denne Kirke, som har omvendt Verden, civiliseret den, frembragt Vidundere af Hellighed, Opofrelse og Kjærlighed i Menneskeheden, denne Kirke, som blandt sine Børn har talt de mægtigste Genier, de skønneste Sjæle, de ædleste Hjærter, de største Helgener — ja, siger jeg, hvis denne Kirke kun var Vildfarelse og Løgn, hvis Katholiken havde taget fejl ved at skænke den sin Tro, saa vilde han have Ret til at vende sig mod Gud og sige: Det er Dig, der har narret mig! Men — Katholiken er lige saa vis paa at være i Sandheden, som han er vis paa, at Gud ikke kan narre ham.

Protestanten har ingen saadan Garanti. Hans Tro støtter sig ikke til en 1800 Aar gammel Kirke, bygget paa Kristi ubedragelige Forjættelser. Hans Tro er kun en rent personlig, rent subjektiv Overbevisning, han selv har dannet sig, og som kun hans eget Skjøn indestaar for. Han kan ikke berolige sig ved at sige: Jeg tror hvad min Kirke tror; thi hans Kirke bestaar af Personer, der ere fejlbare som han, udsatte for Vildfarelser som han; den kan derfor ikke være ufejlbar, og

naar han tror, hvad hans Kirke tror, kan han følgelig tage fejl. Intet berettiger ham til at sige: Jeg er vis paa, at min Tro er den rette, den eneste rette. Han kan ikke andet end være i Tvivl og Usikkerhed.

Hans Forvirring maa yderligere stige, naar han betænker, hvor stærk Formodning der er for, at hans Religion ikke er sand. I Følge Protestantismens Lære var den sande Kristendom forsvundet næsten straks efter Apostlenes Død; Kirken var falden i Vildfarelse og Fordærvelse allerede for ti eller tolv Aarhundreder siden, dengang Reformationen gjenfandt den oprindelige Kristendom og fik Oldkirken gjenoplivet i dens Renhed. Men hvorledes kan man da gaa ind paa, at Kirken skulde have bedraget sig selv og Menneskeheden i tolv Aarhundreder, og at Gud skulde have set rolig til uden at gjøre noget for at fjerne Vildfarelsen og bringe Sandheden frem? Hvor kan man tro, at Jesus Kristus er steget ned fra Himlen for at bringe os Sandheden, har lidt og er død for at sikre os dens Besiddelse, og saa i 1200 Aar skulde have ladet Kirken fare vild og lære galt, saa at Menneskeheden indtil det 16. Aarhundrede var berøvet denne Sandhed? Hvorledes kunde man faa Kirkens Svigten gennem saa mange Aarhundreder til at stemme med Kristi Løfte til den om at være med den alle Dage indtil Verdens Ende, saa at Helvedes Magter ikke skulde faa Bugt med den? Hvor kan man anse den Tro for gal, for hvilken Martyrerne have udgydt deres Blod, som alle Kirkefædre og Kirkelærere have forsvaret i deres lærde Skrifter, som har hævet Helgene til Fuldkommenhed?

Det er Betragtninger, der ikke kunne andet end vække Ængstelse og Uro hos enhver tænkende Protestant. Kan han maaske slaa sig til Ro ved at sige: Støtter min Tro sig ikke til en ufejlbar Kirke, saa støtter den sig dog til Guds Ord, som er ufejlbart? Nej.

Thi, svarer jeg ham, det sige ogsaa alle de Sekter, der tro anderledes end Du, de søge alle Støtte i Guds Ord, og dog anser Du dem for vildfarende. Og selv blaudt Dine Egne finder Du Mange, der i Biblen finde andet, end hvad Du finder, ja endog det modsatte af, hvad Du finder; ogsaa de sige ligesom Du, at hvad de tro at se i Biblen er Sandhed. Giver dette ikke Stof til Eftertanke? Maa Protestanten ikke ængstelig spørge sig selv: Naar alt kommer til alt, hvad Bevis har jeg for, at det er mig, der ser rigtigt? Jeg tror det, men kan jeg egentlig være vis derpaa? Ganske vist er Biblen ufejlbar, men jeg, som læser den, er ikke ufejlbar, og det er heller ikke hverken min Præst eller den Kirke, til hvilken jeg hører. Biblen kan ikke tage fejl, men det kan jeg, naar jeg læser den. Den Helligaand kan jeg ikke henholde mig til; thi de, der tro anderledes end jeg, kunne lige saa godt paaberaabe sig den Helligaand, og den Helligaand, ved jeg da, kan ikke sige mig eet, og en Anden det modsatte. Jeg kan altsaa ikke faa Sikkerhed undtagen for dette ene: at jeg kan tage fejl, at jeg kan være i Vildfarelse.

Ja — Alverden ved, at Protestantismen er splittet i en Mængde Sekter; som ere indbyrdes forskellige og uenige om de væsentligste Trospunkter. Alle gjøre de dog Fordring paa at eje Sandheden, og enhver mener, at de andre ere paa Vildspor. Hvem borger Dig nu for, at den Sekt, Du tilhører, har Monopol paa Sandheden, og at det er alle de andre, der fare vild? Hvem giver Dig Sikkerhed for, at det er Dig, der har Ret lige over for alle de andre Sekter, der paastaa, at Du har Uret? Maa Du ikke lige over for alt dette geraade i Tvivl, føle Dig usikker?

Du vil maaske svare: Ja — jeg nærer den oprigtige Tro, at jeg er indenfor Sandheden; skulde jeg tage fejl heri, vil Gud ikke fordømme mig for det.

Nej, det vil han ganske vist ikke, men — vel at mærke

— kun paa den Betingelse, at Du har gjort alt, hvad Du kan, for at erkjende Sandheden. Har Du gjort det?

Der er en Kirke, som historisk kan forfølges tilbage til Apostlene, til Jesus Kristus. Den erklærer, at den er den sande Kirke, og den fordømmer alle Sekterne uden Undtagelse. Det er endnu ikke 400 Aar siden Din Separatkirke skilte sig fra hin almindelige Kirke, som saa længe havde været den eneste. Denne Kirke, som gennem Aarhundreder har været eneherkende, som gennem Aarhundreder har været hyldet og adlydt af hele Kristenheden som den sande af Kristus stiftede Kirke, har Du gjort Dig bekendt med den? Har Du lært den rigtig at kjende? Er Du vis paa, at den ikke siger Sandhed, naar den erklærer, at den alene er Kristi Kirke? Du har hørt den blive anklaget for talløse Misbrug, for Afgudsdyrkelse, for Overtro, for alskens Vildfarelser. Men er Du rigtig vis paa, at Du ikke er bleven narret, at alle disse Beskyldninger, ikke ere lige saa mange Misforstaaelser og Usandheder? Saa længe Du ikke har undersøgt disse Beskyldninger, saa længe Du ikke har sat Dig ind i Forholdene i denne Kirke, til hvilken de mægtigste Genier, de største Helgener have bekendt sig, saa længe kan Du umulig være vis paa, at den ikke er den sande Kirke. Og naar den nu alligevel var det, tror Du saa, at Din Uvidenhed herom vilde være undskyldelig for Gud?

Protestantismens Ustadighed, de Forandringer og Skifter, der ere foregaaede i den siden dens Begyndelse, maa yderligere forøge Dine Tvivl. Allerede i det 17. Aarhundrede skrev Bossuet to Bind om Protestantismens Forandringer; hvor mange Bind maatte man skrive nu, naar man vilde tilføje alle de Forandringer, der siden det 17. Aarhundrede ere foregaaede i Protestantismen! Ser man paa den ene Side hen til denne Ustadighed, til alle disse Forandringer og evige Skifter, og betænker man paa den anden Side, at Sand-

heden er uforanderlig og ens for alle Steder og for alle Tider, medens Forandringer og Meningsskifter netop ere Særkjende for Vildfarelsen og for menneskelig Lære, saa kan man ikke andet end føle sig usikker ved Protestantismen.

Hvorledes skulde man ogsaa kunne føle Fred og Tryghed i Protestantismen, naar selv Reformationens Ophavsmænd føle sig forvirrede og urolige og tvivle, om de have gjort vel i at skille sig fra den gamle Kirke? Calvin dør i Fortvivlelse og med Gudsbespottelser paa Læben. Protestanten Schlüsselburg giver os følgende Skildring af denne Vranglærers forfærdelige Død: »Saa frygtelig ramte Guds almægtige Haand denne Kjætter, at han udaandede sin onde Sjæl under Paa kaldelse af Djævelen og Udstødelse af de modbydeligste Eder og forfærdeligste Gudsbespottelser. Calvin døde fortæret af en Mylr af Orme og gennemraadnet ved en Kræftbyld, hvis ulidelige Stank ingen af de Bistaaende kunde udholde« (Theol. Calv. 1594 l. II. fol. 72. a). En af Kalvins Disiple, Joh. Hazen, der havde været Øjenvidne til Kalvins Død, giver følgende Beskrivelse af den: »Efter lange og skrækkelige Lidelser døde Calvin i Fortvivlelse; hans Død var skrækindjagende og forsmædelig, netop af den Slags, med hvilken Gud har truet de Ugudelige og Forkastede. Det kan jeg bevidne i al Sandhed, efterdi jeg med egne Øjne har set hans sørgelige Endeligt« (Hazenius, de vita Calvini). Det var Calvin, der døde saaledes i Fortvivlelse, han, som havde lært, at Retfærdiggjørelsen var sikker, Saligheden forudbestemt, Helligheden utabelig!

Ville I nu erfare, hvorvidt Luther var overbevist om, hvad han lærte, saa hører følgende Anekdote, som en af hans varmeste Forsvarere, Joh. Mathesius, fortæller: »En Prædikant ved Navn Joh. Musa, har fortalt mig, at han en Dag hos Luther beklagede sig over

ikke selv at kunne tro, hvad han prædikede for Andre. »Gud ske Lov,« udbød »Luther, at der ogsaa ændes Andre, hvad der hændes mig; hidtil havde jeg troet, at det var noget, der kun hændte mig« (Joh. Mathesius, Conc. 12). Luther var heller ikke altid vis paa, at det havde været rigtigt af ham at gjøre Oprør mod den gamle almindelige Kirke. »Disse elendige Papister plage os nu med at sige: Tror Du at Kirkefæderne have taget fejl? Og det er da ogsaa haardt nok at skulle paastaa dette, navnlig om Kirkefædre som Augustin, Ambrosius, Bernhard og saa mange andre af de mest fremragende, som have ledet Kirken ved deres Ord og Skrifter, som ere blevne hædrede med det skjonne Navn Kirkefader, og hvis Værker vi elske og ære. Det falder En utrolig svært (hvad jeg ofte selv har prøvet) at skulle lære det modsatte af, hvad der er blevet troet og lært af saa mange begavede, lærde og udmærkede Mænd, Blomsten af Menneskeheden, af saa mange hellige Mænd, som Ambrosius, Augustin, Hieronymus o. s. v. Saa maa man høre disse Papister raabe paa Kirken, Kirken! Og det er det, der bedrøver mig mest. Thi det er virkelig vanskeligt at overvinde sit Hjærte i den Slags Ting, at tage Afstand fra Mænd, der nyde saa stor Ærefrygt og Anseelse, ja at sige Farvel til Kirken og ikke mere tro og stole paa dens Lære« (Walch. I. 753; XXII, 948). Luther erkjender, at de Grunde, den katholske Kirke anfører for, at den er Kristi Kirke, ere vel egnede til at indgyde dens Modstandere Angst og Skræk. »Det er til at blive modløs og forfærdet over, at Paven og hans Tilhængere rose sig af at være Kristi Kirke. Denne Benævnelse »den hellige Kirke« imponerer. De rejse sig og sige: Tal og handl, som Du vil, og som Du kan, det hindrer dog ikke, at det er os, der er *Kristi Kirke*. Hos os er Petri Skib, der vel kan omtumles af Bolgerne, men aldrig gaa under. Vi ere

Guds virkelige Folk, Kristi Kirke, og hvad mener Du saa, Du kan udrette? Hvo som taler imod den, er af Djævelen. Hvad skal jeg da gjøre? Hvormed skal jeg berolige mig? Hvis man paa denne Maade kom og holdt dette skjønne Navn »Kristi Kirke« frem for mine Øjne og kastede mig det i Ansigtet, saa vilde jeg selv ikke kunne holde mig stiv! Hellere end at opirre Kristi Kirke og sige den imod i noget som helst, vilde jeg miste ti Hoveder og dø ti Gange. *Og dog maa jeg gjøre det . . .*« (Walch. VII. 2501). Luther havde uendelig Møje med at neddylsse Samvittighedens Røst, der bebrejdede ham hans Oprør. »Hvilken Møje og Anstrængelse har det ikke kostet mig, skønt jeg støttede mig til den hellige Skrift, at forsvare mig for min Samvittighed over at have vovet ene at gjøre Oprør mod Paven og at anse ham for Antikristen Hvor ofte har ikke mit Hjærte i Modløshed dadlet mig og foreholdt mig deres eneste og stærkeste Modgrund, nemlig denne: Er det da Dig alene der veed? Skulde alle andre Mennesker være paa Vildspor og have været det i saa lange Tider? *Hvad om det var Dig, der var paa Vildspor og førte saa mange Andre vild, saa at de gik evigt til Grunde?*« (Walch. XIX. 1305). Denne Samvittighedens Røst var ikke andet end Guds Røst, der lød i hans Sjæls Inderste; men det vilde Luther ikke erkjende; han foregav, at det var »Satans Røst.« »Langt vanskeligere er det at imødegaa Djævelen, naar han siger: Du alene vil omstyrte denne smukke Tingenes Orden, dette beundringsværdige Maskineri, der er sammensat med saa stor Dygtighed og Indsigt? Thi, lad der end i Pavedømmet være Forvildelser og Synder, hvem er Du? Kan Du ikke ogsaa fare vild? Er Du syndefri? Hvorfor vækker Du saa megen Uro i Herrens Hus, naar Du ikke har andet at anke over end deres Vildfarelser og Synder, Du, som selv er fuld af Vildfarelser og Synder? Saadanne Be-

tragtninger gjøre En meget betænkelig« (L. c. V. 614). Hvad der ogsaa volder Luther stor Uro og piner ham, er den Tanke, at Ingen har givet ham den Mission at reformere Kirken. Djævelen, siger han — det er nemlig stadig paa Djævelens Regning, han skriver sine Samvittighedsnag — »Djævelen siger først: Hvem har paalagt dig at prædike Evangeliet? Hvem har givet Dig det Hverv at prædike det, som aldrig nogen Biskop eller Helgen i saa mange Aarhundreder har fundet paa at prædike det? Hvad om det var Gud imod, og Du kom til at svare for alle de Sjæle, Du har forført og vildledt? Naar Djævlen finder mig ubeskæftiget og jeg ikke tænker paa Guds Ord og forsømmer at bevæbne mig med det, saa bringer han Uro over min Samvittighed, idet han beskylder mig for at lære falsk, for at have bragt Splid ind i den under Pavedømmet saa fredelige Kirke, for gennem min Lære at have avlet Forargelse, Tvedragt og Partivæsen. — Jeg kan ikke negte, at dette ofte volder mig bitre Kvaler« (Walch. XXII, 1087=1036=1214). Naar Luther kommer til at tænke paa det Løfte, Jesus Kristus har givet sin Kirke at staa den bi indtil Verdens Ende, kan man undertiden gribe ham i Tilstaaelser som følgende, der udgjør en prægtig Hyldest til den katholske Kirke:« Der er een Bevisgrund, som det er overordentlig vanskeligt at bestride og frarive dem (Papisterne), og som vi selv have meget ondt ved at knuse eller modbevise, for saa vidt man maa indrømme, hvad vi indrømme dem, nemlig at *hos Pavedømmet er Guds Ord med Apostolatet*, og at *vi af dem have faaet Skriften, Daaben, Sakramentet og Læreembedet*; hvad vidste vi ellers om alle disse Ting? Derfor maa Troen, den kristne Kirke, Jesus Kristus og den Helligaand være hos dem. Hvad er det da, jeg gjør, naar jeg kommer og prædiker mod dem? Er det ikke Disciplen, der sætter sig op mod Læreren? Ja, saadanne Tanker be-

storme mit Hjerte. Jeg ser nu, at jeg har Uret. Oh! *Gud give, jeg aldrig havde begyndt eller prædikeret et eneste Ord!* Hvem kan da ogsaa rejse sig mod denne Kirke, om hvilken vi i Trosbekjendelsen sige: Jeg tror paa den hellige kristne Kirke? Denne Kirke finder jeg lige godt i Pavedømmet; jeg maa derfor lyde; forkaster jeg den, er jeg banlyst, forkastet og fordømt af Gud og af alle de Hellige. Hvad er der under disse Omstændigheder at gjøre? Det er meget svært at holde Ørene stive og prædike imod en saadan Banlysning« (Walch. VIII. 479).

Naar Eders Reformatorer, Eder Ledere, Eders Religions Stiftere ere saa ængstede, saa urolige, saa usikre, hvorledes kunne saa I, deres Disciple, være rolige? Hvor kunne I føle Eder trygge ved at lade Eders Sjæls Frelse bero paa, hvad saadanne Mennesker have lært, der ikke selv vare sikre paa at have Sandheden?

Nej — I kunne ikke føle Eder trygge, og derfor ser man saa mange Protestanter udsone sig med den katholske Kirke paa deres Dødsleje, medens man aldrig ser en Katholik paa sin Døds seng ytre Ønsket om at dø i en anden Religion. Grunden til dette Fænomen er den, at Katholiken føler sig sikker og tryg i sin Tro, Protestanten derimod ikke i sin. Denne Følelse af Fred, Tryghed, Sikkerhed gennemtrænger alle dem, der fra Protestantismen omvende sig til Katholicismen. De ligne Skippere, som efter længe at være blevne kastede om af Bølgerne, snart drivende til højre, snart til venstre, stadig i Fare for at lide Skibbrud, endelig naa Havnen, hvor de finde Ro og Sikkerhed. Jeg skal forelæse Eder nogle Linier af en tidligere protestantisk Dame, som efter at være gaaet over til Katholicismen har villet meddele Andre den Fred og den Lykke, hun fandt derved, og har fortalt sin Omvendelseshistorie i et lidet Skrift med Titlen »A protestant converted to Catholicity by her Bible and prayer-book.

Miss Fanny Maria Pittar *) London 1847 «: »Jeg tør nok sige, at jeg var Protestant i god Tro, oprigtig troede at eje Guds Sandhed eller i alt Fald at være i den Kirke, i hvilken den maa findes; jeg har søgt denne Sandhed med Omhu og under mange Taarer og saa at sige udelukkende givet mig af dermed i det mindste de sidste tolv Aar. Ved ihærdig at fortsætte denne Søgning og ved Guds Naade har jeg opdaget, at Sandheden ikke er der, hvor jeg troede, den var, men i en Kirke, som jeg fra Vuggen af var bleven vænnet til at betragte som Afgrundens Dybde, som Vildfarelsens og Ugudelighedens Centrum, og det er netop i denne Kirke, jeg har fundet Guds rene Sandhed, denne Sandhed, som, naar den er søgt med Iver og Udholdenhed, tilsidst i den Grad henrykker ved sin Skønhed og ved den Fred, den bringer, at man har ondt ved at finde Udtryk for hvad man føler ... Gud være lovet; jeg har antaget denne sande Tro, som jeg saa længe ivrig havde ledt efter, og siden jeg har antaget den, nyder jeg en Fred, der tidligere var mig ukjendt, en Tryghed, jeg ikke vilde kunne opnaa i Protestantismen Maatte Gud vise Dig samme Godhed og samme Miskundhed, som han har vist mig. Maatte han tilstaa Dig lige saa megen Glæde og Fred, og Din Sjæl vil da være mere end tilfredsstillet, mer end rigelig belønnet, hvor stort et Offer Du end maa have bragt. Thi Ofre er der altid forbundet med Overgangen fra en hvilken som helst anden Religion til Katholicismen.«

Og jeg, mine Brødre, jeg ønsker ogsaa Eder af ganske Hjærte, at I maa finde Sikkerhed, Fred, Tryghed, fast Tillid til eders Sjæls Frelse i denne katholske Tro, som har været Eders Fædres Tro, i denne Kirke

) Miss Pittars Biografi og Konversionshistorie findes i „Nord Ugeblad“ 1889 [Nr. 42, 43, 44, 45 og 46].

som har døbt Eders Forfædre og fra Vilde gjort dem til civiliserede Mennesker. Da ville I ogsaa med overstrømmende Taknemmelighed og indre Glæde takke og prise Herren.

*

*

*

Hermed afslutter jeg Rækken af de Foredrag, der have omhandlet Stridsspørgsmaal. Mine to næste Foredrag ville dreje sig om Jesu Kristi Lidelse og om hans Opstandelse. Det er mig en lige saa stor Lettelse at have overstaaet disse Foredrag, som det har været mig tungt i dem at maatte bekæmpe Brødre, man saa gjerne vilde kunne Haanden. Det har været haardt for mig, kunne I tro, at sige Eder visse Ting, som maaske mer end een Gang have berørt Eder pinligt og stødt Eder i Eders kæreste Overbevisninger. Men det var nødvendigt, det var min Pligt at gjøre det. Thi det var min Pligt at oplyse Eder, at vise Eder, paa hvilken Side Sandheden er, og paa hvilken Side Vildfarelsen er i dette Hovedspørgsmaal om Religionen, af hvilket vor Evighed afhænger. For Øjeblikket ere I vrede paa mig, men den Dag vil komme, da I ville takke mig, ligesom den Syge takker Kirurgen, der uden at lade sig standse af den Lidendes Suk og Skrig har frelst hans Liv ved en Operation, der var smertefuld og grusom, men nødvendig.

I Dag er det nu mig, der takker Eder, fordi I saa velvilligt og opmærksomt have villet lytte til mig, fordi I have vist mig den Overbærenhed, jeg bad Eder om ved Begyndelsen som en uundværlig Betingelse for virkelig Sandhedsforskning. Jeg indser meget vel, at der skulde et vist Mod til at bivaane Foredragene, idet I have udsat Eder for og trodset Angreb, Forbud, Drillierier. Intet har holdt Eder tilbage; midt i den Storm, der rejste sig, bleve I trofast ved at høre mig.

Det er et Mod, mange Andre ikke have viist, og jeg gratulerer. Men hvor sørgeligt er det ikke at se den Splid, denne Kamp mellem Kristne indbyrdes! Hvor længes jeg efter den Dag, da vor kjære Frelsers Profeti vil gaa i Opfyldelse, den Dag, da Striden mellem Børnene af den samme himmelske Fader vil være endt, og da der paa Jorden kun vil være een Hjord, een Sti, een Hyrde!

O Gud! O hellige Treenighed, i hvis Navn vi ere blevne døbte, Fader, Søn og Helligaand, bevirke ved Din Naade, at vi Alle, Dine Børn her paa Jorden, maa være eet i eens Tro og eens Kjærlighed, ligesom Du i Himlen, skjönt tre Personer, dog kun er eet Væsen.

Marias Maaned.

—o—

Det var en Vinter! Jorden kjendte ej
i fire tusind Aar til Lys og Varme;
da vilde Gud sig over den forbarne,
da kom Maria, yndig som en Maj,
med Haabets varme Solskin paa sin Vej,
med Dydens Blomsterskat i sine Arme;
og derfor er det noget, vi forstaa,
at Maj Marias Maaned være maa.

Og som i Maj sig Solen med vor Jord
formæler huldt og avler Blomstersmykket,
blev hun af Helligaanden overskygget
og fødte Jessestammens Blomst, Guds Ord.
Og derfor med det fagre Blomsterflor
i Maj staar hendes Alter skjönt opbygget;
thi det er noget, som vi kan forstaa,
at Maj Marias Maaned være maa.

Og derfor faar vor Sang saa festlig Lyd;
 thi overalt vi hendes Billed skue:
 om hende minder Skovens Tempelbue,
 hun var jo Templet, fuldt af Naadens Pryd;
 hver Blomst os minder sødt om hendes Dyd,
 om hendes Hjertes Varme Solens Lue;
 og derfor er det noget, vi forstaa,
 at Maj Marias Maaned være maa.

Og derfor lyder dobbelt varm vor Bøn,
 at hun maa ende Sjælens Vinterøde,
 at Naadens Sol maa Hjærtet gjennemgløde
 og Dydens Blomster spire huldt i Løn,
 at i vor hele Færd vi hendes Søn
 i Helligaandens Kraft maa tro gjenføde;
 og hendes Maaned, det kan vi forstaa,
 en Maj for vore Sjæle være maa.

J. F.

Aabent Brev

til

Hr. Professor Schat Petersen.

—o—

I »Nationaltidende« for Tirsdag d. 10. Maj (Nr. 5767) læses under ovenstaaende Titel følgende:

Hr. Professor! Deres Mellemværende med Pater Lange er mig uvedkommende, men da De i den sidste Artikel har tilkjendegivet at ville overbevise ikke blot Deres Modstandere, men ogsaa Deres Læsere, og til den Ende har gjort Dem skyldig i saadanne Misforstaaelser, at Resultatet kun kan blive yderligere Forvirring, hvor der er nok i Forvejen, kræver god Videnskabelighed ikke mindre end almindelig Sandhedspflicht, at disse blive rettede, nu da Deres Replikskifte med Pateren er afsluttet. Jeg skal tillade mig at gjøre

det, idet jeg samler mine Bemærkninger under de Hovedsynspunkter, De selv har valgt: Troen paa den sande Autoritet og Troen som retfærdiggjørende.

*

*

*

ad. 1. For at belyse Forskjellen mellem Katholicismen og Protestantismen siger De, at Kirken stiller »den mundtlige Tradition eller rettere fortsatte Inspiration« *over* Skriften, »da den« — Traditionen altsaa — skal afgjøre, hvorledes Skriftens Mening skal opfattes«. Efter dette findes der i den katholske Kirke en dobbelt Aabenbaring: en nedskreven (Skriften), afsluttet med Apostlenes Død, og en uskreven (Traditionen), der fortsættes, og som skal afgjøre, hvorledes Skriften skal »opfattes«.

Dette er fuldstændig urigtigt.

Og Fejlen ligger ikke i Ordet »Inspiration«, men i en radikal Misforstaaelse af Begrebet »Tradition.« Kirken kjender kun én Aabenbaring, den, som Apostlene modtog mundtlig af Kristus eller ved Inspiration af den Helligaand. Denne Aabenbaring blev dels nedskreven af Apostle og Evangelister (Skriften), dels i mundtlig Form af Apostlene overleveret deres Efterfølgere (Tradition). Ligesom Skriften er altsaa Traditionen, hvad Indholdet angaar, afsluttet med Apostlenes Død, og en »fortsat« Tradition eksisterer ligesaa lidt som en »fortsat« Skrift hverken ved Inspiration eller paa anden Maade. (jfr. Conc. Trid. S. IV. Decr. d. canon. Script. og Conc. Vat. S. III. Const. d. fide. cap. 2 de revelatione).

Forskjellen mellem Katholicisme og Protestantisme ligger derfor ikke, hvor De lægger den, men deri:

at Kirken lærer, at *Apostolatet* (ikke Aabenbaringen, Traditionen eller Inspirationen) fortsættes gennem Tiderne, ikke som Modtager af *nye* Aabenbaringer, men som den *evangeliske* Aabenbarings gudbeskikkede og ufejlbare Forkynder og Vogter overfor alle Forsøg

paa at forfalske dens Indhold — ved Beklippelse, Tilføjeelse eller Ændring — eller dens Mening — ved usand Fortolkning; dette er Kirkens Ufejlbarehed;

medens Protestantismen anseer Apostolatet for ophørt med den hellige Johannes' Død og derfor overlader Aabenbaringens Bevaring — og Forfalskning — til de enkelte Troende; særlig Theologer, Bibeludgivere og Bogtrykkere.

ad. 2. Kirkens Forkastelse af den lutherske Retfærdiggjorelselære udleder De af »Katholikernes mangelfulde Opfattelse af Troens Væsen«, der ikke kan »gaa ind paa den Tanke, at Troen viser sig virksom i Kjærlighed«. Og som Bevis anfører De det katholske Begreb om »*fides caritate formata*«, der efter Deres Forklaring skal sige, at Troen »bevirkes« eller »udformes« ved Kjærlighed og derfor »fordrejer« Skriftens Mening i Gal. 5,6: at i Kristus gjælder kun Tro, som er virksom i Kjærlighed, medens Protestantismens Tro c: »Hjertets Tillid til Jesus Kristus, vor Frelser, som bringer Kjærligheden til at udfolde sig«, skal være det sande Udtryk for denne.

Ogsaa dette er fuldstændig urigtigt.

»*Formata*« betyder hverken »bevirke« eller »udforme«; thi det skolastisk-aristoteliske Begreb »*forma*« (morfæ eller eidos) er ikke det, vi forstaa ved Form. Heller ikke Aarsag. Det er i Modsætning til materia (hylæ) det iboende Princip — Ideen. Og ligesom Skolastikerne kalde Sjælen Legemets »*forma*« og derved betegne Sjælen som det levendegjørende Princip, saaledes kalde de Kjærligheden Troens »*forma*«, naar Talen er om den levende Tro i Modsætning til den døde, blot intellektuelle. At de dermed udtale just den selvsamme Tanke som den, Skriften udtrykker ved Ordene »Tro virksom i Kjærlighed« er klart nok. Thi for at en Tro skal være virksom i Kjærlighed, maa Kjærligheden med Nødvendighed være denne Tros iboende og leven-

degjørende Princip. Det er almindelig god Logik; hvorimod det slet ingen Logik er at lade Kjærligheden »udfolde sig« af »Hjertets Tillid« eftersom Tillid ikke uden videre er Kjærlighed.

Forskjellen mellem Katholicisme og Protestantisme er da heller ikke her den, De mener.

Den er ikke den, at Katholicismen overhovedet antager en intellektuel Tro, thi efter Deres egen Udtalelse antager Protestantismen ogsaa en saadan. Den er heller ikke den, at Katholicismen anser den blot intellektuelle Tro for retfærdiggjørende, medens Protestantismen nægter det; thi Katholicismen nægter det ogsaa. Nej Grunden til, at Kirken forkaster Luthers Retfærdiggjorelselære, er den, at den *strider imod* Gal. 5. 6. (Ordene lyde ens i den katholske og i den autoriserede danske Bibeludgave), der til Retfærdiggjørelse hverken nøjes med en *rent* intellektuel (død) Tro eller som Protestantismen med en Tro, der blot er »Hjertets Tillid«, men udtrykkelig fordrer en levende Tro, som er virksom i Kjærlighed : en Tro hvis iboende levende Princip er Kjærlighed. »*Fides caritate formata*«.

*

*

*

Hertil kunde jeg indskrænke mig; thi efter at have vist Dem, at De i Alt, hvad der vedrører Spørgsmaalet om Troen — og det er jo det, De har villet behandle — kjender saa lidt til den Kirkes Lære, De bedømmer, at De end ikke har forstaaet dens almindeligste Termini, vil De vistnok selv indrømme, at en Forhandling paa disse Vilkaar ikke er mulig, med mindre Deres Modstander har Tid og Deres Læsere — imod al Sandsynlighed — Taalmodighed til et Kursus i de Elementarbegreber, man med Rette kan fordre klarede forinden. Men jeg vil dog tilføje, at jeg beklager, at det er saa.

Thi Maaden, paa hvilken De greb Sagen an —

ved Fastholden af det Principielle og uden tankeslappe historisk-populære Sidespring — lovede, intellektuelt set, en frugtbringende Debat. Særlig føler jeg mig opfordret til denne Anerkjendelse overfor Deres Pointeren af Modsætningen mellem det, De betegner som »*fides implicita*« hos Katholiker og Protestanter. Thi har De end ikke indladt Dem paa at *bevise* Deres Hovedpaastand om Skriftprincipets Tilstrækkelighed, saa har De ved at udtrykke saavel Katholikens som Protestan- tens Tro i en sammentrængt Bekjendelse (*fides impli- cita*), hvoraf hele den øvrige nødvendige Troes Indhold (*fides explicita*) skal kunne udledes, *tilnærmelsesvis* lagt Spørgsmaalet saaledes til Rette, at en Kritik og afgjørende Dom bliver væsenlig lettet. Jeg siger »til- nærmelsesvis«; thi strængt nøjagtigt er det ikke at gjengive Katholicismens »*fides implicita*« ved Tro paa Kirken. »*Fides implicita*« er hos alle aabenbaringstroende Kristne Troen paa Kristi guddommelige Aabenbaring. Men hos Katholiken, der kommer til Kristus i og ved Kirken, er hin Tro ganske vist fra første Færd af uad- skillelig fra Troen paa denne, ligesom den hos Prote- stanterne — de *lutherske i det Mindste* — falder sam- men med Reformationens Retfærdiggjørelsestro og fører til Paastanden om Skriftens Tilstrækkelighed (Skrift- principet); begge Dele som Følge af, at denne Form af Protestantisme historisk er blevet til ved Luthers Retfærdighedslære og Brud med Kirken.

Og skal saa Dommen fældes om: hvilket Trosbe- greb der er det sande — det katholske eller detluther- ske — saa er der to Veje at vælge: Enten gjør man sig selv Rede for de religiøst eksistentielle *Forudsæt- ninger* for al sand Aabenbaringstro. Der er Konge- vejen; men den ligger maaske ikke for Avislæsere. Eller man tager *Konsekvenserne* op til Sammenligning. Andre Veje gives der ikke. Skriftstedspolemik og Aands-

forsikringer om Troens »Erfaringer« er kun logisk Uklarhed og — Blaar i Øjnene.

At tage Konsekvenserne op til Sammenligning er, som sagt, det simpleste. Thi er Ens Trosbegreb (fides implicita) sandt, saa maa det ikke blot i og for sig være muligt at udvikle af dette hele den aabenbarede Troes Indhold (fides explicita), men for saa vidt som dette er bestemmende for det kristelig religiøse Liv, maa det være muligt for *Alle*, Ringe og Fornemme, Udannede og Dannede, Børn og Voksne. Thi Aabenbaringen er for *Alle*. Er dette ikke muligt, saa er Ens Tro usand.

For Katholikens Vedkommende er Fordringen opfyldt. Den er det i Kraft af Troen paa Kirken som den levende, synlige, af Kristus indstiftede apostoliske Myndighed, der har baade »Mund og Mæle«.

Men i Protestantismen stiller Forholdet sig anderledes, selv om man vil nøjes med saa lidt som muligt. Om to Ting maa jo *Enhver* kunne naa til fuld Vished: 1. Hovedbetingelserne for det kristelige *Liv* — Salighedsvilkaarene altsaa og Naademidlerne; 2. om hvad der er ægte og uforfalsket »Skrift«, og hvad der ikke er det. Thi »Skriften« er »den sande Autoritet«, og Protestantismens Princip er »Skriften, som den maa opfattes af troende Mennesker.«

Og hvorledes skal saa dette ske? Ved Troen — »Hjertets Tillid til Jesus Kristus, Guds enbaarne Søn, vor Frelser,« og ved troende Læsning af Skriften?

Men nu staar det fast, at Skriften hverken var samlet eller almindelig tilgængelig i den første kristne Tid, og at den for Alle, som ikke kunne læse, lige fra Oldtiden til vore Dage er og var en lukket Bog. For alle Disse — de fleste Kristne — er altsaa den »sande Autoritet«, »Protestantismens Princip«, ikke til. Og de Læsekyndige da? Mellem disse hersker der faktisk absolut Uenighed, kontradiktorisk Uenighed om Alt,

selv om Skriftens Ægthed. At erklære baade Salighedsvilkaarene, Naademidlerne og Skriftens Ægthed for mere eller mindre uvæsentlige Ting, som man strengt taget ogsaa kan leve sit Liv foruden, er religiøst umuligt; thi dermed bliver Aabenbaringen meningsløs. At lægge Skylden over paa Troen — den personlige Tro — benægte dens Existens i Verden er ligesaa umuligt; thi dermed falder Alt og Skriftprincippet først. Der er da ikke andet for end at erklære sig selv for den eneste »Troende« og alle Andre for Ikke-Troende (Luther f. Ex., der nægtede Villiens Frihed og forkastede store Dele af Skriften). Har man ikke Mod til dette, saa er der kun én Udvej: den at lække Øjnene op og tilstaa for sig selv og Andre, at Ens Tro er usand; thi det Trosbegreb (*fides implicita*), ud fra hvilket ikke *Enhver* med Sikkerhed kan naa til fuld Vished om hele den aabenbarede Sandhed, forsaavidt som denne er bestemmende for det kirkelig-religiøse Liv, er falsk.

Og den Tro, der bygger derpaa, er en usand Tro.

Den 22. April 1892.

Frater scholasticus.

Napoleon I. og Pitt.

Medens Napoleon endnu var Konsul, kom en Dag en Agent fra den engelske Minister Pitt til ham og lovede ham Fred med England, hvorledes han end maatte ønske den — paa den Betingelse, at han indførte Protestantismen i Frankrig. Men Napoleon svarede: »Jeg er Katholik og vil opretholde Katholicismen i Frankrig, *fordi den er den sande Religion, Kirkens Religion, Frankrigs Religion, min Faders Religion, min egen Religion, og langt fra at ødelægge den i andre Lande vil jeg gjøre Alt, for at befæste den her*«. — »Men,« svarede Agenten, »naar De handler saaledes,

vil De smede uopløselige Lænker for Dem selv og skabe Tusinde Hindringer. Saalænge De anerkjender Rom, vil Rom beherske Dem, dets Villie vil trænge sig ind i Deres Villie, Deres Anseelses Kreds vil aldrig naa sin fulde Udstrækning, men tvertimod bukke under for stadige Hindringer.« -- »For Tiden,« svarede Napoleon, »gives der to Autoriteter; hvad de timelige Anliggender angaa, da har jeg en Kaarde, og den er tilstrækkelig for min Myndighed; hvad Himlens Sager angaa, da er Rom tilstede, og Rom vil afgjøre om de Ting uden at spørge mig, og den gjør Ret deri! Det er dets Magtfuldkommenhed.« -- »Men De vil aldrig blive fuldstændig Hersker, end ikke i det Timelige, saa længe De ikke er Kirkens Overhoved, og forat De kan blive det, foreslaar jeg Dem: Skab en Reform i Frankrig, en Religion efter Deres eget Hoved.« -- »Skal jeg skabe en Religion?« sagde Napoleon med et Smil; »vil man skabe en Religion, saa maa man stige op paa Kalvariabjærget, og det har jeg ikke tænkt paa.«

Det største Vidunder.

Opretholdelsen af den katholske Kirke i Løbet af alle Aarhundreder indtil den Dag i Dag er, nøjere betragtet, et stedsevarende og storartet Vidunder. I Begyndelsen blev Kirken angreben og forfulgt af *det blodige Sværd*; disse blodige Forfølgelser hindrede imidlertid ikke dens Fremvæxt, men bidrog ydermere til dens Udvikling, idet Martyrernes Blod blev til en Sæd af nye Kristne. Den blev angreben og forfulgt af *den falske Videnskab*; men hvormeget den falske Videnskab end spandt, har Troen dog stedse sønderrevet det falske Væv; hvormegen Støv man end ophvirvlede, for at skjule Sandhedens Sol, saa blev Sandhedens Sol dog ikke formørket, men de, som ophvirvlede Støvet, bleve formørkede. Kirken blev angreben af *Hæresier og Skismer*,

som det menneskelige Hovmod havde avlet; thi der gives ingen Vildfarelse, som ikke har rejst sig imod den kristelige Sandhed og som under Navn af Kristendom ikke har stiftet en eller anden Sekt; men Hæresierne forsvandt igjen, og Kirkens Lære vedblev at være uforandret den samme og stadig lyser den med samme Glans. Kirken blev endelig angreben og forfulgt af *sine egne Borns slette Sæder*, men det ene Partis Lunkenhed og Slethed antændte saa meget mere de Andres Iver, og trods al menneskelig Ondskab vedblev Kirken dog at være en Moder til Hellige. I Overensstemmelse med sin guddommelige Grundlæggers Forjættelse er Kirken altid bleven angreben og forfulgt; men, som dens Grundlægger ligeledes havde forjættet, den er aldrig bleven overvældet af Helvedes Magter; for Jesu Navns Skyld er den katholske Kirke altid bleven hadet, men den samler gloende Kul paa sine Fjenders Hoved; den blev stedse forhaanet, men den velsignede; den var altid svag, men i dens Svaghed viser dens Kraft sig; den bliver ikke gammel, skjønt den har været til allerede i saa mange Aarhundreder, idet den daglig bliver forynget paany. Alt andet omkring den forandrer sig og skifter, men den vedbliver at være uforanderlig, styret af en svag Olding og dog beherskende hele Verden, stedse kastet i Lænker og stedse sønderbrydende Lænkerne, daglig dræbt og daglig opstanden paany, og idet den saaledes trolig afspejler og gjentager i sig Kristi Liv med hans Svaghed og med hans Kraft, med hans Fornedrelse og med hans Ophøjelse, med hans Lidelse og hans Forherligelse, viser den katholske Kirke sig som et stedsevarende, ja som det største Vidunder, som et Vidunder, ved hvilket Sandheden af alle de øvrige Vidundere, paa hvilke den er bygget, stadig bliver stadfæstet og bevist paany.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Frankrig. Den h. Fader har rettet en ny Skrivelse til de franske Biskopper, i hvilken Pave *Leo* formaner indtrængende de franske Katholiker til Enighed i religiøse Anliggender og protesterer imod *den nye Kulturkamp*, ved hvilken Regjeringen vil lukke Munden paa Biskopperne og Præsterne. Skrivelsen raader Katholikerne til at underkaste sig Republiken, som bestaaende Statsorden, men tillige med alle tilladelige Midler at bekæmpe den ukristelige Lovgivning.

— I Anledning af, at Kultusminister Ricard foreløbig har berøvet Biskop *Turinaz* af Nancy dennes Gage, har Biskoppen svaret med et offentligt Brev, hvori han blandt andet siger: Jeg kunde sejrrikt gjendrive de Grunde, hvortil De støtter Dem; men jeg véd, at enhver Gjendrivelse er unyttig, og det er under min Værdighed at forsøge en saadan. Det er en Ære for mig, at taale en saadan Straf, fordi jeg har forsvaret Kirkens Rettigheder og Samvittighedsfriheden.... Jeg gjentager mere energisk end nogen Sinde de Ord, som jeg allerede to Gange har offentliggjort. Jeg erklærer overfor Landet, at jeg ikke vil bøje mit Hoved under de sakrilegiske Krænkelser, som bedrøve vor Kirke, idet de hindre den kristelige Prædikens Frihed, og heller ikke under den forsmædelige Trældom, som man vil paalægge os....« Den ministerielle Forholdsregel er endnu mere Aarsag til ondt Blod, eftersom Msgr. *Turinaz* er meget yndet paa Grund af sin Velgjørenhed. Bladet »*Esperance*« i Nancy har aabnet en Subskription, for paa denne Maade at tilvejebringe Biskoppens Gage; allerede de første to Dage beløb Gaverne sig til 2590 Frs.

London. Den ny Ærkebiskop af Westminster (London) Dr. *Vaughans* Intronisation fandt Sted i Søndags under stor Højtidelighed. Alle Ærkebispedømmets 15 Suffraganbiskopper overværede Ceremonien. Fra Dublin var Ærkebiskop *Walsh* af Irland kommen tilstede.

Odense. I Onsdags og Fredags prædikede Pater *Lange* i Odense, i hvilken Anledning Kirken var fyldt indtil sidste Staaplads. En Ild, som af en hidtil uopklaret Aarsag brød ud i Kjælderen under Kirken Nat-

ten mellem Tirsdag og Onsdag, hindrede heldigvis ikke Paterens Foredrag og synes heller ikke at have forarsaget videre Skade.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 15. Maj. 4. Søndag e. Paaske. — 16. **M.** Johannes af Nepomuk, Bekjender. — 17. **Ti.** Paschalis Baylon, Bekjender. — 18. **O.** Erik, Konge og Martyr. — 19. **To.** Petrus Cölestin, Biskop og Bekj. — 20. **F.** Bernardin af Siena, Bekjender. — 21. **L.** Felix af Cantalicio, Bekjender.
Søndag den 22. Maj. 5. Søndag e. Paaske. Vincentius, Martyr.

Gudstjenesten i Sct. Andreas Kirken i Ordrup:

Søn- og Helligdage: Kl. 6¹/₂, 7 og 7³/₄ stille h. Messe. Kl. 10 højtidelig Messe med Prædiken. Kl. 5 Andagt. **Søgnedage:** Kl. 6¹/₂, 7 og 7³/₄ stille h. Messe. **Maj-Andagt** holdes hver Søgnedags Aften Kl. 7¹/₂.

Mariakongregationen for Ynglinge fejrer sin **Titularfest**, Marias Bcbudelse, Søndag den 15. Maj. Kl. 8 Fælleskommunion i Jesu Hjærtets Kapel. Om Aftenen Kl. 8 (i Forbindelse med Majandagten) i St. Ansgars Kirke højtidelig Optagelse af de nye Medlemmer. — Samme Søndag begynde de sex Aloysianske Søndage.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion Søndag den 22. Maj Kl. 8 i Jesu Hjærtets Kapel og om Aftenen Kl. 6 højtidelig Slutningsandagt med Prædiken (Adgang for Alle).

En ung Pige søger Plads som Barncpige. Redaktionen anviser.

Et ungt Menneske, konfirmeret til Paaske, søger Plads paa et Kontor eller i en Forretning. Red. anviser.

Literatur. Udkommen er i Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn og faas i alle Boglader.

P. P. Til Forsvar for Sandheden. Troskilderne, Kirkemøderne, Ufejlbareheden, Guds Moder, Sct. Josef, Biblen, Alterets h. Sakramente 25 Øre pr. Expl.; Mariadyrkelsen (50 Øre); Dr. th. Prof. H. Scharlings Misforstaaelser (75 Øre); Er Rom.-Katholsk ægte evangelisk? (1 Kr. 50 Øre).

Kardinal J. Gibbons: Vore Fædres Tro (1 Kr. 50 Øre).

Thomas à Kempis: Kristi Efterfølgelse (1 Kr. 50 Øre).

F. Kerff: Det romersk-katholske og det lutherske lønlige og aabenbare Skriftemaal (50 Øre).

H. Grüder: Det protestantiske og det katholske Trosprincip (1 Kr).

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 21.

Søndagen den 22. Maj.

1892.

Indhold: Pater H. Lange's 12te Foredrag. Himmelfarten. Pater Lange i Odense. Bekjendtgjørelser.

Pater H. Lange's 12te Foredrag.

(Oversat af C. F. P.)

—o—

Vor Herre Jesu Kristi Lidelse.

Hvad andet, mine Brødre, skulde jeg vel idag tale om end vor Herre Jesu Kristi Lidelse og Død? Det er den lidende og døende Jesus, der idag beskæftiger alle kristne Sind, rører alle kristne Hjerter. I hele den kristne Verden ihukkommes idag hans Lidelse og Død, der har forløst os. Vi kunne da intet bedre gjøre end at slutte os til de Tanker og Følelser, der idag besjæle alle Kristne.

Jeg skal her ikke gennemgaa alle Momenterne i Kristi Lidelse, men holde mig til nogle enkelte af dem. Jeg skal særlig gaa ud paa at vise Eder, at for hver Slags Synd har Jesus bødet ved en særegen Slags Lidelse, der har tjent som Sone for og Lægemedel mod denne Synd.

Vi synde gennem *Aanden* ved Hovmod, Indbildskhed, Ærgjerrighed: Jesus bøder herfor ved uhørte Ydmygelser. Vi synde gennem *Hjertet*: Jesus bøder for vort Hjertes Svagheder og Forvildelser ved sit Hjertes Angst og Kval. Vi synde endelig gennem *Legemet*, gennem vor Sandser: Jesus bøder for vore Sandselighed vor Blødagtighed, vor brødefulde Vellyst ved sit rene Legemes Smerter.

Kom da og lær ved Korsets Fod at fortryde Dine Synder, der have kostet Din Frelser saa mange Taarer, saa mange Smerter, saa meget Blod, ja Døden. Kom og lær at døde Dine Lidenskaber, beherske Dine onde Tilbøjeligheder, aflægge Dine Laster, om det end maa koste Dig svære Ofre.

I. Jesus bøder for vort Hovmod ved uhørte Ydmygelser. Se, hvor han i Oliehaven bliver omringet af den bevæbnede Skare, der er sendt ud for at gribe ham, bagbundet og ført bort som en Forbryder. Se, hvor han bliver slæbt fra den ene Domstol til den anden som den Usleste af de Usle. Hans Ydmygelse er desto større, jo mere han er sig sin Uskyldighed bevidst, og dog udstøder han ingen Klage, ikke et vredt Ord kommer over hans Læber. Han er Herrernes Herre, han er almægtig, og kunde, om han vilde, lamslaa sine Forfølgere og Bødler; han kunde bede sin Fader, og hans Fader vilde sende ham Legioner af Engle til Forsvar. Men han giver, for saa at sige, Afkald paa sin guddommelige Magt, og giver sig Udseende af kun at være et Menneske som vi, afmægtig som vi. Langt fra at klage eller vredes over sine Forfølgere nærer han i sit Hjerte kun Godhed, Overbærenhed, Medlidenhed, Kjærlighed. Naar han aabner Munden er det ikke for at forsvare sig mod sine Anklagere, ikke for at forbande sine Fjender og nedkalde Himlens Vrede over dem; nej, det er kun for at lade

dem høre milde Ord, der kunne røre dem og faa dem til at gaa i sig selv og erkjende deres Uret.

Hvilken Lektion for os, der i vort Hovmod altid ville forsvare os, lige meget om vi have Ret eller Uret. Selv om vi have Uret, ville vi dog ikke indrømme det, men gribe til alt for at bevise vor foregivne Uskyldighed, blive ikke trætte af at tale til vort Forsvar og gaa endog, naar det kniber, saa vidt, at vi s værge og tage Gud til Vidne paa vor Uskyldighed, skjönt vi meget vel vide, at vi have Uret!

Jesus staar for sine Dommere. Betragt hans paa en Gang ydmyge og værdige Holdning. Han viser sig ikke stolt og affejende mod dem, lader dem ikke føle sin Overlegenhed, og skjönt de ere uretfærdige mod ham og lade deres Lidenskaber raade, viser han dem dog Ærbødighed, indtager lige over for dem en ligefrem, værdig og underdanig men ikke krybende Holdning, svarer beskedent paa deres Spørgsmaal; thi skjönt de ere uværdige, betragter han dem dog som Stedfortrædere for Ham, hvem al Myndighed i Himlen og paa Jorden tilkommer.

Hvilken Modsætning til vort Hovmod! Vi blive rasende over den mindste Modsigelse; den fjerneste Skygge af Uret, vi mene at være Gjenstand for, bringer os ud af Fatning, sætter os i Oprør, piner os i vort Inderste og fremkalder hos os Udbrud af Trods, Vrede og Uvillie. Lad os af Jesus lære ved saadanne Lejligheder at være sagtmodige og ydmyge.

Jesu Ydmyghed, Beskedenhed, Ligeefremhed og Sagtmodighed røre ikke hans Forfølgere; de blive kun endnu mere rasende. Vis paa derved at behage sine Foresatte vover en af Betjentene at forgribe sig paa Jesus og giver ham et Ørefigen. En saadan Fornærmelse, der er noget af det mest beskæmmende, man kan byde et Menneske, og som kan faa En til at blegne af Raseri og gennemtrænges af Hævnløst, den bringer

ger ikke Jesus ud af Ro, han mister ikke sin Selvbeher-skelse, Vreden forblinder ham ikke. Han foreholder Tjeneren det krænkende i hans Handling, men med en Mildhed, der er fuld af Værdighed. »Har jeg talet ilde.« siger han til ham, »da bevis, at det er ondt; men har jeg talet ret, hvorfor slaar Du mig?« Jesus taaler denne Fornærmelse for at bøde for al den Hævnlyst, alt det Nag, al den Arrighed, alt det Had, vi i vort Hjerte nære mod dem, vi have noget Udestaaende med. Og samtidig lærer han os ved sin Taalmodighed, hvorledes vi bør taale og tilgive de Fornærmelser og Krænkelser, vi kunne være Gjenstand for.

For Pilatus' Domstol er Jesus kjendt uskyldig; men af Svaghed lige over for Frelserens Fjender og for at dæmpe deres Raseri dømmer Pilatus ham til at hudstryges. Dette var en forfærdelig pinefuld Straf, men den var ogsaa dybt ydmygende og brugtes mod Slaver. Gud Søn som havde fornødret sig, og af Kjærlighed til os, som Paulus siger, havde paataget sig en Tjeners Skikkelse, har ogsaa for os villet underkaste sig en forsmædelig Straf. Men hvad han led mere ved, end ved den legemlige Tortur, var den Forvirring og Undseelse, han maatte føle i sin rene fintfolende Sjæl ved at se sig afklædt og nøgen udsat for Mængdens Blikke og grove Vittigheder. Og dog var det dette Øjeblik, han havde længtes mest efter, det Øjeblik, om hvilket han sagde: »Der er en Daab, med hvilken jeg skal døbes, og jeg fortæres af Længsel efter at annamme den.« Han fortæredes af Længsel efter den; thi det er ved Hudstrygelsen, han maatte lide mest og altsaa give os et større Bevis paa sin Kjærlighed. Medens hans Kjød sønderflænges, hans Blod flyder i Strømme, giver Jesus ikke en Lyd fra sig, ingen Klage undslipper ham. Men medens han saaledes iagttager en ydre Taushed, underholder han sig i sit Hjertes Inderste med sin Fader og gjenta-

ger Profetens Ord: »Min Fader, jeg er beredt til at tage imod din Retfærdigheds Stød« (Ps. 37. 18).

Jesus maatte ogsaa ved andre Pinsler og Krænkelser bøde for vort Hovmod. Mennesket er magtsygt, vil være Konge, om ikke paa anden Maade, saa dog i en snævrere Kreds, i sin Familiekreds, i sit Hjem. Hans Ærgjerrighed er umættelig. Opad, stadig opad, opad ved alle Midler, det er hans Løsen, det er hans Higen. Han vil til Hæder, Ære og Værdighed, og kan han ikke naa andet, vil han i det mindste nyde Forfængelighedens smaa Triumfer. Helst vil han sidde i Højsædet, spille Guddommens Rolle, være Tiltrækningscentret for al Hyldest, al Ros. For at tilfredsstille sin Ærgjærighed, for at opnaa hæderfulde Hverv og Værdigheder, kort sagt, for at komme til Vejrs skyer han intet Middel; han ofrer sin Samvittighed, begaar urigtige eller endog lave Handlinger, træder de helligste Pligter under Fødder; intet er ham for dyrt, naar det gjælder om at tilfredsstille sit Hovmod og virkeliggjøre sine ærgjærrige Drømme. For en forgængelig Kronens Skyld, for selv den mest intetsigende Ære giver han kun altfor ofte Afkald paa den Krone af evig Herlighed, Gud vilde give ham hisset. For denne rasende Ærgjærighed, for denne ustillelige Tørst efter Ære, Hæder og Værdighed bøder Jesus ved af Soldaterne at lade sig behandle som en Narrekonge. Se, hvor de sætte ham en Krone paa Hovedet, en Krone af Torne; se, hvor de kaste ham et laset Stykke Purpur om Skuldrene som Kongekaabe; se, hvor de give ham et Rør i Haanden som Scepter; se, hvor de med Latter og raa Vittigheder gjøre ret for ham, bøje Knæ og sige »Hil Dig, Du Jødernes Konge«, og saa slaa og spytte ham i Ansigtet! Der staar han, Din Frelser, Himlens og Jordens Konge, med en Purpurlas over Skuldrene, med et Rør i Haanden, overdyngtet med Haan og Skjældsord af sine Bødler. Se paa ham, og

spørg Dig selv, om Du er helt sagesløs i disse Din Guds Ydmygelser og Lidelser, om Du ikke ved Dit Hovmod har bidraget til at trykke Tornene endnu dybere ind i Din Frelasers Hoved. Og naar Du maa erkjende, at ogsaa Du har Skyld deri. saa kast Dig med ydmyg Sønderknuselse ned for hans Fødder, bed ham om Tilgivelse for Dit Hovmod, og lær at være ydmyg af ham, Din Gud, som har ydmyget sig for Din Skyld.

Endnu et sidste grusomt Offer maatte Jesus Kristus bringe som Bøde for vort Hovmod, nemlig sin Anseelse, sin Ære. Intet er os kjærere end vor Anseelse; vi gjøre alt for at bevare den, ja for at forøge den. Selv de, der ere sig bevidste ikke at fortjene deres Medmenneskers Agtelse, selv de, der i Grunden godt vide, at, dersom visse af dem begaaede Handlinger vare kjendte, saa vilde det være forbi med deres Anseelse og Ære, selv saadanne Mennesker, ja fortrinsvis saadanne Mennesker ere de mest opsatte paa at hævde deres Anseelse, de ivrigste til at forsvare den, akkurat som om de intet havde at bebrejde sig.

Ikke mindre prikne ere vi i alt, hvad der kaldes Æressager, rene Bagateller, rene Ubetydeligheder, der intet have med den sande Ære at skaffe, medens vi ikke tage det saa nøje med Æren, hvor det gjælder ganske anderledes vigtige Sager. Denne Prikkenhed i Æressager gjør os kildne og mistænksomme indtil Overdrivelse; vi gjøre et stort Nummer ud af hver lille Mangel paa Hensyn, der vises os; vi ere stadig tilbøjelige til at finde os tilsidesatte og oversete; for en saadan Sags Skyld gaar man undertiden saa vidt, at man sætter sit Liv paa Spil og udgyder sin Næstes Blod.

For denne vor overdrevne og misforstaaede Holden paa vor Anseelse og Ære bøder Jesus ved paa Korset at ofre sin Anseelse og Ære: sin Ære som Gud, sin Ære som Menneske.

Jesus ofrer sin Ære som Gud. Han, som hænger paa Korset, er det ham, der med saa megen Sikkerhed forkyndte sin Guddom for Venner og Fjender, for sine Dommere, i snævrere Kredse og offentligt? Er det ham, der sagde: »Jeg og Faderen ere eet; hvo som ser mig ser Faderen«? Er det ham, der opvakte Døde, helbredede Syge, virkede Vidundre for at bevise sin guddommelige Sendelse? Er det ham, der sagde: »Ville I ikke tro mine Ord, naar jeg siger, at jeg kommer fra Gud, saa tror paa mine Gjerninger,« paa de Mirakler jeg gjør? Hvem skulde gjenkende Gud i dette Menneske, der er naglet til Korset, i denne Slagne, der er falden i sine Fjenders Hænder og er ude af Stand til at undslippe dem? Er det en Gud denne Stakkel, som bliver saa grusomt mishandlet, medens Farisæerne, Præsterne og Lovens Lærere haane ham midt i hans Pinsler? Hør, hvor de gjøre sig lystige over ham, hvor uforskammet de hovere: »Er du Guds Søn, saa stig ned af Korset.« Men Jesus bliver paa Korset, saa at man skulde tro, at han ikke kunde give et saadant Bevis for sin Guddom. De minde ham om hans Mirakler: »Han har hjulpet Andre, men sig selv kan han ikke hjælpe.« Men Jesus bliver paa Korset, som om han ikke kunde hjælpe sig selv efter at have hjulpet Andre. Det ser ud, som om den guddommelige Kraft har svigtet ham, som om han ikke mere er Gud, men kun et Menneske, som vi Andre, ja mindre end et Menneske, en Orm, der er traadt paa af de Forbigaaende.

Men Jesus er ikke blot Gud, han er ogsaa Menneske og har ogsaa som Menneske en Ære, denne Ære, der anses for et saa stort Gode, at den kan erstatte alle andre Goder, denne Ære, som vi Mennesker sætte højere end Livet. Ogsaa denne Ære bringer Jesus som Offer for at bøde for vort Hovmod, for at skaffe os Tilgivelse for det og for at vise os, at han af Kjærlig-

hed til os inter sparer, ikke engang sin Ære. Ved Paaskefesten plejede Jøderne i stort Antal at komme til Jerusalem, og det Aar var der kommet endnu flere end sædvanligt, eftersom der var gaaet stort Ry om Jesus af Nazareth, der skulde gjenoprette Israels Rige. Hvor er den store Profet, hvad tager Jesus af Nazareth sig for, spurgte disse Skarer, efterhaanden som de naaede Jerusalem. Ak, svarede man, vi ere atter blevne narrede. Det var en falsk Messias, hvis Bedrageri Præsternes Ypperste have faaet afsløret. En af hans egne Disciple har set sig nødsaget til at angive ham; hans troeste og hengivneste Venner have alle forladt ham. Han har bødet for sit Bedrageri paa Retterstedet, hvor han har lidt en forsmædelig Død sammen med to Røvere, afskyet og forbandet af alle dem, han havde forført og bedraget. Og da saa alle disse Jøder efter Paaskefesten rejste hjem hver til sit, fortalte de overalt, hvad de havde hørt. Hver Gang, de bleve spurgte om, hvorledes det stod til med den store Profet, hvis Ry var naaet til Israels yderste Grænses, svarede de: En rar Profet! Denne Mirakelgjører, denne Israels Frelser var ikke andet end en slet og ret Bedrager. Han er allerede bleven henrettet. Saaledes blev Jesus vanæret; det var forbi med hans Anseelse i Landet. Og det er for vor Skyld, Jesus underkastede sig denne grusomme, denne yderste Vanære.

II. Vi synde ikke blot gennem Aanden, men ogsaa gennem Hjertet. Derfor har Jesus ogsaa villet lide bitre Hjærtekvaler som Bøde for vort Hjertes Svagheder og Forvildelser.

Fra Nadversalen begiver han sig med sine Disciple til Oliehaven. Ved Indgangen til denne siger han til dem: »Sidder her, medens jeg beder.« Derpaa fjerner han sig omtrent et Stenkast fra dem, kaster sig ned og beder. Og snart bryde Taarerne frem og vædde hele hans Ansigt; en heftig Hulken gennem-

skjælver hans Bryst; hans Sjæl bliver saa overvældet af Sorg, hans Hjerte saa tungt af Bedrøvelse, at en blodig Sved presser sig frem, bedækker hele hans Legeme og væder Jorden, hvor han ligger. Se, hvor Guds Søn her bøder for Dit Hjertes Svagheder og Forvildelser! Se, hvor hans Hjerte brydes af Smerte! Se, hvor han ligger paa Knæ der, med Panden mod Jorden, badet i Sved og Blod! Tre Gange retter han sig paa sine Knæ, hæver det taarefyldte Blik mod Himlen og udbryder: »Fader! Alt er dig muligt, tag denne Kalk bort fra mig!« Men Himlen forbliver lukket over ham, hans Fader hører ham ikke. Og han falder atter med Panden mod Jorden; under den stadig voxende Smertes Pres flyde Taarerne og Blodet end rigeligere. Forladt af sin Fader, vil han hente lidt Trøst, lidt Opmuntring hos sine Venner, hos sine tro Apostle. Naar man lider, naar Ens Hjerte er knust af Smerte, er det saa velgjørende at finde en Sjæl, i hvilken man kan udgyde sin Sjæl, Hjerter der sympatisere med vort, der forstaa og dele vor Smerte. Jesus, der ogsaa er Menneske, som vi, ogsaa som vi har et Hjerte, der trænger til Kjærlighed, han vil hente Trøst og Styrke hos sine Venner og gaar hen til Stedet, hvor han har efterladt sine Apostle. Men ak! hvilken Skuffelse maa han her lide: de sove. De sove, medens han lider, de sove, medens han græder, de sove, medens han sveder Blod af Angst. Mere ene, mere forladt, mere bedrøvet end før gaar han tilbage og gjenoptager sin Bøn. Hans Sjæl gennemgaar alle Dødsangstens Kvaler, og fra den Afgrund af Smerte, han smægter i, bliver han ved at gjentage: »Fader tag denne Kalk bort fra mig.« Saa bitter er denne Kalks Indhold, at den staar Jesu Natur imod, ihvorvel han tager imod den og tømmer den af Kjærlighed til os. Ja usigeligt bittert for ham er det at se alle Menneskehedens Synder, at se alle de Lidelser, han nu skal

til at gjennemgaa for dem, at se, hvor mange Sjæle der ingen Nytte vil drage af hans Lidelse og Død, fordi de haardnakket ville vedblive at leve i Vildfarelse og Synd, fordi de ville trodse Naaden og vægre sig ved at følge det Sande og Gode.

Det er for det første Synet af Alverdens Synder, der foraarsager Jesus saa stor Bedrøvelse, saa grusom Kval. Gruelige ere de Billeder, der oprulle sig for hans indre Blik og vise ham alle de Misgjerninger, der have besudlet og fremdeles ville besudle Jorden. Alle de Forbrydelser, alle de Skjændigheder, alle de Nederdrægtigheder, alle de Rædsler, der kunne udspringe af vor fordærvede Natur, dem overskuer han med klart Blik. Alle Menneskehedens Slægtled, saavel de, der allerede slumre i Graven, som de, der endnu ikke ere til, men ville vedblive at følge efter hinanden indtil Tidernes Ende, alle træde de, eet for eet, frem for hans Blik, hvert med sit Læs af Misgjerninger, der tilføjer ham ny Smerte.

Det er for det andet Synet af alle de Lidelser, han skal til at udstaa, der bevirker denne Bedrøvelse og Dødsangst, han føler. For at Jesu Lidelse skal være sværere og fuldstændigere udsone vore Synder, lader hans Fader ham skue de Lidelser, han skal gjennemgaa. Han ser her i Forvejen, hvorledes Judas vil forraade ham, hvorledes Apostlene flygte og lade ham ene tilbage midt blandt Fjender, hvorledes han bliver slæbt fra Dommer til Dommer som en Forbryder, hvorledes han med en Narrekappe over Skuldrene bliver ført gennem Jerusalems Gader, spottet af Folket, haanet af sine Fjender. Han forudser alle Hudstrygelsens Pinsler, føler, hvor Svøben gennemtrænger hans Hud og river hele Stykker Kjød af hans Legeme, saa at dette bliver til eet eneste stort Saar. Han forudser den endnu skrækkeligere Nat, i hvilken han, overladt til Soldaternes Raahed og Umenneskelighed, føler For-

nene trænge ind i sit Hoved, mærker Soldaternes Spyt og Slag i sit Ansigt. Han ser sig i Forvejen bestige Kalvariebjerget, føler Korset tynde paa sine Skuldre, dette Kors, under hvilket han skal falde tre Gange. Han ser Korset, hører Hammerslagene, føler de vældige Søm trænge igjennem sine Hænder og Fødder. Han gennemgaar Angsten ved hin sidste Forladthed, hans Fader lader ham hænge i paa Korset. Alle disse Kvaler, han skal til at gennemgaa, dem ser han allerede, han føler dem og skjælver.

Hvad der endelig for det tredje fuldstændig knuser hans Hjerte, er den Vished, han har for, at hans Lidelse og Død vil være spildt for saa mange Sjæle. At elske disse Sjæle saaledes, som han elsker dem, med en Kjærlighed, lige over for hvilken al jordisk Kjærlighed kun er en Skygge, med en Kjærlighed, der faar ham til at ofre Liv og Blod for dem, og saa at skulle sige sig selv: Disse Sjæle, som jeg elsker indtil Døden paa Korset, dem vil jeg ikke blive gjenelsket af; de ville trods mine Lidelser, trods mit udgydte Blod, trods min Død blive fortabte for al Evighed! Hvilken Kval for Jesu Hjerte!

Jesus har taget mod den bitre Kalk, har har udtalt sit »det ske« og gaar nu ham i Møde, der skal forraade ham. Judas træder hen til ham og giver ham det Kys, der er det aftalte Signal til at gribe ham. Jeg ved ikke, om der gives nogen større Sorg end den at blive forraadt i sin Kjærlighed, i lang Tid at have været eet med Vennen, eet Hjerte og een Sjæl, ikke at have haft nogen Hemmelighed for ham, at have ladet ham læse i sit Hjerte som i en aaben Bog, at have delt Glæder og Sorger med ham, at have støttet sig til En, man troede var Ven, og saa en Dag pludselig opdage, at det altsammen har været Indbildning, Bedrag og Forstillelse, at man er bleven holdt for Nar i det, der er En det dyrebareste: Hjertets

Kjærlighed! Man føler da noget briste i sit Inderste. Hvilket drøjt Slag maa det derfor være for vor guddommelige Mester at se sig forraadt af sin Apostel, sin Ven, sin Fortrolige. Det rammer ham saa haardt, at han, der har taalt saa mange Lidelser uden at aabne Munden, ikke kan tilbageholde en Klage: Havde det, siger han ved Profeten, i det mindste været min Fjende, der havde gjort mig denne Uret, saa havde jeg taalmodigt baaret det, og om den, som hadede mig, var staaet op imod mig, havde jeg varet mig; men Du, som var min Ven, Du, hvis Sjæl var eet med min, Du, som levede sammen med mig i Fortrolighed og delte mit Brød! Hvad der øger Jesu Smerte over Apostelens Forræderi, er, at han i Judas finder et Forbillede paa saa mange andre Sjæle, for hvilke han nu skal til at lide og dø, hvilke han vil elske med Forkjærlighed og overvælde med Velgjerninger, og som dog fejgt ville forraade ham for en tom Glæde, for en ussel Tilfredsstillelse.

Fra Domstol til Domstol naaer Jesus frem for Pilatus. Peder har fulgt efter, men i Afstand! Han, som nylig har givet sin Mester saa glødende Forsikringer om sin Troskab, han holder sig nu i Afstand, han er bange for at gjøre sig mistænkelig ved at vise sig sammen med ham. Noget efter Jesus er han traadt ind i Prætoriet for at se, hvilken Vending Tingene ville tage, og hvorledes det hele vil endc. Han har taget Plads ved Ildstedet og sidder og varmer sig sammen med Soldater og Tjenere, da en Pige bliver opmærksom paa ham og siger: »Er ikke ogsaa Du en af dette Menneskes Disciple?« Og Peder svarer: »Nej, jeg kjender ham ikke«. Lidt efter kommer en Tjener, som tror at gjenkjende ham, og siger: »Saa jeg Dig ikke med ham i Haven?« Peder svarer atter, at han ikke kjender ham, og for at undgaa yderligere Opmærksomhed og Spørgsmaal staar han op og vil gaa

ud. Da møder han ved Døren en anden Pige, der, idet hun ser ham, udbryder: »Sandelig, Du var ogsaa med ham«. Da bliver Peder urolig, bander og sværger, at han ikke kjender ham. I det samme galer Hanen, og Peder kommer til at huske Jesu Ord: »Førend Hanen galer, skal Du fornægte mig tre Gange«. Lidt efter bliver Jesus ført ud af Prætoriet, og idet han kommer forbi Peder, der har trukket sig til Side, tilkaster han denne et Blik fuldt af mild Bebrejdelse for hans Utroskab, et Blik, der gik Apostlen til Hjertet, fyldte det med Anger og fremkaldte en Taarestrøm, der aldrig skulde holde op at flyde. Denne Peders tre Gange gjentagne Fornægtelse maatte saare Jesu Hjerte saa meget mere, som den kom fra en Apostel, hvem han havde særlig kjær, hvem han havde gjort til sin Kirkes Overhoved og Grundpille, hvem han havde fyldt med særegne Gaver. Jesus taalte det for at bøde for den Fejghed og Utroskab, med hvilken vort Hjerte saa ofte fornægter ham.

Hvor mange blandt os maa ikke bebrejde sig at have fornægtet Jesus Kristus lige over for Verden, lige over for hans Fjender! Vi vove ikke, fejge som vi ere, aabent at erklære os for ham. Vi ere bange for at vise os som Kristne, bange for Verdens Spot, bange for dens Drillerier. Vi gaa endog saa vidt i vor Fejghed, at vi lade, som om vi vare ligegyldige, som om vi ikke ansaa det for værd at bekymre sig om Religionen, skjønt det er stik mod, hvad vi mene i vort Indre, saa bange ere vi for at blive mistænkte for at være blandt dem, der troe, blandt dem, der høre til Jesus. Og naar Verden, denne tomme og letsindige Verden kaster et Blik paa vort Levned og synes at spørge os: Er Du for Jesus Kristus, for hans Evangelium, for hans Moral? saa svare vi, ikke med Læben, men gennem hele vor Opførsel og Maade at være paa: Jeg kjender ikke det Menneske, jeg er ikke af

hans Disciple. Vi Daarer, der glemme Vor Herres Trudsel: »Hvo som fornægter mig for Menneskene, ham vil jeg ogsaa fornægte for min himmelske Fader.«

Naar vi elske En og have gjort godt imod ham, og han saa viser sig utaknemmelig, da smerter det os dybt. Ogsaa en saadan Smerte har Jesus villet underkaste sig. Medens han hænger paa Korset, er det ikke blot hans Fjender, der haane ham, han ser sig ogsaa haanet, spottet, forbandet af Folket, det Folk, hvis Smaabørn han havde velsignet, hvis Syge han havde helbredet, hvis Døde han havde vakt til Live, i hvis Land og Stæder han ved hvert Skridt havde strøet Velgjerninger. Og hvad der forøger hans Smerte, er, at han bag dette Folk i Aanden ser alle de Sjæle, der i Tidernes Løb vise sig lige saa utaknemmelige, gjen-gjælde hans Velgjerninger med Utak og Haan, hans Kjærlighed med Had. Ogsaa os saae Jesus den Gang; han forudsaae vor Utaknemmelighed, vor Kulde, vor Glemsel, vor Ligegyldighed, og led derved.

Vender Jesus Blikket fra dem, der haane ham, til dem, der elske ham, er disses Smerte en ny Kilde til Smerte for ham. Ved Korsets Fod ser han sin Moder nedbøjet af en Sorg, som ingen Mund er i Stand til at udtrykke. Stakkels Moder! Hvor hun har lidt siden igaar! Hvilken dødelig Angst, hvilke Kvaler har hun ikke gennemgaaet! Hvor skar det hende i Hjertet, da hun hørte Hammerslagene, der drev Sømmene gennem hendes Søns Hænder og Fødder, da hun saae Korset blive plantet med hendes Søn paa, da hun hørte Mængdens Bifaldsraab og Fjendernes Sejrsskrik! Hvilke Ord kunne vel udtrykke denne Modersorg? Og nu, da hun har trængt sig gennem Mængden, staar hun ved Foden af Korset og betragter gennem Taarer sin Søn. Store Gud! Hvad have de dog gjort med ham? Neppe formaar hun at gjenkjende de elskede Træk, fordrejede som de ere af Smerte, besudlede af Spyt,

bedækkede af Blod. D eter hendes Søn, denne Smer-
 tens Mand, hvis helle Legeme kun er eet stort Saar!
 Hvor det piner hende ikke at kunne yde ham nogen
 Lindring, ikke at kunne tage dette tilbedelsesværdige
 Hoved mellem sine Hænder og lade det hvile blidt
 ved sit Hjerte. dette Hoved, som ikke kan søge Støtte
 nogetsteds, uden at Tornene trænge end dybere ind i
 det. Hun kan ikke komme til at aftørre dette af Blod,
 Snavs og Spyt besudlede Ansigt og bedække det med
 Kys; hun kan ikke faa sin Søn ned fra Korset, lægge
 hans forpinte og blodige Legeme paa sit Skjød og tage
 hans Saar under øm Behandling. Nej, intet formaar
 hun; hun er nødt til at se sin Søn lide uden at kunne
 hjælpe ham; hun maa høre ham klage over Tørst uden
 at kunne række sit Barn den Draabe Vand, der kunde
 kvæge ham. Værre end at dø er det for en Moder at
 se sin Søn lide, se ham kæmpe med Døden under gru-
 elige Lidelser, og ikke kunne staa ham bi. Og hvor
 maa Jesus ikke lide ved at se sin Moder gennemgaa
 en slig Pine!

Paa Jorden ser Jesus altsaa kun Ting, der pine
 ham, og han hæver sit Blik mod Himlen. Der har
 han da en Fader, hvis elskelige Søn han er, og som
 finder sit Velbehag i ham. Der vil han finde Støtte.
 Men ak! for ham gives der ikke mere nogen Fader i
 Himlen, der er kun en vred Gud, som hævner sin for-
 nærmede Majestæt, som giver sit Had til Synden frit
 Løb. Gud ser i ham, som hænger paa Korset, ikke
 mere andet end Almensynderen, det Menneske, der
 har paataget sig Alverdens Synder; han forstøder og
 forbander ham, ligesom han forstøder og forbander
 Synden. Store Gud! er det da ikke nok at være for-
 bandet, forstødt og forladt af Menneskene? Maa Jesus
 ogsaa være forstødt og forladt af sin Fader? Det er
 for grusomt! Jesu Sjælekval er saa stor, at han tilraa-

ber ham, som han ikke mere tør kalde sin Fader:
»Min Gud, min Gud, hvorfor har Du forladt mig?«

Alt det har Jesus lidt i sit Hjerte! Og husk vel paa, at det er dit Hjertes Svagheder og Forvildelser, han derved har villet bøde for, at det er hver af dit Hjertes forskjelligartede Udskejelser, han derved har villet udsone og tilrettevise ved en særegen ;Slags Lidelse.

III. Efter denne Betragtning af Jesu Hjertes Lidelser ville vi nu betragte de Pinsler, han har lidt gjennem sit Legeme for at bøde for vor Hang til Lyst, for vor Blødagtighed, Sandselighed og brødefulde Vellyst.

Pilatus, som ikke vil dømme en uskyldig til Døden, men dog ogsaa gjerne vil behage Kristi Fjender, finder paa den Udvej at lade ham hudstryge. Han lader ham afklæde, bagbinde og binde fast til en Søjle. Bødlerne gribe Reb, der ere besatte med Knuder, og Jernkjæder og styrte sig over deres Offer. De slaa til af alle Kræfter og afløse hverandre, naar de ere trætte. Ved disse voldsomme Slag sønderrives Huden, Kjødet sønderflænges, og Knoklerne blottes; saa voldsom er Behandlingen, at den vilde medføre Døden, om ikke Jesus ad Vidunderets Vej bevarede sit Liv for at udstaa større Lidelser, vise os mere Kjærlighed.

Vi føle os oprørte over slig Umenneskelighed, men det er os selv, vi maa føle os oprørte over. Jesu Kristi virkelige Bødler, dem, der egentlig have tilredet ham saaledes, det er vore Synder. Ja lad os lige over for Himlen og Jorden anerkjende, at det er os, der ved vor Sandselighed, vor onde Lysts Tilfredsstillelse, vort brødefulde Velleevned have paadraget Jesus slig Pinsel. Lad os nærme os til denne Søjle, der er hel rød af vor Frelasers Blod, lad os kaste Blikket paa dette kostbare Blod, der flyder paa Jorden, paa disse Stumper af Kjød, der ligge rundt omkring dette tilbedelsesvær-

dige sønderflængede Legeme, og lad dette smertelige Syn faa os til at gaa i os selv og udbryde: Det er mig, der har tilredet Jesus saa ynkeligt; det er mine Synder, der have paadraget ham disse Pinsler.

Man skulde nu tro, at Bødlerne havde raset ud, og at det havde været umuligt at hitte paa nye Pinsler; og dog finde de i deres Umenneskelighed og Ondskab paa en ny Pinsel. For at drive Spot med Kristi Kongedømme kaste de ham et Stykke Purpur over Skuldrene og give ham et Rør i Haanden som Scepter; derpaa flette de en Krans af Grene med lange og stærke Torne, sætte ham den paa Hovedet som Kongekrone og banke den saa voldsomt ned i Hovedet, at Tornene bore sig dybt ned i Skallen, i Panden og i Tindingerne Blodet strømmer ud allevegne og blander sig med de Klatter, de spyttede ham i Ansigtet, saa at han bliver aldeles ukjendelig efter Profetens Ord: Vi have set ham, men have ikke gjenkjendt ham; han saa ikke mere ud som et Menneske.

Min Kristen! Vil Du gjøre al den Forsmædelse god igjen, som Bødlerne have tilføjet Jesus ved at behandle ham som Narrekonge? Saa kom, knæl ned for hans Fødder, og sig af oprigtigt Hjerte: Herre, vær Du min Konge, hersk Du over min Sjæl, mine Tanker, mine Følelser, mit Hjerte, mit Liv, mit hele Væsen.

Betragt denne Din Konge. De jordiske Konger bære Guld kroner. Han, som er Kongernes Konge, bærer en Tornekroner; men Tornene i denne ere uendelig meget mere værd end Guld og Ædelstenene i hine. Disse Torne i vor Frelzers Krone, lad dem ogsaa trænge ind i vort Hjerte og fyld det med Smerte og Kjærlighed, Smerte over vore Synder, Kjærlighed til ham, der har elsket os saa højt. Kan vor Kjærlighed nogensinde blive stor nok til Gjengjæld for den uendelige Kjærlighed, han har viist os ved gennem sin Tornekroner at skaffe os en evig Krone? Thi, naar han

har villet lade sig krone med Torne, saa er det for engang at krone os med Herlighed og Udødelighed.

Pilatus havde forgjæves haabet at formilde Folket ved at fremvise Jesus bedækket af Blod, med en Purpurlas over Skuldrene, med en Tornekrone paa Hovedet. Folket bliver kun endnu vildere og raaber: Bort med ham! Korsfæst ham!

Jesus bliver slæbt ud af Prætoriet og maa selv bære sit tunge Kors. Undervejs falder han tre Gange; tre Gange bliver han med Spark atter bragt paa Benene ligesom et Lastdyr. Endelig naar han Kalvariet, Klæderne blive revne af ham, der gaar derved atter Hul paa Saarene, og Blodet flyder strømmevis ud af dem. Han lægger sig selv paa Korset, der lyder Hammerslag, og tykke Søm gjennembore Frelserens Hænder og Fødder. Derpaa rejses Korset, og Jesus ses nu hængende mellem Himmel og Jord.

Korsfæstelsen er, som Cicero siger, den grusomste af alle Henrettelsesmaader, og de menneskelige Grusomheders Historie kjender heller ikke nogen værre. Efter saa mange andre forfærdelige Pinsler hænger Jesus endnu tre Timer paa Korset. I tre Timer hænger hans Legeme med hele sin Vægt i hans gjennemborede Hænder og Fødder, og Hullerne i disse blive derved større og større. I tre Timer søger han forgjæves Hvile for sit Hoved: han kan ikke læne det til noget, uden at Tornene trænge end dybere ind i det. I tre Timer gjennembæves han af forfærdelige Krampetrækninger. I tre Timer pines han af en ulidelig Tørst, en af de skrækkeligste Kvaler, der gives.

Tanken søger forgjæves at gjøre sig en Forestilling om Udstrækningen af alle disse Pinsler, om Dybden af alle disse Lidelser, Frelseren døjer. Med fuld Føje tilraaber han os gennem sin Profet: O alle I, som gaa forbi paa Vejen, staar dog stille, og ser, om

der gives en Smerte, som kan sammenlignes med min Smerte!

Og dog tænker han midt i disse forfærdelige Lidelser ogsaa paa sine Bødler, for at erholde Tilgivelse for dem hos sin Fader. Og disse Bødler, det er ikke blot de raa Mennesker, der have haanet og pint ham paa tusind Maader og fæstet ham til Korset, nej, det er ogsaa alle dem, der i Tidernes Løb, som Paulus siger, korsfæste ham paany i deres Hjerter; det er alle Syndere, det er Dig, det er mig. Alle sine Bødler tilgiver den døende Jesus og beder for dem. Det er den Lære, Jesus giver os i sin Dødsstund.

Hvad ere de Fornærmelser, vi have lidt, lige over for dem, der ere blevne tilføjede Jesus Kristus af hans Fjender? Og dog tilgiver han dem og beder sin Fader tilgive dem. Hvor kunne vi da efter et slikt Exempel endnu huse Harmen, Had, Hævnlyst i vore Hjerter?

Det er fuldbragt. Der er sket Guds Retfærdighed Fyldest. Jesus kan nu dø. Han bøjer Hovedet ned mod Brystet og udaander.

Lad os, alle vi, som have syndet, nærme os vor døde Frelser med Tillid. Han venter, at vi skulle samles ved hans fastnaglede Fødder; hans aabne Arme ere beredte til at tage imod os; hans Hoved er bøjet ned mod os for at give os Fredens og Forsoningens Kys. Lad os ile til ham, kaste os i hans Favn, og bede ham om Tilgivelse for vore Synder, dem, han længes mere efter at tilgive os, end vi længes efter at faa dem tilgivende.

Og naar vi saa atter stige ned fra Kalvariet, ville vi med bitter Anger i Hjertet slaa os for Brystet, fast bestemte paa at gjenelske ham, som har elsket os først og elsket os indtil Døden paa Korset, beredte til at leve for ham, som er død for os.

Himmelfarten.

—o—

Den nedenfor staaende Beskrivelse af Herrens Himmelfart hidrorer fra de Visioner, som den berømte stigmatiserede *Anna Katharine Emmerich* (født 8. Sept. 1744 ved Coesfeld, død som Augustinerinde i Dülmen 9. Febr. 1824) blev benaadet med i sine Ekstaser. Forudsat at en saadan Henrykkelsens Tilstand eller Ekstase er en overnaturlig Naadegave fra Gud, saa tør dog selve Indholdet af Visionerne eller Synerne ingenlunde stilles lige med en guddommelig Aabenbaring og fortjener derfor ogsaa kun *menneskelig* Troværdighed, d. v. s. man tør anse det for mere eller mindre sandsynligt, men ingenlunde for ufejlbart, som f. Eks. Aabenbaringerne, der ere indeholdte i den h. Skrift. Grunden hertil er let forstaaelig. Selv om et Menneske bliver benaadet med en guddommelig Aabenbaring, saa sættes det derfor i og for sig dog endnu ikke i Stand til ogsaa at meddele den som saadan til Andre, og det er derfor ogsaa muligt, at de Ekstatiske kunne tage fejl baade i Henseende til deres Opfattelse og Meddelelse af de Aabenbaringer, som ere blevne dem til Del. Prøvestenen for alle ekstatiske Personers Syner er og bliver den i Kirken nedlagte aabenbarede Sandhed. Modsige de den, saa vise de derved, at de ikke komme fra Gud. Stemme de overens med den, saa er dette endnu ikke et ligefrem Bevis for deres overnaturlige Oprindelse. I sidste Instans bero de jo nemlig paa den ekstatiske Persons Udsagn. Saadanne Persons Sandhedskjærlighed har nu rigtignok været hævet over enhver fornuftig Tvivl, men man har derfor dog ingen Garanti for, at de ikke have skuffet sig selv eller opfattet forkert eller ufuldkomment. Naar der derfor udtales en kirkelig Approbation angaaende en ekstatisk Persons Visioner, saa vil det kun sige, at den kirkelige Myndighed erklærer, at disse Visioner *ikke indeholde noget, som strider imod Kirkens Lære og Anskuelse*, men paa ingen Maade, at de skulle anses for Dogmer, for aabenbarede Trossandheder i Ordets strænge Betydning. Der gives kun et Slags Aabenbaring, som har Krav paa guddommelig, ufejlbar, fuldkommen Sandhed; det er den h. Skrift og den kirkelige

Lære, som er fuldkommen, skabt af den Helligaand, op-
højet over enhver Vildfarelse.

Efter at have forudskikket disse korte Bemærkninger, give vi den salige Anna Katharine Emmerich selv Ordet.

*

*

*

Henad Morgenstunden, da det gryede ad Dag, for-
lod Jesus med de elleve Apostle Nadverhuset. Den
hellige Jomfru gik tæt bagefter dem, og med et lille
Mellemrum fulgte Disciplenes Skare. De gik lige igjen-
nem Jerusalems Gader, hvor Alt endnu var stille og sov.
Herren blev bestandig alvorligere og hastigere i sin Tale
og i hele sin Færd; Alt, hvad han havde sagt Aftenen
iforvejen, forekom mig langt mere deltagende. Jeg gjen-
kjendte, at den Vej, som de gik ad, var den samme som
Palmesøndag, og jeg fornå i mit Indre, at Jesus gik
alle sine Lidelsesveje med dem, for igjennem Belæring
og Formaning ret at gjøre Forjættelsernes Opfyldelse
levende for dem. De gik hele Korsvejen, og paa hvert
Sted, hvor en Scene af Frelserens Lidelse var forefalden,
dvælede han nogle Øjeblikke og belærede dem om Op-
fyldelsen af enkelte Profetier og Forjættelser. Han for-
klarede dem ogsaa de Steders Betydning, hvor han havde
lidt, f. Ex. der, hvor han var segnet under Korset; her
havde Jøderne anbragt Grøfter, Stenhobe og andre Hin-
dringer, der skulde forstyrre disse Steders Helligholdelse,
men Jesus befalede den efterfølgende Skare at gaa ifor-
vejen og bortrydde det altsammen, hvad nogle af dem
hurtigt gjorde, hvorpaa de atter lode ham gaa forrest;
de bøjede sig, da han gik forbi, og fulgte saa bagefter
ham.

Da de vare komne ud af den Port, som fører til
Kalvariebjerget, drejede de af fra Vejen og nærmede
sig en græsbevokset Plads under nogle Træer, det var
en Have eller et Slags Bedested, saaledes som der findes
flere af ved Jerusalem. Her satte Jesus sig ned med
dem og underviste og trøstede dem til det begyndte at

gry ad Dag, og deres Hjerter vare lidt mindre tunge; de havde ligesom en Følelse af, at han dog maaske endnu vilde blive hos dem.

Her nærmede sig efterhaanden alle de Skarer, som Dagen forinden havde skilt sig fra Frelseren udenfor Byen, jeg saa ogsaa Mange skyde Gjenveje fra forskellige Retninger og slutte sig til ham, men endnu var der ingen Kvinder iblandt dem. Da Solen var staaet op, vendte Jesus tilbage til den Vej, som fører til Golgatha og den hellige Grav, dog nærmede han sig ikke helt disse Steder men gik udenom Byen til Oliebjerget; ogsaa paa denne Vandring fjernede Disciplene alle Ødelæggelser og rejste de nedrevne Hegn omkring de Steder paa hvilke Frelseren havde plejet at undervise dem og holde Bøn: Redskaberne, som de skulde bruge dertil, fandt de i tilstødende Haver, jeg mindes især en Art runde Skovle, som lignede dem, vi bruge til Bagervovne.

Da de vare naaede til Oliebjerget, gik Herren atter ind i en Have, hvor han satte sig ned med dem der fulgte ham; der var ualmindelig tiltalende og køligt, og Haven var langt rummeligere end den forrige, Græsset stod frodigt og højt, og jeg undrede mig i mit stille Sind over, at det ingen Steder var nedtraadt. Mange af de andre hellige Kvinder sluttede sig her til de Forsamlede, og det var mig ikke mere muligt at tælle den Menneskemængde, der omringede Jesus og opfyldte hele Egnen.

Alle de Sideveje, som Herren havde vandret ad, mindede mig om de mange Veje, som jeg altid har ved Siden af den lige Livsens Vej til det himmelske Jerusalem, og ad hvilke vi blive førte ad Guds Naade for at faa Lejlighed til at vise vore Medmennesker Kjærlighed. Det forekom mig ogsaa, at det udelukkende var for endnu lidt længere at kunne forberede Disciplene med sin Kjærlighed at Herren vilde vandre ad disse

Omveje. Vel over en Time dvælede han med dem paa dette Sted, han talte længe med dem, og han talte som Een, der nu afslutter sin Gjærning og staar i Begreb med at gaa bort; de anede, at Skiissmissens Stund nu maatte være nær, men troede dog ikke, at Tiden var saa kort.

Imidlertid var der kommet Røre i Jerusalem, man talte om de mange Mennesker der omringede Oliebjerget, store Skarer fra Byen strømmede derud, de vrimlede i det Fjerne, og der var Trængsel paa de smalle Biveje. Herren gik nu henimod Gethsemane, og da han var kommen til Oliehaven, steg han op ad Bjerget, saa at han ikke mere kom til at betræde den Vej som han var bleven taget til Fange paa.

Folkemængden drog som i Processioner paa forskellige Veje op ad Bjerget, og mange Skarer brød igjennem Hegn, Buske og Havernes Gjærder. Herren blev stedse mere lysende og bevægede sig hurtigere og Disciplene ilede efter, men formaaede ikke at indhente ham; da han stod lysende oppe paa Bjerget, gjenkjendte jeg iblandt de Skarer, der omringede ham, alle dem, der Palmesøndag vare dragne ham i Møde fra Jerusalem, ogsaa den kjære Seraphia (Veronica) saa jeg iblandt dem. Da Herren havde naaet Bjergets Top, skinnede han som et hvidt Sollys, og en lysende Kreds, der spillede i Regnbuens Farver, sænkede sig ned til ham fra Himlen. Jeg saa Herren lyse i en endnu stærkere Klarhed med Glorien omkring ham, han lagde den venstre Haand paa Brystet, og idet han vendte sig til alle Sider velsignede han med sin opløftede Haand den hele Verden.

Mængden stod ubevægelig, men jeg saa, at alle bleve velsignede; Herren velsignede ikke med Haandfladerne, saaledes som Rabinerne gjøre, men som de kristne Biskopper. Jeg følte en stor Glæde i mit Indre

over den Velsignelse, han saaledes skjænkede hele Verden.

Lyset ovenfra forened sig nu med Herrens egen Straaleglands, og jeg saa, hvorledes hans synlige Skikkelse oppefra nedefter ligesom blev opløst i Glandsen af dette himmelske Lys og forsvandt, idet den steg opad. Det var som en Sol, der gik ind i en anden Sol, en Flamme, der opslugtes af et Lysskær eller som en Gnist der svævede ind i en Lue. Det var, som saa man ind i Solen, naar den staar højest paa Himlen, kun endnu lysere og skjærere, det fulde Dagslys syntes mørkt i Sammenligning dermed. Dengang jeg ikke mere kunde se hans Hoved, skjelnede jeg endnu tydeligt hans Fødder, som lyste, indtil han var helt forsvundet i det himmelske Straalehav. Jeg saa utallige Sjæle indgaa fra alle Sider i dette Lys og forsvinde opad sammen med Herren. Jeg kan ikke sige, at jeg saa ham efterhaanden blive mindre og mindre, som naar noget hæver sig mod Himlen, nej, jeg saa ham forsvinde op i en Straalesky, der sænkede sig som en Straaledug ned over alle, der omgav ham, indtil de ikke mere kunde bære Lysglandsen, men bleve grebne af Skræk og Undren. Apostlene og Disciplene stode nærmest ved Jesus, nogle af dem vare næsten blindede og maatte slaa Øjnene ned, mange kastede sig paa deres Ansigt. Den hellige Jomfru stod tæt bagved dem og saa rolig hen for sig.

Alles Sjæle vare grebne af den dybeste Bevægelse, og da Glandsen efter nogle Øjeblikkes Forløb var væget lidt, fæstede hele Skaren ufravendt Blikket paa det himmelske Lysskær, som stadig var synligt; i dette Skjær saa jeg tvende Skikkelser komme tilsyne og dale ned, i Begyndelsen smaa efterhaanden større og i lange hvide Klæder med Stave i Haanden som Profeter. De talte til Mængden med Stemmer saa stærke som Basuner, og det forekom mig, at man maatte kunne høre dem helt inde i Jerusalem. De bevægede sig ikke, de

stode fuldkommen rolige og sagde »I gallilæiske Mænd, hvorfor staa I der og sé mod Himlen? Denne Jesus, som er bleven optagen fra Eder i Himlen, skal komme igjen saaledes, som I have set ham fare op til Himlen.« Derpaa forsvandt Skikkelserne, men Glandsen vedblev endnu en Stund, indtil den veg og opløste sig som Dagen, naar den gaar over til Nat. Nu forstode Disciplene, hvad der var vederfaret dem, Herren var gaaet bort fra dem til sin himmelske Fader; — de bleve som ude af sig selv, og mange af dem styrtede om bedøvede af Sorg. Først da Glandsen helt var forsvunden, kom de til sig selv, og nu trængte sig alle om dem. Rundtomkring dannede de Tilstedeværende Grupper, Kvinderne kom til, man søgte at besinde sig, man talte sammen, man stirrede op mod Himlen og det varede længe, før alle skiltes; saa droge Disciplene til Jerusalem, og Kvinderne fulgte bagefter. Jeg saa Disciplene og den hellige Jomfru gaa til Nadverhuset, i Begyndelsen vare de urolige, thi nu følte de sig jo ene og mente at de vare forladte. Jeg tænkte, at deri havde de Uret, for de havde jo Forjættelsen, og for den vilde jeg have ladet mit Liv. Men da de vare forsamlede i Huset, bleve de fyldte med Trost, hertil bidrog især den hellige Jomfrus rolige Nærværelse imellem dem, og de fandt Fred ved at stole fast paa Herrens Ord, at hun skulde være et Midtpunkt for dem, og at de i hende skulde have en Moder og en Forbederinde. Da Folk kom tilbage til Jerusalem, vare Jøderne noget tilbageholdende og sky, jeg saa Mange lukke deres Døre og Skodder, Mange forsamlede sig omkring i Husene. Der havde allerede i nogle Dage været noget frygtsomt over dem, men især idag.

Jesus for til Himmels fra Toppen af Oliebjerget; der var en Stenflade paa samme Sted, her stod Herren endnu og talte, før han velsignede Verden, og før Lysskyen optog ham. Herrens Fodspor aftrykte sig i Stenen, og

paa en anden blev der et Mærke tilbage af den hellige Jomfrus Haand.

Pater Lange i Odense.

—o—

Om *Pater Lange's første Foredrag* i den katolske Kirke i Odense skriver «Fyens Stiftstidende» følgende. »Den bekjendte Dominikanerpater afholdt iaftes sin første Konference i den katolske Kirke, der var fyldt til sidste Plads, for ikke at sige overfyldt, med Tilhørere.

Pateren der taler et meget smukt Sprog og taler langsomt, distinkt og som Regel i korte Sætninger, begyndte med nogle Bemærkninger om, at der nu var gaaet tre Aarhundreder, siden Munkene, deriblandt Sortebrødrene, Dominikanerne, vare fordrevne her fra Landet. Derefter udviklede han Kristi guddommelige Natur. Han omtalte, hvorledes Jøderne ventede en Messias, en Konge, en Befrier, og havde meddelt dette til alle de Folkestammer, de kom i Berøring med. Tusindaarige Profetier fra Kong David og endnu tidligere have nøjagtig angivet Alt, Kristus Liv vedrørende, Tidspunktet for hans Fødsel, hans Fødested, Johannes den Døbers Fremtræden, hans hele Virksomhed i Galilæa, hvorledes han skulde prædike, helbrede Syge, opvække Døde og blive forraadt af en af sine Apostle, hans Lidelse, Død, Begravelse og Opstandelse. Alt er gaaet i Opfyldelse. Selv Straffedommen over det jødiske Folk blev jo forudsagt, hvorledes det skulde spredes over hele Verden og leve uden Konge og Fædreland. Derpaa gik Pateren over til at omtale, hvorledes Kristus ogsaa ved hele sin Livsvandel beviste sin guddommelige Afstamning. Han var ingen Filiosof, ingen Rhetor, han talte simple Ord, der gik Folk til Hjærtet, han søgte

ikke de Rige, men de Fattige og prædikede Kjærlighed til Gud og til Menneskene. Han gjorde Godt mod Alle, ikke som Farisæerne ved at vise det frem paa Torve og Stræder, men i det Skjulte. Grækenlands største Filosof, Sokrates, tvivlede om sine Sandheders Rigtighed, ikke saaledes med Kristus, han tvivler ikke, han er Sandheden selv og derfra stammer den Autoritet, der fulgte ham, derfor udbrøde ogsaa Jøderne: »Nej aldrig har en Mand talt som denne!« Ved sit Liv har Kristus vist, at han ikke var blot et Menneske; en saa op-højet Intelligens, et Hjerte, saa fuldt af Kjærlighed og Hengivenhed, kunde ikke tilhøre denne Verden. Hvilken Medlidenhed følte han ikke med Magdalene, hvilke Taarer udgjød han ikke ved Lazarus's Baare, og endelig til Slut lod han sig pine og dræbe for Menneskehedens Skyld, i Sandhed, ligeoverfor et saadant Liv, en saadan Forsagelse kan ingen blot tilnærmelsesvis Sammenligning finde Sted med selv det bedste Menneske. Han maa aldtid staa som det uopnaaelige Maal for Alle. Enhver maa indrømme, at han er Guds Son.

Efter Foredraget, der indlededes med Salmesang, meddeltes den sakramentale Velsignelse af Pastor *Heiden* fra Fredericia.

— Ogsaa Venstrebladet »Fyens Tidende« bragte et langt Referat og skriver bl. a. »Præcis Kl. 8 traadte Pateren ind: en yngre, mørk, middelhøj Mand med et nobelt Ansigt og et indtrængende roligt Blik. I sin smukke folderige Dominikanerdragt tog han sig godt ud, og et lige saa behageligt Indtryk gjorde Foredraget i sin smukt afrundede Form og elegante Klædning af det mest distinkte Fransk, der ikke lod en Stavelse gaa tabt for Tilhørerne.

Pateren indledede med at berøre, hvorledes Dominikanerne ikke vare fremmede her paa Stedet: For tre Aarhundreder siden havde »De sorte Brodre« prædiket og bedt for vore Forfædre der, hvor han nu prædikede,

Meget havde forandret sig siden, men et var uforandret, Dominikanerne. Under det sorte Skrud bankede Hjærterne lige varmt for Menneskeheden og Kristi Rige.«

I Foredraget besvarede Pateren tydeligt og klart det store Spørgsmaal: »Hvad var denne Kristus, den Mand, hvis Rige stod endnu 19 Aarhundreder efter hans Død og om hvis Navn det bitreste Had og den varmeste Kjærlighed brødes? Var han et slet og ret dydigt Menneske eller var han den guddommelige Frelser?»

— Om *det andet Forcdrag* skriver »Fyens Avis«: »Trods at det var St. Bededag iaftes, var St. Mariæ Kirke længe før Kl. 8 aldeles overfyldt, selv Skoleværelserne bag Alteret og Trappen op til Orgelet vare tæt besatte af Tilhørere. Varmen var da ogsaa næsten tropisk. Paterens Foredrag, der nærmest var en Fortsættelse af det første, blev holdt med sjælden Kraft og til Tider hævede han sig næsten til en lyrisk Flugt, der tog de Tilhørere, der forstode ham, ganske fangne. Der var navnlig i Slutningen en Inspirationens Glød i hans Foredrag, der holdt paa et ypperligt formfuldt Fransk i Forening med en udtryksfuld Mimik, gjorde stor Virkning.«

Hovedpunkterne vare ifølge »Fyens Stiftstidende« følgende: »Pateren mindede først om, hvorledes han i sit første Foredrag havde søgt at bevise, at Kristus var Gud, dels ved at fremdrage de Profetier, der vare gaaede i Opfyldelse, dels ved at betragte hans hele ideelle Livsvandel. Idag vilde han omtale, hvorledes Kristus selv har vidnet, at han virkelig var Guds Søn.

Det jødiske Folk havde forskjellige Gisninger om, hvem han egentlig var, idet nogle mente, at han var Johannes den Døber, Andre at han var Elias eller Jeremias, og atter Andre, og det var vel Flertallet, at han slet og ret var en Profet. Peder var den Første, der paa Mesterens direkte Spørgsmaal om, hvad han

mente, at han engang var, udtalte: »Du er Kristus, den levende Guds Søn«, og Kristus bekræftede disse betydningsfulde Ord og lagde ved dette Vidnesbyrd om sig selv Hjørnestenen til sin Kirke og Menighed. Flere Gange finder man i den hellige Skrift, at Frelseren ligeoverfor sine Disciple udtalte det Samme, men han veg heller ikke tilbage for at erklære det aabenlyst overfor den store Mængde, og da han stod for Retten og Kaifas besvor ham at sige, om han var Guds Søn, svarede han: »Ja, jeg er det.« Denne Udtalelse blev jo modtaget som en Gudsbespottelse, og Dommen lod ikke vente længe paa sig.

Skulde en saadan Bekjendelse, som altsaa gjentagne Gange blev udtalt, virkelig være en Løgn og en Gudsbespottelse? Kristus hele Liv, hans Karakter, hans Sjæls Fuldkommenhed umuliggjør en saadan Antagelse. Men han kan have taget fejl, mene Nogle. Ja, da maa han have været sindssyg, naar han har antaget at være en Anden, end han virkelig var, og dette kan umuligt tænkes, naar man viser hen til de sublime Lærdomme, som han udbredte. Der er kun en Slutning at komme til, han maa være Guds Søn, og enhver Tvivl maa forstumme, naar man ser hen paa hans Underværker og alle hans vidunderlige Handlinger.

Og hvilke ere da disse Underværker? Han forvandlede Vand til Vin, bespiser 5000 Mand med 5 Brød og 2 smaa Fisk, besværges Stormen, gaar paa Vandet, heldbreder Syge blot ved at berøre dem, og Døden maa endog vige for ham.

Jøderne nægtede ikke, at Kristus kunde udføre Ting, som de forgjæves søgte at forklare, og som de mente at være Djævelens Værk. Hedningerne nægtede det heller ikke, men de søgte at hente Forklaringen gennem Trolddomskunster, og Nutidens Videnskabsmænd søge endelig at forklare Underværkerne ved Naturkræfter, der vare Datidens Folk ubekjendte.

Maatte nu det største Mirakel ikke være dette, at Kristus ikke var Guds Søn. Lad os tænke os, at det var et Menneske, der var født af en simpel Tømmermands Hustru, opfødt i Fattigdom, søgende særlig sin Omgang mellem den mest uvidende og fattige Befolkning i Jødelandet, haanet til Slut af næsten Alle, ført gennem Gaderne som en Vanvittig, pint og til Slut henrettet som den simpleste Forbryder. Dette Menneske udbredte sine Lærdomme, idet han forkastede al jordisk Hjælp og Magt, al Politik, al Veltalenhed, og kun gennem de simpleste Ord og gennem Humaniteten søgte han at indvirke ikke paa de Lærde, men kun paa de mest uvidende Mennesker. Og Tilhængerne af disse Lærdomme maa i over 300 Aar lide de skrækkeligste Forfølgelser, maa skjule sig, for at undgaa den kvalfuldste Død og dog tilsidt sejre og brede Mesterens Ord ud over den hele Jord. Skulde det tænkes muligt, at et dødeligt Menneske var i Stand til at virkeliggjøre dette? Ingen kan fornuftigvis tro det, og Kristus, som har udført det, kan altsaa ikke være et Menneske, han maa være en Gud.

Kristus Lære har haft to farlige Fjender, nemlig den raa Magt og Videnskaben. Den raa Magt, nærmest repræsenteret ved Romerne, gjorde Alt for at knuse den og tilintetgjøre den, og ikke alene Herskerne, men hele Aristokratiet og hele den kæmpende Hob bekæmpede den af yderste Evne Aarhundreder igjennem, og Tusinder og atter Tusinder af kristne Martyrer maatte udgyde deres Blod. Paa den ene Side se vi den Kristne, der ikke forsvarer sig, paa den anden Side den raa og brutale Magt, der intet Hensyn tager, men kun søger at knuse sin Modstander. I en saadan Kamp maatte Kristendommen bugge under og fuldstændig tilintetgjøres, og at den ikke gjorde det, er atter et fuldgyldigt Bevis paa, at Forfølgerne havde at gjøre med et Guds-

værk og ikke med et Menneskeværk. Kristendommen fejrede har den mest glimrende Triumf.

Den anden Fjende, som truer Kristus Lære, er Videnskaben. Filosoferne og Videnskabsmændene have undersøgt Alt Kristus vedrørende, ethvert Ord og enhver Handling er nøje blevet vejjet for muligen at finde en Fejl og derved bevise Overleveringernes Upaalidelighed, men de ere altid komne til det Resultat, at der ingen Fejl var. De have villet standse hans Læres Udbredelse, men alle Hindringer ere ryddede bort og Kristus er endt med at blive Jordens Herre. Man har villet paastaa, at hans Herredømme snart er forbi. Hvorledes det? Er det, fordi man angriber ham og fordi Mange leve i Vantro og Ligeegyldighed? Nej, ligesom Kristus nu er levende i Millioner af Sjæle, saaledes vil hans Herredømme stadig bestaa og engang strække sig ud over hele Jorden.

Og naar nu Kristus selv gjorde os det Spørgsmaal, som han engang gjorde sin Discipel Simon Peder: »Hvem antager Du mig for at være?«, hvad ville vi da svare hertil? Ja, enhver Troende vil da kunne svare med Apostlen: »Du er Kristus, den levende Guds Søn,« Men I, som ikke ere saa lykkelige at kunne eller ville tro herpaa, indrømme maa I dog, at aldrig saa længe Verden har existeret, er der blandt Menneskenes Børn født nogen Større end Jesus Kristus.

Efter Foredraget, der havde varet godt og vel en Time, meddelte Pastor *Pohl* den sakramentale Velsignelse.

Pro RR. DD. Sacerdotibus. — *Errata corr. in Directorio:*

A. Maj. 28. Sb. Ubaldi vsCDpo.

A. Maj. 29. **D. 6. p. P. et infra Oct.** Augustini, (P. C.) d. (fix. ex 28. hj.) 9. l. CDoiLM. Gl. Cr. Ev. — vacsCpDoS.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 22. Maj. 5. Søndag e. Paaske. Venantius, Martyr. — **23. M.** (Bededag) Andreas Bobola, Martyr. — **24. Ti.** (Bededag) Maria. de Kristnes Hjælp. — **25. O.** (Bededag) Gregor VII, Pave og Bekjender.

Torsdag den 26. Maj. Kristi Himmelfart [Gudstjeneste som paa Søndagene; efter Højmessen Kl. 10 i Sct. Ansgars Kirke syn- ges Te Deum i Anledning af Paasketidens Slutning. Samme Dag udløber Tiden for den pligtmæssige Moltagelse af Paa- skekommunionen for deres Vedkommende, som bo i Nær- heden af en Kirke.] — **27. F.** Magddalena af Pazzis, Jomfru. — **28. L.** Ubaldus, Bckj. og Biskop.

Søndag den 29. Maj. 6. Søndag e. Paaske.

Mandag, Tirsdag og Onsdag i denne Uge ere kirkelige Bededage, paa hvilke der efter Skolemessen holdes Bøn- procession under Afsyngelsen af Litaniet til alle Helgener.

Meddelelse fra Biskoppen.

Ved Nærværende forordne Vi, at der i Vikariatets samt- lige Kirker Torsdag den 26. ds. holdes en højtidelig Fest- og Takkegudstjeneste i Anledning af Ds. Majestæters Guldbryllup. Den nærmere Anordning overlades til de en- kelte Sognepræster resp. Rektorer.

Kjøbenhavn, d. 18. Maj 1892.

† *Johannes,*

Biskop af Anastasiopolis,
Apostol. Vikar for Danmark.

St. Ansgars Kirke. I Anledning af **Deres Majestæter Kon- gens og Dronningens Guldbryllup** fejres Torsdag d. 26. ds. Kl. 8 en højtidelig Prælatmesse, hvorefter Te Deum.

Den sædvanlige **Kirkekollekt** til Fordel for **Hedningemission- nen** finder Sted ved Formiddags- og Aftengudstjenesten paa Kri- sti Himmelfarts Fest i alle Vikariatets Kirker og Kapeller.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion Søndag den 22. Maj Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel og om Aftenen Kl. 7½ højtidelig Slutningsandagt med Prædiken (Adgang for Alle).

Sct. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre Mandag d. 23. Maj Kl. 8½ Aften (efter Majandagten).

I Anledning af **Deres Majestæters Guldbryllup** har Gildet sin **Festaften** Mandag d. 30. Maj Kl. 8½, hvortil alle Brødre ind- bydes.

† Tirsdag den 17. Maj bortkaldte Gud min kjære Mand, forhv. Metalstøber **Frants Peter Gunst**, i en Alder af 48 Aar efter flere Aars Sygdom. Den kjære Afdøde anbefales til Menighedens Forbøn. R. I. P.

Karen Marie Gunst, f. Poulsen.

Begravelsen sker Søndag den 22. Maj. Kl. 12 paa katolsk Vestre Kirkegaard.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Købmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. 1. S.

N° 22.

Søndagen den 29. Maj.

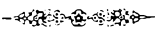
1892.

Indhold: Ds. Maj. Kongens og Dronningens Guldbryllup. Pater H. Lange's 13de Foredrag. Hr. Licentiat H. Ussing om den katholske Missionsgjerning. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Amerika. Bekjendtgørelser.

Deres Majestæter

Kong Christian IX. og Dronning Louises
Guldbryllup, Kristi Himmelfarts Dag 26. Maj 1892.

— —
Vor gode Konge, vor Dronning huld

Omslynges i Dag af et Baand af Guld,

Der minder om Troskab og Lykke.

Hav Tak da, o Gud, og hør vor Bøn,

At længe endnu i Forening skjøn

De Danmarks Trone maa smykke!

Pater H. Lange's 13de Foredrag.

(Oversat af C. F. P.)

—o—

Jesu Kristi Opstandelse.

»Kristus er opstanden fra de Døde og er bleven Førstegrøden af de Hensovede.« (1 Kor. XV. 20).

I disse Ord omtaler Paulus Kristi Opstandelse og vor egen Opstandelse, denne som en Følge af hin. Vi skulle opstaa, fordi Jesus Kristus er opstanden; Jesus er vor Broder i de Opstandnes Familie, men den førstefødte. Det er Pauli Lære.

Vi ville da følge den af Paulus anviste Orden og først betragte Jesu Kristi Opstandelse som saadan, derpaa overveje, hvorledes den opstandne Jesus er Kilden til Opstandelse og Liv for hele Mennesket, Legeme og Sjæl, og for selve Menneskenes Samfund.

I. Jesu Kristi Opstandelse er hele Religionens Grundlag, Grunden til vor Tro og til vort Haab. Naar Kristus ikke er opstanden, siger Paulus, er vor Tro forgjæves. Opstandelsen er Kronen paa Kristi øvrige Mysterier. Han fødtes for at kunne dø for os, ved sin Død udrettede han vor Forløsning, og dette Forløsnings Værk fuldender han ved sin Opstandelse, der er Pant for vor Opstandelse. Opstandelsen er altsaa Slutstenen paa disse vor Religions to Grundmysterier, Menneskevordelsen og Forløsningen. Guds Søn er bleven Menneske og har villet lide i sit Legeme og dø for at bekræfte Virkeligheden af sin menneskelige Natur og vise os, at han virkelig var en af os. Men var han forbleven i Graven, havde han bevist for meget; vi havde da kun set Mennesket i ham, hans Guddom havde været skjult for os, og man vilde ikke have troet paa den. Efter at have viist os Virkeligheden af sin menneskelige Natur gennem sin Lidelse og Død, maatte han ogsaa vise os Virkeligheden af sin gud-

dommelige Natur gennem det Tegn, der røber en Gud: sin egen Opstandelse.

Jesus Kristus, der vidste, at hans Opstandelse maatte være Grundlaget for hans Religion, Midtpunktet i hans Evangelium, havde ladet sig det være magtpaaliggende at forkynde den i Forvejen; han havde endog forudsagt Tidspunktet for den: »Ligesom Jonas var tre Dage og tre Nætter i Hvalens Bug, saaledes skal Menneskets Søn være tre Dage og tre Nætter i Jordens Skjød« (Matth. XII. 40). Til sine Disciple sagde han ligefrem: »Menneskets Søn skal overgives til Ypperstepræsterne og de Skriftlærde og de Ældste, og de skulle fordømme ham til Døden og overantvorde ham til Hedningerne; og de skulle bespotte, bespytte, hudstryge og ombringe ham; og paa den tredie Dag skal han igjen opstaa« (Mark. X. 33, 34). »Men naar jeg er opstanden, vil jeg gaa forud for Eder til Galilæa« (Mark. XIV. 28). En anden Gang er det til sine Fjender, han forudsiger sin Opstandelse efter tre Dage: »Nedbryder dette Tempel«, siger han til dem, idet han mener sit Lægeme, »og jeg vil oprejse det i tre Dage« (Joh. II, 19). Jøderne huskede disse Forudsigelser, da de indfandt sig hos Pilatus og sagde: »Herre, vi ere komne i Tanker om, at denne Forfører, medens han endnu levede, har sagt: Efter tre Dage vil jeg opstaa. Befal derfor, at man bevogter Graven indtil den tredie Dag, for at ikke hans Disciple skulle komme og stjæle ham og sige til Folket: Han er opstanden fra de Døde« (Matth. XXVII. 63, 64).

Hvad Jesus saa tydelig havde forudsagt, hvad han havde anført som Bevis for sin Guddom, det sker til den angivne Tid. Tre Dage efter sin Død staar Jesus levende og herlighedsfuld op af sin Grav. Han viser sig først for Magdalena og de hellige Kvinder, derpaa for Peder og for Disciplene i Emmaus; pludselig staar han midt blandt de i Salen forsamlede Disciple og si-

ger til dem: Fred være med Eder; han kommer til Syne for mer end 500 Personer paa et Bjærg i Galilæa; til sidst viser han sig paa Oliebjerget, hvor han tager Afsked med sine Disciple for at vende tilbage til Himlen, hvorfra han er kommen.

Det er Opstandelsens Vidunder, Grundlag for den kristne Tro og Kirke. Der gives ikke noget større Vidunder, noget Vidunder, der er fyldigere godtgjort. Men netop paa Grund af dets Vigtighed gives der heller ikke noget Vidunder, der har været Gjenstand for hidsigere Angreb fra Vantroens Side.

For at negte Jesu Kristi Opstandelse opstiller man den Formodning, at han ikke var virkelig død, og at hans Disciple have kunnet gjenoplive ham. Men de skrækkelige Pinsler, han havde gennemgaaet, Landsestikket gennem hans Side, den tre Dages Liggen i Graven, alt taler imod denne Formodning, der kun er et Udslag af Forudindtagethed mod Opstandelsens Virkelighed. En anden Formodning, i Følge hvilken Apostlene hemmeligt skulde have skaffet Kristi Lig af Vejen for at faa Folk til at tro, at han var opstanden, er bleven opgivet selv af Kristendommens mest svorne Fjender, saa mange Umuligheder og Selvmodsigelser fører den til. Men ikke derfor har Vantroen strakt Vaaben, og nu til Dags tyer man til Hallucinationsphenomenet for at forklare Kristi Opstandelse. Apostlene, siger man, vare ingen Skjælme, ingen Bedragere; de led kun af Hallucinationer og Syner og troede at se deres opstandne Mester. Deres syge Hjerners Forestillinger tog de for Virkelighed. Men for det første vare Apostlene ikke sygelige, nervesvage Mennesker; det var kraftige Fiskere, sunde paa Sjæl og Legeme, uden Spor af noget exalteret, vildt eller underligt ved sig. Og medens hallucinerede Personer tro at se, hvad der ikke er, ere Apostlene netop haardnakkede i ikke at ville anerkjende, hvad der er; det er netop Frygt

for Hallucination, der driver dem til halsstarrig Mistro. Da de hellige Kvinder komme til dem og sige, at Kristus er opstanden, og at de have set ham, saa ville Apostlene ikke tro dem, men svare dem, at det er Indbildning og løs Tale (Luk. XXIV. 11). Da Jesus pludselig staar mellem dem i Nadversalen, saa er deres første Tanke den, at det er en Aand (Luk. XXIV. 37). De kunne ikke tro, at det er ham, og at han virkelig er opstanden. Ikke engang efter at han har viist dem sine Hænder og Fodder og opfordret dem til at føle paa sig og betragte, ville de ret til at tro: han maa spise med dem for at overbevise dem om, at det virkelig er hans Legeme, de se. Apostlen Thomas negter at tro, fordi han ikke har set og følt paa, og giver sig ikke, førend Jesus har ladet ham lægge Haanden paa Saaret i sin Side. Saa trevne ere Apostlene til at tro, at Jesus bebrejder dem deres Vantro, og endog paa Bjerget i Galilæa, hvor han viser sig for 500 Disciple, var der, som Skriften siger, nogle af disse, som endnu tvivlede. Hvorledes kan der være Tale om Hallucination hos Mennesker, der ere saa tvivlende, saa bange for at skuffes, saa overdrevent mistroiske, at de knap ville give sig lige over for, hvad de kunne tage og føle paa? Hvor kan man antage, at ikke den ene eller den anden af Apostlene, men alle elleve, ja alle de 500 Disciple have været hallucinerede, at de alle have lidt af samme Hallucination, alle i et og samme Øjeblik have troet at se og høre et og det samme, som ikke var? Og hvis det altsammen kun havde været Hallucination, saa havde man jo haft et meget simpelt Middel til at paaavise dette, nemlig at aabne den Korsfæstedes Grav, tage Liget ud og vise Folket det, saa at Enhver kunde se, at han ikke var opstanden, men laa der ubevægelig, livløs, stivnet i Døden. I Stedet derfor holder man Raad om, hvorledes man skal faa Apost-

lene til at tie, og finder intet bedre Middel hertil end at lade dem hudstryge.

Nej, det er tydeligt nok for enhver uholdet Iagttagger, at Hypotesen om Apostlenes Hallucination er uholdbar. Naar Apostlene pludselig ere blevne saa forandrede, at de igaar bævede, skjulte sig, fornægtede og forlode deres Mester, og idag forkynde hans Opstandelse for Folk, Fyrster og Øvrighed, naar de nu drage ud hver til sit Sted af Jorden for at erobre den for Kristus, naar de trodse alle Pinsler, ja selve Døden, for at vidne om Sandheden af det, de sige at have set og hørt, saa maa de virkelig have set, hørt, rørt ved den opstandne Kristus. Og det, at de have udgydt deres Blod, at Hedenskabet blev kuldkastet, at Kirken blev grundet helt og holdent paa Troen paa Opstandelsen, at alle kristne Slægter nu i atten Aarhundreder have hyldet Opstandelsen ved deres Tro og i den fundet Styrke og Haab, alt det tvinger os til at sige med Apostlene: Herren er sandelig opstanden!

II. Jesus sagde til Martha, der sad ved hans Fødder og græd over, at hendes Broder Lazarus var død: Jeg er Opstandelsen og Livet. Ja, den opstandne Jesus er Kilden til Opstandelse og Liv for vore Legemer, for vore Sjæle, for vort Samfund.

Vort Legeme vil, efter at være bukket under for Døden, opstaa for at gjenforene sig med Sjælen og blive delagtig i dens udødelige Liv. Det er det glade Haab, der trøstede Job, dengang han var overvældet af Ulykker. »Jeg veed«, sagde han, »at min Frelser lever, og at jeg skal opstaa paa den yderste Dag; da vil jeg atter blive omgivet af min Hud, og i mit Kjød skal jeg skue min Gud, hvem jeg selv skal se, og mine Øjne skulle skue ham, jeg og ingen Anden. Dette Haab er dybt rodfæstet i mit Hjærte« (Job, XIX. 25). Daniel ser med profetisk Blik hine tallose Skarer af Døde komme frem fra deres Grave for at gjenleve et

evigt Liv, nogle i Herlighed, andre i Forsmædelse (Daniel XII. 2). Det er Haabet om Opstandelsen, der giver Makkabæerne Mod til at trodse Pinsler. Og disse Stemmer fra det gamle Testamente give Gjenlyd hos Paulus, der erklærer Frelserens Opstandelse for et Pant paa og Løfte om vor egen Opstandelse. Apostlen kalder Jesus Kristus de Hensovedes Førstegrøde, den Forstefødte blandt de Døde, d. e. den først Opstandne. Døden, siger han, er kommen gennem et Menneske, og gennem et Menneske skal ogsaa Opstandelsen komme. Ligesom Alle dø ved Adam, saaledes skulle Alle gjenoplives ved Kristus.

Det er altsaa virkelig saa: Alle skulle vi opstaa; vi skulle opstaa i vort eget Kjød, i det samme Legeme, som paa Jorden har været vor Sjæls Følgesvend. Og denne vort Kjods Opstandelse skal være Slutstenen og Kronen paa Forløsningens Værk. Gennem sit Forløsningsoffer har Jesus Kristus villet tilintetgjøre Synden; men dette sker ved at tilintetgjøre dens Virkninger og Følger, og da Døden er en af Syndens værste Følger, maa Kristus for at tilintetgjøre Synden ogsaa tilintetgjøre Døden.

Dette er, hvad Troen lærer os om vort Legemes Fremtid. Gud kunde uden Tvivl have gjort sin Retfærdigheds Fordringer Fyldest ved at belønne eller straffe Sjælen alene, medens Legemet for bestandig blev overladt til Død og Forraadnelse. Men vor Tro siger, at Gud ikke har villet det saa; han har villet, at Legemet, der har været knyttet til Sjælen som Redskab for dens gode og onde Gjerninger, en Dag skal gjenforenes med den som Deltager i dens Løn eller Straf. For øvrigt taler ogsaa vor Fornuft og Bevidsthed for denne Legemets Opstandelse og Delagtiggjørelse i Sjælens Fremtid. Sjælen, siger Fornuften, staar i naturlig Forbindelse med Legemet; det er Sjælens Natur, og en Adskillelse fra Legemet er derfor imod Naturens

Orden. Da nu Sjælen er udødelig, er det derfor naturligt at antage, at denne unaturlige Adskillelse vil ophøre og Legemet atter blive forenet med Sjælen. Ogsaa vor Bevidsthed taler herfor. Thi vore gode og onde Gjæringer ere ikke udelukkende Sjælens, men Sjælens i Forbindelse med Legemet; de begaas af hele Personen, af hele dette Jeg, som bestaar af Sjæl og Legeme og vi fornemme derfor Rimeligheden af, at de begge i Forening skulle have Del i Lønne eller Straffen, at det Legeme, Sjælen har benyttet som Redskab til det Onde, skal straffes sammen med den, at det Legeme, som har været Sjælens tro Tjener og sammen med den lidt og stridt for det Gode, ogsaa skal belønnes og forherliges sammen med den. Endog den fysiske Natur giver os paa sin Vis Antydning af en Opstandelse og et nyt Liv. Solen gaar ned under Horizonen; men efter den tavse og mørke Nat kommer den atter til Syne og bringer Lys og Liv. Træerne miste deres Blade og staa Lig om Vinteren; men om Foraaret vaagne de til et nyt Liv. Sædekornet, der ligger Lig i Jorden for senere at spire, Ormen, der bliver til en glimrende Sommerfugl, hele Naturen, der efter Vinterdøden atter bliver ung og frugtbar, alt giver os en Antydning af den tilkommende Opstandelse.

Den menneskelige Fornuft har ikke undladt at rejse Indvendinger mod denne Lære om Legemets Opstandelse. Filosoferne i Athen gjorde sig lystige over Paulus, der prædikede den, og visse Filosofer i Nutiden synes heller ikke om den. Hvorledes, sige de, kunne Legemer, hvis Molekuler gjennem Aarhundreder have været skilte og spredte og uden Tvivl have indgaaet Forbindelser med andre Legemer, hvorledes kunne saadanne Legemer atter blive til, hvad de vare, atter samle alle deres tidligere Atomcr? Paulus erklærer, at der her er en Hemmelighed (1 Kor. XV. 51). Men lad os ikke glemme, at det er Gud, som skal oprejse

os, og kan vel Adspredelsen af vort Legemes Molekuler være nogen Hindring for hans Almagt? Disse Molekuler kunne ikke undrage sig Guds Blik, selv om de i Aarhundrenes Løb gjenneemgaa nok saa mange Omskiftelser, og naar Opstandelsens Time slaar, skal han nok finde dem og gjenforene dem til det Legeme, de tidligere have dannet. Han, som har formaaet at skabe os, at fremdrage noget af intet, ham vil det ikke falde svært at tilbagegive os det Liv, han havde skænket os. Det var, som Tertullian siger, vanskeligere at skabe os, da vi intet vare, end det er at gjendanne os, efter at vi have været. Paa hvilken Maade vi skulle opstaa, det er Guds Hemmelighed; men hans Ord borger os for, at vi skulle opstaa i vort eget Legeme, men i et forherliget og forklaret Legeme som det, Kristus havde efter sin Opstandelse. Da vil der for vort Legeme ikke mere gives Lidelse og Død, ikke mere Vanskabthed eller Grimhed, men idel Styrke, Liv, Skjønhed, Herlighed og Udødelighed. Det er det Haab, vi bringe med os i Graven, det Haab, der mildner vor Sorg, naar vi miste vore Kjære. Vi kunne ikke ved deres Baare græde som de, der intet Haab have; thi vi vide, at vi skulle gjense dem, vi skulle atter se deres elskede Træk, høre deres kjære Stemmer, læse Æmhed ud af deres Øjne, trykke dem til vort Bryst, og det for al Evighed.

Den opstandne Jesus er Kilden til Opstandelse og Liv for vort Legeme; men det er navnlig vor Sjæl, han lader tilflyde hint sprudlende Liv, om hvilket han sagde: Jeg er kommen, for at I skulle have Livet, et stadigt rigere Liv. Det er ved at fri vor Sjæl fra Syndens Død, at Jesus Kristus oprejser den og giver den Liv.

Som I vide, kunde Gud, da han skabte os, have indskrænket sig til at give vor Sjæl et rent naturligt Liv; men i sin ophøjede Godhed har han til dette Liv knyttet et overnaturligt Liv, et guddommeligt Liv, som

er en Delagtiggjørelse i hans eget Liv, et Liv, der lader hele vort Væsen blive gennemtrængt af Guddommen, faar os til at ligne Gud, lader os kjende Gud, som han kjender sig selv, elske Gud, som han elsker sig selv, et Liv, der ganske særegent gjør os til Guds Venner, Guds Børn, et Liv kort sagt, der stiller os i Forhold til Gud og gjør os berettigede og skikkede til at se ham Ansigt til Ansigt, som han er, og til at eje ham i al Evighed. Det er den ophøjede Gave, Gud havde skænket Mennesket, da han skabte det. Men saa kom Synden, og den har kuldkastet Guds Planer, berøvet os hint overnaturlige Liv, Gud havde forlenet os med, og kun levnet vor Sjæl dens naturlige Liv og Evner. Dette er det Dødens Værk, Synden har fuldført, og som den endnu stadig fuldfører hos alle dem, der begaa den. Vor Sjæl var berøvet hint overnaturlige Liv, Gud havde skjænket den; den var egentlig død i Guds Øjne. Denne aandelige Død er det, Jesus Kristus udriver os af. Han gjenoprejser vor Sjæl, og han var den eneste, der kunde gjøre det. Thi det Liv, vi havde sat til ved egen Skyld, ved at fornærme Gud, det vilde Gud kun gjengive os, naar han fik en til Fornærmelsen svarende Oprejsning. Fornærmelsen var uendelig stor, eftersom den gjaldt et uendeligt stort Væsen, og intet Menneske, ikke hele Skabningen kunde derfor give en passende Oprejsning. Det kunde kun en Gud. Kun en Gud kunde yde den guddommelige Retfærdighed den Oprejsning, den forlangte. Der var da ingen Anden end Jesus Kristus; thi han er Gud ligesom sin Fader, han er lig Faderen. Kun han kunde yde Oprejsning for os. Forløsningen bestaar netop i, at en guddommelig Person, selv uskyldig, træder i de Skyldiges Sted og ofrer sig for dem. Forløsningen, der afsluttes og krones ved Opstandelsen, er, at Jesus Kristus er bleven vor Frelser ved at tilintetgjøre Synden med dens Følger, at Jesus Kristus

har forsonet os med Gud ved at nedbryde den Mur, der skilte os fra ham, at Jesus Kristus har revet os ud af Syndens Død ved at gjenopvække os til det overnaturlige og guddommelige Liv, vi havde mistet.

Ja, Kristus er i Sandhed Opstandelsen og Livet. Thi, som Apostlen Paulus siger, det er ham, som har vakt os til Naadens Liv, da vi vare døde ved Synden. Hvad han har begyndt at gjøre, det bliver han hver Dag ved at gjøre i Syndernes Sjæle. Dette guddommelige Liv, som Jesus havde gjengivet os, det miste vi, hver Gang vi synde, og det er Jesus, der gennem sine Fortjenester, gennem sin Lidelse og Død gjengiver os dette Liv, hver Gang vi ved hans Naade angre, omvende os og løsrive os fra Synden. Det er ogsaa Jesus, som hjælper os til at bevare og udvikle dette Liv, han har gjengivet os, gennem sin overnaturlige Bistand, gennem de Naadegaver, han skænker os. Denne Bistand yder han os, naar vi bede om den; disse Naadegaver har han nedlagt i de Sakramenter, han har betroet den katholske Kirke, og det er der, vi ordentligvis maa søge dem. Saa stor er imidlertid vor Frelseres Godhed og Gavnildhed, saa brændende er hans Attraa efter at meddele os sit Liv, at han undertiden skænker sine Naadegaver til Sjæle, der ikke tænke paa at bede ham om dem, hverken have Tanke eller Villie til at øse dem af Sakramenterne; hans Kjærlighed forfølger dem da og kommer dem i Forkjøbet, fordi han har noget særegent for med dem.

Siden Jesus Kristus er Opstandelsen og Livet, saa kommer da til ham alle I, som have mistet Sjælens overnaturlige Liv, I, som ere døde ved Synden; kommer til Jesus, Opstandelsen og Livet, og han vil tilgive Eder, han vil tilbagegive Eder sit guddommelige Liv og oven i Købet fylde Eder med al Slags aandelig Naade og timelig Velsignelse. Og I, som tilhøre ham, I, som leve i hans Kjærlighed, I, som bevare

hans guddommelige Livs Skat i et rent Hjerte, kommer ogsaa I til ham, og han vil give Eder Naade til stadig at stige højere, til stadig at blive renere, til stadig at leve helligere og mere fuldkomment; thi han er kommen, for at vi skulle have Livet, et stadigt rigere Liv.

III. Dette Liv, som den opstandne Jesus Kristus meddeler vore Sjæle, holder sig ikke indenfor hver enkelt Sjæls Grænser, men giver sig Udslag og strømmer ud over Samfundet. Jesus Kristus er Kilden til Opstandelse og Liv ikke blot for den Enkelte, men ogsaa for hele Folkeslag.

Hvorledes stod det til paa Jorden, da Kristi Lære begyndte at lyde? Der herskede Afgudsdyrkelse og grov Overtro, der dreves aabenlyst de skændigste Laster, Menneskenes Indre var fordærvet. Overalt herskede der Barbari, selv midt i den mest forfinede Civilisation, overalt sad Selviskhed og brutal Magt ved Roret, overalt florerede Mord, Undertrykkelse, Vold, Blodtørst; de Smaa, de Svage, de Ulykkelige vare overalt Gjenstand for Foragt. I Familien var Kvinden fornedret og behandledes med Foragt, Barnet var forsvarsløst prisgivet den faderlige Myndigheds Tyranni. I Samfundet vare talløse Mennesker fornedrede til Slaver, satte udenfor Loven, behandlede som Lastdyr.

Sammenlign nu disse Samfundstilstande med dem, der kom, da Evangeliet trængte igjennem. Samfundet er traadt ud af Vildfarelsens og Lastens Grav. Dyrkelsen af Gud i Aand og Sandhed er traadt i Stedet for Afgudsdyrkelsen og den hedenske Overtros raa Skikke. Slavens Lænker ere bristede, og han har faaet sin Menneskeværdighed tilbage. Den sædelige Fordærvelse er vejet for sædelig Renhed, Selvagtelse og Livsalvor. Lasten eksisterer endnu, men maa skjule sig, skamme sig over sig selv og finde sig i at blive brændemærket i den offentlige Bevidsthed. Vold gjør

Plads for Mildhed i Sæder, Undertrykkeelse for Broderlighed, Barmhjertighed og Velvillie. I Stedet for Selviskhed vises der nu Offervillighed endog til Døden, i Stedet for Mord og Blodudgydelse Agtelse for hvert Menneskeliv. Kvinden er bleven Mandens Ledsagerinde og behandles af ham hensynsfuldt og med Opmærksomhed; Barnet er ikke mere prisgivet Faderens onde Luner, men finder Forsvar for sit Liv og Beskyttelse for sin Uskyldighed. De Smaa, de Svage, de Kuede, de Ulykkelige vække ikke mere Foragt, men Medlidenhed og Offervillighed.

Hele denne Omformelse af Samfundet, hele denne Civilisation, der saa langt overgaar al anden Civilisation, er Jesu Kristi Værk. Han er for de Folkeslag, der have troet paa ham, bleven Kilden til dette rige Liv, der har udgjort deres Storhed og Fremskridt.

Modsætningen til andre Folkeslag er slaaende. Medens de af Kristus gennemtrængte Folk naae saa højt, føre et saa mægtigt pulserende Liv, ikke kjende til varigt Forfald eller til Dødens Ubevægelighed, saa ere de Folk, der ikke kjende Jesus Kristus, forblevne i Barbari, Fordærvelse, Uvidenhed og Vildfarelse; de have ikke Livet og sidde, som Skriften siger, i Dødens Skygge. Andre Folk, som visse Lande i Asien og Afrika, have tidligere været oplyste og ansprede af Kristus og have da frembragt Vidundere af Lærdom og Dyd; saa have de fornægtet og fordrevet ham og ere derfor atter faldne tilbage i den Nedværdigelse og i det Mørke, han havde draget dem ud af.

Hvilken Lektion for Nutidens Folk! I elske Eders Fædreland, I ønske, at det skal være stort og herligt, at det stadig skal skride frem i Oplysning, Sandhed, Ret og Dyd, i alt, hvad der gjør et Folk virkelig stort. Tragter da efter at bevare Jesus Kristus, at han hos Eder bliver tjent, elsket og tilbedt; thi han er et Folks Sjæl og Hjærte, det er ham, der giver det Liv,

ham der er Kilde til dets Storhed og Fremskridt. Bekæmper med alle Troens og Patriotismens Kræfter hine Løgnens Profeter, som ved Skrift og Tale søge at føre Eder bort fra Jesus Kristus og fornegte ham, som de selv have fornegtet ham og nu ogsaa gjerne vilde afskaffe ham i Eder og Eders Fædreland. Ve Dig, Danmark, om Du fulgte dem og fornegtede Kristus, der fra Barbariets og Hedenskabets Mørke har ført Dig til Troens og Civilisationens Lys. Ved at skille Dig fra ham vilde Du skille Dig fra Livet og snart begynde at forfalde, saa at Du vilde synke ned til den Fornedrelse og Død, der venter frafaldne Folkelag. Men glemmer ikke, at, for at Jesus Kristus skal besjæle Eders Fædreland, maa han leve i Eders Sjæle hver især.

Og da han nu idag er opstanden, saa ville vi ogsaa opstaa med ham, vi ville træde ud af den Grav, der huser vore Vildfarelser, vore Laster, vore Lidenskaber, vor Ligegyldighed; vi ville frigjøre os for det Onde og for Synden for at leve et nyt Liv, hint hellige og fuldkomne Liv, som er den opstandne Jesu Kristi Liv. Da ville vi med hin store Kristen, Apostlen Paulus, kunne sige: »Kristus er mit Liv; jeg lever, dog ikke jeg, men Kristus lever i mig.«

*

*

*

Vi ere nu komne til Afslutningen af disse Konferencer. Jeg kan ikke skilles fra Eder uden endnu en Gang at takke dem, der trolig have fulgt mig fra Begyndelsen af, og ogsaa dem, der have vist mig en Sympathi, som jeg har forstaaet at skatte, og som har støttet mig i mit Arbejde og min Kamp. Jeg takker ogsaa dem, der have bekæmpet mig, thi uden at ville det have de skaffet mine Ord større Ørelyd og Sandheden mere Udbredelse.

Jeg er ikke uvidende om, at jeg har bragt Bekymring og Uro i Manges Sjæle, det have de sagt mig, det have de skrevet til mig, jeg veed det og tilstaar, at jeg ikke føler Fortrydelse derover; jeg glæder mig tværtimod over denne Uro, der er tusind Gange mere værd end Ro i Vildfarelse og Ligegyldighed. I have kun eet Middel til at dæmpe denne Uro og at gjenvinde Eders Sjælefred, og det er at gjøre Eder nøje bekendt med Katholicismen, som I ikke kjende, for at se, om den Sandhed, I søge, ikke netop skulde findes i denne katholske Kirke, som I fra Barnsben af ere blevne vænnede til at se skævt til. Hvis I have god Villie uden Forudindtagethed, hvis I afse fra Eders Fordømme, hvis I ikke søge andet end den rene Sandhed, og I saa granske, overveje og bede, da vil Gud ikke undlade at oplyse Eder og vise Eder, hvor Sandheden er.

Men naar I have fundet Sandheden, denne religiøse Sandhed, som er langt kosteligere end alle jordiske Skatte, da maa I ogsaa slutte Eder til den uden at lade Eder standse af nogen som helst Hindring. Vanskeligheder ville nemlig ikke udeblive; de ville komme fra Familie, Venner og timelige Interesser. Dem maa I have Mod til at trodse for kun at følge Eders Samvittighed, for kun at lytte til hin indre Røst, der er Guds Røst; det er Gud, der viser Eder den store Gunst at kalde Eder til sin Erkjendelse og til sin Kjærlighed for en Dag at oprejse Eder og give Eder Del i sin Herlighed.

Snart vil jeg forlade Eder; men den Sandhed, jeg har forkyndt Eder, vil blive. Hvad I syntes var saa sandt, saa indlysende, medens jeg talte, vil vedblive at være sandt, naar jeg er borte. Det Sandhedens Frø, jeg har nedlagt i Eders Sjæle, det maa I hygge om og faa til at spire, saa at det giver hundrede Fold. Eders Sag bliver det, ikke at lade det

Lys gaa ud, som jeg har tændt i Eders Sjæle, og som skal lede Eder til Gud. Jeg gjentager det derfor: søger Belæring. Vi Katholiker ere ikke bange for Lys; vi frygte ikke Undersøgelse og Drøftelse. Medens man i den modsatte Lejr forbød Eder at komme og høre mine Konferencer, siger jeg til hver af Eder: Undersøg Protestantismen, undersøg Catholicismen, gjør Dig bekjendt med begge Parters Beviser, tænk over dem, sammenhold dem, og gaa saa til den Side, hvor Sandheden lyser Dig i Møde.

Og nu staar der mig kun tilbage at anbefale Eder alle til Gud og bede ham om at fuldende det Værk, han har begyndt. Maatte Lysets Fader oplyse Eders Aand, maatte den Helligaand, Styrkens Aand, give Eder Mod til at trodse alle Hindringer, til at bringe ethvert som helst Offer for at naae det Lys, I have set.

Hr. Licentiat H. Ussing

om

den katholske Missionsgjerning.

—o—

Hr. Ussing paastaar i sine Foredrag mod P. Lange om den katholske Hedningemission, at »de Kirker, som Romerkirken har grundlagt i Sydamerika, i Ostindien, i Japan, i Kina, for Størstedelen ere sunkne i Grus og næppe nok kan man finde spredte Rester og Smaastumper tilbage af det, som den Gang (i det 16. Aarhundrede) blev bygget.« Grunden til dette (foregivne) Forfald skal saa være, at »der blev bygget i Kjødet, med menneskelige Vaaben, som ikke bestod overfor Satans Magt.«

Lad os først samle »Resterne og Smaastumperne« og saa se, med hvilke »Vaaben der blev bygget.«

Som Kilde til de følgende Tal er benyttet den efter officielle Opgivelser i 1890 udgivne Statistik over

den katholske Kirke (*Werner, orbis terrarum catholicus*). I Følge denne er der i Sydamerika

i Brasilien:

Bispedømmer ¹⁾ 12, Gudshuse over 1700, Katholiker ca. 8,000,000,

i Bolivia:

Bispedømmer 4, — over 651, — over 2,071,386,

i Chile:

Bispedømmer 4, — over 527, — 1,583,387,

i Argentina

med Paraguay:

Bispedømmer 6, Sogae 256, — ca. 3,000,000,

i Patagonien:

Bispedømmer 2, Gudshuse 17, — 28,000,

i Ecuador:

Bispedømmer 8, — 339, — ca. 1,025,000,

i Peru:

Bispedømmer 8, — over 3100, — 2,861,909,

i Columbia:

Bispedømmer 10, — over 850, — 3,753,876,

i Venezuela:

Bispedømmer 5, — 506, — 2,086,462,

i Uruguay:

Bispedømmer 1, — 14, — 159,922,

i Guyana:

Bispedømmer 3, — 49, — 63,000,

i Ostindien:

Bispedømmer 44, — over 5022, — 2,313,520

i Japan og Korea:

Bispedømmer 4, — over 70, — 51,273,

i Kina:

Bispedømmer 37, — over 2339, — 553,883

Som Bevis for, at »der ikke blev bygget i Aanden« men kun med menneskelige Midler og Støtter, mener Hr. Licentiaten at kunne fremføre endog den hellige Frants Xaver, den nyere Tids største Missionær, som »ogsaa han beundrer for hans utrættelige, selvopofrende Mod og for hans Hengivenhed i den store Sag, som han havde gjort til sin Livssag.«

¹⁾ For Korthedens Skyld indbefatte vi under denne Benævnelse baade Ærkebispedømmer, Bispedømmer, apostoliske Vikariater.

Om ham fortæller Hr. Ussing, at han vandrede gjennem Ostindien i fem Aar og døbte i Mængde, hvem der vilde lade sig døbe, og at han derefter skrev mistrøstigt til Kongen af Portugal, han havde kun et eneste Raad tilbage, hvis der i det Hele taget skulde være Udsigt for Evangeliet i Indien: Kongen skulde nemlig aflægge en Ed, at hvis nogen Guvernør eller Vicekonge i Indien *forsømte at udbrede Troen*, skulde han straffes med strængt Fængsel og Tab af alle sine Godser. Alligevel, mener Ussing, synes Kongen ikke at have befalet sine Embedsmænd »at **tvinge** Folk til at blive Kristne.«

Mon den hellige Frants virkelig vilde udbrede Kristendommen ved Tvang? Det Brev, der sigtes til, er dateret Cochin d. 20. Januar 1548.

Det afgjørende ovenfor udhævede Sted lyder ikke: »hvis nogen Embedsmand forsømmer at udbrede Troen« — men: »hvis en **lægger Troens Udbredelse Hindringer i Vejen.**« Hvad Hindringer det er, har den hellige Frants forklaret for, det er Skinsyge, Smaaligheder og Friktioner imellem de højeste Embedsmænd indbyrdes. »Den ene siger: det er min Sag; jeg kan ikke tilstede, at en anden har Æren deraf. En anden siger: hvis jeg ikke kan gjøre det, holder jeg heller ikke af, at I gjøre det. En tredje klager: jeg bærer Dagens Last og Hede; men Tak og Lon tilfalder andre. Disse Drillerier afstedkomme allehaande Klammerier; alle arbejde og skrive hver i sin egen Interesse for at fremme sin egen Nytte. Paa denne Maade spildes Tiden, de gunstige Lejligheder gaa ubenyttede forbi og Arbejderne til Guds Forherligelse blive forsømte.« Det er altsaa ikke Tvang, han raaber efter. Han kræver kun, at de kongelige Embedsmænd skulle tage sig af »de Kristne, der ikke ere i Gunst hos de Mægtige og derfor ere udsatte for at blive forurettede af dem, for at ingen

skal vove at forurolige eller fortrædige dem i Fremtiden.«¹⁾

Allerede i en tidligere Skrivelse til den samme Konge, dateret Cochin, 20. Januar 1545,²⁾ havde han fremsat den samme Anke, idet han bad om at sende en vis Mikael Vaz tilbage til Indien, »i Fald Kongen ønskede, at Troen gjorde Fremskridt i Indien og at de Nyomvendte ikke faldt tilbage til deres gamle Overtro paa Grund af de grove Fornærmelser og Plagerier, som de vare udsatte for navnlig fra de kongelige Embedsmænds Side.«

Ligesom han selv ved Prædiken og Undervisning søgte at udbrede Troen, saaledes bad han i sidstnævnte Skrivelse om »Medhjælpere til at undervise og døbe de mange, som dersteds ønskede at blive Kristne.« Alle Beboerne af det malabariske Kystland, skrev han, vare dybt nedsunkne i Vildfarelse og Last; men han havde kun det Haab om, at der om kort Tid af en dør grundlagt kristen Skole vilde fremgaa Ordensmænd, der opfyldte dem med en beskæmmende Erkjendelse af deres sorgelige Tilstand, oplyste de forblindede Mennesker med vor Herre Jesu Kristi Lys og forkyndte hans hellige Navn for dem.« Det er den hellige Frants Xavers egne Udtalelser om hans Planer og Forhaabninger, Midler, Støtter og Vaaben. Mon det er menneskelige Støtter og Vaaben? Saaledes at oplyse, undervise og vejlede de Uvidende, Vantro og Vildfarende, er det at »bygge i Kjødet«? Hr. Ussing vilde ikke have rejst denne Anke mod den store Missionær som Repræsentant for al katholsk Missionsgjerning, hvis han ikke var bleven vildledet af det ovenfor nævnte forfalskede Citat, som han fandt i sin forplumrede Kilde. —

»Hvor Magt ikke hjalp,« fortsætter han, »kunde man jo bruge *List*.« *List* og *Løgn*, mener han, blev anvendt

¹⁾ E. de Vos, *Leben u. Briefe d. hl. Fr. Xaverius*. 1877 I 332. 334.

²⁾ *Smst.* 203.

af *P. Robert de' Nobili* for at lokke Hedningerne til at lade sig dobe; Nobili nægtede at være »Phrangui« (d. e. Portugiser, de Indfødtes almindelige Benævnelse af de Kristne) og erklærede at have fundet den femte af Indernes hellige Bøger (Vedabøgerne), der gjaldt for tabt. Det er altsaa to Anker, som her rejses mod »den berømteste af Frants Xavers Efterfølgere.«

Sagen er imidlertid den. Nobili indsaa grandt, at de indiske Kastefordomme lagde Kristendommens Udbredelse uoverstigelige Hindringer i Vejen. Den kristelige Missionær kunde ikke faa Adgang til Braminerne, de Lærde og Fornemme, hvis han ikke optraadte i det selskabelige Liv som de. Nobili var højsindet nok til at finde sig i alle de Ofre, som en saadan Levevis paalagde ham: han gav Afkald paa Samkvem med Ikke-Braminer, paa Nydelsen af Kjød og Vin, spiste kun én Gang om Dagen og nød ikke andet end hvad de mest ansete Braminer, de saakaldte »Saniasier« (d. e. Bodfærdige) tillod sig at nyde, nemlig Ris, Mælk Smør, Urter og Vand. Navnet Phrangui eller Prangui, der oprindelig betød »Skurk, Nidding«, var af de Indfødte blevet overført til at betegne Portugiserne og Europæerne og de Kristne i Almindelighed; og Portugiserne, der ikke kjendte til Navnets Oprindelse, fandt sig i at kaldes for Pranguier. Det afstedkom stor Forvirring blandt de Nyomvendte, de erklærede at ville være Kristne, da de godt indsaa, at der ikke var anden Vej til Frelse, men ikke at ville degraderes til at være Pranguier. For at modarbejde denne Misforstaaelse udstedte de' Nobili en Bekjendtgjørelse, hvori han nægtede at være Phrangui i Ordets egentlige Betydning, men bekræftede at være Europæer og *Kristen*. Det hedder deri: »Folk, der ikke kjende mig, have spredt skumle Bagvaskelser mod mig Jeg er født i Rom. Min Familie indtager der den Rang, som de fornemste Radschaer have her tillands. Fra

min Ungdom af har jeg valgt Saniasiernes Stand; jeg har lagt mig efter Filosofi og den hellige gejstlige Lovkyndighed.. Med dem, der besøge mig, taler jeg kun om hvad der angaar deres Sjæls Frelse; jeg paa-viser, at der kun er en Gud i tre Personer, som er uendelig i alle sine Fuldkommenheder og som har skabt Verden, Menneskene og alle andre Ting ..«¹⁾

Hvad kunde her siges at være lastværdigt? —

Den anden af Hr. Ussings ovennævnte Beskyldninger mod Nobili er ligesaa lidt begrundet. Vor Missionær selv giver os Oplysninger om sin Fremgangsmaade i en Beretning af 24de Dec. 1608 til sine Foresatte, naar han skriver: »Hvad der letter mig deres Omvendelse, er mit Kjendskab til deres hemmeligste Bøger. Jeg finder deri udtalt, at fordem var der fire Love eller Vedaer. I de tre af dem undervise Braminerne endnu den Dag i Dag. Om den fjerde Lov derimod hedder det, at den var helt igjennem gejstlig og ved den kunde man *opnaa Sjælens Frelse*; nu er den for en stor Del blandet med de tre første, men for største Delen *gaaet tabt*. I disse Bøger paaastaas, at ingen af de tre Love kunde give den sande Frelse, hvoraf nogle saa slutte, at der ikke kan forventes nogen Salighed, andre, at der ikke er et fremtidigt Liv. Alt dette yder mig Lejlighed til at bevise dem, at de ere hildede i en skæbnesvanger Vildfarelse; at ingen af deres tre Love kan føre dem til Salighed Jeg siger dem, at de for at blive salige, maa høre paa mig, at jeg er kommen fra fjerne Lande ene og alene for at forskaffe dem evig Frelse ved at bringe dem den gejstlige Lov, som deres Lærere indrømme er gaaet tabt. Saaledes føjer jeg mig efter deres Meninger, lige-

¹⁾ Se Tidsskriftet „Die katholischen Missionen, Jahrg. 1875 S. 47, der indeholder en udførlig, interessant Skildring af Nobilis Levned og Virksomhed efter „Bertrand, La Mission du Maduré d'après des documents inédits.“

som Apostelen prædikede »en ukjendt Gud« for Åthensenserne.«

Nobili har Ret. Efter Pauli Exempel lempede han sin Udtryksmaade efter Braminernes Begreber, for at gjøre sig lettere forstaaelig for dem, naar han sagde: »jeg underviser i den fjerde tabte Lov, der alene kan føre til Frelse« — istedenfor: »jeg forkynder Evangeliet om Frelsen i Kristus.« Ligesaalidt som alle kristne Missionærers ypperste Forbillede, Verdensapostelen Paulus, fortjener han Dadel, men tværtimod Tak og Berømmelse for sin Nidkjerhed, Opfindsomhed og Selvpofrelse. Med Paulus kunde han rose sig: »Jeg har gjort mig til Alles *Tjener*, for at jeg kunde vinde desto flere .;. jeg er bleven *alt* for alle, for at frelse alle (eller efter Græsk: for dog at kunne frelse nogle), og »naar Mad forarger min Broder, vil jeg aldrig i Evighed spise Kjød, for at jeg ikke skal forarge min Broder« (1 Kor. 9 og 8, 13).

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. I Søndags Kl. 12³/₄, behagede det Deres Majestæter Kongen og Dronningen at modtage i Audiens den højærværdigste apostoliske Vikar for Danmark, Biskop *Joh. von Euch*, som havde den Ære at overrække en personlig Lykonskningssskrivelse fra Hs. Hellighed Pave *Leo XIII.* i Anledning af Majestæternes Guldbryllup. Efter hvad vi have erfaret, udtrykte Majestæterne deres Glæde over, at Pave Leo havde tænkt paa dem ved denne festlige Begivenhed.

— Pater Lange afrejste i Mandags fra Fredericia til Frankrig. Hans Konferentser i Kolding og Fredericia have været talrigt besøgte og afsluttede paa en smuk Maade Rækken af hans Foredrag her i Landet i Aar. Pater Lange var en Del anstrængt og saa sig

derfor desværre ikke i Stand til at følge en Indbydelse fra Aarhus til ogsaa at holde et Par Konferencer i denne By; men lovede at opfylde dette Ønske et andet Aar.

— I Anledning af Majestæternes Guldbryllup i Torsdags fejrede den højærværdigste Biskop *Johannes von Euch* i Sct. Ansgars Kirke en højtidelig Prælatmesse, efter hvilken »Te Deum« istemtes. Gudstjenesten, under hvilken Kirkens Sangkor medvirkede, overværedes af Hds. kgl. Højhed Prinsesse *Marie* af Danmark og Hs. kgl. Højhed Prins *Jean* af Orleans, ledsagede af Kammerherre *Rothe*, Hs. kejs. kgl. Højhed Ærkehertug *Friedrich* af Østerrig, samt af de herværende katholske Gesandtskabsmedlemmer med Damer og af forskjellige fremmede Fyrste-Ledsagere, blandt hvilke den østerrigske Feltmarskalløitnant Baron *v. Ripp* og Hs. kgl. Højh. Hertugen af Cumberland's Hofmarskal, General, Greve *v. Kielmansey*. Den rummelige Kirke var forøvrigt fyldt indtil sidste Plads af talrige Menighedsmedlemmer og Fremmede. Kirkens Façade var i Festdagene smykket med Guirlander, levende Blomster, Danebrog og pavelige Flag, og paa Guldbryllupsaftenen oplyst med Gasfakler. Ogsaa Sct. Josefsøstrenes Ordenshus paa Toldbodvejen og flere andre katholske Institutioner i Hovedstaden vare dekorerede med Flag og Grønt og illumerede paa Festaftenen.

— I Onsdags overrakte en Deputation af Gejstlige den højærv. Biskop en kostbar *Mitra*, som Gave fra Præsterne i det apostoliske Vikariat i Anledning af Msgr. *von Euchs* Udnævnelse til Biskop. Den smukke Bispehue blev første Gang benyttet af Hs. Højærværdighed under det højtidelige »Te Deum« paa Majestæternes Guldbryllupsdag.

Amerika. Fra New York meddeles, at Kardinal Gibbons har faaet et Brev fra Biskop Bessi i Cartagena i Columbias forenede Stater i Sydamerika, i hvilket denne tilbyder at lade en Klokke fra det 16. Aarhundrede udstille paa Verdensudstillingen i Chicago. Kardinalen

har i Forening med Statssekretær Blaine med Tak modtaget Tilbudet. Klokkeren bærer Indskriften: *Maria sine labe concepta*, d. e. Maria undfangen uden Synd, og vil uden Tvivl blive en af Udstillingens Mærkværdigheder som stammende fra Kristendommens første Indførelse i Amerika.

— I Følge en af Kommissionen for de katholske Missioner blandt Negrene og Indianerne i de forenede Stater udgivne Beretning er nu af 277,020 Indianere 87,375 Katholiker. De have 104 Kirker, 81 Præster, 58 Skoler og 3000 Skolebørn. Ifjor blev der døbt 245 voksne Indianere og 3807 Indianerbørn. De 151,614 katholske Negere have 33 Præster, 110 Skoler og 6400 Skolebørn. 599 voksne Negere og 4558 Negerbørn bleve døbt ifjor.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 29. Maj. 6. Søndag e. Paaske. Augustinus, Bekj. og Biskop. — **30. M.** Anselmus, Biskop og Kirkelærer. — **31. Ti.** Angela Mericia, Jomfru (I Sct. Ansgars Kirke Kl. 8 Aften: Højtidelig Slutning s-Majandagt med Prædiken og Procession). — **1. Juni 0.** Oktavdag (Kl. 8¹/₄ h. Messe for Ansgarisforeningen). — **2. To.** Oktav af Kristi Himmelfart. — **3. F.** Ferialdag (Kl. 8¹/₄ h. Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjerte; Kl. 7¹/₂ Andagt. — **4. L.** Vigiliestagedag. (I Sct. Ansgars Kirke Kl. 8: Profetiernes Læsning, Døbevandets Indvielse; Litani til Alle Helgener; Højmesse henved Kl. 8³/₄.)

Søndag den 5 Juni. Den Helligaands Sendelse. Første Pintsedag.

Levende Rosenkrans (1ste Afd.). Søndag d. 29. Maj Kl. c. 11¹/₂ Møde paa Toldbodvej 14.

Rosenkransbroderskabets Medlemmer indbydes til at overvære i Sct. Ansgars Kirke den højtidelige **Slutnings-Majandagt**, som finder Sted Tirsdag den 31. Maj Kl. 8 Aften. — 1ste Afd (Jomfruernes Kongregation) deltager i Processionen.

Mandag den 30. Maj Kl. 8¹/₄ læses i Sct. Ansgars Kirke en h. Sjælemesse for Broderskabets afdøde Medlem, forh. Metalstøber Fr. P. Gunst.

Sct. Josefs Gilde. I Anledning af **Deres Majestæters Guldbryllup** har Gildet sin **Festaften** Mandag d. 30. Maj Kl. 8, hvor til alle Brødre indbydes.

Sct. Elisabeths Understøttelsesforening holder Møde Søndag den 29. Maj Kl. c. 11¹/₂ (efter Højmessen i Sct. Ansgars Kirke) i Lokalet Bredgade 67. 1 Sal o. G. Medlemmerne afgive Beretning om deres Virksomhed i det forløbne Kvartal og modtage nye Adresser for det kommende Kvartal.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 23.

Søndagen den 5 Juni.

1892.

Indhold: Pater H. Lange's Foredrag i Kasino. Fra Himmelfarten indtil Pintse. Pintsedigt. Pastor Schepelerns Uvidenhed om Katholicismen. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Bekjendtgjørelser.

Pater Lange's Foredrag i Kasino.

(Oversat af C. F. P.)

—O—

Kristendommen og Civilisationen.

Vi gjøre os til af vor Civilisation, og med Rette; thi det er ved den, at de Folk, der besidde den, gaa i Spidsen for Menneskeheden. Men medens vi nyde godt af denne Civilisations Velgjerninger, af de Behageligheder og Fortrin, den fører med sig, ere vi kun altfor ofte utaknemmelige og glemme dens Ophavsmand.

Den civiliserede Verden var tidligere hensunken i Barbari; hvem har draget den ud deraf? Eders Forfædre, ligesaa vel som mine, vare kun Barbarer; hvorledes er det gaaet til, at vi nu ikke ere Barbarer men Børn af en højst forfintet Civilisation? Hvem er det, der har formet vort moderne Samfund, det civiliserede, Europa, ud af Barbariets uformelige og dunkle Kaos?

Historien svarer: Det er Kristendommen, det er den, vi kunne takke for vor Civilisation. Kaster Blikket tilbage paa det moderne Europas Oprindelse. Den Tid var kommet, da det romerske Rige skulde gaa til Grunde; Kæmpen, der har besejret saa mange Folkeslag og traadt dem under Fod, skulde nu selv falde. Barbarernes vilde Horder vælte frem som en rivende Strøm og omstyrte alt, hvad de møde. Rom bliver indtaget og plyndret fom Gange og falder for ikke mere at rejse sig. Dæmningen er brudt, Strømmen kan ikke mere holdes tilbage, den bryder ustandselig frem, medførende Ødelæggelse. Det tidligere Samfund gaar under, og det sejrige Barbari er i Færd med at bortskylle alt: Folk, Byer, Religion, Videnskab, Literatur, Sæder, Institutioner.

Da viser Kristendommen sig som den, der er i Stand til at samle Plankerne fra den gamle Verdens Skibbrud og af disse Rester at gjenopbygge et forynget Samfund, en ny Verden. Under Kristendommens civiliserende Indflydelse ser man Vandalerne og Goterne, Frankerne og Germanerne, Skandinaverne, Polakkerne, Ungarerne, afsværge Afguderiet og lidt efter lidt træde ud af Barbariet, for stadig at gaa fremad og til sidst danne Nutidens europæiske Nationer.

Jeg ønsker her i store Træk at skildre Eder dette Kristendommens store Civilisationsarbejde i Europa og derigjennem minde Eder om, hvad Europa skylder Evangeliet i Henseende til moralsk, intellektuel og materiel Civilisation.

I. Om et Folk er stort i moralsk Henseende, afhænger af tre Faktorer: Sæderne, Familien og Øvrigheden. Ville vi vurdere den kristne Religions Indflydelse paa Europas moralske Civilisation, er det dens Indvirkning paa disse tre Faktorer, vi maa gjøre Rede for.

Hvilken Indflydelse har den da haft paa Sæderne? Barbarernes Sæder bestode i Vold og Fordærvethed.

Hvo er vel i Stand til at beskrive vore Forfædres Grumhed, denne Lidenskab for Krig, disse stadige Mord, disse uretfærdige Blodsudgydelser, dette uforsonlige Had, der gik i Arv fra Slægt til Slægt, alle de gyselige Voldsgjerninger, hvis blotte Beskrivelse faar Haarene til at rejse sig paa Hovedet? Og ved Siden af denne Grumhed hvilken Fordærvethed! hvilken rasende Vellyst! hvilke ubændige Udskejelser! Se saaledes vare vore Forfædre, Danskerne, Frankerne, Germanerne og alle Andre. Det drejede sig nu om af dette Raastof, af et saa grumt og fordærvet Materiale at danne Nationer, der kunde blive Verdens første. Hvem er i Stand hertil? Hvem har Kraft og Taalmod nok til at paatage sig sligt et Værk og føre det til Ende? Hvor er den Haand, der paa en Gang er kraftig og blid nok til at bøje disse vilde Karakterer uden at knække dem, til at indføre civiliserede Sæder hos disse uregjerlige Naturer? Hvem er det, der kan forme hint barbariske Kaos til højt civiliserede og dannede Nationer? Det er Kristendommen.

Men aldrig, siger den berømte protestantiske Skribent, Guizot, aldrig vilde det være lykkedes Kristendommen at bryde Hedenskabets Modstand, naar den ikke var fremtraadt for saa at sige i legemlig Tilstand som et stærkt organiseret Samfund med egne Love og eget Hierarki. Dette religiøse Samfund, der ligesom personificerede Kristendommen, der i Virkeligheden var Kristendommen, det var, som I vide, Kirken. I hine Tider var Kirken Kristendommen, og Kristendommen var Kirken, saa at det kommer ud paa eet, om man siger, at det er Kristendommen, eller at det er Kirken, der har civiliseret Europa.

Se af Historien, hvor utrættelig og taalmodig Kirken arbejder paa at bibringe hine den raa Magt hyldende Folkeslag Ideen om moralsk Styrke, om det

Godes Ret, om Retfærdighed. Den opretter Domstole, den lader sine Bisper være Dommere, og lidt efter lidt vænner den hine Barbarer til at give Afkald paa personlig Hævn og ty til Rettens Afgjørelse. Den omdanner deres Love og gennemtrænger dem med den kristne Vidsoms, Maadeholds og Blidheds Aand.

Men hvad der ligger den mest paa Hjerte, er Afskaffelsen af Slaveriet, dette Samfundsonde, der umuliggjorde Civilisationen: Jesus Kristus havde fremsat det store Princip, der maatte medføre Slaveriets Bekæmpelse, Ophævelse og Tilintetgjørelse. Han havde forkyndt alle Menneskers Lighed og Broderskab for Gud med de Ord: Elsker hverandre; thi I ere alle Brødre; og Paulus tolkede Mesterens Tanke og Ord ved at forkynde den forbavsede Verden, at efter Jesus Kristus gives der hverken Udannede eller Dannede, hverken Slaver eller Frie, men en eneste Familie af Brødre i Jesus Kristus, som er død Slavernes Død for Slaver saa vel som for Frie.

Man har bebrejdet Kristendommen, at den ikke straks afskaffede Slaveriet, men lod det vedblive at bestaa i rum Tid. Denne Bebrejdelse er uretfærdig; thi en pludselig og umiddelbar Afskaffelse af Slaveriet var ikke mulig. Slavernes Antal var umaadelig stort, Slaveriet var dybt rodfæstet i Bevidstheden, i Sæderne, i Loven; det stod i nøje Forbindelse med Samfundets og de Enkeltes Interesser. Paa een Gang at give denne umaadelige Mængde Slaver Friheden vilde have været ensbetydende med at vælte Samfundet og stikke Verden i Brand. Og hvad skulde den Mængde pludselig frigjorte Slaver have levet af, besiddelsesløse og blottede for Existensmidler, som de vare? De vilde have været prisgivne Elendighed og Hunger. Nej, Kirken tog sig vel i Agt for at begaa en saadan Dum-

hed. Den stræbte først hen til at gjøre Slaverne skikkede til Frihed, ved at gjengive dem deres moralske Værdighed, ved at lære dem, at en Kristen kan være fri endog i Slaveri, og at Lidenskaberne og Synden ere det egentlige Slaveaag. Medens Kirken ventede paa Lejlighed til at bryde Slavernes Lænker, gjorde den sig Umage for at lindre deres Skæbne. Den forkyndte Sjælenes Lighed for Gud, der ingen Forskjel gjør mellem en Slaves og en Fris Sjæl. Derved var allerede Aristoteles' Lære kuldkastet, i Følge hvilken Slaveriet skulde være naturberettiget. Den kristne Herre kunde ikke mere i sin Slave se en lavere Natur, over hvilken han af den Grund kunde have nogen som helst Ret, end sige Ret over hans Liv og Død. Under Straf af Ban forbød Kirken Mishandling af Slaver; den forfegtede deres Rettigheder; den kristne Slave havde Ret til Livet, Ret til Familie, Ære og Hvile. Ved Kirkens Indflydelse bleve Frigivelserne stadig hyppigere; Kirken begunstigede dem og opmuntrede til dem, ved at give de Frigivne Adgang til Klostre og gejstlige Embeder, hvorved de ofte kom til at indtage de højeste Stillinger. Der opstod endelig i Kirkens Skjød religiøse Ordener, som Trinitariernes og andre, hvis Opgave det var at frikjøbe Slaver hos de Vantro. Paa den Maade blev Slaveriet lidt efter lidt afskaffet, uden Vold, uden Omvæltning, uden Blodsudgydelse.

Kirkens Kamp mod Barbarernes Voldsgjerninger og Grumhed ytrede sig paa mange Maader. Den tog de Fattige, Enkerne, de Forældreløse, alle Undertrykte under sin Beskyttelse og mindede gjennem Koncilierne idelig Biskopperne om den Pligt, de havde til at forsvare alle disse Svage mod de Stærke, selv med Anvendelse af Ban. Til Fordel for de Undertrykkede skabte den Asylretten og Tilflugtssteder, hvor de i alt Fald i nogen Tid kunde være udenfor deres Forfølgeres Rækkevidde. Den stiftede den saakaldte Guds-

fred, der gav Folk Pusterum mellem de idelige Fejder, saa at de paa visse Ugedage kunde saa og høste i Ro. Uden at kunne forhindre Krige søgte Kirken i det mindste at gjøre dem sjeldnere og mindre grusomme og svække deres Følger. Den billigede kun Krigen, naar den førtes for en retfærdig Sag, forbød Brugen af for morderiske Vaaben og paabød Agtelse for privat Ejendom. Den befalede at holde det Fjenden givne Ord og fordrede mild Behandling for Fanger.

Men hvad der kaster stærkest Lys over Kirkens Visdom og Indsigt, er den Klogskab, med hvilken den forstod at lade Menneskeheden og Civilisationen nyde Fremme af selve de Lidenskaber, der syntes at maatte blive deres Ruin. Dette ubændige Mod, denne Hang til at anvende Magt, denne Lyst til Krig, denne Attraa efter at udmærke sig ved glimrende Vaabendaad, denne ustyrlige Higen efter at gaa paa, alle disse Drifter indsaa Kirken at den ikke kunde kue, og for dog at faa Bugt med dem, gav den dem en anden Retning, aabnede dem en anden Udvej. Den tog alle disse endnu halvt barbariske Skarer i sin Tjeneste, gav dem, store og ædle Opgaver, sendte dem ud for at gjenereobre Kristi Grav, forjage de Vantro, befri Fangerne, beskytte Enkerne og de Forældreløse, kort sagt kæmpe for at beskytte de Undertrykte mod deres Undertrykkere. Det er det kristne Ridderskab, vi her se udfolde sig, herlige og glimrende Skarer. Vi se Tempelridderne, Johanniterne, de tyske Riddere, Mauritius-, Lazarus- og Georgs-Ridderne, Vor Frues Riddere og Brødre til de Fangnes Befrielse. Alle disse religiøse Militærordener vare fremgaaede af Evangeliets Aand; Kirken havde stiftet dem, den opflammede deres Mod, den opildnede dem til hine glimrende Vaabenbedrifter, hvis Beskrivelse endnu fylder os med Beundring, den gjorde dem til det kristne Europas mægtigste Bulværk mod Mohamedanismens Fremtrængen.

Samtidig med at Kirken mildner Sæderne, arbejder den ogsaa paa at rense dem og bekæmper uden Naade al Fordærvelse. Snart udsteder den i Koncilierne Love mod Folkets Fordærvelse, snart trænger den, som Johannes den Døber, ind i Fyrstens Borg for at bebrejde ham hans Udskejelser, for at udslynge Banstraaler mod ham paa Grund af hans Flerkoneri eller Blodskam. Og da den veed, at Eksemplet virker mere end Ord, lader den hine raa og af brutale Lidenskaber beherskede Mennesker blive Vidner til det permanente Mirakel: frivillig Kyskhed og pletfri Jomfruelighed. Dybt Indtryk gjorde det paa hine Barbarer at se disse Munke, disse Nonner leve som Engle i deres Klostre.

Der er dog intet solidt og varigt udrettet for et Folks moralske Civilisation, saa længe Samfundets Kilde, Familien, ikke er grundig sikret. For at faa det rette Blik for Kristendommens Omformning af Familien maa man gjøre sig Rede for, hvad Kvinden, hvad Ægteskabet tidligere var, saavel hos de civiliserede Folk som hos Barbarerne. Aristoteles lærte, at Kvinden var af en lavere Natur end Manden. Hos Romerne var det at føde Børn Kvindens eneste Rolle. »Naar hun blev gammel og ufrugtbar, naar der begyndte at vise sig Rynker paa hendes Pande, aabnedes det ægteskabelige Hjemms Dør, og en Frigiven betød hende, at hun maatte forlade det.« Det fortæller Juvenal os i en af sine Satirer. I dette Mandens og Hustruens Samliv var det Hustruen, der havde alle Pligter og ramtes haardt af Loven, naar hun var utro, medens Manden ustraffet kunde krænke den ægteskabelige Troskab. Hvad der yderligere nedværdigede Kvinden, var den lette Adgang til Skilsmisse. Man foretog Skilsmisse, naar man var kjed af sin Hustru, eller af pekuniære Hensyn, som Cicero, der forskød Terentia, ikke fordi han havde noget at bebrejde hende, men fordi han trængte til en ny Medgift for at betale sine Kre-

ditorer. Man gjorde Skilsmisse til en Gavesag, som Cato, der overlod sin Hustru til sin Ven Hortensius, fordi han havde lagt Mærke til, at hun behagede ham. En saadan Nedværdigelse medførte Skilsmissen for Kvinden, og denne lod atter Skilsmissen træde i sine Interessers og Lidenskabers Tjeneste. I Senecas Tid dreve Kvinderne skamløst Misbrug med Skilsmisse og talte deres Aar efter Antallet af Ægtemænd, de havde haft. Saaledes bidrog Kvinden selv til sin egen Fornedrelse, idet hun saa bort fra al Skamfølelse og rivaliserede med Manden i Laster og Smudsigheder. Ligesom Manden tog hun Del i Orgier, tilbragte Nætterne med at fylde sig med Vin og tog Brækmidler for at kunne begynde forfra. Hun begik det ene Ægteskabsbrud efter det andet, og sagde om dem, der ikke gjorde ligesaa, at det var, fordi de vare grimme. Da i Forfaldstiden Herrer og Senatorer stege ned paa Arenaen for at producere sig som simple Gladiatorer, fulgte Kvinderne deres Exempel, og Matroner kæmpede nøgne i det romerske Folks Paasyn, saa at Seneca udbryder: »Kvinden er kun et Dyr uden Skamfølelse«. Saaledes var Kvinden, saaledes var Ægteskabet hos Oldtidens mest civiliserede og forstandige Folk. Hos Barbarerne var Kvinden ikke mindre nedværdiget. Selv hos Germanerne, der roses for deres Agtelse for Kvinden, var Ægteskabet en Forretningssag. Man købte den Kvinde, man tog til Ægte, og kunde atter sælge hende. Der herskede Flerkoneri, i alt Fald blandt de Højerestaaende, der endda gjorde sig til af Antallet af deres Hustruer. Ofte gav en døende Høvding Befaling til, at hans Hustruer skulde bindes og brændes levende paa et Baal.

Fra denne Nedværdigelse har Kristendommen hævet Kvinden til den Ære og Værdighed, hun nu nyder i Samfundet som ved den huslige Arne. Kristendommen hævdede Kvinden, ved at minde Manden om, at

hun er af samme Natur som han, er lig ham, Guds Barn som han, bestemt til at være hans Ledsagerinde og ikke en Slavinde eller et simpelt Fornøjelsesredskab. Kirken forkyndte ogsaa Mandens og Hustruens Lighed i Pligter. »Hos os«, siger den h. Hieronymus, »er det, der er forbudt Kvinderne, heller ikke tilladt Mændene.« For at hæve Kvinden og gjenoprette Familien maatte ogsaa Ægteskabet reformeres. Det gjorde Kirken ved at bekæmpe Flerkoneriet. Det er Kirken, Europa skylder Ægteskabets Enhed, en af de væsentligste Faktorer til Familiens Organisation, til Kvindens Forædling og til vor moralske Civilisation. Havde Kirken ikke sat sin Myndighed imod Barbarernes Sandselighed og raa Lidenskaber, saa vilde vi nu i Stedet for den moralske Civilisation, vi ere saa stolte af, have tyrkiske Tilstande med Haremmer og Serailler. Det var dog ikke nok at have gjort Kvinden til Mandens Ledsagerinde, hans eneste Ledsagerinde, hvem ingen Rivalinde kunde gjøre Rangen stridig som Hjemmets Dronning; det var ogsaa nødvendigt at sikre hende denne Rang for hele Livet. Derfor var Kirken ubønhørlig i Skilsmissspørgsmaalet. Kun een Hustru og hende for hele Livet, det var den Lov, Kirken dikterede for Alle, Store som Smaa. Det var navnlig de Store, der betragtede Ægteskabets Uopløselighed som et tungt Aag; men hverken deres Trusler, Løfter eller Forfølgelser kunde bevæge Kirken til den mindste Indrømmelse. For at forsvare dette Familiens Grundlag maatte den udholde en Krig, der varede tolv Aarhundreder og endte med Kampen mod Henrik den Ottendes ægteskabsbryderiske Lidenskab i det 16. Aarhundrede. Verden blev da Vidne til, at Kirken foretrak at miste en af sine skønneste Provinser fremfor at billige det kongelige Ægteskabsbrud, fremfor at taale noget Brud paa den Lære, der skærmer Familien og Kvindens Værdighed: Ægteskabets Uopløselighed.

Man kan imidlertid nok saa meget reformere den Enkelte, give vise Love, opretholde Familieprincippet; det forslaaer altsammen ikke; det ender dog med Op-løsning og gaar tilbage med Civilisationen, naar der ikke skabes en stærk og myndig Magt, der kan opretholde Institutionerne, skaffe Lovene Agtelse, lede og styre al Virksomhed. Ethvert Samfund, i hvilket Øvrigheden er svag og ikke respekteret, gaar sin Op-løsning i Møde ad Anarkiets Vej. Paa den anden Side bliver en absolut og kontrolfri Øvrighed let despotisk, og ogsaa al Tyranni undergraver Civilisationen. Det er nu atter her Kirken, der har forstaaet at undgaa begge disse Skjær ved hverken at give Øvrigheden altfor stort Spillerum eller svække den altfor meget. Kirken forstod at give Øvrigheden den Kraft og Myndighed, den savnede. Paa Fyrsten lod den falde en Straale fra oven, saa at han gav Gjenskin af den guddommelige Suverænitet; det gjorde den ved at indskærpe den Sandhed, at al lovlig Magt stammer fra Gud. Man saa nu i Fyrsten mere og andet end blot en Repræsentant for den fysiske Magt og kriger-ske Bedrift; man respekterede i ham Guds Repræsen-tant, hvem man skyldte Underkastelse og Troskab. Ly-digheden fik derved et ophøjet og ædelt Præg; den var ikke mere et Udslag af en Tjeners Forhold til sin Herre, men af den frie Villies Forhold til Gud; naar man lydigt bøjede sig for Fyrsten, var det ikke Mennesket, man bøjede sig for; man bøjede sig for Gud, hvem Fyrsten repræsenterer. Samtidig med at Kir-ken saaledes støttede Øvrigheden og sikrede den Un-dersaatternes Troskab og Lydighed, var den dog ogsaa betænkt paa at hindre dens Udskejelser og holde paa Folkets Rettigheder. Den mindede Fyrsterne om Jesu Kristi Ord: »Den der vil være den første blandt Eder, han gjøre sig til Alles Tjener.« Gjennem sine Biskop-per, sine Koncilier, talte Kirken til Fyrsterne og sagde:

»Gud har givet Eder Myndighed, for at I skulle benytte den, ikke til Magtstræv og Tilfredsstillelse af Eders Lidenskaber, men til Eders Folks Bedste.« Kongerne fik at høre, at de vare underkastede Loven, ligesaa vel som den simpleste af deres Undersaatter, og at der i hvert Tilfælde over de menneskelige Love staaer en guddommelig Lov, som ogsaa gjælder Kongerne. Kirken ydede endelig Civilisationen en fremragende Tjeneste ved at fastslaa Principet om Magtens Deling i den verdslige og gejstlige Magt. Det var den sande Samvittighedsfrihed, der herved blev proklameret; det var at lære Kongerne, at, hvor mægtige de end ere, kunne de dog aldrig med deres Sværd fælde et eneste af Guds Bud, aldrig faa Ret over Samvittighederne; det var at sætte en uigjennembrydelig Dæmning mod Misbrug af Magten, mod despotiske Udskejelser. Thi hvad der driver Kongerne til Despoti, er den Tanke, at der ikke gives nogen Magt over deres; berusede af denne formentlig grændseløse Magt føle de Mod til at begaa de værste Udskejelser. Men naar Kongerne fristedes til at give efter for slige Lyster, til at paalægge deres Undersaatter et Aag af Jern, til at ødelægge et Land og dets Indbyggere, til at begaa Mord og andre Voldsgjerninger, da rejste Kirken sig i al sin Majestæt, med hele sin aandelige Magts Fylde, og trængte dem tilbage. En af Historiens og Civilisationens smukkeste Scener viser os netop en Biskop, der træder i Skranken for Folket mod en mægtig Kejser. Denne Kejser herskede over hele den da kjendte Del af Jorden. I en af det vældige Riges Byer gjør Folket Oprør og myrder Besætningens Øverstbefalende. Kejseren geraader herover i saa heftig Vrede, at han giver Ordre til, at alle Byens Indbyggere skulle ned-sables; Ordren udføres, og Tusinder omkomme i et rædsomt Blodbad. Nogle Dage efter begiver Kejseren sig til Kirken. Ved Indgangen træder en ærværdig

Biskop ham i Møde, negter ham med alvorsfuld og streng Mine Adgang til Kirken og siger: »Du har fulgt Davids Exempel i Brøde, følg nu ogsaa hans Exempel i Bod.« Og Kejseren indser sin Brøde, ydmyger sig og underkaster sig en Bod: Religionen og Menneskeheden have sejret. Den ulykkelige By hed Thessalonik, Kejseren Theodosius den Store, Biskoppen den hellige Ambrosius af Majland.

II. Kirken har altsaa arbejdet ihærdigt for Europas moralske Civilisation, ved at omdanne Sæderne, Familien og Øvrigheden. Har den arbejdet ligesaa meget for den intellektuelle Civilisation, for det aandelige Fremskridt?

Vi skulle atter her spørge Historien og holde os til dens upartiske Vidnesbyrd. Historien godtgjør med uomtvistelige Kjendsgjæringer, at Europa skylder Kristendommen sin aandelige Civilisation. Da det romerske Rige sank i Grus, da Barbarerne strømmede ind over den civiliserede Verden, bringende Død, Brand og Ødelæggelse, da Bibliotekerne gik op i Flammer, da alt aandeligt Lys var nærved at gaa ud ved Barbariets Pust, kort sagt, da Literatur, Videnskab og Kunst vare ved at gaa under, hvem var det da, der frelste dem? Historien svarer: Det var Kristendommen. Det var Kirken, der reddede Literaturen, Videnskaben og Kunsten ved at give den Ly i sine Klostre, for senere atter at give Almenheden dem tilbage. En protestantisk Skribent, Guizot, siger herom: Det kan uden Overdrivelse siges, at den menneskelige Aand, fredløs og slagen som den var, tyede til Kirker og Klostre, bad om Optagelse ved Alteret, for at leve under dets Beskyttelse og i dets Tjeneste, indtil der kom bedre Tider, hvor den atter kunde vise sig i Verden og aande frit.« Man taler nu til Dags meget om Undervisning, Oplysning, Videnskab. Ja, Videnskab, det er det Ord, der svæver paa Alles Læber. Og med Rette;

thi Mennesket er et Lysets Barn, skabt til Sandhed. Men altfor ofte nævner man Videnskaben som en Mod-sætning til Evangeliet, til Kristendommen, til Kirken, som om Evangeliet, Kristendommen, Kirken vare Videnskabens Fjender og vilde føre den menneskelige Aand tilbage til Uvidenhedens Mørke. Heldigvis er Historien der og viser os det modsatte, viser, at Kristendommen altid har beskæftiget sig med at udbrede Lys og Sandhed. Hvor maa man gjennem mange Aarhundreder søge Oplysningens Arnesteder, Skolerne? I den Kristendommen personificerende Kirke, kun i Kirken. De første Skoler opstaa i Bispegaardene under Navn af *Bispe-skoler*. Det var Biskoppen, der *de jure* og oftest ogsaa *de facto* var Skolens Førstelærer og assisteredes af en saakaldt Moderator, der var vel belært og skulde erstatte Biskoppen, naar denne var forhindret. Efter Bispe-skolerne komme *Klosterskolerne*. I Spanien, Italien, England, Gallien, Germanien vare Klostrene Arnesteder for aandelig Virksomhed. Der dyrkedes ivrigt Bibelstudium, Theologi, Grammatik, Rhethorik, Musik, Aritmetik, Geometri, Astronomi. I Klosterskolerne blev Gejstligheden uddannet og Adelen undervist. Men det er ogsaa der, fattige Børn fik deres Undervisning. Den »Oplysning for Alle«, der nu raabes saa meget paa og er blevet et Slags Felt-raab for Kristendommens Fjender, den er en kristen Idee. Kun har Kristendommen ikke gjort saa meget Spræl med den, men ganske rolig ført den ud i Livet, ved alt i Begyndelsen gjennem sine Munke at blive Skolelærer for de Fattiges Børn. Saa kom Karl den Stores Tidsalder. Ogsaa her er det Munkene, der raade denne store Kejser og staa ham bi i den Gjenopvæk-kelse af Videnskab og Literatur, han stiler hen til. Han omgiver sig med de lærdeste blandt dem; ved deres Hjælp grundlægger han den berømte Paladsskole og faar den til at blomstre; gjennem Munkene gjenop-

lives i hele hans Rige Smag for Videnskab og Literatur. Han gjenopretter Bispeskolerne og opretter Landsbyskoler; hver Flække skal have sin Skole. Munkeskolerne skyde op overalt, og fra dem udgaa hine lærde Abbeder, hine hellige Biskopper, hine Mænd, der vare bevandrede i alle menneskelige Kundskabsgrene. Af dem opstaa ogsaa de fleste store Universiteter i det 12. og 13. Aarhundrede. Med Munkene rivalisere Nonnerne, som i deres Klostre afskrive de Manuskripter, der gjemme Fortidens gejstlige og verdslige Literatur og Viden. Det er nemlig ikke blot Biblen og Kirkefædrenes Skrifter, der afskrives, men ogsaa Historikernes, de verdslige Digteres, Oltidsforfatternes Skrifter. »Alle dannede Mennesker,« siger Mabillon, »ere enige i at anerkjende, at det er Klostrene, der have bevaret de gamle Bøger ved deres Omhu og ved deres Arbejde, og at vi uden dem næsten intet mere vilde have tilbage fra den gejstlige og verdslige Oldtid, eller i alt Fald kun meget lidt.« Ikke nok med at bevare og ordne de gamle Manuskripter, gjorde Munkene sig ogsaa særlig fortjente af Historien ved deres Aarbøger. I disse samlede de deres Samtids Historie, og uden disse Arbejder vilde vi omtrent intet vide om hine fjerne Tider.

Det er ikke blot Literaturen, ikke blot Filosofien, Historien, Medicinen og alle andre Videnskaber, der skyldte Kristendommen deres Bevarelse og Fremskridt; det er ogsaa Kristendommen, der har dyrket Kunsten og udbredt Kunstsmag og Kunstsands. Den kristne Kunst stammer fra Katakomberne. Den bestaar først i primitive Forsøg i arkitektonisk, billedlig og digterisk Retning; men fra disse Grave og fra disse tarvelige Skizzer skulde hele den nye Kunst udgaa og give Verden et nyt aandeligt Udseende. Se, hvad Arkitekturen skylder Kristendommen. Da denne kom frem fra Katakomberne og begyndte at bygge Kirker, gav

den disse først samme Form som de romerske Basilikaer, hine den høje Rets Templer. Men snart omformes den romerske Stil, og man ser andre Kirker rejse sig og ligesom stræbe efter at naa Himlen, hine vidunderlig herlige gothiske Kirker, der aldrig ville blive overgaaede, og som man aldrig kan blive træt af at beundre. Hvor stolte ere de ikke at se til med deres Tusinder af Buer, med deres Rosetter, der lyse i den nedgaaende Sols Straaler, med deres utallige Spir, der hæve sig mod Himlen ligesom for at bringe Menneskehedens Ønsker, Bønner og Sukke op til Gud! Billedhuggerkunsten bringer Liv i disse vældige Stenrum; Spirene tilhugges som Kniplinger, Portene prydes med Scener fra Dommedag, der rejses prægtige Gravmonumenter for højbaarne Herrer og tapre Riddere, en Mængde Statuer af Kristus, den hellige Jomfru, Helgener, Biskopper, Konger og Kejsere, noget ufuldkomne i Form, men dog fulde af Liv og Udtryk. Ogsaa Malerkunsten er udgaaet fra Klostrene. Dens Barn-dom bestod i Munkenes Ornamenteringer, Freskoer og Glasmalerier. Senere er det atter Kristendommen, der frembringer udødelige Mestre som Fra Angelico, Leonardo da Vinci, Michel Angelo, Raphael. Medens Malerkunsten smykker Kirkerne og giver endogsaa Stenene Udtryk, giver Kirkemusikkens stemningsfulde Rost Gjenklang fra deres Hvælvinger og forener sig med Orgelets højtidelige Toner. Hvad Musikken har frembragt af mest ophøjet, er fremkaldt og beandret af den kristne Religion. Det er i Læ af Kirken, i Katedralernes Kore, at en Palestrina, en Mozart, en Cherubini har udviklet den Musikstil, hvis fromme Melodier ere ligesom Akkorder fra Englenes Sang i Himlen.

Vi have nu set, hvad Literatur, Videnskab og Kunst skylder Religionen, hvad Kristendommen har gjort for vor aandelige Civilisation, for vort aandelige Fremskridt.

Vi skulle nu dvæle ved, hvad Kristendommen har gjort for Europas materielle Civilisation.

III. Det kunde ved første Syn se ud, som om Kristendommen, der fremfor alt giver sig af med Sjælen og dens evige Vel, ikke havde noget at gjøre med den materielle Civilisation, med Nationernes timelige Velfærd og Lykke. Men det modsatte er netop Tilfældet. »Den kristne Religion«, siger Montesquieu, »som ikke synes at have andet Formaal end vor Lykke hinsides, udgjør ogsaa vor Lykke i dette Liv.« Kilden til al Velfærd, den nødvendige Betingelse for Nationernes materielle Trivsel er Arbejdet. Men før Kristendommen var Arbejdet saa vel som Arbejderen Gjenstand for Foragt. I Grækenland sagde Aristoteles: »Arbejderne fortjene ikke Navnet Borgere: der er ingen Forskjel mellem dem og Slaver.« Og andetsteds: »Der gives Arbejder, som en fri Mand ikke kan underkaste sig uden at nedværdige sig. Derfor har Naturen skabt en vis Art Mennesker, der skulle arbejde for os.« Denne visse Art Mennesker var Slaverne; Foragt for legemligt Arbejde maatte avle Slaveri. I Rom herskede samme Anskuelse. »Man kan ikke leve i et Værksted og samtidig være et pænt Menneske«, sagde Cicero. Ogsaa Gallerne, Frankerne, Germanerne ansaa Arbejdet for nedværdigende og overlod det til Kvinderne.

Kristendommen gav sig straks i Færd med at skaffe Arbejdet Anseelse. Den begyndte med at henvise Menneskeheden til, at dens Gud og Frelser havde sat en Ære i at kaldes Tømmermandens Søn, at han havde tilbragt tredive Aar af sit Liv i et Værksted, arbejdet for Føden i sit Ansigts Sved. Evangeliets første Forkyndere arbejdede, ligesom Mesteren, med deres Hænder, for ikke at falde Nogen til Last. Kirkefædrene kunde ikke finde Ord gode nok til at rose Arbejdet og fremhæve dets velgjørende Indflydelse. Kirken stiftede Klostre, og en væsentlig Del af Mun-

kenes Tid tillagdes legemligt Arbejde. Paa den Maade hævedes Arbejdet fra den Foragt, det havde været Gjenstand for i Oldtiden, til en Pligt, til Ære og Anseelse. Begrebet »frit Arbejde« indførtes i Verden, og ved at blive frit blev det tillige ganske anderledes frugtbringende end Slavernes tvungne Arbejde; Folkenes Velvære og Rigdom tiltog.

Kristendommen har ogsaa paa en anden mere umiddelbar og positiv Maade bidraget til de europæiske Nationers timelige Velfærd. En Nations første Rigdomskilde er Agerdyrkningen. Et Folk maa først og fremmest leve af sin Jordbund, spise sit Brød, drikke Vinen fra sine Vinbjerge. Kirken tog derfor tidlig fat paa at indføre og udvikle Agerbruget i Europa. Men hvilke Vanskeligheder vare her ikke at overvinde! Europa var endnu for største Delen bedækket af Skov, Krat og Sump. Før at Jordbunden kunde opløjes, maatte disse Sumpe først udtørres, Floderne maatte inddæmnes, det spredte Vand maatte samles til at vande Jorden med, og navnlig maatte vældige Skove omhugges; det var et Kæmpearbejde. Hvem kunde paatage sig dette Arbejde? Vore hedenske Forfædre? De haandterede Sværd, men ikke Spade og Hakke; de tænkte kun paa Krig. Det er da Kirken, der paatager sig det Arbejde at opdyrke Europa. Den lader sine Munkeskarer angribe de uigjennemtrængelige Skove. Med ufuldkomne og utilstrækkelige Redskaber tage Munkene fat paa Arbejdet. Overordentlig store ere de Vanskeligheder, de møde; men intet afskrækker dem; med ubændig Energi og stærke ved deres Kjærlighed til Gud og Menneskene udrette de Vidundere. Sumpene udtørres, Skovene lysnes, og store Strækninger lægges blot og opdyrkes. Lidt efter lidt skifte Landene Udseende; hvor Øjet tidligere kun opdagede Skove og Sumpe, hviler Øjet nu paa grønne Enge og kornbegroede Marker. Saaledes have

Munkene opdyrket Europa. Omkring Klosteret dyrkedes Havesager og Frugttræer; paa Bjergaffaldene plantedes Vinstokke, ved de flydende Vande indrettedes Møller. Naar et Kloster var oprettet, flyttede Egnens Indvaanere til dets Nærhed for der at finde Hjælp, Beskyttelse og Sikkerhed; saaledes opstode Landsbyer og Byer. Man har regnet ud at $\frac{3}{8}$ af Frankrigs Landsbyer og Byer skyldte Klostre deres Tilblivelse. For Tysklands Vedkommende skal Forholdet være endnu større.

Næst efter Agerbruget er det Industrien, der danner et Lands Rigdomskilde. Vor moderne Industri, der er saa stolt over sine Fremskridt, aner neppe, at dens Vugge stod i Klosteret under den kristne Religions beskyttende Vinger. Klostrene vare ikke blot Tilholdssteder for Bøn og Betragtning, de vare virkelige Arbejderkolonier. Der arbejdedes i Læder, i Jern, i Træ; der vævedes i Hamp og Hør, alle Datidens Industrier dreves der. Det er der, i Klostrene, at Industrien fødtes, det er derfra, den bredte sig ud over Europa og bragte Rigdom med sig.

Ogsaa Nationernes tredie Rigdomskilde, Handelen, staar, ligesaa vel som Agerbruget og Industrien, i Gjæld til Kristendommen. Kirken begunstigede af al Magt Handelen, ved at aabne nye Veje, ved at kaste Broer over Floderne, ved at lette Handelsankvemmet, ved at foranledige de berømte Messer, til hvilke der blev saa stor Tilstømning rundt om fra, men navnlig ved gennem Korstogene at give de latinske Folkeslag ny Adgang til de store Handelsruter, som Oldtiden havde aabnet i Levanten.

Og hermed slutter jeg min Fremstilling af Kristendommens Civilisationsværk i Europa. Vi have set, at det bestaar i:

Sædernes og Karakterernes Formildelse, Udvik-

ling af fin Æresfølelse og af Bevidsthed om Livets Værdighed.

Et stærkt og helligt Grundlag for Familien, Kvinden æres, Barnet behandles hensynsfuldt, Frihed, Lydighed uden Servilitet.

Arbejdet æres, Ret for Alle, . . . alt moralsk Fremskridt.

Videnskaben reddes, Dokumenter bevares fra Undergang, Kunsten udvikles.

Europa opdyrkes, Agerbrug, Industri og Handel udvikles.

Det er i Korthed, hvad Kristendommen har gjort for Occidenten. Man kan i al Sandhed sige med *Donoso Cortes*: »Civilisationens Historie er Kristendommens Historie; skriver man den ene, er dermed ogsaa den anden skreven.«

Lad os da ikke være utaknemmelige og glemme Kristendommen. Lad os elske og velsigne Kristus, Oplyseren og Frelseren, som har draget os ud af Barbariets Mørke, og lad os stadig føle os mere knyttede til den ophøjede Religion, ved hvilken vi ere blevne og ville vedblive at være Verdens største Folk.

Fra Himmelfartsfesten indtil Pintse.^{*)}

—o—

Dagene efter Himmelfarten.

Efter Himmelfarten og de derpaa følgende Dage saa jeg altid Apostlene forsamlede i Nadverhuset, og den hl. Jomfru midt iblandt dem. Siden Jesu sidste Maaltid, ved hvilket Brødets Brydelse første Gang fandt Sted, saa jeg altid ved denne Lejlighed og un-

^{*)} Efter Anna Katharina Emmerich (se Nord. Ugbl. d. A. Nr. 21. S. 468).

der Bønnen Maria overfor Petrus, som indtog Herrens Plads i de Bedendes Kreds og under Maaltidet. Mod Sabbatens Slutning, som fulgte efter Himmelfarten, saa jeg, hvorledes Apostlene i Salen vare forsamlede i Bøn. Jeg saa dem alle i hvide Højtidsdragter, men Petrus og to andre bare de skjønneste Klæder. Det forekom mig, som vare Ceremonierne noget forandrede. De stode i Kreds under Lampen. Den hl. Jomfru stod overfor Petrus. Imellem dem, under Lampen stod et lille firkantet Bord som et firkantet Alter, det var rødt og derover dækket med et hvidt gjennemsigtigt Klæde. Nærmere derom erindrer jeg ikke. Siden Maria i hin Nat forud for Himmelfarten sad med de andre ved Nådverbordet, forekom det mig altid, som havde hun faaet en dybere Betydning for Apostlene, og som om hun nu stod der i Kirkens Sted.

Aftenen før Pintsefesten.

Jeg saa en stor Forandring og Forberedelse til Fest i Nadverhuset. Derved bemærkede jeg ogsaa tydeligere mangt i Husets Indretning. I Søjlegangene, som omgave Salen, kunde man aabne Væggene og se ind i Salen som fra Korsgangene i en Kirkes Skib. Dog var en Del af disse Søjlegange rundt om Huset adskilte ved Mure, hvorved der var dannet Kamre, i hvilke Disciplene opholdt sig. — Hele Salens Indre saa jeg, den var smykket med grønne Træer til Pintsefesten, og i deres Grene stode Vaser med Blomster og Buketter, og grønne Kranse vare bundne i nedhængende Buer fra den ene Side af Salen til den anden. Paa det Sted i Salens Loft, hvor Lampen plejede at hænge, var der aabnet en stor Luge, og Lampen hang noget nærmere ved Forhænget til det Allerhelligste. Væggene ud imod Sidehallen vare aabnede, ligesaa Dørene; kun den store yderste Port var lukket. Apostlene stode i en noget anden Orden end sædvanlig. Petrus i Bispekaaben stod i Midten foran Lampen og

Forhænget, ligeoverfor ham, mod Forhallens aabne Dør, stod den h. Jomfru. Hun havde helt bedækket sit Ansigt med Sløret. De andre Kvinder stode bag hende i Forhallen og overværede Bønnen, idet de saa ind gennem den aabne Dør. Apostlene stode langs Salens Sider og saa hen imod Petrus, som stod under Lampen ved det lille røde, med gjennemsigtigt hvidt Klæde dækkede Bord, hvorpaa der laa nogle Bogruller. Bag Apostlene stode Disciplene i de mod Salen aabnede Sidehaller med Blikket vendt derind. De bad og sang alle, men vare næsten ubevægelige.

Overalt i Staden er der fuldt af Fremmede; ogsaa i Templet er Alt smykket med Grønt og der er megen Larm og mange Ceremonier.

Jeg saa, hvorledes Petrus, da de alle vare rede til Bøn, tog tvende Paaskebrød, som vare inddelte til at brydes og som laa foran ham paa det lille Bord. Han løftede dem op og velsignede dem, brød dem derpaa i enkelte Stykker og uddelte dem til Apostlene og til den hl. Jomfru. Jeg saa, hvert Stykke, som de modtog, lyse med en forunderlig Klarhed. Idag saa jeg ogsaa mange andre Ceremonier. De andre Apostle nærmede sig Petrus og kyssede hans Haand, ogsaa den hl. Jomfru gjorde dette. Han bøjede sig ned imod dem, dog veed jeg ej med Vished, om han kyssede deres Hænder igjen. Jeg saa hvorledes deres Længsel blev større og større.

Da Apostlene spiste Brødet, grebes jeg selv forunderlig inderligt og modtog en vederkvægende Spise, som jeg ej formaar at beskrive. Den flød som en lysende Strøm i min Mund. Jeg smagte den, dog vidste jeg ikke hvorfra den kom; thi jeg saa ingen Haand, som rakte mig den. Underlig sød var Smagen og jeg blev bekymret ved Tanken om maaske nu ikke længer at være fastende, naar jeg den følgende Morgen skulde modtage det hl. Sakramente. Det forekom mig,

at jeg ikke var her i min Stue, og dog hørte jeg ganske tydelig Klokken slaa tolv, Slag i Slag, jeg talte dem alle. — Jeg saa mange Folk gaa frem og tilbage i Gaderne og forsamle sig i Klynger. De vare klædte i allehaande fremmede Dragter og af forskjellige Stammer og Folkeslag og talte et mærkeligt Sprog med hverandre. De havde ogsaa nogle underlige Bevægelser, drejede og vendte sig imellem hverandre. Det var som søgte de Oplysning hos hinanden om hvor og hvorledes dette eller hint havde fundet Sted. Mange gik ogsaa omkring paa de Veje, ad hvilke Herren var bleven ført i sin Lidelse. Da det blev mørkt, forsvandt de i nogle store Træskure, hvor disse Pintsegjæster havde deres Natteleje. Hist og her i Husene bemærkede jeg ogsaa Forrædere, som lagde Raad op imod Apostlene. I denne Nat var der dog særlig Liv i det Hus, i hvilket Tilhængerne af Herrens Menighed befandt sig. I Nadverhuset og Gangene udenom dette vare hundrede og tyve forsamlede tilligemed den hellige Jomfru og de med hende fortrøelige Kvinder. Idag forekom de mig roligere; tidligere havde de vel nok gjort sig allehaande Tanker om Maaden, paa hvilken Trøsteren, den Helligaand skulde komme over dem, hvorledes vel da Alt vilde blive. Idag vare de langt mer tillidsfulde.

Henimod Midnat følte jeg en forunderlig Inderlighed og en hemmelighedsfuld, velgjørende Bevægelse i hele Naturen, som meddelte sig til Alle, som vare nærværende. Det forekom mig ogsaa, som saa jeg gjennem Loftsaabningen i Salen, hvorledes Himlen blev lysere. Apostlene vare blevne ganske stille og havde trukket sig tilbage fra deres Pladser midt i Salen og stode nu langs Væggene ved Søjlerne, og Disciplene saae gjennem de aabne Vægge i Sidehallerne. Petrus stod foran Forhænget, bag hvilket det helligste Sakramente blev opbevaret. Den hl. Jomfru stod i Salen

foran Døren til Forhallen, i hvilken de hellige Kvinder, hvoraf altid fem dvælede i Huset, befandt sig. Da de Alle stode der saa stille og længselsfulde med Armene korslagte paa Brystet, Blikket sænket mod Jorden, udbredte Freden sig fra dem over det ganske Hus. Disciplene stode ogsaa ubevægelige og snart var der overalt i Huset blikstille.

Pintsemorgen.

Henimod Morgenstunden saa jeg en sølvhvid straalende Lyssky sænke sig fra Himlen over Oliebjerget, hvorfra vor Herre var faren til Himmelen, ned over Apostlenes Hus paa Sion. Da den var langt borte, lignede den en rund Kugle, hvis Bevægelse ledsagedes af en sød, varm Luftstrøm. Da den lyse Sky kom nærmere, blev den større og drog som en straalende hvid Taagemasse hen over Sion og Nadverhuset. Den lyste bestandig mer og mer gjennemsigtig, indtil den standsede som en straalende Sol og med en Brusen som af et stærkt Vejr sank ned lig en dybt nedhængende Tordensky.

Ved Lyden af denne Brusen saa jeg, hvorledes mange Jøder, som bemærkede Skyen, ilede forfærdede til Templet. Da den blev stærkere og stærkere, blev jeg selv greben af en underlig barnagtig Angst, for at det pludselig skulde ende med et stærkt Knald, bestandig tænkte jeg: hvor skal du dog skjule dig, naar Braget kommer!

Det Hele mindede om et hurtigt optrækkende Tordenvejr, som i Stedet for at stige op fra Jorden kom ned fra Himlen, i Stedet for at være mørkt, var ganske lyst, i Stedet for at tordne, kun susede, og den susende Bevægelse var som en velgjørende, varm Luftstrømning.

Da den lysende Sky hang ganske lavt over Nadverhuset og med stigende Brusen stedse blev mere straalende, saa jeg hvorledes Huset og dets Om-

givelser stedse blev lysere, og Apostlene, Disciplene og Kvinderne stedse mere stille, men hensunkne i inderlig Længsel. Jeg saa det alt saa klart, saa klart, det var mig, som gjennemskuede jeg alt.

Henimod Klokken tre om Morgenen, førend Solopgang saa jeg, hvorledes hvide Strømme af Lys vældede ud af den brusende Sky; syv Gange krydsede de hverandre; og idet de gjorde det, opløste de sig i enkelte Straaler og ildglødende Draaber og strømmede saaledes ned over Huset og dets Omgivelser. Den straalende Midte, hvori disse Luftstrømme kryssedes, var omgivet af Regnbueglans, og jeg saa, hvorledes der i denne dannede sig en lysende, svævende Skikkelse. — Det forekom mig, som om denne Skikkelse havde udbredte Vinger paa Skuldrene, dog tør jeg ikke bestemt sige, at det var Vinger, thi alt paa denne Skikkelse var kun som et straalende Lyshav. I dette Øjeblik var hele Huset og dets Omgivelse som gennemstrømmet af Lys. Den femarmede Lampe brændte ikke længere.

De forsamlede vare alle som lammede, hensunkne i stor Henrykkelse. Sig selv ubevidste hævdede de Ansigterne ligesom tørstende, og jeg saa hvorledes en Strøm af Lys udgød sig i hver enkelts Mund lig en lille, blussende Flamme; de ligesom indaandede, indtrak tørstende Ilden, og deres Længsel brændte Flammen imøde. Ogsaa over Disciplene og over Kvinderne, som vare forsamlede i Forhallen, udgød denne hellige Ild sig, og saaledes opløste lidt efter lidt den straalende Sky sig som en nedfaldende Lysregn. Paa hver af de Forsamlede hvilede Flammen i forskjellig Styrke, i forskjellig Farve.

Den stærke Larm som af et optrækkende Uvejr vækkede mange Mennesker. Mange af de i Omegnen boende Disciple bevægedes af Aanden.

Efter at denne Udgydelse var sket, opstod der et

nyt af Glæde løftet Mod i hele Forsamlingen. Alle vare bevægede og fulde af Fryd og Tillid. Alle flokkedes om den hellige Jomfru, som jeg dog saa at være, om end opløftet i Sindet, saa dog den eneste, der var stille og fuld af Ro og, som altid, samlet i hel- lig indre Fred.

Apostlene omfavnede hverandre; deres Hjærter vare gennemtrængte af en Glæde, der indgav dem Mod til at tale. Det var, som raabte de til hverandre: »hvorledes vare vi forhen,« »hvad er der nu foregaaet med os.« Ogsaa de hellige Kvinder omfavnede hver- andre. Alle Disciplene i Søjlegangene vare bevægede; Apostlene ilede ned til dem, og alle vare de som gjen- nemstrømmede af et nyt Liv, fulde af Glæde, Mod og Tillid.

Pintse.

Der bruser Storm om Huset, som er vorden
det nye Testamentes Sinai:
Forbilledernes Pagt er nu forbi,
den Frygtens Pagt forkyndt med Lyn og Torden;
nu sluttes Kjærlighedens Pagt med Jorden,
vi er ej Trælle mer, Guds Børn er vi;
med Ild der nu skal elskes, handles, tænkes,
som Ild i Hjærtet Helligaanden sænkes.

Den tænder: i Apostlene de gløde,
de store Tanker, før de ej forstod!
Den tænder: hvor han flammer nu af Mod,
han som svor falsk, da Kvindetrusler løde!
Den tænder: Folket raabe de i Møde:
»Guds Søn I dræbte, I maa gjøre Bod!«
De Mænd, som nu saa dristigt Frisprog føre,
er dem, der sade nys for lukte Døre.

Guds Aabenbaring sad for lukte Døre,
 den gamle Pagt kun Jødefolket gjaldt;
 den ny skal være hele Jordens Salt
 og til et Sions Bjærg al Verden gjøre.
 Derfor ske Tegn paa Tunge og i Øre. —
 »I hvilket Tungemaal har disse talt?«
 Eet Sprog blev talt, og mange Sprog der løde,
 thi Aanden vil den ganske Jord gjenføde.

Og Jorden faldt Forløseren til Fode;
 thi over Kjødets var den Aand udgydt,
 der skulde alt forny — og alt blev nyt:
 paa Korssets Daarskab Verdens Vise tro'de
 paa Hadets Ager Kjærligheden gro'de,
 Martyrer stred, hvor Slaveblod var flydt.
 Med Aand og Ild sin Kirke Kristus døbte,
 med Ild i Aandens Form han Verden støbte.

J. F.

Pastor Schepelerns Uvidenhed om Katholicismen.

(Af P. P.)

Hvorledes er det muligt, at en dannet Mand, som Hr. Pastor Schepelern, kan mene at maatte kæmpe mod Katholicismen alene med Skjældsord, som vi for nylig har omtalt her i Ugebladet? I Judas Brev er der Tale om dem, der »laste hvad de ikke kjende til« (v. 10). Til dem maa Pastoren vel regnes. Han kjender ikke til Katholicismen; han véd ikke, hvad han gjør. Uvidenhed om hvad han polemiserer imod, bærer Hovedskylden for hans ellers uforstaaelige Fremgangsmaade. Han har set en katholsk Præst snuse Tobak i Skt. Genovefas Kirke i Paris; han har ogsaa været

i Strassburg, i den verdensberømte Domkirke, og har sét dér, hvad han ogsaa paa hver større Højtidsdag kan se i Kjøbenhavn i to katholske Gudshuse, i Skt. Ansgars Kirke, Bredgade 64, og i Jesu Hjertes Kapel Stenosgade, Vesterbro — en højtidelig Levitmesse. Han læser »det papistiske Blad for Danmark« (7, 32), »Nordisk Ugeblad for katholske Kristne.« Af katholske Bøger kjender han Deharbes Lærebog, Fuldstændig Bønebog og P. P., Er Romersk-Katholsk ægte evangelisk? Han citerer ogsaa Trienterkonciliet, den romerske Katekismus og Bellarmin; dog faar man det Indtryk, at han selv ikke har læst disse Kildeskrifter, men tager sine Citater af forplumrede Bække, af Hases og Tschackerts Polemik eller tyske Smaa- og Smædeskrifter mod Catholicismen, hvilke han saa har lempet »efter danske Læseres Tarv« og tilbyder disse som »Sandhedens Vaaben til Strid mod Løgn og Vildfarelse« (Exempler paa, hvorledes Hr. Pastoren har afskrevet tyske Forfattere uden at antyde det, endsige at nævne dem, se i »P. P. Til Forsvar for Sandheden.« Nr. 4 S. 32. 33 og Nr. 9 S. 39.) Hos disse protestantiske Polemikere og Pamfletister fandt han et Vrægebillede af katholsk Lære og Liv. Han tegnede saa godt som udelukkende efter det. Hans egen Griffel kunde altsaa heller ikke tegne andet end et *Vrægebillede*, en *Karrikatur*.

Vi maa, som antydet, i Pastorens egen Interesse antage, at han ikke har aabnet Bellarmins 3 Folio-Bind Kontroverser. Ellers vilde det være ufatteligt, hvorledes han kunde misforstaa Bellarmins klare Ord i den Grad, som man ved at læse dem i Sammenhængen ser, at han virkelig har misforstaaet dem. Han lader (9, 24) Bellarmin f. E. sige: »Havde Kristus ikke *forplantet* den *gamle* Pagts Offer til den ny Pagt, da havde han ikke gjort sin Fader Ære, men Skam,« og fortsætter saa: »Sagen forholder sig jo nemlig ganske omvendt;

thi dersom Kristus havde forplantet den gamle Pagts Offer til den ny Pagt, da havde han ikke gjort sin Fader Ære men Skam, ved at svække Betydningen af det Offer, han havde sendt ham for at bringe og hvis Bestemmelse netop var at afløse den gamle Pagts Ofre.« Denne Sætning kan der ikke siges noget imod. Den gamle Pagts Ofre høre med til hvad Skt. Paulus vrager som »svag og fattig Børnelærdom« (Gal. 4, 9). Hvem der kjender lidt til Bellarmin vil derfor sige: hvad der her tilskrives ham, kan han umulig have skrevet; lad os se efter; hvor staar det i Bellarmins Skrifter? Paa dette Spørgsmaal bliver Hr. Pastoren, mærkeligt nok, os Svar skyldig. Men der kan ikke være Tvivl om, at hans unævnte Kilde sigter til Bellarmins 2den Bog om Messen, 21de Kapitel, hvor der sluttes som saa: den nye Pagt maa have *noget* Offer, da allerede den mindre fuldkomne gamle Pagt havde sine Ofre. Men om en Forplantning af *disse* til den ny Pagt er der slet ikke nogen Tale. Nøje oversat er Bellarmins Bevisførelse den: »Hos Jødefolket fandtes egentlige Ofre; altsaa maa de ogsaa findes hos det kristne Folk. Thi Ofret er den fuldkomneste Dyrkelse, der kan ydes Gud. Sæt altsaa, at denne *Art* Gudsdyrkelse havde fundet sig under den gamle Lov, men ikke fandt sig under den nye, saa havde Kristus ikke gjort sin Fader Ære, hvad han dog paastod, men Skam.« Havde Schepelern eftersat de af ham falskelig oversatte Ord i selve Bellarmin, vilde allerede Kapiteloverskriften have overbevist ham om Misforstaaelsen. Thi den lyder: »*Messe*ofret bevises ved at sammenligne den kristelige Lov med Moseloven.« Andre Citater af Bellarmin, der vække Mistanke om ikke at være hentede hos selve Bellarmin, men af de ovenfor nævnte protestantiske Skrifter, findes hos Schepelern 5, 15 og 8, 26.

Men vi maa endog spørge: mon Pastoren i det mindste har gjort sig den ringe Umage at efterse, om

han finder *Trienterconciliet* rigtig citeret i sine Kilder? I hans egen Interesse maa dær vel svares: nej, ikke engang det har han gjort. Han paastaar (9, 9), at hos os Katholiker »Brødet og Vinen skal være Gjenstand for Tilbedelse«. Han henviser til Trienterconciliet. Men medens han andre Steder plejer at hidsætte dets Ordlyd, nøjes han her med kortelig at citere »Conc-Trid. XIII. Can. 6«. Men her hedder det udtrykkelig, at det, vi tilbede, er »Kristus, Guds enbaarne Søn«, da jo Brødet og Vinen i Kraft af Forvandlingens Ord have vejet Plads for hans Legeme og Blod.

Eller skulde Hr. Pastoren have glemt Latin saa fuldstændig, at han ikke længer vidste at oversætte: *Christum unigenitum Dei Filium adorandum*? Hvor usandsynligt dette end kan være i og for sig, saa kunde man dog mene at maatte antage det, for saaledes at undskylde ham, naar han (5, 17) forvansker det katholske Begreb »Retfærdiggjørelse« og naar han sammesteds og atter Side 29 paastaar, at efter katholsk Anskuelse kunde »et Menneske aldrig her paa Jorden komme til Vished om sin Naadestand.«

Trienterconciliet siger nemlig med al ønskelig Klarhed, at det Middel, hvorved Mennesket (første Gang) bliver retfærdiggjort, er Daabens Sakramente.¹⁾ Schepelern derimod skriver: »Ved Retfærdiggjørelsen forstaas [af Conciliet] ikke noget, som *er*²⁾ sket — undtagen for den Døbte, der dør umiddelbart efter Daaben [!]; thi et saadant Menneske *er* retfærdiggjort d. e. gjort retfærdigt —, men det er noget, som efterhaanden sker; Mennesket *gjøres* ad den ovenfor nævnte Vej mere og mere retfærdigt [altsaa *er* det dog allerede retfærdigt, naar det ved gode Gjerninger bliver *mere* retfærdigt], indtil han tilsidst virkelig *bliver* ret-

¹⁾ Trid. ses. 6 cap. 7: Justificationis instrumentalis (causa est) sacramentum baptismi.

²⁾ Udhævelserne ere af Sch.

færdig og dermed værdig til Salighed. Men ingen véd, om han er naaet og naar han er naaet til dette Maal, og derfor kan heller ingen her paa Jorden være vis paa, at han er frelst.«

Som Støtte for den sidste urigtige Paastand citeres Konciliets Ord: »quum nullus scire valeat certitudine *fidei*, cui non potest subesse falsum, se gratiam Dei esse consecutum«. Hvem der kjender lidt til Latinen, oversætter: ingen kan vide med *Troens* Vished, der ikke kan tage fejl, at han har opnaaet Guds Naade. Læser man det Hele, saa ses, at Konciliet kun nægter, hvad Reformatorerne paastode, at Synderen, for at retfærdiggjøres maatte *i egentlig Forstand* tro sig retfærdiggjort. Nej, siger Konciliet, *tro* i egentlig Forstand kunne vi kun, hvad Gud har aabenbaret; men Gud har ikke aabenbaret dig, at du, Peter, Povel, Hans, Niels, er bleven retfærdiggjort. *Tro* kan du det derfor ikke; men haabe kan og bør du det og ikke mistvivle om Guds Barmhertighed, Kristi Fortjenester og Sakramenternes Virkekraft. Kort sagt, der nægtes, at vi kunne sige: jeg tror, d. e. støttet paa Guds Aabenbaring holder jeg for sandt, at jeg er retfærdiggjort; der nægtes ikke, at vi kunne sige: jeg er vis paa at være retfærdiggjort, ligesom jeg f. Eks er vis paa, at de Fødemidler, jeg kjøber paa Torvet, ikke ere forgiftede. Det er den Slags Vished, som vi maa lade os nøje med i alt hvad der vedkommer Menneskelivet. Denne saakaldte *moraliske* Vished kan et Menneske godt have om sin Retfærdiggjørelse, grundet paa at han er sig bevidst at elske og tjene Gud. Det indrømmes f. Eks. af Bellarmin. ¹⁾

Men selv den Antagelse, at Sch. ikke har forstaaet

¹⁾ Bellarmin de justificatione 3, 11: Certitudinem libenter agnoscimus, quae oritur ex caritatis et operum bonorum experimento ac per hoc moralis et conjecturalis certitudo nominari potest.

det afgjørende Ord »Troens Vished,« *certitudo fidei*, kan ikke undskylde ham fuldstændig. Thi samme Fejl havde han allerede gjort i »Evangelisk eller Romersk?« P. P. Er Romersk-Katholsk ægte evangelisk? Kbh. Høst 1889, et af de faa katholske Skrifter, Schepelern kjender til, gjorde ham i sin Tid opmærksom derpaa. Det hedder der S. 5: »Trosvished vilde jo forudsætte, at Gud aabenbarede En: du er nu mit Barn. Men at vi til en vis Grad med Sikkerhed kunne sige til os selv: min Synd er mig forladt; jeg staar i Naaden; jeg er nu et Guds Barn — det nægter Kirken ikke. Det er mærkeligt, at Pastoren helt kan have glemt det. Dette Punkt spillede en ikke ubetydelig Rolle i Kontroversen mellem Martensen og Grüder i Halvfjerdserne. Martensen havde citeret den latinske Text af den Tridentiske Udtalelse rigtig, »*certitudinem fidei*« [aldeles som nu Sch.], men i Oversættelsen udeladt det afgjørende Ord »Troens Vished«. Grüder svarede: »Ansaar Martensen denne Udeladelse eller Forandring for uvæsentlig, saa vilde det ingenlunde vidne om stor theologisk Skarpsindighed. Eller skulde han have erkjendt Forandringen som væsentlig og alligevel tilladt sig den? Dette havde ikke været ærligt og hæderligt.«

Dette blev skrevet her i »Nordisk Ugeblad« just for at gjendrive Schepelern, der havde paastaet, den katholske Kirke dømte som *intetsigende Kætterformastelse* det, at ville have Vished om sin Retfærdiggjørelse. Det staar trykt i den af Schepelern tit citerede Bog »Er Romersk-Katholsk ægte evangelisk?« Alligevel gjør Schepelern (5, 27) sig skyldig i samme uforklarlige Fejl.

(Fortsættes.)

Aftterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn: Blandt de forskjellige Gaver i velgjørende Øjemed, som den østerrigske Kejsers Repræsentant

ved Guldbrylluppet, Hs kejs. kgl. Højhed Ærkehertug *Friedrich* lod uddele ved sin Afreise, kan ogsaa nævnes 200 Kr. til den herværende katholske Sognekirke.

— Hs. biskoppelige Naade, den apostoliske Vikar for Norge, Msgr. Dr. *Fallize*, Biskop af Elusa, ankom her til Hovedstaden i Torsdags paa Gjennemrejse til Kristiania, hvor hans Højærværdighed agtede at meddele Konfirmationens h. Sakrament paa Pintsefesten.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 5. Juni. Den Helligaands Sendelse. Første Pintsedag (Almindelig Fstedags-Gudstjeneste).

Mandag den 6. Juni. Anden Pintsedag (Gudstjeneste som paa Søndagen). — **7. Ti.** Tredie Pintsedag. — **8. O.** (Tamperfastedag). — **9. To;** **10. F.** (Tamperfastedag) og **11. L.** (Tamperfastedag) Oktavdage i Pintse-Ugen.

**Søndag den 12. Juni. Første Søndag e. Pintse. Den allerhel-
ligste Treenigheds Fest eller Trinitatis Søndag.**

Elisabethforeningens Systue er lukket paa 3die Pintsedag, Tirsdag den 7. Juni.

Mødreforeningen. Tirsdag den 7. Juni Kl. 8¹/₄ læses den h. Messe i Sct. Ansgars Kirke for Foreningens Medlemmer og Anliggender. Efter Messen holdes et kort Foredrag for Mødrene.

Mariaforeningen holder Møde Søndag den 12. Juni efter Højmessen i Sognekirken. Aarsregnskabet fremlægges.

Rosenkransbroderskabet holder ikke sin maanedlige Procession paa den hellige Pintsesøndag. — Torsdag d. 9. Juni Kl. 6 læses en h. Messe for afdøde Johanne Larsen.

»**Unio**«. **Onsdag d. 8. Juni** aabnes Sommersæsonen paa Keglebanen, Frederiksberg Allé 15 (Indg. i Bøyesgade), hvortil alle Medlemmer indbydes. Servering af Kaffe, The, Øl og Toddy finder Sted som forrige Aar. — Foreningens **første Udflygt**: Eftermiddagstur til Charlottenlund og Ordrup finder Sted **Torsdag d. 16. Juni** (Christi Legemsfest); nærmere i næste Nr.

Literatur. Udkommen er og faas hos Dhrr Gejstlige og i Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn: **P. P.** Til Forsvar for Sandheden Nr. 11. **Altrets Sakramente.** 25 Øre.
Nr. 12. **Messeofret.** 25 Øre.

Hos Undertegnede faaes:

Kirken og Reformationen

af
Dr. K. Krogh-Tønning.

Pris: 1 Kr. 30 Øre.

A. Giese,
Østergade 15.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 24.

Søndagen den 12. Juni.

1892.

Indhold: Pastor Schepelerns Uvidenhed om Katholicismen. Urolighederne i Uganda. Kristi Legems Fest. Literatur. Efterretninger fra Ind- og Udland: Berlin. England. Gøteborg. Bekjendtgjørelser.

Pastor Schepelerns Uvidenhed om Katholicismen.

(Af P. P.)

(Sluttet.)

Den anden katholske Bog, Schepelern kjender og maa vel antages at have læst helt igjennem — thi i sin Tid har han kritiseret den i »Fædrelandet« — er »Fuldstændig Lærebog i den katholske Religion af Deharbe, Kbh. Høst.« Men hvordan har han ikke misforstaaet den! eller da det nu er godt en Snes Aar siden, at han skrev sin Kritik over den, maa vi maa-ske sige: hvor meget har han ikke glemt af hvad der staar klart og tydelig deri, skjønt han endnu idelig be-raaber sig paa den! Deharbe f. Eks. forklarer udførlig Forskjellen imellem Dødssynd og tilgivelig Synd, og at kun den første berøver Sjælen Naadens Liv; allige-vel er det nu (8, 25) »en højst overraskende Nyhed«

for Pastoren. Deharbe lærer og forklarer vidtløftig, at Angeren bør være *overnaturlig*, men ikke behøver at være fuldkommen, med andre Ord, at vi for at faa Syndsforladelse ved Bodens Sakramente maa angre Synden for *Guds* Skyld, om ikke af Kjærlighed til ham saa dog i det mindste af Frygt for ham; »men — skriver han bogstavelig S. 259 — at angre sine Synder, alene fordi de have foraarsaget os *timelig Skade eller Skam* o. desl., er blot naturlig Anger, som ikke nytter os noget.« Trods denne klare Udtalelse skriver Schepelern: »*Altsaa* naar en fordrukken Mand kommer til Erkjendelse af, at det er en Skam at blive bragt til Politistationen og derfor foresætter sig, at han ikke oftere vil drikke sig fuld, da er dette en Anger, som gjør et Menneske skikket til at opnaa Guds Naade i Bodens Sakramente« (8, 16. 17)!

Hvor utrolig denne Misforstaaelse end er, mener Schepelern alligevel ogsaa at kunne støtte den til den romerske Katekismus (II, 5, 37). Han citerer dens Lære, at ved Kirkens Nøgler, d. e. ved værdig Annammelse af Bodens Sakramente, aabnes Adgangen til Himmelen, naar Synderen »beklager de Synder, han har begaaet, og tillige foresætter sig ikke at synde i Fremtiden, endskjønt han *ikke* føler en *saadan* Smerte, som kunde være tilstrækkelig til [før Annammelsen af Sakramentet] at opnaa Tilgivelse.« Deraf vil han saa slutte: altsaa mene Katholikerne at kunne opnaa Tilgivelse for deres Synder uden *virkelig* Smerte over dem. Men vi maa slutte: altsaa har Pastoren ikke læst hvad der i Catechismus Romanus gaar umiddelbar forud for de af ham citerede Ord. Ellers vilde han have set af Sammenhængen, at »en saadan Smerte, som kunde være tilstrækkelig til at opnaa Tilgivelse,« ikke er en hvilkensomhelst virkelig Anger, men kun den fuldkomne Anger, der opnaar Tilgivelse *for* Annammelsen af Bodens Sakramente.

Det er derfor intetsigende Deklamation eller rettere en Pil, der ikke rammer Maalet men selve Skytten, naar Pastoren fortsætter: »Ved at læse dette maa man tænke paa hvad det vil sige at fare op som en Løve og falde ned som et Faar. Thi det syntes jo rigtignok i Begyndelsen, som om Romerkirken vilde sætte en virkelig Anger, en virkelig Omvendelse som Betingelse for Syndernes Forladelse, men til sidst ender den med ikke at kræve mere, end der kan præsteres af de fleste uomvendte Mennesker« (!).

Da Schepelern har læst saa faa katholske Skrifter og de faa saa overfladisk, er det en Selvfølge, at hans Piecer vrimle af urigtige Fremstilliger af katholsk Lære og Praxis. Mange saadanne ere nævnte ovenfor. Andre findes i følgende Paastande:

Paven raader [efter katholsk Anskuelse] i Skærsilden. 7, 25. [Paven selv nægter det, hver Gang han bevilger Aflad, der *forbønsvis* kan tilvendes Sjælene i Skærsilden, derved erklærer han nemlig: medens jeg med Myndighed frikjender de Levende for deres forskylte Syndestraf, kan jeg ikke gjøre andet for Sjælene i Renselsesstedet, end at tilbyde Guds Retfærdighed Kristi Fyldestgjørelser og *bede* hans Barmhjærtighed om naadig at tage imod dem som Erstatning for den Straf, som de endnu have at afsone.] Kirken er, som Rom lærer, et Rige *af* denne Verden. 2, 2. [Se herom »Er Romersk-Katholsk ægte evang. ? S. 234 ff.] Paven er i Besiddelse af *uindskrænket* Læremyndighed eller vi ville hellere sige *Lærevilkaarlighed*. 3, 36.

Paven har gjort sig til Herre over alle Samvittigheder, har taget sig Ret til at kontrollere og regulere *hele* det huslige og borgerlige Liv, til at bestemme, til hvilket *politisk* Parti Undersaatterne skulle slutte sig 3, 37.

Fordringen staar fast, Paven er og skal være *Enherrer* over Tro og Sæder. 3, 37. [Paven er i sit Læreembede bunden til Skrift og Tradition.] Nu er det

saaledes, at Koncilierne ere satte ganske udenfor Spillet, og at Paven er det eneste Organ for Kirkens Læremyndighed, og hvis derfor overhovedet kommende Paver nogen Sinde mere ville sammenkalde Koncilier, ville disse ikke blive andet end pavelige Hofsynoder, sammenkaldte for at give Forkyndelsen af Pavens Beslutninger Relief. 4, 23. [Se. P. P. Til Forsvar for Sandheden Nr. 6 S. 23. 24.]

Helgenskaren rekruteres kun af den første Klasses [!] Kristne, der efterkomme de evangeliske Raad. 7, 8. [Mon Pastoren ikke véd, at Hellig Knud Konge f. Eks. er en katholsk Helgen?]

Det gamle Hedenskab, overflyttet paa kristelig Grund, fik kirkelig Sanktion paa Synoden i Nicæa 787 [der hævdede, at det er ret at holde Billeder af Gud, Frelseren og hans Helgener i Ære.]

I »Der Katholik,« Tidsskrift for katholsk Videnskab, 1888 Decbr. S. 637, hedder det om Pater J. B. Muard: »Den, der begyndte at bede *for* ham, kom uvilkaarlig til at bede *til* ham.« Altsaa ikke engang »katholsk Videnskab« formaar at fastholde Forskjellen mellem Ærefrygt og Tilbedelse, hvor meget mindre da katholsk Lægmandsbevidsthed. 7, 18. [Altsaa ikke engang Pator Sch. formaar at fatte Forskjellen mellem at tilbede (Gud) og at bede til (en Helgen om at gaa i Forbøn for os hos Gud)!?]

For at En skal kunne blive kannoniseret, er det nødvendigt, at bevise, at den vordende Helgen har gjort i det mindste to Mirakler *enten for* eller efter sin Død. 7, 23. [Nej, Mirakler, som Herren mulig har gjort gennem et Menneske *for* hans Død nøjes Kirken ikke med. Det gjælder om at faa Vished om, at »den vordende Helgen« er *død* som Guds Ven; thi en nok saa ivrig Guds Tjener er i Fare for at synde og henfalde til Guds Vrede lige til sin Død. Vidundere, hvormed Herren har hædret et endnu *levende*

Menneske, bevise kun, at dette, den Gang Vidunderet skete, var Guds Ven.]

Der ofres Røgelse til Helgenene. 7, 24. [Der ofres *kun til Gud*; »Præsten siger ikke: jeg ofrer til dig, Petrus' eller Paulus'; men han takker Gud for deres Sejrvindinger og paakalder deres Beskyttelse,« lærer Trienterkonciliet, Møde 22 Kap. 3; — der ofres *kun Kristi Legeme og Blod* under Brødets Skikkelse; en anden Offergave eller Ofring, haves ikke i den nye Pagt.]

Men lad det være nok. — Vi tro næppe, at Hr. Pastoren gjør sig Haab om at kunne bilde en undervist Katholik ind, at det Anførte er katholsk Lære. Dog mindedes vi ved at læse dette, hvad Martensen skriver (Ethik 3, 416): »Bestræbelser for at bevæge Individet af en Konfession til at gaa over til en anden blive forkasteligt Proselytmageri, naar Overbevisningen *forfalskes* ved at føre Individerne udenom den virkelige Prøvelse og blænde dem ved Sofismer og løgnagtige Fremstillinger af den Konfession, man vil bringe dem til at forlade.«

Endnu en Bemærkning.

Vi sagde ovenfor, at Schepelerns Uvidenhed om Katholicismen er Hovedskyld, at han med Skjælsord stormer løs paa et selvlavet Vrægebillede af den. Men til Uvidenheden komme endnu to andre Fejl: en mere end vovelig *Paastaaelighed* og en vidtgaende *Mistænksomhed*.

Pastoren er ikke bange for at afgive Dom i Sager, som i Følge deres Natur ere tilslørede for menneskelige Øjne, og som den Alvidende, der ransager Nyre og Hjerter, alene kan dømme om. Hvem kan vide, hvad der rører sig i de Skriftendes og Skriftefaderens Hjærte? hvem foruden dem selv og den alvidende Gud? Men nej, Pastoren véd det: han paastaar at *utallige* Mennesker i den romerske Kirke gaa til

Skrifte uden den fornødne Anger. 8, 15. Hvoraf han mon ved det? Han svarer kort: »Det kan der jo ikke være nogen Tvivl om.« Han paastaar, den romerske Kirke vrimler af joviale Skriftefædre, for hvem Domsafsigelserne [i Skriftestolen] gaa som Fod i Hosen [smagfuldt!]. Han selv kan vel ikke forstaa dem; men han siger: det vrimler af dem; han mener altsaa at maatte antage, at »det forholder sig saaledes, at deres Samvittighed efterhaanden er blevet saaledes sløvet, at de ikke længere mærke det rædselsfulde Ansvar, som intet Menneske med en vaagen Samvittighed formaar at bære.« 8, 21. »En papistisk Præst maa, hvad Messeforvaltningen — og for den Sags Skyld ogsaa Skriftemaalet — angaar, snart synke ned i det aldeles Haandværksmæssige, hvor alt, hvad der smager af Aand, er forsvundet.« Hvorpaa grundes denne gruelige Beskyldning baade mod Kirken, der har anordnet Messetjenesten med dens nøje bestemte Bønner og Cener, og mod den Enkelte, der udfører den? Dette Spørgsmaal afgjøres med: »Det er en Selvfølge.« [!] 9, 44.

Vi Katholiker ere i Pastorens Øjne alle sammen meget indskrænkede, selv de ellers saa kloge, snilde og snedige Jesuiter. Om de spanske Jesuiter fortæller han sine troskyldige Læsere, at de foranstaltede et storartet Fund af Relikvier, hvoriblandt der var Halvdelen af Jomfru Marias Lommetørklæde. Naturligvis blev det »paa det klareste godtgjort, at det Hele ikke var andet end et plumt Bedrageri.« Alligevel blev Bedrageriet fortsat ved at udgive »det ene falske Haandskrift efter det andet, i hvilke den ubesmittede Undfangelses Fest erklæredes for lige saa gammel som Kristendommen. [!] Alle disse Fabler fandt *naturligvis almindelig* Tiltro.« 6, 14. »Katholiker af nogen Danelse,« siger han, have den, »hedenske Forestilling, at Maria »paa Grund af sin *guddommelige Allstedsnærværelse* er i Stand til at virke hvor hun vil.« 6, 34.

Den katholske Almue beskyldes for at tilbede Jomfru Maria og Helgenerne, og det, vel at mærke, at tilbede dem i egentlig Forstand, vise dem den Ære, som tilkommer Gud, den højeste Herre, alene. Og indvende vi herimod, at Forskjellen imellem Tilbedelse af Gud og Dyrkelse af en Guds Tjener, Forskjellen imellem den Bøn: hjælp du mig, Almægtige! og den: bed for mig, hellige Maria! læres saa tydelig i vor Katekismus og er saa haandgribelig, at den ikke kan overses af Nogen, saa faa vi at høre: »Vi vide meget vel, at man i den romerske Kirke har en stor Færdighed i at øve i Praksis hvad man forkaster i Theorien... Enhver, der kjender noget til det religiøse Liv i den romerske Kirke, véd, at de [Ord som Dyrkelse og Tilbedelse] i Virkeligheden intet betyde. Trods alle theologiske Forbehold *tilbeder* ¹⁾ den fromme Katholik ligefuldt sin Madonna.« 6, 22. Pastor Schepelern afsiger Dom om Hjærtets lønlige Tanker. Sagen er afgjort. Al Tvivl om Dommens Rigtighed maa forstumme.

Hos den katholske Gejstlighed forudsætter Schepelern de laveste Bevæggrunde: Nysgjærrighed, Herske- og Vindesyge. Nysgjærrighed og Herskesyge have indført Forpligtelsen til Skriftemaalet — »hvad skulde en Skriftefader ikke ønske at vide!« 8, 29 — og alle, Præster og Lægfolk, vare saa enfoldige nok til at lade sig paabyrde den. Ikke blot Vindesyge men ogsaa Herskesyge har indført Messen som Offer. Pengegridskhed griber endog til »et Kunstgreb, hvorved man lader sig Messer betale uden at læse den« [!]. Og »det skal indrømmes, at naar det gjaldt om at grundlægge og befæste et Hierarki med absolut Herredømme over Lægfolket, da kunde intet Snildere opfindes end netop Læren om Messeofret.« 9, 43. 45.

De katholske Gejstlige, Præster og Biskopper,

¹⁾ Spærret af Schepelern.

Paven iberegnet — ja »Paven og hans Gejstlighed fremfor alle« — gjør sig skyldige i Bedrag ved at holde de Troende til at vise Helgeners Relikvier religiøs Ærbødighed. »Man kan ikke undgaa at tænke paa det gamle Roms Augurer, der ikke kunde se paa hinanden uden at le,« fordi de narrede Folk med deres foregivne Spaadomme, og Folk vare enfoldige nok til at lade sig narre af dem. 7, 36. 38.

Det kan jo synes at være forunderligt, at Schepe-lern uden videre objektiv Grund mener at maatte forklare sin Næstes Handlemaade ved at antage de laveste Bevæggrunde og det nedrigste Sindelag. Imidlertid kunde en Psykolog maaske give en antagelig Løsning af Gaaden.

Forunderligere er det, at en »evangelisk«-luthersk Præst tager Forargelse af det troende Sindelag, som i Følge Evangeliets Opfordring og Forjættelse søger at faa al Nød, legemlig og aandelig, afhjulpen ved Bønnens Almagt og som efter at være bleven bønhørt, føler sig dreven til at offentliggjøre det til Herrens Ære og Andres Opmuntring. Evangeliet lover: »beder og I skulle faa« (Joh. 16, 24) uden nogen anden Indskrænkning end den selvfølgelige: forudsat, at det, I bede om, er til eders sande, aandelige Vel. Og Herren selv opfordrer den Mand, af hvem en Legion Djævløse vare udfarne: »Vend tilbage til dit Hus og fortæl, hvor store Ting Gud har gjort imod dig.« Og Evangelisten berømmer ham for, at han gik bort og forkyndte i den hele Stad, hvor store Ting Jesus havde gjort imod ham« (Luk. 8, 38. 39). Det ses derfor ikke, at det med Rette kan stemples som »overtroisk Uvæsen,« naar der til et religiøst Tidsskrift i Løbet af et Aar »indkom 2,946098 Anmodninger om Marias Bistand i alle mulige Anliggender og 55664 Taksigelser for hendes Hjælp.« 6, 31. —

Efter alt, hvad her er anført, turde det være aller

forunderligst, at Schepelern kan love sine Trosfæller at give dem »*Oplysning* om Romerkirkens Vildfarelser« [!?] og forsyne dem med »*Sandhedens*« Vaaben.

Urolighederne i Uganda.

—o—

I Begyndelsen af forrige Maaned bragte Bladene Meddelelser om, at de katholske Missioner i *Uganda* (Afrika) vare blevne overfaldne af Protestanterne, under Medvirkning af den engelske Kaptajn *Lugard*, som repræsenterer det engelske østafrikanske Handelskompagni. Sex katholske Missionærer vare blevne tagne tilfange og opholdt sig tilligemed to Ordenssøstre og Kong Muangas katholske Søster og Medregentinde i Fæstningen Kampala, som staar under Kaptajn Lugards Kommando. Den engelske Kaptajn *Williams* havde ladet hele Skarer af katholske Kvinder og Børn *nedskyde med Maximkanoner*, Hundreder af katholske Bagandaer vare blevne fangne af de protestantiske Indfødte og solgte som Slaver. Kong Muanga var flygtet tilligemed den katholske Biskop, og Høvdingen for de muhamedanske Bagandaer var bleven indsat i Kongens Sted.

Om disse sørgelige Tildragelser i Uganda er der nu indløben autentisk Meddelelse fra den tyske Station Bukoba ved Viktoria-Søen, hvor den fordrevne apostoliske Vikar fra Uganda, Msgr. *Hirth*, opholder sig. Brevet var dateret den 10. Februar og rettet til General-Superioren for de »Hvide Fædre.« I Indledningen betegner Msgr. *Hirth* disse Tildragelser som »et Foretagende, der er iværksat af Protestanterne, som ere blevne understøttede af Agenterne for det engelske østafrikanske Handelskompagni,« og som »et

af de skjændigste Blade i Historien om det mørke Fastlands Civilisation;« Ansvar for hele denne Skjændsel hviler ene og alene paa de protestantiske (engelske) Prædikanter og det engelske østafrikanske Handelskompagni.

Beretningen skildrer dernæst de religiøs-politiske Tilstande i Uganda i Løbet af de tre sidste Aar. »Som De ved,« skriver Biskoppen, »vilde Protestanterne under Landflygtigheden i Usagara (efter at det muhammedanske Parti havde fordrevet alle Missionærer fra Uganda) danne en særegen Gruppe og gave derved Anledning til Dannelsen af et protestantisk og et katolsk Parti. Efter Tilbagekomsten delte begge Partier Uganda i to lige store Dele og fordelte, uden at tage Hensyn til at Protestanterne vare halvt saa talrige som Katholikerne, samtlige Embeder og Distrikter blandt begge Lejre. Fra Dag til Dag blev Striden skarpere. Religion og Politik bleve blandede sammen, uden at Missionærerne vare i Stand til at skille de to Spørgsmaal fra hverandre.« Saasnt de vare ankomne til Uganda blev det engelske Flag gjort til Protestanternes Foreningsfane imod Katholikerne og man forsøgte at paatvinge Kong Muanga og hele Landet den; men Muanga modstod alle Forsøg. Kongen fordrede af Officererne i det engelske Fort, at dette Flag skulde beskytte begge Partier; men i Stedet for blev Kongen og hans Partis Anseelse planmæssig undergravet.

»Protestanternes Angreb bleve stedse hyppigere og fandt Understøttelse i det engelske Fort, Kongens retfærdigste Domme bleve ikke udførte, naar de ramte Protestanterne, Halvdelen af Sesse-Øerne bleve med engelske Vaaben løsrevne fra Kong Muanga, gjentagne Gange var han Gjenstand for Mordforsøg, og Morderne unddroge sig hans Forfølgelse, ved at ty til det engelske Fort. Da man ikke kunde berøve Katholikerne deres Embeder, førte man Krig i Provinserne. Hele

Landsbyer bleve udplyndrede ved Fortets Hjælp, alle katholske Høvdinge bleve truede med Døden, navnlig Kimburgive, som havde det Hverv, at drage Omsorg for deres Interesser og at udjævne deres Stridigheder og Cyprian le Kanta og Gabriel Mjasi, Soldaternes Anfører; ogsaa jeg modtog et Truselsbrev, der var undertegnet af Katikiro (Minister) selv. Allerede i lang Tid havde vore Kristne ingen Adgang til det engelske Fort, som Dag og Nat blev belejret af Protestanterne.

»I Januar modtog Fortet to Vaaben- og Muniti- onssendelser, det Eneste, som kom fra Mombassa (engelsk Koloni ved Østkysten). Dette skete paa samme Tid, som Kaptajn Lugard vendte tilbage fra Unhoro. Han var der stødt sammen med Emin Paschas gamle tyrkiske Soldater. Lugard forhandlede med dem, lod Halvdelen blive tilbage i Unjoro, for ved stadige Strejftog at holde den derværende Konge Kabarega i Aande, og førte Resten til Mengo, som derved fik 700—800 øvede Folk. Siden den Tid var Kaptajn Lugards Plan fastslaaet, selv om man ogsaa holdt den hemmelig endnu: Katholikerne, som Dag for Dag bleve talrigere, skulde udryddes. Navnlig, da Kong Muanga for en Maaned siden mere offentlig bekjendte sin Tro og mindst en Gang om Ugen, om Søndagen, kom med hele sit Hof til vor Mission Rubaga, for at overvære Undervisningen, syntes hele Landet at nære Sympathi for Katholicismen. De protestantiske Missionærer vare forbitrede; man sagde, at det var dem, som tilskyndede Kaptajn Lugard til Voldsomheder.

»I Løbet af de sidste elleve Dage herskede der Anarki. Mord og Geværttyverier bleve stedse hyppigere, navnlig til Skade for Katholikerne. Lugard vilde selv fælde Dom over et af disse Stridsemner; det drejede sig om en protestantisk Høvding, som var bleven

dræbt paa en Katholiks Ejendom, imod hvilken han havde ført en hel Bande, der var bevæbnet indtil Tænderne og udrustet med Brandfakler. Sagen var klar nok, men man vilde ikke se. Medens Fortet forhandlede med Kongen, for at opnaa »Retfærdighed,« lod det om Natten uddele Hundreder af engelske Geværer, noget Lignende var allerede sket nogle Dage i Forvejen i Hovedstaden Pokino. Efter Katastrofen spottede Protestanterne over os med de Ord: »I uddele Kors og Medailler, vi uddele Geværer og Patroner.«

»Søndagen den 24. Januar kom Sagen til Udbrud. Om Morgenen hørte man enkelte Skud. Henimod Kl. 2 gave to andre Skud et Tegn; Katholikerne maatte svare. Deres første Skud ramte Sembera-Mokay, en af de syv protestantiske Diakoner, i det Øjeblik, da han netop sigtede mod Vore. Strax udspandt der sig et Haandgemæng paa et Fladerum af to Timer i Kvadrat, som Hovedstaden indtager.

Kampen var for ulige. Kun Geværerne, ikke Landserne kom i Betragtning, og Katholikerne havde oven i Kjøbet hele det engelske Fort imod sig, men de kæmpede med Fortvivlelsens Mod, og en halv Time rasede der en Kamp paa Liv og Død. Vore Høvdinge faldt først og maatte bæres bort, hvad der foraarsagede en Del Forvirring, men Mjasi (Soldaternes Anfører) viste sig alle Vegne, for at opmuntre og gjenoprette Ordenen. Fem Gange trængte han Protestanterne tilbage til Fortet; den femte Gang trængte han sig endog ind i Fortet midt under Ilden fra to Mitrailleuser, men efter at have bortskudt 68 Patroner, havde han ingen Munition mere. Han trak sig tilbage til Kongens Residents, for at bortføre Kongen tillige med hele hans Hof — Katholikerne vare besejrede.

»Kaptain Williams forlod nu Fortet med et Antal Nubiere (formodentlig nubiske Soldater, som i Wade-lai havde staaet under Emin Pascha). Han drog lige

mod Residentsen, som han fandt tom. Kong Muanga havde forladt den med 2000 Personer; vore Tropper, som trak sig tilbage i god Orden, førte ham ti Kilometer bort til Søen. Williams indskrænkede sig da til at bortfjerne den kongelige Fane, han kunde endnu forhindre, at en Del Hytter bleve nedbrændte, et Øjeblik tænkte han paa at forfølge Kongen, men opgav det igjen.«

I den anden Del af sin Beretning omtaler Msgr. Hirth Missionsstationen Rubagas Skæbne. »To Timer før Kampen havde Lugard tilbudt os, at vi skulde begive os ind i Fortet; saa snart vi vare komne det nær, vilde han sende os sine Soldater imøde til Beskyttelse. Vi vare tre Kvarter fjernede fra Fortet. Tilbudet var derfor uantageligt. Vi vilde have udsat os for at blive myrdede undervejs og havde maattet overlade hele Missionen til Plyndring. Vi forlangte derfor, at han skulde sende os nogle Soldater, som kunde beskytte os i Rubaga; det vilde have været tilstrækkeligt, man vilde have respekteret dem. To Gange vare de blevne os bevilligede under lignende Omstændigheder; denne Gang bleve de os nægtede, men ikke den engelske Mission.

»Vi stillede os derfor under Guds Beskyttelse. Kun de større Børn, som bleve udrustede med Missionsens Vaaben, stillede sig op, hovedsagelig for at beskytte os mod Brandstiftere. Missionærene trak sig tillige med Kvinderne og de mindre Børn tilbage i en Lerhytte, der tjente til Forraadskammer. Det var den første færdige Bygning, Taget var lige Dagen i Forvejen blevet bedækket med Ler; rundt omkring laa desværre vore Hytter, der endnu vare tækkede med Straa. I nogen Afstand laa en ligeledes endnu ufuldendt stor Kirke, som heller ikke var indhægnat endnu.

»Vore Ynglinge forsvarede sig tappert, men de maatte snart vige tilbage for Overmagten. Vor Læge,

Frants Goge, blev ramt af en Kugle i Hjærtet og døde paa Stedet; vor gamle Tjener Cyprian fik en Kugle i Benet; de Øvrige bleve adsplittede. I Løbet af et Øjeblik stod hele Rubaga i Flammer. To Gange bleve vi beskudte i vor Lerhytte; vi befandt os midt i Ilden og vare nærvæd at blive levende brændte. Nogle Katekumener vare, efterat deres Herre var falden, flygtede midt igjennem Kugleregnet og Flammerne ind i vort Hus; de bleve alle døbt; jeg meddelte den sidste Absolution til alle de Kristne og Missionæerne og modtog den selv af Superioren. Men Angriberne bortfjærned sig igjen, for at forfølge vore Kristne. Ogsaa Skydningen ophørte. Saa kom de første Bander, som vilde plyndre, men vort Antal gjorde dem urolige, og de gik atter bort, uden Tvivl for at hente Forstærkning. To af vore Ynglinge satte deres Liv paa Spil, for ubevæbnede og gjennem den sorte Røg, som indhyllede den nedbrændte Residents at bringe en Billet til Fortet, i hvilken jeg apellerede til Kaptain Lugards menneskelige Følelser. Deres Skytsengle ledsagede dem. En Time senere ankom Kaptainen personlig med et stærkt Mandskab; vi vare frelste, efter at have tilbragt to skrækkelige Timer mellem Flammerne.

»Udenfor fandt jeg Alt ødelagt. Vi begravede vor stakkels Frants, som var udplyndret og halv opbrændt, tilligemed Lukula, en katholsk Høvding, medens Soldaterne gjorde sig tilgode i Staldene med Kjødet af vore opbrændte Hjorde. Kaptainen lod en Vagt blive tilbage, for at beskytte de faa Ejendele, som vare blevne frelste i Forraadshuset. Derefter vandrede Missionæerne med bedrøvede Hjærter tilligemed Kaptainen og hans Følge ind i det engelske Fort, ledsagede af de sejrige Protestanters Forhaanelser og Hyl.

»I Fortet bleve vi behandlede godt. I Løbet af de to følgende Dage forhandlede Kaptainen med Kongen, som var flygtet til Bulingugwe-Øerne. Man vilde

lade ham vende tilbage til Tronen, dersom han vilde gjøre Handelskompagniets Flag (der var blevet til Protestanternes Flag) til sit eget og overlade Hovedembederne til Protestanterne. Den 26. fik Missionæerne selv Tilladelse til at forlade Fortet, for at bevæge Kongen til at vende tilbage. Vi bleve ledsagede til Munnyunyn. Vi fandt Landet helt forladt. Stor Jubel blev der, da vore trofaste Kristne saa, at vi vare frelste. Kongen kunde ikke tænke paa at vende tilbage til Mengo, han vilde være bleven Protestanternes Slave. Katholikerne havde kun Valget mellem Frafald, Død og Landflygtighed. Medens man forhandlede, samlede Kongen sine Folk, som strømmede til fra alle Hjørner af Landet, og trak en Del Baade sammen, som skulde bringe ham til Buddu. Men det gik temmelig langsomt.

»Den 30. Januar ankom nogle Baade fra Sesse-Øerne. Allerede Dagen i Forvejen havde Missionæerne Bréas og Toulze hver indskibet sig i en Baad. Jeg begav mig endnu en Gang til Kongen, for at tage Afsked med ham. Paa Vejen til ham saa jeg henved 15 Baade styre af al Kraft henimod Øen. Næppe var jeg naaet hen til Kongen, før en Hagl af Kugler udgjød sig over hans Hytte; det var Mitrailleusen, som forenede sin Ild med Baadenes. Kongen greb min Haand og trak mig med sig. Talrige Kvinder og Børn flygtede med os, og Mange faldt.

»Hurtig naaede vi til den modsatte Side af Øen, hvor Kuglerne ikke mere kunde naa os. Hvilket Syn! Der var kun faa Baade tilstede, derimod 3—4000 Mennesker, som styrtede sig i Havet, for at naa dem. Kongen blev stødt ned i en Baad. Jeg maatte følge ham, uden at kunne ofre de tilbageblivende sex Medbrødre en Tanke. Ude fra Midten af Søen saa vi Flammerne, som viste os Fjendernes Nærværelse paa Øen. De maatte kæmpe for den Skridt for Skridt; der stod Mjasi med Resten af vore tapre Folk, Tundi, Kongao,

Kaggo. De samlede sig paa den skovbeklædte Top af Øen. Skydningen varede langt ind i Natten.

De øvrige Missionærer har jeg ikke gjenset siden. Man har fortalt mig, at de ved de første Skud ligeledes vare ilede ned til Baadene, men forefandt kun en eneste; den blev overfyldt. sank, og de maatte beslutte sig til at gaa Fjenden i Møde, som fuldstændig udplyndrede dem. Missionens Børn bleve holdte som Fanger tilbage i Fortet. I Løbet af Natten frelste sig de, som ikke vare faldne paa Øen, over til Fastlandet.

»Vor overfyldte Baad truede hvert Øjeblik med at synke og at drukne Ugandas sidste Haab: dets Konge og dets Biskop. Ved Bredden stod Alt i Flamme, og i tyve Dage hærgede Ilden hele Landet. Vi tilbragte en Nat og en Dag paa Vandet, uden Hvile og Næring, saa landede vi paa Sesse. Kongen fortsatte her sin Vej sydpaa til Buddu (Landskab paa Vestkysten af Viktoria Søen overfor Sesse-Øerne), vi rejste til Kagera og til Grænsen af det tyske Omraade.

»Menneskelig talt synes alle vore Forhaabninger at være ødelagte. Vore Folk ere adsplittede, mange Høvdinger dræbte, alle vore Missionsstationer ødelagte, vore Kirker brændte, Kvinder og Børn bortslæbte i tusindvis, end ikke Muhamedanerne have nogen Sinde gjort Saamange til Slaver. Alle Daabshandlinger ere opsatte; over 5000 Personer vilde i Aar have endt deres fireaarige Prøvetid, og desuden fandtes der 50,000 Katekumener.

»Men jeg nærer ikke desto mindre det Haab, at Gud atter vil gjenopvække Troen ved Viktoria-Søen, trods det engelske østafrikanske Handelskompagnis Bestræbelser for at bringe os ind under Musselmændenes Aag. Kaptajn Lugards sidste Breve til Kong Muan-ga truede med Ugandas Overdragelse til Mbogo, Konge over de muhamedanske Bagandaer. Alle europæiske Konferentser have ikke hindret denne sørgelige Til-

dragelse for vore stakkels Sorte. Havde Kong Mu-anga haft frie Hænder i Løbet af de sidste Aar, saa vilde der her nu ikke være et muhamedansk Rige med Slavehandel. Men det passede ikke til Officerernes Beregninger i det engelske Handelskompagni. En af dem sagde mig for nylig: »Blandt de tre Religions-samfund ved Søen: Katholicismen, Protestantismen og Muhamedanismen, foretrækker jeg det Sidste.« Og i Virkeligheden har han bygget Muhamedanismen et Fort, en Moschee og en Skole. De herværende Protestanter's Moral er rigtignok lige saa lav som Muhamedanernes; til Overflod ryge de lidenskabeligt Hamp, som drager Opiumens sørgelige Virkninger efter sig. Jeg anklager dog ikke i første Linie de engelske Officerer: de have kun altfor let ladet sig narre af Bagandaerne; som atter blive ophidsede af de engelske protestantiske Missionærer. Havde jeg ikke mistet mine Papirer paa Øen, vilde jeg have kunnet sende Dem min Brevvexling med det engelske Fort. Det er utroligt, hvad man har ydet i Henseende til at bagvaske os. Jeg vil kun begive mig til Riziba og der afvente Begivenhederne tillige med mine Medbrødre. Hvorledes jeg skal befri mine fangne Missionærer, véd jeg endnu ikke.«

*

*

*

I London lader man, som om man endnu ikke har modtaget paalidelige Meddelelser fra Uganda, og de ældre, som foreligge fra de engelske protestantiske Missionærer, klage naturligtvis over Voldsomheder fra Katholikernes Side. Naturligtvis, naar Katholikerne grebe til Nødværge, vare de jo uretfærdige, de burde have taalt Alt og navnlig burde de være blevne Protestanter af Kjærlighed til Englænderne. »Berl. Tgbl.« skriver i den Anledning om Englænderne: »Allerede nu kan man med Vished antage, at Englænderne paa en fiffig Maade have forstaaet at benytte de gamle

religiøse Stridigheder mellem det katholske og protestantiske Parti i Uganda til at udføre et længe forberedt *politisk Coup*, som gaar ud paa at fordrive alle Ikke-Englændere fra Uganda. De engelske protestantiske Missionærer have ved denne Lejlighed atter en Gang tydelig bevist, hvad de andetsteds have vist hundrede Gange, at de i deres Hjærter Dyb ikke ere Evangeliets Udsendinge, men *politiske Agenter* for England. Det er den hovedsageligste Lære, som vi kunne drage af de sidste blodige Tildragelser i Uganda. « Fordrivelsen af Katholikerne og de katholske Missionærer i Uganda er en blodig Haan for hele Missionsvæsenet i Almindelighed og for det engelske protestantiske Missionsvæsen i Særdeleshed. Religion, Humanitet, og Bekæmpelse af Slavehandelen er i disse Englænders Mund kun tomme Talemaader og tjene kun til at skjule deres politiske Formaal.

Kristi Legems Fest.

(Sacris solemnii.)

—o—

1. Hymner som Krandsen om Minderne slyngede stige fra Hjærter af intet betyngede! Vige det gamle! Nu vorde foryngede Tanker, Tale og Gjæringer.
2. Natten vi mindes i Troen os frydende, dengang med Lammet det Frelse betydende usyret Brød efter Lovenes Bydende Kristus sidst sine Brødre gav.
3. Da det var spist saa, som Lovene vilde det, gav han sit Legeme, Sandhed for Billedet, rakte de tolv det, men uden at skille det, helt til alle og helt til hver.

4. Svage til Styrke sit Legeme rakte han,
Trøst ved sit Blod i de sørgende vakte han:
Tager den Kalk, som jeg rækker — saa sagde han —
tager alle og drikker den.
5. Saadan han stifted sit Offer det reneste;
ene dog Præsterne gav han den Tjeneste
hellig at røgte det; de er de eneste,
som maa bryde, ej nyde blot.
6. Englenes Brød bliver Føde for dødelig;
Himmelbrød er det, det tro vi ubrødelig.
Uden at tænke! En usselig, kjødelig
Slave nyder sin Gud og Drot!
7. Giv os, treenige Gud, din Forjættelse,
giv os din Naade til Sjælens Tvættelse,
led vore Fødder til Hjerternes Mættelse,
til din Bolig, det rene Lys.

J. F.

Literatur.

Til Forsvar for Sandheden. Af P. P. Nr. 12. Messeofret. Efter paa en letfattelig Maade at have forklaret Ofrets Væsen og Bestemmelse og hævdedet, at Kristi blodige Død paa Korset var et Offer i Ordets egentlige Forstand, beviser Forfatteren af den h. Skrift, at Kristus ogsaa i Nadversalen har frembaaret et sandt men ublodigt Offer og givet Apostlene og deres Efterfølgere i Præsteembedet Befaling og Fuldmagt til at frembære det samme Offer indtil Verdens Ende. Hr. Pastor Schepelern trænges ogsaa i denne Piece haardt af sin Modstander. Vil han være og anses for konsekvent, da bør han enten give Afkald paa sin Tro paa, at Jesus Kristus er Guds enbaarne Søn, Vejen, Sandheden og Livet, eller tilbagekalde sin dristige Paastand, at »den bibelske Begrundelse af Messeofret, som den romerske Kirke præsterer, ganske vist for enhver, der

kjender sin Bibel, er saa intetsigende, at man undertiden næsten har ondt ved at tage den alvorligt.«¹⁾

I et Tillæg belyses Pastor Schepelerns Kampmaade, uvidenskabelige Skriftforklaring, uvidenskabelige Maade at citere paa og især hans grove Misforstaaelser 'af Trienterkonciliets, af Paverne Leos af Gelasius og af Bellarmins Udtalelser. Det hædrer Forfatteren, at han nøjes med at antage, at Pastor Schepelern polemiserer imod Bellarmin eller Trienterkonciliet. Mon det ogsaa er hæderligt for Pastor Schepelern og et Bevis for hans Sandhedskjærlighed, at han gjør sig skyldig i saadanne objektive Bagvaskelser? Hvor dristig Pastoren er i sine Paastande, ses ogsaa af den Note, som læses S. 28. Hvoraf ved Pastoren da, at Ordene »Ite, missa est,« i den gamle Kirke kun en Gang bleve sagde, nemlig efter Evangeliets Oplæsning og Prædiken og ikke ogsaa efter den hellige Offerhandlings Fuldbyrkelse? Hvorledes beviser han, at Ordet »Missa« ikke er bleven brugt som Hovedord i Stedet for »Missio,« saa at Ordene »Ite, missa est,« svarede til de græske: »la ois aphasis«? Hos Tertullian, l. 4 contra Marcionem cp 18 og Kyprian, l. de bono patientiae læses ogsaa »remissa« i Stedet for »remissio.« Ifr. Lugo de eucharistia, disp. XIX, sect. II, Nr. 17.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Berlin. For en Uges Tid siden døde Berlins Overborgmester *v. Forkenbeck*. Hans Jordfæstelse, som en luthersk Præst forrettede paa den lutherske Kirkegaard, gav Anledning til en Del Spektakel i de liberale Blade paa Grund af at den katholske Gejstlighed havde nægtet baade sin Assistance og et Gravsted paa den katholske Kirkegaard. Forkenbeck var nemlig Katholik i Følge sin Daabsattest og nedstammede fra fromme katholske Forældre i Münster; men om sin Kirke bekymrede han sig aldeles ikke og heller ikke paa Sygelejet begjærede han Kirkens Trøstemidler. Han var *uden Konfession* og gjorde heller ikke Krav paa at

¹⁾ Smaaskrifter mod Romerkirken. Nr. IX S. 28.

blive anset for andet end konfessionsløs. Han var gift med en Protestant og lod sine Børn opdrage protestantisk. I Kulturkampen gik han med sit nationalliberale Parti og tog endog imod Udnævnelsen til Medlem af »Domstolen for kirkelige Anliggender«, som »*afsatte*« Biskopperne. Da han ved sit Livs Ende ikke gav Tegn til at have forandret sit Sindelag og ved sin Deltagelse i »Afsætnings-Domstolen« var hjemfalden til *Exkommunikation*, kunde der naturligvis ikke være Tale om nogen *kirkelig Begravelse*.

Herover blev der stor Larm i Aviserne (ogsaa de danske Blade fik Meddelelse om Begivenheden gennem Telegrafem). Mærkeligt er det, at man nu raaber om »Præste-Intolerance«, da man jo godt ved, at Forkenbeck selv slet ikke gjorde Krav paa præstelig Virksomhed. Har et Menneske ikke villet tilhøre Kirken i Livet, saa kan og vil Kirken heller ikke paatvinge sig ham i Døden. Af intet Samfund i Verden, hvad Opgave det end maatte have, kan man forlange, at det atter og atter skal tilstaa et Menneske de Rettigheder og Æresbevisninger, som ere knyttede til Medlemsværdigheden, naar et saadant Medlem endog i Aartier holder sig borte fra sit Samfund og fra dets Bestræbelser, ja endog har bekæmpet det i dets Livsspørgsmaal. Ogsaa den formelle Udelukkelse af et saadant Medlem ved given Lejlighed finder Enhver retfærdig, og Samfundet vilde gjøre sig selv foragteligt, latterligt, det vilde ødelægge sit fælles Grundlag, sin Disciplin og dermed Betingelserne for sin Bestaaen, dersom det undlod at handle saaledes. Mon da Kirken ikke ogsaa er i Besiddelse af denne væsentlige Ret, som ethvert andet Samfund har?

Om dette Anliggende skriver for øvrigt ogsaa det konservative *protestantiske* Organ »N. Westf. Volksztg.« i Bielefeld: »De liberale Blade mene, at Nægtelsen af en kirkelig Begravelse fra den katholske Gejstligheds Side bliver almindelig fordømt. Aldeles ikke! Den romerske Kirke vilde, dersom den havde handlet *anderledes*, have fuldbyrdet et Slags *Selvstrangulation* (Selvmord). Forkenbeck havde (ved i Aartier at leve skilt fra Kirken) og ved at modtage et Embede i Statsdomstolen imod Kirken, adskilt og exkommunikeret sig

selv fra den. Han har heller ikke senere hen *udsonet* sig med sin Kirke. Vi fortænke slet ikke den katolske Kirke i, at den ikke vil nedværdige sig til et Due-slag, hvor man efter Behag kan flyve ud og ind. Blot *den evangeliske Kirke* besad en Smule af den katolske Kirkes Energi!« — Om Forckenbecks Jordefærd ved den lutherske Pastor Hoszbach skriver endelig den protestantiske »Reichsbote«: »Hvad skal en kirkelig Begravelse efter et Liv uden Kirke? Og endnu mere, hvad skal en protestantisk Begravelse, naar det drejer sig om en Katholik? Deri ligger der dog ingen Sandhed.« Bladet er i det mindste konsekvent, naar det savner »Sandhed« i den protestantiske Begravelse af en Mand, som ikke var Protestant og som overhovedet ingen Religion havde.

England. Paa en stærkt besøgt Forsamling i Westminster under Forsæde af Hertugen af Norfolk er det blevet vedtaget at stifte et Hjem for husvilde Fattige i London, til Minde om afdøde Kardinal Manning. Det skal optage Enhver uden Hensyn til Nationalitet eller Religion, men staa under katolsk Ledelse. Der forelæstes et Brev fra Kardinalens mangeaarige Ven Gladstone, i hvilket denne varmt slutter sig til Planen. Sir Charles Russell gik i en længere Tale ind paa Planens Enkeltheder.

Gøteborg. Den h. Pintsefest fejredes i Aar paa en særdeles højtidelig Maade i den katolske Kirke i Gøteborg. Kirken havde i Stedet for sit gamle provisoriske Alter, som nu har gjort Tjeneste i 25 Aar, endelig faaet et nyt, i gothisk Stil kunstfærdig udført Alter. I Anledning af dets Indvielse var den højærværdigste apostolske Vikar, Msgr. *Bitter* ankommen fra Stockholm tilligemed Pastor *Wessel*. Højtideligheden begyndte Kl. 10. Assisteret af Diakon og Subdiakon samt af Ministranter med brændende Lys og Røgelsekar, traadte Hs. Højærværdighed frem foran Altret. Efter at Koret havde sunget »Veni creator«, indviedes Altret ifølge den kirkelige Ritualbog. Derefter hentedes i højtidelig Procession det allerhelligste Sakramente fra Sidealtret og overførtes til Højaltret under Afsyngelsen af Førsters »*Ascendit Deus in jubilatione*«.

I Prædikenen, som indledes med Salmistens Ord: »Min Sjæl længes og higer efter Herrens Bolig; thi Spurven har fundet et Hjem og Svalen en Bolig; jeg har fundet dit Alter, Hærskarernes Herre, min Konge og min Gud« (Ps. 84, 3.), talte den apostoliske Vikar paa en gribende Maade om det kristne Alters Betydning og om den Helligaands Forhold til det. Hele den højtidelige Akt sluttede med Koenens herlige Motett »*Quem admodum desiderat.*« Under Pontifikalmessen sang Kirkens Kor Zangels Messe *in honor. Sti. Cassiani.*

Det ny Alter er forfærdiget i Münster under Arkitekt Hertels Vejledning. Alterbordets Forside er ind delt i Felter og smykket med Melkisedeks Offer, samt med fire andre i Træ skaarne Figurer af den gamle Pagts Profeter, som have talt om Altrets ophøjede Hemmelighed: Esajas, David, Malakias og Salomon. Paa Alterbordet hæver sig Tabernaklet, paa hvis Dør ses Lammet paa en blaa Emaillebund, omgivet af de fire Evangelisters Symboler. Paa Siderne af Tabernaklet er i ophøjet Relief udskaaret Billeder fra det nye Testament, det ene forestillende »Bryllupshøjtiden i Kana«; det andet »Bespisningen af de 5000 Mand«. Ovenover Tabernaklet knejser Baldakinen, som paa sin sin Forside har fire Engle, to paa hver Side, i tilbedende Stilling; i Baggrunden under Baldakinen ses Billedet af Jesu h. Hjærte i Mosaik med rig Forgyldning. Ovenover Baldakinen hæver Korset sig. Kunstværket i sin Helhed gjør et Totalindtryk, som danner en værdig Afslutning af det forøvrigt smagfuldt dekorerede Kor.

Trods det mest fristende Sommervejre vare ogsaa Protestanterne strømmede i talrige Skarer til Kirken, som var fyldt indtil Trængsel. I Prædikenen udtalte den apostoliske Vikar det Ønske: »Maatte i Kraft af de Hemmeligheder, som fejres paa Altret, formedelst den Helligaand vore Hjærter omskabes til levende Altret, paa hvilke vi frembære for Gud aandelige Gaver, Kjærlighedens Guld, Andagtsens Røgelse, Selvfornægtelsens Myrrha.« Vi haabe, at dette Ønske maa gaa i Opfyldelse.

Kirkelig Kalender.

**Søndag den 12. Juni. Første Søndag e. Pintse. Den allerhel-
ligste Treenigheds Fest eller Trinitatis Søndag. — 13. M.**
Antonius af Padua, Bekjender. — **14. Ti.** Basilius, Biskop og
Kirkelærer. — **15. O.** Bonifacius, Biskop og Martyr.

Torsdag den 16. Juni. Kristi Legems Fest. (Befalet Festdag,
som forpligter til Bivaanelse af den h. Messe. Gudstjenesten
fejres som paa Højtidsdagene. I Sct. Ausgars Kirke holdes
Procession før Højmessen Kl. 10; — om Aftenen Kl. 8 Fest-
andagt med Prædiken. Hele Oktaven igjennem holdes hver
Aften Kl. 8 Andagt til det allerhelligste Sakrament.) — **17. F.**
Oktavdag. — **18. L.** Oktavdag.

Søndag den 19. Juni. 2den Søndag e. Pintse. Juliana af Falco,
Jomfru.

Mariåforeningen holder Møde Søndag den 12. Juni efter
Højmissen i Sognekirken. Aarsregnskabet fremlægges.

Den levende Rosenkrans (1ste Afd.) Møde med Exhorta-
tion Søndag den 12. Juni Kl. c. 11 $\frac{1}{2}$ paa Toldbodvejen 14. —
Medlemmerne deltage i Kristi Legemsfest-Processionen,
Torsdag den 16. ds. Kl. 10 i Sognekirken.

Literatur. Udkommen er og faas hos Dhrr Gejstlige og i
Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn: **P. P.** Til Forsvar
for Sandheden Nr. 11. **Altrets Sakramente.** 25 Øre.
Nr. 12. **Messeofret.** 25 Øre.

Mariakongregationen for Ynglinge fejrer sin Fælleskom-
munion Søndag den 19. Juni Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel, Ste-
nosgade. Samme Dag holder Kongregationen sin Skovtur.

Jesu Hjertes Kapel (Stenosgade). Aftengudstjenesten i Ka-
pellet bortfalder om Søndagen indtil videre.

Unio. Torsdag den 16. Juni (Kristi Legemsfest) første
Udflugt iaar for Foreningens Medlemmer med Børn. Deltagerne
afgaa fra Kjbhvns. Klampenborgstation med Toget Kl. 2,30 til
Charlottenlund, hvor Foreningen trakteres med Kaffe. Derefter
spadseres i Skoven og arrangeres forskjellig Underholdning. Der
spises til Aften Kl. 6 $\frac{1}{2}$ ved „Over Stalden.“ Madkurve medta-
ges. Nye Medlemmer kunne indmeldes hos Formanden, Hr. Gros-
serer Hitzinger, Sølvgade 86, og Næstformanden, Hr. Fabri-
kant H. Hoffmann, Kjøbmagergade 48, samt i Sommerlokalet.

Cæciliekoret holder Møde Mandag den 13. Juni Kl. 8 i Ves-
selgade Nr. 9. 1. Sal. Jos. Hammermüller.

Sct. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre Mandag den
13. Juni Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Aften, Bredgade 67. 2. S.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 25.

Søndagen den 19. Juni.

1892.

Indhold: Pastor Topsøes Trosregel. Kristi Legems Festoktav. Professor Schat-Petersen og Frater Scholasticus. Efterretninger fra Ind- og Udland: Fulda. Württenberg. Uganda. Liberia. Rom. Kristiania. Bekjendtgjørelser.

Pastor Topsøes Trosregel.

(Af P. P.)

Hr. Pastor *Topsøe* i Alsted aander lettere, siden Pater Lange har sluttet sine Konferenser. »Nu da P. Lange sagtens er rejst, skriver han i »Dansk Kirke-tidende« for 22. Maj, turde det maaske være paa Tide at kaste et lille Tilbageblik paa Forhandlingen imellem ham og de Mænd, der paa vor Kirkes Vegne ere optraadte imod ham.« Og af disse nævner han saa Professor *Schat Petersen*.

Læseren vil erindre, at Hr. Professoren var beske-den nok til at mene, at han selv kjendte det katholske Dogme bedre end den katholske Dominikaner. Nu faar han af sin Landsmand og Trosfælle at høre, at han, Professoren og Licentiaten, »ikke synes at være godt bevandret i Danmarks theologiske og kirkelige Literatur, ikke synes at have lært noget af Grundtvig,

ja, knap nok af Martensen,« at han ikke ret veed, paa hvad Autoritet hans egen protestantiske Tro hviler.

Pateren havde sagt: Som Katholik tror jeg hvad Gud ved sin Kirke lærer mig, en Protestant tror hvad han læser sig til i Bibelen; Katholicismen hviler paa Autoriteten, Protestantismen paa den personlige Forskning.

Professoren mente at skulle rette derpaa; han sagde: nej, Protestantismen hviler paa Skriften som den sande Autoritet.

Nu kommer Pastoren og siger: nej, Professorens Paastand maa der rettes paa, naar den skal vise sig at være sand og holdbar [den *er* altsaa *usand* og *uholdbar*]; »Professoren gjentager her dristig den gamle, forslidte og uholdbare Paastand, at Skriften fortolker sig selv; saaledes spiller han unægtelig let Sejren over i Papi-sternes Hænder, da de har let ved at vise ikke blot, at Skriften ikke har været den oprindelige Kilde til Kristendommen, eftersom de ældste Skrifter i det nye Testamente dog altid ere ca. 30 Aar yngre end Kirkens Stiftelse, men ogsaa, at Skriften kan fortolkes paa mange forskellige Maader og derfor saa meget mindre egner sig til at være en absolut Autoritet, som der jo altid angaaende den kan rejses de mange Spørgsmaal ikke blot om Fortolkningerne, men ogsaa om de enkelte Skrifers Avtenti, Integritet, Inspiration, de forskellige Læsemaader o. a. m. . . Det ensidige Skriftprincip, som Professoren hævder, vil føre til det *exegetiske Paavedom*, hvor det i Virkeligheden — hvor meget det end paastaas, at det er Skriften, som fortolker sig selv — bliver *Theologerne*, der fortolke den, og saaledes blive de *øverste Dommere* med Hensyn til at afgjøre, hvad der er kirkelig Sandhed; og da de indbyrdes modsige hinanden, opløser alt sig for de Enfoldige og Umyndige [mon *kun* for disse?] i et **Virvar**, som ingen kan bygge paa.«

Alt dette er i god Overensstemmelse med hvad P. Lange har udvirket i sit 9de og 10de Foredrag ¹⁾, og hvad den katholske Tro, den sunde Fornuft og en næsten 400 Aars Erfaring lærer.

Men spørgse vi saa Hr. Topsøe: hvad er da Protestantismens Trosregel, naar det hverken er den personlige Forskning (P. Lange), ej heller Skriften (Schat Petersen)? saa svarer han: det er *Kirken med den apostoliske Trosbekjendelse*; den er den sande Autoritet, og Skriften bliver kun Autoritet for os, naar den udlægges i Overensstemmelse med det apostoliske Symbolum.

Herom tillade vi os nogle korte Bemærkninger.

Først og fremmest er det jo meget lærerigt for os at se, hvordan i vore Modstanderes Lejr Meningerne ere delte selv om »det Fundamentelle, de store Principper.« »Gud vil, at alle Mennesker skulle komme til Sandhedens Erkjendelse«; derom ere vore adskilte Brødre enige, men om Grundspørgsmaalet: ad hvilken Vej kan der naas til Sandhedens Erkjendelse? kunne de ikke enes. Vi derimod ere i det lykkelige Tilfælde at kunne vise Alle, der søge Sandheden, en slagen Vej, som Ingen kan tage fejl af: Vejen er Kirkens Lære, som den findes fremsat i en hvilkensomhelst approberet katholsk Katekismus.

Den Vej derimod, Hr. Topsøe her mener at kunne og skulle paapege, lader sig i Virkeligheden hverken paa- vise eller opdage. Thi den »Kirke«, han henviser mig til, er efter hvad han selv siger hverken »Pavekirken eller nogen evangelisk luthersk Folkekirke«, det er overhovedet ikke en udvortes, synlig Kirke, men et »aandeligt Samfund af alle Troende, kjendeligt paa Ordet og Sakramenterne«.

Men, Hr. Pastor, lad os antage, jeg er i Tvivl om den rette Udlæggelse af Herrens Ord: dette er mit

¹⁾ Se her NN. 18 og 19, SS. 369 ff. og 393 ff.

Legeme! hvor faar jeg Tvivlen løst? De siger: hos Kirken, som er et *aandeligt* Samfund. Men et aandeligt Samfund kan jeg hverken raadspørge eller finde. For at kunne raadspørge et Samfund, maa jeg kunne skjelne dets Medlemmer fra Ikke-Medlemmerne, saasom jeg f. Eks. kan skjelne Medlemmerne af den danske Folkekirke eller af den engelske Højkirke eller af den katolske Kirke fra alle dem, der ikke ere Medlemmer af en af disse Kirker. Men de erklærer jo med Eftertryk, at den Kirke, De henviser mig til, ikke er et saadant synligt Samfund, som de tre nævnte Kirker eksempelvis ere.

»Javel, men derfor tilføjede jeg ogsaa, at det usynlige Samfund, jeg taler om, bestaar af alle *Troende*.«

Men de Troende have meget delte Anskuelser. Spørger jeg flere af dem eksempelvis om Udlæggelsen af Herrens nævnte Ord, faar jeg meget forskellige Svar. En udlægger dem saaledes: dette er Brød, som betyder mit Legeme; en Anden saaledes: dette er Brød, hvorved der under Nydelsen forbindes mit Legeme; en Tredje saaledes: dette er Brød, ved hvis Nydelse mit Legeme gribes i Troen; en Fjerde saaledes: dette er ikke længer Brød, men Brødet er blevet til mit Legeme; atter Andre anderledes. Alle disse sige at være troende; alle holde Herrens Ord for sande; men Spørgsmaalet er: hvem der udlægger dem rigtig, eller hvem der har den rette Tro angaaende disse Herrens Ord.

»Naar jeg siger »de Troende«, saa mener jeg selvfølgelig de *Rettroende*.«

Ganske vist, Hr. Pastor; men paa denne Maade kjøre vi rundt og komme ikke videre. Jeg spørger efter den rette Udlæggelse af eller den rette Tro paa Herrens Ord, og De siger mig, at jeg vil finde den hos de Rettroende; med andre Ord: for at kunne faa den rette Udlæggelse at vide, er det nødvendigt, at jeg iforvejen kjender den.

»Men derfor tilføjede jeg jo, at dette aandelige Samfund af Rettroende er *kjendeligt paa Ordet og Sakramenterne.*«

Paa »Ordet»? hvilket Ord? Thi der lyder jo, som sagt, blandt dem, som kalde sig Troende og Rettroende, mange højst forskjellige og indbyrdes modsigende Ord. Uden Tvivl mener De Sandhedens Ord, den rette Udlæggelse af Herrens Ord. Men saa beskrive vi atter den samme Cirkel, som før. — Og »Sakramenterne»? Hvilke Sakramenter? Uden Tvivl de af Kristus indstiftede. Thi de Rettroendes Samfund er det, som besidder og meddeler alle de af Kristus indstiftede Sakramenter, hverken færre, eller flere. Men ogsaa her er Meningen delt. Lutheranen kjender kun to Sakramenter, Anglikaneren tre, Katholiken syv. For at kunne afgjøre, hvilken Kirke der har de rette Sakramenter, maa jeg paa Forhaand være paa det Rene med, hvilken der er den Rette. Ganske vist, den rette Forkyndelse af Ordet og de rette Sakramenter findes i Kristi Kirke og kun i den; men »*kjendelig* er den *ikke* »paa Ordet og Sakramenterne.«

Naar Hr. Topsøe altsaa mener, at Trosreglen er »Kirken« d. e. et aandeligt Samfund af alle Troende, er det noget Skyggeagtigt, som hverken lader sig gribe og fatte eller bruge som Regel. Tilføjer han saa til »Kirken« »med sin apostoliske Trosbekjendelse«, saa er den Del af hans Trosregel rigtignok noget, der kan gribes og bruges, men den er aldeles utilstrækkelig til alene at løse alle de Spørgsmaal, der bør løses ved Hjælp af Trosreglen. Pastoren paastaar nok saa dristig, at det apostoliske Symbolum «er et *fyldigt* Udtryk for den ældste Kristendom og giver os Nøglen til den rette Forstaaelse af Skriften.«

Sagen forholder sig imidlertid netop omvendt. Hvor ærværdigt dette Symbolum end er formedelst sin Ælde, er det dog, sammenholdt med den hellige Skrift, kun

et meget tarveligt Uddrag af den; og det er Skriften og overhovedet Aabenbaringen, der giver os Nøglen til Forstaaelsen af det, som en kortfattet Trosformel kun antyder og ikke kan andet end antyde. Eller hvor finde vi bedre Oplysninger om Skabelsen, Menneskevordelsen, den Helligaand, hans Udgaaven og Virken, Kristi Kirke og Syndernes Forladelse i den hellige Skrift eller i det apostoliske Symbolum? Svaret giver sig selv. Hvad f. E. det sidste angaar, Syndernes Forladelse, som jo er af den allerstørste Betydning for Tid og Evighed, siger Symbolet ikke mere end, at den kan faas paa nogen Maade. Men al videre Oplysning om Maaden hvorpaa, og om Midlerne ved hvilke den kan opnaaes, maa hentes andensteds fra. Og Gud ske Lov, Skriften lader os her ikke i Stikken. Den Ikke-Døbte skal lade sig døbe til Forladelse for sine Synder (Ap. Gj. 2, 38); den Døbte, der ikke kan døbes om og derfor maa søge Tilgivelse ad en anden Vej, finder denne paavist i de Skriftord: »Hvem I forlade Synderne, dem ere de forladte; hvem I beholde dem, dem ere de beholdne« (Joh. 20, 23). Trænger dette Skriftsted til en yderligere Forklaring, kan der med Føje spørges: til hvem er det, at Herren her siger *I, I* kunne forlade Synderne og uden *eders* Mellekomst bliver ingen Synd forladt? løses denne Tvivl sandelig ikke ved den apostoliske Trosbekjendelses korte Ord: jeg tror paa Syndernes Forladelse; man maa da meget mere raadspørge Traditionen.

Hr. Pastor Topsøe har givet sin Artikel Overskriften: »Hvad er den sande Autoritet?« Læseren turde vel være enig med os om, at det ikke er lykkedes Pastoren at give det rigtige Svar paa dette betydningsfulde Spørgsmaal. Hans Kritik over Professor Schat-Petersen er et nyt Bidrag til Beviset for, at den sande Autoritet kun findes i den katholske Kirke, hvis Lærer-

stand ved den Helligaands Bistand bevarer og ufejlbarlig ret udlægger al aabenbaret Sandhed.

Kristi Legems Festoktav.

(Lauda Sion.)

—o—

1. Sion, pris din gode Hyrde,
Frelseren fra Syndens Byrde;
grib i Hjærtets Strængeleg.
Om du al din Evne vover,
al din Ros han rækker over,
og din bedste Kraft er veg.
2. Til et særligt Stof at prise
Livets Brød til Sjælens Lise
bydes os i Dag med Skjel,
som hver kristen Sjæl bekjender,
Kristus rakte sine Venner,
for han led, den sidste Kvæld.
3. Lad da Lov og Jubel klinge,
Sjælen løfte kjækt sin Vinge
i beaandet Glædeskor;
thi den Fest i Dag vi holde,
som maa aarlig Glæde volde,
Stiftelsen af dette Bord.
4. Her i Naadens Testamentes
kongelige Paaske endtes
Lovens Phaseskikke brat.
Nyt det gamle nu forjager,
Sandhed Skyggens Plads indtager,
og for Lyset flygter Nat.
5. Hvad i Kvæld vor Frelser stifted,

vilde han, mens Dage skifted,
ham til Minde skulde ske;
derfor ham vi efterligne,
Brødet vi og Vinen signe
til vor Frelses Hostie.

6. Kristen Tro os Vished giver,
Brødet til hans Legem bliver,
Vinen til hans Hjærteblod.
Hvad Begreb og Sans ej nemme,
lærer Troens trygge Stemme
al Naturens Skik imod.
7. Under Skikkelserne baade
— Væsen ej, men Tegn og Maade —
skjules Ting af himmelsk Æt:
Kjødet Føde, Blodet Drikke,
men vor Frelser deles ikke,
skjønt i dobbelt Ydre klædt.
8. Ej han deles, naar han nydes,
sønderlemmes ej og brydes,
skilles ej i Ledemod.
En og tusinde annamme,
en og tusind just det samme;
ej han sig fortære lod.
9. Gode nyde, onde nyde;
ulig dog de her sig fryde,
det er Liv og det er Død:
Død for onde, gode Livet —
se, hvor ulig Frugt blev givet
af det samme Himmelbrød.
10. Og naar Sakramentet brydes,
kom ihu, hvordan det tydes:
i hver Del saa meget nydes,

som om det var aldrig delt.
 Brud kan ej til Væsnet række,
 Skikkelsen kun delt fremlægge;
 det som Skikkelserne dække,
 bliver uforandret helt.

11. Ser den sande Englepise,
 bleven Brød til Pilgrims Lise,
 som Guds Sønners Brød at prise,
 ej for Hund det kastes maa.
 Forud det i Tegn betyder,
 naar som Offer Isak bydes,
 Paaskelammet ubrudt nydes,
 og naar Fædre Manna faa.
12. Sande Spise, Hyrde kjære,
 Jesus, du os naadig være,
 du os skærme, du os nære,
 mægtig du os svage bære
 til din Glædes Overflod.
 Du, hvis Magt jeg ej kan tænke,
 her vort Brød i Svagheds Lænke,
 hist du ved dit Bord os bænke
 og med Himlens Helgen skænke
 Fællesskab og Arvelod. Amen.

J. F.

Professor Schat-Petersen
 og
 Frater Scholasticus.

—o—

Vore Læsere ville mindes, at vi etter »Nationaltidende« for 10. Maj her i Ugebladet *) meddelte Ord-

*) Nord. Ugebl. Nr. 20. S. 438.

lyden af et »*Aabent Brev til Hr. Professor Schat-Petersen*« fra »*Frater scholasticus*.« Paa dette Brev »svarede« Professoren i »Nationaltidende« for 12. Maj i den samme overlegne Tone, som i sin Tid skulde dække over adskillige Mangler hos Professoren i hans Polemik mod Pater Lange, med nogle tomme Fraser, der kun gik ud paa at betegne baade Pater Lange og »*Frater scholasticus*« som uvidende Mennesker, der hverken forstode katholsk eller protestantisk Theologi. »For en Gangs Skyld« vilde imidlertid Professoren dog nedlade sig til at klare Situationen for »*Frater scholasticus*«, saafremt denne vilde opgive sin Anonymitet og nævne sit Navn.

I Anledning af dette undvigende Svar fandt »*Frater scholasticus*« sig foranlediget til at meddele Professoren Følgende i »Nationaltidende« for 20. Maj.

»Hr. Professor *L. W. Schat-Petersen*. De har anseet det nødvendigt at skyde Dem ind under min Anonymitet for ikke at svare paa Indholdet af mit Brev af 22. April. Det var det dog næppe. *Jeg* har aldrig udtalt Ønsket om en Forhandling med Dem, men tværtimod fremhævet, at jeg under de givne Forudsætninger — Deres Ukjendskab til katholsk Kirkelære — maatte anse en saadan for ret unyttig. Og hvad *Læserne* angaar, saa ville de vanskelig forstaa, hvorfor en ganske ubekjendt Skolastiker ikke skulde kunne faa et sagligt Svar fra en omtrent lige saa ubekjendt theologisk Professor, naar det, Skolastikeren skrev, dog var af den Beskaffenhed, at der enten maatte svares derpaa, eller Rigtigheden indrømmes.

Den begyndte Brevvexling kan derfor, hvis De sætter Pris paa det, godt standse med det Samme. Men er det Deres Hensigt at tage de Spørgsmaal, jeg har rejst, op til en alvorlig og sandhedssøgende Forhandling, saa anser jeg mig forpligtet til at se bort fra de Grunde, der hidtil have holdt mig tilbage, og desu-

den til at imødekomme Deres Ønske om at føre Forhandlingen under mit Navn. Af Deres Svar, kan jeg imidlertid ikke se, om dette er Deres Hensigt. Deres Artikel i »Nationaltidende« gjør paa mig nærmest Indtrykket af en lille Samling smaa Forsigtigheder i Lighed med de Bygninger, der have Udgang til to Gaeder og Passage over Naboens Loft til yderligere Betyrkelse. Kun saaledes kan jeg nemlig forstaa: baade Deres Tilbud om »for en Gangs Skyld«, Deres Henvisning til Redaktionens formodede Afsmag for en gennemført Polemik og endelig den Maade, hvorpaa De i Deres 4 »Paastande« synes at ville glide udenom eller bort fra Sagens Kjærne. Men en slig Debat med Bagdøre og reservede Udflugter vilde — om den end maaske var tiltalende for theologiske Studerende — for alle andre Mennesker hverken være eller blive Andet end theologiske Narrestreger.

Altsaa: Dersom De vil holde Dem til de Spørgsmaal, jeg har rejst, og tilsige mig, at der hverken fra Deres eller fra anden Side bliver lagt Hindringer i Vejen for, at Forhandlingen føres igjennem til en virkelig saglig Afslutning, saa skal jeg optage den under Navn. Vil De ikke det, saa maa jeg — idet jeg konstaterer, at De har tiet til de Anker, der med saglig Begrundelse af mig ere fremsatte saavel mod deres videnskabelige Paalidelighed som imod det Trosbegreb, De betegner som Protestantismen — nøjes med at undertegne mig som *Scholasticus frater.*» —

Vi kunne desværre ikke meddele vore Læsere mere om denne interessante Brevveksling; thi, efter at en Maaned nu er henrunden, har Professoren endnu ikke ladet høre fra sig. Det synes altsaa, som om han vil lade »Frater scholasticus« beholde det sidste Ord og selv bevare en Taushed, der for Professorens Sag, — efter hans foregaaende Polemik at dømme — uden Tvivl er *gylden.*

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Fulda. En imponerende katolsk Tilkjendegivelse har fundet Sted i Pintsen i *Fulda*. Mange Tusinde Katholiker ere valfartede til Tysklands Apostels, den h. Bonifacius' Grav i Fulda, for at bede for den h. Fader og Kirkens Anliggender, for gjensidig at styrke sig i Kampen for Ret og Frihed og for at minde de katolske Kristne om deres Pligter, for paa ny at fastslaa Katholikernes Fordringer og forny Troskabs- og Hengivenhedsløftet overfor Kirken og dens Overhoved. Fra alle Egne af Tyskland vare Katholikerne, af enhver Stand og Stilling, strømmede til Byen, for at deltage i denne Valfart, hvortil de mest fremragende blandt de katolske Førere i Tyskland havde indbudt.

Württemberg. Paa samme Tid afholdtes i *Ravensburg* et Møde, som var besøgt af over 8000 øvreschwabiske Katholiker under Greve Waldburg-Wolfeggs Forsæde. De fordrede konfessionelle Skoler, Gjenoprettelsen af de mandlige Ordenssamfund i Württemberg og den h. Stols territoriale Uafhængighed.

Uganda. Fra London kommer en interessant Meddelelse angaaende Tildragelserne i Uganda. »Daily Chronicle« meddeler, at det engelske østafrikanske Handelskompagni har besluttet at kalde Kaptajn Lugards Expedition tilbage i Slutningen af dette Aar. Fra den samme Kilde erfare vi, at det var den anglikanske Kirkes *Missionselskab*, som havde kaldt det østafrikanske Kompagnis Soldater til Uganda. For at opnaa en *Forlængelse* af Expeditionens Ophold i Uganda (den skulde allerede have været kaldt tilbage ved Aarets Begyndelse), havde det anglikanske *Missionselskab* bevilliget et Tilskud af 16,000 £. Tilskuddet blev udbetalt og Expeditionens Ophold forlænget. Nu kan den kaldes tilbage, da *Hensigten er opnaaet*: Kong Muanga er dreven paa Flugt, Katholikerne ere fordrevne fra Uganda, udplyndrede og ødelagte. Den katolske Mission er tilintetgjort. Kaptajn Lugard har ærlig fortjent de 16,000 £. Nu forstaar man den engel-

ske Ministers Udsagn: *Lugard havde handlet efter Ordre*. Uden Tvivl, naar et protestantisk Missions-selskab udgiver næsten en halv Million Kroner, for kun at have en Haandfuld Soldater sex Maaneder længere til sin Raadighed, saa havde dette et *Formaal*, — hvilket, derom behøver man ikke at spørge længere. Var Kaptajn Lugard i Virkeligheden betalt af *de engelske Missionærer*, saa kan man forstaa hele Tildragelsen. Men at protestantiske Missionærer ved Hjælp af engelske Soldater angriber Katholikerne, lader Kvinder og Børn nedskyde med Kanoner, forfølger og fanger en Del Missionærer og Nonner, sætter en Pris paa den katholske Biskops Hoved og indrømmer Muhamedanerne, de største Fjender af Kulturen i Afrika, Herredømmet, skulde man i vore Dage dog anse for fuldstændig umuligt. Selv om ogsaa kun Halvdelen af Beretningerne fra katholsk Side om Slagterierne i Uganda var sand, vilde det være tilstrækkeligt til at brændemærke det engelske Missionsvæsen for hele Verden.

Liberia. Medens hele den katholske Verden er smertelig berørt over disse Efterretninger fra Uganda, hvor en blomstrende Mission er faldet som Offer for protestantisk Fanatisme, opfyldes Katholikernes Hjærter af en ganske særegen Glæde over, at der i en anden Del af Afrika, som hidtil udelukkende stod under protestantisk Indflydelse, er sket en ganske uventet Tilnærmelse til den katholske Kirke. Præsidenten for Neger-Republikken *Liberia*, I. I. Cheeseman, har nemlig, endskjønt han selv er *Protestant*, gennem Republikens Repræsentant ved Hofferne i Madrid og Lissabon overrakt den h. Fader et Brev, i hvilket han indirekte beder Kirkens Overhoved om, at han vil sende katholske Missionærer til Liberia. Republikken Liberia tæller to Millioner Indvaanere, men dens Indflydelse udstrækker sig over mindst 20 Millioner Negere. Saa-

snart de katholske Missioner have faaet Fodfæste i Liberia og lidt efter lidt udviklet sig, kan denne Neger-Republik blive yderst frugtbar for Katholicismen og et Tiltrækningspunkt for alle omkringboende Folkeslag. Naar Cheeseman, Republikens nuværende Præsident, paakalder den katholske Kirkes Hjælp, saa har det sin Grund i, at han personlig har erkjendt ikke blot de protestantiske Missioners Ufrugtbarhed, men ogsaa deres skadelige Indflydelse. Brevet, som er skrevet i det engelske Sprog, har følgende Ordlyd:

»Med den Almægtiges Bistand blev jeg valgt til Præsident for Republikken Liberia. Talrige Vanskeligheder maa endnu overvindes, førend Staten kan naa et højere Trin i Henseende til sin Udvikling, men jeg nærer det tillidsfulde Haab, at min Forvaltning vil efterkomme den hellige Pligt, at fremme denne uafhængige Republiks Velstand og Lykke. Ifølge de bestaaende Love ville de, som ønske at komme til Liberia, for praktisk at undervise Folket (Missionærene), ikke alene finde en venlig Modtagelse hos dette gjæstfrie Folk, men ogsaa kunne glæde sig ved den fuldkomneste Beskyttelse af deres Gods, deres Frihed og Fred. Overbringeren af dette Brev, Hr. A. Mizzi, min Regerings Repræsentant ved Hofferne i Spanien og Portugal, har faaet det Hverv, at give Deres Hellighed nærmere Forklaring angaaende vore Forhold. Jeg er overbevist om, at Deres Hellighed, naar Lejlighed dertil gives, vil være beredt til, ved deres høje moralske Anseelse at forhindre ethvert Forsøg paa at krænke Liberias Integritet og Uafhængighed. For enhver Understøttelse, som Deres Hellighed lader min Regering og mit Folk blive til Del, vil jeg være i høj Grad taknemlig. Maatte den almægtige Gud forunde Deres Hellighed Sundhed og et langt Liv. Undertegnet af mig i Monrovia den 8. Marts 1892, i Republikens 44. Aar. *I. I. Cheeseman.*«

Rom. Til *Sct. Joakims Kirken*, som bliver opført i Roms nye Kvarter i Prati di Castello til Minde om Pave Leo XIII's 50. Bispejubilæum i Slutningen af dette Aar, er der i forskellige Bispedømmer allerede indsamlet 163,563 Lire. Opførelsen af Kirken er allerede temmelig fremskreden, og Krypten vil være fuldført i i en nær Fremtid.

— Paven vil bl. a. sende *et geografisk Kort*, som gjemmes i Propaganda-Kollegiets Musæum, til Udstillingen i Chicago. Det er det ældste Kort, som fremstiller den nye Verden. Man ser endnu paa det den røde Linie, som Pave Alexander VI. tegnede paa det, forat dele Landet mellem Spanierne og Portugiserne. Et andet sjeldent Kort er malet af Diego Ribero i Aaret 1520 og forestiller den den Gang bekjendte Verden. Det opbevares ogsaa i Propagandaens Musæum og vil tilligemed det ovenfor omtalte blive udstillet i Chicago i Anledning af den internationale Kolumbus-Udstilling i 1893.

— »Germanias« romerske Korrespondent melder, at Jesuiterordenens Provinsialer og Delegerede ville møde i September i det tyske Kolleg i Rom, for at foretage Valg af *en ny Ordensgeneral*.

Kristiania. Ifølge »St. Olaf« ankom Hs. Højærværdighed Biskop *Fallize* til Kristiania Pintsælørdag med Toget fra Kjøbenhavn og blev paa Banegaarden modtaget af Hovedstadens Præster. Paa den h. Pintsedag modtoges Biskoppen ved Kirkeporten af Præsten for St. Olafs Kirke og holdt derpaa Pontifikalmesse med paafølgende Konfirmation for Voksne og Børn; om Eftermiddagen meddelte Hs. Højærværdighed imellem Prædikenen og Udstillelsen af det allerhelligste Sakramente den biskoppelige Velsignelse. Samme Dag bragte Kirkeforstanderskabet den tilbagekomne Overhyrde sine Lykønskninger, og Dagen efter udtalte Mødre- og Ma-

riaforeningen deres Velkommen og gode Ønsker ved en festlig Sammenkomst efter Andagten. Ved en smuk lille Festlighed i Foreningslokalet i Onsdags frembar Skolebørnene i Sang og Tale deres Gratulationer.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 19. Juni. 2den Søndag e. Pintse. Juliana af Falco., Jomfru. **20. M.** Oktavdag. — **21. Ti.** Aloysius, Bekjender, Ungdommens Patron. — **22. O.** Oktavdag. — **23. To.** Oktav af Kristi Legemsfesten (Aften Kl. 8 højtidelig Slutningsandagt med Prædiken og Procession i Sct. Ansgars Kirke). — **24. F.** Jesu guddommelige Hjertes Fest og Johannes den Døbers Fødsel (Sct. Hans Dag) Kl. 8¹/₄ højtidelig Prælatmesse. — **25. L.** Vilhelm, Abbed.

Søndag den 26. Juni. 3. Søndag e. Pintse. De hh. Apostelfyrster Petri og Pauli Fest (Kollekt af Peterspenge i alle Vikariatets Kirker og Kapeller), tillige **Hovedfesten for Jesu guddommelige Hjærte.** (Fuldkommen Aflad i Sct. Ansgars Kirke for Medlemmerne af Jesu Hjertes Brøderskab; Kl. 10 Levitmesse og Kl. 8 Aften Festandagt).

Sct. Ansgars Kirke. Hver Dag i Kristi Legemsfestoktaven indtil Fredag d. 24. inkl. holdes om Morgenens Kl. 8¹/₄ højtidelig Messe med sakramental Velsignelse og om Aftenen Kl. 8 Festandagt.

Den eucharistiske Forening. Medlemmerne anmodes om, at møde i Sct. Ansgars Kirke til sædvanlig Tid paa Jesu Hjertes Fest, Fredag den 24. Juni, paa hvilken Dag det allerhelligste Sakramente udstilles under den højtidelige Prælatmesse Kl. 8¹/₄ og forbliver udstillet hele Dagen indtil Festandagten Kl. 8 Aften.

Mariakongregationen for Ynglinge fejrer sin Fælleskommunion Søndag den 19. Juni Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel, Stenogade. Samme Dag holder Kongregationen sin Skovtur.

Jesu Hjertes Kapel. Fredag d. 24. ds. fejres Jesu Hjerte-Fest som Hoved- og Titularfest i Kapellet (Stenogade). Fra den h. Messe Kl. 7 fordliver det allerh. Sakrament udstillet hele Dagen. Kl. 9¹/₂ Levitmesse; Kl. 7¹/₂ Aftenandagt med Prædiken.

Literatur. Udkommen er og faas hos Dhrr Gejstlige og i Kommission hos Andr. Frød. Høst & Søn: **P. P.** Til Forsvar for Sandheden Nr. 11. **Altrets Sakramente.** 25 Ørc.
Nr. 12. **Messeofret.** 25 Øre.

Rettelse. I Literatur-Anmeldelsen i forr. Nr. ere nogle Ord udfaldne. S. 556. L. 9. f. o. skal læses: Det hædrer Forfatteren, at han nøjes med at antage, at Pastor Schepelern polemiserer imod Bellarmin og den katolske Lære om Messeofret uden at have læst Bellarmin eller Trienterkonciliet. — L. 6. f. o. læs: Leos og Galasius o. s. v. — L. 4. f. n. læs: laois.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 26.

Søndagen den 26. Juni.

1892.

Indhold: „Et broderligt Ord“. Forsvar. Efterretninger fra Ind- og Udland: Afrika. Belgien. Essen. Köln. Crefeld. Kjøbenhavn. Frankrig. Mainz. Bekjendtgjørelser.

„Et broderligt Ord“.

—o—

»Man ved ikke, om man skal le eller græde, naar man føres ind i al den forunderlige Forvrængning af den klare Sandhed og alle de Følger, den fører med sig,« skrev Hr. Pastor P. Krag fornylig. Det faldt os ind ved at læse »et broderligt Ord,« som »*Thomas Rørdam*, Præst i den hellige almindelige Kirke,« har ment at maatte rette »til Papisterne og til dem, der drages mod Papismen«.

Det er jo ikke just saa sjældent, at man kalder os romersk-katholske Kristne for »Papisterne«. Ordet er alt andet end vellydende. Men vil man dermed ikke sige andet end det, at vi ære og lyde den romerske Biskop, Paven, som Kirkens øverste Styrer og ufejlbare Lærer af Kristi Naade, kunne vi let finde os i denne Benævnelse. Man kunde altsaa mene, det »broderlige Ord« var rettet til os romersk-katholske Kristne.

Det synes imidlertid at være en Fejltagelse. Thi »Præsten i den hellige almindelige Kirke« og Sognepræst for Vejlø Menighed taler til Mennesker, der gjøres deres Pave »ligesom til den 4de Person i Guddommen, den egentlige Overgud, der lyde Paven mere end Kristus og tro en selvgjort Vikars Fortolkninger bedre end Herrens Ord, der tvinges til at bringe Samvittighed og Overbevisning som Offer for Enheden«, til Medlemmer af et Kirkesamfund, der »har bundet sig til en forfærdelig Dom, ved at erklære sig for ufejlbar og derved har fradømt sig selv Retten og Evnen til at bekjende sin Synd for Gud og Mennesker, Retten til at sukke: Gud vær mig Synder naadig [vi romersk-katholske Kristne anse det ikke blot som vor Ret, men ogsaa og især som vor strænge Pligt]; Rørdam taler til »kjære Brødre og Søstre, der *forbande* dem, hvem Herren i Daaben og ved Troen har skjænket den evige Velsignelse, der sige: vær forbandet, græske Kirke med dine mange Millioner Tilhængere! vær forbandet, Johan Huss med de bøhmiske Brødre! vær forbandet, Luther og Melanchthon, Calvin og Økolampadius! vær forbandet, du som ikke vil tro det nye Dogme om Pavens Ufejlbarhed.«

Mon der nogensteds paa den vide Jord findes et Kirkesamfund med en saa gudsbespottende, vanvittig og menneskefjendsk Lære og Praxis? Vi Katholiker forbande ingen, men *velsigne* alle Mennesker, ikke blot vore Medkristne, der have været optagne ved Daaben i vor romerske Kirkes synlige Samfund, men ogsaa de Ikke-Døbte, ogsaa Jøder og Hedninger og vi *bede* for alle, ikke mindst for vore fraskilte Brødre, at »Gud Herren maa befrie dem for alle Vildfarelser og kalde dem tilbage til den hellige, katholske og apostoliske Moderkirke.« ¹⁾

¹⁾ Se Langfredags-Liturgien i den romerske Messebog.

Men »det nye Dogme om Pavens »Ufejlbarhed«! — derved kan han dog næppe forstaa andet end den ældgamle Lære, at Kristi Kirkes Overhoved bliver ved den Helligaands Bistand bevaret for Fejltagelse, naar han endelig afgjør et Spørgsmaal, der vedrører Troen eller Sæderne, en Lære, der blev højtidelig udtalt som en Alle forpligtende Trossætning eller som et Dogme den 18. Juli 1870. Ja virkelig, Hr. Rørdam siger ganske utvetydig, at det er til Pater Lange og til os Katholiker, at han vil have sit »broderlige Ord« adresseret. Men hvordan er det da muligt at han hebreyder os en saa gudsbespottende, forrykt og menneskefjendsk Lære og Praxis? tilmed da han paa selve Titlen lover et *broderligt* Ord! Mon broderlig Kjærlighed lader sig forlige med Uretfærdighed, Løgn og Fordrejelse? eller kan vor Tros- og Sædelære ikke læses almen forstaaelig fremsat i vore Katekismer? og ere vore Dogmer ikke affattede i let tilgængelige officielle Aktstykker? det nævnte Dogme om Pavens Ufejlbarhed f. Eks. i Bullen *Pastor æternus* af ovennævnte Datum?

Jo, ganske vist. Og man vilde gjøre »Præsten i den hellige almindelige Kirke« Uret, om man havde ham mistænkt for Mangel paa Kjærlighed, endsige for Løgn, Svig, forsættlig Fordrejelse, Bagvaskelse eller lignende Fejl, som man jo kunde mene i lignende Tilfælde at maatte antage hos Andre. Et Overmaal af Kjærlighed driver ham endog til at sukke for vor Skyld: »Arme Romerkirke!« og til at bede for os: »Herren være dem naadig naar Regnskabsdagen kommer!« Han kan »ikke forstaa, hvorledes vi bære det rædselsfulde Ansvar« at være Katholiker.

Nej, hvad der er Skyld i hans mere end forunderlige Vildfarelse, det er ikke hans Hjærte; det er hans utæmmelige Fantasi. Denne har fremtryllet et Taagebillede for ham. Dette holder han for den skinbarlige Katholicisme; paa dette farer han løs med vældige

Kolleslag, medens den koldblodige Tilskuer ved Siden af ikke kan bare sig for at le og vistnok gjerne vilde afkole hans Stridslyst og befrie ham for hans Spøgelsefrygt, ligesom Digteren det rædde Barn:

Mein Sohn es ist ein Nebelstreif.

Men kan da en nok saa ustyrlig Fantasi bringe en velmenende Mand saa langt bort fra Sandheden, som her sket er? Sagen er den, at Hr. Rørdams Fantasi ikke har nogen Modvægt. Hovedskyld i hans Vildfarelser er hans store *Ubekjendtskab* til Katholicismen sammen med ikke altfor stor Beskedenhed.

Han kjender saa lidt til Katholicismen, at han regner Apostaten Döllinger, Ophavsmanden til »Nyprotestantismen,« med til os Katholiker og sejrstolt mener at kunne fremføre ham fra Romerkirken som Vidne mod Romerkirken;

at han paa den ene Side paastaar, efter katholsk Lære tilkom ikke blot Tilbedelse men ogsaa en hvilken som helst Dyrkelse, *cultus*, Gud alene, — og paa den anden Side, at vi i Praxis tilbad (vel at mærke, i egentlig Forstand) »Mennesker og Billeder, Klædeslapper og Dødningknokler,«

at han mener læge katholske Kristne havde ikke Lov til at læse den hellige Skrift uden deres Biskops Tilladelse og da kun i Vulgata-Oversættelsen; [Sandheden er, at Enhver har Lov til at læse Bibelen i Originalsprogene, i Vulgata-Oversættelsen og i en hvilken som helst kirkelig godkjendt Oversættelse; ¹⁾]

at han vover at skrive, en Katholik, »som vilde læse Skrifterne, maatte vogte sig for at bede Herren give sig et lydigt Hjærte til at tro det guddommelige Ord, *saaledes som det lyder!* vogte sig for at bede den Helligaand om at oplyse og vejlede ham til at trænge ind i Ordets sande Mening!«

¹⁾ Jfr. „Er Romersk-Katholsk ægte evangelisk?“ S. 74.

Han kjender saa lidet til Kirkehistorien, at han lader Pave Pius V. regere fra 1605 til 1621; [Pius døde allerede A. 1572.]

at han nævner en »Kardinal Bormius og en anden berømt Jesuit Ribanadeira;« [Jesuitenordenen har blandt sine berømte Medlemmer hverken en Ribanadeira eller blandt sine faa Kardinaler en Bormius]

at han endog i en hoverende Tone spørger: »Er Pater Lange uvidende om Gregor den 7des Bestemmelse fra 1232 (!) mod Albigenkerne (!), at Inkvisitorerne uden at nævne Grund, Anklage og Vidne for den Anklagede, skulde antage Klage mod Enhver og overgive dem, der ikke turde og vilde tilbagekalde, fordi de elskede Sandheden højere end Livet, til den verdslige Magt for at brændes?«

Ja, det er Pater Lange uvidende om; thi han véd hvad enhver Artiums-Kandidat bør vide, at Gregor VII døde allerede 147 Aar tidligere, og han véd ogsaa, at en slig Bestemmelse aldrig har været given. Men er Pastor Th. Rørdam uvidende om, at en anden tit nævnt Mand i 1520 udgav et Skrift, hvori det hedder: »Naar vi lade Tyvene hænge, Røverne halshugge, Kætterne brænde, hvorfor gaa vi ikke meget mere med alle Vaaben løs paa Fordærvsens Mestre, Kardinalerne, Paverne og hele det romerske Sodomas Slæng, som uden Ende ødelægge Guds Kirke, og hvorfor to vi ikke Hænderne i deres Blod?« ¹⁾ Er Pastoren uvidende om, at samme Mand 5 Aar senere udgav et andet Skrift, hvori han opfordrede alle, som kunne det, til aabenlyst eller lønlig at dræbe og ihjelslaa de oprørske Bønder, da der ikke kunde tænkes noget mere giftigt, skadeligt og djævelsk end et oprørsk Menne-

¹⁾ M. Lutheri opera Latina cur. H. Schmidt. Francofurti 1865 —68. 2, 107: Si hæreticos igne plectimus, cur non magis .. manus nostras in sanguine istorum (cardinalium et paparum) lavamus?

ske; en saadan maatte slaas ihjel ligesom en gal Hund. »Slaar du ham ikke, slaar han dig og hele Landet med dig.«¹⁾ Vi vilde have undset os for at minde herom, hvis Rørdam ikke bebrejdede Pater Lange »løse Beskyldninger mod Luther,« og hvis han ikke fortalte sine Læsere, at deres »ingenlunde ufejlbare Læremester Morten Luther trods alle sine Skrøbeligheder og trods den uforsvarlige Erklæring om Ægteskabssagen (nogl. at Landgreve Filip af Hessens Dobbelt-Ægteskab var tilladeligt), dog i sit hele personlige Liv, i sin *Tale* . . . gav sin Samtid Billedet af en fuldtud alvorlig troende Kristen.« Hr. Thomas Rørdam hører til dem, der laste hvad de ikke kjende.

Maaske kan han ydermere undskyldes med, at det sagtens maa være lovlig længe siden han har læst i sin Madvig. Vi henviste ham ovenfor til de kirkelige Aktstykker, hvori Kirkelæren fremsættes bestemt, tydelig og klart, f. E. til Konstitutionen *Pastor acternus* om Pavens Ufejlbarhed. Men maaske det ikke vilde falde ham rigtig let at oversætte dem. Han bøjer *Antonius*: Vokativ *Antonie*, og *possum*: 2den Person postest; og han kjender ikke nogen anden Betydning af *divus* end guddommelig.²⁾

Imidlertid tilkjender han sig selv en bedre Karakter i latinsk Version og mener nok saa godt at kunne forstaa latinske Aktstykker. Han skriver nemlig: »Jeg opfordrer Pater Lange til offentlig ved Cita-

¹⁾ Luthers sämmtl. Werke 24, 288.

²⁾ Han fortæller: „I Aaret 1865 — i 27 Aar glemmes jo meget — læste jeg paa et Marie-Alter følgende Inskription:

Tu, quae sola potest [?] acteuri numinis iram flectere, virgineo nos tege divo sinu.

Han oversætter de sidste Ord: „i dit jomfruelige guddommelige [!] Skjød.“ For øvrigt burde der uden Tvivl skrives *diva*; thi paa denne Maade faas et vellykket Dietichon, hvad Rørdam vel maa antages at have oversat, da han ikke skriver Inskriptionen som to Verslinier.

ter af officielle pavelige Dekreter at godtgjøre, at det er Romerkirkens Lære, at Kætterne kunne frelses, selv om de ikke ere Medlemmer af Romerkirken og ikke bøje sig for Pavens Autoritet.«

Spar Deres Lunger, Hr. Pastor Thomas Rørdam. De har jo vist læst i »Dansk Kirketidende« for 22. Maj, at Pater Lange sagtens var rejst allerede den Gang. Hvor kraftige Stemmeredskaber De end kan være udrustet med, Deres Raab kan dog ikke naa til ham. Og saa er der endnu andre Grunde, der kunne raade Dem til at moderere Deres Stemme. Se, Kættere kunne slet ikke bøje sig for Pavens Autoritet: thi hver den, som bøjer sig for den, tror alt hvad Paven som Kirkens Overhoved lærer, og er følgelig ikke Kætter. Fremdeles kunne Kættere ligesaa lidt være Medlemmer af Romerkirken, som en Firkant kan høre til Kurverne; thi ved selve deres Kætteri udelukke de alle sammen sig selv fra Kirken. Naar De nu skriver: »Kættere, selv om de ikke ere Medlemmer af Romerkirken og ikke bøje sig for Pavens Autoritet,« kunde man komme paa den Tanke, at De mente, at man samtidig kunde være baade Kætter og Medlem af Romerkirken.

Og endelig Hovedgrunden: ved »Kætter« forstaa vi Katholiker kun en Kristen, der *haardnakket* paastaar en vrang Lære. Pater Lange har selvfølgelig ikke prædiket, at efter katholsk Lære kunde (haardnakkede) Kættere frelses. Har han sagt: *des hérétiques peuvent être sauvés*, saa dækker det franske *hérétique* sig paa ingen Maade med det danske Kætter, men betyder *enhver* Kristen, der bekjender sig til en vrang Lære med *eller uden* Skyld. Er det sidste Tilfælde, kan han godt frelses, skjont han ikke er Medlem af Romerkirkens synlige Samfund men kalder sig selv og gaar hos andre for et Medlem af en anden Konfession, t. E. af den dansk-lutherske Folkekirke, og skjont han ikke bøjer

sig for Paven, men maaske endog med udtrykkelige Ord nægter Pavens Autoritet. Alligevel tror han paa Kristus, Guds Søn, den ufejlbare Sandhed, og alt hvad han har sagt, altsaa *implicite* ogsaa hvad Kristus har sagt om og til Petrus, Jonas' Søn, at denne, Klippen, skal være Kirkens aldrig svigtende Grundvold.

Dette er katholsk Dogme. Hvem der mener at skulle rette et Opraab til Paris: godtgjør mig ved Citater af officielle pavelige Dekreter, at det er katholsk Lære! røber derved, at han ikke kjender nok til den katholske Lære. Ikke blot det, som staar i pavelige Dekreter er katholsk Lære. Det nævnte katholske Dogme staar i alle katholske Katekismer, deriblandt i den romerske, som Rørdam selv citerer, og i vore danske Katekismer; det er udtalt af Trienterkonciliet; det blev almindelig lært i Middelalderen, og Reformationstiden¹⁾, den Tid, fra hvilken Pastorens Fantasi bilder sig ind at se en »Sky af blege, pinte, døende, blodige Vidner rejse sig mod Pater Lange,« idet »Øvrigheden dengang stegte og brændte de søgende [!] Sjæle, medens Biskopper, Prælater, Præster og Munke holdt Vagt og udtalte evig Forbandelse over dem« — uha!!

Og disse Drømmerier indledes med en Opfordring til Pater Lange: »Læs Romerkirkens Historie! Læs Pavernes, Ærkebiskoppernes, Biskoppernes Befalinger med Hensyn til dem, der søgte Sandheden med et oprigtigt Hjærte, men ikke *kunde* finde den i Pavekirken!« — Nej, Hr. Pastor Rørdam, læs *De* Historien, men den sandfærdige Historie, ikke Roverhistorier og Romaner. Da vil De finde, at »Inkquisitionen ikke er det skændige Uhyre, hvortil Partilidenskab og Uvidenhed have villet gjøre den; at der ved mange Avtodafeer ikke brændte noget andet end et Voxlyls i de Bod-

¹⁾ Alt dette er nærmere udviklet i P. P. Til Forsvar for Sandheden Nr. 13 „Enesaliggjørende“ SS. 6—13.

færdiges Haand til Tegn paa, at Troens Lys atter var oprundet for ham.« Det er det Resultat, hvortil grundig videnskabelig Granskning har ført en Specialist paa Inkvisitions-Historiens Omraade den navnkundige Kirkehistoriker, Biskop C. J. Hefele. ¹⁾

Der blev sagt, [at Rørdam i begge vore danske Katekismer kunde have læst, at efter katolsk Lære ogsaa de blive frelste, der ved Overgangen til Evigheden vel ikke høre til Kirkens Legeme, men dog til dens Sjæl. »Katolsk Katekismus for Elementarskolens mellemste og højere Klasser« lærer i Spørgsmaalene 221 og 222, at den katolske Kirke er det eneste *ordentlige* Middel til Salighed (Udhævelsen findes i selve Katekismen), hvoraf der saa følger med Hensyn til de Kristne, som af uforskyldt Uvidenhed ikke høre til den katolske Kirkes synlige Samfund, at saadanne alene kunne blive salige vis overordentlige Midler f. Eks. ved at opnaa Syndsforladelse ved fuldkommen Anger,« — det læres altsaa tydelig nok, *at de kunne* blive salige. Den større Katekismus, »fuldstændig Lærebog i den katolske Religion,« lærer i Spørgsmaalet 61 om den 9de Trosartikel, at den, der uden egen Skyld er vrangtroende, derhos oprigtig søger Sandheden og imidlertid efter sin Kundskab og Evne gjør Guds Vilje, at han, skjönt adskilt fra Kirkens synlige Samfund, alligevel forbliver *aandelig* forenet med den og deltager i dens Naadeskatte. Udførligere forklaret og begrundet er denne katolske Lære i »Edgar eller Fra Vantroen til den fuldkomne Sandhed« Kbh. Høst 1888 S. 362—67.

Men Rørdam fordrer et Citat af et officielt paveligt Dekret. — Kan De huske, Hr. Pastor, at Pater Lange i sit første Foredrag om Kirkens Uforanderlighed gjorde opmærksom paa en lille Bog, hvori man

¹⁾ Nærmere Oplysninger om Hefeles Resultater findes i P. P. „Er Romersk-Katolsk ægte evangelisk?“ S. 257 ff.

har samlet alle Kirkens officielle Afgjørelser indenfor Læreembedets Omraade lige siden Apostel-Symbolet indtil Vatikanerkonciliets Dekreter? ¹⁾ Den er udgiven af H. Denzinger under Titlen *Enchiridion symbolorum, et definitionum*. Würzburg, Stahel. Deri findes under Nr. 1504 en højtidelig Udtalelse af den Pave, hvem man paa Grund af hans ubøjelige Karakterfasthed har kaldet stivsindet og hvis *Non possumus* (Vi kan ikke) er blevet til et bevinget Ord. Pius den 9de holdt den 9de December 1854 en Allokution, en officiel og højtidelig Tale ikke blot til Kardinalerne, men ogsaa til de mange Biskopper, som dengang vare samlede fra alle Verdens Dele i Rom. De afgjørende Sætninger, som det her kommer an paa, findes for øvrigt ogsaa oversatte paa Dansk, i P. P. »Er Romersk-Katholsk ægte evangelisk?« SS. 14 og 17.

Paven forkaster den religiøse Indifferentisme (Ligegyldighed), der paastaar: »Man kan have godt Haab om alle deres evige Frelse, som paa ingen Maade, *nequaquam*, høre til Kristi sande Kirke«. ¹⁾ Ved at sige »paa ingen Maade«, antydes tilstrækkelig at man kan tilhøre Kirken paa forskjellig Maade, mere eller mindre fuldkommen. Nærmere Oplysning herom gives i det Følgende. Han lægger nemlig Biskopperne paa Hjertet ret at forklare for de dem betroede Sjæle, hvad den ældgamle Lære vil sige, at Ingen kan frelses udenfor Kirken, at nemlig de, som ere uvidende om den sande Religion, *ikke have nogen Skyld* i saa Henseende i Herrens Øjne, saafremt deres Uvidenhed er uovervindelig. »Hvem,« fortsætter han saa, »hvem vil nu fordriste sig til at paastaa, at han nøje kunde angive

¹⁾ Jfr. „Nord. Ugebl.“ Nr. 11 S. 175.

¹⁾ Man har fordrejet Ordene i Munden paa ham og beskyldt ham for at have sagt: Om deres evige Frelse, der ikke tilhøre den romersk-katholske Kirke, tør man slet ikke gjøre sig noget Haab. (!)

Grænsen for en saadan (uovervindelig eller uforskyldt) Uvidenhed i Henhold til Folkefærdenes, Egnenes, Karakterernes og saa mange andre Omstændigheders indbyrdes Forskjellighed? Ja, naar vi engang, udfriede af Legemet Lænker, naa til at se Gud, som han er, ville vi visselig ogsaa indsé, hvor fast og skjønt et Baand sammenknytter den guddommelige Retfærdighed og Barmhjærtighed; men saalænge vi, betyngede med denne dødelige Byrde, der sløver Aanden, dvæle her paa Jorden, saalænge ville vi efter den katholske Lære urokkelig holde fast ved, at der kun er én Gud, én Tro og én Daab. Videre tør vi ikke gaa i vore Granskninger. *Lad os* imidlertid efter Kjærlighedens Bud uaf-ladelig *bede* om, at alle Folkefærd maa omvende sig til Kristus, *lad os* efter Evne *fremme alle Menneskers Frelse*. Thi Herrens Arm er ikke forkortet, og den himmelske Naade vil heller ikke mangle dem, som op-rigtig ønske og bede om at blive oplyste af den.«

Saaledes forklarer og anvender Paven det katholske Dogme: ingen Frelse udenfor Kirken. — —

Man ved ikke, om man skal le eller græde, naar man føres ind i al den forunderlige Forvrængning af den klare Sandhed og alle de Følger, den fører med sig.

Forsvar.

—o—

Under ovenstaaende Titel findes optaget i »Dagens Nyheder« for 21. Juni Følgende: »Hr. Pastor *I. Lund* i Fruering har i Anledning af Pennefejden mellem Pater Lange og Professor Schat-Petersen i Tillæg til »Nationaltidende« for 10. April rettet et Angreb paa Katholicismen, dens Gudstjeneste og dens Lære om Syndsforladelse og om Renselsesstedet.

Som Katholik og katholsk Gejstlig fandt jeg mig ved dette Angreb foranlediget til at tage til Gjenmæle i tre Artikler i »Nord. Ugeblad for katholske Kristne« *) for at paavise, hvor lidt begrundet hans Angreb er. I en Replik i »Nationaltidende« for 5. Juni betegner han nu dette mit Svar som et »Angreb« og mig som »Angriberen«. Efter almindelig Sprogbrug er imidlertid et Svar paa et Angreb et »Forsvar«, og den, som afværger et Angreb, siges ellers at »forsvare« sig.

I Slutningen af sin Replik mener han at skulle »anbefale Vedkommende en anden Gang at vise større Høflighed og Hensynsfuldhed overfor den, hans Angreb [?] da maatte gjælde«. Jeg henstiller det til Læseren at afgjøre, om jeg nogetsteds i mit Forsvar har overskredet »Høflighedens og Hensynsfuldhedens« Grænser, samt hvordan denne Paamindelse tager sig ud i en Mands Mund, der »mener at bruge et mildt Ord«, naar han kalder nogle af vore ældgamle Messebønner for »*Tirader*« og Bønnen for en Afdød en »*Frase*« og der ikke undser sig ved nu for anden Gang at paastaa, at vi Katholiker »*paa Naade og Unaade* have overgivet os til Ufejlbarheds*drømme*«, naar vi stole paa, at Herren vil indfri sit Ord: »Lærer alle Folk; se jeg er med eder alle Dage indtil Verdens Ende«.

I sin Replik »har han fulgt« mine Forsvars-Bemærkninger »Stykke for Stykke«, som han siger. Men gjendrevet har han ingen af dem. De ere i hans Øjne »saa godt som intetsigende«. Men bevist, at de ere intetsigende, det har han ikke. Læseren dømme selv.

I mit Forsvar hævdede jeg fornemmelig, at Pastoren kom i Modstrid med Bibelen. Han havde nemlig paa-staaet, at man ikke kunde bevise Guds Tilværelse; om

*) De paagjældende Artikler vare: Pastor Lund i Fruering; Lund mod Bibelen og Lund mod Lund; jfr. „Nord. Ugeblad“ Nr. 17 og 18. Redaktionens Anmærk.

man vilde antage en Skaber eller Materiens Evighed, beroede i sidste Instants paa et Valg.

I mit sidste Forsvar gjorde jeg opmærksom paa Romerbrevet. St. Paulus lærer, at »den levende Gud, som har gjort Himmel og Jord og Havet og alle Ting i dem, ikke har ladet sig selv uden Vidnesbyrd«, at »hans usynlige Væsen, hans evige Kraft og Guddom beskues fra Verdens Skabelse af og forstaas af hans Gjæringer, saa at Hedningerne ikke have nogen Undskyldning; thi skjønt de kjendte Gud, ærede og takkede de ham ikke som Gud,« samt at Hedningerne, der ikke kjendte Moseloven, »have Lovens Indhold skrevet i deres Hjerte,« i Samvittigheden, og derfor blive straffede af den retfærdige Dommer, naar de synde mod Naturloven (Ap. Gj. 14., 15., 17. Rom. 1., 20., 21.; 2., 15., 12.); med andre Ord: St Paulus lærer, at ogsaa de Mennesker, til hvem Aabenbaringen ikke er naaet, maa slutte Guds Tilværelse baade af Materiens Tilværelse og af Samvittigheden. Materien ligesom siger: der er en evig Ophavsmand til mig. Gjennem Samvittighedens Bud: Du skal — Du skal ikke! aabenbarer Gud sig som Menneskenes Lovgiver.

I sin Replik svarer Vedkommende: »Paulus taler om Hedninger, *der have truffet deres Valg og derfor ikke tro paa Materiens Evighed, men paa Tilværelsen af højere skabende og raadende Magter*«. Den Paa-stand er ikke blot vilkaarlig, men ogsaa urigtig. Mon de Hedninger da ikke dømmes for deres Lovovertrædelser, der ikke træffe noget Valg? eller de, der vælge at antage Materiens Evighed og at afse fra dens Ophav? Apostlen siger, at Guds Vrede aabenbares over *alle* Mennesker, som forholde Sandheden ved Uretfærdighed (Rom. 1., 18.), d. e., som ikke anerkjende og lyde ham, den sande Gud, og han lærer desuden, som sagt, at Guds Tilværelse ogsaa kan slutes af Samvittighedens Stemme.

Spørgsmaalet maa derfor stilles paany: hvem har Ret? St. Paulus eller Pastor Lund, der modsiger St. Paulus?

Angriberen havde ydermere paastaet, at man ikke kunde bevise Kirkens og Pavens ufejlbare Autoritet, — at intet Menneske kunde tænkes at gjøre mere til Guds Ære end just det, som er nødvendigt, for at han kan blive salig, og at et Menneskeord ikke kunde befri den ængstede Samvittighed for Synden.

I mit Forsvar søgte jeg at modbevise den første af disse Paastande ved Herrens tredobbelte Løfte: at sende sine Apostle Sandhedens Aand som Vejleder til al Sandhed (Joh. 14 og 16), om at være med sine Apostle alle Dage indtil Verdens Ende. saa de kunne prædike hans Evangelium for al Skabning (Matt. 28. og Mk. 16.), samt om at bygge sin Kirke, Sandhedens Støtte (1. Tim. 3), paa Klippen Petrus, saa at Helledes, Løgnens og Dødens Magter aldrig skulle overvælde den (Matt. 16).

Mod Angriberens anden Paastand gjorde jeg opmærksom paa Matt. 19. og Mk. 10, hvor Herren skjælnes saa tydelig som muligt mellem Betingelsen til Salighed og Vejen til Fuldkommenhed. Saligheds-Betingelsen er Overholdelse af de ti Gudsbud; Vejen til Fuldkommenhed er Kristi Efterfølgelse i selvvalgt fuldkommen Fattigdom og, hvad der er en nødvendig Følge af den Fattigdom, der har solgt Alt og ikke længer ejer nogen Ting, i den ugifte Stand eller fuldkommen Kyskhed.

Overfor den tredie Paastand, at Menneskeord ikke kunde give Syndsforladelse, hævdede jeg Herrens bestemte Erklæring, at der omvendt *ikke* gives Syndsforladelse *uden ved* Menneskeord. Thi den, som alene kan forlade Synderne, har sagt om Mennesker, sine Disciple: »Hvem I ikke forlade Synderne, dem blive de *ikke* forladte« (Joh. 20). Da en Bladartikel ikke egner

sig til en udførligere Skriftexegese, tillod jeg mig at henvise til en andre Steder given nærmere Forklaring af de nævnte Skriftsteder, nemlig til »P. P. Til Forsvar for Sandheden«. NN. 5. og 6. og til »Er Romersk-Katholsk ægte evangelisk?« S. 96.

Pastor Lund ved nu mod disse 5 Skriftsteder ikke at bemærke andet, end at det efter hans Skjøn ikke var med selve disse 3 [?] Skriftord, men kun med den romerske Fortolkning af dem, at han kom i Modstrid. »Og disse Fortolkninger,« tilføjer han meget høfligt og hensynsfuldt, »er det ikke blot Pastor J. Lund, der modsiger, men dem maa Enhver forkaste, som ikke *paa Naade og Unaade* har overgivet sig til Ufejlbarhedsdrømme.«

Det paahviler Vedkommende altsaa endnu at bevise, at Herren *ikke* skjelner imellem Salighedsbetingelser og Fuldkommenhed, og at Herren heller ikke har sagt til sine Disciple: Hvem I beholde Synderne *dem ere de beholdne*, o. s. v. Saa længe han skylder dette Bevis, kunne vi ikke andet end vedblive at spørge: hvem har Ret? Herren eller Pastor Lund, der modsiger Herren?

I mit Forsvar udpegede jeg fremdeles enkelte Misforstaaelser og Selvmodsigelser i Pastorens Angreb, f. Ex. en Forvexling af Synd og Straf, af fuldkommen og delvis Afsoning af Syndestrafpen. I et og andet har han nu rettet sin Anskuelse. I sit Angreb har han paastaet, at i den katholske Kirke Bodsgjæringer »paalægges som Straf og som Fyldestgjørelse, *saa at Forladelsen* skal erhverves ved Gjæringerne«. Nu stryger han det sidste Sætningsled, hvori netop Fejlen laa. Han lukker heller ikke mere Øjnene for Mellemtilstanden med dens »Plads til Selvbebrejdelser for hvad der forbrodes eller forsømtes i Jordelivet«, og med dens »Lutring for de Troende«. Han udhæver nu kun, at Sjælene i denne Tilstand »føle sig i Guds Haand, hjem-

me hos Herren, og at han ikke kan skjønne, at dette kommer tilstrækkelig frem ved den romerske Skærsildstro.« Angriberen bekjender her altsaa ikke at være inde i det Lærestykke han angriber. Thi katholsk Lære er, at hine Sjæle ere Guds Børn, ikke mere kunne gaa Glip af Guds Naade, ere fri for al Fristelse og fuldkommen hengivne i Guds Villie.

At imødegaa alle de Urigtigheder eller Skjævheder, som endnu ere tilbage eller nylig have indsneget sig, dertil er Pladsen i et Dagblads Spalter for indskrænket. De ærede Læsere, som mulig interessere sig derfor, tillader jeg mig at henvise til »Nordisk Ugeblad for katholske Kristne«, hvor de ville blive omtalte. Jeg siger altsaa som min Angriber: nu er jeg færdig med Vedkommende. Men endnu et Par ganske korte Bemærkninger om den Paastand, der nu er bleven fremsat nok saa dristig for anden Gang og vistnok bifaldes af ikke faa af de Troende her i Landet, den Paastand: »At *bevise* Guds Tilværelse lader man nok være.«

Var jeg ikke overbevist om, at Guds Tilværelse, Kristi Guddom, den katholske Kirkes Indstiftelse ved Kristus lader sig *bevise*, vilde jeg ikke blot paa Stedet afføre mig min Præstekjole, men ogsaa tilbagekalde min katholske Trosbekjendelse.

Ved at hævde den nævnte Paastand spiller man Sejren over i Vantroens, Socialismens, Anarkismens og Nihilismens Hænder. En Antagen af Guds Tilværelse, der ikke grunder sig paa en *fornuftig Overbevisning* om hans Tilværelse, men paa et vilkaarligt Valg mellem Tro og Vantro, er bygget paa Flyvesand.

Aarhus, den 8 Juni 1892.

Perger, Præst.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Afrika. I Anledning af de sidste Begivenheder i *Uganda* har Kardinal *Lavigerie* som Chef for de amerikanske Missioner rettet en Skrivelse til en højtstaaende Katholik i England. »Jeg er selv,« hedder det i Skrivelsen, »Skyld i den skrækkelige Ulykke, som her har ramt vore Missioner, da jeg jo selv har sendt Missionærerne til *Uganda*. Med Biskop *Livingstone* i Spidsen have de i Løbet af 10 Aar omvendt ca. 50,000 Bagandaer. Straks i Begyndelsen ansøgte den indfødte Konge om Frankrigs Protektorat; men Frankrig maatte, paa Grund af at det var engageret paa saa mange andre Punkter i Afrika, give et afslaaende Svar. Imidlertid var Forholdet mellem Ugandas Katholiker og Englænderne endnu i lang Tid *venskabeligt*, og jeg gjorde saa meget mere Regning paa, at det skulde vedblive at være det, *eftersom jeg havde sendt det (engelske) Antislaveri-Selskab, som havde taget Missionerne i Uganda under sin Beskyttelse, 50,000 Francs af de Midler, som den h. Fader havde stillet til min Raadighed*, og ogsaa havde i Sinde at sende Selskabet i London en yderligere Gave. Jeg gjorde ogsaa Regning paa Taknemlighedsfølelse for den *Frelse og kjærlighedsfulde Deltagelse, som de protestantiske Missionærer i Uganda havde fundet hos vore Missionærer*, hvorfor Lord *Salisbury* udtrykkelig sendte mig sin Tak. Jeg havde allerede tidligere henvendt mig til *Manning* og anmodet ham om at medvirke til, at Uenigheden blev standset mellem de to kristelige Bekjendelsers Missionærer, som jo dog stemmede overens i Troen paa vor hellige Religions største Hemmeligheder, og at drage Omsorg for, at Katholikerne i *Uganda* bleve frigjorte for de Betyrninger, som det engelske østafrikanske Handelskompagnis Optræden allerede den Gang foraar-

sagede. Den ædle Kardinal er desværre død, og derfor maa jeg nu, efter at den græsselige Forfølgelse mod Katholikerne i Uganda er bleven en Kjendsgjerning, førend jeg selv lukker mine doende Læber, henvende mig til den katholske Verden og særlig til det engelske Folk med Bon om, at standse en saa sorgelig Fremgangsmaade og betragte alle Missioner, der endnu for Fremtiden maatte blive grundlagte i Hedningeverdenen som staaende under den korsfæstede Frelasers hellige Vunders Beskyttelse. Guds Forbandelse vil ikke udeblive over dem, som paa en blodig Maade ødelægge Missionsgjerningen, lige saa lidt som Velsignelsen vil udeblive over dem, som i Fred og Endrægtighed virke for Udbredelsen af den kristne Lære.«

Belgien. Om Blodsudgydelserne i Uganda meddeler P. *Guillermain* følgende Enkeltheder til Forstanderen for de Hvide Fædres Missionshus i Mecheln. «Den engelske Kaptajn Lugard havde (før Borgerkrigens Udbrud i Uganda) begivet sig til Badistaerne, en *muhamedansk* Stamme nord for Unjoro. *Lugard opfordrede dem til at bekæmpe Katholikerne*, og efter at have stiftet Fred der, *tog han Mændene med sig, bevåbnede dem og besatte Fortene med dem*. Efter at han paa denne Maade havde forstærket sine Stillinger, *lod han Protestanterne angribe Katholikerne*, og *han selv kom dem til Hjælp*, efter at den katholske Anfører fem Gange havde slaaet Angriberne tilbage. Han aabnede med sine *Mitrailleuser* (Maximkanoner) Ilden mod Katholikerne, medens Kaptajn Williams gennem en Kikkert betragtede Ødelæggelsen, som denne morderiske Ild anrettede iblandt Katholikerne. Disse blev drevne henimod Viktoria-Nyanza Søen, hvor 5-6000 *Mennesker omkom i Vandet*.«

— I Belgien har det katholske Parti sejret ved Valgene, som fandt Sted i forrige Uge. Med Undtagelse af Bryssel, hvor de forenede Liberale, Radikale

og Socialister erobrede samtlige 18 Mandater med et Flertal af 3000 Stemmer, have Katholikerne trods den liberal-radikale Forening hævdet deres hidtilværende Stilling i Provindserne og i Ath endog erobret to Mandater fra de Liberale. Det nye Kammer vil rimeligvis komme til at tælle 89 katholske og 54 liberale, det nye Senat 46 katholske og 30 liberale Medlemmer. I begge Kamre raade Katholikerne endnu ligesom før over en betydelig Majoritet, selv om de ikke mere ere i Besiddelse af de to Tredjedels Majoritet, som forhen. Paa forskjellige Steder optraadte de forenede Liberale og Socialisterne som sædvanlig paa en pøbelagtig Maade. I Ath rev man Brostenene op og brugte dem som Vaaben imod Vinduerne i forskellige katholske Institutioner, for paa denne Maade at hævne sig for det Nederlag, som Valgene havde beredt Liberalismen og dens Forbundsfælle Socialismen.

Essen. Om *Kristi Legems Fest-Processionen* skriver »Essener Volksztg.«: Mange gunstige Omstændigheder bidroge til at gjøre den store Procession, dette Triumftog til Ære for vor himmelske Konge i Altrets allerhelligste Sakrament, opløftende. I det herligste Solskin vandrede den andægtige Skare, som talte Tusinder, glad bevæget gennem de festlig smykkede Gader. Klanger af 14 Musikkor, Korsangene og den andægtige Mængdes fælles Sang passede harmonisk sammen. Processionen talte over 30,000 *Deltagere* og varede fra Kl. 8 Morgen indtil Kl. 1½ Eftermiddag. Paa Skydepladsen dannede 3000 *hvidklædte* Børn Espalier, og bagved dem toge Mændene Plads tilhøjre og Kvinderne tilvenstre, medens den sakramentale Velsignelse meddeltes fra et Alter, som var oprejst midt paa Pladsen. I Sandhed, et opløftende Øjeblik! Et opløftende Indtryk gjorde det ogsaa, at se de talrige Mænd af alle Livsstillinger, fra de højeste til de laveste, vandre i broderlig Forening

mellem hverandre i denne Procession, som ledsagede deres Gud og Frelser i hans Kjærligheds Sakrament. Saaledes bør det være, thi i den katholske Kirke gives der ingen Forskjel mellem Rig og Fattig, naar det drejer sig om at ære Gud og bekjende sin hellige Tro. *Protestanternes* Holdning var, som altid i Essen, i Almindelighed værdig og anstændig; mange havde endog ved at smykke deres Huse forøget deres katholske Medborgeres Festglæde.

Køln. I denne By aabnedes Kristi Legems Fest-Processionen fra Domkirken af *1200 hvidklædte Jomfruer*. Foran Sakramentet gik Ærkebiskoppen med Mitra og Stav. De katholske Byraadsmedlemmer vare mødte fuldtallig tilligemed Kirkeforstanderskaberne og en Del højere Militære. Ogsaa de katholske Laug og Arbejderforeninger vare overordentlig talrigt repræsenterede i Processionen med deres Faner og Emblemer.

Crefeld. I denne By varede Processionen $3\frac{1}{2}$ Time og talte mindst 15,000 Deltagere.

Kjøbenhavn. Overfor disse storartede Processioner udenfor Kirkerne er den kjøbenhavnske Kristi Legems Fest-Procession indenfor Kirkens Mure rigtignok kun uanselig; men ogsaa hvad denne Festlighed angaar skrider vor hellige Kirke dog Aar for Aar fremad, baade i Henseende til Højtideligheden og Deltagernes Antal. Allerede to Dage i Forvejen havde flere af Menighedens Damer med rosværdig Iver og Opofrelse været travlt beskjæftigede med at binde alenlange Guirlander af Grønt og Blomster, som i rigeligt Maal var skjænket til Kirken af en af Omegnens Katholiker. Paa denne Maade smykkedes Kirken af travle Hænder paa det festligste til Ære for Frelseren i Sakramentet. I den højtidelige Procession, i hvilken den højærværdigste Biskop bar det Allerhelligste under Baldakinen, deltog, foruden Drengeskolens Elever, ca. 40 hvidklædte Børn

og 20 Medlemmer af Jomfruernes Kongregation med hvide Slør. Under den paafølgende Levitmesse, som blev fejret af den højærværdigte Biskop, assisterede Sangforeningen under sin Dirigent, Hr. Michaelsens Ledelse, ved Afsyngelsen af en smuk flerstemmig Sangmesse. Kirken var næsten fyldt indtil sidste Plads af talrige Katholiker og Anderledestroende.

Frankrig. I Følge »Univers« bliver en Fjerdedel af de Nyfødte ikke døbte, en Trediedel modtager ikke den første h. Kommunion, Antallet af de borgerlige Ægteskaber og Begravelser udgjør 25 p Ct. Med andre Ord, en Fjerdedel af Paris' Befolkning er ikke mere kristelig. Imidlertid skrider Kulturkampen stadig fremad: Religionen banlyses fra Skolerne, Hospitalerne, Velgjørenhedsanstalterne, og Bladene bringe stadig nye Meddelelser om Forholdsregler og Gagestandsninger overfor Gejstligheden. I forrige Uge blev Gagen standset for to Præster i Bispedømmet Rheims, fordi de havde *nægtet at absolvere* to Personer i Skriftestolen. Ærkebiskoppen, Msgr. Place skriver i denne Anledning til Ministeren: »Præsten er *Dommer* i Skriftestolen. For at yde Skriftehemmeligheden al mulig Sikkerhed, vil Kirken, at han kun skal være ansvarlig overfor Gud. Jeg selv har ikke noget at dømme desangaaende. End ikke Paven har noget at sige; heller ikke han har Ret til at fordre af en Præst, at denne skal aabenbare Skriftehemmeligheden.« For Tiden sidder *Generalvikaren* af Rennes, *Delaporte* i Fængsel, paa Grund af en Prædiken om Børneopdragelsen. De franske Biskopper og Præster lade sig imidlertid ikke underkue. Saaledes skrev i disse Dage Biskop *Cotton* af Valence, hvis Gage er standset, til de Blade, som foranstaltede Indsamlinger for ham: »For at hindre os i at tale, naar vor Pligt fordrer det, maa man først rive Tungen ud af os; for at forbyde os at skrive, maa man hugge Hænderne af os;

og naar vi ikke have andet end Fodderne tilbage, betjene vi os af dem, for at skride fremad og vise de Troende Retfærdighedens og Ærens Vej. Jeg har nu tilstrækkelige Kilder, for at kunne leve, jeg kan fortsætte min Virksomhed uden Bekymring i to Aar og rolig afvente at fire eller fem Ministerier afgaa ved Døden. Skulde jeg leve længere, vil en Fader, der har saadanne trofaste Børn, ikke do af Sult.« Ære være saadanne Biskopper, de tilhøre den apostoliske Tidsalder; men Ære være ogsaa saadanne Katholiker, som modigt og uforfærdet samle sig omkring deres Biskopper.

— En forhenværende Frimurer, »Fritænkeren« *Coppin-Albancelli*, har udgivet en Bog »*Frimureri og religiøs Frihed*«, som i denne Tid omtales meget af Bladene. Forfatteren meddeleer blandt andet, at de franske Frimurerloger ikke staa under en eneste Ledelse, og at Aanden, som hersker i dem, ikke er den samme alle Vegne. I Følge Forfatterens meget bestemte og tilsyneladende nøjagtige Meddelelser findes der i Frankrig c. 24,000 Frimurere, som tilhøre fire forskjellige Loger: »Grand' Orient« med 16,000 Medlemmer i Frankrig og over 2000 i Kolonierne og i Udlandet; »Suprême Conseil« med 6,000 Medlemmer; »Grande Loge symbolique« med 2000 Medlemmer; »Souverain Conseil général« med 500 Medlemmer. »Grand' Orient« er den betydeligste Gruppe, eftersom en Trediedel af det franske Frimureri tilhører den; det er ogsaa denne Loge, som tager den virksomste Del i de politiske og religiøse Kæmpe. Naar man taler om det nuværende Frimureris Rolle i Frankrig, mener man netop den Rolle, som »Store Orient« spiller i Frankrig. Denne Loges Bestræbelser ere uden Omsvøb materialistiske og antireligiøse. Frimureriet stod aldrig paa en venskabelig Fod med den aabenbarede Religion, men det udelukkede den dog ikke. Det havde som Doktrin et Slags ubestemt

Deisme, eftersom det priste og ærede den saakaldte store Verdensbygmester. Men for nogle Aar siden har det afskaffet Anraabelsen af den store Bygmester. »Store Orient«s gamle Statuter indeholdt følgende religiøse og filosofiske Tolerance-Erklæring: Frimureriet udelukker Ingen for hans Tros Skyld. Fra det ophøjede Standpunkt, paa hvilket det stiller sig, agter det den religiøse Tro og de politiske Anskuelse hos ethvert af sine Medlemmer.« I 1885 besluttede man at afskaffe denne Paragraf. Det vilde med andre Ord sige, at Loggen steg ned fra sit »ophøjede Standpunkt« og for Fremtiden ikke vilde respektere hverken sine Medlemmers religiøse Tro eller politiske Meninger. Lige saa lidt respekterer den naturligvis den religiøse Tro og de politiske Anskuelse hos de Millioner af Franskmænd, som ikke ere Frimurere. »Store Orient« og dens Filialloger ere Hovedanførerne i den Krig, som nu allerede i 15 Aar organiseres imod Katholikerne og Gejstligheden. Fra disse Loger modtage de Deputerede og Embedsmændene Befalinger og Opmuntringer, som skulle ophidse deres antireligiøse Iver.

Mainz. I Følge »Deutsche Reichsztg.« er den der-værende Domkirkeskat bleven beriget med en interessant og *kostbar Relikvi*, idet Domkirken i forrige Uge modtog den store Splint af det h. Kors, som *Maria Stuart* bar paa sig i et Guldkors under sit 19aarige Fangenskab og paa sin sidste Gang til Skafottet den 18. Febr. 1587. Denne Relikvi var sidst i den for nylig afdøde Domherre Thomas' Eje. Han havde modtaget den af Greyinde Hahn-Hahn med den Bestemmelse at testamentere den til Domkirken.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 26. Juni. 3. Søndag e. Pintse. De hh. Apostelfyrster Petri og Pauli Fest (Kollekt af Peterspenge i alle Vikariatets Kirker og Kapeller), tillige **Hovedfesten for Jesu guddommelige Hjærte.** (Fuldkommen Aflad i Sct. Ansgars Kirke for Medlemmerne af Jesu Hjærtets Broderskab; Kl. 10 Levitmesse og Kl. 8 Aften Festandagt). — **27. M.** Barnabas, Apostel. — **28. Ti.** Leo II. Bekjender og Pave. — **29. O.** Petrus og Paulus, Apostle (fejredes i Søndags). — **30. To.** Pauli Ihukommelse. — **1. Juli, Fr.** Oktav af Sct. Hans Fest (Kl. 8¼ Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 8 Aften Broderskabsandagt). — **2. L.** Marias Besøgelse (fejres den følg. Søndag).

Søndag den 3. Juli. 4. Søndag e. Pintse. Ihukommelse af Frelserens kostbare Blod. (Marias Besøgelse).

Den levende Rosenkrans (1ste Afd.) holder Søndag d. 26. Juni Kl. c. 11½ Møde paa Toldbodvejen 14. efter Højmesseni i Sct. Ansgars Kirke.

Den katolske Syge- og Ligkasse afholder ekstraordinær Generalforsamling Mandag d. 27. Juni Aften Kl. 8½ i Forsamlingsværelset, Bredgade 64. 1 Sal. — Dagsorden: 1. Den nye Sygekasselov, 2. Foreningens 25aarige Jubilæum.

Cæciliekoret. Møde Mandag d. 27. ds. Kl. 8 Aften i Veselsgade 9. 1 Sal. Jos. Hammermüller.

Sct. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre bortfalder Mandag d. 27. Juni. Gradsmøde finder Sted Tirsdag d. 28. Juni Kl. 8½. — Mandag d. 11. Juli holdes Mindefesten om Kong Knud den Hellige, hvortil alle Brødre indbydes.

Paa given Anledning meddeles herved, at ogsaa katolske Mænd i Provindserne kunne optages i Gildet, naar de henvende sig til Sct. Josefs Gildets Præsident (Hr. Pastor Braun) eller Formand (Hr. Lærer Ertner, Bredgade 67).

Unio. Onsdag d. 29. Juni Frederiksbergtur. Deltagerne samles Kl. 5 paa Keglebanen; der spises til Aften Kl. 8 i Korups Have. — I Tilfælde af ugunstigt Vejr alm. Møde paa Keglebanen. — Den aarlige store Skovtur til Vogns finder Sted Søndag d. 10. Juli til Skodsborg, Søllerød og Gjentofte. Besøgende kunne deltage. Nærmere i næste Nr. og ved Opslag paa Keglebanen, hvor Liste til Tegning er fremlagt.

Mariakongregationen for Mænd. Søndag d. 3. Juli (Marias Besøgelse) holdes Fælleskommunion Kl. 8 i Jesu Hjærtets Kapel, Steusgade.

En ung Pige ønsker Plads som **Butiksjomfru** eller som **indvendig Jomfru** i en Familie straks eller senere. Redaktionen anviser.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 27.

Søndagen den 3. Juli.

1892.

Indhold: Modermenigheden. Pastor Lunds Replik. Det biskopelige Ornat. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Horsens. Bekjendtgjørelser.

Modermenigheden.

—o—

Thomas Rørdam, Præst i den »dansk-lutherske Folkekirke« og Sognepræst for Vejlø Menighed, opkaster det Spørgsmaal, om hans Kirke besidder og bruger de Midler, som Herren har forordnet til sin Kirkes Vækst og Udvikling, i Overensstemmelse med Herrens Vilje. Unægteligt, det er et berettiget og vigtigt Spørgsmaal. Hvis det rigtige Svar lyder: *nej*, det gjør den *ikke*, den mangler nogle af dem! saa følger: altsaa er den *ikke* Kristi Kirke; thi Kristus har indstiftet sine Frelsemidler for alle Tider og alle Folkefærd og har betroet sin Kirke dem til rettelig Brug, samt givet sin Kirke det Løfte at ville staa den bi, saa den vil bruge dem rettelig alle Dage indtil Verdens Ende. Pastoren selv anfører Herrens afgjørende Ord hos Mt. 28, 19. 20: »Gaar hen og gjør *alle* Folkeslag til (mine) Disciple, idet I døbe dem .. og lærer dem at holde alt hvad jeg

har befalet eder. Og se, jeg er med eder alle Dage indtil Verdens Ende.»

Ad hvilken Vej haaber Hr. Rørdam da at naa til et utvivlsomt rigtigt Svar? Hans Tankegang er den: Forbilledet for Kristi Kirke til alle Tider er den kristne Modermenighed, Menigheden i Jerusalem, der var samlet og styredes af Apostlen Petrus og de andre Apostle. Kristi Kirke maa til alle Tider bruge de selvsamme Frelsemidler, som Modermenigheden brugte, ikke flere ej heller færre. Men dem finde vi alle samlede i et eneste Vers, ngl. Ap. Gj. 2. 42; »de holdt sig varar-tige til Apostlenes Undervisning og Samfundet og Brødets Brydelse og Bønnerne.«

Vi ville ikke strides, om Oversættelsen af dette Vers er ganske rigtig; »og Brødets Brydelse« svarer ikke noje til det Græske og strider ligefrem mod Vul-gatas Opfattelse. Men var det da virkelig Historike-rens Agt her at nævne *alle* i Moderkirken brugelige Frelsemidler? Først maa der bevises, at paa dette Spørgs-maal kan der ikke svares andet end: ja, Historikeren op-regner dem her *allesammen*. Saalænge det ikke er fastslaa-et, kan der ikke gjøres et Skridt fremad uden Fare for at komme paa Vildspor. Thi det gælder om at under-søge, om den danske Folkekirke er i Besiddelse af alle de Frelsemidler, som Modermenigheden ejede, eller om den har taget et eller andet fra dem. Den Paastand, at det nævnte Vers giver en Fortegnelse over *alle* den Gang brugelige Frelsemidler, er altsaa et uundværligt Grundlag for al videre Undersøgelse; uden dette Grund-lag bygges der i Luften.

Men Paastanden *er ikke* bevist, *kan* ikke bevises, er ikke blot vilkaarlig men paa Forhaand meget usand-synlig og *mod* bevises af selve Skriften, ja af selve Apo-stelhistorien.

Hr. Rørdam prøver ej en Gang paa et Bevis; han glider hen derover med den Forsikring, at vi her have

»den apostoliske Kirkes eget Vidnesbyrd om de Midler, hvorved Kirken i Aposteltiden udviklede sig.« Alt kommer her an paa det ene lille Ord »de«, om den hellige Lukas, Forfatter af Apostelhistorien, her nævner *alle* Midlerne. Men det antyder han paa ingen Maade. Altsaa kan det heller ikke paastaas, tilmed da enhver eftertænsom Læser vil sige: Historikeren vilde og kunde i et eneste Vers kun give et flygtigt Omrids, men ikke en udtømmende Skildring af Menighedslivet.

Selve Skriften beretter os tværtimod om, at i den apostoliske Tid var der endnu flere Frelsemidler i almindelig Brug, altsaa ogsaa i Moder- og Mønstermenigheden i Jerusalem. Først og fremmest er Pastoren uden al Tvivl enig med os om, at det allerførste og nødvendigste Mittel til Menighedens stadige Vækst og Udvikling var *Daaben*, skjønt den ikke nævnes paa det af ham citerede Sted. Fremdeles omtaler Apostelhistorien gjentagende to Slags Haandspaalæggelser som to almindelig brugelige Naademidler. Diakonen Filippus havde meddelt Daabens Sakramente til de første Troende i Samaria og saaledes grundlagt den første Menighed dør. Apostlene, der endnu vare alle sammen i Jerusalem, ansaa det da for nødvendigt at sende to af deres Midte til Samaria for at lægge Hænderne paa de Døbte og meddele dem den Helligaand; thi den var endnu ikke kommen over nogen af dem (Ap. Gj. 8, 12—17). Den her omtalte Haandspaalæggelse til Meddelelse af den Helligaand skjelnes saa tydelig som muligt fra Daaben. Den maa vel have været enten et nødvendigt eller i al Fald et ønskeligt Naademiddel; ellers havde Apostlene vel næppe foretaget en Rejse kun for den Sags Skyld. Den maa vel paa en Maade have været ophøjet over Daabens Sakramente; thi døbe kunde Diakonen; men at meddele den Helligaand, dertil havde han ikke Fuldmagt; dertil maatte Apostle komme. Og de lagde Hænderne paa

de Døbte og disse fik den Helligaand. Hvad de gjorde i Samaria, det havde de ganske vist ikke forsomt i Jerusalems Modermenighed. De brugte her ligesaa vel som alle andre Steder Haandspaalæggelse som Middel til at styrke de Døbte ved den Helligaand, med andre Ord *Konfirmationens* d. e. Styrkelsens Sakramente.

Den samme Apostelhistoriker beretter, at de Ældste i Antiokias Menighed paa selve den Helligaands Bud lagde Hænderne paa de af Gud selv kaldede Apostle, Saulus og Barnabas for at indvie dem til deres apostoliske Gjerning (Ap. Gj. 13, 1—3). Paulus lagde saa senere Hænderne paa Timotheus for derved at meddele ham Fuldmagt og Naade til rettelig at forvalte sit Hyrdeembede i Guds Kirke (2 Tim. 1, 6). Og i selve Jerusalem lagde Apostlene Hænderne paa de af Menigheden udvalgte syv Diakoner og indviede dem derved til at være deres Medhjælpere (Ap. Gj. 6, 6); med andre Ord: allerede den første Menighed kjendte til *Vielsens* Sakramente.

Ogsaa Modermenigheden bestod af syndige Mennesker; de behøvede lige saa fuldt som andre et Middel til at faa Syndsforladelse. I selve Jerusalem havde Herren anordnet og anvist et saadant. I Nadversalen havde han paa sin Opstandelses Dag sagt til sine Disciple: »Hvem I forlade Synderne, dem blive de forladte; hvem I ikke forlade dem, dem blive de ikke forladte.« Det gjaldt og gælder alle Døbte; det gjaldt ogsaa Medlemmerne af den første Menighed. Det er en Selvfølge, at Apostlene oplyste dem herom og i fornødent Tilfælde meddelte dem Syndsforladelse ved *Bodens* hellige Sakramente.

Apostlen Jakobus den Yngre var Biskop for Menigheden i Jerusalem. Han har, som bekjendt, skrevet et Brev til de i de hedenske Lande spredte Jøde-Kristne, hvori han bl. a. giver dem den Formaning: »Er no-

gen iblandt eder syg, han lade Kirkens Præster kalde til sig; og de skulle bede over ham og salve ham med Olie i Herrens Navn. Og Troens Bøn skal være den Syge til Frelse, og Herren skal oprejse ham, og dersom han har Synder paa sig, skulle de forlades ham« (Jak. 5, 14. 15). En Salvelse af en Syg med Bøn ikke blot til legemlig Lettelse men ogsaa til Syndernes Forladelse, det er et Naademiddel, indstiftet af den Herre Kristus, hvilket vi kjende under Navn af *den sidste Salvelse*. Apostelen ansaa det for passende skriftlig at opmuntre de fjærnt boende Kristne til Brugen af dette Frelsemiddel; han har da sikkert ikke forsømt mundtlig at undervise sin egen Menighed herom. Og hvad han vilde, alle Præster skulde gjøre i et færligt Sygdomstilfælde, har han selv ganske vist ikke undladt for aandelig og legemlig at lette dem, der særlig vare betroede hans biskoppelige Omsorg. Ogsaa den sidste Salvelse brugtes som Frelsemiddel i Modermenigheden.

Pastor Thom. Rørdam tager altsaa fejl, naar han mener, at den danske Folkekirke ikke havde taget noget fra den apostolisk-katholske Kirkes Anordning og Praxis fra Begyndelsen af. Vi komme til det modsatte Resultat netop ad den Vej, han indbyder os til at gaa. Han fører os tilbage til den apostoliske Tidsalder, der staar »som det straalende Forbillede for alle senere Slægter«, til »den første Menighed i Jerusalem, Modermenigheden for alle senere,« for saaledes at kunne se, »om den danske Kirke besidder og bruger de Naademidler, som af Herren ere forordnede for Kirken.« Og se, der have vi fundet 4 *Naademidler*, som den danske Kirke selv indrømmer hverken at bruge eller besidde, en dobbelt Haandspaalæggelse, et Middel til at faa Syndsforladelse ikke blot tilsagt men meddelt og et Middel til aandelig og legemlig Lægedom for de livsfarlige Syge.

Hr. Pastorens Spørgsmaal løses altsaa af selve Apostlenes Skrifter, men Svaret gaar hans Ønsker og Anskuelse imod. Vor Undersøgelse er endt; vi kunde slutte den her. Men det kan jo være af ikke saa liden Interesse at følge ham endnu et Skridt videre. Det 'af ham citerede Vers (Ap. Gj. 2, 42) nævner som et af de Frelsemidler, der brugtes i Moderkirken, *Apostlenes Undervisning*, denne mener han nu at finde i den danske Kirke, ikke i »Pavekirken«.

Det synes, han ved ikke, at der prædikes i enhver katolsk Sognekirke mindst paa alle Søn- og Helligdage, og at Trienterkonciliet har indskærpet Sognepræsterne det som en stræng Samvittighedspligt. Han tager fejl, naar han mener, at det var læge Katholiker forbudt at læse den hellige Skrift uden med deres Biskops særlige Tilladelse, og da kun den latinske Oversættelse. Men disse i visse Kredse gængse Bagvaskeiser eller Misforstaaelser ere saa ofte blevne gjendrevne, at det ikke er nødvendigt at sige endnu saa meget som et eneste Ord om denne Sag til dem, der ere modtagelige for Sandheden.

Men hvordan forsøger han paa at bevise, at den danske Folkekirke endnu den Dag idag bruger Apostlenes Undervisning? I Modermenigheden kunde denne Undervisning ikke bestaa i andet end i, at Apostlene holdt mundtlige Foredrag om Herrens Liv og Lære i Menighedens Paahør; de apostoliske Skrifter vare endnu ikke til i Førstningen; og efter at de vare skrevne, kunde de kun forelæses og fortolkes for Menigheden. Læses kunde de ikke af ret mange, og det af tre Grunde: af Mangel paa Afskrifter, som jo vare meget dyre, Mangel paa Øvelse i at læse, noget, som den Gang jo kun faa forstode sig paa, og Mangel paa de fornødne Kundskaber til rigtig Forstaaelse af Skriftens dybe og tidt dunkle Indhold. Man skulde altsaa forvente, at Rørdam vilde henvise til de mange Prædikener, der

den Beretning, at han ankom til Worms bleg og udmattet, godt kan være sand. Han ankom til Worms den 16. April. Hvad skulde man vente af en Mand, som talte med to Tunger? Den 19. Marts havde han skrevet til Kurfyrst Frederik: »Jeg er rede til, i al Ydmyghed at ære den romerske Kirke og ikke at foretrække noget for den hverken i Himmelen eller paa Jorden, Gud alene undtagen og hans Ord; derfor vil jeg gjerne tilbagekalde, hvor som helst der bevises mig Vildfarelser.« (J. 2. 156). Fem Dage senere skrev han til sin Ven Spalatin: »Min kjære Spalatin, Du kan være forvissat om, at jeg ikke tilbagekalder. Jeg skal svare Kejser Karl, at jeg ikke vil komme, dersom han kun stævner mig for at tilbagekalde . . . Min Gjenkaldelse skal være denne: Tidligere har jeg kaldt Paven Kristi Stedfortræder; nu gjenkalder jeg og siger: Paven er Kristi Fjende og Djævlens Stedfortræder.« (s. St. cf. Audin, 236 f.).

Ikke desto mindre syntes Modet at svigte ham, da han den 17. April for første Gang mødte for Rigsdagen. Paa Spørgsmaalet, om han vedkjendte sig sine Bøger, svarede han med et bestemt Ja. Men da han blev spurgt, om han vilde tilbagekalde dem, begyndte »den uovervindelige Evangelist« at vakle og bede om Betænknings-tid. »Han talte med sagte, svigtende Stemme, saa at man næppe kunde høre ham i Nærheden, som om han var bange og forfærdet.« (J. 2. 163.). Da Sagerne toge denne Vending, opstod der en sagte Mumlen blandt de Tilstedeværende, af hvilke mange havde haabet paa en pludselig Indskydelse af den Helligaand. *Maimbourg* (Histoire du Luthéranisme) har Ret, naar han siger, at dette Svar ikke vidnede om den profetiske Aand, Luther troede at være oplyst af, den Gang han skrev til Spalatin: »Jeg føler Gud, den Helligaand bor i mig og driver mig fremad.« (Audin, S. 245). Saaledes handlede Apostlene ikke, da de vare

stedte for det høje Raad. Kejseren havde vel Ret, da han ved Synet af Luther sagde: »Denne Mand vil ladrig gjøre mig til Kætter.« (s. St.)

Der blev tilstaaet ham en Dag. I Løbet af denne Dag fik han Efterretning fra sine Venner. »Fat Mod og vær stærk«, skrev Hutten til ham; »du ser, hvorledes Sagernes Vending afhænger af dig. Jeg skal være din indtil sidste Aandedræt, dersom du bliver dig selv tro. Jeg skal endog vove det skrækkeligste og haaber det er paa Tide, at Herren rensar sin Vingaard.« (J. 2. 163 f.) Saa kraftige Ord gav Luther det tidligere Mod tilbage. — Det synes, som om han stolede mere paa Menneskenes Hjælp end paa Gud. Da han den følgende Dag mødte for Rigsforsamlingen, nægtede han i en længere uforfærdet Tale at gjenkalde, hvad han hidtil havde lært og gjort.¹⁾ I sin Tale ytrede han blandt andet, at man skulde modbevise ham ved Hjælp af de profetiske og apostoliske Skrifter, da vilde han gjenkalde og være den første til at kaste sine Bøger i Ilden. Men hvad kunde en Gjendrivelse selv ved Hjælp af Skriften nytte, eftersom Luther selv kaldte Skriften »en Bog for alle Kættene«, (se: Nachlese aus Dr. M. Luthers Schriften. Mainz 1827. S. 87.) og da han satte sig selv langt over Skriften. »Jeg modtager mine Lærdomme fra Himlen, de kunne ikke sigtes for Løgn; paa Dommedagen skal jeg vidne for Kristus, at det, jeg lærte, ikke var af mig, men af Guds Aand.« (Audin S. 264.) Endnu gjordes forskjellige private Forsøg paa at omstemme Luther, navnlig af Cochlæus og Ærkebiskoppen af Mainz; men Luther bevægede sig

¹⁾ Baade Bloch og Bricka give endnu de poetiskudsmykkede Slutningsord af Luthers Tale: „Her staar jeg; jeg kan ikke andet, Gud hjælpe mig, Amen!“ skjønt Buckhardt allerede i A. 1869 har bevist, at de Ord ikke ere blevne udtalte. (Smlg. andre Beviser hos J. 2. 168. Anm. 3.)

som en Slange i en Kreds og umuliggjorde al Forstaaelse (cf. Audin S. 253. ff. Janssen 1, 167. Anm. 1).

Da alle Forhandlinger vare strandede paa Luthers Haardnakkethed, lod Kejseren ham melde, at han ufortøvet skulde rejse bort, han havde endnu frit Lejde for 21 Dage. Nogle Fyrster skulde have forlangt, at man skulde nægte Luther Lejdet paa Tilbagerejsen ¹⁾, men den ivrig katholske Hertug *Georg af Sachsen* erklærede, at de tyske Fyrster aldrig vilde tillade en saadan Skændsel... allermindst paa Kejsereus første Rigsdag; dette stred imod den gamle tyske Ærlighed; hvad man havde lovet, det maatte man ogsaa holde. (J. 2. 169. Anm. 2. Audin S. 253.) Kejseren afgav samme Erklæring. (Audin s. St.) I Virkeligheden truedes Troskabsforbundet fra en anden Side. Det var Luthers Ven Hutten, som skrev den 20de April: »Jeg ser, der trænges til Pile og Buer, Sværd og Bøsser, for at sætte en Stopper for disse Djævles Raseri.« (J. 2. 165.)

¹⁾ At gjøre dem til „gejstlige Fyrster“, som Bricka gjør, eller endog til Pavens Sendebud, som Bloch foretrækker, og saa at lægge ham de Ord i Munden: „man behøvede ikke at holde, hvad man havde lovet en Kætter,“ det kalde vi, medmindre det bevises, en historisk Forfalskning. Udtrykkelig nævnes kun Markgreve Joakim af Brandenburg; om Pavens Sendebud Aleander kan der slet ikke være Tale, hans Karakter forbød en saadan Tænke- og Handlemaade; de gejstlige Fyrster ere udenfor Mistanken paa Grund af Kirkens Lære, som fordømmer den af Bloch anførte Sætning. Sandsynligst er det maaske, at hele Beretningen er en Opfindelse af Luther og hans Tilhængere, ligesom Historien om Giftattentatet. Luther saa jo næsten ikke andet end Djævl, som truede hans Værk, og Gift og Dolke, som truede hans Person; og hvad han forsømte, det besørgede hans Venner. Saaledes fortæller Luther, at ved en Ærkebiskops Taffel knækkede et Glas i hans Haand; deraf lavede hans Venner et Giftbæger; som sprang, da Luther gjorde Korstegnet derover (Audin S. 269). (Apropos! hvorfor gjør Protestanterne ikke mere Korstegnet?)

Natten efter at Kejseren havde afsagt sin Dom, blev der skrevet paa mange Døre i Staden: »Ve det Land, hvis Konge er et Barn!« Paa Raadhuset fandtes en Seddel med følgende Indhold: »Efter fælles Aftale om og Ed paa ikke at forlade den retfærdige Luther, tilsige vi, firehundrede sammensvorne Adelsmænd, Fyrsterne og de Herrer Romanister, fremfor alt Biskoppen af Mainz vort alvorlige Fjendskab, efterdi dog Ære og guddommelig Ret skulle vorde undertrykte, ... og vi ville bringe alt Tyranni over Præsternes Tilhængere. Enfoldig skriver jeg, stor Skade mener jeg; kæmpe vil jeg med 8000 Mand.« Underskrevet var Seddelen med de oprørske Bønders Løsen: »Bundschuh, Bundschuh, Bundschuh.« (s. St.) Truslen var alvorlig ment; der samledes mange hundrede Ryttere omkring Worms og til dybt ind i Maj var Rigsdagen truet af et fjendtligt Angreb. (s. St. 171). Man ser, Reformationen gik Haand i Haand med Revolutionen.

Luther rejste den 26. April fra Worms. Den 30. April indhentede Karl endnu engang Stændernes Raad om, hvad der nu var at gjøre, og nu viste alle paa Kurfyrst Frederik nær sig enige i, at Luther maatte erklæres i Rigets Agt. Dette skete d. 8. Maj, men Karl tøvede med at underskrive Ediktet indtil den 26. Maj, d. v. s. omtrent 14 Dage efter at det fri Lejde var udløbet. (s. St. 169 f.) Men Luthers Adfærd paa Rigsdagen og hans aabenbare Forbindelse med Revolutionspartiet havde tilføjet hans Sag stor Skade. Det aabnede Øjnene paa dem, som ikke vare helt blinde, og bortskræmmede navnlig alle dem, som havde ventet af ham en sand Reform af de bestaaende Misbrug; nu saa de, at han gjorde ondt værre og hidførte en fuldstændig Ødelæggelse af alt det bestaaende. Erasmus, Mutian, Crotus Rubian vendte ham Ryggen, angerfulde over, at de tidligere havde støttet hans Foretagende. Fra nu af staar Luther ene med Revolutions-

mændene. Iblandt de omvendte, var maaske mest fremragende den retslærde *Ulrik Zasius*, en af Tysklands mest udmærkede Mænd. Hans Dom over Luthers Aand kan gjælde som Tolk for de Bedresindedes Stemning. »Hvad skal jeg sige derom, at Luther i sin Uforskommethed fordrejer hele den hellige Skrift, baade den gamle og den nye Pagt, fra Genesis' første Kapitel indtil Slutningen, til lutter Trusler og Forbandelser mod Paverne, Biskopperne og Præsterne, som om Gud alle Aartusinder igjennem ikke havde haft andet at bestille end at tordne imod Præsterne.« Luthers Aand »fremavler Fjendskab, Trætte, Avind, Vrede, Strid, Misundelse, Mord o. s. v.« (s. St. 173 f. og 182.) Vi skulle senere se, hvor sand hans Spaadom var.

5. „Den nye Evangelist“ paa Wartburg.

Kort før sin Afrejse fra Worms skrev Luther til Maleren Lukas Cranach: »Jeg lader mig indespærre og skjule, jeg ved selv endnu ikke hvor. Jeg maa en kort Tid tie stille og taale. Om en liden Stund se I mig ikke mere, men om en liden Stund se I mig igjen, siger den Herre Kristus. Jeg haaber, det skal nu gaa mig ligesaa.« Aftenen før Afrejsen lod Kurfyrst Frederik i Spalatins og Andres Nærværelse ham underrette om, at man vilde skaffe ham til Side, men Opholdsstedet skulde hverken Luther kjende, ej heller vilde Frederik selv vide det, for at han i Nødstilfælde kunde bekræfte sin Uvidenhed med en Ed. (J. 2. 168. f.) Luther kunde ikke lade være med, ogsaa paa Tilbagerejsen at overtræde Kejserens Forbud mod at prædike; han prædikede baade i Hirschfeld og Eisenach. Da han nærmede sig Altenstein, kom pludselig en Trop maskerede Ryttere til Syne i Udkanten af Skoven; man greb hans Hest i Tøjlen og bortførte ham. Hans Ledsagere flygtede; en iblandt dem, *Amsdorff*, som var indviet i Sagen, spillede ypperlig den Uvidendes Rolle;

de andre troede ikke andet, end at det gjaldt Luthers Liv og udsprede alle Vegne det Rygte, at man havde taget ham til Fange, lænkebundet og grusomt mishandlet ham; der fertaltes endog, at hans Lig var bleven set i en Bjærgkløft. (s. St. 169.) Imidlertid blev han i Ridderdragt ad forskjellige Veje ført til Slottet Wartburg i Thüringerwald. (Audin 1. 268.)

Vi ville nu i vor Fremstilling ikke dvæle ved hans idyllisk udmalede Adspredelser paa Jagtudflugter og ved Spillebordet, heller ikke ved hans legemlige Lidelser, og endnu mindre ved hans kjodelige Anfægtelser, som danne det sørgelige Forpil til den efterfølgende sørgelige Ægteskabskomedie, og hvis Aabenbarelse over for hans Venner neppe røber nogen videre fin asketisk Sans. Der er især to Ting, som karakteriserer den »ny Evangelist« paa Wartburg, det er hans Bibeloversættelse og hans Konferentser med Djævlén.

Om Luthers Bibeloversættelse siger *Bricka*: »Det var den første fuldstændige Oversættelse efter Grundteksten, skreven i et smukt, kraftigt Sprog.« *Bloch* tilføjer: »At denne Hovedkilde til kristelig Oplysning blev tilgængelig for Menigheden, var den første Betingelse for Reformationens Gjenneførelse.« Disse Ord kunne give Anledning til en Misforstaaelse, nemlig, at Bibelen ikke havde været oversat før Luthers Tid, eller at den idetmindste ikke har været tilgængelig for Menigheden. Hvad det første angaar, saa er den første *fuldstændige* Oversættelse paa Tysk fra 1464, og den blev efterfulgt af henved 20 *fuldstændige* Oversættelser før Luthers begyndte at udkomme, for slet ikke at tale om de ufuldstændige. Andre Nationer have rigtignok meget tidligere haft deres Bibeloversættelser; saaledes er den ældste franske fra A. 1294. (Se hos Wilmers, Lehrbuch der Religion. 4. Opl. 1 B. S. 131. Anm. 1 og 2.) Ikke mindre falsk er den anden Antagelse, som er saa almindelig udbredt blandt Prote-

stanterne, at Bibelen ikke har været tilgængelig for de Troende. Den blev dog vel trykt for at læses, og vel at mærke, den blev trykt med Kirkens fulde Bifald. Derfor kunde i Virkeligheden Sebastian Brant i A. 1494 skrive: »Hele Landet er opfyldt af den h. Skrift.« Rigtignok forudsaa baade han og andre oplyste Mænd allerede dengang de kommende Misbrug. (J. 1. 602. f.) Kirkens (indskrænkende) Bibelforbud gaves først, da Bibelen i udannede Folks Hænder viste sig at være som en Kniv i Børns Hænder. (Forts.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Berlin. De katolske Foreninger i Berlin afholdt for nylig en tælles Generalforsamling i Byens største Sal, som tilhører Bryggeriet »Friedrichshain«. Mødet aflagde et glædeligt Vidnesbyrd om det Opsving, som det katolske Menighedsliv har taget i det tyske Riges Hovedstad. Salen var fyldt indtil sidste Plads; 39 *katolske Foreninger* vare tilstede; tillige vare 15 udenbys Foreninger repræsenterede, ogsaa en Del Rigsdagsmænd af Centrum havde givet Møde og de fleste Gejstlige i Hovedstaden. Legationsraad *v. Kehler*, Medlem af Rigsdagen og Landdagen, aabnede Mødet og gav en Oversigt over Foreningsvæsenets Organisation blandt Katholikerne i Berlin. Pater *Ceslaus* (Grev Robiano) af Dominikanerordenen talte om de religiøse Pligter i Henhold til det sociale Spørgsmaal; Direktør *Müller* om Sammenhold og Enighed blandt Katholikerne, for at de kunde være i Stand til at modarbejde den sociale Revolution. Efter at endnu flere Talere havde haft Ordet, sluttedes Mødet med et for Paven og Kejseren udbragt Leve.

Rumænien. Som det vil være vore Læsere bekjendt blev, da Kong Karl af Rumænien ingen Arvinger efterlader sig, for nogle Aar siden Prins *Ferdinand af Hohenzollern-Sigmaringen* valgt til præsuntiv Tronarving i Rumænien. Den unge Fyrstes Bryllup med Prinsesse *Marie af Edinburg* er en nær forestaaende Begivenhed.

Prinsen er katholsk, den fyrstelige Brud anglikansk. Artikel 82 i den rumænske Forfatningslov siger kort og tydeligt: Hs. Majestæts Descendenter blive opdragne i Orientens orthodoxe Tro.« — Londoner-Bladet »Standard« bragte nu for nylig den mærkelige Efterretning, at Paven havde givet sit Samtykke til, at det unge Fyrstepars *mandlige* Efterkommere bleve døbte og opdragne i den *katholske* Religion, de *kvindelige* derimod i Moderens Religion. For at paavise Uholdbarheden af denne Efterretning, behøver man kun at henvise til, at den katholske Børneopdragelse er for katholske Forældre en *Samvittighedspligt*, som ikke har sin Grund i den positiv-kirkelige Lov, men i den guddommelige, i Naturloven; det er en Pligt, hvorfra *end ikke den h. Stol kan dispensere*. Den 25. Nov. lader nu Wienerbladet »Neue Fr. Presse« sig telegrafere fra Rom og Wolff's Bureau udbredte det videre: »at i Dag afgaar det apostoliske Breve, ved hvilket der meddeles Kronprinsen af Rumænien *Dispens* til Ægteskabet med Prinsessen af Edinburg. Dispensen stiller den kanonisk begrundede Betingelse, at *Bornene af begge Kjon*, som maatte fremgaa af dette Ægteskab, *blive opdragne i den katholske Religion*.« — Endelig erklærer det romerske Blad »Osservatore Romano,« at Ægteskabsdispensen til den rumænske Tronfølgers Ægteskab med Prinsesse Marie af Edinburg er bleven meddelt af Paven »alene paa den Betingelse, at alle Børn, ikke blot de mandlige, blive døbte og opdragne i den katholske Tro.«

Hvor glædeligt det end vilde være, om § 82 i den rumænske Forfatningslov ikke spillede en Rolle ved den forestaaende Formæling, saa er vort Haab i denne Henseende dog ikke synderlig stort. Efter tidligere Tildragelser at dømme, synes det næsten, som om man kun spillede Komedie med Ansøgningen om en pavelig Dispens. — Hvorledes Rumænien er kommen til sin fra hele den øvrige Konstitution saa afstikkende Art. 82, forklare følgende historiske Fakta: Fyrst Karl af Hohenzollern maatte strax efter sin Ankomst til Rumænien i Aar 1866 sanktionere den nye Forfatning. Han vedtog den tilligemed den allerede tilstrækkelig bekjendte Artikel 82. Kort efter ægtede Fyrst Karl den protestantiske Prinsesse Elisabeth af Neu-

wied, Vielsen blev fuldbyrdet baade af en katholsk Præst (en Militær-Gejstlig under Overtrædelse af de kirkelige Forskrifter) og af en protestantisk Gejstlig. Prinsesse Marie, som fremgik af dette Ægteskab, blev døbt efter skismatisk Ritus og begravet efter samme Ritus, da hun afgik ved Døden i en Alder af fem Aar. I Foraaret 1884 blev Forfatningen af 1866 forandret. — Rumænien var fra en tyrkisk Vasalstat bleven omdannet til et uafhængigt Kongerige. Mange Artikler i den tidligere Konstitution bleve forandrede, men Art. 82, som berøver Kongen Friheden til ifølge sin Samvittighed at lade de Børn, som Gud maatte skjænke ham, opdrage i sin Tro, og tvinger ham, Landets Overhoved, til at rette sig efter sine Undersaatters Samvittighed, blev staaende.

Kong Karl sanktionerede den nye Forfatning den 8. Juni 1884. Allerede i 1880 rettede Fyrst Karl til sin Fader, Fyrst Anton af Hohenzollern, en Skrivelse, d. d. 11. (23) Oktober, i hvilken han bad »om en formel, af alle den fyrstelige Families Medlemmer undertegnet Erklæring,« som skulde »konstantere den eventuelle Modtagelse af Tronfølgen i Rumænien med alle dertil knyttede Prærogativer og Restriktioner.« Det ovennævnte Familie-Aktstykke blev den 2. Nov. 1880 undertegnet af de tre Fyrster Karl Anton, Leopold og Frederik af Hohenzollern. Den franske Text, som »Independance Roumaine« offentliggjorde den 17. (29.) Marts 1889, siger: »Vi erklære og bekjendtgjøre baade i vore egne Navne og i vor fyrstelige Families Navn, at vi fuldtud og formelt give vort Samtykke og vor Underskrift til den rumænske Konstitutions Artikel, som ordner Tronfølgen, i Fald en direkte Arving skulde mangle, med alle de Rettigheder, Pligter, Prærogativer og Restriktioner, som denne Artikel, der er os meddelt officielt, indeholder, som følger: »Art. 83. Saafremt Hs. kgl. Højhed Karl I. af Hohenzollern-Sigmaringen ikke efterlader sig mandlige Descendenter i direkte Linie, gaar Retten til Tronfølgen over paa den ældste af hans Brødre eller deres Descendenter, efter de i den foregaaende Artikel opstillede Regler.« Saavidt det fyrstelige Familie-Aktstykke. — Artikel 82 siger: »Kongens konstitutionelle Fuldmagter ere arvelige i Hs. Majestæt Kong Karl I. af Hohenzollern-Sigmaringens

direkte og legitime Descendenslinie, fra den ene mandlige Efterkommer til den anden ifølge Førstefødslen, og med stadig Udelukkelse af de kvindelige Efterkommere og deres Descendenter. Hs. Maj. Kongens Descendenter skulle opdrages i den orthodox-orientalske Religion.«

Rom. Kardinal *Parocci*, Ærespræsident for Jubilæumsudvalget i Anledning af *Pavens 50aarige Bispejubilæum* i Febr. 1893, sender i denne Tid en Skrivelse til alle Biskopperne, hvori de anmodes om at give Ærespræsidenten Oplysning om alt, hvad der agtes foretaget i de forskjellige Bispedømmer i Anledning af Jubilæet. Tillige anmodes Biskopperne om i deres Dioceses at gjøre de Troende opmærksomme paa den Betydning, som den sjældne Fest har for Kirken. Blandt Festlighederne, som agtes afholdte i Kjøbenhavn i Anledning af Jubilæet, vil uden Tvivl et stort fælles Møde af alle Hovedstadens katholske Mænd, hvor der vil blive holdt Taler baade af Gejstlige og Lægfolk, komme til at indtage en fremragende Plads.

— Flere Blade have i denne Tid atter udbredt foruroligende Rygter om *Pavens Helbred*. De ere som sædvanlig grebne ud af Luften, idet den h. Faders Sundhedstilstand er fuldstændig normal. Pavens Livlæge, Dr. *Ceccarelli*, erklærer, at Pave *Leo XIII.* er i Besiddelse af en misundelsesværdig Sundhed, som sandsynligvis vil blive bevaret endnu i adskillige Aar.

Norge. I Harstad (Nordland) har man i Følge »St. Olaf« i de sidste Uger begyndt at nivellere Tomten og lægge Fundamenterne til det katholske Kapel, som skal opføres der. Planen, som skyldes Arkitekt Bergstrøm i Trondhjem, er original og smuk, saa at Kapellet vil blive en Pryd for den opblomstrende By Harstadhavn.

Til Ugebladets Læsere.

Undertegnede agte i Aar ligesom i Fjor at foranstalte en *Uddeling af Fodevarer* til de Fattige i *Julen*; idet vi i den Anledning henvende os til vore Trosfællers Godgjørenhed, nære vi det tillidsfulde Haab, at

Bidragene i nævnte Øjemed ikke ville flyde sparsommere i Aar end ved foregaaende Julefester, saa at ret mange Fattige maa kunne fejre Julen med *ublandt* Glæde.

Kjøbenhavn i December 1892.

Lensb^{****} *P. Rosenørn-Lehn.*

Fru *Erlewein*, Fru *Hoffmann*, Fru *A. Hutters*,
St. Kongensg. 62, St. Valby ell. Kjøbmagerg. 48. Østerg. 26, 2. Sal.

Fru *M. Larsen*, Fru *A. Osterhammel*,
Vingaardsstræde 10, St. Nørrefarimagsgade 53, 2. Sal.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 11. December. 3. Søndag i Advent. **Marias ubesmitte Undfangelse.** — 12. **M.** Vicelin, Biskop og Bekjender. — 13. **Ti.** Lucia, Jomfru og Mart. — 14. **O.** (Tamperfastedag) — 15. **To.** Oktav af ubesm Undfangelse. — 16. **F.** (Tamperfastedag.) Eusebius, Biskop og Mart. — 17. **L.** (Tamperfastedag.) Ferialdag.

Søndag den 18. December. 4. Søndag i Advent.

Mariakongregationen for Mænd. Søndag den 11. Decbr., Marias ubesm. Undfangelse (**Titularfest**), holder Kongregationen Fælleskommunion Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel i Stenosgade. Kl. 6 Aften: Festandagt med Prædiken i St. Ansgars Kirke.

St. Ansgars Kirke. Torsdag den 15. December Kl. 8^{1/4} holdes en **højtidelig Sjælemesse** i Anledning af Aarsdagen for apostolisk Præfekt **H. Grüders Død.**

Levende Rosenkrans. (1ste Afd.) Søndag d. 11. Dec. Kl. c. 11^{1/2} paa Toldbodvejen, Møde med Exhortation.

Vincentsforeningen afholder sit sidste Generalmøde for i Aar Søndag d. 11. Dec. Kl. c. 11^{1/2} (efter Højmessen i St. Ansgars Kirke). Til Mødet, som finder Sted i Lokalet i Bredgade 67 2. Sal o. G., indbydes alle Konferentsernes aktive og bidragende Medlemmer.

v. Hurks Legat. En Portion af dette Legat er ledig. De Trængende i Menigheden, som ønske at komme i Betragtning, ville indgive deres skriftlige Ansøgning til Kirkeforstanderskabet inden den 31. Dec. d. A. J. Braun, Sognepræst.

Frk. M. Magners Legat. Af det under foranstaaende Navn for nylig oprettede Legat er en Portion, — stor 20 Kr. halv-aarlig i fem Aar, — ledig. Det kan søges af „ældre, værdige, trængende Kvinder, hørende til den katholske Menighed i Kjøbenhavn eller paa Frederiksberg og som fortrinsvis ernære sig eller have ernæret sig ved Syning.“ Ansøgninger, stiledte til St. Ansgars Kirkens Forstanderskab, kunne indsendes inden 31. Dec. d. A. J. Braun, Sognepræst.

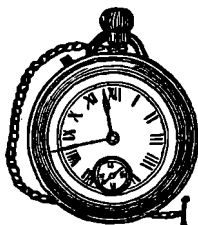
Unio. Søndag den 11. Novbr. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Aften: Foredrag af højærv. Pastor Neuvel i Lokalet Østergade 32, 1. Sal.

Søndagen d. 8. Jan. 1893 afholdes Julefest for Medlemmernes Børn. Eventuelle Gaver modtages af Bestyrelsen.

St. Josefs Gilde. Basaren, som St. Josefs Gilde afholder i Juleugen til Fordel især for sin Stiftelse for Gamle, anbefales til Menighedens Velvilje. Selv de mindste Gaver modtages med Taknemlighed.

Julius May, Klædehandel, Kultorvet Nr. 16.

<i>Ægteblaa Cheviots</i>	fra 2	Kr. 25	Øre	Alen
<i>Stærke engelske Habitstoffer</i>	- 3	- "	-	-
" " <i>Benklædestoffer</i>	- 3	- "	-	-
<i>Ægteblaa engelske Paletotstoffer</i>	- 4	- "	-	-
<i>Sorte Satins</i>	- 4	- "	-	-

E. A. Olsen, Uhrmager,

12 Borgergade 12

anbefaler et stort Udvalg af Guld- & Sølv-Lommeuhre, Regulator- Taffel- og Vækkeuhre, Kjæder af Talmi, Nickel og Guld, samt Theaterkikkerter, Brillor og Pincenez. Reparationer udføres samvittighedsfuldt. Alt til billigste Priser og 2 Aars Garanti.

Nogle smukke **Silke-Sofapuder**, andre Pyntepuder og fixe **Dukkehatte** sælges meget billigt til Julen. Elmegade 13. 3.

Et stort, lyst **Værelse** — om ønskes med Morgendrik — er tilleje strax. Nørrebrogade 15. 2. Sal til højrr, o. G.

Vor kjære Moder, **Marie Cathrine Walz**, født Siegler, Enke efter Tøjfabrikant Walz, er afgaaet ved Døden den 4de December i sit 85. Aar paa St. Josefs Hospital, hvor hun fandt et kjærligt Hjem i 7 Aar; bekendtgjøres for herværende og fraværende Slægt og Venner af hendes Datter.

Hedevig Grulich.

Den kjære Afdøde anbefales til Menighedens Forbøn.
R. I. P.

Literatur. Udkommen er og faas hos d'Hrr. Gejstlige og i Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søns kgl. Hofboghandel (Gothersgade 49):

PP. Til Forsvar for Sandheden, Nr. 14. **Munkelivet.** Pris 25 Ø.

I denne Uge er udkommen **Katholsk Væggekalendar for 1893**; faas hos de Gejstlige for 10 Øre.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 51.

Søndagen den 18. December.

1892.

Indhold: Reformationen i Tyskland. Klokkevielsen og dens Betydning. Efterretninger: Kjøbenhavn. Algier. Frankrig. Portugal. England. Rom. Bekjendtgjørelser.

Reformationen i Tyskland.

(Fortsat fra Nr. 50.)

—o—

En stor Fejltagelse vilde det endvidere være, — og herved maa vi dvæle lidt længere — at antage, at Luthers Oversættelse var god og korrekt. Den var alt andet end det. Bibeloversættelsen var for Luther kun et Middel til at udbrede hans Tro, navnlig hans Lære om Retfærdiggjørelsen ved Troen alene. Hvad der i Skriften ikke stemmer overens hermed, det maa bøjes derefter eller brække. Han udtaler dette sit Grundprincip i Fortalen til Romerbrevet: »Fremfor alt maa vi forstaa Sproget og vide, hvad St. Paulus mener med de Ord: Lov, Synd, Naade, Tro, Retfærdighed, Kjød, Aand o. l. ellers nytter ingen Læsning. — Uden en saadan Forstaaelse af disse Ord vil du aldrig kunne forstaa Pauli Brev, ej heller nogen anden Bog af den h. Skrift. Tag dig derfor iagt for alle Læ-

rere, som bruge disse Ord anderledes (nemlig end han fortolker dem)... om det end var Origenes, Ambrosius, Augustinus, Hieronymus og deres Lige eller endnu højere.« I Følge dette Princip indskød han snart Ord, snart strøg han dem, snart forandrede han hele Sætninger. Ordet »alene« indskød han flere Steder. Mest bekjendt er Rom. 3, 28., som efter Luthers Oversættelse lyder: »Saa holde vi for, at Mennesket bliver retfærdig uden Lovens Gjæringer, *alene* ved Troen.« Paa en Forespørgsel om, hvorledes han kunde gjøre det, svarede han paa sin djærve Maade: »Naar eders nye Papist vil gjøre mange unyttige Ophævelser over Ordet *sola*, *alene*, saa sig ham flux: Dr. Martin Luther vil have det saaledes og siger: Papist og Æsel er ét og det samme: *sic volo, sic jubeo, sit pro ratione voluntas* (∴ saaledes vil jeg, saaledes byder jeg, Viljen skal være i Forstandens (eller Grundens) Sted.)... »Han angrede, at han ikke ogsaa havde skrevet *alle* Gjæringer og *alle* Love, og slutter: »Derfor skal det blive i mit ny Testament, og om end alle Paveæsler blive gale og forrykte, de skulle ikke faa det ud deraf.« Ved Hjælp af samme *alene* faar han sin Lære om, at *kun* Gud er retfærdig, og at vi regnes for retfærdige ved hans Retfærdighed, indsmuglet i Rom. 3, 26, idet han oversætter: »Han (Gud) *alene* maa *være* retfærdig og gjøre den retfærdig (d. v. s. efter Luthers Opfattelse: anse for retfærdig), som er af Jesu Tro.« Rom. 3, 23. »Alle *have syndet*« forandrer han til: Alle *ere* Syndere«; thi det var hans Lære, at Synden var uadskillelig fra den menneskelige Natur. Mange Steder skriver han *from* i Stedet for *retfærdig* og omdanner saaledes f. Ex. Joh. Aab. 22, 11: »Hvo som er retfærdig, han blive endnu mere retfærdiggjort« til: »Hvo som er from, han være kun (immerhin) from.« Phil. 3, 9. »Retfærdigheden af Gud formedelst Troen« bliver under hans Haand til: »Retfærdigheden, som Gud tilreg-

ner Troen«. Det er nogle faa Eksempler blandt de mange. (Andre se Døllinger, Die Reformation 3. B. S. 139, ff.) Den lærde Emser paaviste i sin Tid 1400 Fejl i Luthers Oversættelse; og det varede ikke længe, inden Lutheranerne og de Reformerte begyndte at dadle den ligesaa heftigt, som Katholikerne. (Se Wilmers l. c. S. 133, Anm. 1.)

Ligesaa vilkaarlig som hans Oversættelse ere de Marginalgloser, han føjer til, og den Skrifftfortolkning, han giver i sine Værker. Alt gaar efter samme Melodi: Troen uden Gjerninger gjør salig. Her ere nogle Eksempler. Til Kristi rosende Ytring om Magdalena (Math. 26, 10): »Hun har gjort en god Gjerning imod mig,« skriver han paa Margenen: »Der ser man, at Troen alene gjør Værket godt. Thi al Fornuft havde fordømt denne Gjerning, hvad Apostlene da ogsaa gjorde. Thi de Gjerninger ere de bedste, hvorom man ikke ved, hvor gode de ere.« Vor Herre siger ved sin Daab i Jordan: »Saaledes sømmer det sig, at vi opfylde al Retfærdighed.« (Matth. 3, 15). Luther fortolker: »Al Retfærdighed fuldkommes, naar vi frakjende os al Retfærdighed og Ære, saa Gud alene bliver anset for den, som er retfærdig og retfærdiggjør de Troende.« Kristus siger hos Joh. 14, 31.: »For at Verden maa erkjende, at jeg elsker Faderen og gjør, som Faderen har befalet mig.« Hertil staar paa Randen den ægte lutherske Bemærkning: »Verden maa lære, at Kristus *alene* gjør Faderens Vilje *paa vore Vegne*«. Vanskeligt falder det ham at fortolke St. Pauli Ord i Rom. 13, 10. »Kjærlighed er Lovens Fylde.« Deraf slutte Katholikerne: altsaa gjør Kjærligheden retfærdig i Guds Øjne, og siden Gud giver Kjærlighedens Lov, kunne vi ogsaa holde den (vistnok kun med hans Naades Hjælp). Men Luther siger: Daarer ere den Slags Folk. Naar Apostelen siger: Elsk din Næste, og Lovens Fylde er Kjærlighed, saa følger deraf

ikke, at vi kunne elske. Synden, som hænger ved os, hindrer os, og lader det ikke komme dertil i dette Liv«. Med samme Logik bryder han ogsaa Staven over Herrens Ord: »Vil du indgaa til Livet, saa hold Budene.« »Det følger ikke,« erklærer han, »naar man siger: Kristus paalægger os Guds Bud, derfor kunne de overholdes af os. Han siger kun, hvad jeg *skal* gjøre; og saa sige de (Katholikerne): jeg *kan* gjøre det. Langt fra, gode Ven, der er en stor Forskjel imellem at skulle gjøre og at kunne gjøre.« Da denne Erklæring dog ikke syntes at tilfredsstillte hans Tilhængere, saa gav han dem en anden Gang det radikale Raad, at pukke paa Kristus, Skriftens Herre, uden at bryde sig om Skriftens Bogstav. «Naar vore Modstandere gjøre Skriften gjældende mod Kristus, saa gjøre vi Kristus gjældende imod Skriften. Vi have Herren, de Karlen . . . Maa en af de to gives til Pris, Kristus eller Loven, saa maa Loven give tabt og ikke Kristus.» Naar der endelig staar: »gjør!« eller: »hold Budene!« i Skriften, saa erklærer Luther uden videre: »At gjøre betyder saa meget som at tro og ved Troen at holde Loven.« (Flere Steder se Döllinger l. c. S. 151. ff.)

Viser Luther saaledes i Gjærningen kun saare liden Respekt for Guds Ord,¹⁾ saa overbyder han sig maaske endnu mere i Ord. Det er allerede mærkelige Grundsaetninger, han opstiller med Hensyn til Skriftens Forstaaelighed. Intet kan være mere opfyldt af Selvmodsigelser. I Dag siger han: »Der er ikke nogen kla-

¹⁾ Det er vist intet Under, at hans Tilhængere ikke viste større Respekt for hans Ord (saaledes kunne vi jo med Rette kalde hans Bibeloversættelse). Hans Bibel blev gjentagne Gange trykt paa ny, hver Gang med nye Forandringer og Forfalskninger. Disse bleve efterhaanden saa talrige, at en protestantisk Forfatter saa sig tilskyndet til at skrive en lang Afhandling om det Spørgsmaal: Hvilken Bibel egentlig var Luthers ægte Bibel. (Se Audin l. c. S. 353. Anm. 1.)

rere Bog skreven paa Jorden end den h. Skrift; den er i Sammenligning med alle de andre Bøger, som Solen i Sammenligning med alle Lys.« I Morgen: Den er ikke klar, tværtimod, »det er et stort Under at forstaa Guds Ord.« Ja, »det er umuligt at udgrunde et eneste Ord af Skriften . . .; thi det er den Helligaands Ord, derfor ere de for høje for alle Mennesker . . . til at de kunne forstaa et eneste Ord grundig og til Bunds.« IDag: Enhver kan udtyde den alene. I Morgen: Kun den Helligaand kan give dens Forstaaelse. En anden Gang har han alene Magt til at fortolke den. Tilsidst takker han endog Gud, fordi vi nu »kunne tyde og tolke den efter vor Fornuft«. (Se Nachlese aus Dr. M. Luthers Schriften. S. 179 ff.) Men meget forargeligere er den aabenbare Foragt, han viser alle de Dele af Skriften, som ikke stemme overens med *hans* Evangelium. Moses' Bøger ere i hans Øjne kun »Jødernes Sachsen-spiegel¹⁾, som ikke længere binder os.« Moses kalder han paa Grund af sine Lovforskrifter »alle Menneskenes Skarpretter«. Prædikerens Bog »har hverken Støve eller Spore, den rider kun paa Strømper saaledes som jeg, dengang jeg var i Klosteret endnu.« Den anden Makkabæernes Bog og Esther ere ham for jødisksindede og for fulde af hedensk Skarn. Den h. Jakobus Brev forkaster han som en Straaepistel, og i Brevet til Hebræerne, synes han, er der blandet en Del Ved, Straa og Hø med. (Se Weiss 4. 320),

Med disse Prøver for Øje vil det ikke være vanskeligt at dømme, om Luther »har trukket Bibelen

¹⁾ En Privatsamling af tyske Retsforskrifter og Retsskikke fra det 13de Aarhundrede, som lidt efter lidt blev almindelig Retsnorm og endog blev adopteret af andre Stater, saasom Polen, Danmark o. a. Den havde en Del Modstandere iblandt Gejstligheden og i A. 1374 erklærede Pave Gregor XI. 14 Artikler for forkastelige, ellers var Bogen uskadelig. (Se Allgemeine Realencyklopædie, Regensburg 1872. 11. B. S. 195.)

frem fra Bænken«. Desværre kan man med meget større Ret sige, at han har skubbet Kirkefædrene ind under Bænken. Vistnok hører man undertiden store Lovtaler over dem af hans Mund. Men til Gjengjæld nedsætter han dem andre Steder des mere. »*St. Gregorius* . . . har kjendt Kristus og hans Evangelium meget slet.« »Han har knyttet Menneskene til sine forpestede Love om Kjødspiser, Munkekapper, Messer o. s. v.« »Han har været altfor overtroisk, Djævelen har forført ham.« »*Augustinus* har ofte taget fejl, man kan ikke stole paa ham. Mange af hans Bøger due ingen Ting . . . Ham manglede den sande Tro, ligesom ogsaa hos andre Fædre.« »*Hieronymus* har været en Kætter, har skrevet mange ugudelige Ting. Han har snarere fortjent Helvede end Himmelen.« »*Chrysostomus* regner jeg for ingen Ting; han er en Sladdermund.« »*Ambrosius* har ofte taget Fejl.« »*Basilius* duer slet ingen Ting, han er en Munk, jeg giver ikke et Haar for ham.« »*Bernardus* . . . modsiger sig ofte.« (Luther aldrig?) »*Cyprianus*, Martyren, er en svag Theologus.« (s. St. 115 ff.) (Sluttes.)

Klokkevielsen

og dens Betydning.

—o—

Da der snart vil finde en *højtidelig Klokkevielse* Sted paa Frederiksberg, i det Klokkeren til Rosenkranskirken er afsendt fra Støberen og kan ventes hver Dag, have vi troet, at det vilde interessere vore Læsere at høre lidt om Klokkerne og om Betydningen af de Ceremonier, som ere knyttede til deres Indvielse — og det saa meget mere, som det bliver *den første højtidelige Klokkevielse* i Danmarks Hovedstad efter Reformationen.

Der hersker forskjellige Meninger om Klokkerne og deres Alder. Sandsynligt er det, at man allerede før det sjette Aarhundrede hist og her havde nogle Klokker i Kirkerne; oprindeligt skulle de være blevne opfundne i den lille italienske By *Nola i Campagnien* eller i det mindste forbedrede der, og derfra skal deres latinske Navn hidrøre; en Klokke hedder nemlig paa Latin »*campana*« og en Bjælde »*Nola*.« Længe for de Kristne, brugte Hedningerne allerede smaa Klokker og Bjælder af Metal; men de Kristne kunde og turde ikke anvende slige klingende Instrumenter i deres gudelige Forsamlinger, fordi de under de daværende Forfølgelser derved let kunde udsætte sig for den Fare at blive forraadte.

I de Tider, da de maatte holde sig skjulte, var det Diakonernes Hverv, hver Gang hemmelig fra Dør til Dør at melde Tiden, naar Gudstjenesten skulde holdes ligesom ogsaa Stedet for dens Afholdelse, eftersom man den Gang snart forsamlede sig i denne snart i hin underjordiske Katakombe eller ogsaa i et eller andet bekjendt Hus.

Senere, under Konstantin den Store, opnaaede de Kristne rigtignok Fred og Frihed til offentlig at bekjende deres Tro, og de byggede ogsaa Kirker; men disse havde endnu ikke strax Klokker. I den græske (og vel ogsaa i den latinske) Kirke betjente man sig længe af visse Brædder, som man slog paa med en Hammer, for dermed at forkynde Gudstjenestens Begyndelse. Vi have jo endnu en Levning af denne gamle Skik i den stille Uge, hvor vi i Stedet for Klokker betjene os af Træangler. Grækerne havde ogsaa Jærnplader til samme Brug, som man slog paa med smaa Hamre.

Den højtidelige Klokkevielse plejer man at kalde »Klokkedaab«, og man betjener sig af Navnet »*Daab*«, fordi lignende Ceremonier som ved et Menneskes Daab

finde Sted ved Klokkevielsen; navnlig blive Klokkerne indvendig og udvendig rensede med Vievand. At denne Afvaskning eller Renselse ikke er noget Sakrament, lig Daaben, behøver jeg vel ikke at omtale. Det er blot en Ceremoni, som Kirken ogsaa plejer at iagttage ved andre Ting, som skulle indvies til en from og hellig Brug; og netop til et fromt og helligt Øjemed ere jo Klokkerne bestemte, i Følge det gamle latinske Vers:

Laudo Deum verum, plebem voco, congrego clerum.
Defunctos ploro, nimbos fugo, festaque honoro.

paa Dansk:

Herren jeg lover, hidkalder Folket, jeg Præsterne samler,
Døde begræder, adspredter Ondt, og Fester forkynder.

Klokkens første Bestemmelse er altsaa, at forkynde Guds Lov; derfor er det Skik, ved den h. Hosties Oploftelse efter Forvandlingen i Messen, under den sakramentale Velsignelse o. s. v. ved Klokkeringning at opfordre de Troende til at tilbede det allerhelligste Sakramente. For det andet tjene de til at sammenkalde Gejstligheden og Folket til den h. Messe og andre offentlige Andagtsøvelser. For det tredje paaminde de os om at bede for de Afdødes Sjæle, naar der ringes med dem ved Dødsfald, Begravelser og særlige Mindefester. For det fjerde beder Kirken ved Klokkernes Indvielse ogsaa Gud om, at al Ulykke, Storm og Uvejrhed ved dem maa afvendes fra de Kristne. For det femte tjener Klokkeringningen endelig ogsaa til at forkynde og forherlige Guds og de Helliges Festdage. — Fordi Klokkerne altsaa skulle tjene til disse forskjellige fromme Øjemed, eller med andre Ord, til gudstjenstlig Brug, derfor blive de først højtideligt indviede; ja fordem maatte endog kun egne dertil beskikkede og indviede Personer ringe med Klokkerne.

Som jeg allerede har sagt, bliver den nye Klokke ved Indvielsen indvendig og udvendig vasket og ren-

set med Vievand. Saaledes bliver billedligt det Ønske udtrykt, at Klokken maa blive et rent Redskab i den rene og hellige Religions Tjeneste. Men især skal Synet af denne saakaldte Klokkedaab minde os Kristne om den Uskyldighed og Sjælsrenhed, vi have modtaget i det h. Døbevand. Det bliver derved sagt os: Ligesom endog enhver Lyd af denne livløse Klokke til Herrens Ære kun skal hidrøre fra en ren og indviet Klokke, saaledes bør ogsaa endnu mere vore Bønner og Lovsange kun komme fra rene Hjærter og ubesmittede Læber. Ved Klokkevielsen blive vi endvidere mindede om, at vi ikke ere værdige til at komme for Guds Aasyn i hans Tempel og at tage Del i vor h. Religions reneste Hemmeligheder, naar vi have tabt vor Sjæls Renhed og vor Daabs-Uskyldighed og besmittet vor Sjæl ved Synden; vi maa da først rense og afvaske os ved sand Bodfærdighed, førend vi atter aabne vore Læber til Guds Pris, netop ligesom denne Klokke først maa være vasket og rensed, førend den tør give en Lyd fra sig til Guds Ære og Tjeneste.

Den nye Klokke bliver fremdeles salvet med den h. Olie og med Chrisam. Den h. Olie betyder den Helligaands Kraft og den h. Chrisam Jesu Kristi naaderige Fortjenester. Klokken, som et dødt Metal, er rigtignok ikke modtagelig for Kristi Naadegaver og den Helligaands Kraft; men ved denne Salvelse har Kirken atter os Mennesker selv for Øje. Salmerne og Bønnerne, som under Salvelsen synges og bedes af Biskoppen og Gejstligheden, udtale den Bøn til den Allerhøjeste, at han, saa ofte vi betjene os af disse Klokker, maatte ihukomme sin guddommelige Søns dyrebare Fortjenester, og af Hensyn til dem, ved den Helligaands Kraft, adspredde skadeligt Uvejr, bortfjerne Træghedens Aand fra de Troende, saa ofte Klokkens Lyd kalder dem til Bøn og Gudstjeneste, og lindre de hedengangne Sjæles Lidelser og Straffe ved den Hel-

ligaands kraftige Salvelse, naar der til deres Minde ringes med denne Klokke og de Troende fremsende Forbønner for dem.

Foruden den første Salvelse med den h. Olie bliver den nye Klokke salvet endnu syv Gange udvendig og derpaa fire Gange indvendig med Chrisam. Den syv-dobbelte Salvelse er maaske bleven foranlediget ved den kongelige Profets Ord i den 118. Salme: »*Syv Gange* om Dagen, o Herre, har jeg sunget din Pris,« og fordi den præstelige Gudstjeneste, hvortil Klokken skal give Tegnet til Sammenkomsten, netop ogsaa bestaar af *syv* særskilte Bedetimer. Den indvendige fire-dobbelte Salvelse med den h. Chrisam skal antyde, at Klokken skal udbrede sin Lyd til alle fire Verdensdele og erindre Jøder og Hedninger om Kristi Navn, Evangelium og Hemmeligheder, som blive forkyndte og fejrede i det kristelige Tempel. Næsten paa samme Maade er ogsaa enhver døbt og med den h. Chrisam salvet Kristen forpligtet til at være ligesom en levende Klokke, og enten ved Lyden af sine Ord og gode Lærdomme, eller i det mindste ved den gode Klang at sit Liv og sine Dyder at prædike Kristus, sin Frelser, for alle Mennesker og gjøre sin h. Tro Ære for hele Verden.

Ogsaa et Navn faar Klokken, en eller anden Helgens Navn, ligesom et Menneske ved sin Daab. Den nærmeste Anledning hertil kan have været, at man ønskede at adskille de forskellige Klokker, som hænge i et og samme Taarn, fra hverandre ved visse Navne. Men man havde derved uden Tvivl ogsaa den Hensigt, at man vilde opkalde Klokken, ligesom Kirkerne ved Kirkeindvielsen, efter en eller anden Helgen, for derved at stille den under hans Beskyttelse. Høre vi en saadan indviet Klokke lyde, saa kunne vi derved forestille os, som om den Hølgens, hvis Navn Klokken bærer, indbød os til Guds Pris og Tilbedelse. Ogsaa

saakaldte Faddere ere nærværende ved en Klokkes Indvielse; disse skulle imidlertid blot være Vidner til, at Klokkevielsen har fundet Sted.

Endelig bliver et Kar med brændende Virak stillet under Klokken, saa at den kan opfange Røgen. Dette skal sindbilledliggjøre den andægtige Bøn, hvortil den nye Klokke skal kalde de Troende sammen i Kirken. Bønnen bliver nemlig efter den h. Skrifts Sprogbrug meget ofte sammenlignet ved Virakkens lifflige Vellugt.

Ved Slutningen af hele Ceremonien afsynges Evangeliet om Martha og Maria af det 10. Kapitel hos Evangelisten Lukas, hvori der fortælles om, at den fromme Martha har optaget og beværtet Kristus i sit Hus, Maria derimod sat sig ved Frelserens Fodder og med inderlig Begjærlighed hørt Guds Ord af hans Mund. Grunden til, at dette Evangelium bliver sunget ved en Klokkes Indvielse, er 1. fordi der nu indrømmes den nyindviede og salvede Klokke en Plads i Guds Hus, ligesom Martha og Maria en Gang optog Kristus i deres; og 2. for at vi ved Klokkens Lyd kunne blive erindrede om, at vi ligesaa ivrige og begjærlige skulle forsamle os, for at høre det guddommelige Ord og til det aandelige Maaltid ved Herrens Bord i Kirken, som de fromme Søstre Martha og Maria modtog Kristus ved deres Bord og lode sig vederkvæge af ham med det evige Livs Brød.

Til Slutning ville vi endnu tilføje de Ord, som *Gaume* (Rom i dets tre Skikkelser, III. 18) tillagde Klokkerne, da han hørte dem ringe til »Engelens Hilsen« i Domkirken i Nola. »Fremmede,« syntes disse Klokker at sige til os, »som medbringe saa mange Minder herfra, glemmer ikke, at vi ere fra Campanien: Nola saa os blive til, Rom modtog os, den kristne Verden, som optog os, elsker og velsigner os. I Rejsende, som gaa forbi, velsigner ogsaa I os. Vor Stemme

maa være Eder kjær; fra Vuggen indtil Graven ledsager den Menneskets Glæder, for at oplive dem, og Menneskets Smerter, for at lindre dem; thi altid synger den det udødelige Haab, der er grundet paa de trøstefulde Hemmeligheder, som den alene gjentager i dette Øjeblik.«

Efterretninger fra Ind- og Udland.

— 0 —

Kjøbenhavn. I Følge Vincentsforeningens sidste Generalmøde, som fandt Sted i Søndags, har *Samleforeningen* ved Hr. Skomager *Iversens* ihærdige Bestræbelser i Aarets Løb føjet 35 Kr. 71 Øre til sin tidligere Indtægt. Denne Sum er indkommen paa følgende Maade: Ved Salg af Aviser Kr. 17,76; Smudspapir Kr. 4,42; Propper Kr. 5,50; Glasvarer Kr. 2,17; Messing Kr. 2,35; Tin og Bly Kr. 1,05; Cigarkasser Kr. 0,75; Cigarbaand Kr. 0,16; Cigarspidser (1 R) Kr. 0,35; Sejlgarn Kr. 0,35; 2 Barberknive og Kontanter Kr. 0,85. — Mange af disse Sager vilde være blevne bortkastede, dersom Samleforeningens ivrige Medlem ikke havde hentet dem og havde forstaaet at gjøre dem i rede Penge til Bedste for de Fattige og for Vajsenhuset. Maatte lignende Artikler derfor ikke gaa til Grunde i det nye Aar! Saml dem sammen, kjære Læser, og bring dem af og til til Samleforeningen. Maatte Enhver samle indenfor sin Kreds; hidtil er en Tusindedel af det, som Samleforeningen vilde kunne bruge, ikke bleven indsamlet og afleveret. Maatte »Samleriet« leve og blomstre i det nye Aar til Gavn for de Fattige og Vajsenhuset!

— Stakkels Pastor *Frederik Nygaard* har tilligemed sin »Mariatilbedelse« (»Nord. Ugbl.« Nr. 45) taget sin Tilflugt til »Polemikeren« Pastor *Schepelern*, for at faa fastslaaet, at vi Katholiker *tilbede Maria* og følgelig ere Afgudsdyrkere, hvormeget vi end nægte og modbevise det. Med »Et aabent Brev til en katholsk Præst« (Dr. th. B. Hansen) har Pastor *Schepelern* derfor beriget Julelitteraturen med en ny Piece, som behandler det Spørgsmaal

og meget andet, der synes at berede Pastoren en be-
drøvelig Jul. Det er da ogsaa en sørgelig Verden vi
leve i: i Katholicismen *tilbeder man Maria*, og i Pro-
testantismen begynder man for Alvor at *opgive Troen*
paa Kristi Guddom; det sidste er dog værre end det
første, fordi det sidste er sandt, det første usandt. Vi
haa beforøvrigt, at Dr. Hansen i en nær Fremtid vil
sende Pastoren et lille aabent Brev som Svar paa Tiltale.

Algier. Kardinal *Lavigeries Ligbegængelse* fandt
Sted i Algier den 3. ds. Biskoppen af Konstantine
holdt Sjælemessen og Ligtalen. Toget, som derefter
bragte Kisten fra Domkirken til det franske Krigsskib
»Cosmao« i Havnen, talte over 3000 Deltagere, deriblandt
alle Myndighederne, Generalguvernøren, Byraadet, Sko-
lerne og Fakulteterne, Dommerne og Officererne, Gejst-
ligheden m. fl. Kardinalens Søster gik i Spidsen for
Følget. By-Præfekten, Regeringens Generalsekretær,
Borgmesteren i Algier og Overdommeren holdt Hjør-
nerne af Tæppet, som bedækkede Kisten. En Afdeling
Rytteri aabnede og sluttede Toget, og Regimentsmu-
sikken spillede Sørgemelodier. Hele Byen tog Del i
Sørgenhøjtideligheden. Ved Havnen mindede General-
sekretær de Cambon i en kort Tale om den Afdødes
fremragende Fortjenester af Kirken og Fædrelandet.
Med militære Æresbevisninger og under Kanontorden
blev Kisten paa en Pram ført over til »Cosmao«, som
bringer Liget til Tunis. En Del Officerer fra det dan-
ske Krigsskib »St. Thomas« toge Del i Sørgenhøjtidelig-
heden.

Frankrig. »De smaa Fattigsøstre« i Paris højtide-
ligholdt for nylig den 50de Aarsdag for deres For-
standerindes og Stifterindes, Søster *Maria Augustines*
Løfteafleggelse. Hun var en fattig Tjenestepige, *Ma-
rie Inmel*, 18 Aar gammel, da hun i Saint Servan op-
tog nogle fattige Gamle og ernærede dem ved Hjælp
af indsamlede Gaver. Hun fandt strax en ligesindet
Veninde, ligesaa fattig som hun selv. Nu, efter 50 Aars
Forløb, besidder Ordenen 266 Huse i forskellige Lande
og 4500 Søstre, som pleje 30,000 gamle Mænd og
Kvinder.

Portugal. Med den nordtyske Lloyd-Damper »Ohio«
ankom i forrige Uge til Lissabon 21 Præster og 15

Lægbrødre af *Franciskanerordenen* fra Paderborn, som ere paa Rejse til Brasilien, hvor de skulle virke som Sjælesørgere blandt de indvandrede Tyskere i hine Egne.

England. Kardinal Mannings Efterfølger paa den ærkebiskoppelige Stol i Westminster, Dr. *Vaughan*, har oprettet en ny *Forening til den katholske Religions Forsvar og Udbredelse i England*. Den kaldes »Foreningen for Historiegranskning« og har til Formaal at gjendrive og bekæmpe Vildfarelserne og Fordommene, som Protestantismen har udbredt og endnu bestandig udbreder imod Katholicismen. Foreningen vil leje en stor Sal i City og der foranstalte afholdt Konferentser baade om historiske Stridsspørgsmaal og om forskellige aktuelle Anliggender. Disse Konferentser kunne endog være kontradiktoriske, og Publikum skal indbydes til Deltagelse i dem ved Inserater og Plakater. Enhver, som ønsker det, kan gribe Ordet i Konferentserne. Man faar altsaa at gjøre med et Slags Lægfolks-Mission, og for at den kan have Resultater og dens Virksomhed kan være varig, agter Ærkebiskop *Vaughan* at dispensere de Gejstlige, som skulle lede den ny Forening, fra deres Pligter som Sognegejstlige. Den indifferente Mængde, som i London har opgivet de protestantiske Kirker, vilde ikke af sig selv opsøge de katholske Gudshuse. Men maaske vil dette blive opnaaet ved Hjælp af disse kontradiktoriske Konferentser, hvor Folket for første Gang vil blive oplyst om de Vildfarelser og Fordomme, som bleve indpodede det imod »Romerkirken«.

— En Tildragelse, som kunde forudses, men ikke desto mindre vækker uhyre Opsigt, er *P. Ignatius Overgang til den katholske Kirke*. P. Ignatius, en fremragende anglikansk Gejstlig, har som bekjendt tilligemed flere andre Gejstlige, der ligesom ham tilhørte den ritualistiske Retning, for nogle Aar siden gjort et Forsøg paa at indføre *Colibatet* og *Ordenslivet* i den protestantiske Kirke. Hele England fulgte med Lidenskab dette Foretagende. Nogle vare opfyldte af Vrede over denne Anerkjendelse af papistiske Indretninger, Andre lykønskede P. Ignatius og hans Staldbrodre, fordi de beviste, at Statsreligionen, lige saa godt som Katholicismen, var i Stand til at opvække Hen-

givelsens, Forsagelsens og Offervillighedens Aand og Sindelag. Vejen, som P. Ignatius slog ind paa, maatte i Følge sin Natur føre direkte til den katholske Kirke. Efter hvad Bladene i Grevskabet Wales berette, har P. Ignatius ved sin Overgang til Katholicismen skjænket det af ham oprettede Kloster Llantony til den h. Fader — en Meddelelse, som, saafremt den stadfæster sig, maa hentyde til, at ogsaa P. Ignatius' klosterlige Medbrødre have fulgt eller agte at følge deres Foresattes Exempel. Tildragelsen viser paany, at de anglikanske Ritualister, naar de have tilstrækkeligt Mod til at være logiske, tilsidst maa finde og betræde Vejen til den katholske Sandhed.

Rom. En ny pavelig *Encyklika* bliver i Følge Herolds Telegrafbureau bebudet i følgende Form. »Den 20. ds. vil udkomme en *Encyklika* om Leo XIII's Bispejubilæum og om Pavernes vigtigste Gjæringer i Løbet af det 19. Aarhundrede.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 18. December. 4. Søndag i Advent. 19. M. Forventning af Frelserens Fødsel. — 20. Ti. Ferialdag. — 21. O. (Fastedag) Thomas, Apostel. — 22. To. Ferialdag. — 23. F. (Fastedag) Ferialdag. — 24. L. Vigiliefastedag til Julefesten.

Søndag den 25. December. Guds Søns Fødsel i Kjødet. Første Juledag. I Sct. Ansgars Kirke: Kl. 5 Morgen: Levitmesse med Prædiken; derefter hh. Messer. — Kl. 10 højtidelig Pontifikalmesse med Prædiken. — Kl. 6 Aften: Festandagt med Prædiken.

St Ansgars Kirke: Under den højtidelige Gudstjeneste Kl. 5 og Kl. 10 paa første Juledag afholdes, ligesom i de foregaaende Aar, en Kollect til Kirkens Opvarmning.

Jesu Hjertes Kapel. 1ste Juledag: Kl. 6 Levitmesse med Prædiken, hvorefter hh. Messer; Kl. 10 anden Levitmesse. — Aften Kl. 6 Prædiken og Festandagt.

Rosenkrandsbroderskabet. Sjælemesse for Enke Kristine Marie Siegler Mandag d. 19. Dec. Kl. 8¼.

Frk. M. Magners Legat. Af det under foranstaaende Navn for nylig oprettede Legat er en Portion, — stor 20 Kr. halv-aarlig i fem Aar. — ledig. Det kan søges af „ældre, værdige, trængende Kvinder, hørende til den katholske Menighed i Kjøbenhavn eller paa Frederiksberg og som fortrinnsvis ernære sig eller have ernæret sig ved Syning“. Ansøgninger, stiledes til St. Ansgars Kirkens Forstanderskab, kunne indsendes inden 31. Dec. d. A.

J. Braun, Sognepræst.

Mødreforeningen lader en h. Sjælemesse læse: Tirsdag den 20. Dec. Kl. 7 for Marie Georgine Hillmann og Fredag den 23. Dec. Kl. 7 for Marie Kathrine Walz.

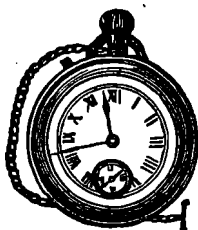
v. Hurks Legat. En Portion af dette Lø... Edig. De Trængende i Menigheden, som ønske at komme i Betragtning, ville indgive deres skriftlige Ansøgning til Kirkeforstanderskabet inden den 31. Dec. d. A. J. Braun, Sognepræst.

St. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre, Mandag d. 19. ds. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Aften. Talrigt Møde udbedes.

Basaren, som St. Josefs Gilde afholder i Juleugen til Fordel især for sin Stiftelse for Gamle, anbefales til Menighedens Velvilje. Selv de mindste Gaver modtages med Taknemlighed. Den agtes afholdt Søndag d. 1. og Mandag d. 2. Januar.

Julius May, Klædehandel, Kultorvet Nr. 16.

<i>Ægteblaa Cheviots</i>	fra 2 Kr. 25 Øre	<i>Alen</i>
<i>Stærke engelske Habitstoffer</i>	- 3 - " - -	
" " <i>Benklædestoffer</i>	- 3 - " - -	
<i>Ægteblaa engelske Paletotstoffer</i>	- 4 - " - -	
<i>Sorte Satins</i>	- 4 - " - -	

E. A. Olsen, Uhrmager,

12 Borgergade 12

anbefaler et stort Udvalg af Guld- & Sølv-Lommeuhre, Regulator- Taffel- og Vækkeuhre, Kjæder af Talmi, Nickel og Guld, samt Theaterkikkerter, Brillor og Pincenez. Reparationer udføres samvittighedsfuldt. Alt til billigste Priser og 2 Aars Garanti.

Literatur. Til Jule- og Nytaarsgaver anbefales: Katholsk Bønnebog, heft. 2 Kr.; Katholsk Salmebog, heft. 1 Kr.; Bønnebog for Børn, indb. 60 Øre; Frants af Sales: Filothea, (norsk Udgave) heft. 75 Øre; Segur: Aftentimer, 1 Kr.; Stolz: Engelenes Hilsen og Guds Billedbog á 50 Øre; Arnold: Jesu Hjærte, 1 Kr. 50 Øre; Boudreux: Himlens Lyksalighed, 1 Kr. 50 Øre; Schuster: Bibelhistorie med Billeder, indb. 1 Kr. 50 Øre.

Paa mit Forlag er udkommen og faas i alle Boglader:

Christoffer Columbus

og

Amerikas Opdagelse,

med Columbus' Portræt. Pris 1 Krone.

Chr. Mackeprang,
Walkendorfsgade 32.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Fyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 52.

Søndagen den 25. December.

1892.

Indhold: Den h. Julefest. Reformationen i Tyskland. Julefred og Juleglæde. Efterretninger: Kjøbenhavn. Kina. Bulgarien. Bekjendtgjørelser.

Den højhellige Julefest.

(A solis ortus cardine).

—o—

1. Fra Solens Opgang fjærnt i Øst
til Jordens Ende syng med Lyst
en Lovsang til den Herre Krist,
som Jomfruen har født forvist.
2. Thi Tidens Ophav klædte sig
i Tjeners Dragt ydmygelig,
at fri vort Kjød i Kjød han kom,
at fri sin Skabning fra sin Dom.
3. I Moderskjødet liljeprud
al Himlens Naade gydes ud,
og Jomfrulivet bærer paa
den Løndom, hun kan ej forstaa.

4. Ved Hjærtet hos den rene Maard
sit Tempel Gud med Lyst opslaar;
den rene, som af Mand ej ved,
undfangede i Ydmyghed.
5. Den Søn har hun til Verden bragt,
som Gabriel har forudsagt,
som Døberen med Fryd fornam,
da Moderlivet dulgte ham.
6. Paa Hø i Nattens Mulm han frøs,
for fattig Krybbe ej han gøs,
og han, som mætter Fugle smaa,
af Moderbrystet næres maa.
7. Thi juble alle Himles Kor:
Gud være Pris og Fred paa Jord!
Alskaberen, vor Hyrde god,
af Hyrderne sig finde lod.
8. Saa vær højlovet, Jesus sød,
du som blev født af Jemfruskød,
samt Faderen tilligemed
den Helligaand i Evighed. Amen.

J. F.

Reformationen i Tyskland.

(Fortsat fra Nr. 51.)

—o—

Spørger man Luther, i Kraft af hvilken Myndighed han saaledes sætter sig ud over al hidtil gjældende Autoritet, saa har han Svaret paa rede Haand: »Angaaende min Sag svarer jeg: ... at jeg har Evangeliet ikke af Mennesker, men *alene fra Himlen* ved vor Herre Jesum Kristus.« (Se Evers, Katholisch oder protestantisch? Hildesheim 1881. S. 82.) Men her spiller »Evangelisten« sig selv et slemt Puds. Ere hans Fortællinger fra Wartburg, som han selv meddeler dem, sande, saa har han faaet sit Evangelium ikke af vor Herre, men af vor Herres Modstander. »Jeg vaagnede en Gang midt om Natten,« fortæller han (i Von der Winckelmesse und Pfaffen Weyhe), »da begyndte Djævelen ¹⁾ at disputere ræd mig i mit Hjærte (som han

¹⁾ Djævelen spiller overhovedet en vigtig Rolle i Luthers Liv og Lære. Det var Djævelen, som drev Eck, Emser, Hochstraten og Miltitz imod ham, det var Djævelen, som indgav Pave Leo X. sine Buller, Kejser Karl V. sine Edikter, Ærkebiskopperne af Mainz og Kølñ deres Anordninger, Universiteterne i Paris, Leipzig og Erfurt deres theologiske Kjendelser; Djævelen havde opslaaet sit Sæde i Rom, det nye Babylon; han havde Forsædet i Hertug Georg af Sachsens Raad, og han gjorde Henrik VIII. af England forstyrret i Hovedet. Det var Satan, som havde besat Gjendøberen Münzer og Sakramentsværmeren Zwingli; Satan, som opæggede Bønderne i Thüringen til Oprør; Satan, som fordrejede Hovedet paa Oecolampadius, fordi denne ikke delte samme Afskuelse som Luther om Eukaristien; Satan havde opfundet Ægteskabets Sakrament, Klostrene, Cølibatet, Fasten, den sidste Salvøse. Paa hans Rejse til Worms „søger Satan at hindre ham med mere end en Sygdom,“ osv. osv. (cf. Audin 1. B. S. 12. 240. a. St. 2. B. 22. Kap.). Alle hans Modstandere, som Zwingli, Karlstadt osv. have et „inddjævlet, gjen-nemdjævlet og overdjævlet Hjærte.“ (Se Evers „Katholisch oder protestantisch. S. 308.

da overhovedet forstaar at berede mig mangen bitter og sur Nat): Hører I, Højlærde, ved I ogsaa, at I har holdt Krogmesse femten Aar i Træk næsten hver Dag? Hvad, om I havde drevet det rene Afguderi med en saadan Messe og ikke havde tilbudet og ikke opfordret Andre til at tilbede Kristi Legeme og Blod, men kun Brød og Vin? — Jeg svarede: Jeg er jo dog en viet Præst, har annammet Chrisam og Vielse af Biskoppen; da jeg nu har gjort alt af Lydighed, hvordan skulde jeg ikke have forvandlet? Og det ved du da, at jeg har udtalt Ordene med Alvor og har holdt Messe med al mulig Andagt. — Ja, sagde han, det er sandt. Men Tyrkerne og Hedningerne gjøre i deres Kirker ogsaa alt af Lydighed ... Hvad om din Vielse ... ogsaa var ukristelig og falsk som Tyrkernes?« Nu begyndte Djævelen at fremsætte Beviser. »1) Du ved, at du ikke har troet rigtig paa Kristus og har med Hensyn til Troen været saa godt som Tyrk... Hvorledes have I da kunnet forvandle? thi I have ikke været de Personer, som skulde forvandle. 2) Du er bleven viet og har forvandlet imod Kristi Anordning... thi Kristi Mening er den, at man skulde holde Sakramentet eller Messen, saaledes at det blev uddelt til hans Kristne... Hvad har du været for en Præst, siden du er viet for dig alene og ikke Kirken til Tjeneste... 3) Kristi Mening er, at man ved Sakramentet skal prædike om ham og hans Død... Men du har virket for dig alene. Kaldes det at efterkomme Kristi Mening? Kaldes det en rigtig Præst? Er det den hellige Vielse? ... 4) Kristi Mening er, at det skal være et fælles Sakrament til at dele med de andre Kristne; men du er viet til at ofre til Gud, du er ikke viet til Sakramentspræst, men til Offerpræst ... o Vederstyggelighed over Vederstyggelighed.« Den femte Grund er en Gjentakelse af den 2den og 4de. Luther kunde ikke forsvare sig mod Djævelens Grunde og hans Følgeslutning, at hverken

hans Vielse var gyldig eller hans Konsekrationsord virksomme. Mest graverende er det, at han ikke svarer et Ord imod Djævelens første Grund. Skulde han virkelig ikke have haft Tro, dengang han lod sig vie til Præst? Han forudsaa, at man vilde bebrejde ham hans Svaghed; han forebygger denne Dadel paa sin Maner: »Her ville de hellige Papister spotte over mig og sige: Er du den store Doktor og kan ikke svare Djævelen? Ved du ikke, at han er en Løgner? Tak skal I have, I gode Herrer, for eders trøstelige Absolution og Svar, thi det havde jeg ikke vidst, at Djævelen var en Løgner, dersom I ikke havde sagt mig det. Dersom jeg var en Papist, og Djævelen lod mig i Fred som han lader dem leve i Sus og Dus, saa vidste jeg nok ogsaa at svare ham; thi jeg er ogsaa en af de dristige Helte, som ikke er bange for ti, naar de ere alene; men de skulle ikke længer snakke for mig om Kirken og gammel Skik og Vedtægt. Thi ingen kan staa imod (Djævelen) uden Guds særlige Hjælp og Styrelse.... En Løgner er han, det er sandt, men han kan lyve bedre... og kunstigere, end noget Menneske kan forstaa. Thi han gaar ud fra en Sandhed (nimpt für sich eine Wahrheit), som man ikke kan nægte, og forstærker derved sine Løgne, saa man ikke kan værgе sig. Naar han foreholder os vor aabenbare onde Gjerning og vort Levned (han maa vel altsaa have haft Ret med sin første Anklage), saa har han to Vidner, som ingen kan modsige, nemlig Guds Bud og vor Samvittighed; her er det umuligt at sige Nej; skal jeg da sige Ja, som jeg maa gjøre, saa er jeg Dødens og Djævelens.« (Se Audin I. B. 21. Kap.)

Lige over for denne hans Overbevisning om, at selve Djævelen har været hans Læremester, tager den Kraft og Bestemthed, hvormed han forkynder sin Lære, sig besynderlig ud. I sin »Glosse auf das vermeinte kaiserliche Edikt« fra Aaret 1531 tager han saaledes til

Orde: »Saa siger jeg, Doktor Martinus Luther, vor Herre Jesu Kristi uværdige Evangelist, at den romerske Kejser, den tyrkiske Kejser, den tartariske Kejser, de Persers Kejser, Paven, alle Kardinaler, Biskopper, Præster, Munke, Nonner, Konger, Fyrster, Herrer, hele Verden samt alle Djævlø, skulle lade denne Artikel staa ved Magt, og skulle de have Helvedes Ild paa Hovedet og ingen Tak som Løn. Det er min, Dr. Luthers, Dom fra den Helligaand og det rette hellige Evangelium.« Hertil gjør den forhenværende protestantiske Præst *Georg Evers* den rigtige Bemærkning: Det er et alvorsfuldt Øjeblik, naar den katholske Kirke udtaler Exkommunikationen over En, ikke som en Fordømmelsesdom til Helvede, men i den Hensigt, at bevæge Synderen til Omvendelse og føre ham til Salighed. Luther derimod, som om han alene ufejlbarlig sad inde med Sandheden, sætter sig paa Guds Domstol og overantvorder i dæmonisk Anmasselse til den evige Fordømmelse i Helvedes Ild Enhver, som ikke ubetinget vil annamme hans nye Lære. (*Evers, Katholisch oder protestantisch S. 83.*)

Med denne hans udvortes Sikkerhed maa vi for en Fuldstændigheds Skyld sammenligne hans indre Uro, den Skjælven og Tvivlen og Vaklen, som han aabenbarer i Privatbrevene til sine fortrolige Venner. Den evige Skiften af Meninger kunne vi næppe gaa ind paa; den vilde ret fuldstændiggjøre Billedet af den »nye Evangelist.« Hans Ængstelser begyndte allerede paa Wartburg, idet det syntes ham »noget mærkeligt Stort ... imod al menneskelig Fornuft at forandre al gejstlig og menneskelig Orden.« »Hvor megen Møje og Besvær har jeg ikke anvendt,« skrev han den 25. Nov. 1521 til Augustinermunkene i Wittemberg, »men end ikke ved Hjælp af den velbegrundede h. Skrift har jeg formaaet at berolige (rechtfertigen) min Samvittighed; at jeg, ene og alene, har vovet at rejse mig

imod Paven, at holde ham for Antikrist, hans Biskopper fra hans (Antikristens) Apostle, de lærde Skoler for hans H...huse. Hvor tidt har mit Hjærte ikke bævet i mig, straffet mig og foreholdt mig dets ene stærke Argument: Er du alene klog? Skulde de andre alle tage fejl og have de alle taget fejl i saa lang Tid? og vildledt saa mange Mennesker, saa de allesammen gik evig tabte?« Vel mente han, at have, overvundet disse Skrupler, thi »Kristus havde ved sit eget visse Ord befæstet og bekræftet ham,« saa hans Hjærte »ikke længer bævede, men stod fast mod Papi- sternes Argumenter som Strandbredden imod Bølgerne.« Men Skruplerne vendte atter og atter tilbage, han mente, at det var Djævelens Stemme, som spurgte ham, hvem der vel havde kaldt ham til at prædike Evangeliet »som ingen Biskop eller Helgen i mange hundrede Aar havde dristet sig til at gjøre det.« »Ingen ved, ... hvilket Hovedbrud det volder En ... naar man skal lære og tro noget imod Fædrene. Item, naar man ser, at saa mange fortræffelige, forstandige og lærde Folk, ja den bedste og største Del af Verden har troet og lært saaledes, og oven i Kjøbet saa mange hellige Mænd, som Ambrosius, Hieronymus og Augustinus.« Endnu tyve Aar efter sit Frafald klagede han: »Jeg undres over, at jeg ikke kan fatte Tillid til min Lære: jeg er mig selv gram derfor, da dog alle mine Disciple tro, de kunne den til Punkt og Prikke.« Og da engang Antonius Musa, Sognepræst i Rochlitz, klagede for ham, at han selv ikke kunde tro, hvad han lærte de andre, blev han glad og svarede: »Gud ske Tak og Lov, at det gaar andre Folk ligesaa; jeg troede det hændtes mig alene.« Stemningen blev undertiden saa utaaelig, at han sagde med Job og Jeremias: »Jeg vilde ønske, at jeg ikke var bleven født... Jeg vilde ønske, at jeg aldrig var kommen med mine Bøger; jeg vilde

ikke bryde mig om, ja, jeg kunde lide, at de alle tilhobe vare gaaede til Grunde.« (Janssen 2. 176 ff.)

Dette er et Skyggebillede af den »nye Evangelist«. Jeg tror, at det i det mindste er indlysende for ethvert troende, ja for ethvert fornuftigt Menneske, at denne Mand i alt Fald ikke var *Guds* Sendebud.*) (Forts.)

Julefred og Juleglæde.

—o—

For mere end 1892 Aar siden sendte Gud sin Ærkeengel Gabriel til Nazareth til en Jomfru af Davids Hus og meddelte hende ved den himmelske Fyrstes Mund et herligt Budskab. Og hvad Engelen havde sagt, det skete. Under den romerske Kejser Augustus Regering er *Jesus Kristus*, Guds Søn og Verdens Frelser bleven født af Jomfru Maria i Bethlehems Stald. Maria svøbte det guddommelige Barn og lagde det i en Krybbe. Men Engle svævede ned fra Himlen, forkyndte den naadefulde Begivenhed for fromme Hyrder, som opholdt sig med deres Hjord paa Bethlehems Mark, lovpriste Gud og sang: «Ære være Gud i det Høje og Fred paa Jorden med de Mennesker, som have en god Villie!»

Julefesten er indstiftet til Minde om denne underfulde, naaderige Begivenhed. Paa denne Festdag bekynde og stadfæste vi først og fremmest vor Tro paa, at Jesus Kristus, den anden Person i den allerhelligste Treenighed, er bleven Menneske af Kjærlighed til os Mennesker og af Lydighed mod sin himmelske Fader. Men Julefesten minder os ogsaa indtrængende om at afholde os fra Synden, at optage Jesus i vort Hjærte, at elske Jesus og at begynde et nyt Liv i Jesus;

*) Rettelse: S. 995 staar: truedes Troskabsforbundet; læs: truedes der med Troskabsbrud.

thi derved fuldbyrdes paa en aandelig Maade Julenattens ophøjede Hemmelighed, Jesu Fødsel, atter i vor Sjæl. Ligesom der ingen Fred fandtes paa Jorden i den tusindaarige Adventstid før Frelserens Komme, saaledes finder den Kristne heller ingen sand Fred, førend det er blevet Jul i hans Hjærte, førend Kristus er gjenfødt i det. Den h. Julefest, det guddommelige Barn i Krybben og Englenes Hilsen opmuntre os til at søge denne Fred, til at bryde med Synden, til med Hjærtets hele Attraa at udraabe: »O Jesus, kom dog ogsaa til mig og tag Bolig i mit Hjærte!« For Mange har denne Bøn været Begyndelsen til deres Omvendelse og til deres sande Lykke og Fred.

Men ogsaa for det Menneske, som allerede har omvendt sig, som allerede har optaget *Jesus Kristus* i sit Hjærte, indeholder Julefesten en opmuntrende Lære. Frelseren i Krybben formaner os saa indtrængende til, *at efterfølge ham*, og han gjendriver ved sit guddommelige Exempel alle Indvendinger, som vor svage Vilje rejser imod denne Julefestens Formaning.

Den svage Vilje undskylder sig f. Ex. saa gjerne sigende: »Jeg er for svag til at efterfølge Jesus; thi Jesus var Gud, men jeg er kun et svagt, skrøbeligt Menneske!« Saa svarer imidlertid Jesubarnet i Krybben: »Ogsaa jeg har følt alle den menneskelige Naturs Svagheder og sukket under deres Vægt, jeg skal i en senere Alder endog fristes af Satan, jeg skal kæmpe og stride, øve mig i Forsagelse og taale Savn ligesom Du. Jeg er i Et og Alt bleven et Forbillede, et Mønster, en Ledestjerne for dig.«

Den svage Villie siger fremdeles: »Ja, jeg kunde vel nok følge Frelseren, men jeg savner den rette Tilskyndelse, den rette Opmuntring, den rette Drivfjeder. Jesu Efterfølgelse ligger mig saa fjern.« Men det elskelige Jesubarn svarer: »Bevæger min Kjærlighed dig da ikke? For at bevæge dig til at følge mig af Kjær-

lighed, er jeg stegen ned fra Himlen, kom jeg til Verden i en Stald, lagde jeg mit Hoved til Hvile paa en Smule Halm i en Krybbe, strækker jeg skælvende mine smaa Hænder ud imod dig og beder dig om at optage mig i dit Hjærte. Frivillig, af uendelig Kjærlighed til dig har jeg forladt min elskede Fader, mine Engle og Himlen, og er jeg stegen ned i denne jordiske Taaredal, for at dele sammen med dig al jordisk Nød og Elenighed, og for endelig at dø en kvalfuld Død paa Korset. Jeg forudser, hvad der venter mig. Endnu medens jeg ligger i Vuggen vil en blodtøstig Tyran forfølge mig, jeg skal flygte for ham og opholde mig en Tidlang i Landflygtighed. Skriftkloge og Farisæere skulle hade mig, forfølge mig og efterstræbe mit Liv. For alle mine Velgjerninger skal jeg høste den sorteste Utak; Menneskene, som jeg vil frelse fra evig Undergang, skulle tilraabe mig: »Korsfæst, Korsfæst ham!« En af mine Apostle skal forraade mig, en anden fornægte mig. Jeg forudser alt: den blodige Sved, min Fængsling, min Hudstrygelse, min Kroning med Torne, min Død paa Korset mellem to Mordere. Og dog var jeg et sandt Menneske! Hvor stor er altsaa min Kjærlighed til dig! Og du skulde ikke lade dig bevæge til at gjenelske mig?»

Saaledes taler Frelseren fra sin Krybbe til den kristelige Sjæl. Og for at disse hans Ord ikke skulle forblive uhorte og lyde uden at gjøre Indtryk, fejrer den katholske Kirke Julefesten paa en saa opløftende og rørende Maade, som vel mulig. Altrene ere smykkede paa det festligste til Ære for det guddommelige Barn, talrige Lys oplyse Helligdommen, skønne Salmer lyde i Gudshuset og Orgelet jubler i gribende Akkorder. Paa et Sidealter ligger det skønne Jesubarn i Krybben, tilbedet af sin hellige jomfruelige Moder *Maria*, af sin Plejefader, den h. *Josef*, og af Engle og Hyrder. Paa Julefesten læser enhver Præst tre hellige

Messer til Minde om Jesu tredobbelte Fødsel: hos Faderen fra Evighed af, — af Jomfru Maria her i Tiden, og — i Menneskenes Hjærter ved den helliggjørende Naade. Epistlerne og Evangelierne, som læses i disse tre hellige Messer, berette om Begivenhederne ved *Jesu Kristi* Fødsel og undervise os om de Betingelser, paa hvilke Frelseren kan blive gjenfødt og gjenfødes ogsaa i vore Hjærter.

Af disse Grunde og ydre Foranledninger udvikler der sig i enhver Kristens Hjærte den sande, smukke Julestemning: *Glæde*. Børnene glæde sig over det kjære Jesubarn; med Børnene glæde Forældrene sig; thi de vide, at deres Børn nu elske endnu ommere det skønne Jesubarn, og derfor ville blive frommere, lydligere og flittigere, eftersom deres Børns Kjærlighed til Jesubarnet ogsaa vil forøge deres Kjærlighed til Forældrene. Alle glæde de sig, som af en eller anden venskabelig Sjæl modtage Juleønsker eller Julegaver. Men ogsaa den Fattigste paa Jorden, som kun har ringe Del i denne Verdens Goder, som ikke modtager en verdslig Julegave, glæder sig. Han glæder sig med Bethlehems fattige Hyrder, han iler til Kirken, som straaler i et Lyshav, han synker tilbedende ned for Jesubarnet i Krybben, for det guddommelige Barn, som jo ogsaa er bleven fattigt af Kjærlighed til ham, og det netop, for at erhverve Alle Himlens evige Goder. Ogsaa den stakkels Syge glæder sig paa sit Syge- og Smertensleje. Det forekommer ham, som om Jesubarnets Taarer ogsaa lindrede hans Smerter og Lidelser. Paa Julefesten glæder sig ogsaa mangan Vantro og Synder. Han tænker tilbage paa Barndommens gyldne Dage, paa den tabte Uskyldighed, paa sin Tro og sin glødende Kjærlighed til Jesubarnet, paa Julemorgens ophøjede Festglæde, paa de hensovede Forældre. Ak, det var dog de skønneste Dage i hans Liv. Men bitter Smerte blander sig i denne

Juleglæde. Hvor forandret er ikke Julefesten i Dag for ham! Anger og Smerte holde deres Indtog i hans Sjæl og med Guds Naade fatter han det Forsæt: »O, jeg vil atter blive et Barn, troende og fromt!«

Maatte dette Aars Julefest blive en velsignet og glædelig Fest for alle Ugebladets Læsere og Læserinder, for de Store saa vel som for de Smaa, for de Unge og Gamle, for Rige og Fattige, for Katholiker og Anderledestroende! Dette vil uden Tvivl blive Tilfældet, saafremt vi alle fejre Jul i vore Hjærter, d. v. s. optage Frelseren i vort Hjertes Bolig i den sande Tro, ved at rense os fra Synden i Bodens hellige Domstol og ved at modtage vor Guds og Frelsers allerhelligste Kjød og Blod i den hellige Kommunion. Med Glæden vil da forene sig den søde Julefred, som det guddommelige Jesubarn ved Engelens Mund har forkyndt alle dem, som have en god Villie.

O, kom, du store, milde Fest
Med dine Englehære,
Og bring Barn Jesus os til Gjæst;
Det skal vor Glæde være.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. I den for nylig udkomne danske »*Aar- bog for den h. Barndoms Forening*« skriver Foreningens herværende Direktør, højærv. Hr. Pastor *Storp* i Kolding: »Resultaterne af Foreningens Virksomhed i det sidste Aar have været meget glæderige. I det forløbne Aar have nemlig Indtægterne været saa store, som endnu aldrig før. Der er indkommen over tre og en halv Million Francs. *Danmark* deltager i denne Sum med c. 700 Francs. eller 505 Kr. 53 Øre. Indtægterne fra Danmark have i de sidste Aar altid, paa nogle faa Kroner nær, været de samme. Det er et Bevis

for, at Jesu hellige Barndoms Forening har vundet Børnenes Hjærter for bestandig og at alle med Glæde bidrage deres Skærv til Frelse for de ulykkelige Hedningebørn.«

Alle fem Verdensdele yde deres Bidrag til Foreningen: Europa 3,329,315 Francs, Asien 14.100 Francs, Afrika 3,032 Francs, Amerika 168,110 Francs og Australien 1,686 Francs. Ialt c. 3,516,245 Francs, eller 2,531,696 Kroner. I Europa har Frankrig ydet det største Bidrag, nemlig 1,100,856 Francs, men denne Sum er næsten bleven naaet ogsaa af Tyskland, som møder med et Bidrag paa 1,055,815 Francs. Blandt de øvrige Lande kunne vi nævne Belgien med 338,484 Francs, Italien med 294,844 Francs, Østerrig-Ungarn med 185,035 Francs, og Holland med 145,111 Francs.

For *Danmarks* Vedkommende har Kjøbenhavn bidraget 162 Kr. 4 Øre, Ordrup 63 Kr. 25 Øre, Svendborg 13 Kr. 81 Øre, Odense 54 Kr. 74 Øre, Fredericia 63 Kr. 60 Øre, Kolding 23 Kr. 16 Øre, Horsens 44 Kr., Aarhus 57 Kr. 98 Øre og Randers 22 Kr. 65 Øre.

I Aarets Løb er der af Jesu h. Barndomsforening uddelt Understøttelser til 661 Vajsenhuse, 3418 Skoler, 297 Værksteder, 108 Landbrugsskoler og 896 Apotheker i Missionerne. 481,535 Børn have modtaget den h. Daab og 145,403 Børn fandtes i de forskjellige af Foreningen understøttede Anstalter og Skoler i Hedningelandene.

Næste Aar fejrer Foreningen sit 50aarige Jubilæum, idet den blev stiftet i 1843 af den franske Biskop *Forbin-Janson*. Gud har øjensynlig velsignet Foreningens Gjærning i de forløbne 50 Aar, og ubeskriveligt er det gode, som den har udrettet. Uden denne Forenings Hjælp havde de katholske Missioner i Asien, Afrika og Australien ikke kunnet vinde den Fremgang, som de have haft i dette Tidsrum. Allevegne fra indløber der stadig til Foreningens Bestyrelse Takskrivelser, hvori Missionærene tolke deres Taknemlighed imod alle Foreningens Medlemmer og erklære, at de tillige med de Kristne i hine fjærne Lande nedbede Guds rigeste Velsignelse over alle dem, som ved deres Bøn og Almisse understøtte dem i deres apostoliske Arbejder til Sjælens Frelse.

Hvem vilde da ikke gjærne ogsaa i Fastetiden ofre lidt til denne saa smukke Forening? Vi anbefale den lille Aarbog, som indeholder adskillige smukke Missionsberetninger ret indtrængende baade til Børnene og til de Voxne, for at de ved Læsningen af den maatte høste ny Offervillighed. Skjønt der rigtignok er stor Trang ogsaa her hjemme, og Hs. biskoppelige Naade, den apostoliske Vikar, maa kæmpe med store pekuniære Vanskeligheder for at kunne sikre vore egne katholske Børn en ægte kristelig katholsk Opdragelse i Skoler, Vajsenhuse og Kommunikantanstalter rundt omkring i Landet, tro vi dog at burde anbefale den hellige Barndomsforening, i Haab om, at det guddommelige Jesubarn, netop for dette Offers Skyld, som vi bringe for de stakkels smaa Hedningebørn, vil fremkalde endnu større Offervillighed for vore egne Anliggender og forunde vore Bestræbelser i denne Henseende endnu rigere Velsignelse. Maatte derfor i det kommende Jubilæumsaar Samlernes og Samlerindernes og alle Medlemmernes Iver voxte og vise sig dobbelt stærk og levende.

Kina. En bedrøvelig Efterretning kommer fra de kinesiske Missionærer. Pater *van Dyck*, Missionær i Øst-Mongoliet, blev kaldt til Mandarinerne i Pa-Ku, som i Premierminister *Li-hung-tschang's* Navn meddelte ham, at den kinesiske Regering for Fremtiden selv vil tage sig af *de Borns Opdragelse*, som hidtil fandt Husly i Jesu Barndomsforenings Anstalter. Ogsaa de giftefærdige Pigers Ægteskab vil Regeringen tage i *sin Haand*. Hvad skal der nu blive af de Tusinder af Børn, som ved den europæiske Godgjørenhed bleve frelste fra den Ødelæggelse, hvori deres hedenske Forældres Brutalitet vilde styrte dem? Ogsaa selve Missionerne ville lide Skade ved dette despotiske Dekret, som berøver dem et udmærket Middel til deres Fremgang og til Kristendommens Udbredelse. Ibland de hedenske Autoriteter i Kina -gjærer det overhovedet svært i de senere Aar; man søger alle Vegne at lægge Kristendommen Hindringer i Vejen, og umuligt er det ikke, at en almindelig Kristenforfølgelse bliver Enden paa det Hele.

Bulgarien. I dette Land har Katholicismen i de sidste Aar haft en glædelig Fremgang. Nu melder et

liberalt Blad fra Sofia, at der hos Fyrst *Ferdinand* finder Raadslagninger Sted angaaende en *Forening* af den bulgariske Nationalkirke med den romerske Kirke under Pavens Overhøjhed. 120 Deputerede skulle allerede være vundne for Planen. — Helt usandsynlig lyder Efterretningen ikke, da højtstillede Personer i den skismatiske Kirke, som bekjendt, mere eller mindre aabenlyst arbejde hen mod dette Maal. De orientalske Folkeslags Tilslutning til Rom vilde uden Tvivl ogsaa være det sikreste Værn imod moskovitiske Overgreb, og Bulgarien har al Grund til at gjøre det første Skridt.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 25. December. Guds Søns Fødsel i Kjødet. Første Juledag. I Sct. Ansgars Kirke: Kl. 5 Morgen: Levitmesse med Prædiken; derefter hh. Messer. — Kl. 10 højtidelig Pontifikalmesse med Prædiken. — Kl. 6 Aften: Festandagt med Prædiken.

Mandag den 26. December. St. Stefanus' Fest. Anden Juledag. (Gudstjenesten som paa alm. Søndage.) — **27. Ti.** Johannes, Apostel og Evangelist. — **28. O.** De bethlehemitiske Børns Fest (I St. Ansgars Kirke: Kl. 9 Børnegudstjeneste med Prædiken). — **29. To.** Thomas af Canterbury, Biskop og Mart. — **30. F.** Oktavdag. — **31. L.** Sylvester Pave og Mart. (I St. Ansgars Kirke: Kl. 6 Aften højtidelig **Takkeandagt** med Prædiken, i hvilken meddeles en Oversigt over Menighedslivet i det henrundne Aar; derefter *Te Deum* i Anledning af Aarets Slutning.)

Søndag den 1 Januar 1893. Herrens Omskærelse. Nytaarsdag. (Gudstjenesten som paa alm. Søndage.) Paa Nytaarsdag afholdes den første Kvartalskollekt af Peterspenge for Aaret 1893.

St. Ansgars Kirke: Under den højtidelige Gudstjeneste Kl. 5 og Kl. 10 paa **første Juledag** afholdes, ligesom i de foregaaende Aar, en **Kollekt til Kirkens Opvarmning.**

Rosenkranskirken. 1ste Juledag: Kl. 5 Højmesse og Prædiken; derefter en stille h. Messe. — Kl. 9 anden Højmesse. — Efterm. Kl. 5 Festandagt.

Jesu Hjertes Kapel. 1ste Juledag: Kl. 6 Levitmesse med Prædiken, hvorefter hh. Messer; Kl. 10 anden Levitmesse. — Aften Kl. 6 Prædiken og Festandagt.

2den Juledag: Kl. 9½ Højmesse med Prædiken. — Aften Kl. 6 Prædiken og Festandagt.

Nytaarsaften (Lørdag den 31. Dec.) Kl. 6 Prædiken og *Te Deum*.

Børnegudstjeneste. Onsdag den 23. Dec. Kl. 9 holdes i Sct. Ansgars Kirke den aarlige højtidelige Børnegudstjeneste med Prædiken og Kollekt til Fordel for Jesu h. Barndomsforening til Hedningebørnenes Frelse. Alle Menighedens Børn indbydes tilligemed deres Forældre.

Rosenkrandsbroderskabet holder maanedligt Møde med Procession Søndag d 1. Januar (Nytaarsdag) Kl. 6 Aften i Sct. Ansgars Kirke. Jomfruernes Forening deltager i Processionen.

St. Josefs Gilde. Basaren, som St. Josefs Gilde afholder i Juleugen til Fordel især for sin Stiftelse for Gamle, anbefales til Menighedens Velvilje. Selv de mindste Gaver modtages med Taknemlighed. Den agtes afholdt Søndag d. 1. og Mandag d. 2. Januar.

Unio. Søndag d. 8. Jan. 1893, Kl. 7 $\frac{1}{2}$: Julefest for Medlemmer og deres Børn i Restauratør Bocks Lokaler Linnés-gade. Besøgende af Menigheden kunne deltage. Medlemmer betale 50 Øre, Besøgende 1 Kr. For Medlemmernes Børn er Adgangen gratis. Eventuelle Gaver modtages af Bestyrelsesmedlemmerne.

Literatur. Til Jule- og Nytaarsgaver anbefales: Katholsk Bønnebog, heft. 2 Kr.; Katholsk Salmebog, heft. 1 Kr.; Bønnebog for Børn, indb. 60 Øre; Frants af Sales: Filothea, (norsk Udgave) heft. 75 Øre; Segur: Aftentimer, 1 Kr.; Stolz: Engdens Hilsen og Guds Billedbog à 50 Øre; Arnold: Jesu Hjærte, 1 Kr. 50 Øre; Boudreux: Himlens Lyksalighed, 1 Kr. 50 Øre; Schuster: Bibelhistorie med Billeder, indb. 1 Kr. 50 Øre. Gibbons: Vorre Fædres Tro, 1 Kr.; P. P.: Er Romersk-Katholsk ægte Evangelisk? 1 Kr.; P. P.: Piccer a 25 Øre; P. Lange: Konferentser (franske eller danske) 1 Kr.

Paa mit Forlag er udkommen og faas i alle Boglader:

Christoffer Columbus

og

Amerikas Opdagelse,

med Columbus' Portræt. Pris 1 Krone.

Chr. Mackeprang,
Walkendorfgade 32.

Korrespondents. New York: En hjærtelig Tak for de under Mrk, J. L. tilsendte 48 Kr., som ere fordelte efter Ønske. Happy new year!

Hermed Titelblad og Indholdsfortegnelse.